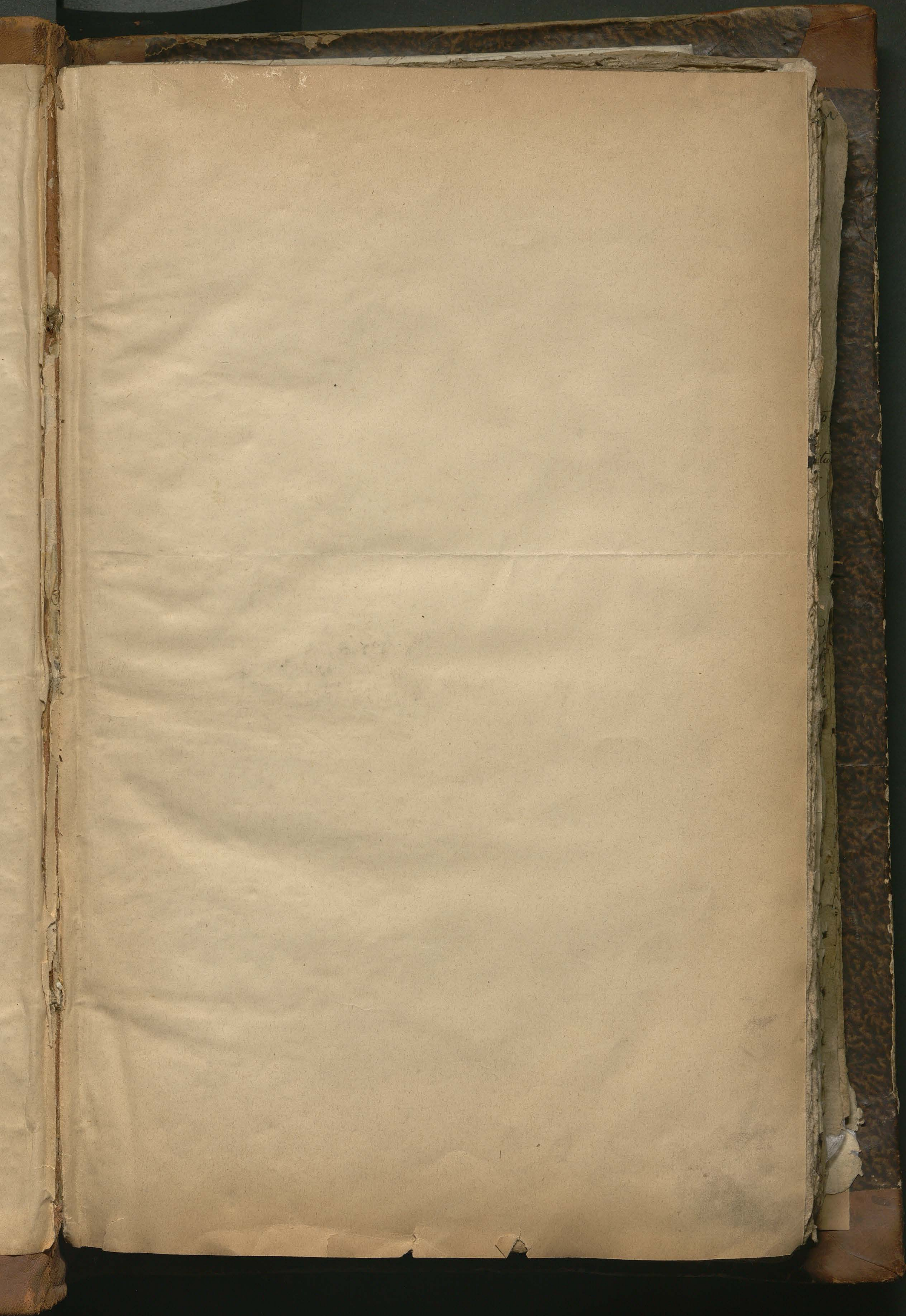
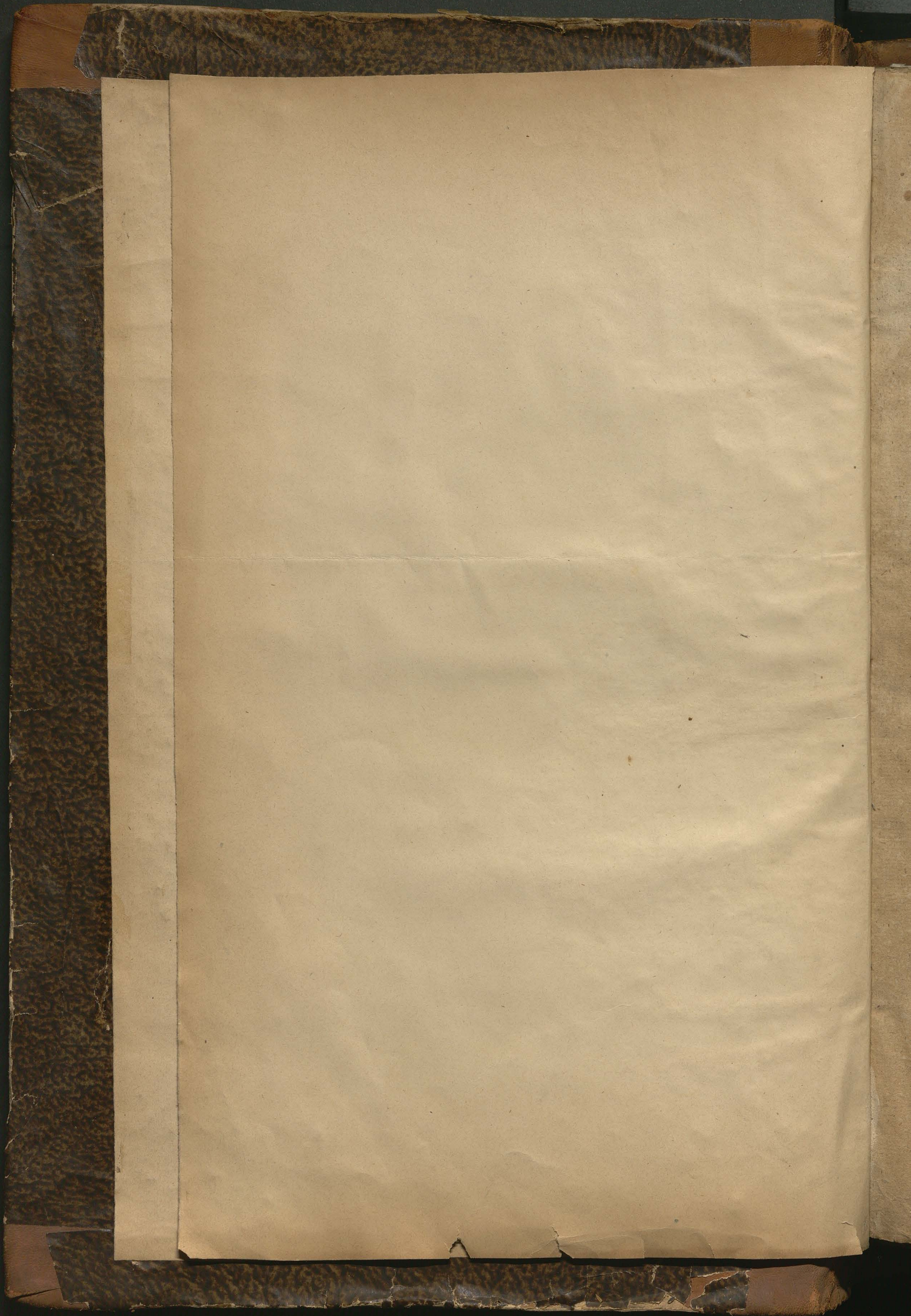
Zbiór konstytucyj i uchwał
Sejmu 1788 ~ 1791.

Prawo pol. 3346.

Prawo pol. 3346.

10. ulkei
od Kojsiewiczów

Zbiór
Prawa i Ustawy
Seymu Konstytucyjnego.
(od r. 1788 – 1791.)
Przygotowane do Examinu
dla Deputacyi wyznaczoney,
do redakcyi praw Seymu
wspomnionego.

Voll. II.

Ferdynanda Kojsiewicza
Professora Uniwersytetu
Jagiellońskiego.

Gradem spracowana
własności mająca
postawy do wydania
9 i 10. Voll. Zbiór Praw
Polskiego stanowić
mających.

I

„ Jung [illegible]

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentis Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius eidem officio & actis Ejus Accessum ad subsecutum primitivum Actum Generalis utriusq; Gentis Confœderationis per Illustres Magnificos Palatinatuum, Terrarum et Districtuum Nuntios, ad Comitia Generalia nunc celebrata Delegatos, confectum & subscriptum, infra exaratum obtulit, ad ingrossandumque in Acta Præsentia porrexit, tenoris talis: ==

Przystąpienie do Aktu Generalney Oboyga Narodów Konfederacyi.

Z Mocy Prawa Seymu teraźnieyszego pod Tytułem: *Warunek*, zapadłego, i z obowiązku Instrukcyi Nam niżey podpisanym od Województw, Ziem i Powiatów, danych do Aktu trwaiącey Generalney Oboyga Narodów Konfederacyi, pod dniem siódmego Miesiąca Października, Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Osmego Roku uczynionego, pod temiż samemi Marszałkami przystępuiemy w Warszawie dnia Szesnastego Miesiąca Grudnia Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Roku.

WDZTWO KRAKOWSKIE.

Jgnacy Dembiński Chorąży i Poseł Wwdztwa Krakowskiego. Mikołay Russocki Poseł Cześnik Wwdztwa Krakow: mp. August Offinowski Poseł Wwdztwa Krakowskiego mp. Stanisław Sołtyk Poseł Krakowski mp. Xawery Puszet S. Za: Poseł Krakowski mp. Stanisław Miroszewski Poseł Krakowski mp. Karol Głębocki z Wwdztwa Krakowskiego Poseł. Alexander Linowski Wwdztwa Krakow: Poseł.

WDZTWO POZNANSKIE.

Maxymilian Mielżyński Poseł Wwdztwa Poznań: Franciszek Mielżyński Sta: Wałecki Poseł W. Poznańsk: Filip Raczyński G. M. Poseł Poznański mp. Antoni Gliszczyński Poseł Woiew: Poznańsk: mp. Kazimierz Bolesz Poseł Poznański.

Ziemia Wschowska.

Antoni Kwilecki Sta: i Poseł. Xawery Ch[illegible]owski Podcz: Wschow: Poseł.

WWDZTWO WILENSKIE.

Antoni Tyzenhauz Chorąży i Poseł Wttwa Wileń: oprócz punktu do podatkowania od wotów Sekretnych wyłączonego do Aktu Konfederacyi podpisuię się. Tadeusz Korsak Sędzia Ziem: i Poseł W. Wileń.

Powiat Oszmiański.

Jgnacy Chomiński Sędzia Ziem: i Poseł Oszm: Wiktory Czechowicz Poseł Oszm: Exprezy: Ziem: Oszm:

Powiat Lidzki.

Dominik Narbutt Woyski i Poseł Ptu Lidz: Ludwik Kamieński Szambelan JKMci Poseł Powiatu Lidzkiego.

Powiat Wiłkomirski.

Antoni Pomarnacki Cześnik i Poseł Ptu Wiłkom: Szimbelan JKMci i Kawaler O. S. Stanisława. Jozef Korwin Kossakowski Woiewodzic Witeb: Rotmistrz K. N. i Poseł Ptu Wiłkomir.

Powiat Brasławski.

Bogusław Mirski Podkomorzy i Poseł Brasł: Stanisław Manuzzi Poseł z Ptu Brasławskiego.

WWDZTWO SANDOMIRSKIE.

Kazim: Karski Podczaszy Sand: i Poseł. Jozef Niemiryca Podstoli Stężyc K. O. S. S. i Poseł Sand: Franciszek Odrowąż Kieliński Łowczy Powiatu Radomskiego i Poseł Wdztwa Sandomir: mp. Jozef Wiercieński Poseł Woiewódz: Sandomir: Mikołay z Wiel: Jasie: Jasieński Poseł Woi: Sand: Jozef Mężeński Poseł Sandomirski.

WWDTWO KALISKIE.

Jozef z Kiełczewa Pomian Kiełczewski Chorąży i Poseł Wdtwa Kaliskiego mp. Jozef Krzyżanowski Łowczy Po: Poseł Wdztwa Kal: Salvis per omnia prærogativis Izby Poselskiey. Kazimierz Bieruzcki Stolnik Piotrkowski Poseł W. Kaliskiego mp. Nicefor Gorzeński Poseł Woiewództwa Kaliskiego mp. Jozef Wilkoński Poseł Woiewództwa Kaliskiego mp. Jozef Miaskowski Poseł Woiewództwa Kaliskiego mp. Bogusław z Łagowca Szczaniecki Poseł Wdztwa Kaliskiego Salva p. omnia prærogativa Izby Poselskiey mp. Jan Pruski W. Kaliskiego Poseł mp.

WWDZTWO GNIEZNIENSKIE.

Marcelli Poniński Woyski Starszy Poseł Wdtwa Gniezn. Onufry Kotwic Krzycki Poseł Gnieznieński. Adam Bronikowski Szam: JKMci Poseł Gnieznieński. Stanisław Gorain Breza Poseł Wdztwa Gnieznieńskiego.

WWDZWO TROCKIE.

Jgnacy Siwicki Straż: i Poseł W. Trgo. Dominik Gieysztor Poseł W. Trgo.

Powiat Grodzieński.

L. Pancerzyński Chorąży i Poseł Ptu Grodzi mp. Jozef Dziekoński Poseł Ptu Grodzień.

Powiat Kowieński.

Michał Kossakowski Chorąży i Poseł Ptu Kowieńskiego. Floryan Doliwa Sitnć Sędzia Ziem: i Poseł Pttu Kowień: Tomasz Mineyko Pisarz Ziem: i Poseł Pttu Kowień:

Powiat Upitski.

Jozef Longin Staszewski Podkomorzy i Poseł Pttu Upito. Jozef Korwin Kossakowski Poseł Pttu Upitskie:

WWDZTWO SIERADZKIE.

Antoni Siemiątkowski Pisarz Ziemski Wdztwa Sieradzkiego mp. Hiacynt Siemieński Poseł Wdztwa Sieradzkiego mp. Jozef Jabłkowski Poseł Wdztwa Sieradzkiego. Bogumił Walewski Poseł Woiewództwa Sieradzkiego mp.

Ziemia Wieluńska.

Fryderyk Jakób Psarski Podkomorzy i P. Ziemi Wieluńskiey mp. Alex: Brzozowski Stta Sokołowski Poseł Ziemi Wieluńskiey.

WW.

WWDZTWO ŁĘCZYCKIE.

Felix Kretkowski Poseł Woiewództwa Łęczyck: Tomasz Byszewski Regent Ziem: i Poseł Wdztwa Łęczyckiego. T. Błociszewski G. M. W. K. O. So S. K. Poseł Woiewództwa Łęcz: Konstanty Janikowski Puł: Poseł Woiewództt. Łęczy:

XIĘSTWO ZMUDZKIE.

Jgnacy Sylwestrowicz Sędzia Ziem: i Poseł z Xa Zo. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Stanisław Olędzki Poseł Zmudz. Maurycy Franciszek Karp Poseł z Xa Zmgo. Chryzostom Piłsudzki Poseł z Xa Zmgo. Jan Nagurski Poseł Zmudski.

WWDZTWO BRZESKIE-KUJAWSKIE

Tadeusz Trzciński Sta Kruświcki Poseł Wdztwa Brzeskiego Kujawskiego mp. Stanisław Dambski Poseł Brzeski Kujawski.

WWDZTWO KIJOWSKIE.

J. Stanisław Jliński Gen: Insp: Kaw: Kor: Poseł Wta Kijow: Jgnacy Trypolski Stolnik Owrucki Sędzia Pograniczny Poseł z Woiewodztwa Kijow: mp. Jan N. Choiecki Woyski Wyższy i Poseł Kijowski mp. Jan Nepomucen Rybiński mp. Seweryn Rzewuski Podpuł: Rtu 8go Woysk Litt: Poseł Wstwa Kijowskiego. Jozef Borowicki P. z W. Kijowskiego. Jf August Jliński Szeff Rtu Grenad: Poseł Woiewódz: Kijowskiego.

WWDZTWO INOWROCŁAWSKIE.

Ludwik Madaliński Poseł Inowrocławski. Jozef Trzebuchowski Cześnik Kowalski i Poseł Woiewództwa Inowrocławskiego ręką własną.

Ziemia Dobrzyńska.

Jan Ośmiałowski Starosta Grodzki Bobrow. Poseł Ziemi Dobrzyńskiey mp. Jgnacy Działyński Poseł Z. Dobrzyńskiey.

WWDZTWO RUSKIE.

Ziemia Chełmska.

Jozef Szlubowski Poseł Ziemi Chełm: mp. Wincenty Komorowski Poseł Ziemi Chełm: mp.

WWDZTWO WOŁYNSKIE.

Stsław Kostka Hulewicz Chor. Powiat: Łuckie: Poseł z Wodztwa Wołyń: Jan Zagòrski Podczaszy Włodzimirski Sędzia Grodz: Krzem: Poseł z Woiewództwa Wołyńskiego mp. Jozef Piniński Poseł Wołyński. J. K. Olizar P. Wołyń: Kajetan Aksak Poseł Woł: Jgnacy Krzucki Towarzysz Kawaleryi Narodowey Poseł W. Woł:

WWDZTWO PODOLSKIE.

Benedykt Grabiński Poseł z Woiewództwa Podolskiego. Michał Prześdziecki Poseł Podolski. Jan Onufry Orłowski Ł. M. K. Poseł Pod. Pius Franciszek Boreyko Podkomorzy Latyczewski Poseł Podolski. Antoni Złotnicki Chorąży Czerwonog: Poseł Woiewództwa Podol: Stanisław Rawicz Kossecki Woyski Wyższy i Poseł Woiewództwa Podol: Jozef Witosławski Poseł Podolski. Jozef Zaiączek Poseł Podolski.

WWDZTWO SMOLENSKIE.

Jozef z Kozielska Puzyna Poseł Wa Smoleńskiego. Michał Zdzitowiecki Szambelan JKMci Poseł W. Smo:

Powiat Starodubowski.

Konstanty Jelski Stolnik i Poseł Starodubowski.

WWDZTWO LUBELSKIE.

Tomasz Dłuski Podkomorzy Gnalny i Poseł Wstwa Lubelskiego. A Stuaża z Morska Morski Podkrzy Prłski Poseł Wtwa Lubelskiego. Jozef Suffczyński Sta Dybutt: Poseł Woiewództwa Lubel: Kazimierz Zaleski Pisarz Grodzki Łukowski Poseł Wdtw Lubel: Kazimierz Lemnicki Starosta Janowski Poseł Ziemi Ł. Xawery na Stoienszynie Stoinski Szamb: JKMci Woie: Lubelsk.

4.

WWDZTWO POŁOCKIE.

Marcin Szczytt Sędzia Ziemski i Poseł Wtta Połogo. Michał Desspott Zenowicz Poseł Wtta Płłgo.

WWDZTWO NOWOGRODZKIE.

Adam Littawor Chreptowicz Poseł z Wstwa Nowogrodzkiego. Stanisław Reyten Poseł z Wtta Nowogr:

Powiat Słonimski.

Xawery Zienkowicz Poseł z Pttu Słonimskiego. Wojciech Pusłowski Poseł Słonimski.

Powiat Wołkowyski.

Zygmunt z Konopny: Grabowski Krayczy Wo X. Litto Poseł Wołkowyski. Jan Suchodolski Poseł z Pttu Wołgo.

WWDZTWO PŁOCKIE.

Bartłomiey Kraiewski Podcza: i Poseł Wwdztwa Płock: mp. Jan Zielinski G. W. K. Poseł Woiewództwa Płockiego mp. Antoni Wessel Pod. Nad: JKMci Poseł Wdztwa Płockiego mp. Jgnacy Jeżewski Poseł Woiewództwa Płockiego mp.

Powiat Orszański.

Wincenty Hłasko Chor: Wtt. Witt. Poseł Orsz. Krzysztoff Miaskowski Szamb: JKMci Poseł Pttu Orszań:

XIĘSTWO MAZOWIECKIE.

Ziemia Czerska.

Andrzey Puchała Podsta i Poseł Ziemi Czerskiey mp. K. Jezierski Poseł Ziemi Czerskiey mp.

Ziemia Warszawska.

Roman Rogowski Cześnik i Poseł Ziemi Warsz: Antoni Szamocki Poseł Ziemi Warszawskiey mp.

Ziemia Wizka.

J. Gomoliński Poseł Ziemi Wizkiey. Jakób Rakowski Poseł Ziemi Wizkiey.

Ziemia Wyszogrodzka.

Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey. Jan Szymanowski Poseł Ziemi Wyszogr:

Ziemia Zakroczymska.

Onufry Kicki Kon: W. K. Poseł Ziemi Zakr: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi Zakrocz: mp.

Ziemia Ciechanowska.

Jan Dołęga Nosarzewski Sędzic i Poseł Ziemi Ciechanowskiey mp. Neryusz Ostaszewski Cham: Jo Kr Poseł Ziemi Ciechan:

Ziemia Łomżyńska.

Adam Przeradowski Podczaszy Ziemi Rożań. Poseł Zie: Łom: mp. Tomasz Budziszewski Woyski Wyższy i Poseł Ziemi Łom: mp.

Ziemia Rożańska

Kazimierz Gorski Poseł Ziemi Rożański mp.

Ziemia Liwska.

Jozef Grzybowski Podsto: i Poseł Ziemi Liwskiey. Floryan Cieszkowski P. Z. L. mp.

Ziemia Nurska.

Szczepan Zambrzycki Stolnik Z. Liwski Sędzia Warszawski Poseł Ziemi Nurskiey mp. Stanisław Jabłonowski Poseł Nurski mp.

WWDZ-

WWDZTWO PODLASKIE.

Ziemia Drohicka.

Jan Ossoliński Starosta i Poseł Ziemi Drohickiey mp. Karól Urbański Cześnik i Poseł Drohicki mp.

Ziemia Mielnicka.

Adam Szydłowski Starosta i Poseł Mielnicki. Stanisław Ossoliński Poseł Mielnicki.

Ziemia Bielska.

Felix Troianowski Sędzia z P. W. P. Z. Biel: Jan Węgierski Szambelan JKM. Z. B. W. P. Poseł.

WWDZTWO RAWSKIE.

Ziemia Rawska.

Stanisław Skarbek Woyczyński Chorąży Ptu Bielsk: Poseł Rawski. Grzegorz Grotowski Poseł Ziemi Rawskiey. Dominik Szymanowski S. JKMci Poseł Z. Raw:

Ziemia Sochaczewska.

Marcelli Zembrzuski Woy: Mszcz: Poseł Soch: Jan Paweł Korczak Łuszczewski Poseł Sochaczewski.

Ziemia Gostyńska.

Walenty Rzętkowski Podczaszy i Poseł Ziemi Gostyń: Barnaba Czarny Zawisza Podstoli Gombiń: Poseł Ziemi Gostyń:

WWDZTWO BRZESKIE-LITT:

Zenon Wysłouch Podkomorzy i Poseł Wdztwa Brz: Litto. Stanisław Ursyn Niemcewicz Sta Rewiatycki Poseł Brzeski.

Powiat Piński.

Szymon Skirmontt Mieczny Poseł Piński. M. Korzeniewski Rot: Ka N. W. X. Litt: Poseł Piński.

WWDZTWO BRACŁAWSKIE.

Mikołay Jaroszyński Stolnik Winnicki P. W. B. Jgnacy Nałęcz Moszczeński Podczaszy Bracła: Onufry Szczeniowski Podsędek Zie: Woie Bracławsk. Marcin Rakowski Woyski Wyższy Winnicki Szambelan Jgo KMci. M. Swieykowski Woiewodzic Podolski. M. Leżeński mp.

WWDZTWO MINSKIE.

Jozef Wankowicz Poseł i Sędzia Ziem: Wa Mińsk: Jacek Antoni Puttkamer Cywen Gon: X. Zo Poseł Wstwa Mińs Kaw: Or: So Stan.

Powiat Mozyrski.

Jan Jeleński Starosta Grodowy i Poseł Pttu Mozyrskiego.

Powiat Rzeczycki.

Jgnacy Sołtan Poseł Pttu Rzeczyckiego.

XIĘSTWO JNFLANTSKIE.

Z Korony

Alexander z Batowa Batowski Poseł Xięstwa Inflantskiego. Jozef z Rolitycz Pągowski Poseł Xięstwa Infl:

Z Litwy.

Grzegórz Nałęcz Kaczanowski Poseł Xstwa Infl: mp. Antoni Trębicki Poseł z Xięstwa Inflantskiego.

Z Inflant.

Jozef Mostowski Poseł Xięstwa Info. Hieronim Oskierka Poseł Xięstwa Inflantskiego.

B WW.

.3 6.

WWDZTWO CZERNIECHOWSKIE.

Michał Ignacy Radzimiński Chorąży Pttu Urzędowskiego Poseł Wwa Czernie: Adam Czernołuski Podstoli Czer: Poseł Wta Czerniechowskiego. Antoni Ledochowski Wodzic Czer: Poseł z Wodtwa Czernie: mp. Tadeusz Błędowski Poseł Wtwa Czerniechowskiego.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref W K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflant: i Kurlandzki Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Maleypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi z Małopolski Prowincyi. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytt: z Senatu Wo X. Litto. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski P G, i Poseł z Wstwa Lubel: Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodtwa Czerngo Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboinski P. Z Dobr. Deput: do Konstytucyi z P. Wielko. mp. Tomasz Nowowieyski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi z Pro: Wiel: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakrocz. Deputowany do Konstytt: z Prowincyi Wielkopol: Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw. Nar. Poseł Ptu Oszm: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego D put: do Konstyt: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Min: Deputowany do Konstytucyi. Ant Siarczyński JKMci Seymowy i Konfederacyi Kor: Sekretarz. Jozef Narbutt Sekretarz Konfederacyi Wo X. L. mp. Post cujus quidem Accessûs superius præinserti in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem eidem offerenti prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN.

A. Siarczyński J. K. Mci mpr.
Seym: y Konf. Kor. Skr.

Legi Dęby.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis =

Uroczyste Zaręczenie porządku w Izbie na teraźnieyszym Seymie.

NIm przyidzie na teraźnieyszym Seymie do ustanowienia stałey Formy Seymowania, My KROL, za zgodą Skonfederowanych STANOW, deklaruiemy. *1mo.* Senatorowie i Posłowie na mieyscach swoich znaydować się powinni. *2do.* Deputowanych do Konstytucyi, podwoioną liczbę mieć chcemy. *3tio.* Marszałkowie Konfederacyi Oboyga Narodów, z pomocą Deputowanych do Konstytucyi przestrzegać będą, aby Propozycye z Proiektów, lub z ich dodatków przez nichże samych, czyli przez kogożkolwiek z Seymuiących formowane, *directè* do rozwiązania Kwestyi służące, podawane były. *4to.* W każdey materyi, każdemu z Seymuiących dwa razy mowić wolno będzie, to iest: *ante Turnum* raz, drugi raz *in Turno*, a żadna Sessya dopóty nie będzie solwowaną, dopóki w decyzyi będący Proiekt albo punkt onego udecydowanym nie będzie. *5to.* Nikt bez Głosu sobie danego, nawet *interlocutoriè*, mowić nie może, ani też iuż danego komu innemu ustępować mocen. *6to.* Wolność przymowienia się do Propozycyi chcącym, za daniem od Lasek Głosu, ieden raz przed Turnum zachowuiemy. *7mo.* Proiekt każdy nowy, w Izbie bez explikacyi podany do Laski, czytanym będzie. Deputacya zaś Konstytucyina, w przypadku iakiey wątpliwości, wraz z podaiącym tenże Proiekt roztrząśnie; A gdyby podaiący Proiekt, na odmianę lub poprawę onego nie zezwalał, czytany tak (iak był podany) będzie, Deputacya iako też i podaiący Proiekt, będą mocni na boku Proiektu swe domieścić Uwagi. Po rozdaniu drukowanego Proiektu Seymuiącym, deliberacya trzydniowa od dnia rozdania Proiektu rozumieć się ma. Proiekta zaś na Sessyi Prowincyonalney ugodzone, *respectivè* Prowincyi iey tyczące się, sposobem dotąd używanym, prosto do Izby *in ordine* deliberacyi wnoszone bydź maią. *8vo.* W dopełnieniu Prawa, ustanowionych Konstytucyi *in triduo* do Oblaty podanie nakazuiącego, i aby Proiekta rozdane Deputowani do Konstytucyi wcześnie roztrząsali, mieć chcącego, ustanawiamy; aby ciż Deputowani do Konstytucyi (które poprzednie w czasie wypadłego Prawa, przez Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków podpisane bydź powinny) do Izby konferencyonalney zieżdżali się. *9no.* Proiekt raz zaczęty innym niestosownym do materyi, przerwany aż do ukończenia iego, bydź nie powinien; a żaden z Seymu-

iących potąd materyi inszey proponować nie ma, pokąd rozpoczęta nie ułatwi się. Doniesienia zaś i przełożenia Deputacyi Cudzoziemskiey, niemniey od Woyskowey i Skarbowey Magistratur, w każdym czasie wnoszone bydź mogą. 10mo. Wota sekretne gałkami odbywać się maią. 11mo. Ci, którzy wotuią w głośnych, nie będą się mogli oddalić od sekretnych Wotów, gdyby iednak *quo casu* kto z Seymuiących przez słabość zdrowia musiał bydź nieprzytomnym, *Turnus* iednak odbywać się powinien: a nikt z Seymuiących od dania *Votum* swego *in Turno* uchylać się nie może. Każdy z Seymuiących tak podczas głośnych, iako sekretnych Wotów, na mieyscu swoim zostawać powinien; zaś nieznayduiący się z kolei swoiey na wotowaniu, iuż wotować nie może. 12mo. Zdania *in Turno* na Propozycye, iako to: Senatorów i Ministrów przez Marszałka W. Kor. lub mieysce iego zastępuiącego, a Posłów przez Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków po każdym odbytym *Turnum* do Akt Grodu tuteyszego podane bydź maią. 13tio. Komplet Deputacyi Konstytucyiney, inkluduiąc w to Marszałków Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów, składać się powinien z Osób naymniey pięciu, z tym warunkiem, aby przynaymniey było po iednemu z każdey Prowincyi.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art. Litt. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litt.

Jozef Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey *mp.* Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Litt. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wdzic i Poseł Woiewodztwa Czergo z Małopolski Deputat do Konstytucyi, Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł z Wtwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski *mp.* Jan Nepomucen Zboinski Poseł Ziemi Dobrzyńskiey Deputowany do Konsty: z Prowincyi Wielkopolskiey *mp.* Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deput. z Wielkopol: Prow: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey *mp.* Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw: Nar: W X. Lit. Poseł Pttu Oszmiań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litto. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmud: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Cywun Gondyn: Xwa Zmud: Poseł Wotwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo X. Litto. Post cujus quidem Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI mpp.

A. Siarczyński JKMci Sejm. i Konf. kr. Sekr.

Legi Kakowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Januarii Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primo.

AD Officium Actaq; præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Mſcus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium & Confœderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis;

Deklaracya.

KToby był przekonany od początku Seymu ninieyszego o branie od Potencyi Zagranicznych Pieniędzy, ten ma bydź śmiercią karany, wyiąwszy iednak Osoby, którym przez Dekreta Summy są przysądzone, albo przez wzgląd wysługi w Woysku Zagranicznym, lub inney za przeszłego KROLOW Naszych Panowania położoney, dotąd Pensye opłacaią się, tudzież Bonifikacye za zabrane Kordonami Dobra lub Intraty komużkolwiek z Duchownych bądź Swieckich zaręczone, a każdy Szlachcic osiadły, *Crimine non notatus*, może bydź o to Delatorem, i przez doniesienie Instygatorom Narodowym o tym oświadczyć, a Instygatorowie po doniesieniu, Sprawę niezwłocznie w Sądach Seymowych wraz z Delatorem obowiązani popierać. Jeżeli Delator ten pewnemi i iasnemi dowodami występku dowiedzie, osmą część Fortuny oskarżonego przez Sąd sobie wyznaczoną odbierze; Jeżeli zaś nie dowiedzie, takąż samą karą śmierci, iakiey na obwinionym poszukiwał, karany bydź ma. Te zaś Osoby, ktore z powodu wysługi w Woysku biorą Pensye, tudzież i te, które z przyczyny zabranych Kordonami Dobr i Intrat, maią sobie zaręczone Bonifikacye, dla zawiadomienia Zwierzchności Kraiowey, powinni będą w przeciągu trzech Miesięcy Intabulacye takowych Pensyi i Indemnizacyi z wyrażeniem wielości, oraz Powodów, także czasu, do którego te zaręczenia służą, w Xięgach Grodzkich każdy *respectivè* swego Powiatu, z wyrażeniem swych Imion i Przezwisk uczynić, i te Intabulacye do Laski Seymowey przesłać.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflantski i Kurlandzki Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xiąże Jabłonowski Ka-

sztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputt. z Senatu X. W. Lit. manu ppria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytncyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Woiewodztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Woiędzic i Poseł Woiedtwa Czergo Deputat do Konstysucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł Woiewodztwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu ppria. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Ziemi Dobrzyńskiey Dep: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputt: z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolsk. Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Oszmiański z Prowincyi Wo Xa Lit. Deputowany do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamor Cywun Gondyn: Xwa Zmudz: Poseł Wotwa Min: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI *mpr.*

Ant. Siarczynski J. K. Mci Seym. y Konf. Kor. Sekr.

Legit Chrościcki.

Actum in Curia Regia Varsavi-ensi Die Octava Mensis Januarii Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Mscus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium & Confœderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis Ejus Constitutiones infrascriptas obtulit ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Prawa Kardynalne niewzruszone.

I.

WIara Swięta Katolicka Rzymſka Oboyga Obrządków ze wſzyſtkiemi Prawami Kościoła Swiętego *in Spiritualibus* w obu Narodach Korony Polſkiey i Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego, tudzież w Prowincyach do nich należących, wieczyście panuiącą będzie, i tak ſię w Aktach publicznych mianować ma.

II.

Królem Polſkim, Wielkim Xięciem Litewſkim, nie kto inny bydź może, iak ſzczególnie z urodzenia, albo powołania Katolik Rzymſki; Królowa także Katoliczka Rzymſka bydź powinna: A gdyby innego była wyznania, tedy pokądby do Wiary Swiętey Rzymſkiey nie przyſtąpiła, koronowaną bydź nie może.

III.

Przeyście od Kościoła Rzymſkiego Katolickiego Oboyga Obrządków do iakiegokolwiek innego Wyznania, zawſze za Kryminalny wyſtępek poczytywane będzie.

IV.

Dla wszystkich Ludzi Wyznania dotąd w Państwach Rzeczypospolitey tolerowanego, a od panuiącey Wiary innego, pokóy w Wyznaniu i Obrządkach zachowuiemy, waruiąc: iż żadna Zwierchność Duchowna lub Swiecka nie będzie mogła nikogo prześladować z przyczyny Wyznania i Obrządków.

V.

Królestwo Polskie i Wielkie Xięstwo Litewskie z wszystkiemi Xięstwami, Województwami, Ziemiami, Powiatami, Feudami, wszelkiemi Miastami i Portami do siebie należącemi, wieczystą Unią podług uroczystych Warunków nawzaiem złączone, na zawsze w nienaruszonym Związku, złączeniu, i trwałości zostawać ma. Nie będzie się godziło na żadnym Seymie, ani komużkolwiek bądź, żadney Części zamieniać, tym bardziey od Ciała Rzeczypospolitey oddzielać, ustępować, lub oddzielenie, albo zamianę przedsiębrać.

VI.

Królestwo Polskie i Wielkie Xięstwo Litewskie ze wszystkiemi Xięstwami, Województwami, Ziemiami i Powiatami, z których się teraz Rzeczpospolita składa, i na potym składać będzie, iest i nazawsze bydź ma Rzeczapospolitą wolną, i nikomu niepodległą. Która Rzeczpospolita iedno i nierozdzielne składaiąc Ciało, sama w Stanie Szlacheckim Prawa dla Narodu stanowić iest mocna, i tym tylko Narod posłuszeństwo winien: sama tylko Podatki na potrzeby publiczne uchwalać iest mocna, i uchwalonemi rozrządzać: sama tylko Woysko dla powszechney Obrony i ubespieczenia sobie iedynie wierne i podległe utrzymywać, a do posłuszeństwa Władzy, którą nad Woyskiem przełoży, obowięzywać: Sama Woynę wypowiadać, Pokóy i wszelkie Traktaty zawierać: sama tylko Królów wolnie obierać, Magistratury, oraz Urzędy tworzyć, znosić, przeciąg Urzędowania naznaczać, Osoby do Magistratur, Osoby do Reprezentacyi za Granicą Dyplomatycznych i wszelkich Urzędów obierać, tudzież o sposobie wyboru onych stanowić mocna będzie.

VII.

Wszelka Cudzoziemska Gwarancya Rządu Polskiego, przeciwna niepodległości Rzeczypospolitey, i uwłaczaiąca Jey Samowładności, iest i nazawsze będzie nieważną, i aby żadna podobna pod iakimkolwiek bądź pretextem od nikogo, w Rzeczypospolitey proponowaną, i przyiętą bydź nie mogła, tym Prawem Kardynalnym waruiemy.

VIII.

VIII.

Nic przeto w Państwach Rzeczypospolitey za Prawo i Władzę poczytano bydź nie ma, coby nie wypływało z wyraźney Woli Rzeczypospolitey na Seymach: Żadna Urzędowa Władza, nikomu rozkazywać i do wykonania rozkazów zniewalać nie będzie mocna, czego nie rozkazuią Prawa: nie będzie mogła pozwalać sobie i nikomu tego, czego zakazuią Prawa. nie będzie zaniedbywać, i zaniedbania dopuszczać w tym, co Prawa wykonywać nakazuią.

IX.

Wszyscy Obywatele Rzeczypospolitey Stanu Szlacheckiego i wszelkiey Kondycyi, także Cudzoziemce, Przybylce, i iakimkolwiek sposobem w Państwach Rzeczypospolitey znayduiący się Ludzie, Prawem dotąd spisanym, i które napotym ustanowione i spisane będzie, sądzeni bydź maią przez te Urzędy i Władze, do których z Prawa należą, i należeć będą.

X.

Neminem captivabimus nisi Jurevictum: nie będzie się godziło ani Królowi, ani żadney Władzy Rządowey, zgoła nikomu tego Prawa naruszać, wyiąwszy przypadki Prawami wyszczególnione, i wyszczególnić się maiące.

XI.

Głos wolny na Seymikach każdemu Szlachcicowi i na Seymie Seymuiącemu, nayuroczyściey zabeśpiecza się, i pod żadnym iakimkolwiek bądź pretextem Sądowi nie podpada: Także Głos wolny każdemu Obywatelowi, nawet nie na Ziazdach publicznych, tudzież myśli lub zdania swego, czyto pismem, czy drukiem wydanie, a to z podpisem Imienia swego, waruie się, bez potrzeby zezwolenia Approbacyi, słowem: bez żadney pod iakimkolwiek nazwiskiem formy: wszakże pod odpowiedzią w Sądzie, gdyby kto pismem, lub drukiem, *directe* do buntu skłaniał, i gdyby kto krzywdził sławę bliźniego swego. W materyach zaś Religii, i dziełach ku zepsuciu obyczaiów dążących, pod Duchowną Cenzurę, tudzież Approbacyą Juryzdykcyi Duchowney Wiary Panuiącey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Jozef Xiąże Czarto-

ryski S. L. Poseł Wołyński Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Poseł z Wodztwa Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł Poznański, Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jzef Zabiełło Łowczy Wki Łteski Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. A. Suchodolski P. W. S. Dep: do Kon: Post quorum quidem Constitutionum superius præinsertarum in Acta præsentia Ingrossationem, Originale earundem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN.
mpr.

A. Siarczynski J. K. Mci
Seym: y Ko Skr:

Degia Niemka.

5. 238.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Tertia Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zlecenie UU. Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom.

MY KROL za zgodą Skonfederowanych STANOW zlecamy UU. Seymowemu i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom, aby wyznaczonym Deputacyom do Examinu zeszłego Departamentu Woyskowego i Kommissyi Woyskowey insynuowali, iżby wspólnie Dzieło całe Examinu Kommissyi Woyskowey, oraz zeszłego Departamentu Woyskowego, iak nayrychley dopełniały, w co wchodzić równie powinien i Examen Kommissoryatu Woyskowego; a Relacyą tych wszystkich czynności, iak nayśpiesznicy przed Nas KROLA i STANY Seymuiące przyniosły.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki iako Deputat do Konstytucyi. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan

16.

Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi z Małopolskiey Prowincyi *mp.* Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey *mp.* Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Litt. *mp.* Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woidtwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopolski. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkop: Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Ptu Oszm: z Prowincyi Wo Xa Litt. Deputowany do Konstytucyi. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deput: do Konsty: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Cywon Gondyn: Xwa Zmudz: Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA *mp.*

A. Siarczynski J. K. Mci Seymowy y Konf. K. i Kr.

Legit. Kaniewski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi
Die Decima Tertia Mensis
Januarii Annô Domini
Millesimô Septingentesimô
Nonagesimô Primô.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Rozkład Materyi y Czasu na teraźnieyszym Seymie.

MY KROL za zgodą Skonfederowanych STANOW stanowiemy, iż odtąd każdy pierwszy Tydzień na odebranie relacyi od Deputowanych do Examinów Kommissyi Skarbowych, Woyskowey, i Edukacyiney, a po odebranych tych relacyach, examinach, zakwitowaniach onychże, i Elekcyach, do urządzenia Podatków, i opatrzenia potrzeb Skarbu i Woyska; po dopełnięniu zaś tego wszystkiego, na relacyą examinów dalszych innych Dykasteryów, a drugie dwa Tygodnie na Decyzyą Formy Rządu, to iest: zaczynaiąc od Seymików, przeznaczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen: Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflan: i Kurlandzki iako Deputat. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat

z Senatu z Małey-Polski: Symeon Kazim: Szydłowski Kasztela
Zarnowski Depusowany z Senatu Małey-Polskiey Prowincyi *mp*
Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski De
putowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey *mp*. Ka
zimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowa-
ny do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Wo Xa Lit. Waleryan
Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski De-
putat do Konstytncyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski
Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podko-
morzy Grlny i Poseł Woiewodztwa Lubelskiego Deputat. An-
toni Ledochowski Wdzic i Poseł Wtzwa Czerniechowskiego
Deputowany do Konstyt. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dob:
Deput: do Konstytucyi *mp*. Tomasz Nowowieski Łowczy i
Poseł Ziemi Wyszog. Deputowany do Konstytucyi P. W P. Jozef
Kociełł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Ptu Oszm: Deputowany do
Konstytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt. Jzf Zabieło Poseł z Xię-
stwa Zmudzkiego Deput: do Konsty. Adam Rupeyko Sędzia
Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek
Puttkamer Cywun Gondyń: Xstwa Zmudz: Poseł Wtwa Miń:
Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt. Post
cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Origi-
nale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est
extraditum.

PUCHAŁA *mpr.*

Legit juxta Prothocollon Slomkowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Nona Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

oblata

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

WDZIĘCZNOSC.

OFiarę Urodzonego Jędrzeia Ordynata Zamoyskiego bywszego Kanclerza Koronnego Dwakroć Sto Tysięcy Złotych Polskich, na potrzeby Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego, uczynioną z wdzięcznością przyimuiąc, onęż w Xięgę Praw umieszczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl. i Kurlandski Deputowany do Konstytucyi. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu

z Małey Polski Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi, z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trock: Deputowany do Konstytucyi, z Senatu W. X. Litt: manu propria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolskiey Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubel: Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo z Małopolskiey Deputat do Konstytucyi. Jan Nepomocen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakro: Deputat do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jozef Kociełł Rotmistrz Kaw: Nar: Poseł Ptu Oszm: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Cywun Gondyń: Xwa Zmudz: Poseł Wdztwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem Ejdem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN mpr.

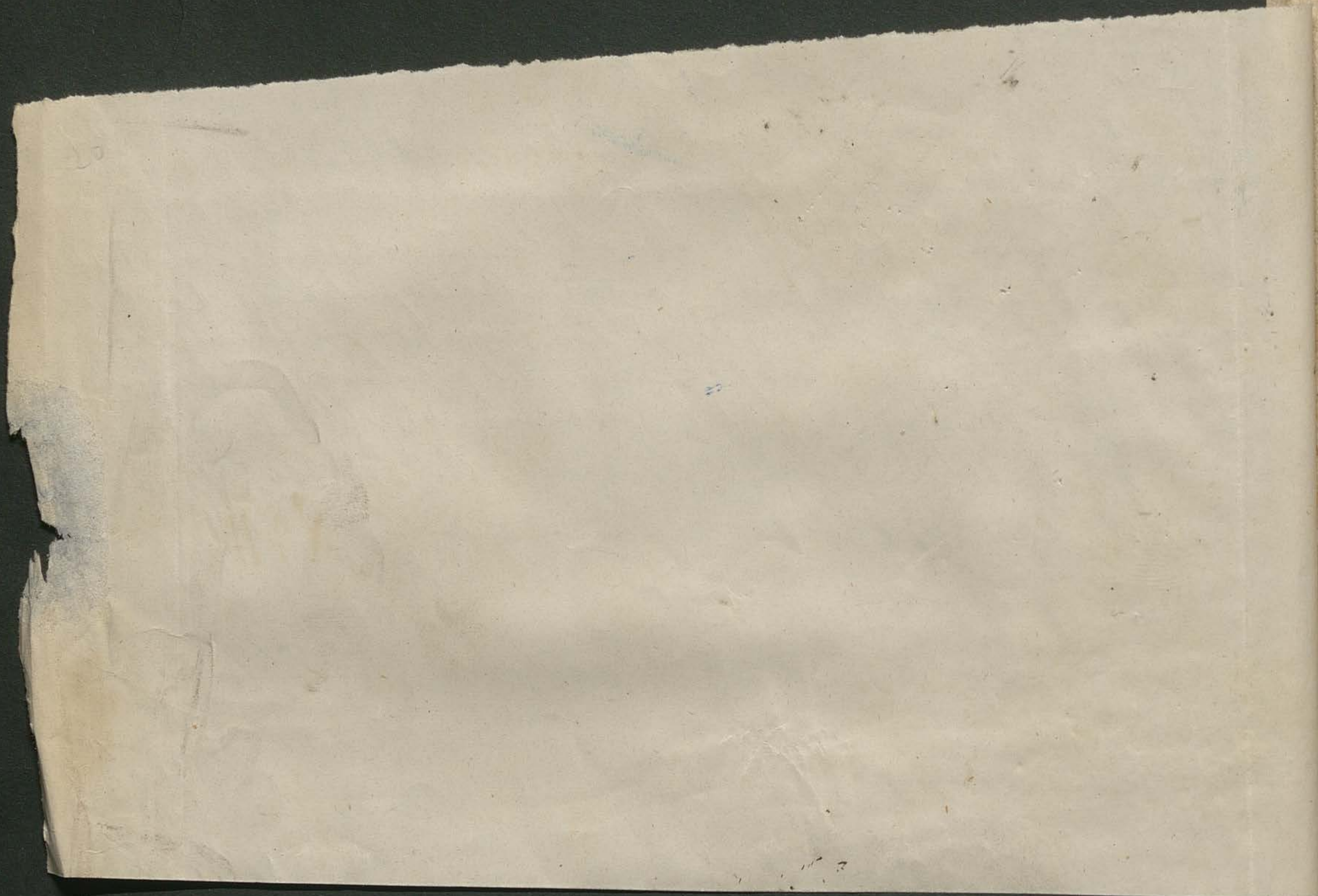
A. Siarczyński Pis. K. Mci Seymowy y Konf. Kor. Sekr.

Lectum secundum Acta per Słomkowski.

F Następuią nazwiska Marszałków i deputowanych jak na poprzedniej kartce wtyczanie po: Jan Ossoliński Starosta Drohicki i Poseł deputowany z prowincyi Małopolskiey, Celestyn Sokolnicki Skol. y Poseł Poznan. deputowany z prowincyi Wielkopol. Jan Nepomucyn Zboiński P. Z. Dobrzyn. deput. z prowincyi Wielk. mp. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. L. poseł Brastawski i t. d. jak w poprzedniej kartce.

12

A. Siarczyński

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

Ad Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Wyznaczenie Assessorów do Sądów Naszych Zadwornych W: X: Litt:

My Krol, za zgodą Skonfederowanych Stanów do Sądów Zadwornych Assessorskich Wo: Xa: Litto Assessorów przez Reskrypt Nasz na ten raz do czasu Elekcyi wyznaczyć deklaruiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X, Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnflant: i Kurlandski. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey Polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputo-

wany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Małopolskiey manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo Xa Littgo manu propria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Grlny i Poseł Woiewództwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czerniego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konst: z Pro: Wiel: Józef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X: Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wdztwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W X Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem Ejdem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN mpr.

A. Siarczynski J. K. Mci Seym. y A. Kr.

Legl. Głębocki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Tertia Mensis Februarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zalecenie Kommissyom Skarbowym i Woyskowey Oboyga Narodów.

POnieważ Nam KROLOWI i STANOM Skonfederowanym doniosła Kommissya Woyskowa Oboyga Narodów, iż Kawalerya w niektórych mieyscach, nie może z Zołdu Etatem oznaczonego, utrzymać się, przy teraźnieyszey nadzwyczayney Furażów drogości; przeto zalecamy Kommissyom Skarbowym, aby zniosłszy się z Kommissyą Woyskową, unikaiąc iak naywcześniey większey drogości, Culag kwartałami, do końca Septembrowey Raty opła-

24.

gać się maiący ułożyły, i za Assygnacyami Kommissyi Woyskowey wypłacały; z których to Pieniędzy Kommissya Woyskowa ma się przed STANAMI, w czasie likwidować.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek,

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Józef Korwin Kossakowski, Biskup Jnfl. i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego, Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo Xa Littgo. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński, z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny, i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledóchowski Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Czego, Deputowany do Konstytucyi z Małopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Dep: z P. Wielkop: mp. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany z Prow: Wielko-Po: mp. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Z. Zakrocz: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deput: do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wotwa Min: Deputowany do Konstytucyi. Post cujus quidem Constitutionis, superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatone, est extraditum.

PUCHAŁA mpr.

A. Siarczynski J. K. Mei Seymowy y Konf. Kor. Sekr

Lęgi Morawzewski.

(Podpisy i zakończenia jak wyżej)

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis.

Zalecenie Deputacyi do Examinu Kommissyi Skarbu Koronnego wyznaczoney.

MAiąc doniesione Zażalenia przeciwko Dekretom i Rezolucyom Ekonomicznym Kommissyi Skarbu Koronnego, przez Deputowanych do Examinu teyże Kommissyi, mieć chcemy: ażeby Ciż sami wyznaczeni od STANOW Seymuiących Examinatorowie, po wysłuchaniu obustronnych przełożeń, w tych tylko wyż wspomnionych Sprawach, Sądom Kommissyi Skarbowey Koronney właściwych, które w ów czas przed tąż Deputacyą examinuiącą, zaskarżone były, w rozpoznanie iak naydokładnieysze takowychże zaskarżonych teyże Kommissyi Skarbu Koronnego Ekonomicznych Rezolucyi, i Dekretów

ex seriis Partium Controversis, finalnie wypadłych, weszli, i Nam swoią opinią, w przeciągu pięciu Tygodni, do Decyzyi przynieśli.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo Xa Litt: Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. T. Dłuski P. G. i Poseł Wdtwa Lubelskiego Deputat. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Woiedtwa Czerniego z Prowincyi Małopolskiey Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracław: Poseł z Wtwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Nepomucen Zboiński Deput: do Konst: z Prowincyi Wiekopol; Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa. Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wotwa Min: Delegowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mp.

A. Siarczynski J. K. Mci Seym: y W. K. Skr.

Legit Pierzciński

Podpisy i zakończenie patrz wyżej)

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Rezolucya względem Pałacu Rzeczypospolitey Bryloski zwanego.

GDy Pałacu Bryloski zwanego kupienie, za Rezolucyą zeszłey Rady, przez Kommissyą Skarbu Koronnego, i na tegoż opatrzenie znaczne wyłożone Summy, zastanowiły STANY zgromadzone, Ofiara zaś od Nas KROLA uczyniona, dla załatwienia okoliczności, przez wdzięczność, Czułością prawdziwą przejętego Narodu, i dla nieuszczuplenia dochodów Naszych, przez też STANY przyjętą nie została; Przeto My KROL, wraz z STANAMI, uchylaiąc Konstytucyą Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt Ośmego, względem kupna Pałacu, Pałac z Stayniami, i Meblami, na przedaż w leciech dwóch, bez uszkodzenia Skarbu Koronnego, w Summie na ten-

tenże Pałac wyłożoney determinuiemy, Osoby zaś w tę czynność kupna Pałacu weszłe, od odpowiedzi uwalniamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt: Marszałek Konfederacyi Wo X. Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Bsk: Jnfl: i Kurlandzki, Antoni Xiążę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. mp. Francizek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Wo X. Littgo Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubel: Deputat. Antoni Ledochowski Wdzic i Poseł Woiewodztwa Czernego z Małopolski Deputowany. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Brac: Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielpolskiey. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konsty: z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prow: Wiel: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xtwa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wtwa Minskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus Constitutionis, in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mp.

A. Siarczyński J. K. Mci Seymowy u Konf. Kor. Sekr.

Cichowski

12 245

29.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

AD Officium Actaq; præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sæ Ræ Mtis & Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus, Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit tenoris talis.

Oblata /Sacra Regia

11.

Ochrona Czasu Seymowego.

MY KROL wraz z Skonfederowanemi Rzplitey STANAMI, przekonani, iak wiele szczęściu Oyczyzny należy, na przyspieszeniu pożądanego Dzieła Formy Rządu, po zadecydowanym iuż Prawie Seymików co do czasu, co do mieysca, co do Osób maiących mieysce i głos na Seymikach (które to punkta nayważnieyszym są w Prawodastwie zamiarem) gdy reszta tegoż Proiektu co do porządku i bespieczeństwa Seymików zostaie; przeto wcelu prędszego Prawa o Seymikach ukończenia, stanowiemy Deputacyą z iednego Senatora, i Trzech Posłów z każdey *respectivè* Prowincyi złożoną, którą przez Sekretne Wota, i tym sposobem iak Kommissarzów Skarbowych obieramy, to iest: z Senatu, z Prowincyi Małopolskiey: Przewielebnego Skarszewskiego

Biskupa Chełmsko-Lubelskiego, z Prowincyi Wielkopolskiey, Wielmożnego Ostrowskiego Kasztelana Czerskiego, z Prowincyi W. X. Litt: Wielmożnego Potockiego Marszałka Wielkiego W. X. Litt: Z Stanu Rycerskiego, z Prowincyi Małopolskiey Urodzonych Dembińskiego Chorążego i Posła Krakowskiego, Zaiączka Pułkownika, Posła Podolskiego, Dłuskiego Podkomorzego i Posła Lubelskiego. Z Prowincyi Wielkopolskiey Urodzonych Zakrzewskiego Chorążego i Posła Poznańskiego, Kicińskiego Szefa Gabinetu Naszego, Posła Liwskiego, Łuszczewskiego Sekretarza Naszego, Posła Sochaczewskiego. Z Prowincyi W. X. Litt: Urodzonych, Bernowicza Sędziego Ziemskiego i Posła Nowogrodzkiego, Gutakowskiego Starostę Kapin: Posła Orszańskiego, Weysenhoffa Posła Jnflantskiego. Dla tey Deputacyi komplet z Osób Siedmiu, oprócz Seymowego i Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałków, stanowiemy. Taż Deputacya (na którey UUr. Marszałkowie Seymowy i Konfederacyi Oboyga Narodów, zasiadać maią *cum voce decisiva*) maiąc sobie Proiekt o Seymikach przez Deputacye do Formy Rządu i do Konstytucyi wyznaczone, oddany, tenże Proiekt do rozwagi weźmie, roztrząśnie, poprawi i albo iednomyślnością, albo większością głosów zadecyduie. Co się zaś tycze Prowincyi Litt: gdyby z tey Prowincyi obrani Deputowani wszyscy iednomyślnością zgadzali się na iakowy zwyczay swoiey Prowincyi, Deputacya takową iednomyślną Jch excepcyą przyimie. Waruiemy zaś koniecznie, ażeby na Seymikach Sekretne kreski zabeśpieczone i obostrzone były. Tak ukończone o Seymikach i wydrukowane Dzieło, Deputacya teraz ustanowiona (trzy dni na deliberacyą onegoż zostawiwszy,) do STANOW przyniesie, które My nie Kategoryami, ale całkowicie bez żadnych dodatków i odmian przyimiemy, albo całkowicie odsuniemy. W przypadku nieprzyięcia, Materya przeto nie upadnie, ale Deputacya uważać będzie *in Turno*, dla iakiey przyczyny Dzieło iey nie znalazłoby approbacyi większości Seymuiących, i w tych Punktach one poprawi-

wszy

18

31.

wszy, na naypierwszą następuiącą Sessyą znowu do decyzyi STANOW przyniesie, i tak czynić będzie póty, póki *Pluralitas* nie uzna cały Proiekt sobie dogodnym i w Prawo go nie odmieni.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandz: Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski manu propria. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Czernego Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Choś: Brac: Poseł z Wtwa Poznańskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi z Pr: Wielk: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zakroczy: Deputt: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN mp.

A. Siarczyński J. K. Mci Seymowy J. K. K. Sko

Lectum per Głębocki.

(Podpisy i zakończenie jak wyżej)

N. 32.

7 W 13 — 246 19

33

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

Oblata (jak wyżej) (wyżej)

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Słarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumq, in Acta præsentia porrexit, tenoris talis :

Uchylenie Konstytucyi 1768. Titt: Porządek Seymowania = co do Punktu decydowanie Proiektów Kategoryami opisuiącego.

KOnstytucyą Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt, Osmego opisuiącą sposób, i zwyczay dotąd praktykowany, decydowania Proiektów przez Kategorye, przez Punkta, przez peryody, przez słowa, iako niedoskonały i szkodliwy porządkowi i pośpiechowi w Obradach, na zawsze uchylamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowa- 10

34.

ny z Senatu Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic: i Poseł z Woiedztwa Czerngo Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracławski Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: manu proprio. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: do Konst: z Prow: Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wstwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN mp.

A. Siarczynski J. K. Mci Seymu y Konf. K. Skr

(Podpisy i zakończenie … 1794)

Bega Głębocki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitaneana Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiornm Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis.

Przyśpieszenie Dzieła Deputacyi Koekwacyiney.

GDy celem zwiększenia Dochodów publicznych w proporcyą natury Dóbr ustanowiona Deputacya Koekwacyina dla nienadeszłych nowych Lustracyi Dymów, które za prawidło dla niey służyć miały, Dzieła swego kończyć nie może; dozwalamy przeto teyże Deputacyi Koekwacyiney, ażeby co do Proiektu z umiarkowanego szacunku Dóbr stanowienia *respectivè* na Woiewodztwa, Ziemie i Powiaty, Podatku, użyła zweryfikowanych przez Kommissye Skarbowe, Taryff Dymów, przy Ofierze Dziesiątego Grosza podanych, ato względem tych tylko Woiewodztw, Ziem i Powiatów, które do tych czas swych ostatnich nie nadesłały Taryff; Exakcya iednak wyproporcyonowanego przez Kommissyą Koekwa-

kwacyiną podatku stosować się będzie *respectivè* w każdym Woiewodztwie, Ziemi, i Powiecie, z każdych w szczególnośi Possessyi do tey Taryffy, która zwiększenie Dochodu Publicznego okazywać będzie. Wszelako rygor Prawa, co do nadesłania Taryff dotąd brakuiących, dłużey nie przeciągamy, iak do dwóch Miesięcy, gdzie Prawo zapadłe z rygorem swoim w exekucyi mieć chcemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey-Polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Woiedtwa Czerniego Deputowany do Konstytucyi Ad: Nałęcz Moszczeński Chorą: Bracławski Poseł Poznański Deputowany do Konstytucy z Prowincyi Wielkopol: mpp. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deputowany do Konsty: z Prowcyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszog: Deputowany do Konstcyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Z. Zakr: Deput: do Konst: z Prowcyi Wielkopol: Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo. X. Litt: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN *mp.*

A. Siarczyński J. K. Mci Seymowy J. K. K. Ser

Legitcum Actis Komorowski

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zlecenie Kommissyi Rzplitey Skarbu Koronnego.

POnieważ Kommissya Rzplitey Skarbu Koronnego, Rezolucyą swoią pod Dniem Szostym Miesiąca Czerwca Roku Tysiąc, Siedmset, Ośmdziesiąt Siodmego, po uczynioney nowey Lustracyi Stwa Emfiteutycznego Sochaczewskiego, co do Allewiacyi żądaney, Czynszu tegoż Stwa przez wylew Rzek uszczuplonego, do przyszłego tylko Seymu zawiesiła, a do decyzyi Stanów odesłała, dla istotney dopełnienia sprawiedliwości zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, aby okoliczność tę podług sprawiedliwości i słuszności roztrząsneła i udecydowała; A z Funduszu na Allewiacyą Podatków Rzplitey Prawem

38.

wem oznaczonego, ieźli tego sprawiedliwosc i słuszność wymagać będzie, przyzwoitą obmyśliła i wyznaczyła bonifikacyą

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo

Jozef Korwin Kossakowski Bsk: Infl: i Kurlandzki, Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Deputowany do Konstytucyi Adam Nałęcz Moszczeński Chor: Brac: Poseł Poznański Deputowauy do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski mpp. Jan Nepomucen Zboiński Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszog: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski Jozef Radzicki Podkomo: i Poseł Zi: Zakroc: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Min: Deputowany do Konstytucyi. z Prowincyi Wo. X. Litt: Post cujus Constitutionis, in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN mp.

A. Siarczyński J. K. Mci Seymowy y K. K. Str

Legi Roguski

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zlecenie Urodzonym Seymowemu y Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom.

GDy nam doniesiono iest od Deputacyi do ułożenia Projektów względem Græco-Oryentalnych y Dyssydentów wyznaczoney, iż Zgromadzenie Græco-Oryentalne w Państwach Rzeczypospolitey bez wszelkiey Zwierzchności y Rządu Cerkiewnego zostaiąc, tak dla utrzymania Karności Duchowney, jako też y wewnętrzney spokoyności, nieodwłocznie ustanowienia pewnego dozoru potrzebuie: przeto nim przyidzie do urządzenia dla tegoż Obrządku Græco-Oryentalnego stałey Hierarchij z potrzebą y powagą Narodu zgodney, zalecamy Urodzonym Seymowemu y Konfederacyi Oboyga Narodów Marszałkom, wydanie Listów okólnych do wszystkich Monasterów, Archimandryi, Proto-popij, y Cerkwi Parafialnych Nieunickich w Państwach Rzeczypospolitey zawartych, z dozwoleniem Członkom tegoż Wyznania Kongregacyi Generalney na dzień Piętnasty Miesiąca Maja Roku bieżącego w Mieście Naszym Pińsku, na którey Kongregacyi wybrać maią Konsystorz naywyższy z Osób

sób zaleconych nauką, obyczaiami, y wiernością ku Kraiowemu Rządowi, zabeśpieczonych Urodzeniem w Polszcze, y wolnych od obowiązków przysięgi obcemu Rządowi wybrane, podług tych Warunków Członki Konsystorza po wykonaney przysiędze na Wierność Nam Królowi y Rzplitey, obeymą Rząd Duchowny nad całym Zgromadzeniem Wyznania Græco Oryentalnego z podległością nayważszey Władzy Kraiowey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litewskiego.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnf: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputat z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generalu Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt: Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany do Konstytucyi. Ad: Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracław: Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dob: Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Miń: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI
mp.

A. Siarczyński J. K. Mci Seymowy y Konf. K. Skr.

Lectum per Dmochowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Wyznaczenie Assessorów Dyssydentskich do Sądów Assessoryi Koronney.

Ponieważ dla nieobrania Assessorów do Regestru Spraw Dyssydentskich, Sprawy z tegoż Regestru przez dwa lata sądzonemi nie były; przeto My Król dla przyśpieszenia Sprawiedliwości, bez przeszkody dalszego względem tych spraw i Sądów urządzenia, na blisko nadchodzącą temu Regestrowi Kadencyą, według Prawa, Reskryptem Naszym Assessorów Dyssydentów tym czasem naznaczemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek. Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inff: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany

putowany z Senatu Prowincyi Małopolski do Konstytucyi mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Woiewodztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wdzic i Poseł Woidwa Czergo, Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorą: Bracław: Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deputt: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litto Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI mpr.

Legi Swieżawski.

18 251 143.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

Oblata (jak wyżej)

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zalecenie Deputacyi examinuiącey Kommissyą Skarbu Koronnego. XII

ZAlecamy Deputacyi do examinowania Kommissyi Skarbu Koronnego wyznaczoney, aby tęż Kommissyą Skarbową od Raty Septembrowey, na którey Deputacya swoy rachunek skończyła, wysłuchała rachunku do ostatniego Kwartału, teraz w Miesiącu Marcu kończącego się, z którego examinu Relacyą do Nas KROLA i STANOW przyniesie.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki, Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małopolski. Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Ma-

44.

Yopolſki. mp. Franciſzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kaſztelan Kaliſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſkiey. mp. Kazimierz Konſt: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konſtytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt: mp. Waleryan Stroynowſki Podk: Buſki. Poseł Wołyńſki z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Tomaſz Dłuſki Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelſkiego Deputat do Konſtytucyi. Antoni Ledochowſki Wodzic i Poseł z Woiewodztwa Czergo Deputowany do Konſtytucyi. Adam Nałęcz Moszczeńſki Chorąży Bracł: Poseł Poznańſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſki mp. Jan Nepomucen Zboińſki P. Z. Dobr: Deput: do Konſtytucyi z Prowin: Wielkopoł: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym; Deputowany do Konſt: z Prowincyi Wielkopoł: manu propria. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińſkiego Deputowany do Konſtytucyi. Poſt cujus quidem Conſtitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, eſt extraditum.

HERMAN mp.

A. Siarczyński J. D. Mci Seymowy y Konf. K. Skr.

Legi Głębocki

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

Ubeśpieczenie Fabryk Solnych.

GDy opatrzyć Solą Kray cały, iest Nas KROLA i STANOW zamiarem, zlecamy Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów, aby te mieysca, gdzie są Fabryki Solne, lub gdzie do stawienia ich okaże się sposobność, za zniesieniem się z Właścicielami przez Osoby zdatne lustrować kazała. W miarę zaś potrzeby, bądź za dostateczną Kaucyą Pieniądze na pewny czasu wymiar bez Prowizyi, utrzymuiącym, lub zakładaiącym takowe Fabryki pożyczały, bądź od każdey Beczki Soli wyrobioney, Garcy Dwanaście trzymaiącey, nadgrodę wyznaczyły, i we wszystkich zdarzeniach istotną pomienionym Fabrykom przynosiły pomoc. Gdyby zaś Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów o takowe Fabryki układów, iako wyżey z Possessorami uczynić nie mogła, lub nie znaleźli się takowi, coby nowe Fabryki sami zakładać chcieli; dozwalamy w takowych zdarzeniach teyże Kommissyi Skarbowey nowe zakładać, lub będące kosztem Publicznym rozszerzać Solne Fabryki: Dobra Królewskie i Duchowne, w których są lub bydź mogą aktualne Fabryki Solne, lub iakieby były do nich z przyległości swey potrzebne, za inne Rzeczypospolitey Do-

bra

bra w Ekwiwalencyi zamieniać, i Ludzi do tego zdatnych z Zagranicy sprowadzić, waruiąc: że do póty Skarb na siebie trzymać będzie takowe z Słoney wody Fabryki, do póki nie znaydą się takowi Obywatele, co koszta Skarbowi wrócą, pewność utrzymania i pomnożenia zaczętych robót, zapewnią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Lit. Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litt:

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Małopolski manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt: Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski Podkomorzy Generalny i Poseł Wdztwa Lubelskiego Deputat do Konstytucyi. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czerego Deputowany do Konstytucyi. Adam Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracław: Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski manu propria. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Deput. do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo X. Litt: Post Cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsenta Ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

HERMAN mpl

A. Siarczyński J. K. Mci Seymowy y K. K. Skr

Lectum per Głębocki.

(Podpisy i rekomendacje późniejsze)

20 249 48. 47. 26

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quinta Mensis Martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem Infrascriptam obtulit, ad ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

oblata. (jak wyżej)

Wyznaczenie Deputacyi dla Xięstw Kurlandyi i Semigalii.

SKłaniaiąc się do Prożb od Rycerstwa Xięstw Kurlandzkiego i Semigalskiego do Nas KROLA i STANOW Rzeczypospolitey zaniesionych, Deputacyą z Osób, to iest: z Senatu Przewielebnego Okęckiego Biskupa Poznańskiego, Wielmożnych Ożarowskiego Kasztelana Woynickiego, Platera Kasztelana Trockiego, z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Małopolskiey UUr. Dembińskiego Chorążego i Posła Krakowskiego, Xcia Czartoryskiego Generała Ziem Podolskich Posła Lubelskiego, Olizara Szambelana Naszego, Posła Wołyńskiego. Z Prowincyi Wielkopolskiey Urodzonych Działyńskiego Woiewodzica Kaliskiego, Posła Poznańskiego, Zboińskiego Starostę Mszańskiego Posła Dobrzyńskiego, Dominika Szymanowskiego Szambelana Naszego Posła Rawskiego, z Prowincyi Wo Xa Litt: Urodzonych Tyszkiewicza Kasztelanica i Posła Zmudzkiego, Niemcewicza Sędziego Grodzkiego i Posła Brzeskiego Litt: Weyssenhoffa Posła Inflantskiego wyznaczamy. Którzy to Deputowani, tu w Warszawie Zaskarżenia wszelkie,

48.

kie, względem krzywd, i ubliżenia Prawom Xięstwu Kurlandzkiemu i Semigalskiemu służącym rozważą, tudzież iakie będą wzaiemne zażalenia, i od kogo będą podawane, rotrząsną, sposoby zaradzenia bezprawiom, ieżeli się iakie w Rząd Xięstw wymienionych wcisnęły, oraz zapobieżenia onym na czas dalszy obmyślą, i Proiekt do tych Celów stosowny za porozumieniem się i wysłuchaniem Stron Interessowanych, ułożą, i Onże iednomyślnością lub większością Zdań, w Komplecie Osób naymniey Siedmiu ustanowiwszy, Nam KROLOWI i STANOM Rzeczypospolitey, do approbacyi w czasie Dwóch Miesięcy wygotowany przyniosą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Jozef Kossakowski Biskup Infl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu do Konstytucyi Prowincyi Małopolskiey. mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi W. X. Litt. Waleryan Stroynowski Podk: Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Tomasz Dłuski P. G. i Poseł Wdztwa Lubelskiego ~~Deputat~~ ~~Antoni~~ Ledochowski Wdzic i Poseł z Woiewodztwa Cngo Deputowany do Konstytucyi A. Nałęcz Moszczeński Chorąży Bracławski Poseł Poznański Deputowany do Konstytucy z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jan Nepomucen Zboiński Deput: do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: mp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wo. X. Litt: Post cujus quidem Constitutionis superius præinserta in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN mp.

A. Liesczynski S. K. Ma... S. y K. K. Skr

Legi Komorowski

(Podpisy i zakończenie jak wyżej)

777 Actum etc: die vigesima prima mensis Martii anno Domini 1791° 27

Oblata (jak wyżej) Magnificus Antonius Siarczynski (etc: jak w poprzedniej konstytucyi) ~~Dnia 21. Marca 1791 R.~~ 49

Zalecenie Deputacyi Examinuiącey Kommissyę Skarbu W. Xtwa Littº.

21 254

XII

Wyznaczoney do Examinowania Kommissyi Skarbu WºXtwa Littº Deputacyi zalecamy, aby też Kommissyę Skarbową od Raty Wrześniowey na ktorey taż Deputacya Rachunki swoie skonczyła, wysłuchała tegoż Skarbu dalszych Rachunkow aż do dnia 1szego Miesiąca Marca y Roku pierwszego teraz bieżącego, z ktorego Examinu Relacyę do Nas Krola y Stanow przyniesie.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Józef Korwin Kossakowski Biskup Infl. i Kurlandzki następują Nazwiska jak w poprzedniej.

Post cuius quidem constitutionis (jak w poprzedni)

A. Siarczynski J. K. Mci
Seymowy y K. K. Skr.

(Podpisy i zakończenie jak w poprzednie.)

Actum die vigesima quarta Mensis Martii anno Domini 1791o. III

Oblata 50 (jak w poprzedniej)

Dnia 24 Marca 91 Ru

III. Wyznaczenie Kommissarzow Rzpltey na Kongregacyę Greco Orientalnych.

22 255

Kongregacyę Generalną dla ~~Deputo~~ Delego wanych od Duchownego, y Swieckiego Stanu wyznania Greco Orientalnego na Dzień 15. Maia naznaczoną, My Krol zazgodą Stanow dla ważnych przełożonych Nam przyczyn do dnia 15 Czerwca Ru bieżącego odkładamy. Na ktorą Kongregacyę Czterech Kommissarzow Rzpltey Dwoch z Korony, dwoch z Litwy w Komplecie choćby jedne mu Kommissarzu z tychże Prowincyi wyznaczamy, ktorym Instrukcyę wygotować zlecamy Deputacyi do ułożenia Proiektow, względem Greco Orientalnych y Dyssydentow na teraznieyszym Seymie wyznaczoney; Wm zaś Kommissarzow Rzpltey wyznaczonych do ziechania do Miasta Pinska na dzień 16 Czerwca, do przytomności na Kongregacyi, aż do iey zakończenia do zachowania się wedle Instrukcyi sobie przepisaney, y po dokonaniu Dzieła do ...cyi Nam Krolowi y Stanom Rzpltey obowiązujemy.

Następują nazwiska deputowanych do Konstytucyi jak w poprzednich) post cuius constitutionis etc. (P. 12. jak w.)

A. Siarczynski J. K. Mci Seymowy y K. K. Sekr.

Actum die nona Mensis Aprilis anno domini 1791º

28

Oblata (jak w poprzedniej)

51.

23 — 256 Dnia 9. Kwietnia 91 Rᵘ

Przyspieszenie sprawiedliwości III.

Gdy Szlachta w Xięstwie Mazowieckim Ziemiach Łomżyńskiey, y Rożańskiey, w Parafiach Sielunskiey Gązowskiey, Gawrońskiey, y Krzekońskiey osiadłości swe Ziemskie maiąca, zanoszę Skargi przeciwko Proboszczom tamtecznym, iż ci z ukrzywdzeniem rowności Szlacheckiey przywłaszczai sobie jurysdykcyę nad niemi usiluią y tę okoliczność już Konstytucya Rᵘ 1776. obieta; przeto dla rozpoznania wzaiemnych Praw y Przywilejow wyznaczamy Deputacyę z Osob następuiących, to iest z Senatu z Prowincyi Mało-Polskiey W. Bystrzanowskiego Kasztelana Małogoskiego z Prowincyi Wielkopolskiey Wᵒ Małachowskiego Woiewody Mazowieckiego z Prowincyi W.X. Litt.º Wᵒ Chrapowickiego Kasztelana Mscisławskiego z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Małopolskiey Urᵒ Straszna Podsędka Sądu Ziemskiego Posła Sandomirskiego Suffczyńskiego Starosty Dymidowskiego Posła Lubelskiego z Prowincyi Wielkopolskiey Urᵒ Glinkę Chorążego y Posła Rożańskiego Zielińskiego Podstolego y Posła Nurskiego z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Littº Urᵒ Butrymowicza Podstarostę y Posła Pińskiego, Kublickiego Vice-Brygadjera Kawaleryi Narodowej Koronnej Posła Inflantskiego

Ktora

ktora Deputacya w tey okoliczności Opinią swoią do Nas Stanow przyniesie

(Następuią Nazwiska deput. i zakonczenie, jak w poprzedniey)

XIX. 24 257 (Dnia, Miesiąca, y Roku tegoż)

Oblata (jak wyżej)

Zalecenie Deputacyi Konstytucyiney.

My Krol za zgodą Skonfederowanych Stanow Zalecamy Deputacyi Konstytucyiney, aby ta ze wszystkich Proiektow o Miastach dotąd podanych ieden utworzyła, na podziały go, oddzielne materye zawieraiące rozdzieliła, y w tym sposobie Nam w spatio tygodnia do Decyzyi przyniosła.

Następuią Nazwiska deput. i zakonczenie jak (w poprzednich).

25 258

53.

Actum ~~in Curia Regia Varsaviensi~~ Die Duodecima Mensis Aprilis Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata (jak wyżej)

Odmiana Podatku Skórowego:

ODbieranie przez Skarb Skór *in Natura* we wszystkich Rzeczypospolitey Prowincyach, i Stępel od Skór znosiemy, a zamiast tego Podatek Konsumpcyiny od Rzezi ustanawiamy. Od Rzezi Bydła w Miastach Królewskich, Duchownych i Dziedzicznych, postanawiamy do Skarbu następną naywyższą Opłatę: Od Rzezi Wołu Złotych Ośmnaście, od Krowy czyli Jałowicy Złotych Czternaście, od młodociannych Byczków i Cieliczek Złotych Sześć, od Cieląt Złotych Dwa, od Wieprza karmnego Złotych Trzy, od Chudca Złoty ieden, od Kozła, Kozy, i Koźięcia Złoty ieden, od Barana, Owcy, i Jagnięcia, Groszy Dwadzieścia. Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów, konsyderuiąc mieysca, i gatunek Bydła, *respective* Prowincyi, Woiewodztw, Ziem, i Powiatów, Taxę wyżey wyrażoną proporcyonować będą, i takowe Prawo *in spatio* pół Roku uskutecznią. Dwory Wieyskie, Wsie wszelkiey Natury i Karczmy na własną tylko mieyscową potrzebę, a nie na ustronną przedaż Bydło biiące, od oddawania Skór *in Natura* i opłaty od Rzezi, zupełnie uwalniaiąc, z każdego Dymu (same tylko Dymy Mieyskie, gdzie Rzeż będzie, wyłączywszy) po groszy miedzianych Trzy, co Rata, przy opłacaniu Podatku Podymnego wnosić nakazuiemy. Na Wolnice zaś, podług zwyczaiu i Przywileiów, do Miast wożący bite Bydło, również Opłacie od Rzezi podlegać maią, i takowy Podatek oprócz Czynszowników, Rzemieślników, i Hollendrów, którzy za siebie płacić będą, do Dworów regulowany mieć chcemy. Zalecamy Kommissyom Skarbowym, uczynienia Or-

dyna-

dynacyi zgodney, z oszczędnością Manipulacyi, a to przez oddanie w Miastach postanowioney teraz Rzezi. Kontraktami na Lat Trzy *plus Offerenti* sposobem Licytacyi. Skóry wyprawne bez żadnego Cła za granicę wywozić pozwalamy, a nie wyprawnych wszelkiego rodzaiu wywozić za granicę pod Konfiskatą zakazuiemy, od Daty oblaty Prawa dzisieyszego. Tey zaś Konfiskaty dwie Części Delatorowi, a Skarbowi trzecią część przeznaczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowſki Biſk: Jnfl: i Kurlandzki. Antoni Xże Jabłonowſki Kasztelan Krakowſki Deputat z Senatu z Małeypolſki. Symeon Kazimierz Szydłowſki Kasztelan Zarnowſki Deputowany z Senatu do Konſtytucyi Prowincyi Małopolſki mp. Franciſzek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kaſztelan Kaliſki Deputowany do Konſtytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolſkiey. mp. Kazimierz Konſt: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konſt: z Senatu Prowin: W. X. Litt. Waleryan Stroynowſki Podk: Buſki Poseł Wołyńſki z Małopolſki Deputat do Konſtytucyi. Tomasz Dłuſki Podkomorzy i Poseł Woiewodztwa Lubel: Deputat do Konſtytucyi. Antoni Ledochowſki Wdzic i Poseł. Woiectwa Czergo Deput: Adam Nałęcz Moszczeńſki Cho: Bracł: Poseł Poznań: Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wielkopolſkiey mp. Jan Nepomucen Zboińſki P. Z. Dobr: Deput: do Konst: z Prowinc: Wielk: mp. Jozef Radzicki, Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deputowany do Konſt: Prowincyi Wielkopol: mp. Jzf Zabiełło Poseł z Xięſtwa Zmudzkiego Deputowany do Konſtytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Min: Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Poſt cujus quidem Conſtitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusd: Idem Offerens, rursus ad se prævia Officii sui Quietatione, recepit.

PUCHAŁA mp.

A Siarczynski J. ...
Seymt. y Konf. Kor. Skr.

Legit Strzałkowski

Oblata (jak wyżej) 26 259

55.

(Dnia 12 Kwietnia 91 Ru)

VIII

Względ na Szpitale publiczne y Klasztory Mendicantium niżey wyrażone.

Maiąc wzgląd na szczupłe fundusze Szpitalow publicznych w Miastach wszelkich, tudziż Klasztorow Mendicantium, iako to: Bernardynow, Reformatow, Kapucynow, y Panien Miłosiernych. My Krol za zgodą Skonfederowanych Rzpltey Stanow, Zalecamy Kommissyom Skarbowym O. N. obojga narodów aby to co Szpitale kwitami Skarbowemi z opłaty odrześ okażą, Skarb onymże co kwartał decursive tęż opłatę wnoszoną powracał; ktoby zaś chciał dobrodzieystwa Klasztorom y Szpitalom Prawem niniejszym nadanego pod iakimkolwiek bądź pretextem używać, takowy tysiąca (1000) złł. karze podpadać będzie. Wspomnione zaś Szpitale y Klasztory na złe tegoż Dobrodzieystwo używaiące nazawsze go utracać maią.

(Następuje Nazwiska Marszałkow i deput. i zakonczenie jako wyżej)

A. Siarczynski J. K. Mci Seym. y Konf. Kor. Sekr.

(Podpisy i zakonczenie jak wyżej.)

Actum die decima sexta Mensis Aprilis anno domini 1791°. JW.

56. Oblata (jak wyżej)

Dnia 16 Kwietnia 91 R^u

XII Zapewnienie W^u Przebendowskiemu Starostie Soleckiemu Summy ogólney (~~200^m zł~~ trzech kroć dostyięcy zł)

27 — 260

Do wystawienia przez Kommissyę Skarbu Kor^onney Summy dwakroć stoczterdzieści tysięcy zł ~~240^m zł~~ długiem zaciągnięty y przyznaney Dekretem Relationis 1717. dawniey na Starostwie Puckim niegdyś W^u Przebendowskiemu Wdzie Malbo^rskiemu zabespieczoney, a Konstytucyę 1776 na Starostwo Soleckie wraz z zaległym procentem za lat 5 przeniesioney. My Król za zgodą Stanów pomienioną Kapitalną (dwakroć stoczterdzieści tysięcy złotych) ~~240^m zł~~ Summę za słusznie ~~podług~~ postęp Prawa W. Przebendowskiemu S. Sol. należną deklaruiemy, y bespieczenstwo Oney in forma hypotecae na S^twie Soleckim zostawuiemy. Rownie summę 60^m tysięcy zł za zaległe procenta przez Konstytucyę 1776 przyznaną podrowney hypoteki bespieczenstwem approbuiemy warunię tylko, iż poprzednio W. Przebendowski ma w Kommissyi Skarbowey stwierdzić przysięgę, że ani w całości, ani w części summy pomienioney od Rządu Pruskiego nie odebrał, tudzież iż procent od samey tylko Originalney Summy 240^m tysięcy zł rachowany bydź ma.

Następuią Podpisy Marszałków i depert. i zakończenie jak w poprzedniej.

(Podpisy i zakonczenie jak wyżej)

Actum etc: die decima sexta mensis Aprilis anno domini 1791°

Oblata (jak wyżej) 29 262

31

ZASADY DO PROIEKTU
O MIASTACH.

Przyięte dnia 14. Aprilis 1791.

---

1. PRAWO Kardynalne *neminem captivabimus nisi Jure victum*, na Osoby w Miastach osiadłe rozciągamy, wyiąwszy podstępnych bankrutów, za takich dekretówanych, y *in flagranti delicto* złapanych.

2. Miasta wszystkie Królewskie z pod wszystkich Juryzdykcyi niewłaściwych, iako to Woiewodzińskiey, Starościńskiey, y Zamkowey wyimuiemy, y na zawsze wyłączamy.

3. Jurydyki Swieckie, y Duchowne, tudzież drobne Miasteczka w obrębie Iokalnym gruntów początkowie Miastom nadanych potworzone, jak są dotąd w Possessyi, co do samey tylko Sądowności y Policyi znosiemy: co nie ma przeszkadzać zaczętym, a nie ukończonym Sprawom.

4. Miasta NN. przed każdym Seymem Ordynaryinym Plenipotentów w liczbie N. wybierać będą z pomiędzy Obywatelów dobrze osiadłych, y zdatnych do posługi publiczney, y tych na dzień Seymu rozpoczynaiącego się do Miasta Seymowi przeznaczonego prześlą.

5. Z tych Seymuiące Stany obieraiąc Kommissarzy do Kommissyów Policyi, Skarbowey, Assessoryi, do tychże Kommissyów równo podzieliwszy, przeznaczą, którzy w obiektach tyczących się Miast, y handlowych *vocem activam* miec będą.

6. Tych Assessorów czyli Kommissarzów Skarbowych, y Policyi Pensyą N. opatrzonemi mieć chcemy.

7. Tych Assessorów czyli Kommissarzów po wysłudze publiczney dwuletniey, zaraz na pierwszym Seymie nobilitowanemi mieć chcemy.

8. W Duchownym Stanie Prelatury y Kanonie w Kollegiatach, Kanonie Doktoralne w Katedrach, tudzież wszelkie inne *Beneficia Sæcularia vel Regularia*, z Excepcyą funduszów dla Stanu Szlacheckiego iedynie poczynionych, posiadać Osoby Stanu Mieyskiego będą mogły.

9. W służbie Woyskowey, w każdym Korpusie, Regimencie y Pułkach (oprócz Kawaleryi Narodowey) dla Obywatelów urodzenia Mieyskiego będzie wolny wstęp do zasługi y dosługiwania się rang stopniami.

10. Dosługuiący się Rangi Stabs Kapitana, mocą dzisieyszego Prawa nobilitowanym będzie, a Diploma *Nobilitatis* bez opłaty ma mieć sobie wydane.

11. W posługach Skarbowych, y innych Dykasteryach, nie mniey w Kancellaryach wszelkich Kommissyów rządowych pracować chcących, na iakie kto zasłuży sobie stopnie, drogą dawności y zdatności, awansować dozwalamy.

12. Gdy, który z tych dosłuży się stopnia Regencyi, na pierwszym zaraz Seymie nobilitowanym mieć go chcemy, a Diploma *Nobilitatis* bez opłaty ma mieć sobie wydane.

13.° Dobra Ziemſkie pozwalamy Mieſzczanom dziedzicznie nabywać z zupełnym właſności Prawem, y niezaprzeczoną dla naſtępców Sukceſſyą, pod obowiązkiem odpowiadania z poſſeſſyi w Sądzie Ziemiańſkim.

14.° Z tych każdy, który kupi całą wieś lub Miaſteczko, na pierwſzym Seymie, ma być nobilitowanym, gdy zechce.

15.° Aby zaś Opieka Rządowa y dla wſzyſtkich Miaſt wymierzała w żądaniach ich ſprawiedliwość przyzwoitą, dozwalamy Miaſtom Naſzym przez Aſſeſſorów, czyli Kommiſſarzów Mieyſkich w Aſſeſſoryach, Kommiſſyach Skarbowych y Policyi zaſiadaiących *deſideria* Miaſt donoſić, a ci, gdy tego potrzeba będzie, y gdy zechcą, będą u Laſki o głos proſić, y ten im zabraniany bydź nie może, y ci tłumaczyć ſię będą zwyczaiem dziś praktykowanym zabierania głoſów przez Delegowanych od Kommiſſyów.

16.° Ambicyonuiących do kleynotu Szlachectwa Polſkiego, co Seym 30. Oſób nobilitowanych mieć chcemy, w porządku których maią bydź na pierwſzym względzie dyſtyngwowanie ſię w Woyſku, zakładanie Manufaktur, prowadzenie handlu z produktów Kraiowych, rekommendacye Posłów Ziemſkich, rekommendacye Miaſt.

17.° Tak Szlachcie iako, y Obywatelom Stanu Mieyſkiego Szlachectwem zaſzczyconym prowadzenie handlu, przyięcie Mieyſkiego, utrzymywanie rękodzieł, y fabryk *derogare* nie ma.

18.° Szlachta Poſſeſſye ſwoie w Miaſtach maiąca, Juryſdykcyi Mieyſkiey z ſwych poſſeſſyi ulegać maią.

Na tych zaſadach Deputacya tak Konſtytucyina, iak y do Miaſt wyznaczona ułoży Proiekt, który nam do Decyzyi, lub odeſłania po poprawę przynieſie.

(Następują Nazwiska Marszałków i depu: do Konstytucyi zatwierdzenie jak wyżej)

A. Siarczyński J. Wiel. Seym. y Konf. Kor. Lit.

71

Zapewnienie Ur. Przebendowskiemu Stawsie Soleckiemu Summy ogulney 300 m ZP.

Po wystawieniu przez Kommissyę Skarbu Kron. Summy 240 m Zł długiem zaciągnietey i przyznaney Decretem Relationis 1777 dawniey na Stwie Puckim niegdyś Wu Przebendowskiemu Wdzie Malborskiemu Zabezpieczoney, a Konstytucyą 1776 na Stwo Soleckie wraz z Zaległym Procentem za lat 5. przeniesioney: My Krol za Zgodą Stanow pomienioną Kapitalną 240 m ZP. Summę za słuszną podług Prawa Ur. Przebendowskiemu Sdze Soleckiemu należną deklaruiemy i bezpieczenstwo oney in forma hypotheca na Stwie Soleckim zostawuiemy. rownie Summę 60 m ZP. za Zaległe Procenta przez konstytucyą 1776 przyznaną pod rowney hypotheki bezpieczenstwem approbuiemy warując tylko iż poprzedniczo Ur Przebendowski ma Kommissyi Skarbowey stwierdzić przysięgą, że ani w całości ani w części Sumy pomienioney od Rządu Pruskiego nieodebrał, tudzież iż Procent od samey tylko Oryginalney Summy 240 m rachowany być ma. —

(vide N 27)

7W. Actum etc: die decima sexta mensis Aprilis anno domini 1791º

61 33

Oblata (jak wyżej)

~~Dnia Mca y Roku tegoż~~

XII.

Uchylenie Summy 40ⁿ Złł. na Wsi Jeziorowiczach warowaney.

20 261

Opinią Kommissyi Skarbu Koro rezoluiące, Konstytucyą 1775. przyznaiącą Summę 40ⁿ Złł. Urᵘ Sikorskiemu byłszemu Sekretarzowi Kancellaryi W.K. na Wsi Jeziorowicach, uchylamy.

(Następują Nazwiska Marszałków i deputowanych i zakończenie jako wyżej)

A. Siarczyński J. K. Mci Seymu y Komf. Kor. Skr.

11. ~~Przyjęcie Obywatelstwa Miejskiego, w nim znajdowanie się, albo nie urzędów, prowadzenie wszelkiego handlu, utrzymywanie iakichkolwiek bądź rzemiosł, takie Szlachcicowi z urodzenia, iako z Obywatelem Miejskim tym, który przyjmie, gdy był Szlachcicem przy przyjmowaniu i nastepnie iest, nie odbiera Władzy, ani uchwalania nic tylko w tym szczególnie Szlachectwu przywiązanie do mego przyrodzenia.~~

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Prima Mensis Aprilis Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis ===

Miasta Nasze Królewskie Wolne w Państwach Rzeczypospolitey.

ARTYKUŁ I.

O Miastach.

1.° Miasta wszystkie Królewskie w Kraiach Rzeczypospolitey za wolne uznaiemy.

2.° Obywatelów takowych Miast, iako Ludzi wolnych, Ziemię w Miastach przez nich osiadłą, ich Domy, Wsie i Territoria, gdzie iakie do których Miast prawnie teraz należą, własnością ich dziedziczną bydź przyznaiemy, co nie ma przeszkadzać zaczętym, a nie dokończonym Sprawom.

3.° Którym Miastom Przywileie Lokacyine zaginęły, za dowiedzeniem ich byłości, My Król, *Diplomata renovationis* z nadaniem Ziemi, iaką teraz niewątpliwie posiadaią, wydamy.

4.° W których Miastach Królewskich Seymiki Ziemskie są oznaczone, tym Przywileie Lokacyine, ieżeliby ich ieszcze nie miały, My Król wydamy.

5.° Gdyby dla szczęśliwego, w którym mieyscu położenia na gruntach Królewskich, Osada Ludźi wolnych dała Siedlisku swemu przystoyną postać Miasta; w takowym zdarzeniu, My Król, tey Osadzie *Diploma erectionis* Miasta nowego, z nadaniem Ziemi, wydamy.

6.° Wolno też będzie Dziedźicom, na swoich gruntach, Miasta z ludzi wolnych zakładać, albo i Rolników wolnością nadać, iako też Miasta swe Dziedziczne Lokalnemi zrobić; takowe iednak Osady nie będą mogły wchodzić w poczet Miast wolnych, tylko gdy Dziedzic Instrumentem Lokacyinym nada im Ziemię dziedziczną, a natenczas My Król, *Diploma Confirmationis* tego Instrumentu, za prośbą samego Dziedzica wydamy, i Instrument Lokacyiny Dziedzica wpisać w toż Dyploma rozkażemy.

7.° Jako dla wszystkich Miast, iedno iest Prawo, tak Mieszczanin któregokolwiek Miasta, równych Przywileiów z Prawa teraźnieyszego używać będzie.

8.° Wszyscy Obywatele Miasta, bądź Szlacheckiego, bądź Mieyskiego urodzenia, Ludzie, którzy chcą prowadzić handle na funty, łokcie, &c: maiący Possessyą w Miastach, albo gdy iey nabędą, iakiegokolwiek są Dostoieństwa, Professyi i Kunsztu Prawo Mieyskie przyimować, i pod nim zostawać będą obowiązani. Inney zaś Szlachcie przyimować Mieyskie wolno będzie.

9.° Przyięcie Prawa Mieyskiego czynić się ma w następuiący sposób: Każdy przyimuiący Mieyskie, stanąwszy przed Magistratem obecnie, lub przez Plenipotenta, uczyni oświadczenie w słowach następuiących: Ja NN. Nayiaśn. Królowi i Rzeczypliтey wiernym będę, posłuszeństwo Prawom i Ustawom Seymowym za nayścisleyszy biorę obowiązek. Zwierzchności Miasta N. w którym do Obywatelstwa przyłączony iestem, podległym bydź chcę, i obowiązki wszelkie zachowam, co wszystko zaręczam tak dla siebie, iako i następców moich. Po dopełnionym takowym oświadczeniu, ma bydź zapisany w Xięgę Obywatelów Miasta.

10.° Miasta odmawiać nie powinny przyięcia do Obywatelstwa, i w Xięgę Mieyską zapisywania, wszystkich uczciwych Cudzoziemców, tudzież Rzemieślników, wszelkich Ludzi wolnych, i z Prawa nikomu nie podległych Chrześcian, a to bez żadney opłaty.

11.° Tak z urodzenia Szlachcie, iako i Obywatelom Stanu Mieyskiego tym, którzy potym do zaszczytu Szlachectwa przypuszczonemi zostaną, przyięcie Obywatelstwa Mieyskiego, w nim znaydowanie się, sprawowanie Urzędów, prowadzenie wszelkiego handlu, utrzymywanie iakichkolwiek bądź rękodzieł, nic bynaymniey odtąd szkodzić, ani uwłaczać nie będzie im samym, ani ich następcom w tymże zaszczycie Szlachectwa, i Prerogatyw do niego przywiązanych.

12.° Obieranie przez Obywatelów Miast własnego Magistratu, mianowicie Burmi
strzów, Woytów i wszelkich Urzędników, iako iest cechą wolności, tak przy teyże
wolności Miasta zostawuią się. Niemniey będzie wolno tymże Miastom czynić roz-
porządzenia co do wewnętrznych porządków, i uskutecznienia dozierać; o czym Kom-
missyą Policyi uwiadomiać maią przez Rapporta.

13.° Wszyscy zatym Obywatele Miasta, którzy są zapisani w Xięgę Mieyską, a
maią dziedziczną Possessyą, mogą obierać, i bydź obieranemi do wszelkich Urzędów
Mieyskich większością zdań. Nikt iednak Urzędu Exekucyinego i Funkcyi Ziemiań-
skiey z Urzędem i Funkcyą Plenipotenta Mieyskiego łączyć nie będzie mógł, pod nie-
ważnością obydwóch; Ani w Randze Woyskowey w służbie aktualney będący, Urzę-
dnikiem Mieyskim bydź nie może.

ARTYKUŁ II.

O Prerogatywach Mieszczan.

1.° Prawo Kardynalne: *Neminem captivabimus, nisi jure victum*, na Osoby w Miastach
osiadłe rozciągamy, wyiąwszy podstępnych Bankrutów, kaucyi dostateczney za sobą u
Sądu nie stawiaiących, i na gorącym uczynku złapanych.

2.° Miasta, w których oznaczone są Sądy Appellacyine, przed każdym Seymem
Ordynaryinym iednego Plenipotenta większością głosów wybierać będą, z Obywate-
lów Possessye Dziedziczne w Miastach maiących, zdatnych do posługi publiczney,
crimine non notatos, pod processem nie będących, i urzędowaniem mieyskim odbytym
zaszczyconych, z wolnością wybierania tychże Plenipotentów i z innych Miast. Ci
Plenipotenci na dzień Seymu rozpoczynaiącego się, do Miasta Seymom przeznaczone-
go, ziechać się maią, i Dzieło Elekcyi swey, Marszałkowi Seymowemu oddadzą. Na
Sessyach Prowincyonalnych wybierani będą z Plenipotentów Miast do Kommissyi Po-
licyi, Skarbowey i Assessoryi; i na tychże Sessyach wyznaczeni będą, którzy do któ-
rey Kommissyi i Assessoryi należeć maią. A lubo ci wszyscy podług oznaczenia w
rzeczonych Kommissyach, i Assessoryi zasiadać będą mogli, iednak nie więcey w
Kommissyi Skarbowey i Policyi, iak po dwóch, a w Assessoryi po trzech z każdey
Prowincyi zasiadać będzie. Ci Kommissarze i Assessorowie, w tychże Kommissyach
i Assessoryi w obiektach tyczących się Miast, i handlowych *vocem activam* mieć bę-
dą, w innych zaś okolicznościach *vocem consultivam* mieć maią. Jeżeli na daley który
z tych Plenipotentów, albo i wszyscy od Miast, które obierać Plenipotentów Prawo
maią, potwierdzeni zostaną, mogą na drugie lat dwie zostać. A dla tych Kommis-
sarzów i Assessorów Pensyą przy urządzeniu Tabelli Expensy postanowiemy, dla ta-
kiey iednak liczby, iaka do zasiadania w Kommissyach i Assessoryi iest oznaczona.

3.° Aby zaś opieka Rządowa, i dla wszystkich Miast wymierzała w żądaniach
ich sprawiedliwość przyzwoitą, dozwalamy Miastom Naszym przez Assessorów, czy-
li Kommissarzów Mieyskich w Assessoryach, Kommissyach Skarbowych, i Policyi za-
siadaiących, *desideria* Miast w Seymie donosić; A ci, gdy tego potrzeba będzie, i
gdy zechcą, będą u Marszałka Seymowego o głos prosić, i ten im zabroniony bydź
nie może, i ci tłómaczyć się będą zwyczaiem dziś praktykowanym zabierania gło-
sów przez Delegowanych od Kommissyi.

4.° Po odbytey dwuletniey wysłudze Publiczney, w zwyż wyrażonych Kommissy-
ach, lub Assessoryi, Ciż wybrani od Miast Plenipotenci, na następnym Seymie zaraz
Nobilitowani bydź powinni, bez opłaty Dyplomatu *Nobilitatis*, ieżeli ieszcze Szlachtą
nie będą.

5.° Wolno odtąd iest, i będzie każdemu Mieszczaninowi Dóbr Ziemskich, iako i
inney natury, Dziedzicznym Prawem nabywać, z zupełnym własności Prawem posiadać,
i następcom swoim, iako prawym Dziedzicom one po sobie zostawiać, Dobra sposo-
bem Sukcessyi, albo *Jure potioritatis* posiadać; z których Dóbr, luboby byli Mie-
szczanami, w Sądzie Dobrom przyzwoitym odpowiadać są obowiązani.

6.° Który z Mieszczan kupi całkowitą Wieś, lub Miasteczko Prawem Dzie-
dzicznym, opłacaiące Podatku 10go grosza Złł: 200. naymniey, na naypierwszym Sey-
mie, ieżeli o to poda na piśmie prożbę swoią Marszałkowi Seymowemu do Stanów,
mocą teraźnieyszego Prawa Nobilitowany zostanie.

7.° Prócz tego na każdym Seymie 30. Osób z Mieszczan Possessye Dziedziczne w
Miastach maiących, do zaszczytu Szlacheckiego przypuszczonych bydź ma; w czym
naypierwszy wzgląd zachowany zostanie na dystyngwuiących się w Woysku, na zasia-
daiących w Kommissyach Porządkowych Cywilno-Woyskowych, na zakładaiących Rę-
kodzieła, na prowadzących handel z Produktów Kraiowych, a w tym na rekommen-
dacye Posłów Ziemskich, i na rekommendacye Miast.

8.° W całym Woysku (prócz Kawaleryi Narod:) w każdym Korpusie, Regimen-
cie, i Pułku, dla Obywatelów kondycyi Mieyskiey będzie odtąd wolny wstęp do do-
sługiwania się Rang Officyerskich stopniami. A który dosłuży się Rangi Sztabs-Ka-
pitana, lub Kapitana Chorągwi u Piechoty, a Rotmistrza w Pułku, mocą teraźniey-
szego Prawa Szlachcicem z Potomkami swemi, w wszelkich do niego przywiązanych
Prerogatywach zostanie, i My Król *Diplomata Nobilitatis* takowym, za okazaniem Pa-
tentu, wydawać będziemy, od którego opłata Stępla następować nie ma.

9. Wolno będzie odtąd Obywatelom kondycyi Mieyskiey w Kancellaryach, i Palestrach wszelkich Kommissyów, Rządowych Dykasteryów, Trybunalskich, i innych mnieyszych Sądów znaydować się, Patronizować, i inne posługi czynić, i na stopnie w tychże Kancellaryach znayduiące się, podług zasług i zdatności postępować; A który z tych dosłuży się stopnia Regenta Kancellaryi w Dykasteryach Rządowych, na naypierwszym zaraz Seymie Nobilitowanym bydź ma, i takowe *Diploma Nobilitatis* bez opłaty My Król wydawać będziemy.

10. W Duchownym Stanie Osoby kondycyi Mieyskiey będą mogły posiadać w Kollegiatach Prelatury i Kanonie; w Katedrach zaś Kanonie Doktoralne, także wszelkie Beneficya *Sæcularia & Regularia*, wyłączaiąc te Fundusze, które szczególnie dla Osób Urodzenia Szlacheckiego są poczynione.

11. Do Kommissyów Porządkowych, Cywilno-Woyskowych Województw, Ziem, i Powiatów, dozwala się obierać Kommissarzów z Miast, w obrębie Kommissyów leżących, po trzech do każdey Kommissyi, bądź urodzenia Szlacheckiego, albo kondycyi Mieyskiey, byle w Mieście Possessye Dziedziczne maiących.

12. A Miasta nasze Gdańsk i Toruń, gdy mieć będą proźby swe do Stanów, przez Sekretarza swego do Laski Seymowey one podawać będą, albo sami, przez Delegowanych, ieżeli zechcą, za danym od Laski głosem, który nie ma im bydź odmówiony.

13. Kara na zmyślaiących Possessye, będzie następuiąca: Ktokolwiek za Rewersem dałby komu Ziemską Dziedziczną Possessyą, tracić ią wieczyście będzie, i Sąd temu przyzna własność zarewersowaney Possessyi, kto dowiedzie Rewersu. Nawet choćby ten sam, kto za Rewersem ma Possessyą, dowiodł tey zarewersowanie, iemu wieczyście przyznana będzie. A takie Sprawy Sąd Ziemski *præcisa appellatione* sądzić będzie.

14. Wszelkie dawnieysze Prawa i Ustawy teraźnieyszemu Prawu o Miastach przeciwne uchylamy, a teraźnieysze ustanowienie o Miastach za Prawo Konstytucyine stanowiemy.

ARTYKUŁ III.

O Sprawiedliwości dla Mieszczan.

1. Zostawuiąc Miasta przy właściwych sobie w granicach Miast Juryzdykcyach, też Miasta z Przedmieściami z pod innych wszystkich Juryzdykcyi, iakie są: Trybunalskie, Ziemskie, Woiewodzińskie, Starościńskie, Zamkowe, prócz Spraw niedokończonych, po Kommissyinych do Trybunałów odesłanych, wyimuiemy i wyłączamy. Juryzdykcyą Marszałkowską, iako tylko Miasta Rezydencyonalnego Nas Króla tyczącą się, do opisów władzy teyże Juryzdykcyi właściwey odsyłamy.

2. Jurydyki Swieckie i Duchowne, tudzież drobne Miasteczka, w obrębie lokalnym gruntów początkowie Miastom nadanych, potworzone, iak są dotąd w Possessyi, co do samey tylko sądowności, i Policyi znosiemy, owszem też Jurdyki pod Juryzdykcye Magistratów Mieyskich poddaiemy, wszelkie zaś Czynsze i dochody iakieykolwiek natury dla Właścicielów tychże gruntów Jurydyk cstrzegamy.

3. Gdzie iednak Miasta maią Wsie Dziedziczne Ziemskie, w Sprawach tychże Wsiów w Juryzdykcyach właściwych Possessyi odpowiadać maią.

4. Wszyscy Obywatele w Mieście Possessye maiący, i iakimkolwiek handlem, Rzemiosłem bawiący się, Juryzdykcyi Mieyskiey ulegać maią, i Podatki równie znosić, nie uważaiąc na iakiekolwiek Libertacye.

5. W każdym Mieście Magistrat obrany, Juryzdykcyą Sądową składać będzie. W tych Magistratach wszelkiego rodzaiu Sprawy, iako *in prima Instantia* sądzić się maią; sprawy nieprzenoszące Złł: 300. lub w Sprawie uczynkowey, w którey trzy dni więzienia kara nastąpi, w tychże Magistratach bez appellacyi dopuszczenia, kończone bydź maią ostatecznie. W większych zaś Sprawach appellacya do Sądów wyższych appellacyinych dopuszczona bydź powinna.

6. Na takowe Sądy Appellacyine, następuiące Miasta wyznaczamy, mianowicie w Prowincyi Mało-Polskiey: Miasta Kraków, Lublin, Łuck, Zytomierz, Winnica, Kamieniec Podolski, Drohiczyn. W Prowincyi Wielko-Polskiey: Miasta Poznań, Kalisz, Gniezno, Łęczyca, Warszawa, Sieradz, Płock. W Prowincyi Litewskiey: Miasta Wilno, Grodno, Kowno, Nowogrodek, Mińsk, Brześć Litewski, Pińsk. Do Sądu Appellacyinego w Krakowie oznaczonego należeć będą Miasta w Województwie Krakowskim, Powiatach Sendomirskim, Wiślickim, i Chęcińskim leżące. Do Sądu Appellacyinego w Lublinie oznaczonego, należeć będą Miasta w Województwie Lubelskim, Ziemi Stężyckiey, w Powiatach Radomskim, Opoczyńskim, i Ziemi Chełmskiey leżące. Do Sądu Appellacyinego w Łucku oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Wołyńskiego i Bełzkiego. Do Sądu Appellacyinego w Zytomierzu oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Kiiowskiego. Do Sądu Appellacyinego w Kamieńcu Podolskim oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Podolskiego. Do Sądu Appellacyinego w Winnicy oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Bracławskiego. Do Sądu Appellacyinego w Drohiczynie oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Podlaskiego. Do Sądu Appellacyinego w Poznaniu oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Poznańskiego i Ziemi Wschowskiey. Do Sądu Appellacyinego w Kaliszu oznaczonego należeć będą Miasta Województwa Kaliskiego i Powiatu

wiatu Konińskiego, a Powiatu Pyzdrskiego Miasta tey części, która iest z tey strony rzeki Warty, do Kalisza należeć ma. Do Sądu Appellacyinego w Gnieźnie oznaczonego należeć będą Miasta Woiewództwa Gnieźnieńsk: Powiatu Kcyńskiego i Powiatu Pyzdr. skiego ta część, która iest z strony Warty od Gniezna. Do Sądu Appellacyinego w Sieradzu oznaczonego należeć będą Miasta Woiewództwa Sieradzkiego, Ziemi Wieluń. skiey. Do Sądu Appellacyinego w Warszawie oznaczonego, należeć będą Miasta Xięstwa Mazowieckiego, i Woiewództwa Rawskiego. Do Sądu Appellacyinego w Łęczycy o- znaczonego, należeć będą Miasta Woiewództwa Łęczyckiego, Brzeskiego Kuiawskie. go, i Inowrocławskiego. Do Sądu Appellacyinego w Płocku oznaczonego, należeć bę- dą Miasta Woiewództwa Płockiego, Ziemi Zawskrzyńskiey, i Ziemi Dobrzyńskiey. Do Sądów Appellacyinych w Miastach Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego oznaczo- nych: iakoto do Appellacyinego w Mieście Wilnie, należeć będą Miasta Woiewódz- twa Wileńskiego, Powiatów Oszmiańskiego, Lidzkiego, Wiłkomirskiego, Brasła- wskiego, Woiewództwa Trockiego i Powiatu Trockiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Grodnie należeć będą Miasta Powiatów Grodzieńskiego, Wołkowyskiego, i Mereckiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Kownie, należeć będą Miasta Xię- stwa Zmudzkiego, Powiatów Kowieńskiego, Preńskiego i Upitskiego. Do Sądu Ap- pellacyinego w Mieście Nowogrodku należeć będą Miasta Woiewództwa Nowogrodzkie- go i Powiatów Słonimskiego, i Słuczoreskiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Brześciu Lit: należeć będą Miasta Woiewództwa Brzeskiego Lit: i Powiatu Kobryń- skiego. Do Sądu Appellacyinego w Mieście Pińsku, należeć będą Miasta Powiatów Pińskiego, Pińsko-Zarzecznego, Mozyrskiego, i Rzeczyckiego. Do Sądu Appellacyi- nego w Mieście Mińsku, należeć będą Miasta Woiewództwa Mińskiego, Połockiego, Witebskiego i Powiatu Orszańskiego.

7. W tych Miastach Appellacyinych obierać będą co lat dwie po Osób 5. z Szlachty i Nieszlachty, Mieszczan Possessye maiących, nawet Osób Magistratowych z Miast tychże, albo i z Miast innych tego wydziału, które do których Sądów Appel- lacyinych są oznaczone. A te Osoby wybrane składać będą Sąd Appellacyiny z tym wa- runkiem, iż Osoby Magistratowe i Ławnicze, do Sądu Appellacyinego wybrane, póki sprawować będą Urząd Appellacyiny, nie maią zasiadać i sądzić w Sądach *primæ In- stantiæ* Magistratów, z których są obrani.

8. Te Sądy sądzić będą Sprawy z Appellacyi Magistratów, których walor prze- chodzi 300. Złł: lub kara 3. dni więzienia, a nie przewyższa waloru 3,000. Złł: lub kary 3. tygodni więzienia, a to ostatecznie, bez dopuszczenia Appellacyi. We wszy- stkich zaś Sprawach większego waloru, niż o 3.000. Złł: i kary niż 3. tygodnie wię- zienia, Appellacya iak dotąd z Magistratów *primæ Instantiæ*, nie iuż do Sądów Appel- lacyinych Miast, ale do Sądów Naszych Zadwornych, tak w Koronie, iako w W. X. Lit: dopuszczaną mieć chcemy podług niniejszey Ustawy.

9. Spraw Kryminalnych Magistraty sądzić nie będą mogły, ale ie odsyłać maią prosto do Sądów Appellacyinych, które też Sprawy Kryminalne sądzić moc maią z tym ostrzeżeniem, że na więzienie czasowe osądzony Kryminalista ulegać Exekucyi De- kretu będzie. Gdy zaś na wieczne więzienie, lub na śmierć zostanie osądzony, ten- że Sąd Appellacyiny wywody obwiniaiące, i Dekret prześle Sądowi Assessorskiemu. Jeżeli Sąd Assessorski uzna Dekret Sądu Appellacyinego na więzienie wieczne, lub śmierć winowayce wskazuiący za słuszny, dopiero ten Dekret exekwowany zostanie. Oraz przy Sądach Zadwornych Sprawy o złe sprawowanie Urzędów Mieyskich, iako też o Dochody z Miast Possessorów, i wszystkie inne Prawami Rzeczypospolitey wy- znaczone zachowuiemy.

10. Miasta, że podlegać będą Kommissyi Policyi w rzeczach wewnętrznego Rzą- du i Dochodów ogólnych Mieyskich, ostrzegamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Ko- ronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Arty Litt: Marszałek Konfederacyi W. Xa Littgo.

Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Żarnowski Deputowany z Senatu z Prowincyi Małopolskiey manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Lit: Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolski. Jan Nepomu- cen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: do Konst: z P. Wielkop: manu propria. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi. Zakroczym: Deputowany do Konstyt: manu propria. Jźf Żabiełło Poseł z Xięstwa Zmudz- kiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wdztwa Mińskiego Deputowany do Konsty- tucyi z Prowincyi W. X. Litt. Post Cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentiæ ingrossationem, Originale ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

RUCHAŁA mpp.

Actum etc. (jak wyżej)
~~Data jak w poprzedniej~~
Oblata. (jak wyżej)

31a 264 67. 36

~~Dnia 21. Kwietnia 91 R.~~

Wymiar Sprawiedliwości

XVII.

Gdy UUr. Posłowie Ptu Brasławs. urzędowne odbieraią doniesienia, że w tym Powiecie między Kurlandyę y Kordonem Rossyiskim sytuowanym, więcey teraz nad inne czasy na mnożytość złodzieystwa, y rożney swywoli od ludzi wchodzących bez żadnego do życia sposobu, y gdy w tym powiecie nie ma żadney Magdeburgii, którąby ich uskramiała, przeto My Krol za zgodą Stanow nim przyidzie do ustanowienia stałey Sprawiedliwości, y ~~Stałego~~ trwałego bespieczeństwa dla wszystkich pogranicznych Woiewodstw, y Powiatow, tym czasem zaradzaiąc bespieczeństwu, szkodom y krzywdom Obywatelow Ptu Brasławs. wszystkie sprawy o złodzieystwa, y rożne Akcye uczynkowe y swywole przez osoby nieosiadłe, domowstwa w tym Powiecie nie maiące popełnione do Sądow Extrakadencyinych tegoż Ptu przywiązuiemy, Obowiązuiąc Urząd Grodzki tegoż Ptu, y w tych spraw rodzaiach do Skutku Prawa o extrakadencyach dla W. X. Litt postanowionego. Co y Powiatowi Wilkomir. na żądanie Posłow Wilkomirskich służyć ma.

Narwiska Marszałkow i deputowanych do Konstytucyi i zakończenie jak poprzednio
(Podpisy i zakończenie jak wyżej.)

A. Siarczyński S. K. Mć
~~Stgm~~

vide 31b

(pod datą poprzedniech)

Actum etc (jak wyżej)

68. Oblata (jak wyżej) 31 741

~~Dnia Miesiąca y R^{ku} tegoz~~

Dozwolenie Przysięgi Ur^{mu} Gorzeńskiemu w Grodzie Warszawskim na Urząd Podkomorski.

Ur^{mu} Gorzeńskiemu Podkomorzemu y Posłowi W^{twa} Poznanę dozwalamy wykonać przysięgę na Urząd Podkomorski w przytomności Senatorow y Posłow Wielkopolskich przed Xięgami Grodu Warszawskiego.

(Następuje Nazwiska Marszałkow i deputowanych i zakonczenia, jako wyżej)

A. Siarczynski

(Podpisy i zakończenie jak wyżej.)

Actum etc (jak wyżej)

oblata (jako wyżej)

69

37

(~~Dnia 21. Kwietnia 91. R.~~)

Deklaracya względem rodowitości Ułł Grudzińskich.

32 266

Ponieważ ~~Ułł~~ Stefan, y Jakob Grudzińscy Bracia /urodzeni/ rodzeni, między osobami zaszczytem Szlachectwa przez Skonfederowane Rzpltey Stany udarowanemi bez wiadomości swoiey mylnie domieszczeni, rodowitość swoią szlachetną dowodami przed ~~Ul~~ Wielmożnym Kanclerzem W. Koronnym pokazanemi, wywiedli, przeto My Krol wraz z Skonfederowanemi Stanami 2 Rzpltey, tychże Ułł. Stefana y Jakoba Grudzińskich Braci z pod Prawa Nobilitacyi wyiąwszy, nie wątpliwemi Szlachtą Deklarujemy

(Następują Nazwiska Marszałków i deputowanych i zakończenie, jak w poprzedniej)

(Podpisy i zakończenie jak wyżej.) A. Siarczyński

70. Oblata (jak wyżej) Actum etc (jak wyżej) 7W.

(~~Dnia mca y Roku tegoż~~)

XVII Zalecenie Ulm̃ wodzonym Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom

31 b 265

Ponieważ Kadencye Sądow Grodzkich Krzemienieckich upadaią dla tego, iż dwoch Urzędnikow Sądowych obowiązani są funkcyę publiczną; przeto na ten raz zalecamy Ulm̃ Marszałkom Seymowemu y Konfederacyi O. N. rekwirowac Uro Xcia Sanguszka Stę Krzemienieckiego, aby tym czasem Urzędnikow do Sądzenia Sądow instrumentowat. —

Następują Nazwiska Marszałkow i deputowan. i zakonczenie, jak w poprzedniej

A. Siarczyński

Podpisy i zakonczenie jak wyżej.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Quintâ Mensis Maji, Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus, Constitutionem Infra exaratam obtulit, ad Ingrossandumque in Acta præsentia porrexit, tenoris talis ==

Ustawa Rządowa.

W JMIE BOGA, W TROYCY SWIĘTEY JEDYNEGO.

STANISŁAW AUGUST z Bożey Łaski, i Woli Narodu KROL Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, i Czerniechowski. Wraz z STANAMI Skonfederowanemi w liczbie podwoyney Narod Polski reprezentuiącemi.

Uznaiąc, iż los Nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia Konstytucyi Narodowey iedynie zawisł, długim doświadczeniem poznawszy zadawnione Rządu Naszego wady, a chcąc korzystać z pory, w iakiey się Europa znayduie, i z tey dogorywaiącey chwili, która Nas samym sobie wróciła, wolni od hańbiących Obcey Przemocy nakazów, ceniąc drożey nad życie, nad szczęśliwość osobistą, exystencyą polityczną, niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną Narodu, którego los w ręce Nasze iest powierzony, chcąc oraz na błogosławieństwo, na wdzięczność współczesnych i przyszłych Pokoleń zasłużyć, mimo przeszkod, które w Nas namiętności sprawować mogą, dla Dobra powszechnego, dla ugruntowania Wolności, dla ocalenia Oyczyzny Naszey, i Jey Granic, z naywiększą stałością Ducha, ninieyszą Konstytucyą uchwalamy; tę całkowicie za świętą, za niewzruszoną deklaruiemy, dopókiby Naród w czasie Prawem przepisanym wyraźną wolą swoią nie [illegible] potrzeby odmienienia w niey, iakiego Artykułu. Do którey to Konstytucyi dalsze Ustawy Seymu teraźnieyszego, we wszystkim stosować się maią.

I.

Religia Panuiąca.

Religią Narodową Panuiącą iest, i będzie Wiara Swięta Rzymska Katolicka, ze wszystkiemi Jey Prawami, Przeyście od Wiary Panuiącey, do iakiegokolwiek Wyznania, iest zabronione, pod karami Apostazyi. Ze zaś taż sama Wiara Swięta przykazuie Nam kochać Bliźnich Naszych; Przeto wszystkim Ludziom, iakiegokolwiek bądź Wyznania, pokoy w Wierze, i Opiekę rządową winniśmy, i dla tego wszelkich Obrządków, i Religii wolność, w Kraiach Polskich, podług Ustaw Kraiowych, waruiemy.

II.

Szlachta Ziemianie.

Szanuiąc pamięć Przodków Naszych iako Fundatorów Rządu Wolnego, Stanowi Szlacheckiemu wszystkie Swobody, Wolności, Prerogatywy Pierwszeń-

wszeństwa w życiu prywatnym i publicznym, nayuroczyściey zapewniamy, szczególniey zaś Prawa, Statuta i Przywileie temu Stanowi od Kazimierza Wielkiego, Ludwika Węgierskiego, Władysława Jagiełły, i Witolda Brata Jego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, niemniey od Władysława i Kazimierza Jagiellończyków, od Jana Alberta, Alexandra i Zygmunta Pierwszego Braci, od Zygmunta Augusta ostatniego z Linii Jagiellońskiey sprawiedliwie i prawnie nadane, utwierdzamy, zapewniamy, i za niewzruszone uznaiemy. Godność Stanu Szlacheckiego w Polszcze za równą wszelkim stopniom Szlachectwa gdziekolwiek używanym przyznaiemy. Wszystkę Szlachtę równemi bydź między sobą uznaiemy, nie tylko co do starania się o Urzędy, i o sprawowanie posług Oyczyznie, honor, sławę, pożytek przynoszących, ale oraz co do równego używania Przywileiów, i Prerogatyw Stanowi Szlacheckiemu służących, nadewszystko zaś Prawa, bespieczeństwa osobistego, Wolności osobistey, i własności gruntowey, i ruchomey, tak iak od wieków każdemu służyły, świątobliwie, nienaruszenie zachowane mieć chcemy, i zachowuiemy, zaręczaiąc nayuroczyściey, iż przeciwko własności czyieykolwiek żadney odmiany, lub excepcyi w Prawie niedopuściemy, owszem Naywyższa Władza Kraiowa, i Rząd przez nią ustanowiony, żadnych pretensyi pod pretextem *Jurium Regalium*, i iakimkolwiek innym pozorem, do własności Obywatelskich bądź w części, bądź w całości rościć sobie nie będzie. Dla czego bespieczeństwo osobiste, i wszelka własność komukolwiek z Prawa przynależną, iako prawdziwy społeczności Węzeł, iako zrzenicę Wolności Obywatelskiey szanuiemy, zabespieczamy, utwierdzamy, i aby na potomne czasy szanowane, ubespieczone, i nienaruszone zostawały, mieć chcemy. Szlachtę za naypierwszych Obrońców Wolności, i ninieyszey Konstytucyi uznaiemy. Każdego Szlachcica Cnocie, Obywatelstwu i honorowi, iey świętość do szanowania, iey trwałość do strzeżenia poruczamy, iako iedyną twierdzę Oyczyzny, i Swobod Naszych.

III.

Miasta i Mieszczanie.

Prawo na teraźnieyszym Seymie zapadłe pod tytułem == Miasta Nasze Królewskie wolne w Państwach Rzeczypospolitey == w zupełności utrzymane mieć chcemy, i za część ninieyszey Konstytucyi deklaruiemy, iako Prawo wolney Szlachcie Polskiey dla bespieczeństwa ich swobod i całości wspólney Oyczyzny, nową, prawdziwą i skuteczną daiące siłę.

IV.

Chłopi Włościanie.

Lud Rolniczy, z pod którego ręki płynie nayobfitsze bogactw Kraiowych źrzodło, który nayliczznieyszą w Narodzie stanowi Ludność, a zatym naydzielnieyszą Kraiu siłę, tak przez sprawiedliwość, ludzkość i obowiązki Chrześciańskie, iako i przez własny Nasz interes dobrze zrozumiany, pod opiekę Prawa i Rządu Kraiowego przyimuiemy, stanowiąc: iż odtąd iakiebykolwiek swobody, nadania, lub umowy, Dziedzice z Włościanami Dóbr swoich Autentycznie ułożyli, czyliby te swobody, nadania i umowy były z Gromadami, czyli też z każdym osobno Wsi Mieszkańcem zrobione, będą stanowić wspólny i wzaiemny obowiązek, podług rzetelnego znaczenia warunków i opisu zawartego, w takowych nadaniach i umowach, pod opiekę Rządu Kraiowego podpadaiący. Układy takowe i wynikaiące z nich obowiązki, przez iednego Właściciela gruntu dobrowolnie przyięte, nie tylko iego samego, ale i Następców iego, lub Prawa Nabywców tak wiązać będą, iż ich nigdy samowolnie odmieniać nie będą mocni. Nawzaiem Włościanie, iakieykolwiek bądź Maiętności, od dobrowolnych umów, przyiętych nadań, i z niemi złączonych powinności usuwać się inaczey nie będą mogli, tylko w takim sposobie i z takiemi warunkami, iak w opisach tychże umów postanowione mieli, które czy na wieczność, czy do czasu przyięte, ściśle ich obowiązywać będą. Zawarowawszy tym sposobem Dziedziców przy wszelkich pożytkach od Włościan im należących, a chcąc iak nayskuteczniey zachęcić pomnożenie Ludności Kraiowey, ogłaszamy wolność zupełną dla wszy-

stkich

stkich Ludzi, tak nowo przybywaiących, iako i tych, którżyby pierwey z Kraiu oddaliwszy się, teraz do Oyczyzny powrócić chcieli, tak dalece, iż każdy człowiek do Państw Rzeczypospolitey nowo z któreykolwiek strony przybyły, luq powracaiący, iak tylko stanie nogą na Ziemi Polskiey, wolnym iest zupełnie użyć przemysłu swego iak i gdzie chce, wolny iest czynić umowy na osiadłość, robociznę lub czynsze, iak i dopóki się umowi, wolny iest osiadać w Mieście, lub na Wsiach, wolny iest mieszkać w Polszcze, lub do Kraiu, do którego zechce, powrócić, uczyniwsy zadosyć obowiązkom, które dobrowolnie na siebie przyiął.

V.

Rząd czyli oznaczenie Władz Publicznych.

Wszelka Władza Społeczności Ludzkiey początek swóy bierze z woli Narodu. Aby więc całość Państw, wolność Obywatelska i porządek społeczności w równey wadze zostawały, trzy Władze Rząd Narodu Polskiego składać powinny, i z woli Prawa ninieyszego na zawsze składać będą, to iest: *Władza Prawodawcza* w Stanach Zgromadzonych, *Władza Naywyższa Wykonawcza* w Królu i Straży, i *Władza Sądownicza* w Juryzdykcyach na ten koniec ustanowionych, lub ustanowić się maiących.

VI.

Seym czyli Władza Prawodawcza.

Seym czyli Stany zgromadzone na dwie Izby dzielić się będą: na Izbę Poselską i na Izbę Senatorską pod Prezydencyą Króla. Izba Poselska iako wyobrażenie i Skład Wszechwładztwa Narodowego będzie Swiątynią Prawodawstwa. Przeto w Izbie Poselskiey naypierwey decydowane będą wszystkie Proiekta. 1mo *Co do Praw ogólnych* to iest: Konstytucyinych, Cywilnych, Kryminalnych, i do ustanowienia wieczystych Podatków: w których to materyach Propozycye od Tronu Woiewództwom, Ziemiom i Powiatom do roztrząśnienia podane, a przez Instrukcye do Izby przychodzące naypierwsze do Decyzyi wzięte bydź maią. 2do *Co do Uchwał Seymowych*: to iest Poborów doczesnych, Stopnia Monety, zaciągania Długu Publicznego, Nobilitacyi, i innych nadgrod przypadkowych, Rozkładu wydatków Publicznych, Ordynaryinych i Extraordynaryinych, Woyny, Pokoiu, ostateczney Ratyfikacyi Traktatów Związkowych i Handlowych, wszelkich Dyplomatycznych Aktów i Umów, do Prawa Narodów ściągaiących się, Kwitowania Magistratur Wykonawczych, i tym podobnych zdarzeń głownym Narodowym potrzebom odpowiadaiących, w których to materyach Propozycye od Tronu, prosto do Izby Poselskiey przychodzić maiące, pierwszeństwo w prowadzeniu mieć będą. — Izby Senatorskiey złożoney z Biskupów, Woiewodów, Kasztelanów i Ministrów, pod Prezydencyą Króla maiącego Prawo raz dać *Votum* swoie, drugi raz *Paritatem* rozwiązywać osobiście lub nadesłaniem zdania swego do teyże Izby, obowiązkiem iest: 1mo. Każde Prawo, które po przeyściu formalnym w Izbie Poselskiey do Senatu natychmiast przesłane bydź powinno, przyiąć lub wstrzymać do dalszey Narodu deliberacyi, opisaną w Prawie większością głosów. Przyięcie moc, i świętość Prawa nadawać będzie. Wstrzymanie zaś, zawiesi tylko Prawo do przyszłego Ordynaryinego Seymu: na którym gdy powtorna nastąpi Zgoda, Prawo zawieszone od Senatu przyiętym bydź musi. 2do. Każdą Uchwałę Seymową w materyach wyżey wyliczonych, którą Izba Poselska Senatowi przysłać natychmiast powinna, wraz z tąż Izbą Poselską, większością głosow decydować, a złączona Izb obydwóch większość, podług Prawa opisana, będzie wyrokiem i wolą Stanów. Waruiemy, iż Senatorowie i Ministrowie w obiektach sprawowania się z urzędowania swego, bądź w Straży, bądź w Kommissyi, *Votum Decisivum* w Seymie nie będą mieli, i tylko zasiadać w ten czas w Senacie maią dla dania explikacyi na żądanie Seymu. Seym zawsze gotowym będzie: Prawodawczy i Ordynaryiny. Rozpoczynać się ma co dwa lata, trwać zaś będzie podług opisu Prawa o Seymach. Gotowy, w potrzebach nagłych zwołany stanowić ma o tey tylko materyi, do którey zwołanym będzie, lub o potrzebie po czasie zwołania przypadłey, Prawo

żadne na tym Oydynaryinym Seymie, na którym ustanowione było, znoszonym bydź nie może. Komplet Seymu składać się będzie z liczby Osób niższym Prawem opisaney, tak w Izbie Poselskiey iako i w Izbie Senatorskiey. Prawo o Seymikach na teraźnieyszym Seymie ustanowione, iako nayistotnieyszą Zasadę Wolności Obywatelskiey, uroczyście zabeśpieczamy. Jako zaś Prawodactwo sprawowane bydź nie może przez wszystkich, i Naród wyręcza się w tey mierze przez Reprezentantów czyli Posłów swoich dobrowolnie wybranych; Przeto stanowiemy, iż Posłowie na Seymikach obrani w Prawodactwie, i ogólnych Narodu potrzebach, podług ninieyszey Konstytucyi uważani bydź maią, iako Reprezentanci całego Narodu, będąc składem ufności powszechney. Wszystko i wszędzie większością głosów udecydowane bydź powinno; Przeto *liberum veto*, Konfederacye wszelkiego gatunku i Seymy Konfederackie iako Duchowi ninieyszey Konstytucyi przeciwne, Rząd obalaiące, Społeczność niszczące nazawsze znosiemy. Zapobiegaiąc z iedney strony gwałtownym i częstym odmianom Konstytucyi Narodowey, z drugiey uznaiąc potrzebę wydoskonalenia oney, po doświadczeniu iey skutków, co do pomyślności Publiczney; porę i czas rewizyi i poprawy Konstytucyi co lat Dwadzieścia Pięć naznaczamy. Chcąc mieć takowy Seym Konstytucyiny Extraordynaryinym podług osobnego o nim Prawa opisu.

VII.

Król, Władza Wykonawcza.

Zaden Rząd naydoskonalszy bez dzielney Władzy Wykonawczey stać nie może. Szczęśliwość Narodu od Praw sprawiedliwych, Praw skutek od ich wykonania zależy. Doświadczenie nauczyło, że zaniedbanie tey części Rządu nieszczęściami napełniło Polskę. Zawarowawszy przeto wolnemu Narodowi Polskiemu Władzę Praw sobie stanowienia i Moc baczności nad wszelką Wykonawczą Władzą, oraz wybierania Urzędników do Magistratur; Władzę naywyższego wykonywania Praw KROLOWI w Radzie iego oddaiemy: która to Rada *Strażą Praw* zwać się będzie. Władza wykonawcza do pilnowania Praw i onych pełnienia ściśle iest obowiązana. Tam czynną z siebie będzie, gdzie Prawa dozwalaią, gdzie Prawa potrzebuią dozoru Exekucyi, a nawet silney pomocy. Posłuszeństwo należy się Iey zawsze od wszystkich Magistratur: moc przynaglenia nieposłuszne i zaniedbuiące swe obowiązki Magistratury w Iey Ręku zostawiamy. Władza Wykonawcza nie będzie mogła Praw stanowić ani tłómaczyć, Podatków i Poborów pod jakimkolwiek imieniem nakładać, Długów Publicznych zaciągać, rozkładu dochodów Skarbowych przez Seym zrobionego odmieniać, Woyny wydawać, Pokoiu ani Traktatów i żadnego Aktu Dyplomatycznego *definitivè* zawierać. Wolno iey tylko będzie tymczasowe z Zagranicznemi prowadzić negocyacye, oraz tymczasowe i potoczne dla beśpieczeństwa i spokoyności Kraiu wynikaiące potrzeby załatwiać, o których nayblizszemu Zgromadzeniu Seymowemu donieść winna. — Tron Polski Elekcyinym przez Familie mieć na zawsze chcemy i stanowiemy. Doznane klęski Bez-Królewiów peryodycznie Rząd wywracaiących, powinność ubeśpieczenia losu każdego Mieszkańca Ziemi Polskiey, i zamknięcia na zawsze drogi wpływóm Mocarstw Zagranicznych, pamięć świetności i szczęścia Oyczyzny Naszey, za czasów Familii ciągle Panuiących, potrzeba odwrocenia od ambicyi Tronu Obcych, i możnych Polaków zwrocenia do iednomyślnego wolności Narodowey pielegnowania, wskazały roztropności Naszey oddanie Tronu Polskiego Prawem następstwa. Stanowiemy przeto, iz po życiu, iakiego NAM dobroć Boska pozwoli, Elektor dzisieyszy Saski w Polszcze królować będzie; Dynastya przyszłych Królów Polskich zacznie się na Osobie Fryderyka Augusta dzisieyszego Elektora Saskiego, którego Sukcessorom *de lumbis* z Płci Męzkiey Tron Polski przeznaczamy. Naystarszy Syn Króla Panuiącego po Oycu na Tron następować ma. Gdyby zaś dzisieyszy Elektor Saski nie miał Potomstwa Płci Męzkiey, tedy Mąż przez Elektora, za zgodą Stanów Zgromadzonych, Córce Iego dobrany, zaczynać ma linią następstwa w Płci Męzkiey do Tronu Polskiego. Dlaczego Maryą Augustę Nepomucenę Córkę Elektora za Jnfantkę Polską deklaruiemy, zachowuiąc przy Narodzie Prawo, żadney preskrypcyi podpadać nie mogące, wybrania do Tronu drugiego Domu, po wygaśnieniu pierwszego. — Każdy Król wstępuiąc na Tron wykona przysięgę BOGU i Narodowi, na zachowanie Konstytucyi ninieyszey, na Pa-

cta

cta Conventa, które ułożone będą z dzisieyszym Elektorem Saskim, iako przeznaczonym do Tronu i które tak iak dawne wiązać Go będą. — Osoba Króla iest Swięta, i beśpieczna od wszystkiego. Nic sam przez się nie czyniący, za nic w odpowiedzi Narodowi bydź nie może. Nie samowładzcą, ale Oycem i Głową Narodu bydź powinien, i tym go Prawo, i Konstytucya nineysza bydź uznaie i deklaruie. Dochody tak iak będą w Paktach Konwentach opisane, i Prerogatywy Tronowi właściwe nineyszą Konstytucyą dla przyszłego Elekta zawarowane tkniętemi bydź nie będą mogły. Wszystkie Akta Publiczne Trybunały, Sądy, Magistratury, Monety, Stęple, pod Królewskim iść powinny Jmieniem. Król, któremu wszelka moc dobrze czynienia zostawiona bydź powinna, mieć będzie *jus agratiandi* na śmierć skazanych, prócz *in Criminibus Status*. Do Króla rozrządzenie naywyższe siłami zbroynemi Kraiowemi w czasie woyny i nominowanie Kommendantów Woyska należeć będzie, z wolną atoli ich odmianą za wolą Narodu, Patentować Officyerów i mianować Urzędniki podług Prawa niższego opisu, Nominować Biskupów i Senatorów podług opisu tegoż Prawa, oraz Ministrów iako Urzędników pierwszych *Władzy Wykonawczey* iego będzie obowiązkiem. — Straż czyli Rada Królewska do dozoru, całości, i Exekucyi Praw Królowi dodana, składać się będzie. *1mo.* z Prymasa iako Głowy Duchowieństwa Polskiego, i iako Prezesa Kommissyi Edukacyiney, mogącego bydź wyręczonym w Straży przez pierwszego ex ordine Biskupa, którzy rezolucyi podpisywać nie mogą. *2do.* Z Pięciu Ministrów, to iest: Ministra Policyi, Ministra Pieczęci, Ministra Belli, Ministra Skarbu, Ministra Pieczęci do Spraw Zagranicznych. *3tio.* Z dwóch Sekretarzów, z których ieden Protokuł Straży, drugi Protokuł Spraw Zagranicznych trzymać będą; Obydwa bez *Votum* decyduiącego. — Następca Tronu z Małoletności wyszedłszy, i przysięgę na Konstytucyą wykonawszy, na wszystkich Straży posiedzeniach, lecz bez głosu, przytomnym bydź może. — Marszałek Seymowy, iako na 2. lata wybrany, wchodzić będzie w liczbę zasiadaiących w Straży, bez wdawania się w iey rezolucye, iedynie dla zwołania Seymu gotowego w takim zdarzeniu: gdyby on uznał w przypadkach koniecznego zwołania Seymu gotowego wymagaiących rzetelną potrzebę, a Król go zwołać wzbraniał się, tedy tenże Marszałek do Posłów i Senatorów, wydać powinien listy okólne, zwołuiąc onych na Seym gotowy, i powody zwołania tego wyrażaiąc. Przypadki zaś do koniecznego zwołania Seymu są tylko następuiące: *1mo.* W gwałtowney potrzebie do Prawa Narodów ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku woyny ościenney. *2do.* W przypadku wewnętrznego zamieszania grożącego rewolucyą Kraiu, lub kollizyą między Magistraturami. *3tio.* W widocznym powszechnego głodu niebeśpieczeństwie. *4to.* W osierociałym stanie Oyczyzny przez śmierć Króla, lub niebeśpieczney Iego chorobie. Wszystkie rezolucye w Straży roztrząsane będą przez skład wyżey wspomniony. Decyzya Królewska po wysłuchanych wszystkich zdaniach przeważać powinna, aby iedna była w wykonywaniu Prawa wola; przeto każda ze Straży rezolucya pod Jmieniem Królewskim, i z podpisem ręki Iego wychodzić będzie, powinna iednak bydź podpisana także przez iednego z Ministrów zasiadaiących w Straży, i tak podpisana do posłuszeństwa wiązać będzie, i dopełnioną bydź ma, bądź przez Kommissye, bądź przez iakiekolwiek Magistratury wykonawcze, w tych iednak szczególnie materyach, które wyraźnie nineyszym Prawem wyłączone nie są. W przypadku gdyby żaden z Ministrów zasiadaiących Decyzyi podpisać nie chciał, Król odstąpi od tey decyzyi, a gdyby przy niey upierał się, Marszałek Seymowy, w tym przypadku, upraszać będzie o zwołanie Seymu gotowego; i ieżeli Król spoźniać będzie zwołanie, Marszałek to wykonać powinien. — Jako nominowanie wszystkich Ministrów, tak i wezwanie z nich iednego od każdego Administracyi wydziału, do Rady swoiey czyli Straży, Króla iest Prawem. Wezwanie to Ministra do zasiadania w Straży na lat dwa będzie, z wolnym onego na dal przez Króla potwierdzeniem. Ministrowie do Straży wezwani w Kommissyach zasiadać nie maią. W przypadku zaś gdyby większość dwóch trzecich części wotów sekretnych, obydwóch Izb złączonych na Seymie, Ministra bądź w Straży, bądź w Urzędzie odmiany żądała; Król natychmiast na tego mieysce innego nominować powinien. Chcąc aby Straż Praw Narodowych obowiązana była, do ścisłey odpowiedzi Narodowi, za wszelkie onych przestępstwa, stanowiemy: Iż gdy Ministrowie będą oskarżeni przez Deputacyą, do examinowania ich czynności wyznaczoną o przestępstwo Prawa, odpowiadać maią z osoby i maiątków swoich. W wszelkich takowych oskarżeniach Stany Zgromadzone, prostą większością Wotów Izb złączonych odesłać obwinionych Ministrów maią do Sądów Seymowych po sprawiedliwe i wyrównywaiące przestępstwu ich ukaranie, lub przy dowiedzionej niewinności od sprawy i kary uwolnienie. Dla porzą-

dnego Władzy wykonawczey dopełnienia, ustanawiamy oddzielne Kommissye, maiące związek ze Strażą, i obowiązane do posłuszeństwa teyże Straży. Kommissarze do nich wybierani będą przez Seym dla sprawowania Urzędów swoich w przeciągu czasu Prawem opisanego. Kommissye te są: *1mo.* Edukacyi. *2do.* Policyi. *3tio.* Woyska. *4to.* Skarbu. Kommissye Porządkowe Woiewódzkie na tym Seymie ustanowione, równie do dozoru Straży należące, odbierać będą rozkazy przez wyżey wspomnione pośrzednicze Kommissye, *respective* co do obiektów każdey z nich władzy i obowiązków.

VIII.

Władza Sądownicza.

Władza Sądownicza nie może bydź wykonaną ani przez Władzę Prawodawczą, ani przez Króla, lecz przez Magistratury na ten koniec ustanowione i wybierane. Powinna zaś bydź tak do mieysc przywiązaną, żeby każdy Człowiek bliską dla siebie znalazł sprawiedliwość, żeby przestępny widział wszędzie groźną nad sobą rękę Kraiowego Rządu. Ustanawiamy przeto *1mo.* Sądy Pierwszey Instancyi dla każdego Woiewództwa, Ziemi i Powiatu, do których Sędziowie wybierani będą na Seymikach. Sądy Pierwszey Instancyi zawsze będą gotowe, i czuwaiące na oddanie sprawiedliwości tym, którzy iey potrzebuią. Od tych Sądów iść będzie Appellacya na Trybunały Główne dla każdey Prowincyi bydz maiące, złożone równie z Osob na Seymikach wybranych. I te Sądy tak pierwszey, iako i ostatniey Instancyi będą Sądami Ziemskiemi dla Szlachty i wszystkich Właścicielów Ziemskich zkimkolwiek, *in Causis Juris & Facti.* *2do.* Juryzdykcye zaś Sądowe wszystkim Miastom podług Prawa Seymu teraźnieyszego: *o Miastach wolnych Królewskich* zabeśpieczamy. *3tio.* Sądy Referendarskie dla każdey Prowincyi osobne mieć chcemy w Sprawach Włościan wolnych dawnemi Prawami Sądowi temu podanych. *4to.* Sądy Zadworne Assessorskie, Relacyine i Kurlandzkie zachowuiemy. *5to.* Kommissye wykonawcze będą miały Sądy w Sprawach do swey administracyi należących. *6to.* Oprócz Sądów w Sprawach Cywilnych i Kryminalnych dla wszystkich Stanów, będzie Sąd Naywyższy Seymowy zwany. Do którego przy otwarciu każdego Seymu obrane będą Osoby. Do tego Sądu należeć maią występki przeciwko Narodowi i Królowi, czyli *Crimina Status.* — Nowy Codex Praw Cywilnych i Kryminalnych przez wyznaczone przez Seym Osoby spisać, rozkazuiemy.

IX.

Regencya.

Straż będzie oraz Regencyą, maiąc na czele Królową, albo w Jey nieprzytomności Prymasa. W tych trzech tylko przypadkach mieysce mieć może Regencya. *1mo.* W czasie Małoletności Króla. *2do.* W czasie niemocy trwałe pomięszanie zmysłów sprawuiącey. *3tio.* W przypadku, gdyby Król był wzięty na woynie. Małoletność trwać tylko będzie do lat 18. zupełnych; a niemoc względem trwałego pomięszania zmysłów deklarowaną bydź nie może, tylko przez Seym gotowy większością Wotów trzech części przeciwko czwartey Izb złączonych. W tych przeto trzech przypadkach Prymas Korony Polskiey Seym natychmiast zwołać powinien, a gdyby Prymas tę powinność zwłoczył, Marszałek Seymowy Listy Okólne do Posłów i Senatorów wyda. Seym gotowy urządzi koley zasiadania Ministrów w Regencyi, i Królową do zastąpienia Króla w obowiązkach Jego umocuie. A gdy Król w pierwszym przypadku z małoletności wyidzie, w drugim do zupełnego przyidzie zdrowia, w trzecim z niewoli powróci, Regencya Rachunek z czynności swoich oddać mu powinna; i odpowiadać Narodowi za czas swego urzędowania, tak iak iest przepisano o Straży na każdym Ordynaryinym Seymie, z Osob i Maiątków swoich.

X.

Edukacya Dzieci Królewskich.

Synowie Królewscy, których do następstwa Tronu Konstytucya przeznacza, są pierwszemi Dziećmi Oyczyzny: przeto baczność o dobre Ich wychowanie

wanie do Narodu należy, bez uwłoczenia iednak Prawom Rodzicielskim. Za Rządu Królewskiego, sam Król z Strażą i wyznaczonym od Stanów *Dozorcą Edukacyi Królewiców* wychowaniem Ich zatrudniać się będzie. Za Rządu Regencyi, taż z wspomnionym *Dozorcą* Edukacyą Ich piewierzoną mieć sobie będzie. W obydwóch przypadkach Dozorca od Stanów wyznaczony, donosić winien na każdym Ordynaryinym Seymie o Edukacyi i postępku Królewiców. Kommissyi zaś Edukacyiney powinnością będzie, podać układ Instrukcyi i Edukacyi Synów Królewskich, do potwierdzenia Seymowi, a to, aby iednostayne w wychowaniu Ich prawidła wpaiały ciągle i wcześnie w umysły przyszłych Następców Tronu, Religią, miłość Cnoty, Oyczyzny, Wolności, i Konstytucyi Kraiowey.

XI.

Siła Zbroyna Narodowa.

Narod winien iest sobie samemu obronę od napaści, i dla przestrzegania całości swoiey. Wszyscy przeto Obywatele są obrońcami całości i Swobod Narodowych. Woysko nic innego nie iest, tylko wyciągnięta siła obronna i porządna z ogólney siły Narodu. Naród winien Woysku swemu nadgrodę i poważenie za to, iż się poświęca iedynie dla iego obrony. Woysko winno Narodowi strzeżenie granic i spokoyności powszechney, słowem: winno bydź iego naysilnieyszą tarczą. Aby przeznaczenia tego dopełniło niemylnie, powinno zostawać ciągle pod posłuszeństwem Władzy wykonawczey, stosownie do opisów Prawa, powinno wykonać przysięgę na wierność Narodowi i Królowi, i na obronę Konstytucyi Narodowey. Użytym bydź więc Woysko Narodowe może na ogólną Kraiu obronę, na strzeżenie Fortec i granic, lub na pomoc Prawu, gdyby kto Exekucyi Jego nie był posłusznym.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Inflantski i Kurlandzki, N. Koadjutor Biskupstwa Wileńskiego iako Deputowany. Antoni Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey Polski. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Żarnowski Deputowany z Senatu z Prowincyi Małopolskiey mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Kon: z Senatu W. X. Lit: mp. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyńaki z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey mp. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Ziem: Dobrzyń: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkop: mp. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrod: Deputowany do Konstytucyi P. W. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Post Cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

HERMAN mp.

Leg. Moraczewski.

~~Sub eodem Actu.~~

AD Officium & Acta præsentia Castrentia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinarorium Generalium ac Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Ejus, Constitutionem Infra exaratam obtulit, ad Ingrossandumque in Acta præsentia porrexit tenoris talis ==

Deklaracya Stanów Zgromadzonych.

Wszystkie Prawa dawne i teraźnieysze, przeciwne ninieyszey Konstytucyi, lub któremukolwiek iey Artykułowi, znosiemy; a opisy szczególne do Artykułów i każdey Materyi w ninieyszey Konstytucyi zamkniętnych potrzebne, iako dokładniey wyszczególniaiące obowiązki i układ Rządu, za część składaiącą też Konstytucyą deklaruiemy. Władzy wykonawczey zalecamy, aby Straż swe obowiązki natychmiast pod okiem Seymu rozpoczęła, i ciągle utrzymywała. BOGU i Oyczyznie uroczyście przysięgamy na posłuszeństwo, na obronę wszy-

 stkiemi

stkiemi ludzkiemi siłami tey całey Konstytucyi, i takową Przysięgę za Hasło
rzetelney miłości Oyczyzny daiąc, wykonanie oney nakazuiemy natychmiast
tu w Warszawie przez wszystkie Kommissye i Juryzdykcye Sądowe, niemniey
przez Woysko tu przytomne, a w ciągu naydaley Miesiąca od Daty ninieyszego
Prawa, za ordynansem Kommissyi Woyskowey, przez całe Woysko Narodowe
w Państwach Korony Polskiey i W. X. Litewskiego konsystuiące. Wyznacze-
nie Nabożeństwa w iednym Dniu po wszystkich w całym Kraiu Kościołach,
to iest: Dnia Osmego Miesiąca Maia Roku bieżącego, na podziękowanie BOGU
za zdarzoną chwilę pomyślną wydobycia Polski z pod Przemocy obcey i nie-
ładu Domowego, za przywrócenie Rządu, który nayskuteczniey Wolność Naszą
prawdziwą, i Całość Polski zabespieczyć może, za postawienie tym sposobem
Oyczyzny Naszey, na stopniu mogącym prawdziwą w oczach Europy zyskać
iey Konsyderacyą Przewielebnym Biskupom zalecamy, naznaczaiąc Dzień Swię-
tego Stanisława Biskupa Męczennika Patrona Korony Polskiey za uroczysty w
Roku, który My i Potomkowie Nasi obchodzić będziemy, za Dzień poswięcony
Naywyższey Opatrzności, po którym Oyczyzna śmiało i bespiecznie po tylu nie-
szczęściach odetchnąć może. Chcemy oraz, aby Duchowieństwo tak Swieckie ia-
ko i Zakonne w Naukach Chrześciańskich, które prawowiernemu winno ludowi
nieprzestawało, zachęcać wszystkich do podobnych BOGU dziękczynień; aby
zaś potomne wieki tym silniey czuć mogły, iż Dzieło tak pożądane pomimo nay-
większe trudności i przeszkody, za pomocą Naywyższego losami Narodów Rządcy
do skutku przywodząc, nieutraciliśmy tey szczęśliwey dla ocalenia Narodu po-
ry, uchwalamy, aby na tę pamiątkę Kościół *ex voto* wszystkich Stanów był
wystawiony, i naywyższey Opatrzności poświęcony.

Uczyniwszy zadosyć radości powszechney, daiemy pilne oko na ubespieczenie
tey Konstytucyi, stanowiąc: iż ktobykolwiek śmiał bydź przeciwnym ninieyszey
Konstytucyi, lub targać się na iey zepsucie, albo wzruszał spokoyność dobrego, i
szczęśliwym bydź zaczynaiącego Narodu przez zasiewanie nieufności, przewrotne
tłómaczenie Konstytucyi, a tym bardziey przez formowanie iakiegokolwiek w Kraiu
Rokoszu, czyli Konfederacyi oney przodkował, lub iakowym sposobem do tego do-
kładał się; ten za Nieprzyiaciela Oyczyzny, za Iey Zdraycę, za Buntownika uzna-
ny, naysurowszemi Karami natychmiast przez Sąd Seymowy ukarany będzie. Dla cze-
go nakazuiemy, aby Sąd Seymowy w komplecie nieprzerwanym tu w Warszawie
agitował się. Sessye swoie od Dnia do Dnia limitował, wszystkich zaś donie-
sionych sobie, przez dobrze osiadłego Obywatela Delacyą biorącego, w assysten-
cyi Instygatorów Oboyga Narodów, o podnoszenie Rokoszu lub namawianie do
niego natychmiast sądził, o Osobach wyrokowi swemu maiących podlegać ube-
śpieczał się, do czego Woyska Narodowe za zniesieniem się Sądu z Władzą
wykonawczą maią bydź gotowe i powolne.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artylleryi Lit: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litego.

Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnflan: i Kurlan: N. Koadjutor Biskupstwa Wileńskiego De-
putowany. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małey Polski.
Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małey-Pol-
skiey manu propria. Franciseek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do
Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielko-Polskiey. Kazimierz Konst; Plater Kasztelan Genera-
łu Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Litt: Waleryan Stroynowski
Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Mało-Polski Deputat do Konstytucyi. Stanisław Kostka
Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prowincyi Mało-Polskiey mp: Jan Nepomucen Zboiński
P. Ziem: Dobrz: Deputt: do Kon: z Prow: Wielko: mp: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł
Ziemi Wyszog: Deputowany z Prow: Wielk: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Za-
kroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielko-Polskiey mp: Jef Zabiełło Poseł
z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstyt: Jacek Puttkamer Poseł Wctwa Mińskiego De-
putowany do Konstytucyi z Prowincyi W. Xa Littgo. Post Cujus Constitutionis in Acta præsen-
tia ingrossationem, originale eiusdem eidem offerenti prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN mp.

(Podpisy i zakończenie jak wyżej.)

Legh Moraczewski.

JW. oblata (jako wyżej) Actum ut (jak wyżej) 35

79. 42

(Dnia 5. Maja 91. Roku)

Zniesienie Summy 100 tysięcy Zł na Stwie Niechworowskim.

Summę 100 tysięcy Zł. na Stwie Niechworowskim Konstytucyą 1775. Roku Wm Wykowskiemu Kanowi Wyszogrodzkiemu przyznaną, a żadnym wywodem o iey realności przed Kommissyą Skarbu Koronnego niewyiaśnioną uchylamy.

Następuią podpisy Marszałków i zakończenie po porządku. Podpisy i zakończenie jak wyżej. A. Siarczyński

(Dnia 7. Maia 91. Roku)

7. Actum ut die septima mensis Maij Anno Domini 1791mo oblata (jak w poprzednich)

Zalecenie Kommissyom Woyskowym y Skarbowym.

My Król za zgodą Stanów Rzpltey Skonfederowanych zalecamy, Kommissyom Woyskowey, y Skarbowym aby za zniesieniem się z sobą obmyslily srodki do wczesnego opatrzenia Woyska bronią bądź kraiową bądź z zagranicy sprowadzoną, y z preferencyą dla kraiowey, tudzież y wszelkiemi innemi Rynsztunkami, tak izby procz juz Woysku rozdanych Arsenaly Rzpltey Stosownie do dalszey potrzeby przyzwoicie opatrzone były. —

Następuią podpisy Marszałków i deputowanych jak w drukowanej oraz zakończenie tak tylko Józefa Korwina Kossakowskiego etc.

A. Siarczyński

pag. 36

80. Oblata (jako wyzej) 36

(Dnia 7. Miesiąca y R.[u] tegoż)

XI. Zlecenie Kommissyi Woyskowey O. N.

My Krol za zgodą Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanow Zlecamy Kommissyi Woyskowey, ażeby nieuwłocznie wyznaczywszy z pomiędzy siebie trzy osoby, a z Woyska przybrawszy Generałow, lub y niższey Rangi Officyerow, proiekt do ulepszenia Stanu Woyska, y iego formacyi sporządziła, sposoby skuteczne do ulepszenia Etatu tegoż Woyska ułożyła, y takowe proiekta iak nayrychley do decyzyi Stanow przyniosła.

Następuje Aprobata Marszałkow i deputatow za konfederacyą jak poprzednio. A. Siarczyński

Actum ut... oblata jak poprzednio. (Dnia 12. Maia 91. Roku.)

XII. Zlecenie Seymowemu Ur.[m] y Konfederacyi O. N. Marszałkom. 39

Gdy osoby Woyskowe Seymuiące w czasie pokoju poświęcaiące się usługom Oyczyzny, nie są iednak od Obowiązkow przysięgi y posłuszeństwa Zwierzchności Woyskowey wolnemi, z tych powodow My Krol za zgodą Rzptey Skonfederowanych Stanow, zlecamy Ur. Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom, aby uwiadomili Kommissyę Woyskową O. N. iż iest wolą Stanow, aby osoby Woyskowe Seymuiące w czasie pokoju uwolnione były od służby y ciągłey Subordynacyi dopoki przy obradach Seymowych znaydować się będą. W przypadku zaś oddalenia się od Seymu winni będą meldować się Kommissyi Woyskowey y do czasu powrotu pełnienia swey funkcyi, o czym rownież uwiadomić powinni Zwierzchność

pod

Actum etc. die septima mensis Maij Anno Domini 1791mo
(Data ut supra)

Oblata (jako wyżej)

37

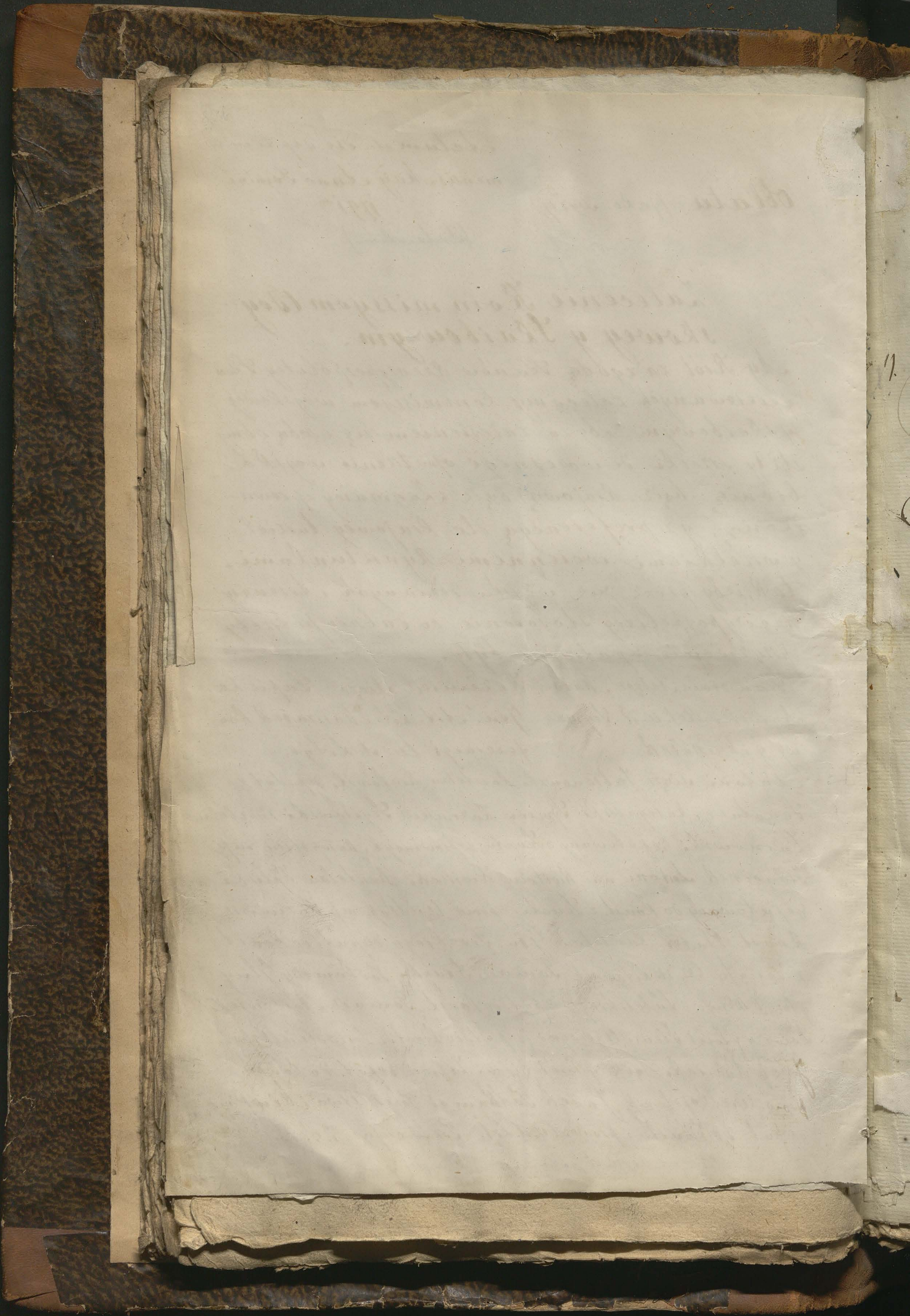
Zalecenie Kommissyom Woyskowey y Skarbowym.

My Król za zgodą Stanów Rzeczypospolitey Skonfederowanych zalecamy kommissyom woyskowey y skarbowym, aby za zniesieniem się z sobą obmyśliły srzodki do wczesnego opatrzenia woyska bronią, bądź krajową, bądź z Zagranicy sprowadzoną, y z preferencyą dla krajowey, tudzież y wszelkiemi woiennemi Rynsztunkami, tak, iżby prócz już woysku rozdanych, Arsenały Rzeczypospolitey stósownie do dalszey potrzeby przyzwoicie opatrzone były. —

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Marszałek. Kazimierz Xiąże Sapieha Gen. Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litgo.

Antoni Xiążę Jabłonowski kasztelan Krakowski deputat z Senatu z Małeypolski Symeon Kazimierz Szydłowski kasztelan Żarnowski deputowany z Senatu z prowincyi Małopolski mp. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski deputowany do Konst. z Senatu z prow. Wielkop. mp Kazimierz Konst. Plater kasztelan Gen. Trockiego deput. do Konst. z Senatu W. X. Litgo mp Tomasz Dunski Podkomorzy Głuy y Poseł Wdztwa Lubelskiego deput. do Konst. Tomasz Nowowieyski Łowczy y Poseł Ziemi Wyszegrod. deput. do Konst. z Prow. Wielkopol. Józef Radzicki Podk. y Poseł Ziemi Zakrocz. deput. do Konst. z prow. Wielkopol. mp Jacek Puttkamer Poseł Wdztwa Minskiego deput. do Konst. z prow. W. X. Lit. Post cujus: i t. d. —

(Podpisy i zakończenie jak wyżej).

pod subordynacyą y posłuszeństwem teyże zwierzchności
zostawać maią. Co się zaś tycze likwidacyow od tych nawet
y obowiązki Seymowania uwalniać nie będą mogły.
Następują Nazwiska Marszałków i deputatowiedzących iza konsensem jak wyżej
A. Siarczyński
(Dnia Miesiąca y Roku tegoż)
Actum etc. die duodecima mensis Maij anno domini 1791°
Oblata (jak wyżey)

Sposobienie Officyerow Naszych do wiadomości Woiennych.

38

My Krol za zgodą Stanow Skonfederowanych do dalszego Naszego y Stanow Seymuiących Urządzenia, Stanowiemy y nakazuiemy Kommissyi Woyskowey O. N. ażeby ta zaczynaiąc od wiosny niniieyszey wybrawszy z Woysk O. N. tak z Kaw. Nar. y Przedniey Straży, iako y piechoty kilku lub kilkunastu Officyerow zdatnych w aktualney służbie zostaiących onych Ordynansowała na Rewie y Kampanie Zagraniczne z zaleceniem aby każdy z nich Dziennik y uwagi swoie nad tym co widział, y zastanawiał się za powrotem swoim złożył u Generała swoiey Dywizyi, o czym i Generałowie Kommissyę Woyskową zawiadomiać, y takowe Dzienniki do Archiwum teyże Kommissyi oddawać maią. Że płaca Officyerow nad to iest mała, przeto na ten koniec wyznaczamy coroczny fundusz 3m. zł. trzech tysięcy którą summę Kommissye Skarbowe respective woyska z ktorego ciż Officierowie będą kommenderowani

na mocy

A. Siarczyński

na mocy tego Prawa maią wypłacać za Rekwizycyą Kommissyi Woyskowey, ta zaś z niey kalkulować się powinna. Z ktorey to Summy 500 Czerwonych ma bydz przeznaczone na wysłać się maiących przez Kommissyą Woyskową z Korpusu Artylleryi y Jnżynierow, końcem sposobienia się na professorow respective swoich Korpusow. A Ministrowie Nasi Zagranicą ułatwiać będą sposoby tym officyerom do doskonałego doyścia ich celu, y przeznaczenia.

Następują Nazwiska Marszałkow i deputowanych i zakonczenie (jak wyżej). (Dnia Miesiąca y Roku tegoż. pt. Siarczyński

Oblata (jak wyżej)

XIX. Przedłużenie czasu Deputacyi dla Xięstw Kurlandyi y Semigalii wyznaczoney. 40

Gdy Deputacya dla Xięstw Kurlandyi y Semigallii wyznaczona, dzieła swoiego w czasie dwu Miesięcznym przeznaczonym ukończyć nie mogła; przeto My Krol za zgodą Skonfederowanych Stanow, czas dla dokończenia czynności do dnia 10. Lipca bieżącego Roku przedłużamy, zalecaiąc tejże Deputacyi, aby wszystkie zaskarżenia od Stron na wzaiem za iednym razem zaięte podług prawideł sobie pierwiastkowo przepisanych roztrząsnęła, y do approbacyi Stanow przyniosła. —

Następują Nazwiska Marszałków i Deputowanych i zakonczenie (jak wyżej)

A. Siarczyński

XIII. Actum etc. die decima octava mensis Maij anno domini 1791mo

83.

45

~~Dnia 18. Maja 91 Ru~~

VI.

Przydanie Osob do Deputacyi Konstytucyiney odtąd Seymowa Zwaney.

39

Dla przyspieszenia potrzebnych w Deputacyi Seymowey robot, My Krol za zgodą Stanow po iednym z Senatu y po trzech z Stanu Rycerskiego z każdey Prowincyi do teyże Deputacyi przyczyniamy, ktorzy wykonawszy przepisaną dla tey Deputacyi przysięgę, następnie wraz z Deputowanemi dawniey do teyże Deputacyi Nominowanemi, wszystkie obowiązki teyże Deputacyi sprawowac obowiązani będą; a ~~Naymość~~ [ze Sejm?] z Senatu z Prowincyi Małopolskiey Wielmożnego Skarszewskiego Bpa Chełmsko-Lub. z Prowincyi Wielkopolskiey Wo Mostowskiego Klna Raciąż. z Prowincyi Wo W. X. Litt. Wo Szczytta Klna W. Litt. z Stanu Rycerso z Prowincyi Małopolskiey Ur. Linowskiego, Szamb. Naszego Posła Krak. Strasza Posła Z Radomskiego Posła Sandomir Ossolinskiego Stty Posła Drohickiego z Prow. Wielkopolskiey Ur. Sokolnickiego Stolnika y Posła Poznan., Sobolewskiego Stty y Posła Warszawo. Łuszczewskiego Sekretarza Naszego Posła Sochaczewo. z Prowincyi W. X. Litt. Ur. Wawrzeckiego Chorąż. W. Litt Posła Brasławo. Chreptowicza Posła Nowogr. Weyssenhoffa Posła Inflanckiego wyznaczamy.

Następuje Narawiska Marszałków i deputowanych i zatwierdzenie rad w poprzedniej.

A. Siarczyński

Oblata (jako wyżej)

40

(Dnia Miesiąca y Roku tegoż)

Warunek Wspołdziedzicom Czyżewa

N3

Konstytucyą 1775. Roku approbuiąc zadane Przywileja na Targi y Jarmarki w Miasteczku Czyżewie w Woiewodstwie Mazowieg. Ziemi Nurskiey Sytuowanym w swo robore zachowawszy Szczegolnie tylko umieszczony w tym punkt quo ad propinquitatem kupienia częsci a Coheredibus Czyżewa samey Ur niegdys Wodzinskiey Podstoli-nie Liwskiey y iey Sukcessorom służącego znosiemy.

Następuią Nadwiska Marszałkow i deputowanych oraz zakończenie (jak wyżej) (Dnia Miesiąca y Roku tegoż)

Oblata (jak wyżej)

42

N2.

Umieszczenie w Straży Ur Xcia Sapiehy Gnrła Art. Litt y Marszałka Konfederacyi W.X. Littgo

Chcąc Ur Xięciu Sapieże Gnrłowi Artyllery y Marszałkowi Konfederacyi W. X. Litt dać dowod zasłużoney ufnosci, zaciągłe chwalebne y pracowite Jego około Dobra publicznego Starannosci, My Krol wraz z Stanami Seymuiącemi Ur Xcia Sapiehę Marszałka Konfed. Litt na ten raz a to do terminu przyszłego Seymu, do Liczby osob w Straży zasiadaiących, y tey Straż składaiących w podobnych Marszałkowi Seymowemu obowiązkach przypisuiemy.

Następuią nazwiska Marszałkow i deputowanych oraz zakończenie (jak wyżej)

A. Siarczyński

Actum etc. die vigesima tercia mensis May anno domini 1791mo

85
46

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 23go Maia 91. R.~~ 40

Nominacya Kommissarzow Rzpltey na Kongregacyą Greco-Orientalnych

Stosuiąc się do Uchwały Seymowey na dniu 15tm Miesiąca Marca Ru bieżącego 1791. zapadłey titt: Wyznaczenie Kommissarzow Rzeczypospolitey na Kongregacyą Greco-Orientalnych, My Krol za zgodą Stanów na Kommissarzow do teyże Kongregacyi nominuiemy z Korony Ull. Kochanowskiego Posła Sandomirskiego, Xcia Czartoryskiego Generała Ziem Podolskich Posła Lubelskiego, z Litwy Ullch Zalewskiego Woyskiego Litt: Posła Trockiego, Butrymowicza Podstarostę y Posła Pinskiego zlecamy oraz Kommissyi Woyskowey OO. ażeby tak dla Assystencyi pomienionych Kommissarzow Rzpltey, iako też dla ubespieczenia mieysca na Kongregacyą przeznaczonego do Kommissyi Woyskowych potrzebne wydała Ordynanse, a Kommissyi Skarbu Kor: zalecamy, aby na potrzebne

7W.

86.

do tego Dzieła na mieyscu Kongregacyi tey wyniknąć mogące expensa ~~1000~~ ~~zł~~ [złotych czerwonych złotych] wy: znaczyła.

F

42

(Dnia 7mca y Roku tegoż.)

Oblata (jak wyżej)

Przyznanie Summy wyżey wyrażoney wraz z Prowizyą na rzecz Urgo Jerzmanowskiego Chorgo Jnowłodzkiego.

My Król za Zgodą Seymuiących Sta: now przychylaiąc się do Konstytucyi 1775. Rku Summy dwie 18122. Zł. czyniące Urmu Theodoro: wi Chałtynskiemu z prowizyami przyznaią: cey, takowąż 18.122. Złł Poll: Summę Kapi: talną wraz z prowizyą drugie tyle wyno: szącą na rzecz Urgo Jerzmanowskiego Chorgo Jnowłodzkiego iako Aktualnego Prawo Na: bywcy zapewniaiąc na Wsi Sobotce w Wwdztwie Łęczyckim Sytuowaney zabespie: czamy.

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych (jak wyżej)

A. Ziarczyński

47

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W.K. Seymowy i Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiąże Sapieha Gen. Art. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X.ta Litt.

Woyciech Leszcyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey do deputacyi Seymowey Józef Korwin Kossakowski Bis: Infl: y Kurlan: Nomi. Koad. Bisk. Wil. Simeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Żarnowski deputowany z Senatu prowincyi Małopolskiej mp Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego deputowany z Senatu W. X. L. do deputacyi Seymowey, Józeff Szczytt Kasztelan Brzeski Litt deputowany z Senatu, Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki deputowany z Senatu, Jan Ossolinski Starosta y Poseł Drohicki deputowany z prowincyi Małopolskiey, Jan Nepom. Zboinski P. Z. Dobrzyn. deput. do Konf. z prow. Wielko. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski wyznaczony z prowincyi Wielkopolskiej do deputacyi Seymowey, Jan Paweł Łuszczewski Poseł Soch. deputowany z prow. Wielkopolskiej, Józef Weyssenhoff poseł Inflandzki deputowany z prowincyi Litt:

ewskiey. Post cujus constitutionis in acta praesentia ingrossationem oryginale ejusdem offerenti eidem praevia officii Sui quictatione est extraditum.

A. Siarczyński.

Oblata (jak wyżej)

42 (Dnia 23 Maja 1791 R.)

Upewnienie Summy 30000 Zł. na Dobrach Gomęczyn, czyli Golęcin zwanych.

My Krol wraz z Stanami Seymuiącemi Summę 30000 Zł na Dobrach Gomęczyn czyli Golęcin zwanych z obowiązku Konstytucyi 1736 R.u warowaną na tychże Dobrach dla Wo Miaskowskiego Klna Gnieznie upewniamy.

(Nazwiska Marszałków Deputatów, jako wyżej) A. Siarczyński

(Dnia 1 Ma y R.u tegoż)

Oblata (jak wyżej)

Zabespieczenie Summy 350 tysięcy Zł na Stwie Lubelskim

44

Poniewaź Summa 350 tysięcy Zł z obowiązku Konstytucyi 1673. R.u nastąpioney, ustawą Seymu R.u 1775 do Starostwa Lubel.o przywiązana została, a przy kupnie tegoż Stwa przez W. Mniszcha Marszalka W. Kor. iest spłacona przeto dochowuiąc wiary publiczney, My Krol za zgodą Stanow postanawiamy, iż podług warunku rzeczoney Ustawy R.u 1775. taż Summa 350 tysięcy Zł zostawać będzie na tymże Starostwie Lubelskim z opłatą Prowizyi.

Nazwiska Marszałków i deputowanych jako wyżej.

A. Siarczyński

88. 45 711.

Oblata (jak wyżej) (Dnia 23 Maja – 91. Ru)

Ubylenie Summy 58000 Zł. na Starostwie Stawiszyńskim.

Gdy Opinia Kommissyi Skarbu Kor. w okoliczności Uro Luby Grło Majora w Woysku Naszym Possessora Starostwa Stawiszyńskiego nienależyte Summy 58 tysięcy Zł. na Stwie Stawiszyńię zostawanie dowodzi; przeto My Krol za zgodą Seymuiących Stanow stosując się do obmowy tey Opinii Summę pomienioną ubylamy.

Marszałka Marszałkow i deputowanych (jak wyżej)

Oblata (jak wyżej) Actum etc. die vigesima quarta mensis Maii anno domini 1791. Dnia 24 Maja 91.

Upewnienie Summy 70,000 Zł. na Stwie Ostrowskim

49

Summę 70000 Zł. bez prowizyi na Stwie Ostrowskim za legalną U. Karskiemu Podkomorzemu Ziemi Rozańskiey My Krol za zgodą Stanow przyznaiemy z tym iednak warunkiem, izby wprzod tenże U. Karski wykonał przed Kommissyą Skarbu Kore przysięgę, na tę rotę iako wyż wspomniona Summa nie iest mu wżaden sposob bonifikowana, że onemuż realnie ze Skarbu Rzpltey przynależy się, y że prowizyi ani przez Siebie, ani przez Sukcessorow swoich żądać nie będzie, tudzież iako do należności oneyże papiery spaliły się.

F

F. Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski i Lubelski. Józef Korwin Kossakowski Bis. Inf. y Kur. Nom. Koad. Bisk. W. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generała Troskiego wyznaczony z Senatu W. X. L. do deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostkowski Kaszt. Raciązki deput. z Senatu z prow. Wielkopolskiey Alexander Linowski P. W. K. deputowany z prow. Małopo. Michał Odrowąż Strasz podsędek ziemski Radomski Poseł Sandomirski z prowincyi Małopolskiey deputowany Jan Ossoliński Starosta y Poseł Drohycki deputowany z prowincyi Małopolskiey Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. L. poseł Brasł deputowany do konstytucyi Józef Kociełł P. Oszm. deputowany do konst. z prowincy W. X. Lit. Adam Litawor Chreptowicz Poseł z województwa Nowogrodskiego deputat z prowincyi W. X. Lit. Józef Weyssenhoff

deputo. z prowincyi Lit. Post cujus constitutionis in acta praesentia ingrossationem originale ejusdem offerenti eidem praevia officii sui quietatione est extraditum.

A. Siarczyński

VIII

46

89

Dnia, mca y Rᵘ tegoż

XI

Uchylenie Konstytucyi niżey wyrażoney Rᵘ 1775.

Konstytucya 1775. Rᵘ co do Starostwa Odolanowskiego My Krol za zgodą Stanow uchylamy. F

Oblata (jak wyżej) (Dnia Miesiąca y Rᵘ tegoż)

XII

Odesłanie okoliczności Dobr Szawulichy do Sądow Assessoryi Koronney.

47

Opinią Kommissyi Skarbu Kor: względem Dobr Szawulicha My Krol za zgodą Stanow Seymuiących w ten sposob ułatwiamy: Ponieważ względem Dobr Szawulicha trzy do rozpoznania zachodzą okoliczności: Jakiey są te Dobra Natury? przez kogo z Stron posiadane bydź maią? czyli też do Skarbu Rzpltey należeć powinny? przeto te okoliczności do rozpoznania Sądowego, y do rozprawy Stron interessowanych do Sądow Naszych Assessorskich Kor: po finalną decyzyą odsyłamy

Następuią nałwiadka Marszałków i deputatów jak w poprzedniej.

A. Siarczyński

48

90.

oblata (jako wyżej)

(Dnia 24 Maia -91-)

7W.

X 5 Dobra Ordynacyi Sułkowskiey.

Skłaniaiąc się do prozby W. Xcia Antoniego Sułkowskiego Wdy Kalis: y do przełożeń w tey mierze WW. Posłow Wiwtw Wielkopolskich Dobra Ordynacyi Sułkowskiey od niegdy W. Augusta Xcia Sułkowskiego (Woiewody Poznańskiego) na mocy Prawa fundowaney, następnie przez Wo Xcia Alexandra Sułkowskiego Stę Odolanowskiego, a teraz przez Wo Antoniego Xcia Sułkowskiego W. K. (Woiewody Kaliskiego) posiadaney widząc oswobodzone od długow, z powodu, iż te dobra po wygaśnieniu Linij prawych Ordynatow przez wspomnionego pierwszego fundatora y Następow Alexandra, y Antoniego Xiąt Sułkowskich na fundusz Edukacyi młodzieży Szlacheckiey są przeznaczone, y z winney troskliwości, aby takowy chwalebny widok zamiaru swego doszedł, My Krol z Zgromadzonemi Rzpltey Stanami Wu Antoniemu Xciu Sułkowskiemu W. K. (Woiewodzie Kaliskiemu) iako Prawemu Ordynatowi y Dziedzicowi Prawemu ninieyszym pozwalamy z Dobr teyże Ordynacyi przedać, a to nie więcey y nie mniey, iak tyle, ile ich na spłacenie długow tęż Ordynacyę ciężących przedać trzeba, y nie komu innemu, iak tym ktorym Prawa kupować Dobra pozwalaią, nie naruszaiąc w niczym innych

Limitow

7W. 51

91.

punktow, artykułow, y rozrządzeń Ustaw Ordynacyi w Rᵘ 1783. przez niegdy Wᵒ Xcia Augusta Sułkowskiego Wojewodę Poznanę y przez Xiąż Alexandra, y Antoniego Braci iego Rodzonych, ustanowionych.

Następuią nazwiska Marszałków i deputowanych i zakończenie jak wyżej

(Dnia 24 Maja 1791.)

Oblata (jak wyżej)

XII

Zalecenie do Kommissyi Skarbu Koronnego

49

My Krol za zgodą Seymuiących Stanow zalecamy Kommissyi Skarbu Kor. aby stosownie do Prawa pod dniem 20 Maja Rᵘ 1790. zapadłego Opinie o Starostwach za osobnym będących Przywilejem, a Nam Krolowi w Rᵘ 1768 y 1775. nadanych in spatio Niedziel osmiu do Stanow pod decyzyę przyniosła.

Nazwiska Marszałków i deputowanych jak poprzednio

54

92 Oblata (jako wyżej)

(Dnia 24. Maja - 91.)

Podniesienie Sprawy w Sądach Assessorskich o Wieś Szanderowkę

Opinią Kommissyi Skarbu Kor.go względem Wsi Szanderowki, tylko co do podniesienia na nowo sprawy w Sądach Naszych Assessorskich przyjmuiąc, My Krol za zgodą Stanow Nakazuiemy Kommissyi Skarbu Kor.go aby Officyalistom Skarbowym, w assystencyi Jnstygatora Kor. zaleciła na nowo tęż sprawę podnieść w Sądach Naszych Assessorskich Kor. o tęż wieś Szanderowkę. Nalewska jak poprzednio

Oblata (jak wyżej) (Dnia Miesiąca y Roku tegoż.)

Zalecenie do Kommissyi Skarbu Kor.go

55

Gdy do Nas Krola y Stanow przychodzą zażalenia [dl.] ~~przychodzą~~ że Dobra Natury Dziedziczno lenney przez ostatnią Lustracyę poddane są opłacie z Dobr Krolewskich należącey zlecamy Kommissyi Skarbowey aby przez Officyalistow Skarbowych, takowe sprawy o Naturę Dobr y rodzay lennosci w Sądzie Naszym Krolewskim ukonczyła.

(Nalewska jak poprzednio.)

oblata (jak wyżej)

(Dnia 24 Maja 91.)

Uchylenie Summy 154367. Zł. na Stwie Kolskim ~~zostaiącey~~.

idz

Stosuiąc się do Opiniy przez Kommissyą Skarbu Kor. daney względem Summy 154367. Zł. Konstytucyą 1775. Rku na ~~Stwie~~ Starostwie Kolskim Wu Rafałowi Gurowskiemu Kłnowi teraz Poznanę przyznaney My Krol za zgodą Stanow wyż wspomnioną Konstytucyą 1775 Rku uchylaiąc, Summę wyżey wyrażoną za nienależną uznaiemy.

Nazwiska jak poprzednio.

94.

7W.

53

95.

Actum (in Curia Regia Varsaviensi) Die Vigesima Octava Mensis Maij Anno Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

53

(AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis. ==

Oblata

SEYMIKI

I.

Co do mieysca Seymików.

1mo. NA każdy Seymik iedno Miasto, a w Mieście iedno mieysce do Seymikowania raz na zawsze naznaczamy.

2do. Takowe Konstytucyine dla Seymików Miasta, i w nich mieysca na końcu rozdziału tego o Seymikach spisane kładziemy.

3tio. Gdyby przypadek iaki zniszczył Miasto, lub w nim mieysce Seymikom przeznaczone, Kommissya Woiewódzka lub Powiatowa, pod ktorey wydziałem to Miasto zostawać będzie, doniesie o tym Straży, i razem poda inne naydogodnieysze dla Seymików mieysce. Straż tak podane sobie mieysce oznaczy, i obwieści za Uniwersałem Królewskim.

4to. Mieysce tak oznaczone służyć nie ma Seymikom tylko docześnie: skoro bowiem mieysce Konstytucyine restaurowane będzie, Kommissya Woiewódzka lub Powiatowa doniesie o tym Straży, która obwieścić powinna za Uniwersałem Królewskim powrot Seymików do Konstytucyinego mieysca.

5to. Na śrzodku mieysca Seymikom przeznaczonego ma bydź Stoł i to będzie mieysce Koła porządkowego.

6to. Przygotowanie mieysca Seymikowego do porządku, w iakim odtąd Seymiki odprawiać się powinny, tudzież opatrzenie potrzeb wszelkich do Koła porządkowego, i Elekcyi przez wota sekretne, należeć ma do Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey. Skromny iey na to wydatek powrócą Obywatele przez dobrowolną składkę.

A II.

II.

Co do czasu Seymikom wyznaczonego.

1mo. Seymikom Elekcyinym Poselskim i Kommissarzów Woiewódzkich lub Powiatowych Termin co lat dwie dzień Ośmnasty w Miesiącu Sierpniu wyznaczamy, poczynaiąc w Roku przyszłym 1792.

2do. Seymikom Deputackim i Gospodarskim co rok dzień Czternasty w Miesiącu Lutym.

3tio. Seymikom Relacyinym po Seymie Ordynaryinym nazaiutrz po skończonych Seymikach Deputackich lub Gospodarskich.

4to. Po każdym zaś odbyciu Seymu gotowego, ieżeli naydaley we dwa Miesiące nie będzie przypadał Seymik naypierwszy dla zdania Relacyi Posłom; tedy takim Seymikom Relacyinym w tygodni ośm termin oznaczamy. A gdyby termin tych Seymików Relacyinych miał zabierać czas Seymu gotowego nowo zwołać się maiącego: na ten czas z dwoch lub trzech odbytych zwołań Seymu gotowego zdadzą Posłowie (Relacyą) na naypierwszym Seymiku.

5to. Wiele razy zaś Urząd Elekcyiny wakować będzie, wybor na ten Urząd na naypierwszym z tych Seymiku następować powinien.

6to. Każdy Seymik podług ustawy swoiey w terminie sobie naznaczonym odprawiać się będzie z mocy Prawa samego, choćby nawet Uniwersałów nie było.

III.

Co do czasu Sessyi Seymikowych.

1mo. Seymiki tak na dniu pierwszym, iako i następne Sessye o godzinie Dziewiątey z rana zaczynać się maią.

2do. Przed zaczęciem Seymiku o godzinie pół dodziewiątey, we wszystkie Dzwony będących Kościołów mieyscowych, Prezyduiący uderzyć każe: które Dzwonienie trwać ma, aż do godziny dziewiątey, a w przeciągu dzwonienia tego odprawiać się będzie Msza Swięta dla Seymikuiących.

3tio. Sessye Seymikowe trwać powinny do godziny trzeciey po południu, wyiąwszy przypadek, gdyby się iednomyslnie zgodzono na prędsze solwowanie. Powinna iednak dłużey trwać Sessya iak do trzeciey, gdyby tego dokończenie wotowania wyciągało.

4to. Sessye nie mogą bydź solwowane na dłużey, iak na dzień następny, w dnie Swięte, po odprawionym nabożeństwie, Sessya zaczynać się będzie.

IV.

Co do Osób mieysce i Głos na Seymikach maiących.

Mieysce i głos na Seymikach maią w swoim Powiecie Szlachta:

1mo. Wszyscy Dziedzice Szlachta, iakikolwiek z swego Dziedzictwa Ziemskiego, i z Possessyi swoich Dóbr teyże natury *in potioritate* mianych Podatek do Skarbu Rzeczypospolitey opłacaiący. Tudzież za życia Rodziców ich Synowie nie wydzieleni.

2do. Bracia rodzeni po Oycu Dziedzictwo maiący, ieszcze niedzielni.

3tio. Zastawnicy Szlachta ci tylko, którzy z swych Possessyi opłacaią podatku Dziesiątego Grosza Złotych sto.

4to. Szlachta Possessorowie dożywotni, którzy z Dóbr Ziemskich podatku Rzplitey Dziesiątego Grosza opłacaią Złotych sto.

5to. Szlachta w Służbie Woyskowey będąca, Possessye w własnych Ziemiach lub Powiatach Prawem za dostateczne uznane maiąca, w czasie pokoiu urlopowani *respectivè* od swoich Kommend.

6to. Każda Possessya w zwyż wyrazonych Punktach wyszczególniona rozumieć się ma za Prawną, gdy przed Rokiem urzędownie nabyta i aktualnie posiadana będzie.

V.

Co do Osób głosu na Seymikach nie maiących.

Głosu na Seymikach nie maią:

1mo. Naypzód Szlachta, którzy nie będą mieli któreykolwiek aktualney Possessyi, w Prawie teraznieyszym o Seymikach wyszczególnioney.

2do. Szlachta na Gruntach bądź Królewskich, Duchownych, lub Ziemskich, choćby Prawem Dziedzicznym siedząca, ale władzy Zwierzchniey prywatney podległa, czyli też do opłacenia Czynszu, Daniny, albo do iakieykolwiek prywatney posługi, z Gruntu komu obowiązana.

3tio. Szlachta Grunta Ordynackie, choć Dziedzictwem posiadaiąca, lecz z tychże Gruntów do służby prywatney Ordynackiey obowiązana.

4to. Szlachta Dzierżawcy Arendowni.

5to. Nie maiący Lat ośmnastu skończonych.

6to. *Crimine notati* po kondemnacie lub Dekrecie, choćby nie ostatecznym.

VI.

Kto może bydź Kandydatem do Elekcyi.

Kandydatem do Elekcyi będzie:

1mo. Do Urzędow Elekcyinych, a zatym wszelkich Funkcyi kto z dziedzicznych Possessyi, iakikolwiek do Skarbu Rzplitey płaci podatek.

2do. Z Woyskowych Szlachta w aktualney służbie będąca, Possessye Dziedziczne maiąca, po wysłużeniu osobistym lat sześciu w Woysku Rzplitey, do Funkcyi tylko Poselskiey obrani bydź mogą, pod który obowiązek do wyboru na rzeczoną Funkcyą nie maią podpadać ci, którzy iuż funkcyą publiczną odbyli.

VII.

Kto nie może bydź obranym.

Nie może bydź obranym:

1mo. Kto nie iest obecnym na Seymiku.

 2do.

2do. Kto nie ma skończonych lat dwudziestu trzech.
3tio. Kto ani razu nie był na Funkcyi Publiczney, albo ieszcze nie był Kommissarzem Porządkowym Woiewódzkim lub Powiatowym przez zupełne lat dwa.
4to. Kto nie iest uwolniony *à Scartabellatu.*
5to. Na kim w Sprawie Cywilney zarzucona iest Kondemnata.

VIII.

Co do sposobu podawania się na Kandydatów do Elekcyi.

Chący bydź obrany do Funkcyi lub Urzędu będzie miał wolność, albo w Kancellaryi oświadczyć przed Seymikiem chęć swoią albo przez pismo na Seymiku przed zagaiaiącym. Co iednak nie ma wiązać żądania Seymikuiących w wyborze nawet nie podaiących się za Kandydatów.

IX.

Co do porządku początkowego Seymików.

1mo. Dniem pierwey przed czasem Seymikom z Prawa oznaczonym, Kommendy Woyska Rzpltey ustąpić powinny z Miasta Seymikom przeznaczonego, i nie pierwey do niego powrócić aż po skończonych Seymikach; co się nie ma ściągać do Miasta Rezydencyi Królewskiey, do Fortec Rzpltey, iako też i Prezydyów Trybunalskich.

2do. W czasie i mieyscu przez Prawo teraźnieysze dla Seymików oznaczonym, Senatorowie, Urzędnicy Narodowi i mieyscowi, Kommissarze Woiewódzcy lub Powiatowi, Ex-Posłowie i Ex Deputaci, nakoniec Obywatele Rangi Woyskowey wyższego Sztabu aż do Majora *inclusive*, zasiądą w Koło stołu postawionego na środku mieysca Seymikowego i tym sposobem zrobią koło Porządkowe.

3tio. Senator mieyscowy pierwszy w porządku, lub w niebytności Senatora, Urzędnik pierwszy w porządku Seymik zagaiać i prezydować będzie, a w niebytności Urzędnika Kommissarz Woiewódzki lub Powiatowy także pierwszy z porządku, a gdyby i tego nie było, tedy ten przytomny, który Funkcyą publiczną odbył nayprzód Ex-Poseł, zachowuiąc między Ex Posłami w tym porządek, kto pierwey był na Funkcyi i w iakim porządku umieszczony był w *Laudum*, w nieprzytomności zaś Ex-Posła, pierwszy Ex-Deputat, między Ex-Deputatami ten sam porządek pierwszeństwa zachowany bydź ma, iaki iest dla Ex Posłów przepisany; naostatek ilekroćby żadnego z tych nie było, Obywatel naystarszy w wieku Seymik zagaiać i prezydować będzie.

4to. Gdyby który z tych obecnie przytomny w mieyscu Seymikowania, Seymiku zagaiać niechciał w mieyscu i w czasie z Prawa naznaczonym, albo gdyby sam był Kandydatem do Funkcyi lub Urzędu w zamiarze Elekcyi będącego, wtedy pierwszy po nim w porządku według Prawa Seymik zagaiać i prezydować będzie.

5to. Po zagaieniu, wezwie iednego z Obywatelów do przeczytania donośnym głosem Prawa tego o Seymikach.

6to. Kommissya Woiewódzka lub Powiatowa odda do rąk Prezyduiącego Xięgę Ziemiańską spisaną podług przepisów osobnego na to Prawa.

7mo.

7mo. Kancellarye oddadzą Prezyduiącemu Regestr Kandydatów do przypadaiącey Elekcyi, ieżeli się ktorzy z Obywatelów w Kancellaryi zapisali; w tymże czasie Obywatele, którzy będą chcieli być umieszczonemi w liczbie Kandydatów, a w Kancellaryi nie zapisali się, oświadczą żądanie swoie na piśmie, które Prezyduiącemu oddadzą.

8vo. Po czym Prezyduiący ogłosi Regestr wszystkich Kandydatów.

X.

Co do Rugów Osób Koła Porządkowego i Kandydatów.

1mo. Po odbyciu tego pierwszego Seymikowania Obrządku, ieżeli kto z Seymikuiących ma Obiekcye do uczynienia przeciw Prezyduiącemu, Osobom Koło Porządkowe składaiącym, lub Kandydatom, ma ie podać na piśmie Prezyduiącemu.

2do. Gdyby sam Prezyduiący był pod Obiekcyą, wtedy aż do czasu ułatwienia oney ustąpić powinien mieysce prezydencyi pierwszemu w porządku, przeciwko któremu Obiekcyi nie ma.

3tio. Jeżeli Obiekcye iakie nie ułatwione zostaną, Prezyduiący wespoł z Osobami w Kole porządkowym zasiadaiącemi (wyiąwszy Kandydatów, i tych, co są pod Obiekcyą) rozwiązywać będą, podług Praw w Rozdziale tym o Seymikach zawartych, ważność każdey z osobna Obiekcyi *unanimitate, vel pluralitate votorum* przez sekretne kreski.

XI.

Co do Elekcyi Marszałka Seymikowego i Assessorów w Koronie, oraz Assessorów w Litwie.

1mo. Po odbytych Rugach takowych co do Osób Koła porządkowego i Kandydatów, Prezyduiący w Koronie przystąpi nieodwłocznie do Elekcyi Marszałka Seymikowego i sześciu Assessorów.

2do. W Wielkim Xięstwie Litewskim Prezyduiący pierwszy w porządku, podług powyższego Prawa Przepisów, będzie oraz Marszałkiem Seymikowym; Urzędu zaś iego obowiązki też same będą, które Prawem teraźnieyszym są przepisane dla Marszałka Seymikowego w Koronie.

3tio. Marszałek Seymikowy w Litwie, po odbytych Rugach Osób Koła Porządkowego i Kandydatów, przystąpi nieodwłocznie do Elekcyi sześciu Assessorów.

4to. Marszałek Seymikowy i Assessorowie w Koronie, tudzież Assessorowie w Litwie wybierani będą z Osob w Kole Porządkowym zasiadaiących, wyiąwszy Senatorów i Kandydatów.

5to. Sposob Elekcyi Marszałka Seymikowego i Assessorów w Koronie iest następuiący: Na stole Koła Porządkowego postawione będzie naczynie, otwor z góry maiące i suknem okryte; w to naczynie włoży Prezyduiący tyle gałek, ile będzie w Kole Porządkowym Osób takich, których Prawo wybierać pozwala na Marszałka Seymikowego i Assessorów. Między temi gałkami, które wszystkie iedney wielkości i kształtu być powinny, siedm będzie gałek odmiennego koloru. Prezyduiący czytać będzie koleyno Imiona Osób Koła Porządkowego według Prawa spisane, a w tymże czasie Dziecię ciągnąć będzie gałki zwyż rzeczonego naczynia. Na każde przeczytane Imie wyciągniona

106.

gałka biała będzie *nullitatis*, gałka zaś odmiennego koloru pierwsza Marszałka Seymikowego oznaczy, inne zaś sześć, sześciu Assessorów tym porządkiem zasiadaiących, iakim gałki wyciągnione będą.

6to. Ten sam sposób służyć ma i Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu, co do Elekcyi sześciu Assessorów, z tą tylko różnicą: iż Prezyduiący liczony nie będzie między Osobami z Koła Porządkowego do wyboru na Assessorów Prawo maiącemi. Gałek zaś odmiennego koloru ma być sześć tylko, z których pierwsza wyciągniona pierwszego Assessora, inne zaś pięć, pięciu z kolei idących Assessorów oznaczą.

7mo. Wybrani Marszałek Seymikowy i Assessorowie w Koronie, tudzież Assessorowie w Litwie wykonaią Przysięgę przed Prezyduiącym na Rotę niżey przepisaną, Marszałek zaś Seymikowy w Litwie, wykona Przysięgę na tęż Rotę przed pierwszym w porządku po sobie.

8vo. Tak wybrani i przysięgli Marszałek Seymikowy z Assessorami w Koronie, tudzież Assessorowie w Litwie, odbywać maią powinności Urzędowania swego na wszystkich Seymikach, które w iednym terminie podług Prawa przypadłe, koleyno ieden po drugim następować będą.

9no. Gdyby Marszałek Seymikowy w Koronie dla słabości zdrowia, lub inney iakiey przyczyny nie mógł, albo nie chciał odbywać powinności, Prawem sobie przepisanych, wtedy pierwszy w porządku Assessor mieysce iego zastąpi.

XII.

Co do sposobu oraz porządku Elekcyi i Wotów sekretnych.

1mo. Przed przystąpieniem do Elekcyi, Marszałek Seymikowy czytać każe w porządku deliberacyi Uniwersał z Propozycyami; tudzież przyłączone do nich Proiekta od Króla i Straży przysłane na Seymik Poselski.

2do. Seymikuiący wszyscy na Parafie, podzieleni, wyiąwszy Osoby w Kole Porządkowym umieszczone, otaczać będą Koło Porządkowe, czego dozierać maią nayniżsi z porządku Urzędnicy mieyscowi.

3tio. Ktoby z Kandydatów odstępował swey pretensyi, oświadczyć to ma na piśmie, które Marszałkowi Seymikowemu odda, lecz po rozpoczętey Elekcyi przez wotowanie, iuż nie wolno będzie żadnemu z Kandydatów odstępować swey pretensyi.

4to. Marszałek Seymikowy przeczyta głośno Regestr Kandydatów do przypadaiącey Elekcyi, z wyrażeniem tych, ktorzy albo z mocy Prawa na rugach Koła Porządkowego od Kandydacyi są oddaleni, albo sami dobrowolnie pretensyi swoiey w podanym piśmie zrzekli się.

5to. Tak przeczytawszy Regestr pozostaiących Kandydatów, głośno zapytywać będzie po trzykroć o zgodę na każdego z osobna Kandydata, na ktorego iednomyślna nastąpi zgoda, tego z Assessorami zakonnotuie. Gdyby zaś nie było iednomyślney zgody na ktorego z Kandydatów, wtenczas na żądanie choćby iednego tylko z Seymikuiących oświadczone na piśmie, i do rąk Marszałka Seymikowego oddane, przystąpić powinien do Elekcyi *per Vota secreta* na wszystkich Kandydatów.

XIII.

Sposób i porządek Elekcyi per Vota secreta *będzie następuiący.*

1mo. Przy stole Koła Porządkowego, tuż przy mieyscu, które Marszałek Seymikowy zasiada, stać będzie naczynie Elekcyine.

2do.

2do. Naczynie to podzielone być ma przegrodą wewnętrzną na dwie połowy, z których iedna czarno pomalowana będzie z napisem *negativè*, druga biało z napisem *affirmativè*. Z przedniey strony naczynia tego u dołu ma być dwoie zamczystych drzwiczek, iedne do czarney, drugie do białey połowy. Z teyże strony u góry będzie otwor, w który włożona ręka rzucić może gałkę do czarney lub białey połowy. Naczynie to wewnątrz ma być suknem wybite.

3tio. Gałki do wotowania będą wszystkie iedney wielkości, kształtu, i koloru; liczba zaś ich odpowiadać będzie liczbie Seymikuiących w Powiecie.

4to. Naczynie Elekcyine publicznie otwarte i próżne okazane, zamknięte zostanie. Klucz od iednych drzwiczek będzie przy Marszałku Seymikowym, od drugich przy ostatnim z porządku Assessorze.

5to. Kandydaci podawani będą do Elekcyi następuiącym sposobem: Imiona wszystkich Kandydatów na osobnych i równych kartkach zapisane, wrzucone będą do naczynia suknem okrytego. Z tego naczynia Dziecię wyciągnie iedną kartkę, po czym Marszałek Seymikowy przeczyta głośno Imie Kandydata na wyciągnioney kartce zapisanego, i sam pierwszy da *Votum* swoie na przeczytanego Kandydata, a potym koleyno wzywać będzie do wotowania iednego po drugim, nayprzód z Assessorów, następnie z całego Koła Porządkowego, i każdemu przystępuiącemu do wotowania da iednę gałkę, w mieyscu gdzie stoi naczynie Elekcyine.

6to. Gdy tak wotowanie Osób Koła Porządkowego zakończone zostanie, ieden z Assessorów weźmie Xięgę Ziemiańską przez Kommissyą Woiewodzką lub Powiatową podaną, i z niey czytaiąc w porządku Parafii Imiona Seymikuiących, każdego z kolei bez opuszczenia, iednego po drugim do wotowania wzywać będzie. Drugi Assessor każdemu do wotowania przystępuiącemu dawać ma iednę gałkę w mieyscu gdzie stoi naczynie Elekcyine, inni zaś Assessorowie każdy na osobnym Papierze zapisywać będą Imiona wszystkich wotuiących, zachowuiąc ten porządek, iakim wezwani wotowali.

7mo. Gdyby w czasie, kiedy Assessor z Xiążki Ziemiańskiey po imieniu wzywać będzie do wotowania, który z Seymikuiących, w porządku wezwany do wotowania nie stawał, wtedy po minioney kolei swoiey, później wotować iuż Prawa mieć nie będzie.

8vo. W ciągu wotowania obiekcye czynione być maią, ieżli iakie będą przeciwko zabieraiącemu się do wotowania, które Marszałek Seymikowy wraz z Assessorami nieodwłocznie rozwiązywać będzie, według wyższego Prawa, co do niemaiących głosu na Seymikach.

9no. Zarzut niepossessyonalności lub niedostateczney według Prawa Possessyi, będzie rozwiązany dowodem Xięgi Ziemiańskiey, tak co do samey Possessyi, iako też co do gatunku i wielości oney.

10mo. Gdy tak wszyscy z Seymikuiących według Prawa Wota swoie na przeczytanego pierwszego Kandydata dadzą; Marszałek Seymikowy z Assessorami przeliczą osobno gałki *affirmativè* i osobno *negativè*: a potym przy Imieniu ogłoszonego do Elekcyi Kandydata zapiszą, każdy na osobnym u siebie papierze liczbę iednych i drugich gałek.

11mo. Po skończonym wotowaniu na pierwszego Kandydata, Dziecię sposobem wyżey opisanym wyciągnie drugą kartkę z Imieniem drugiego Kandydata, a to z naczynia, w którym Imiona wszystkich Kandydatów są złożone. Po czym Marszałek Seymikowy z Assessorami wotowanie i rachunek liczby Wotow, iak wyżey, odprawi. Tym sposobem i porządkiem Elekcya każdego Kandydata z osobna iednego po drugim odbywać się będzie.

12mo. Wotowanie na iednego Kandydata rozpoczęte ciągle odbywać się ma, i nie powinno być przerywane solwowaniem Sessyi.

13tio. Po skończonym zupełnym wotowaniu na wszystkich Kandydatów, Marszałek Seymikowy z Assessorami ułożą Regestr Wotów na każdego Kandydata przypadłych: Nayprzód położy tego, który ma naywięcey Wotów: po nim tego, którego liczba Wotów iest naybliższa liczby Wotów pierwszego i tak wszystkich koleyno; Regestr takowy z Assessorami podpisze, głośno przeczyta, i obrane większością Osoby na mieysca Elekcyine ogłosi, a nayprzód naywięcey Wotow maiącego na pierwsze mieysce Elekcyine, po nim naywięcey maiącego Wotow na drugie, i tak daley aż do liczby mieysc w zamiarze Elekcyi będących.

14to. Gdyby na pierwsze, drugie, lub następne mieysce zachodziła *paritas* między Wotami Kandydatów, rozwiązanie *paritatis* na każde z osobna mieysce następować powinno tym sposobem.

15to. Marszałek Seymikowy zapisze na równych kartkach Imiona Kandydatów *in paritate* Wotów zostaiących, i wrzuci ie w naczynie otwór z góry maiące suknem przykryte. Z tego naczynia Dzieci wyciągać będzie kartki poiedyńczo. Imie pierwsze wyciągnione iestna pierwsze mieysce Elekcyine; Drugie na drugie mieysce, i tak daley, póki wypełnioną nie będzie liczba mieysc w zamiarze Elekcyi będących. Imiona wyciągane takim porządkiem zapisywane będą przez Marszałka i Assessorów, iakim porządkiem wyciągnione zostały. Jeżli na pierwsze mieysce *paritas* między Wotami Kandydatow nie zachodzi, wtedy Marszałek naywięcey Wotów maiącego Kandydata na pierwsze mieysce Elekcyine ogłosi, a do rozwiązania *paritatis* na drugie mieysce Elekcyine przystąpi, ieżli się *paritas* w następney liczbie Wotów między Kandydatami znayduie. Ta reguła zachowana być ma na wszystkie z kolei mieysca w zamiarze Elekcyi będące.

16to. Po takim *paritatis* rozwiązaniu Marszałek Seymikowy z Assessorami ułoży Regestr obranych Osob, tenże Regestr z Assessorami podpisze, i ogłosi.

17mo. Każdemu z Kandydatów wolno być bliskim świadkiem całego tego obrządku Elekcyi.

18vo. Żadnemu z Kandydatów nie będzie wolno ustępować komu innemu przypadłych na siebie Obywatelskich Wotow.

19no. Ten sposób i porządek Elekcyi służyć będzie na Seymikach do wszystkich Funkcyi i Urzędów Elekcyinych.

20mo. Dowodem obranych Osób na Funkcye lub Urzędy będzie *Laudum*, które Marszałek Seymikowy wraz z Assessorami podpisać winien i do Akt Kancellaryi oddać; Akt Elekcyi Posłów i ich Instrukcya w iednym *Laudum* zawarte będą. Osoby obrane maią być umieszczone w *Laudum* podług starszeństwa Urzędów.

21mo. Regestr tych Osób Seymikuiących, które przy wotowaniu Assessorowie zapisywali, Marszałek z Assessorami podpisze, i do Akt Kancellaryi odda.

22do. Obrani Deputaci, Urzędnicy, oraz Kommissarze Woiewodzcy lub Powiatowi, wykonaią nieodwłocznie w mieyscu Elekcyi przysięgę na Roty Prawem sobie przepisane.

XIV.

Co do Instrukcyi.

1mo. W czasie odbywanych Elekcyi, Prezyduiący, który zagaił Seymik, z Urzędnikami, którzy Assessorami nie są, oraz z temi, którzy publiczne Funkcye odbyli, Instrukcye dla Posłów *projectivè* przygotuią.

2do.

716.

2do. Tak zebrane Osoby roztrząsać będą Propozycye od Krola i Straży na Seymik przysłane, tudzież Proiekta w względzie Prawodawczym, oraz *desideria respectivè* Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu podane od Kommissyi Woiewodzkiey lub Powiatowey i Obywatelów.

3tio. Proiekta od Kommissyi Woiewodzkiey lub Powiatowey i Obywatelów podawane być maią zaraz po obraniu Marszałka Seymikowego i Assessorow w Koronie, a po obraniu Assessorów w Litwie, przez podaiących podpisane. Na Dniu następuiącym Proiektów do Instrukcyi podawać iuż nie wolno.

4to. Po skończoney Elekcyi Posłów, Proiekt Instrukcyi na Seymiku przeczytany będzie. Gdyby na którą część Instrukcyi iednomyślna nie zachodziła zgoda, Marszałek Seymikowy z Assessorami poda Propozycyą, ogoł iedney materyi obeymuiącą.

5to. Dla odbierania Wotów na Propozycyą, Marszałek Seymikowy podzieli Obywatelów na dwie strony *inter affirmativam & negativam*, każdą z osobna stronę przeliczy za pomocą Assessorów, i *pluralitatem* ogłosi, sekretnemi Wotami Instrukcya decydowana nie będzie.

6to. Na Propozycye od Króla i Straży, Instrukcya dla Posłów temi słowy zapisana być ma: Na punkt N. Posłowie *affirmativè*, lub ieżeli Proiekt przyięty nie będzie, *negativè* zdanie swoie na Seymie dać maią. A ieżeli będzie uznany za potrzebny dodatek iaki do ktorego punktu, ten w Instrukcyi umieszczony być ma przy tymże Punkcie.

XV.

Co do Seymików Gospodarskich.

1mo. Na Seymiku Gospodarskim Obywatele Seymikuiący radzić maią, o potrzebach Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu swego, a w uradzonym celu zlecać będą Kommissyi Woiewódzkiey lub Powiatowey, przygotowanie Proiektów do Instrukcyi.

2do. Na tymże Seymiku Kommissya Woiewódzka lub Powiatowa poda obrachunek z powierzonych zawiadowaniu swoiemu funduszów szczególnych, na potrzeby Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, iedynie przeznaczonych.

XVI.

Co do Seymików Relacyinych.

1mo. Na Seymiku Relacyinym Posłowie uczynią Relacyą o całym Dziele Seymu, nayprzód co do Prawodawctwa, potym co do Dezyderyów Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu w Iustrukcyi umieszczonych.

2do. Na tymże Seymiku po skończoney Relacyi, Posłowie na Seym gotowy potwierdzeni, lub nowi obrani bydz maią, do czasu Seymu Ordynaryinego.

3tio. Posłowie nowo obierani będą: *1mo.* Na mieysce Posła zmarłego. *2do.* Na mieysce Posła, który Senatorem lub Ministrem został. *3tio.* Na mieysce Posła, który sam od dalszego sprawowania tey Funkcyi wymawiać się będzie. *4to.* Jeżeli który Poseł na Rugach Seymowych od Funkcyi Poselskiey iest oddalony. *5to.* Jeżeli który z Seymikuiących, żądać będzie nowey na Funkcyą Poselską Elekcyi, i takowe żądanie na piśmie z wyrażeniem mieysca Po-

104.

selskiego, na które nowey Elekcyi żąda, oraz z podpisem dwunastu Osób Seymikuiących Marszałkowi Seymikowemu poda.

4to. Posłowie, którzy sami dłużey w Funkcyi Poselskiey zostawać nie zechcą, maią to oświadczyć na piśmie, które Marszałkowi Seymikowemu oddadzą.

5to. Jeżeli z okoliczności przypadków wyrażonych w punkcie trzecim Artykułu tego, żadne mieysce Poselskie nie wakuie, a nikt z Seymikuiących żądania nowey Elekcyi, podług prawa, nieoświadczy, wtedy Marszałek Seymikowy z Assessorami zapisać powinni w *Laudum* potwierdzenie Posłów do Seymu gotowego.

6to. Gdyby które mieysce Poselskie wakowało przez śmierć Posła, przez postąpienie na Urząd Senatora lub Ministra, przez oddalenie Posła na Rugach Seymowych, lub nakoniec przez oświadczone na piśmie zrzeczenie się tey Funkcyi, wtedy Marszałek Seymikowy tak wakuiące mieysce Poselskie ogłosi, i do Elekcyi na toż mieysce przystąpi.

7mo. Gdyby zaś który z Seymikuiących żądał nowey Elekcyi na iedne lub wszystkie mieysca Poselskie, i to na piśmie, z podpisem dwunastu Osób Seymikuiących, podług powyższego Prawa, oświadczył: wtedy Marszałek Seymikowy przeczyta Imię Posła, na mieysce którego iest żądana nowa Elekcya, i poda Propozycyą w słowach: *Czy Poseł N. ma zostać potwierdzonym na mieyscu swoim? czyli nowa ma bydź Elekcya Posła na toż mieysce?* Podzieli Seymikuiących na dwie Strony *inter affirmativam & negativam* i za pomocą Assessorów obie Strony przeliczywszy, *pluralitatem* ogłosi. Jeżeli wola większości będzie za potwierdzeniem Posła wtedy potwierdzenie onego z Assessorami zapisze; ieżeli przeciwnie większość udecyduie nową Elekcyą na mieysce przeczytanego Posła, wtedy Marszałek mieysce to za wakuiące ogłosi, i do Elekcyi Posła na toż mieysce przystąpi.

8vo. Tym sposobem każdego Posła zosobna do Seymu gotowego potwierdzenie, lub nowa Elekcya na mieysce Poselskie, decydowana będzie.

9no. Sposób podawania się za Kandydata, oraz sposób i porządek Elekcyi *per vota secreta* ma bydź ten sam zachowany na Seymikach Relacyinych, iaki iest Prawem teraźnieyszym przepisany do wszystkich Funkcyi i Urzędów Elekcyinych.

XVII.

Co do nieważności Seymików w całym Dziele i w części.

1mo. Nieważnemi Seymiki z całym swoim dziełem i skutkiem będą: *1mo.* Seymik, który odprawiać się będzie nie w Mieście, i nie w mieyscu Konstytucyinym, albo nie w mieyscu oznaczonym według Prawa Rozdziału tego pod Artykułem pierwszym. *2do.* Seymik, na którym prezydować będzie kto inny, a nie ten, komu z mocy Prawa teraźnieyszego prezydować na Seymiku należy. *3tio.* Na którym obranie Marszałka Seymikowego i Assessorów, nie według Prawa nastąpi. *4to.* Na którym nie będzie dopuszczona Elekcya *per vota secreta*, mimo oświadczonego i podanego żądania na piśmie Marszałkowi Seymikowemu.

2do. Dzieło Seymiku w części tylko nieważne będzie, ilekroć Obywatel nie maiący Prawa podawać się do Funkcyi iakiey, lub Urzędu, wszelako na tę Funkcyą lub Urząd obrany będzie.

XVIII.

58

105.

XVIII.

Co do Kar w przestępstwach przeciwko Seymikom.

1mo. Przestępstwa te, które Seymik nieważnym robią z całym iego dziełem i skutkiem, co się tycze Funkcyi Poselskiey należeć maią do Rugów Seymowych; ieśli się zaś tyczą innych Funkcyi Urzędów Elekcyinych, wtedy należeć będą do Trybunału, do którego zarzucaiący nieważność Seymiku powinien pozwać winnych, a Trybunał takową Sprawę rozsądzić ma, przed wszystkiemi innemi Sprawami, w Koronie z Regestru *directi mandati*, w Litwie z Regestru *Officii*.

2do. Za wszystkie takowe przestępstwa niszczące Seymik z całym iego dziełem i skutkiem, następne przepisuiemy kary: Na przywódzców półroku Wieży *in fundo* i odsądzenie *ab omni Activitate* na zawsze. Na wspólników zaś Wieża Górna, lub *suspensa ab omni Activitate* co do czasu, *secundum qualitatem delicti*.

3tio. Gdyby Prezyduiący Marszałek, lub Assessorowie przestąpili w którymkolwiek Punkcie, Prawem sobie przepisane obowiązki, każdy z nich karany bydź ma w Trybunale dwunosto tygodniami Wieży górney, i dwoma tysiącami Złotych na rzecz Delatora, na co w Koronie Regestr *directi mandati*, w Litwie *Officii*, przed wszystkiemi Sprawami wyznaczamy.

4to. Oddzielnie w Sądach Ziemskich tego Powiatu, Ziemi, czyli Województwa, gdzie się uczynek popełnił, z Regestru Taktowego, *salva Appellatione* do Trybunału, każdy sądzony będzie. 1mo. Ktoby Milicyą lub kupą zbroyną gwałt Seymikowi uczynił, karany będzie pół rokiem Wieży *in fundo* i odsądzeniem *ab omni Activitate* na zawsze. 2do. Ktoby sprowadził Milicyą, lub kupę zbroyną do gwałtu w porę Seymików, karany będzie Wieżą górną pół roku i zapłaceniem sześć tysięcy Złotych na rzecz Delatora. 3tio. Ktoby w mieyscu i czasie Seymikowania dobył Szabli zaczepnie, choć bez żadnego ranienia, karany będzie dwunasto tygodniami Wieży górney i dwoma tysiącami Złotych na rzecz Delatora. A gdyby kto był raniony, tedy tak raniący, ieśli nie w obronie, iako i pierwszy Szabli dobywaiący Kryminalnie karani bydź maią. 4to. Ktobykolwiek do mieysca Seymików Konstytucyinego na czas Seymików sprowadzał Obywatelów własnego czyli obcego Województwa, Ziemi lub Powiatu, głosu na tychże Seymikach niemaiących, a spokoyność i porządek Seymikowania, bądź groźbą, bądź czynem mięszaiących, Przywódzcy i Wspólnicy półrokiem Wieży górney i sześcio tysiącami Złotych na rzecz Delatora, każdy z osobna karani bydź maią. 5to. Ktobykolwiek nie maiący głosu na Seymiku według Prawa, albo niemogący bydź Kandydatem do Funkcyi i Urzędów, wdzierał się gwałtownie do wotowania, lub Kandydacyi, karany będzie sześcio Niedzielmi Wieży górney. 6to. Ktoby z bronią ognistą przyszedł do mieysca Seymikowego na czas Seymików, karany będzie, dwunasto Niedzielami Wieży *in fundo*. 7mo. Tak wota zakupuiący, iako i przekupiony karani bydź maią odsądzeniem *ab omni Activitate* na zawsze.

5to. Delator chcący pozywać winnego o przestępstwo iakie przeciwko Seymikom popełnione, powinien bydź osiadły w tym Powiecie, w którym to przestępstwo popełnione będzie, powinien mieć *pignus sufficiens* wyrównywaiący przepisaney karze na przestępstwo, które zadaie. Złożyć powinien u Sądu Manifest, przez dwunastu

 przy-

106

przytomnych Seymikuiących podpisany. Nie dowodzący podlega rówhey karze, iaka iest przepisana na zadane przestępstwo, a nadto powróci Stronie wszystkie koszta prawne.

XIX.

Nie będzie wolno na żadnym Seymiku nakładać na Obywatelów opłat żadnych, iakieykolwiek bądź natury i gatunku, co nie może przeszkadzać dobrowolnym składkom.

XX.

Porządek Seymików i wszelkie onych obrządki, iak są w teraźnieyszym Rozdziale przepisane, iedynym prawidłem Seymikowania będą, do którego szczególnych, a nie opisanych Prawem obrządków przydawać, pod żadnym pretextem, nie wolno. Wszystkie zaś Prawa o Seymikach poprzednie, a Prawem teraźnieyszym nieobięte, znosiemy i za niebyłe deklaruiemy.

XXI.

ROTA PRZYSIĘGI

Marszałka Seymikowego i Assessorów.

„ Ja NN. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróy„ cy Swiętey iedynemu na to, iż Urząd Marszałka Seymikowego, „ (*ieżeli Marszałek przysięga*) Assessora (*ieżeli Assessor przysięga*) podług Prawa sprawować będę, w rozwiązaniu Obiekcyi „ sprawiedliwość zachowam, i wszelkie obowiązki Urzędu tego, „ Prawem przepisane, tak iak gdyby wszystkie co do słowa wypi„ sane, i przezemnie w tey przysiędze wymienione były, posłu„ sznie, wiernie i pilnie dokonam, nieuwodząc się ani przyiaźnią, „ ani niechęcią, ani datkiem, ani nadzieią, ani boiaźnią. Tak mi „ Boże dopomoż i niewinna męka Jego. „

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Infl. i Kurlan. Nomi. Koadiut. Biskup. Wil. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Litto. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput. z Prowincyi Wielkop. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodzkiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Offici sui Quietatione est extraditum.

PUCHALA mpr.

Legi juxta Acta Plaskowiński.

A. Siarczyński

SUB EODEM ACTU.

Ad Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanalia Varsavienssia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

oblata

Xięga Ziemiańska.

W Konstytucyi Seymu teraźnieyszego, w Rozdziale o Seymikach, postanowiliśmy, że Szlachta maiący Prawo do wotowania, wzywani będą, z Xięgi, która ma się nazywać: Xięgą Ziemiańską. Zapewniaiąc skutek tego postanowienia, zlecamy Kommissyom Woiewodzkim i Powiatowym w Koronie i w W. X. Litewskim, ażeby rozpatrzywszy się w Taryffach swego *respectivè* Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu, przygotowali Xięgę dla każdey Ziemi lub Powiatu, maiących oddzielny Seymik osobną; w którey wszystkie teyże Ziemi lub Powiatu Parafie porządkiem Alfabetu spisane, a pod każdą Parafią także porządkiem Alfabetu Dobra wszelkie w teyże Parafii leżące, tudzież każdy Obywatel umieszczony, Possessya iego wymieniona, gatunek i wielość Podatku w osobnych Rubrykach wyszczególnione być powinny, a to podług uformowanego Schemma i Instrukcyi do niego przyłączoney. Xięga ta *ultimis Junii Anni currentis* ma być sporządzona, i przez Kommissarzów tę czynność dopełniaiących podpisana. Ktoby znaydował się w Taryffie opłacaiących Podatek, oznaczony Prawem za kondycyą do wotowania, a w Xiędze był opuszczony, będzie mógł nayprzód rekwirować Kommissyą o poprawienie omyłki, a w przypadku odmówienia, zapozwać Osoby komplet składaiące do Trybunału w Koronie z Regestru *Pœnalium*, w Litwie z Regestru *Officii*. Gdyby zaś kto przeciwnie bez przyzwoitey Possessyi był umieszczony, o to *ad Instantiam* każdego Possessyonata, w tymże Sądzie Trybunalskim Osoby komplet Kommissyi składaiące do odpowiedzi pociągnione być mogą. Znaydowanie się w tey Xiędze, służyć ma każdemu Obywatelowi na Seymiku na dowód prawney iego do wotowania Possessyi. Wyięcie Extraktu z tey Xięgi każdemu bez opłaty wolne będzie. Synowie Possessyonatów, Bracia niedzielni, i dożywotni Dobr Ziemskich Possessorowie, którym Prawo do wotowania iest zabespieczone, powinni się stawić osobiście, lub przez Plenipotenta, przed Kommissyą Woiewodzką lub Powiatową, w czasie wyż wyrażonym na sporządzenie Xięgi Ziemiańskiey, i okazać dowodami, że im służą kondycye Prawem wyszczególnione. Także każdy Zastawnik maiący kondycyą do wotowania przepisaną, powinien przy pierwszym sporządzeniu Xięgi, w czasie na to wyznaczonym, potym zaś ilekroć w Kontrakcie Zastawnym odmiana zachodzić będzie, zawsze naydaley na dwa Tygodnie przed Seymikiem, prezentować się osobiście, lub przez Plenipotenta Kommissyi Woiewodzkiey lub Powiatowey, z Kontraktem Possessyą swoię dowodzącym, i Kwitem z Podatku przez Rok opłacanego, dla odebrania na piśmie świadectwa Kommissyi, i wpisania go w Xięgę. Gdyby tego zaniedbał, a do wotowania zabierał się, podlegać ma karze niżey przepisaney na zmyślaiących Possessye. Każdy nowy Dziedzic także naydaley na dwa

108.

Tygodnie przed Seymikiem, ma się z dowodami prezentować w Kommissyi, dla wpisania go w Regestr, a Poprzednika iego wymazania, ieżliby nie miał w teyże Ziemi lub Powiecie inney Possessyi. Ktokolwiek maiąc swoie Possessye w różnych Woiewodztwach, Ziemiach i Powiatach, stosownie do przepisu Prawa, podał intraty z nich razem przed iedną Kommissyą, dla wyciągnienia Dziesiątego Grosza na Ofiarę Skarbowi; takowy Obywatel ma dowodzić swoiey Possessyonalności przed Kommissyą tego Woiewodztwa lub Powiatu, *respectivè* Kommissyi, gdzie iego Possessya leży, z zaświadczeniem tamtego Woiewodztwa lub Powiatu, do którego Podatek opłaca. Kara na zmyślaiących Possessye, będzie następuiąca: Ktokolwiek odtąd za Rewersem dałby komu Dziedziczną lub Zastawną Possessyą, tracić ią wieczyście będzie, i Sąd temu przyzna Własność zarewersowaney Possessyi, kto dowiedzie Rewersu; nawet choćby ten sam, kto za Rewersem ma Possessyą, dowiodł iey zarewersowania, iemu wieczyście przyznana będzie. A takie Sprawy Sąd Ziemski, *præcisa Appellatione*, sądzić będzie. Kommissya Woiewodzka lub Powiatowa Xięgę Ziemiańską na każdym Seymiku Prezyduiącemu zaraz po zagaieniu, do rąk za Rewersem odsyłać, a przed pożegnaniem Seymiku, dla odniesienia do Archivum, na powrot odbierać ią powinna. Która Xięga ma zawsze znaydować się w dwoiakim Exemplarzu w Aktach Kommissyi właściwey. Dla iednostaynego zaś porządku w całym Kraiu, Schemma i informacyą, podług którego Xięga Ziemiańska sporządzona być ma, tu przyłączamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałok.	**Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.**

Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kurl: Nom: Koad: Bis: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Lit. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Małopolski Deputat do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dob: Deput: z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr: Deputowany do Konstytucyi Prowincyi Wielkopolskiey. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstyt. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale Ejusdem, Eidem offerenti, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mp.

A. Siarczyński

Legi juxta Acta Pluskwiński.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maij Anno Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis. ==

Oblata

SEYMY

I.

O mieyscu dla Seymów przeznaczonym.

1mo. DLa Seymów Ordynaryinych Warszawę w Koronie, a z kolei każdemu takiemuż Seymowi trzeci raz przypadającemu Grodno, w Litwie, za mieysca zwyczayne wyznaczamy.

2do. W przypadku zniszczenia Miasta Seymom przeznaczonego, lub w przypadku woyny, gdyby wynikła potrzeba w innym mieyscu Seym oznaczyć: My Król zniósłszy się ze Strażą, inne Miasto na Ziazd Seymowy, Uniwersałem naszym na raz ieden oznaczemy.

3tio W ciągu rozpoczętego Seymu, gdyby się trafić mogły wyżey wymienione przypadki, lub inne nawet za gwałtowne większością zdań Seymuiących uznane, tedy Seym w mieyscu takowym zalimitowany, na inne mieysce przeniesionym bydź może.

II.

O czasie do składania Seymów przeznaczonym.

1mo. Seym Ordynaryiny co dwa lata zwoływany bydź powinien, zaczynać się zaś będzie dnia pierwszego Miesiąca Października, chociażby w dzień Swiąteczny.

2do. Król zniósłszy się z Strażą, Uniwersał do zwołania Seymików przed Seymowych wyda, Propozycye od Tronu na Seym przygotowane, wraz z gotowemi Proiektami, przez Posły swe do każdego z osobna Seymiku roześle.

3tio. A gdyby Król Uniwersałów i Posłów na Seymiki nie wysłał, tedy Woiewództwa, Ziemie, i Powiaty, na Terminie z Prawa przeznaczonym Seymiki przed Seymowe odbywać, i na nich Posłów obrać będą powinny. A tak obrani Posłowie, tudzież Senatorowie ziadą się na czas i mieysce Seymowi Ordynaryinemu Prawem przeznaczone i Seymować będą z mocy Prawa samego, choćby Uniwersałów nie było.

III.

O czasie trwania Seymów i onych różnicy.

1mo. Seym Ordynaryiny trwać będzie przez dni siedmdziesiąt następnie po sobie idące, nie rachuiąc w to dni Niedzielnych i innych Uroczystych.

2do. Gdy potrzeby Publiczne wyciągać będą dłuższego czasu, Seym może bydź przedłużony do dni pietnastu.

3tio. Chociaż Seym Ordynaryiny na terminie ~~zwyczaynym~~ wyznaczonym, lub z Prorogacyi uchwalonym skończony zostanie, zawsze iednak będzie gotowy do zwołania w przeciągu dwuletnim, to iest od dnia dokończonego Seymu Ordynaryinego, aż do dnia ostatniego przed przypadnieniem Seymu Ordynaryinego. Wydanie zaś Uniwersałów na Seymiki Poselskie następować ma sześciu tygodniami przed temiż Seymikami.

4to. Takowy Seym zawsze gotowy za listami Króla, do wszystkich Posłów i Senatorów wydanemi, zwołanym bydź ma, który Seym gotowy zaczynać się będzie w cztery tygodnie od daty tychże Listów; Listy zaś pomienione posyłane bydź maią do Kommissyów Porządkowych *respectivè* tych Woiewództw, Ziem, i Powiatów, do których Senatorów i Posłow wydane zostaną: a ci będą powinni Kommissyom tymże dawać Rewersa na odbierane takowe Listy. Gdyby zaś w przypadkach potrzeby zwołania Seymu gotowego, Prawem opisanych, Król wzbraniał się wydać Listów do wszystkich Senatorów i Posłów, a Marszałek Seymowy uznałby konieczną i rzetelną potrzebę zwołania Seymu gotowego; tedy tenże Marszałek Seymowy do wszystkich Senatorów, i Posłów wydać powinien Listy, zwołuiąc onych na Seym gotowy, i powody zwołania tego wyrażaiąc.

5to. Posłowie i Senatorowie w ciągu do trwałości Seymu gotowego podług Prawa opisanym, na każde zwołanie przez Króla, lub Marszałka Seymowego stawić się będą obowiązani na mieysce w Liście okólnym wytknięte.

6to. Przypadki do koniecznego zwołania Seymu gotowego są następuiące: *1mo.* W gwałtowney potrzebie do Prawa Narodów ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku woyny ościenney. *2do.* W przypadku wewnętrznego zamieszania grożącego Rewolucyą Kraiu, lub kollizyą między Magistraturami. *3tio.* W widocznym powszechnego głodu niebezpieczeństwie. *4to.* W osierociałym stanie Oyczyzny przez śmierć Króla, lub niebezpieczney Jego choroby. *5to.* W przypadku, gdyby w Straży Rezolucyi Królewskiey, Minister żaden podpisać niechciał, a Król gdyby tey rezolucyi nieodstępował i przy niey upierał się, Marszałek Seymowy upraszać będzie o zwołanie Seymu gotowego, a ieżeli Król spózniać będzie zwołanie, Marszałek to wykonać powinien, tudzież w przypadku: gdyby która z naywyższych Kommissyi Rządowych odebrawszy iakie zlecenie od Straży, osądziła większością Głosów, też zlecenie bydź mo-

mogące szkodliwym, wtedy *provisoriè* posłuszna będąc w wykonaniu rezolucyi Straży, poda nieodwłocznie uwagi swoie Królowi i Straży, a gdyby Straż nie skłoniła się do tych uwag, może uprzszać Króla o zwołanie Seymu gotowego; gdyby zaś Król tego Seymu nie zwołał, może o to podać na Piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymowemu, który z przełożeniem treści i powodów tak w tym przypadku, iako i wyższym, pod zdaniem Sprawy w Seymie, natychmiast Seym zwołać powinien.

IV.

O Osobach Seym składaiących.

1mo. Seym składać się będzie z Króla, z Senatu, z Ministerium i z Posłów obranych. Seym na dwie Izby dzielić się będzie, na Izbę Poselską, i na Izbę Senatorską pod Prezydencyą Króla.

2do. Senatorowie i Ministrowie tylko w obiektach sprawowania się z Urzędowania swego i dopełnianych przez siebie Obowiązków w Kommissyach, a Ministrowie wszyscy w Straży zasiadaiący we wszystkich Materyach na Seymie *votum decisivum* nie będą mieli.

3tio. Liczbę Senatorów Swieckich do połowy uchwalonych na ninieyszym Seymie Posłów, w proporcyi równey, każdey Prowincyi porownywamy. A nominowanie Senatorów Nam Królowi Panuiącemu do naydłuższego życia, i wolny przez nas Króla wybór, za zgodą Stanów zachowuiemy. Następnym zaś Królom nominowanie iednego z dwóch Kandydatów, do wakuiącego Krzesła Swieckiego, po Woiewództwach, Ziemiach, i Powiatach, sekretnemi wotami wybierać się powinnych, zabespieczamy.

4to. Izba Poselska mieć będzie, na czele swoim Marszałka Seymowego, a przed obraniem onego Marszałka starey Laski Seymowey.

5to. Izb obydwoch Komplet uważaiąc razem Senatorów, i Posłów, składać się będzie naymniey z czwartey części, a zrywaiący komplet w Sądach Seymowych odpowiadać ma.

V.

O obowiązku naydowania się na Seymie Senatorów, Ministrów, i Posłów.

1mo. Senatorowie, Ministrowie, i Posłowie, na każdym Seymie Ordynaryinym, równie i na każdym gotowym zwołanym od początku, aż do końca Seymu, tak na Sessyach Seymowych, iako i Prowincyonalnych naydować się powinni.

2do. Gdyby Senator nie był dwarazy raz poraz na dwoch Seymach Ordynaryinych, Urząd tracić będzie, i tenże Urząd wakuiącym zostanie. Jedna choroba, którą Senator na następnym Seymie zaprzysiądz ma, uwalniać będzie Senatora od wymienioney kary odpadnienia od Urzędu. Także od rygoru tego, Weteran Senator Sześćdziesięcioletni wolny będzie.

VI.

O beśpieczeństwie Osób Seym składaiących.

1mo. Senatorowie, Ministrowie, i Posłowie, podczas Seymu nie będą używać dobrodzieystwa suspensy, iako i Posłowie za granicę wysłani, przez czas Poselstwa swego.

2do. Tak w ciągu Ordynaryinego, iako też gotowego Seymu, Osobom Seymuiącym waruie się bespieczeństwo ich Osób, a każdy któryby w czasie takowym, lub sześcią Niedzielami przed, i po Seymie gwałt iakikolwiek osobisty uczynił Osobie Seymuiącey, karany ma bydź o występek zelżonego Maiestatu.

VII.

O czynieniu zarzutów Senatorom, Ministrom, i Posłom.

1mo. W trzech dniach przed otwarciem Seymu, Posłowie złożą *Lauda*, każdy swych Seymików, z których są wybranemi u Marszałka zeszłego Seymu, lub gdyby się ten z przyczyny choroby nie znaydował, albo umarł, u pierwszego Posła tey Prowincyi, w którey zostawała Seymu pierwszego Laska: które to *Lauda* po obraniu Marszałka do Kancellaryi Seymowey oddane będą.

2do. W tymże czasie czyniący zarzuty, przeciwko Seymikom, tak iak są w Rozdziale o Seymikach opisane, u Marszałka starey Laski, lub mieysce iego, iako wyżey, zastępuiącego złożą obiekcye swoie na Piśmie, i za Rewersami.

3tio. Zarzuty przeciwko Seymikom czynione bydź powinny osobiście, choćby nawet przez iednego z manifestuiących się.

4to. W przypadku iednak zarzutów nie całe dzieło Seymikowania niszczących, ale tylko Osobę, lub Osoby pomimo Prawa obrane oskarżaiących, ieżeli takowe zarzuty na Rugach Seymikowych rozwiązane zostały, wznawiane więcey bydź nie mogą.

5to. Jeżeli zaś na Seymiku zarzucane nie były, na Rugi Seymowe choćby przez Plenipotentów czynione do Rezolucyi przyimowane bydź maią.

6to. Zarzuty *Criminis* Kondemnaty przeciwko Senatorom, Ministrom osobiście, lub przez Plenipotenta umocowanego do takowego Dzieła, składane będą u Marszałków Narodowych.

VIII.

O otwarciu Seymu i o Rugach.

1mo. Dzień otwarcia Seymu poczynać się będzie od zwykłego w Farnym Kościele Nabożeństwa, po którym, My Król odbierzemy w Senacie powitanie, od Marszałka przeszłego Seymu, lub zastępuiącego mieysce iego z oznaymieniem udania się Posłów do Izby własney dla odprawienia Rugów i obrania nowego Marszałka, a po daney od nas Króla przez Kanclerza odpowiedzi, Posłowie udadzą się do Izby Poselskiey, gdzie Marszałek przeszłego Seymu lub w niebytności Jego, pierwszy w porządku Poseł, z teyże Prowincyi, Laskę podniesie, i Seym zagai.

2do. Chociażby Marszałek Seymowy starey Laski nie był obrany Posłem na Seym następny Ordynaryiny, iednak w Seymie przypadłym obowiązki Prawem ninieyszym przepisane, aż do zdania Laski nowo obranemu Marszałkowi dopełnić powinien, po czym funkcya iego iuż ustawać będzie.

3tio. Po zagaieniu Seymu i ustąpieniu Arbitrów z Izby, ieżeli zarzuty przeciwko Seymikom oddane są do Laski, Marszałek sta-

62

113.

ſtarey Laſki w przytomności tych, którzy do każdego zarzutu należą, (bez dopuszczenia żadnych Poſelſkich głosów pod iakimkolwiek bądź pozorem zabieranych) do Rugów przyſtąpi w naſtępuiący ſpoſob.

4to. Nayprzód wprowadzone bydź powinny zarzuty, ieżeli iakie ſą, całe Dzieło Seymikowania, podług Rozdziału o Seymikach, niſzczące.

5to. Powinien czyniący zarzut okazać, iż naydował ſię obecnym na Seymiku, który oſkarża, iż ieſt dobrze oſiadły, dlaczego obowiązanym ieſt złożyć Kwit, iako płaci Ofiary Dzieſiątego Groſza do Skarbu z Poſseſsyi Dziedziczney naymniey Złotych Sto na Rok, lub ſtawić Zaręczyciela w Summie Kapitalney wartości Dobr takowemu dochodowi odpowiadaiącey.

6to. Winien daley czyniący zarzut wymienić ieden naymniey przypadek całe Dzieło Seymikowania niſzczący, iak ieſt w Prawie o Seymikach; tenże przypadek z wytknięciem Przywodców popełnionego przeciw Seymikom przeſtępſtwa weſprzeć Manifeſtem uczynionym w ciągu Seymiku, lub naydaley we trzy dni po odbytych Seymikach.

7mo. Winien zaſkarżenie ſwoie w Manifeście zanieſione ſtwierdzić Manifeſtem naymniey dwunaſtu Ziemianów Poſseſsyą maiących, którzy na tychże Seymikach przytomnemi i czynnemi byli.

8vo. Ponieważ zaś zniſzczenie całego Seymiku zarzuca, przeto w przypadku oddalenia *ab activitate* Poſłów rzeczonego Seymiku podpadać karom tym ſamym, iakie ſą na Burzycielów Seymiku przepiſane, winien, gdyby zarzut nierzetelnym okazał ſię.

9no. Izba Poſelſka złożona tylko z Poſłów zarzutom niepodległych, nayprzód głośnemi wotami, a potym koniecznie ſekretnemi Seymik oſkarżony, za ważny lub nieważny uzna.

10mo. A gdyby zachodziła równość wotów ſekretnych, Marſzałek równość tę rozwiąże, i za przywołaniem Arbitrów, ważność lub nieważność Seymiku ogłosi. Jeżeli uznana będzie na rugach nieważność całego Seymiku, tak dla zarzucaiącego, iako dla odwodzących ſię Sąd Trybunału oznacza ſię w Koronie z Regeſtru *directi Mandati*, a w Litwie *Officii* na Przeſtępców, Sąd kary w Prawie o Seymikach w Artykule XVIII. punkcie drugim przepiſane wſkaże, a podobnie zarzucaiącego, a nie dowodzącego, wedle tegoż Prawa o Seymikach w tymże Artykule XVIII. a punkcie piątym ukarze.

11mo. Rugom Izby Poſelſkiey Poſłowie przytomni i nieprzytomni podlegaią.

12mo. Rugi naywięcey trzy dni czaſu zabrać powinny, mogą zaś być prędzey ſkończone, ale czwartego dnia Izba do obrania Marſzałka Seymowego koniecznie przyſtąpić powinna.

IX.

Co do obrania Marſzałka i dalſzych czynów Seymowych, aż do Izb złączenia.

1mo. Marſzałek przeſzłego Seymu, lub w niebytności iego pierwſzy z porządku i z teyże Prowincyi Poſeł, przyſtępuiąc do obrania Marszałka, w nieprzytomności Arbitrów, rozdać każe wſzyſtkim Poſłom Regeſtr Oſób Funkcyą Poſelſką zaſzczyconych z Prowincyi, na którą koley Laſki Seymowey przypada.

2do. Na Regeſtrze Stęplem oznaczonym każdy Poſeł przywołany głosem Marſzałka, imię żądanego od ſiebie do wyboru na Marſzałkowſką doſtoyność podkreśli, a podkreślony Regeſtr złoży w naczynie Elekcyine.

B 3tio.

3tio. Gdyby dwa imiona zamiaſt iednego podkreślone na Regeſtrze znalazły ſię, także ieżeliby kto ſpoſobem podpisu imię ſwoie, lub cudze, albo też cyfrę lub znak iakikolwiek położył, iako nieważny, odrzuconym zoſtanie.

4to. Na Marſzałka pierwſze z porządku Woiewodztwo wotować zacznie, i potym koleyno Woiewodztwa wotować będą przez wſzyſtkie trzy Prowincye.

5to. Gdy Elekcya zakończy ſię, Marſzałek przeſzłego Seymu w przytomności pierwſzego Poſła z każdey Prowincyi wezwanego, wſzyſtkie Regeſtra przeliczy, Wota każdemu ſłużące, na oſobney karcie ſpiſze, i Poſła naywięcey Wotów zyſkuiącego Marſzałkiem ogłosi.

6to. W przypadku *paritatis Votorum*, Elekcya na Osoby tylko *in paritate* zoſtaiące, przez los rozwiązana będzie.

7mo. W naczynie do tego ſporządzone włoży Marſzałek równe gałki, i iednego koloru w liczbie, ile Osób *in paritate Votorum* zoſtaie, między któremi iedna Gałka odmiennego koloru być powinna, a dla którey Osoby przy czytaniu iey Imienia dobyta będzie Gałka odmiennego koloru przez Dziecię do tego użyte, ten natychmiaſt za Marſzałka ogłoſzonym zoſtanie.

8vo. Po przywołaniu do Izby Poſelſkiey Arbitrów, Marszałek nowo obrany w przytomności wſzyſtkich odbierać będzie Laſkę od przeſzłego Marſzałka, lub zaſtępuiącego iego mieyſce, przed którym wykona przyſięgę Rotą naſtępuiącą: ,, Ja NN. Przyſięgam Panu
,, BOGU Wſzechmogącemu w Troycy Swiętey Iedynemu, na to,
,, iż powierzony mnie Urząd Marszałka Seymowego, podług Prawa
,, dopełnię, od nikogo dependować nie będę, tylko od całey Rzeczy-
,, poſpolitey na Seym zebraney, porządek Seymowania podług Uſtaw
,, Rzeczypospolitey, a mianowicie w Artykułach obowiązków moich
,, w Rozdziale o Seymie, tak, iak gdyby wſzyſtkie co do słowa wy-
,, piſane, i przezemnie w tey przyſiędze wymowione były, poſłu-
,, ſznie i wiernie dokonam, obowiązki w Prawie o Straży przepi-
,, ſane, wiernie dopełnię, nie uwodząc ſię ani przyiaźnią, ani nie-
,, chęcią, ani datkiem, ani obietnicą, ani nadzieią, ani boiaźnią.
,, Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Syna Jego Męka. —

Po czym Marſzałek za obranie ſwoie podziękowanie Izbie oświadczywszy, podług właſnego wybrania Sekretarza Seymowego z tey Prowincyi Obywatela, z którey ſam obrany, wyznaczy oſiadłego Szlachcica, który natychmiaſt Przyſięgę wykona Rotą dla ſiebie przepiſaną.
,, Ja NN. Przyſięgam Panu BOGU Wſzechmogącemu w Troycy Swię-
,, tey Jedynemu, na to, iż powierzony mi Urząd Sekretarza Seymo-
,, wego, podług Prawa dopełnię, ſekretu w Stanach mi powierzone-
,, go, wiernie dochowam, podane ſobie od Laſki Proiekta do czy-
,, tania, nic nie przydaiąc, ani umnieyſzaiąc czytać będę, a podpi-
,, ſane przez Marſzałka Seymowego, i Deputatów Seymowych do
,, przepiſania ſobie dane, wcześnie do druku podam, i dopilnuię,
,, nie przydaiąc nic ani uymuiąc, Tak mi Panie BOZE dopomoż i
,, niewinna Syna Jego Męka.

10mo. Obrany Marſzałek na teyże ſamey Seſsyi, po wykonanych Przyſięgach, mianować ma z każdey Prowincyi po czterech Poſłów, którzyby Nam KROLOWI i Senatowi o iego wybraniu donieśli, i o chęci złączenia ſię Izby Poſelſkiey z Senatem oznaymili, o czym pierwſzy w porządku z tey ſamey Prowincyi, w którey ieſt Laſka, z pomiędzy Delegowanych do Senatu, Nam KROLOWI doniesie.

11mo. Odebrawſzy od Tronu przez iednego z Kanclerzów odpowiedź, ciż Delegowani do ſwoiey Izby powrócić maią.

12mo. Zatym My KROL trzech Senatorów po iednemu z każdey Prowincyi do Izby Poſelſkiey wyszlemy, wzywaiąc Poſłów do Senatu, po czym natychmiaſt Izba Poſelſka z Senatorſką złączyć ſię ma.

X.

Co do wyznaczenia Deputacyi na każdym Seymie Ordynaryinym zwyczaynie potrzebnych.

1mo. Po wybraniu Marszałka Seymowego, złożone będą nazaiutrz Sessye Prowincyonalne, każdey z osobna Prowincyi, na których wybrani zostaną Deputowani. *1mo.* Do Deputacyi Seymowey. *2do.* Do odebrania sprawy od Straży. *3tio.* Do examinu czynności i wysłuchania Rachunków wszystkich udzielnych Magistratur, a to po trzech Posłów, i po iednym Senatorze z każdey Prowincyi.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Deputacyi Seymowey.

„Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy „Swiętey Iedynemu, iż sumiennie i z pilnością przestrzegać będę, aby Proiekta Seymowe w swoim porządku i rzędzie układane „STANOM Seymuiącym podawane były, iż w uwagach do tychże „Proiektów, moie własne zdanie, podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości podawać będę, iż w całym postępowaniu moim, Artykuły Rozdziału Seymu do obowiązków moich stosuiące się tak, „iak gdyby wszystkie co do słowa wypisane, i przezemnie w tey Przysiędze wymienione były, posłusznie i wiernie dokonam. Tak mi „Panie BOZE dopomoż i niewinna Męka Jego.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Straży.

„Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy „Swiętey Iedynemu, iako będąc Deputowanym do examinowania „czynności Straży, wszystkie iey działania na każdey z osobna Sessyi, z iey Protokułu pilnie roztrząsać, wiernie opisywać, zdanie „podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości, do Proiektu zaświadczenia dla teyże Straży dawać będę, a cokolwiek Prawu przeciwnego, lub nad moc Prawem teyże Straży pozwoloną przywłaszczonego postrzegę, albo iakie naprzeciw teyże Straży żażalenia odbiorę, „lub też gdzie Rezolucya przez którego Ministra z naruszeniem Prawa podpisana będzie, albo ieżeli Seym gotowy podług Prawa przez „Marszałka Seymowego zwołany nie zostanie, to wszystko STANOM „Seymuiącym wiernie przy Relacyi doniosę, nie uwodząc się w tey „całey na mnie włożoney posłudze, ani datkiem, ani obietnicą, ani „względem, ani boiaźnią, ani przyiaźnią, ani niechęcią. Tak mi „Panie BOZE dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Edukacyiney.

„Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy „Swiętey Iedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie Percepty „i Expensa przeyrzę, przeyrzane adnotować będę, a w rozrządzeniu „teyże Kommissyi, iakie się mogą znaleść pożytki lub uszczerbki, „iakie naprzeciwko teyże Kommissyi zażalenia odbiorę, takie wier-

116.

„ nie, nic nie opuszczaiąc, ani przydaiąc, STANOM Rzplitey do-
„ niosę, i zdanie moie podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości,
„ do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla teyże Kommissyi dawać
„ będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Policyi.

„ Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Iedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie Percepty i
„ Expensa do Kommissyi Policyi należące, przeyrzę, przeyrzane ad-
„ notować będę, a w rozrządzeniu teyże Kommissyi, iakie się mogą
„ znaleść pożytki lub uszczerbki, iakie przeciwko teyże Kommissyi
„ zażalenia odbiorę, takie wiernie nic nie opuszczaiąc, ani przyda-
„ iąc, STANOM Rzplitey doniosę, i zdanie moie podług BOGA,
„ Prawa, i Sprawiedliwości, do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla
„ teyże Kommissyi dawać będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i nie-
„ winna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Woyskowey.

„ Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Jedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie wszelkie
„ czynności i Ordynanse Kommissyi Woyskowey, iey Dyspozycye,
„ Lustracye, Likwidacye, oraz rozrządzenie Summ do niey wcho-
„ dzących, examinować i adnotować będę, a w rozrządzeniu teyże
„ Kommissyi, iakie się mogą znaleść pożytki lub uszczerbki, iakie
„ naprzeciwko teyże Kommissyi zażalenia dowody odbiorę, takie wier-
„ nie, nic nie opuszczaiąc, ani przydaiąc, STANOM Rzplitey do-
„ niosę, i zdanie moie podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości,
„ do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla teyże Kommissyi dawać
„ będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi dla Deputatów do Kommissyi Skarbowey.

„ Ja NN. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Iedynemu, iako pilnie, uważnie, i rzetelnie Percepty i
„ Expensa Skarbowe examinować, z Prawem konfrontować, decessów,
„ ieżeliby iakie znalazły się, dochodzić, i to wszystko przeyrzane ad-
„ notować będę, a w rozrządzeniu teyże Kommissyi, iakie się mogą
„ znaleść przeciwko teyże Kommissyi zażalenia, odbiorę, takie wier-
„ nie nic nie opuszczaiąc ani przydaiąc, STANOM Rzplitey do-
„ niosę, i zdanie moie podług BOGA, Prawa, i Sprawiedliwości,
„ tak do ulepszenia Administracyi Skarbu, iako i powiększenia iego
„ Dochodów, donosić, i do Proiektu Zaświadczenia i Kwitu dla teyże
„ Kommissyi dawać będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż i niewinna
„ Syna Jego Męka.

2do. Wybrane zaś tym sposobem Osoby do wyż rzeczonych De-
putacyi, na pierwszey Seymowey Sessyi Przysięgę wykonać maią:
Senatorowie przed Nami KROLEM, Posłowie przed Marszałkiem.

XI.

XI.

Co do czynów Seymowych po złączeniu Izb, aż do rozłączenia.

1mo. Po wezwaniu przez Nas KROLA, Izba Poselſka uda ſię proſto do Izby Senatorſkiey, końcem złączenia ſię z Senatem.

2do. Pośłowie mieyſca ſwoie zaſiądą.

3tio. Marszałek Seymowy imięniem Izby Poſelſkiey, Sessyą Izb złączonych rozpocznie, a Kanclerz od Tronu da odpowiedź ſtoſowną do wnieſionego powitania KROLA.

4to. Zaczym Marſzałek nayprzód, a potym Pośłowie według porządku Woiewództw, nakoniec Sekretarz Seymowy do ucałowania Ręki Krolewſkiey przyſtąpią.

5to. Co gdy ſię odprawi, na pamiątkę, iż wſzyſtkie Władze Exekucyine początek i źrzódło ſwoie od Narodu biorą, że Urzędy z woli Narodu Prawa i Rozkazy iego wykonywaią; Kanclerz od Tronu wyrzecze: *Stany Seymuiące Rzplitey z mocy Prawa, wszystkie Urzędy Exekucyine, w Władzy i działaniu swym zawieszaią.*

6to. Po którym oſtrzeżeniu winien będzie Marszałek Seymowy przełożyć, że STANY Seymuiące zatrudnione ſtanowieniem Praw, i ważnemi Rzeczypoſpolitey Sprawami, gdy ſame czuwać w tymże czaſie nad wykonaniem Praw nie mogą, znaiąc potrzebę, chętnie zezwalaią, aby wſzelkie Urzędy Wykonawcze, w mocy i działaniu ſwym do dalſzego Rzplitey rozrządzenia trwały, dlaczego wyroki ſwoie do Straży przeſyłać będą do ich wykonywania, zaczym tenże Marszałek Seymowy ogłosi temi ſłowy == *Stany Seymuiące, wszystkie Magistratury, Urzędy Exekucyine, w Władzy i działaniu swym, do dalszego Rzeczypospolitey rozrządzenia, pod okiem swoim utrzymuią.*

7mo. Po czym mieysce mieć powinno czytanie *Pactorum Conventorum.*

XII.

O Elekcyi Sędziów Seymowych w złączonych Izbach.

1mo. Dnia drugiego Sessyi Seymowey w złączonych Izbach naſtępować powinna Elekcya Sędziów Seymowych, którzy przez loſy wybierani będą tym porządkiem.

2do. Na ſtoliku wśrzód mieyſca, na którym *Ministerium* w Senacie zaſiada, położone będzie naczynie Elekcyine pod trzema nierównemi kłotkami, od których ieden klucz przy Królu, drugi przy Marſzałku przy Laſce w Senacie będącym, trzeci przy Marſzałku Seymowym naydować ſię powinny.

3tio. Naczynie to przy każdey Elekcyi publicznie otwarte i próżne okazane zoſtanie przez Marſzałka przy Lasce Senatu będącego.

4to. Zacznie ſię nayprzód Elekcya Senatorów na Seymie przytomnych.

5to. Daley przyſtąpić należy do wyboru przytomnych Pośłów, podzieliwszy onych na trzy Prowincye.

6to. Dozor Elekcyi będzie przy Marſzałku Narodowym Styr Izby Senatorſkiey pod ów czas trzymaiącym, i przy Marſzałku Seymowym.

7mo. Przy każdey z osobna Elekcyi tyle gałek w naczynia umie-
ścić trzeba, ile z Prawa do niey Kandydatów wypada, a to w równey
gałek wielkości i koloru iednego, wyiąwszy w Elekcyi z Senatu na
każdą Prowincyą gałek cztery, w Elekcyi z Posłów na każdą Prowin-
cyą gałek ośm ktore odmiennego koloru być powinny.

8vo. Zatym przy każdey z osobna Elekcyi, Marszałek przy Lasce
Senatu będący, umieści gałki podług liczby, i naczynie zamknie.

9no. Sekretarz Narodowy, lub Urzędnik mieysce iego zastępu-
iący, imiona Senatorów, Sekretarz zaś Seymowy imiona Posłów ito-
sownie do Elekcyi czytać będą, daiąc czas Dziecięciu wyciągać gałki
z naczynia.

10mo. A przy którego wymienieniu, gałka odmiennego koloru
przez Dziecię wyciągniona zostanie, takowego Marszałek przy Lasce
Senatu z liczby Senatorów, a Marszałek Seymowy z liczby Posłów na
Regestrze zapisze, i za oznaczonego do Funkcyi na Sęstwo Seymowe
ogłosi.

XIII.

O wprowadzeniu Proiektów na Seym.

1mo. Po Elekcyi Sędziów Seymowych, dnia następnego zaczy-
nać się powinno. 1mo. Czytanie uchwał Seymu gotowego, ieżeli te
między Seymem, a Seymem Ordynaryinym iakie nastąpiły. 2do. Czy-
tanie Proiektów do Prawodawstwa i do Podatków wieczystych, z Pro-
pozycyi od Tronu na Seymiki podanych, a przez Instrukcye do Izby
przychodzących. 3tio. Czytanie Propozycyi od Tronu w publicznych
Rzplitey Sprawach, tudzież Edukacyi, Policyi, Woyska i Skarbu
potrzebach. 4to. Czytanie Proiektów we wszystkich Dezyderyach,
respectivè Woiewodztw, Ziem, Powiatów, i Miast znayduiących się
w zaleceniach Seymikowych.

2do. Gdyby następnie, i w czasie czytania, ktokolwiek z Seymu-
iących chciał podać swoy Proiekt, takowy czytany być powinien.

3tio. Zacząwszy zaś od Sessyi pierwszey po Elekcyi Sędziów czas
czternastu takichże Sessyi oznacza się, nie tylko dla wspomnionego
czytania, lecz naybardziey dla dania czasu Deputowanym do dokła-
dnego Examinu Straży, i Rządowych Rzplitey Kommissyi, aby też
Examina w tey porze odbyte zostały.

4to. W czasie czytania wszystkich Proiektów, głosy żadne prze-
rywać nie maią, i temu tylko z pomiędzy Posłów głosu u Marszałka
Seymowego żądać wolno będzie, który przy Proiekcie swoim udziel-
nym powody do podawania onego wytłumaczyć będzie miał potrzebę.

5to. Senatorowie dawać Proiektów nie będą, a ieżeliby czas zby-
wał, po przeczytaniu wszystkich Proiektów, Senat koleyno będzie mógł
zabierać głosy z przekładaniem Stanom rady wierney, i coby ku po-
żytkowi ogólnemu sądził być potrzebnym. Jeżeliby zaś cały czas za-
branym został czytaniem Proiektów, w ów czas Senatu zdania na pi-
śmie tylko oddawane będą do Deputacyi Seymowey, w sposobie Rady.

XIV.

O Relacyach, które Deputowani do Examinu Straży i Kommissyów wyznaczeni na Seymie czynić będą.

1mo. Po czternastu Sessyach odbytych, od piętnastey Deputowani
do odebrania Sprawy od Straży i Rządowych Kommissyi, Relacye
swoie

ſwoie Stanom Seymuiącym zdawać będą; każda Deputacya przed zaczęciem Relacyi, też Relacyą wydrukowaną koſztem Skarbu, Seymuiącym rozda.

2do. Pocznie Deputacya do examinowania Straży, a po niey naſtępnie iedna po drugiey Deputacye do Kommiſsyów: Edukacyiney, Policyi, Woyſkowey, Skarbu, wyznaczone.

3tio. Delegowani z Stanu Rycerſkiego, po dwóch od każdey Kommiſsyi Rządowey, mieyſce po Poſſach Ziemſkich mieć maią dla tłumaczenia ſię, a po nich Aſseſsorowie i Kommiſsarze Mieyſcy w Aſseſsoryach, Kommiſsyach, Policyi, i Skarbu zaſiadaiący, mieyſce mieć będą, i *desideria* Miaſt donoſić w Seymie maią, które do Deputacyi Seymowey oddane zoſtaną. A ci, gdy tego potrzeba będzie, i gdy zechcą, będą u Marſzałka Seymowego u Laſki o głos proſić, i ten im zabroniony być nie może, i ci tłumaczyć ſię będą zwyczaiem dziś praktykowanym zabierania głoſów przez Delegowanych od Kommiſsyów.

4to. Każda Relacya zamykać powinna nie tylko czyny naganne przez Deputacyą examinuiącą upatrzone, ale i te, które przez iakiegożkolwiek Obywatela Deputacyi examinuiącey, z podpiſem iego doniesione będą, bądź na Magiſtraturę, bądź na Osoby w niey zaſiadaiące, z Adminiſtracyi wynikłe.

5to. Przy Relacyi winna Deputacya examinuiąca każda podać zdanie ſwoie na zaſkarżenie przez Obywatela zanieſione, i Proiekt gotowy tak na każde zaſkarżenie, iako i do zaświadczenia Kwitem, kiedy nań Straż albo Kommiſsye zaſſużą, lub do zawieſzenia tegoż Kwitu Proiekt, a nawet i do odmówienia onegoż z naganą i ſkaſsowaniem czynów nieprawnych.

6to. W przypadkach naruſzenia Praw, utraty Skarbu Rzplitey, i publicznych Funduſzów przez Straż, albo iakąkolwiek z Kommiſsyow Rządowych ze ſzkodą Kraiu, i nadwerężeniem ſpokoyności publiczney dopełnionych, poda Deputacya przy Relacyi opinią odeſſania do Seymowych Sądów tych wſzyſtkich, którzyby zdania ſwego rozpiſem nie uſprawiedliwili.

7mo. Zdanie i opinie Deputacyi examinuiącey każdey na tych Seſsyach układane być powinny iednomyślnością, albo proſtą więkſzością głoſów.

8vo. Komplet dla wſzyſtkich Deputacyów przez Seym wyznaczonych, z pięciu Osób być powinien naymniey, a pomiędzy niemi koniecznie po iedney Osobie z każdey Prowincyi.

9no. Pioro trzymaiący w każdey Deputacyi przez nią z pomiędzy Deputowanych Poſſów wybrany, Protokuł porządny czynów Deputacyi trzymać będzie, w nim prezencye dla uſprawiedliwienia kompletu zapiſywać, *pluralitatem* Wotów notować, i Rozpiſy w czym i przez kogo czynione, zaświadczyć.

10mo. W porządku równości zdań w każdey Deputacyi do examinu wyznaczoney, Prezyduiący *paritatem* rozwiąże.

11mo. Gdyby kto z Deputowanych, lub z Poſſów niewchodzących w Deputacyą, nie zgadzaiąc ſię na Proiekt Kwitu przez Deputacyą examinuiącą podany, lub na opinią teyże w którey okoliczności daną, oświadczył przeciwne zdanie, natenczas Proiekt od ſiebie drugi zaraz podać powinien, a natychmiaſt *Turnus* iść ma między Proiektem Kwitu lub opinii od Deputacyi examinuiącey podanych, a Proiektem Kwitu lub opinii przez Deputowanego lub innego Poſſa proponowanych, w takim przypadku więkſzość proſta głoſów rozwiąże Kweſtyą.

12mo. W czaſie tym zdawania Relacyów z examinu Kommiſsyów, wolno każdemu z Poſſów Proiekta podawać w poſtrzeżonych potrze-

 bach

bach Edukacyi, Policyi, Skarbu i Woyſka, albo w upatrzonych w nich wadach.

13*tio*. Po odbyciu Relacyi przez Deputacyą do examinu Straży wyznaczoną, naſtępować powinna *semotis Arbitris*, Relacya obrotu politycznego intereſsow Zagranicznych, która drukowaną być nie powinna, a ieżeliby iaka okoliczność wątpliwą być zdawała ſię, lub obiaśnienia potrzebowała, i Stany Seymuiące żądały, by w tym ſię obiaśnić, natenczas ma być obrana Deputacya przez Wota ſekretne w Oſobach trzech po iedney z każdey Prowincyi, bądź z Senatu, bądź z Poſłów, ktore Przyſięgę na nayściśleyſzy ſekret wykonaią, examen z wſzelkich ſpraw dopełnią, i Relacyą Stanom uczynią. A w rzeczach ſekretu potrzebuiących, donioſą Stanom wiarą poprzyſiężoną, czyli Oſoby do intereſsów Zagranicznych użyte, ſprawiły ſię we wſzyſtkim zgodnie z intereſsami i pożytkiem Rzplitey.

14*to*. Rota Przyſięgi dla tychże Delegowanych naſtępuiąca naznacza ſię == „ Ja NN. Przyſięgam Panu BOGU Wſzechmogącemu
„ w Troycy Swiętey Iedynemu, iż w zleceniu mnie danym od Sta-
„ nów Rzeczypoſpolitey do wyexaminowania interessów Zagranicznych,
„ z naywiękſzą pilnością w tymże examinowaniu ſprawować ſię bę-
„ dę, ſekret iak nayścisley zachowam, a cokolwiek ſzkodliwego lub
„ zdrożnego poſtrzegę, podług opisu Prawa Stanom donioſę.

15*to*. Po zakończoney w Stanach Relacyi Składu Politycznego intereſsów Zagranicznych, maią mieć audyencyą Poſłowie Rzplitey u Dworów poſtronnych rezyduiący, a to po zakończeniu ſwego Poſelſtwa *semotis Arbitris*. Poſłowie zaś Cudzoziemſcy, gdyby żądali audyencyi w Stanach, w tymże czaſie mieć ią będą.

16*to*. Na wyſłuchanie Relacyów wſzelkich, danie Kwitów w złączonych Izbach, czytanie Proiektów, i danie Audyencyi Poſłóm, Seſsyi ośmnaście wyznacza ſię, a ile razy też Relacye w ośmnaſtu Seſsyach odbydźby ſię nie mogły, czas tych Relacyi dłużey przeciągnąć będzie należało, do zakończenia tychże Relacyi, i nayzupełnieyſzego roſtrząśnienia wſzelkich czynności i ſprawowania ſię Władz Wykonawczych. A ten czas przedłużony nie ma nic uymować tym Seſsyom, które ſą wyznaczone do oſobnych Materyi w rozłączonych Izbach.

17*mo*. Kończyć ſię będzie czynność w Izbach złączonych w czaſie oznaczonym, na wyſłuchaniu i rozwiązaniu zaſkarżeń takich, których Decyzya do Sądów Seymowych należy, a to *per Turnum* głośny i ſekretny, proſtą więkſzością Wotów na takową proſtą Propozycyą == *Czyli w zaskarżeniu NN. Sąd Seymowy ma być przyznanym? albo nie?* A nayprzód względem Miniſtrow w Straży zaſiadaiących, ieżeliby o przeſtępſtwa Prawa zaſkarżeni byli, ma naſtępować takoważ Decyzya.

18*vo*. Przed rozłączeniem się Izb, Sekretarz Narodowy, lub pierwszy z porządku po nim Urzędnik Senatorom, a Sekretarz Seymowy Posłom rozda Regestr Stęplowany wszystkich Ministrów w Straży, i Kommissyach Rządowych zasiadaiących, końcem wotowania przez Seymuiących, czyli który z Ministrów ma bydź odmieniony, lub nie? Ma stać wazon na stole okazany, że iest próżny, a Stoliki po bokach osłonione, i potym zamknięty trzema Kluczami bydź powinien, od którego ieden Klucz przy Królu, drugi przy Marszałku Narodowym pierwszym w porządku, a trzeci przy Marszałku Seymowym bydź ma. Każdy Senator, i Poseł koleyno wzywany podkreślać będzie tych Ministrów, których odmiany z przyczyny nieufności życzy, i Regestr zwinięty w wazon włoży. Po skończonym wotowaniu Król z Senatu po iednemu, a Marszałek z Seymu po dwoch Posłów, z każdey Prowincyi do rewizyi wotów, wyznaczy.

czy. Wazon publicznie otworzony, Regestra przez Deputowanych wyięte, przeliczone i rewidowane bydź powinny. Która rewizya z ogłoszeniem wotów koniecznie na iedney Sessyi zakończona bydź ma. Jlekroć który Minister od dwoch części Osób Seymuiących, przeciwko trzeciey podkreślony będzie, ten tym samym od Urzędu oddalony zostaie. Oddalenie tym sposobem Minisra od Urzędu nic nie może szkodzić iego sławie i prawom Obywatelskim, nominowanym iednak powtórnie na Ministra bydź nie może, chyba po upłynionych latach sześciu. Opisane w tym sposobie wotowanie na oddalenie albo utrzymanie Ministrów, na każdym Seymie Ordynaryinym ma następować koniecznie w czasie wyżey wyrażonym, a Marszałkowie Narodowi i Seymowy nie czekaiąc dopomnienia się Seymuiących, do czego każdy ma Prawo, sami z swego obowiązku teraźnieyszym Prawem na nich włożonego, dla dopełnienia onego, przystąpić do uskutecznienia tegoż powinni. Nominowanie na *Ministeria* tak wakuiące, ieżeliby przed Seymem rozdane niebyły, iako i do Straży, zawsze ma następować przed rozłączeniem się Izb, i Król nominować na *Ministeria* nie może tylko Szlachtę rodowitą dobrze osiadłą, Katolików. Minister rezygnować nie może *Ministerium* w innym czasie, tylko w czasie Seymu Ordynaryinego w Stanach; a to aż po odbytym wotowaniu wyżey wyrażonym, rewizyi wotów i onych ogłoszeniu. Co się ma rozumieć o tych Ministrach, którzyby oddaleni nie byli.

XV.

O obowiązkach Deputacyi Seymowey.

1mo. Na Seymach Ordynaryinych będzie obowiązkiem Deputacyi Seymowey pilnować, aby żaden Proiekt nie dążył do naruszenia i odmiany Prawa fundamentalnego pod tytułem: *Ustawa Rządowa*, i Praw niewzruszonych. Dzielić zaś będzie Deputacya Seymowa Proiekta na *Prawodawcze*, i *Uchwały Seymowe*.

2do. W rzędzie Proiektów *Prawodawczych* umieszczać będzie Deputacya Seymowa. *1mo.* Proiekta do Praw Politycznych. *2do.* Do Praw Cywilnych. *3tio.* Do Praw Kryminalnych. *4to.* Do podatków wieczystych.

3tio. Za Prawo *Polityczne* uważane bydź ma to, cokolwiek ściąga się do udoskonalenia w odmianie lub poprawie szczególnych opisów Formy Rządowey, zawsze iednak bez naruszenia fundamentalnego Prawa pod tytułem: *Ustawa Rządowa.* Pod wyrazem *Praw Cywilnych* oznaczaią się te, które stanowią, podług iakich prawideł, winni Obywatele między sobą zachować się w prywatnych swoich własnościach, względach i umowach. Pod wyrazem *Praw Kryminalnych* oznaczaią się te, które w uczynkach Obywatelów przestępstwa określaią, i kary za nie wyznaczaią. Pod wyrazem podatków wieczystych, maią się rozumieć ofiary, i Podatki stałe, do powiększenia Skarbu Publicznego.

4to. Za uchwały Seymowe uważane zawsze będzie to, co się ściąga do ustanowienia Poborów doczesnych w czasie woyny, stopnia monety, zaciągania długu Publicznego, Indygenatów, Nobilitacyi, i innych nadgród przypadkowych, rozkładu wydatków publicznych ordynaryinych, i extraordynaryinych, Woyny, Pokoiu, zawierania Traktatów związkowych, i ostateczney Ratyfikacyi tychże, oraz i handlowych wszelkich Dyplomatycznych Aktów i umów, do Prawa Narodów ściągaiących się, i tym podobnych zdarzeń, głównym Rzplitey potrzebom odpowiadaiących.

5to. Deputacya Seymowa w rzędzie Proiektów, do uchwał Seymowych uczyni podział dwoiaki; Pierwszy, który zawierać w sobie będzie Proiekta, ściągaiące się do zawierania Traktatów Związkowych, zaczepnych z Zagranicznemi Mocarstwami, wydawania woyny, zaciągania długu publicznego, trwałego kompletu Woyska, i postanowionego nań wieczystego Podatku. Podział drugi, też Deputacya uczyni z tych Proiektów, które obeymować będą Traktaty i materye handlowe, stanowienie pokoiu, rozrządzenie dochodem Skarbowym, ustanowienie w czasie woyny Poborów doczesnych, stopień monety, i które tyczeć się mogą Edukacyi Kraiowey bez naruszenia fundamentalnych iey Zasad. Cokolwiek tylko do Policyi Kraiowey ściągać się może; Cokolwiek proiektowanym będzie w urządzeniu wewnętrznym Woyska; Cokolwiek ściągać się może, do polepszenia urządzenia Skarbu; Co się tycze nadgród Indygenatów i Nobilitacyi; naostatek ściągaiące się Proiekta do dezyderyów Prowincyów, albo Województw, Ziem, Powiatów i Miast.

6to. Deputacya podług Prawa o Miastach przygotuie Proiekt, do Nobilitowania Mieszczan tych, którzy byli Plenipotentami Miast, oraz tych, którzy kupili Wsie, lub Miasta całkowite, a podadzą o to prozbę do Stanów Marszałkowi Seymowemu, niemniey Osób trzydziestu z Mieszczan Nobilitować się maiących.

7mo. Podług tych rozgatunkowania prawideł Deputacya Seymowa zbierać będzie wszystkie, do każdego gatunku należące Proiekta, iuż od Króla i Straży, iuż od Seymuiących Osób podane, zachowuiąc zawsze pierwszeństwo, między Proiektami, które od Króla podane będą.

8vo. Jeżeli w Proiekcie podanym przez Seymuiącego obiekt naruszałby Prawo, pod tytułem: *Ustawa Rządowa*, też Deputacya podaiącego zaprosiwszy, wystawi onemu potrzebę, albo cofnienia zupełnego, albo odmiany. Jeżeliby zaś podaiący Proiekt uwagami przełożonemi nie dał się przekonać, Deputacya Seymowa Proiekt od Seymuiącego pod rozdziałem, i gatunkiem do których nayznaczniey zmierza, umieści, a w opinii przyłączoney uwagi przyda. 1mo. Jeżeli treść Proiektu nie iest z gatunku Prawa pod tytułem: *Ustawa Rządowa*. 2do. Proiekt czy iest czysto podany? czy nie zawiera w sobie materyi różney większości głosu podległey?

9no. Co do dezyderyów Prowincyonalnych, i szczególnych Województw, Ziem, i Powiatów, Deputacya Seymowa strzedz tylko tego będzie powinna, aby te ściągały się do Prowincyi, albo Województwa, Ziemi, czyli Powiatu dobra, i szczególney wygody, bez odmiany podziału Władz Exekucyinych i tychże między sobą stosunków.

10mo. Takowe Uwagi Deputacya Seymowa, na swych Sessyach iednomyślnością, albo większością zdań Deputowanych głośną, a w komplecie naymniey pięciu Osób determinować powinna; w skład zaś Deputacyi Seymowey Marszałek Seymowy wchodzić zawsze może.

11mo. Cokolwiek względem trzymaiącego Pióro, Protokułu, rozwiązania *paritatis*, rozpisów, i w komplecie znaydować się po iedney przynaymniey Osobie z każdey Prowincyi powinnych, o innych Deputacyach powiedziano, to wszystko ma bydź i dla Deputacyi Seymowey prawidłem.

12mo. Jeżeli uchwały Seymu gotowego w urządzeniu wewnętrznym iakie nastąpiły, między Seymem a Seymem Ordynaryinym, Deputacya Seymowa umieszczać one będzie, na czele każdego gatunku Proiektów, do którego z swey natury należeć będą, aby też uchwały do rozwagi i decyzyi Stanów, pod właściwym rodzaiem materyi zawsze nayprzód przechodziły.

13tio.

13*tio.* Rozgatunkowane Proiekta z uwagami swemi Deputacya Seymowa wydrukować rozkaże, expensem Skarbu publicznego, na tyle Exemplarzów, ile Seymuiących będzie Osób, i podług podziałów wyżey w Prawie wyrażonych; z tych iedne po drugich koleyno Sekretarzom Narodowemu do Senatu, i Seymowemu do Poselskiey Izby, tak wcześnie oddać starać się będzie, aby trzema dniami przed rozłączeniem się Izb, rozdawanie rzeczonych Proiektów poczęło się, i czasu tyleż zawsze, na każdy Proiekt Seymuiący miał do deliberacyi.

14*to.* Zeby zaś Deputacya Seymowa w tak ważnych i ciągłych obowiązkach pomoc miała należną, oprócz Sekretarza Seymowego i Kancellaryi Seymowey, mieć będzie dodanych sobie iednego z Subalternów Straży i po iednemu z takichże Subalternów każdey oddzielney Kommissyi, którzy iey do ułatwienia robot, z obowiązkiem zupełney powolności, przydani będą.

XVI.

Co do czynów Seymowych w rozłączonych Izbach i o decyzyi Proiektów.

1*mo.* Jak tylko wedle powyższych Artykułów zakończonemi zostaną Relacye; iak Straż i Kommissye, kwity i zaświadczenia otrzymaią, i zaskarżenia Deputacyów i Obywatelów rozwiązanemi zostaną; gdy inne też z przepisu Prawa dopełnią się czynności, Izby, Senatorska i Poselska, rozłączyć się będą powinny, a Marszałek Seymowy pożegnawszy Króla, powróci wraz z Posłami do Izby Poselskiey.

2*do.* Jzba Poselska iako wyobrażenie i skład Wszechwładztwa Narodowego, będzie Swiątynią Prawodawstwa. Po rozłączeniu się Izb, zaraz czynności swoie rozpocznie, i ciągle tym się zatrudni, aż do wybiegu dni przepisanych.

3*tio.* W Izbie Poselskiey Assessorowie i Kommissarze Mieyscy w Assessoryach, Kommissyach, Policyi i Skarbowey zasiadaiący, po Delegowanych z Kommissyów Rządowych mieysce mieć będą, dla donoszenia dezyderyów Miast, iak iest w Artykule XIV. opisano.

4*to.* Jakim porządkiem Deputacya Seymowa podług przepisu Prawa rozgatunkuie Proiekta, w takim też porządku Marszałek Koła Rycerskiego wprowadzać też Proiekta będzie do Izby Poselskiey ieden po drugim. Gdyby iednak Deputacya Seymowa Proiekt umieściła nie pod właściwym sobie Prawem oznaczonym gatunkiem, i gdyby to okazane zostało, Deputacya powinna będzie między materye sobie właściwe takowy Proiekt umieścić.

5*to.* Sekretarz Seymowy czytać będzie Proiekta, a po przeczytaniu Proiektów, zaraz i uwagi w Deputacyi Seymowey, ieżeli będą iakie, w czasie zaś takowego czytania, żadne głosy przerywać attencyi Seymuiących nie będą.

6*to.* Zaczynać się będzie nayprzód decyzya Proiektów Prawodawczych do Praw Politycznych, Cywilnych, Kryminalnych, i podatków wieczystych, bądź z Propozycyów od Tronu na Seymiki podanych, a przez Instrukcye do Izby przychodzących, bądź też z Proiektow na Seymie podanych pod decyzyą podpadaiących.

7*mo.* Proiekta do Praw Politycznych, których natura pod Artykułem XV. iest opisana, decydowane będą dwoma częściami wotów przeciwko trzeciey. Proiekta do Praw Cywilnych prostą większością

ścią wotów, Proiekta do Praw Kryminalnych dwoma częściami wotów, przeciwko trzeciey, a Proiekta do Podatków wieczystych trzema częściami wotów, przeciwko czwartey decydowane bydź maią. To iest: gdy w Izbie Poselskiey oznaczone dwie lub trzy części wotów, albo prosta większość podług gatunku materyi wymienionych będą za Proiektem, Proiekt zamieniony zostanie w Prawo; ile razy zaś oznaczoney Prawem wielości wotów dostawać nie będzie, Proiekt upadnie.

8vo. Każde pomienione Prawo Polityczne, Cywilne i Kryminalne, po przeyściu formalnym w Izbie Poselskiey, do Senatu natychmiast przesłane bydź powinno. Po przeczytaniu żądanego Prawa w Senacie, Król zdanie swóie otworzy, a Marszałek przy Lasce Senatu będący, o zdanie Senatu zapyta. Jeżeli nie będzie w Senacie iednomyślności, na żądane przez Izbę Poselską Prawo, *Turnus* iść zaraz ma na takową prostą Propozycyą: *Czyli Prawo żądane ma bydź zawieszone do dalszey Narodu deliberacyi, czyli też zaraz ma mieć swoią Exekucyą?* Takaż sama część wotów w Senacie decydować będzie zawieszenie Prawa, iaka iest oznaczona do decydowania tegoż Prawa w Izbie Poselskiey, to iest dwoch części przeciwko trzeciey, albo prostey większości podług gatunku materyi Prawem opisaney. Jle razy zas nie będzie w Senacie takiey części, za zawieszeniem, na tenczas w Izbie Poselskiey ustanowione Prawo, w mocy swey zostanie. A w decyzyi takowey zawsze po wotach głośnych sekretne iść powinny, choćby nikt onych nieżądał, gdyż na rzeczoną Propozycyą, decyzyą Senatu, sekretne wota stanowić będą.

9no. Przyięcie tego Prawa w Senacie sposobem dopiero opisanym, moc i świętość Prawu nadawać będzie, wstrzymanie zaś zawiesi tylko Prawo do przyszłego Ordynaryinego Seymu, na którym gdy powtórnie w Izbie Poselskiey, liczbą wotów w Prawie opisaną, utrzyma się, Prawo zawieszone od Senatu przyiętym bydź musi.

10mo. Zawieszenia Prawa do drugiego Seymu, Senat mieć będzie moc tylko w materyach powyższych Prawodawczych, to iest: Politycznych, Cywilnych i Kryminalnych. Zaś co do wieczystych Podatków i Uchwał Seymowych, które w następuiącym Artykule XVII. są opisane, mocy zawieszenia nie ma, ale do wotów tak, iak Izba Poselska, należy.

11mo. Na decydowanie Praw Politycznych, Cywilnych, Kryminalnych i wieczystych Podatków, iako też tych, któreby do deliberacyi Narodu przeszłego Seymu Ordynaryinego zawieszone zostały, liczba Sessyów ośm oznacza się. A na następnym Seymie Ordynaryinym zawieszone do deliberacyi Narodu Prawa pod gatunkiem właściwym materyi nayprzód rozwiązywane bydź maią.

XVII.

O dalszych czynnościach w Izbach rozłączonych.

1mo. Po upłynionych Sessyach ośmiu na decyzyi Proiektów do Praw Politycznych, Cywilnych, Kryminalnych, i wieczystych Podatków, zaraz na następney Sessyi zacznie się decyzya Proiektów od uchwał Seymowych, z tych gatunków materyi, ktore podług przepisanego Prawa dla Deputacyi Seymowey w Artykule XV. a punkcie 9tym należą do podziału pierwszego, na który rodzay Proiektów

z po-

w podziału pierwszego liczba trzech Sessyów naznacza się. Daley decydowane będą Proiekta tyczące się Handlu, Edukacyi, Policyi, Woyska, Skarbu, Indygenatów, Nobilitacyi Mieszczan, i innych Osób, także zasłużonych nadgrod przypadkowych, i innych materyi w tymże Artykule XV. a punkcie 9tym do Uchwał Seymowych podziału drugiego należących, na które oznacza się liczba Sessyów dwunastu.

2do. Proiekta do Uchwał Seymowych z podziału pierwszego decydowane będą dwoma częściami Wotów Seymuiących przeciwko trzeciey. Proiekta do Uchwał Seymowych z podziału drugiego prostą większością Wotów stanowione zostaną, to iest: gdy będzie za Proiektem liczba Wotów Prawem oznaczona, złączonych Izb obydwóch, Proiekt zamieniony zostanie w Wyrok i Uchwałę Seymową; przeciwnie, ile razy liczba Wotów Prawem oznaczona nie będzie za Proiektem, tenże Proiekt upadnie. Naostatek Dezyderya Prowincyów Woiewództw, Ziem, Powiatów, i Miast, kończyć będą zatrudnienia Izby Poselskiey w przeciągu Sessyów sześciu, na które dla każdey Prowincyi dwie Sessye wyznacza się.

3tio. Gdyby których materyi Decyzya prędzey skończyła się niż maią czas Sessyi wyznaczonych, tedy następne materye ich mieysce zabierać maią.

4to. Wszystkie materye gdy pod różną większość Wotów Seymuiących, podług wyższego opisu Prawa, podane zostały, po przeczytaniu każdego Proiektu i opinii Deputacyi Seymowey, Marszałek Seymowy zapyta się Izby o zgodę na cały Proiekt, a za oppozycyą chociażby iednego z Posłów, zaraz przystąpi *ad Turnum* na tę Propozycyą = *Czyli Proiekt przeczytany ma być w całości przyiętym, albo poprawionym?*

5to. Jeżeliby który z Posłów sprzeciwił się całemu Proiektowi, i tegoż odrzucenia zupełnego żądał, ma zaraz od siebie podać Propozycyą taką: *Czyli Proiekt ma być odrzuconym, albo poprawionym?* Między którą Propozycyą i od Laski daną, poprzedzi nayprzód *Turnus* na zapytanie: *Jaka z Propozycyów przyięta będzie?* a ten słowami tylko *affirmativè*, albo *negativè* odbywać się powinien.

6to. Jeżeli większością utrzyma się Propozycya do oddalenia Proiektu zmierzaiąca, Proiekt taki iuż drugi raz na tym Seymie podniesionym nie będzie.

7mo. Jeżeli zaś od Laski podana Propozycya utrzymaną zostanie, wtedy Marszałek Seymowy zaraz kommunikować onę będzie Marszałkowi przy Lasce Senatu będącemu, i obydwie Izby przez Wota decydować będą, przyięcie Proiektu całkiem, albo poprawę onego.

8vo. Gdy przyiętym być nie może Proiekt inaczey iak przez liczbę Wotów trzech części przeciwko czwartey, dwóch części przeciwko trzeciey, albo prostey większości w Senacie, i w Izbie Poselskiey razem przeliczonych, podług rodzaiu, z którego podług wyższego opisu Prawa w Artykule XV. zawartego, będzie Proiekt; przeto z kommunikacyi wzaiemney przez Laski obydwóch Izb, iaka wypadnie większość, Sekretarz Narodowy w Senacie, a Marszałek Seymowy w Izbie Poselskiey wypadłą podług Prawa *pluralitatem* ogłoszą, i Proiekt za Uchwałę Seymową przyięty, w Izbie Poselskiey nayprzód Przez Marszałka Seymowego, a w Senacie przez Marszałka przy Lasce Senatu będącego, podpisanym zostanie.

9no. Po niedoszłey większości do liczby Prawem ninieyszym nakazaney, gdy Proiekt do poprawy odesłanym zostanie, Marszałek Seymowy rozdawać będzie głosy Posłom żądaiącym z kolei Prowincyi do samey tylko iedynie materyi toczącey się, dla wyświecenia teyże materyi, a po tych zakończonych, wezwie sprzeciwiaiących się Proiektowi do Deputacyi Seymowey, aby wraz z tą Proiekt poprawić starali się.

10mo. Odesłanie Proiektu końcem poprawy do Deputacyi, zatrzymywać Izb nie będzie od wprowadzenia z porządku, i decydowania innych następuiących.

11mo. Przyniesiony nazad do Izby Proiekt iuż poprawny, może nawet przerwać materyą rozpoczętą; a ieżeli po przeczytaniu onego, większością głosów, iako wyżey, i całkowicie przyiętym nie zostanie, w ów czas na tym Seymie podniesionym iuż więcey nie będzie.

12mo. Jaki sposób przepisany iest Prawem na decydowanie Proiektów, tym samym sposobem decyzya Uchwał Seymu gotowego wewnętrznego urządzenia tyczących się, ieżeliby iakie między Seymem a Seymem Ordynaryinym były w gatunku własney materyi, nayprzód następować będzie, a to dla zapewnienia Narodu, czyli Uchwały tamte na daley obowiązywać go będą do posłuszeństwa.

13tio. W obiekcie Dezyderyów Woiewodztw, Ziem i Powiatów, te w porządku Prowincyów, w iakim rzeczone Woiewodztwa, Ziemie lub Powiaty, w ktorey Prowincyi nayduią się, iedne po drugim pod decyzyą przychodzić powinny; a na ktorym Woiewodztwie, Ziemi lub Powiecie, czas Sessyom w rozłączonych Izbach wypłynie, od Dezyderyów tego Woiewodztwa, Ziemi lub Powiatu, następnego Seymu decyzye w czasie przyzwoitym poczynać też powinny.

14to. Jeżeliby zdarzyć się miało, iżby w Izbie Poselskiey iednogłośnie został Proiekt przyięty, lubo różney większości Wotów podany Prawem ninieyszym, a za kommunikacyą Senatowi uczynioną, podobna iednogłosność i w Senacie nastąpiła; Proiekt takowy w Ustawę zamienionym zostanie.

15to. Jeżeliby zaś w Senacie taż sama materya wprowadzona iednogłośnie przyiętą nie była, dla przyczyn, które opponuiący się w głosie swoim wyłuszczyć powinien, i Wota żądane byłyby; Izba Poselska do Wotowania w tymże samym czasie co i Senat przystąpi, dla ścisleyszego Prawa dopełnienia w wyiaśnieniu Wotów, a iaka większość według rodzaiu i gatunku Proiektu wypadnie, ten albo przyiętym, albo odrzuconym zostanie.

16to. Po poprawie Proiektu przez Deputacyą Seymową i wezwanych, ile razy, czy to w Izbie Senatorskiey, czyli też Poselskiey żądane będzie powtórzenie czytania Proiektu poprawionego; Sekretarz Narodowy, i Sekretarz Seymowy czytać go będą, dla lepszego wyrozumienia onego.

17mo. Po każdey materyi, która do Decyzyi Seymowey w iakieykolwiek okoliczności, i kiedykolwiek, podług opisu Praw, właściwie przychodzić będzie, ile razy przez Wota decydowana zostanie, tedy zawsze po odbytych Wotach głośnych, sekretne Wota, chociażby ich nikt nawet nie żądał, tak w Izbie Senatorskiey iako i Poselskiey iść powinny, ani od tych Wotów sekretnych Stany uwalniać się będą; dlaczego stanowiemy: iż po odbytych Wotach głośnych, to tylko Decyzyą Seymową będzie, co przez Wota sekretne ustanowione zostanie. Jedna tylko materya wieczystych Podatków i trwałego kompletu Woyska, które nigdy przez Wota sekretne decydowane nie będą, ale przez Wota tylko głośne. Każde Prawo, czyli Uchwałę Seymową po ustanowieniu zaraz Marszałek Seymowy wraz z Osobami do Deputacyi Seymowey wyznaczonemi podpisywać maią w zwykłey Izbie konferencyonalney Seymowey, a Sekretarz Seymowy do Oblaty w Akta, gdzie Seym będzie, naydaley dnia trzeciego podać powinien.

18vo. Aby Prawo o Miastach na teraźnieyszym Seymie za część Konstytucyi Ustanowione, miało pewną i niezawodną swą Exekucyą; przeto stanowiemy: iż Mieszczanie, ktorzyby nie byli ieszcze Szlachtą, a będą od Miast Plenipotentami, ci wszyscy Nobilitowani być maią, niemniey ktory Mieszczanin kupi całkowite Miasteczko lub Wieś, ieżeli poda o to prozbę do Stanów Marszałkowi Seymowemu,

Nobi-

Nobilitowanym być ma. Prócz tego zaś na każdym Seymie Ordynaryinym trzydziestu Mieszczan ma być Nobilitowanych za rekomendacyą Posłów Ziemskich i Miast; Nobilitacya Plenipotentów Mieyskich tych, ktorzy kupili z Mieszczan Dobra, i Osób trzydziestu, odmówiona inaczey być nie może przeciwko szczególney którey Osobie, tylko trzema częściami Wotów przeciwko czwartey, podobnie uwolnienie *à Scartabellatu* Osób Nobilitowanych przez takąż samą tylko liczbę Wotów następować powinno.

XVIII.

O Elekcyi Vice-Marszałka, pewności zaleceń Seymowych Straży posłanych, i Prorogacyi Seymu.

1mo. Po odbytych materyach wyż wyrażonych, dnia ostatniego przed ostatnim złączeniem się Izb Senatorskiey z Poselską, Elekcya Vice-Marszałka w Izbie Poselskiey następować ma, a to z Posłow tey Prowincyi, przy którey Laska i tym samym obrządkiem i sposobem iak iest w teraźnieyszym Prawie opisana Elekcya Marszałka w Artykule IX. Ten Vice-Marszałek to wszystko dopełniać będzie powinien pod odpowiedzią Seymowi, cokolwiek iest przepisano w obowiązkach Marszałka Seymowego, tak co do Seymu, iako i Straży, iednak wtenczas tylko, gdyby Marszałek był chory, nieznaydował się, lub umarł: w bytności zaś Marszałka Vice-Marszałek do żadney powinności Marszałkowi przyzwoitey wdawać się nie ma.

2do Gdy Prawem teraźnieyszym w Artykule XI. a punkcie 6tym warowano iest, że Stany Seymuiące Wyroki swoie do Straży przesyłać będą do ich wykonania; przeto, dla pewności tychże Wyroków Seymowych stanowiemy: iż gdyby Straż odebrawszy zlecenie od Seymu w przepisanym czasie tegoż zlecenia nie wypełniła, tedy Marszałek Seymowy bądź to podczas Seymu, bądź wtenczas gdy Seymu nie będzie, do tey Magistratury, do którey tyż zlecenie ściąga się, przesłać go iest winien; pod odpowiedzią Seymowi: Magistratura zaś wypełnić takowe zlecenie będzie powinna, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

3tio. Gdyby Nam Królowi, lub Deputacyi Seymowey, albo komu z Seymuiących, po upłynionym czasie dla Decyzyi Dezyderyów, Prowincyów, Woiewodztw, Ziem, i Powiatów, zdawało się żądać Prorogacyi Seymu, dla dokończenia potrzebnych Materyi, tedy na taki Proiekt ma iść *Turnus* w Senacie i Izbie Poselskiey w takowey prostey Propozycyi: *Czyli Seym ma być prorogowany? lub nie?* w materyi tey prosta większość Wotów sposobem Prawa wyżey opisanym stanowić będzie Decyzyę.

4to. Na dłużey Seym prorogowany być nie ma, iak na Dni piętnaście, a gdyby potrzeba wyciągała, znowu do piętnastu Dni prorogowany być może.

XIX.

O Ostatnim złączeniu Izb obydwóch, i o dokończeniu Seymu Ordynaryinego.

1mo. Jeżeli Prorogacya Seymu Ordynaryinego nie będzie uznaną, lub gdyby czas prorogacyi zamierzony upłynął, Izba Poselska z Senatem złączyć się powinna.

2do. Gdy się złączą Izby, Marszałek Seymowy czytać każe nowo ustanowione Uchwały takowym porządkiem, iaki iest przepisany do decyzyi onych.

3tio. Jeżeliby zachodziła od kogożkolwiek z Seymuiących Kwestya o różnicę wyrażów w Ustawach Seymu uchwalonych, od tych, które czytane będą, konfrontować ie należy z oryginalnemi Uchwałami przez Marszałka i Osób do Deputacyi Seymowey wyznaczonych podpisanemi.

4to. Po ostatecznym złączeniu Izb, żadnych więcey Proiektów przyimować nie wolno.

5to. Po przeczytaniu i skonfrontowaniu nowo zapadłych Ustaw, gdy się okażą zgodne z Oryginałami też Ustawy, Marszałek Seymowy i Deputacya Seymowa tak z Senatu iako i z Izby Poselskiey w obecności Stanów zgromadzonych, one podpisać natychmiast będą obowiązani.

6to. Marszałek Seymowy pożegnawszy Króla od Stanów, Kanclerz zaś imieniem Królewskim dawszy odpowiedź, wezwie wszystkich Seymuiących do ucałowania Ręki Królewskiey.

7mo. Zakończy się Seym dnia czwartego po złączeniu się Izb dziękczynieniem Bogu w Farnym Kościele przez *Te Deum laudamus.*

8vo. Nazaiutrz po skończonym Seymie, Marszałek wraz z Deputowanemi w Seymowey Deputacyi zasiadaiącemi stawiwszy się obecnie przed Aktami Publicznemi, gdzie się Seym odprawiał, Ustawy podpisane do Oblaty poda, które do wszystkich Aktów Ziemiańskich w Exemplarzach wydrukowanych, natychmiast przez Kommissyą Skarbową rozesłane być powinny; Sekretarz zaś Seymowy każdemu Seymuiącemu Exemplarz tychże Ustaw rozda po wydrukowaniu onych; Exekucya każdego Prawa nastąpować powinna od publikacyi onego, którą oznaczać będzie Oblata w Aktach Ziemiańskich; Dla czego Kommissya Skarbowa pilnować tego powinna, któreby Prawo prędkiey Exekucyi potrzebowało, iżby nie czekaiąc skończenia Seymu, takowe Prawo natychmiast w Exemplarzach drukowanych rozsyłała.

XX.

Co do Seymu zawsze gotowego.

1mo. W przypadkach Prawem Artykułu III. Nro 7mo. określonych, Seym gotowy natychmiast zwołany być powinien.

2do. Posłowie na Seym Ordynaryiny wybrani, a na Seymikach Relacyinych potwierdzeni, lub nowo obrani, oraz Senatorowie w niniejszym porządku do czynności Seymu gotowego przystąpią.

3tio. Co się tycze pierwszych Obrządków i Rugów Poselskich względem Posłów tylko nowo obranych, zachowany będzie ten sam sposób, iaki iest o Seymie Ordynaryinym w Artykule VIII. przepisany; zaś Posłowie, którzy z Seymu Ordynaryinego są zachowani, pod Rugi na Seymie gotowym podpadać nie będą.

4to. Co się tycze Elekcyi Marszałka, ta mieysca mieć nie będzie, bo Marszałek aż do przyszłego Seymu Ordynaryinego Urząd swóy sprawować ma; w przypadku iednak śmierci Marszałka, choroby iego, i nieprzytomności, Vice Marszałek iego mieysce zastąpi, podług przepisu Prawa w Artykule XVIII.

5to. Co się tycze wyznaczenia Sekretarza, i obrania Deputacyi Seymowey, to podług opisu Prawa dla Seymu Ordynaryinego odprawi się.

6to. Co się tycze Seymowey czynności od czasu Izb złączenia po przywitaniu Króla, i odpowiedzi imieniem iego przez Kanclerza,

zaraz

zaraz Marszałek przystąpi do czytania Proiektów od Króla i Straży, a to w potrzebach zwołanego Seymu.

7mo. Wolno będzie każdemu z Seymuiących podawać Proiekta do tychże potrzeb stosowne; a to w przeciągu dni trzech.

8vo. Co się tycze porządku, którym Deputacya Seymowa w podziele Proiektów na materye ma postępować wyrażenia nad niemi swoich uwag, podawania ich do decyzyi Seymowey i sposobu decydowania tychże Proiektów w Seymie, ten sam sposób zachowany bydź ma, iaki iest opisany dla Seymów Ordynaryinych, wyiąwszy to; że w czasie Seymu gotowego Izby złączywszy się, aż do zakończenia Seymu nie rozłączone razem Seymować maią.

9no. Czas, którym ma zakończyć się Seym zawsze gotowy, zależeć będzie od potrzeb okoliczności i zdania Seymuiących prostey większości wotów.

10mo. Żadne inne wyroki zwołanego gotowego Seymu stanowione być nie mogą, iak tylko w przypadkach wyszczególnionych, do których zwoływane być mogą, a Seym gotowy stanowić ma o tey tylko materyi, do ktorey zwołanym będzie, lub o potrzebie po czasie zwołania przypadłey według opisu Prawa, *temuż Seymowi przyzwoitey*; A wszystkie wchodzić nie maią *in Volumen.* Praw Cywilnych, Kryminalnych, i Politycznych, ale pod tytułem: *Uchwał naywyższey Władzy Seymowey*, do posłuszeństwa tak Urzędy wszelkie iako i Obywatelów obowiązywać będą, pokiby ie wola Rzeczypospolitey na następuiącym Seymie Ordynaryinym nieuchyliła.

XXI.

O Sessyach Seymowych w ogólności i dawaniu głosów w szczególności.

1mo. Sessye Seymowe w Izbie Poselskiey i w czasie Izb złączonych trwać powinny, od godziny dziesiątey, do godziny trzeciey po południu, czyli od zaczęcia Sessyi godzin pięć, a solwowane na dłużey być nie mogą, iak do dnia następuiącego, wyiąwszy Swięto.

2do. Gdyby Marszałek Seymowy nie był o godzinie dziesiątey z rana na Sessyi, *primus ex ordine* Poseł, w ktorey Prowincyi iest Laska, podnosić na ten czas Laskę ma, i obowiązek Marszałka dopełniać, aż do przyiścia Marszałka.

3tio. Jeżeliby *Turnus* przed godziną trzecią po południu nie był zaczęty, Sessya kończyć się ma i decyzya potym iuż żadna następować nie będzie. Gdyby zaś *turnus* przed godziną trzecią zaczął się, kończony zupełnie bydź powinien.

4to. Jeżeli przychodzi Proiekt do decyzyi, głosy dawane dłużey nie będą, tylko naydaley do godziny pierwszey po południu, o ktorey godzinie ieżeliby którykolwiek z Seymuiących prosił o *turnum*, Marszałek Seymowy nieodwłocznie przystąpi do ogłoszenia Propozycyi i odbierania wotów *per turnum*, iednakże i przed godziną wzmiankowaną na żądanie Osób Seymuiących, *turnus* dany bydź może.

5to. Nikt z Seymuiących od wotowania *in turno*, wymawiać się nie ma, zawieszeniem swego zdania, a kto wotować będzie głośno, od sekretnego wotowania oddalić się nie powinien, od czego tylko przypadek słabości uwolnić może.

F 6to.

6to. Z kolei tylko każdy wotować powinien, po przeyściu zaś kolei, w porządku iuż wotować nie może; podobnie nie może wotować sekretnie, kto nie był na wotach głośnych, i nie wotował.

7mo. Nad powyższe obowiązki Marszałka Seymowego i Narodowych, wyżey Prawem opisane, ogólny dozor porządku Seymowych Sessyi w Izbie Senatorskiey, do Marszałka pierwszego w porządku w Senacie będącego, a w Izbie Poselskiey do Marszałka Seymowego należy.

8vo. W złączonych Izbach porządek Sessyi należy wspólnie do Marszałka Seymowego i Narodowych.

9no. Marszałek Seymowy Posłom, a Marszałkowie Narodowi Senatorom, Ministrom, i Marszałkowi Seymowemu głosy rozdawać będą.

10mo. Gdyby w którey materyi dla sporów potrzeba było ściśleyszego porozumienia się, wtedy raz ieden w każdey materyi Marszałek Seymowy, za wniesieniem którego z Posłów, naywięcey na godzinę zawiesić będzie mogł czynności Seymowe, w którym czasie wszyscy będą się mogli poufale naradzać i układać, a po tym upłynionym czasie, za uderzeniem Laski i oświadczeniem Marszałka, Izba Poselska do porządku powróci.

11mo. Nikt bez zabranego głosu, *interlocutorie* przymawiać się nie moze.

12mo. Jeżeli kilku Posłów razem głosu żąda, dawane głosy być maią porządkiem Prowincyi.

13tio. Po ogłoszoney Propozycyi przez Marszałka Seymowego w Izbach, żadna oppozycya przeciwko niey, iako przeciwko Propozycyi z Prawa wyiętey, mieysca mieć nie może, ale tę propozycyą zaraz Marszałek Seymowy, ieżeli w Izbach złączonych, oddać ma Marszałkowi pierwszemu, przy Lasce w Senacie będącemu, a ieżeli w rozłączonych, odesłać ma temuż Marszałkowi, i na tę Propozycyą *turnus* natychmiast iść ma.

14to. Sposob i porządek wotów sekretnych do decydowania propozycyów będzie następuiący: na Stole stać będzie naczynie, ktore przedzielone być ma przegrodą wewnętrzną na dwie połowy, z tych iedna połowa pomalowana będzie biało, z napisem *affirmativè*, druga czarno z napisem *negativè*, które napisy oznaczać będą w propozycyi tęż samą decyzyą, iaką stanowiły w głośnym wotowaniu. Z przedniey strony naczynia tego, u dołu ma bydź dwoie zamczystych drzwiczek, iedne do białey, drugie do czarney połowy, z teyże strony u góry będzie otwor, w który włożona ręka rzucić może gałkę do białey, lub czarney połowy, ukrycie. Naczynie to wewnątrz ma bydź suknem wybite. Gałki do wotowania będą wszystkie iedney wielkości, kształtu, i koloru, liczba zaś ich odpowiadać będzie, liczbie Osób Seymuiących, tak w Izbach złączonych, iako też osobno w Izbie Senatorskiey, i Izbie Poselskiey, gdy w Izbach rozłączonych, osobno też Izby wotować będą. Takowe naczynie przed zaczęciem wotów sekretnych, ma bydź pierwey otwarte i okazane całey Izbie, iż iest próżne. Poczym ieżeli *Turnus* idzie w oddzielnych Izbach, w Senacie zamknięte bydź ma naczynie przez pierwszego Marszałka, i przez pierwszego z Deputacyi Seymowey Senatora, a w Izbie Poselskiey przez Marszałka Seymowego i pierwszego w Deputacyi Seymowey zasiadaiącego Posła; ieżeli zaś idzie *Turnus* w Izbach złączonych, naczynie zamknięte bydź ma przez Marszałka Seymowego i pierwszego Marszałka w Senacie. W Izbie Senatorskiey, Marszałek pierwszy w porządku przy Lasce będący, wzywać będzie głosów po iednemu, i porządkiem Senatorów wotować maiących, a Sekretarz Koronny, lub iego mieysce zastępuiący każdemu przystępuiącemu do wotowania gałkę

iedną

iednę publicznie oddawać będzie, który wrzuci ią w naczynie na
Stole stoiące. Do podobnego wotowania Posłowie, bądź w Izbach
złączonych, bądź w Izbie Poselskiey przez Marszałka Seymowego
tym samym porządkiem, iak w wotach głośnych wzywani będą, a
Sekretarz Seymowy każdemu Posłowi przystępuiącemu do Stołu, na
którym stać będzie naczynie, publicznie gałkę iednę odda, który
nieodwłocznie wrzuci ią w toż naczynie. Gdy się wotowanie za-
kończy, ieżeli to było w Izbach rozłączonych, tedy w Senacie Mar-
szałek pierwszy z porządku przy Lasce będący, wraz z Deputowa-
nemi Seymowemi Senatorami, a w Izbie Poselskiey Marszałek Sey-
mowy także wraz z Deputowanemi Seymowemi, a ieżeli w Izbach
złączonych, tedy Marszałek Seymowy wraz z pierwszym Marszałkiem
w Senacie będącym, i Osobami w Deputacyi Seymowey zasiadaią-
cemi tak z Senatu, iako i Posłów, przystąpią do rewizyi naczynia
i przeliczenia Gałek, dla wynalezienia z nich wotów w materyi,
która decydowana będzie; Gdyby w naczyniu znalazło się więcey
gałek nad rozdane, w takowym przypadku, cała robota sekretnych
wotów iest zła, i powtorzenia potrzebuie.

15*to*. Król ma prawo raz dać wotum swoie, drugi raz *Paritatem* rozwiązywać osobiście lub nadesłaniem zdania swego na Piśmie, a wotum Krola dane głośne, chociaż wotum sekretnego dawać nie będzie, iednak w wotach sekretnych liczone bydź ma.

16*to*. Prawo żadne na tym Ordynaryinym Seymie, na którym ustanowione było, znoszonym bydź nie może.

17*mo*. Cokolwiek powiedziało się o Królu w Seymowych czynnościach, to wszystko ma się rozumieć, gdy Król iest przytomny w mieyscu Seymu odprawuiącego się, gdyby zaś przytomny nie był, Seym podług opisu Prawa odbyty bydź ma.

XXII.

O Sessyach Prowincyonalnych i na nich Elekcyach.

1*mo*. Sessye Prowincyonalne na Seymach Ordynaryinych zbierać się mogą we wszystkie dnie w każdym czasie wolnym od Sessyi Seymowych; W przypadkach zaś Extraordynaryinych, za obwieszczeniem pierwszego w porządku Senatora, zbierać się będą.

2*do*. Składać się będą Sessye Prowincyonalne z Senatorów i Posłów, swoiey *respectivè* Prowincyi.

3*tio*. W czasie każdego Seymu zaraz na początku onego, każda Prowincya na cały ciąg Seymu do odbywania Sessyów Prowincyonalnych obierze dla siebie iedno mieysce.

4*to*. Senator pierwszy w porządku, na Sessyi Prowincyonalney znayduiący się, prezydować ma, i ten żądaiącym głosy rozdawać będzie.

5*to*. Każda Prowincya obierze iednego z Posłów do trzymania Protokułu na Sessyach Prowincyonalnych.

6*to*. Będzie szczególnieyszym obowiązkiem Sessyi Prowincyonalnych: 1*mo*. Dla zachowania kompletu dawać *pluralitate* pozwolenie żądaiącym odiazdu z Seymu, a żadna Prowincya nie będzie mogła dać zezwolenia wyiazdu od Seymu Senatorowi, lub Posłowi, tylko w tym umiarkowaniu, aby czwarta część Seymuiących, każdey *distinctim* Prowincyi, w Seymie zostawała. 2*do*. Odprawiać wszystkie Elekcye do wyboru na Sessyach Prowincyonalnych Prawem oznaczone, które zawsze *semotis Arbitris* odbywać się maią, a w cza-

sie tych Elekcyi, żadne głosy zabierane nie będą. 3tio. Ułatwiać dezyderya Prowincyonalne i Proiekta względem nich układać. 4to. Porozumiewać się w materyach przychodzących do decyzyi Seymowych. 5to. Kommissarze do wszystkich Kommissyów Narodowych obierani będą na Sessyach Prowincyonalnych, osobno do każdey Kommissyi po odbytym iey examinie. 6to. Na Sessyach Prowincyonalnych wybierani będą, z Plenipotentów Miast, do Kommissyi Policyi, Skarbowey, i Assessoryi, i na tychże Sessyach wyznaczeni będą, którzy do którey Kommissyi, i Assessoryi należeć maią.

7mo. Składaiący Sessye Prowincyonalne, Senatorowie i Posłowie naypierwszą uwagę mieć powinni na kondycye do Elekcyinego Urzędu ubiegaiącym się, Prawem przepisane.

8vo. Sekretarz Seymowy do Elekcyi do Deputacyów, Seymowey, do Examinu Straży i Kommissyów, odda Prezyduiącemu Regestr wszystkich Seymuiących, a do innych Elekcyi Regestr Kandydatów podaiących się, przez Marszałka Seymowego podpisany, który Regestr Prezyduiący głośno przeczyta, a ieżeliby znaydowali się podani za Kandydatow, którzyby nie mieli za sobą kondycyi Prawem przepisanych, z tegoż Regestru za zdaniem Prowincyi iednomyślnym, lub przez wota nawet sekretne, wyłączeni bydź powinni.

9no. Każda Elekcya następuiącym odprawi się sposobem: Sekretarz Seymowy tyle Exemplarzów wydrukowanych Regestru Kandydatów do Elekcyi odda Prezyduiącemu, aby wystarczył dla wszystkich Senatorów i Posłów wotować maiących z Prowincyi, Prezyduiący zaś każdemu Senatorowi i Posłowi teyże Prowincyi idącemu do wotowania, oddawać będzie ieden Exemplarz Regestru. Powinny stać stoliki zasłonione od widoku, na których wotuiący, podkreślać maią Kandydatów, powinien stać na stole Wazon, który pierwey ma bydź otworzony i publicznie okazany, że iest próżny, a potym zamknięty bydź powinien dwoma kluczami, z których ieden bydź ma u Prezyduiącego, a drugi u pierwszego z porządku Posła Prowincyi. Prezyduiący wzywać będzie porządkiem Senatorów, i Posłów do wotowania, a każdy wotuiący, na stoliku zasłonionym od widoku, podkreśli na Regestrze tyle Kandydatów, iaka liczba podług Prawa iest potrzebna do obrania Kommissarzów, i tenże Regestr zwinąwszy, do Wazonu stoiącego na stole publicznie włoży. Po odbytych wotach przez wszystkich Senatorów i Posłów Prowincyi, Prezyduiący za Assessorów do examinowania wotów wezwie z każdego Woiewództwa pierwszego Posła. Examinatorowie otworzywszy na publicznym widoku naczynie Elekcyine, przeyrzą naypierwey wszystkie Regestra, dostrzegaiąc, czy są podkreślone w takiey liczbie, iaka Prawem iest przepisana. Którykolwiek Regestr nie miałby takiey liczby podkreśloney, lub znalazłby się opisowi Prawa o każdey w szczególności Kommissyi przeciwny, Examinatorowie natychmiast deklarować będą, takowy Regestr za nie ważny i odrzucony, potym do przerachowania liczby wotów przystąpią, a którzy z Kandydatów będą mieli większość wotów, natychmiast ogłoszonemi do Funkcyi, do których wybieranemi będą, zostaną. Jlekroć równość wotów na których Kandydatów znalazłaby się, Prezyduiący w porządku rozwiązania *Paritatis votorum*, rozda dwie kartki każdemu wotuiącemu przez iednę rękę pisane, lub drukowane, z napisem słowa *Affirmativè*, drugą *Negativè*, i deklarować będzie publicznie, która kartka którego Kandydata oznacza. Wota tym samym porządkiem iść będą, co i pierwey, a każdy z oddanych sobie dwoch kartek, iednę zwiniętą, w Wazon wrzuci. Przeliczone takowe wota przez Prezyduiącego i Assessorów na którego z Kandydatów ukażą większość, ten za obranego ogłoszonym zostanie. Jeżeliby powtórna równość wotów wypadła, do rozwiązania iey sposób

sób

ſób ten ſam wotowania powtarzanym będzie, póki większość Wotów na którego z Kandydatów nie okaże ſię. Każda zaś Elekcya iednego dnia zakończona być powinna, i nigdy Wazony z Regeſtrami nierewidowanemi od Seſsyi, do Sessyi zoſtawiane być nie maią. Po zakończoney Elekcyi, Prezyduiący z Aſsessorami Regeſtr obranych podpiſze, i Marſzałkowi Seymowemu dla ogłoſzenia go, w Izbach Seymowych odda.

XXIII.

Ubeśpieczenie Prawa o Seymach.

1*mo*. *Liberum veto*, Konfederacye wſzelkiego gatunku, i Seymy Konfederackie, iako duchowi ninieyſzey Konſtytucyi przeciwne, Rząd obalaiące, ſpołeczność niſzczące, na zawsze znoſiemy.

2*do*. Porządek Seymów, i wſzelkie ich obrządki tak iak ſą w teraźnieyszym Prawie, w całey rozciągłości przepiſane, iedynym odtąd prawidłem Seymowania na zawſze będą, które całe Prawo teraźnieyſze o Seymach za Prawo Konſtytucyine poſtanawiamy; a wſzelkie inne Prawa o porządku Seymowania dawniey uſtanowione, uchylamy.

XXIV.

O wyſtępkach przeciwko Seymowi.

1*mo*. Wyſtępek przeciwko Seymowi popełnia, ktokolwiek otacza mieyſce Seymowe Woyſkiem, Milicyą, lub kupą zbroyną, bądź do ſkłonienia, bądź do gwałcenia woli Seymuiących. Hersztowie i Dowodzcy takowego gwałtu podpadać będą karze infamii i śmierci.

2*do*. Ktokolwiek tamuie wniyście Senatorowi czy Posłowi do Izb ich właściwych, lub w czaſie złączenia ſię Izb, do Izby wſpólney Senatorſkiey, Herſztowie i Dowodzcy takowego gwałtu, karze infamii i śmierci podpadać będą.

3*tio*. Ktokolwiekby w mieyſcu i czaſie Sessyi Seymowey z bronią ogniſtą był poſtrzeżony, albo oręża, choćby bez ranienia i zabóyſtwa zaczepnie dobył, lub złośliwie uderzył, ten karze infamii i śmierci podpadać ma.

4*to*. Ktokolwiek proponuie związek Seymowy Konfederacki, a tym bardziey w ten wchodzi, na ten ſię pisze, i Seym arbitralnie odprawia, takowy karze infamii i śmierci podlega.

5*to*. Sprawy tego gatunku do Sądów Seymowych należą, ze zlecenia Seymu Ordynaryinego, lub zawſze gotowego.

6*to*. Ktoby z Seymuiących bez zezwolenia Prowincyi od Seymu odieżdżał, a przez to gdyby komplet Seymu był zerwany, w Sądach Seymowych odpowiadać ma.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Jnfl. i Kurl. Nomi. Koad: Bis. Wi. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego Depu-

134.

putowany do Konstytucyi z Senatu W. X. Littgo. Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski, Poseł Wołyński wyznaczony do Deputacyi Seymowey. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput. z Prowincyi Wielko. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszo. Deputowany do Konstytucyi Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Offici sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

A. Siarczynski

Leg. Moraczewski.

SUB EODEM ACTU.

Ad Officium Actaque præſentia Caſtrenſia Capitanealia Varſavienſia perſonaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majeſtatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis ejus Conſtitutionem infraſcriptam obtulit, & ad ingroſſandum in Acta præſentia porrexit, tenoris talis:

Seym Konſtytucyiny Extra-Ordynaryiny.

I.

Seym Konſtytucyiny Extra-Ordynaryiny odprawiać ſię będzie w Mieście Warſzawie, wyiąwſzy przypadki wyrażone w Prawie o Seymach Ordynaryinych pod Artykułem I. w Punkcie *2gim* i *3cim*.

II.

1mo. Seym Konſtytucyiny zwoływany być ma co dwadzieścia pięć Lat.

2do. Pierwſzy Seym takowy odprawiać ſię będzie w czaſie Seymu Ordynaryinego, iaki z Prawa przypada, to ieſt: w Roku Tyſiąc Ośmſet Szesnaſtym Dnia pierwſzego Mieſiąca Października.

3tio. Co ſię tyczy ſpoſobu i pewności zwołania Seymu tego Konſtytucyinego, wſzyſtko to iemu ſłuży, co ieſt powiedziano w Prawie o Seymach Ordynaryinych, pod Artykułem II. w Punkcie *2gim* i *3cim*.

4to. Seym Konſtytucyiny kończyć ſię powinien koniecznie na trzy Mieſiące przed naſtępuiącym zwyczaynym Seymem Ordynaryinym.

III.

Seymowi Konſtytucyinemu ſłużą naſtępuiące Artykuły w Prawie o Seymach Ordynaryinych zawarte, to ieſt: Artykuł IV. O Oſobach Seym ſkładaiących. V. O Obowiązku znaydowania ſię na Seymie Senatorów, Miniſtrów, i Poſłów. VI. O beſpieczeńſtwie Oſób Seym ſkładaiących. VII. O czynieniu zarzutów Senatorom, Miniſtrom, i Poſłom. VIII. O otwarciu Seymu, i o Rugach. IX. Co do obrania Marſzałka i dalſzych czynów Seymowych, aż do Izb złączenia. X. Co do wyznaczenia Deputacyi na każdym Seymie Ordynaryinym zwyczaynie potrzebnych. XI. Co do czynów Seymowych po złączeniu Izb aż do rozłączenia. XII. O Elekcyi Sędziów Seymowych w złączonych Izbach.

IV.

1mo. Po Elekcyi Sędziów Seymowych, dnia naſtępnego zaczynać ſię powinno czytanie Proiektów do Prawodawſtwa z Propozycyi od Tronu na Seymiki podanych, to ieſt: *1mo.* Czytanie Proiektów do Praw Politycznych Konſtytucyinych. *2do.* Czytanie Proiektów do Praw Politycznych Porządkowych.

136.

2do. Ile razy którykolwiek z Posłów poda Proiekt iaki, takowy natychmiast czytany być powinien.

3tio. Seymowi Konstytucyinemu służą Punkta: *3ci, 4ty i 5ty*, zawarte pod Artykułem XIII. Prawa o Seymach Ordynaryinych.

V.

Artykuł XIV. Prawa o Seymach Ordynaryinych służy cały Seymowi Konstytucyinemu.

VI.

1mo. Ponieważ istotnym i głównym obiektem Seymu Konstytucyinego iest rewizya i poprawa Konstytucyi; przeto obowiązkiem będzie Deputacyi Konstytucyiney, wszystkie podane na Seymie Proiekta, iuż od Króla i Straży, iuż od Seymuiących Posłów dzielić. 1mo. Na Proiekta do Praw Politycznych Konstytucyinych, w rzędzie których, wszystkie te Proiekta mieścić ma, które ściągaią się do Praw zawartych w Prawie pod tytułem: *Ustawa Rządowa*. 2do. Na Proiekta do Praw Politycznych Porządkowych, w rzędzie których mieścić ma Proiekta ściągaiące się do szczególnych opisów i porządku postępowania Władz Rządowych.

2do. Deputacyi Konstytucyiney szczególną powinnością będzie pilnować, ażeby żaden Proiekt nic takiego w sobie nie zawierał, coby naruszało Prawa niewzruszone, lub *Pacta Conventa*.

3tio. Jeżeli rzecz Proiektu podanego naruszałaby Prawo niewzruszone lub *Pacta Conventa*, taż Deputacya podaiącemu wystawi potrzebę albo cofnienia zupełnego Proiektu, albo odmiany onego. Jeżeliby zaś podaiący Proiekt nie dał się przekonać uwagami przełożonemi, Deputacya Konstytucyina Proiekt ten pod gatunkiem, do którego nayznaczniey zmierza, podług powyższego opisu, umieści, a w opinii przyłączoney uwagi przyda. 1mo. Jeżeli rzecz Proiektu nie iest przeciwna *Prawom niewzruszonym lub Paktom Konwentom*. 2do. Proiekt czy nie zawiera w sobie wiele różnych materyi, i czy iest w wyrazach czystych i nieoboiętnych podany.

4to. Przepisy dla Deputacyi Seymowey w Prawie o Seymach Ordynaryinych pod Artykułem XV. w Punktach *10tym 11tym 13tym 14tym* umieszczone, służą równie i Deputacyi Konstytucyiney na Seymie Konstytucyinym.

VII.

1mo. Seymowi Konstytucyinemu służą, Punkt *1szy 2gi 3ci 4ty 5ty* w Artykule XVI. Prawa o Seymach Ordynaryinych.

2do. Zaczynać się nayprzód będzie decyzya Proiektów do Praw Politycznych Konstytucyinych, a po tych ukończonych przystąpi Izba Poselska do decyzyi Proiektów, do Praw Politycznych porządkowych.

3tio. Na Seymie Konstytucyinym wszystkie te Proiekta, gdyby iednomyślności nie było, decydowane będą prostą większością Wotów nayprzód głośnych, po Wotach zaś głośnych sekretne koniecznie iść powinny, choćby żaden z Posłów onych nie żądał, i dla tego w Propozycyi *ad Turnum* podaney, same sekretne *Vota* stanowić będą.

4to. Po przeczytaniu Proiektu i opinii Deputacyi Konstytucyiney, Marszałek Seymowy zapyta się Izby o zgodę na cały Proiekt.

5to. Za oppozycyą chociażby iednego Posła, Marszałek przystąpi zaraz *ad Turnum* na Propozycyą taką: *Czyli Proiekt przeczytany ma być w całości przyiętym? albo poprawionym?*

6to.

6to. Jeżeliby który z Posłów sprzeciwiał się całemu Proiektowi i tegoż odrzucenia zupełnego żądał; ma zaraz od siebie podać Propozycyą taką; *Czyli Proiekt, ma bydź odrzuconym, albo poprawionym?* Między taką Propozycyą i od Laski podaną, póydzie nayprzód *Turnus* na takie zapytanie: *Jaka z propozycyów przyięta bydź ma*, a ten słowami tylko *Affirmativè*, albo *Negativè*, odbywać się powinien.

7mo. Jeżeli większością utrzyma się propozycya do oddalenia Proiektu zmierzaiąca, Proiekt taki iuż drugi raz na tym Seymie podniesionym nie będzie.

8vo. Jeżeli zaś od Laski podana Propozycya utrzymaną zostanie, wtedy Izba przystąpi *ad Turnum* na tęż propozycyą, decyduiąc przyięcie Proiektu całkiem, albo poprawę onego.

9no. Gdy Proiekt do poprawy odesłanym zostanie, Marszałek Seymowy rozdawać będzie głosy Posłom tego żądaiącym, z kolei Prowincyi do samey tylko iedynie materyi toczącey się, dla wyświecenia oney, a Posłowie żądaiący poprawy Proiektu przeszlą wcześnie uwagi swoie na piśmie, do Deputacyi Konstytucyiney.

10mo. Odesłanie Proiektu do Deputacyi, końcem poprawy zatrzymywać Izby niebędzie od wprowadzenia z porządku, i decydowania innych następuiących Proiektów.

11mo. Pryniesiony nazad do Izby Proiekt, iuż poprawny może przerwać materyą rozpoczętą i powtórnie decydowany będzie, w przypadku nie iednomyślności na taką propozycyą: *Czyli Proiekt przeczytany ma bydź w całości przyiętym, czyli ieszcze do poprawy odesłanym?*

12mo. Każde pomienione Prawo Polityczne Konstytucyine, lub Polityczne Porządkowe po przeyściu formalnym, w Izbie Poselskiey, do Senatu natychmiast przesłane bydź powinno.

13tio. Po przeczytaniu żądanego Prawa od Izby Posselskiey, w Senacie Król zdanie swoie otworzy, a Marszałek przy Lasce Senatu będący, zapyta o zdanie Senatu. Jeżeli niebędzie w Senacie iednomyślności na żądane Prawo przez Izbę Poselską, *Turnus* iść ma na taką propozycyą: *Czyli Prawo żądane ma bydź zwrócone do powtórney Izby Poselskiey decyzyi, czyli też ma zaraz brać moc Prawa zapadłego?*

14to. Senat decydować będzie, takąż samą większością wotów, i tymże sposobem, iaki iest dla Izby Poselskiey przepisany w punkcie *3cim* tegoż Artykułu z dodatkiem, że od dnia, którego z Izby Poselskiey przysłane będzie Prawo żądane, do Senatu, naydaley w następney Sessyi, Senat decydować powinien, przyięcie onego, albo zwrócenie do powtórney decyzyi.

15to. Jle razy Prawo od Izby Poselskiey żądane w Senacie iednomyślnością, lub przepisaną większością wotów, przyięte będzie, na ten czas to Prawo żądane, mieć iuż będzie moc Prawa zapadłego; kiedy zaś Senat udecyduie zwrócenie żądanego Prawa do powtórney Izby Poselskiey decyzyi, na ten czas powinien będzie Senat zaraz przesłać na Piśmie, do Marszałka Seymowego uwagi swoie, nad tym żądanym Prawem, z przełożeniem Rady, w czymby one odmienić, lub poprawić należało. A Izba Poselska na trzeciey Sessyi od czasu takowey rezolucyi Senatu, zastanawiaiąc toczącą się w tym czasie materyą w Izbie, przystąpi do powtórney tegoż żądanego Prawa decyzyi iednomyślnością, lub przepisaną większością wotów, i takowa powtórna decyzya Izby Poselskiey, iuż pod rozpoznanie Senatu podpadać niema, lecz moc Prawa zapadłego mieć będzie.

16to. W ciągu czasu przesłania z Izby Poselskiey żądanego Prawa, do Senatu i powtórney onego decyzyi, ieżeliby to z Prawa wypadło, Izba Poselska zatrudnić się może, decyzyą następnych Proiektów.

17mo. Każde Prawo, po ustanowieniu zaraz Marszałek Seymowy wraz z Osobami do Deputacyi Konstytucyiney wyznaczonemi podpisywać maią, w zwykłey Izbie Konferencyonalney Seymowey, a Sekretarz Seymowy do Oblaty w Akta, gdzie Seym będzie, naydaley dnia trzeciego podać powinien.

VIII.

Cały Artykuł XXI. w Prawie o Seymach Ordynaryinych, co do Sessyów Seymowych w ogólności i dawania głosów w szczególności, służy Seymowi Konstytucyinemu z tą iedną w Punkcie 13tym tegoż Rozdziału różnicą, że Propozycya *ad Turnum* do Prawa w Izbie Poselskiey podana, nie będzie od Marszałka Seymowego posyłana do Senatu.

IX.

Dalsze czynności i obrządki Seymu Konstytucyinego odbywać się maią, podług przyiętych szczególnych opisow Prawa o Seymach na tymże Seymie Konstytucyinym.

Punkta służące wszystkim Seymom tak Konstytucyinemu iako Ordynaryinemu i gotowemu.

1mo. Ile razy Marszałek Seymowy zapytywać się będzie, o zgodę Izby na Proiekt iaki, lub ustne zalecenie, zgadzaiący się Seymuiący w milczeniu zachowaią się; przeciwni zaś Proiektowi, lub zaleceniu oppozycyą swoią w głosie oświadczą.

2do. Marszałek Seymowy wyznaczy iednego z Kancellaryi Seymowey, do trzymania Protokułu Seymowego, w którym wszystkie każdey Sessyi Seymowey czynności i rezolucye zapisane bydź maią, co ma służyć tylko do ułożenia porządnego Dyaryuszu Seymowego. Tak wyznaczona Osoba wykona przysięgę przed Marszałkiem, na wierne utrzymanie Protokułu, ten Protokuł Marszałek Seymowy z Sekretarzem podpisywać będą, po każdey Sessyi Seymowey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Seym: Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kur: Nom: Koad. Bis: Wil. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztt:

Kasztt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowawy z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Weyssenhoff Deputo: z Prowin:. Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł W. Poz. Deputowany z Prow: Wielkopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogr: Deputowany z Prowincyi Wielkopol: Post. cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

Lectum per Krosnowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maji Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium Actaque praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confaederationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio, & Actis illius Cnstitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis =

Deklaracya tymczasowa względem Processów i Sądow.

GDy podług Ustawy Rządowey, prawidła wyboru Sędziów i oznaczenia Sądów Ziemiańskich pierwszey Instancyi, dotąd nie są przepisane; Przeto My Król wraz z Stanami Zgromadzonemi, chcąc mieć bieg sprawiedliwości nieprzerwanie dopełniany, stanowiemy; aby Sądy dotąd Ziemskie i Grodzkie w swoich Kadencyach w Koronie i Litwie tym czasem, toiest: do dalszey Seymu ninieyszego uchwały, odprawowały się, i Sprawy podług dawnieyszych Praw do nich należące rozsądzały. A że Seymikom Elekcyi Deputatów na Trybunały i Reassumpcyi tychże Trybunałów tak w Prowincyach Koronnych, iako i W. X. Litewskiego ieden czas oznaczyliśmy; w tym zaś przeciągu kilkomiesięcznym Trybunał w Prowincyi Wielko-Polskiey odbywać się nie będzie; Zaczym, iżby w niey sprawiedliwość Exekucyi Dekretów i Processu wymagaiąca, zwłoki niecierpiała, deklaruiemy do dalszey ustawy Seymu, aby każdy w Trybunale, Ziemstwie, lub Grodzie, Process podług Prawa Grodzieńskiego Roku tysiąc siedmset ośmdziesiąt czwartego zupełnie otrzymany maiący, zapozwał o zyskanie Dekretu *Executionis* do tego Ziemstwa, lub Grodu, pod którego Juryzdykcyą Dobra przekonane, Exekucyi podległe znayduią się. W Sprawach zaś z Sędzią lub Sędziami w tych Sądach zasiadaiącemi, zachodzących, wolność Stronie zapozwania o Dekret *Executionis* do własnego, albo pobliższego Ziemstwa czyli Grodu zostawuiemy: Przytym z Dekretów wyżey wymienionych, o dodanie pomocy Woyskowey, Prawo Seymu teraźnieyszego, dopełniane mieć chcemy. Także w przypadku śmierci, lub posta-

stąpienia na wyższy Urząd, iako też nie ziechania którego z Sędziów Ziemskich, lub Grodzkich, wolność Obywatelom obrania Surrogata, stosownie do uchwały Seymu teraźnieyszego w Koronie zostawuiemy, a to niedłużey, iak do czasu Prawem oznaczyć się maiącego dla Sądów Ziemiańskich.

Stanisław Nałęcz Małachówski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bis: W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt. do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta, i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkop: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszog: Deputowany do Konstytucyi P. W. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputat do Konstytucyi z Prowin: Jozef Weyssenhoff Deputowny z Prow: Littey, Wo Xa Litt. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mp.

Lectum per Chróścicki.

SUB EODEM ACTU.

Ad Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comisiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis.

Deklaracya tym czasowa względem Kommissyów Cywilno-Woyskowych Oboyga Narodów i Urzędów Ziemskich i Grodzkich w W. X. Littm.

Z powodu naznaczonego czasu na obieranie Kommissarzów Cywilno-Woyskowych w dniu osiemnastym Miesiąca Sierpnia My Król za zgodą Stanów Funkcyą Kommissarzów tez Kommissyi Cywilno-

wilno-Woyskowe, teraz składaiących w Koronie, i w W. X. Litt do dnia ośmnastego Sierpnia Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego przeciągamy, z obowiązkiem, aby rozkład kompletu na ten czas Prorogacyi, między sobą ułożyli. Równie Urzędy Ziemskie i Grodzkie w W. X. Lit: do czasu obrania Sądów Ziemiańskich, przy zwykłych Obowiązkach zachowuiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litego.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nom: Koad. Bis: W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowawy z Prowincyi Małopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński Poseł Z: Dobrz: Deput: z Prowincyi Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Weyssenhoff Deputowany z Prowincyi Litewskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

A. Liarosynski

Lectum per Chrościcki.

143. 144.

59

SUB EODEM ACTU.

Oblata

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis.

Warunek tymczasowy dla Kancellaryi Sądowych w Xięstwie Mazowieckim.

POnieważ w Xięstwie Mazowieckim rozrządzenie i Gospodarstwo Kancellaryów, przywiązane było do urzędu Pisarza; Przeto My KROL, za zgodą Stanów, do dalszey Ustawy Seymowey, *in casu fatorum*, dla wygody Publiczney Obywatelów, aby każdy mógł *adire ad propria Acta* rząd Kancellaryi tymczasowy i otworzenie Xiąg natychmiast Podsędkom Ziemskim mieyscowym zlecamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski. Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Józef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nomi: Koad: Bis: Wil: Kazimierz Konstt: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopol. Józef Weyssenhoff Deput: z Prow: Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznań: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogr: Deputowany z Prow: Wielkopol. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officij Sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mpp.

Lectum per Chróścicki

A. Siarczyński

Oblata

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Octava Mensis Maji Annô Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis ═

SĄDY SEYMOWE.

I.

Co do składu Sądów Seymowych.

SĄd Seymowy składać się będzie z Osob Trzydziestu sześciu, to iest: z Senatu Dwunastu w Kommissyach Rządowych zasiadać nie mogących, a z Posłów Dwudziestu Czterzech, którzy w równey liczbie z każdey Prowincyi wybierani będą co dwa Lata, sposobem w Prawie o Seymach przepisanym. Komplet zaś naymniey z Osob Piętnastu składać się ma, a na tych Sądach *Primus ex ordine* przytomny prezydować będzie z tey Prowincyi, przy którey iest Laska Seymowa.

II.

Gdyby zaś przeciwko któremu Sędziemu przez Losy wybranemu przyszła Sprawa przed Sąd Seymowy, natenczas ów Sędzia zasiadać nie ma, równie, iako i w przypadku zadanego, a przez Sąd uznanego wspólnictwa: oraz, gdyby obwiniona w Sądzie Seymowym Osoba excypowała przy gruntownych dowodach Sędziego, przeto, iż iest iey nieprzyiacielem, lub, że ma z nią Proceder prawny, że po niey spodziewa się Sukcessyi, czyli słowem: że ma interess w iey pognębieniu i zgubie.

III.

We wszystkich zaś przypadkach, gdyby w potrzebie nie było przepisanego Piętnastu Osob kompletu; sam Sąd Seymowy w liczbie przynaymniey Dwunastu Osob zebrany przez Losy wybrać może Osoby z Dygnitarzów czyli Urzędników Koronnych i W. X. Litewskiego na mieysce iedynie nieprzytomnych, a do kompletu potrzebnych Sędziów. Gdyby zaś wspomniony środek potrzebnemu kompletowi skutecznie nie zaradzał, z przyczyny znaczney liczby Sędziów przez obwinionego od sądzenia excypowanych; Naówczas Seym nowych Sędziów Trzydziestu Sześciu przez Losy wybrać ma, którzy wtenczas

czas tylko będą mieli Prawo i powinność zasiadania na Sądach, gdy potrzeba kompletu wymagać będzie, i przeciwko nim żadna excepcya mieysca mieć nie będzie.

IV.

Po obraniu, i nieodwłocznym Przysięgi wykonaniu, Sędziowie Seymowi w przeciągu dni dwunastu Juryzdykcyą swoią ufunduią, Ordynacyą Sądów swoich, co do dni i godzin, iako i innych porządkowych szczegółów Prawem nie obiętych, ułożą; iednego z Grona swego do trzymania Sentencyonarza iednomyślnością lub większością Kresek sekretnych, obiorą; Kancellaryą sądową urządzą, i zaraz nieodstępnie Sprawy, ieżeli się iakie znaydą, sądzić będą iednę po drugiey, wedle porządku wpisów uczynionych, stosownie do kołei Spraw przez Seym odesłanych, aż do zupełnego wszystkich Spraw zakończenia. Pisarzem w Sądach Seymowych będzie Pisarz Ziemski Mieyscowy.

V.

A którzyby z Sędziow Seymowych w iakieykolwiek Sądów Seymowych potrzebie na czas Listem od Prezyduiącego w Sądach Seymowych zasiadaiącego ostrzeżony nie ziechał, lub ziechawszy, komplet zrywał, lub z mieysca Sądu, bez zezwolenia onegoż, oddalał się, takowy w tymże Sądzie Seymowym przekonany, karze *Carentiæ Activitatis* na lat dwa podpadać będzie. Od tego rygoru Prawa Sędziów Seymowych prawdziwa tylko choroba, lub fizyczne niepodobieństwo znaydowania się na mieyscu Sądów uwalniać będzie, co Przysięgą potwierdzone bydź powinno.

VI.

Do składu Sądów Seymowych należą Referendarze Narodowi, których obowiązkiem będzie, treść wszystkich wniosków, dowodów i odwodów od Stron czynionych, Sądowi Seymowemu na ustępie wiernie i dokładnie przekładać, oraz wypadaiące z treści rzeczy Konkluzye czyli Propozycye do decyzyi Sądowey na piśmie *consultive* podawać.

VII.

Co do Spraw Sądom Seymowym należących.

Do Spraw Seymowych należą wszelkie Sprawy, w których idzie o poznanie i ukaranie popełnionych występków publicznych, których są dwa gatunki, toiest: iedne są przeciwko Narodowi, drugie przeciwko Naywyższemu Rzeczypospolitey Rządowi. Występki przeciwko Narodowi, to iest te, które gwałcą publiczne Narodu bespieczeństwo, lub przynoszą pospolitą całemu Narodowi szkodę, są troiakiego rodzaiu, toiest: *1mo.* Występki gwałtu publicznego. *2do.* Zdrady publiczney. *3tio.* Szkody publiczney.

VIII.

Występki publicznego gwałtu przeciwko Narodowi popełnia *1mo.* Ktokolwiek pobudza Pospólstwo we Wsiach, lub Miastach do buntu, do zbroynego kupienia się, do publicznego i wewnętrznego niepo-

niepokoiu. *2do.* Ktokolwiek buntuie Woysko, czyli namawia, i iakiemikolwiek sposobami nakłania Woysko Rzeczypospolitey do niesłuchania Kommendy Woyskowey Ordynansów, a tym bardziey rozkazów naywyższey władzy Stanów Rzeczypospolitey Seymuiących. *3tio.* Ktokolwiek pobudza do buntu i zbroynego związku pod iakimkolwiek nazwiskiem, Hersztowie i Dowodzcy buntu Pospolstwa, buntu Woyska, i buntu Szlachty, podpadać będą karze śmierci, i wieczney Infamii, która tak w tym, iak w każdym innym przypadku naymniey rozciągać się nie ma do niewinnych Osob, iakimkolwiek krwi, i towarzystwa związkiem złączonych z winowaycą. Pomocnicy zaś i wykonywacze mniey winni, Infamią, albo wiecznym, lub doczesnym więzieniem, albo wieżą górną, lub dolną, albo odsądzeniem od Urzędów, lub od *ab omni Activitate*, lub od maiątku, który w takowym przypadku ma spadać na prawych Sukcessorów, karani bydź maią wedle okoliczności większey, lub mnieyszey winy. Hersztowie, Dowodzcy, celnieysi Pomocnicy, i Wykonywacze zawsze do Sądów Seymowych należeć, i surowszym karom podlegać maią; Prości zaś Buntownicy maią bydź odsyłani do Sądów zwyczaynych, i karani, stosownie do wielkości popełnionego występku. Prócz tego każdy Buntownik za popełnione w czasie buntu zaboystwo, karze śmierci podlegać, a przez siebie, lub przez swoich wykonywaczów poczynione komukolwiek krzywdy i szkody maiątkiem własnym nadgradzać powinien, słowem: wszelkie przestępstwa popełnione w czasie buntu, sądzone, i w miarę przewinienia ukarane bydź maią, w każdym Sądzie rodzaiowi sprawy przyzwoitym. *4to.* Występek publicznego gwałtu przeciwko Narodowi popełnia, ktokolwiek wprowadza obce Woysko do Kraiu Rzeczypospolitey, i taki karze Infamii i śmierci podpadać będzie. *5to.* Ktokolwiekby w czasie woyny zaczętey przeciwko Rzeczypospolitey wszedł w służbę Nieprzyiacielskiego Woyska, ten podpada karze Infamii, i wiecznego wygnania z Kraiu Rzeczypospolitey. *6to.* Gdyby kto z dobraną kupą zbroyną po Wsiach, Miastach, Komorach gwałtem wybierał Dochody Rzeczypospolitey, lub one całkiem gwałtownie zabierał, ten karze wiecznego więzienia podlegać będzie, a szkoda Skarbowi Publicznemu, lub Obywatelom uczyniona ma bydź wedwoynasob nadgrodzona z maiątku Winowaycy: Reszta zaś tegoż maiątku, tak iak w każdym podobnym przypadku ma się dostać w całości prawym Sukcessorom, ma bydź iednak wyznaczona cząstka dochodu na subsystencyą Więźnia.

IX.

Występek zdrady publiczney przeciwko Narodowi popełnia *1mo.* Ktokolwiekby uknował spisek na wzniecenie buntu Pospolstwa, buntu Woyska, lub buntu Szlachty, i iakiegokolwiek zbroynego związku Prawem zakazanego. Jako zaś przez spisek rozumieć się zawsze ma *zmowa Podpisem, lub Przysięgą uczyniona na popełnienie szkodliwego Narodowi występku Prawem zakazanego*, tak cokolwiek Obywatel wolnego Narodu mówi, pisze, drukuie, czyni, lub czynić zamierza, sposobem w Prawie opisanym, lub sposobem, którego Prawo nie zabrania, to wszystko pod haniebne nazwiska spisku, buntu, i tym podobne nigdy podciągane nie będzie. *2do.* Ktoby uknował spisek na obalenie wolnego i niepodległego Rzeczypospolitey Rządu, toiest: *1mo.* Na zniesienie Seymików i Seymów. *2do.* Na wyięcie Woyska z pod władzy naywyższey Stanów Rzeczypospolitey Seymuiących. *3tio.* Na oddanie iedney iakiey Osobie, lub oddzielnemu od Seymu ciału wszystkich naywyższych Władz i Praw Rzeczypospolitey, ten popełnia występek zdrady Publiczney przeciwko Narodowi. Hersztowie

wie i Dowodzey wspomnionych spisków iawnemi dowodami przekonani, karże Infamii i śmierci podpadać maią: Wspólnicy zaś podług stopnia winy mnieyszym karom w Artykule VIII. wyrażonym podlegać będą. 3tio. Ktokolwiekby wchodził w zmowę z obcemi Narodami końcem w powyższych Punktach wyrażonym, iako Zdrayca Narodu, Infamią i śmiercią karany bydź ma. 4to. Ktoby poddał zmownie Fortecę, Zamek, iakąkolwiek Possessyą Rzeczypospolitey, lub iaką część iey Woyska obcemu Narodowi, iako Zdrayca Narodu, karże Infamii i śmierci podpadać będzie. 5to. Każdy Obywatel przekonany o Pensyą braną od iakiego Dworu Zagranicznego bez wiadomości Rządu Rzeczypospolitey od wszelkich Urzędów, & *ab omni Activitate*, iako Zdrayca Narodu nazawsze ma bydź odsądzony. 6to. Ktoby zdradliwie obcemu Narodowi wydawał sekreta i taiemnice Rzeczypospolitey, w miarę ważności sekretu i wielkości winy karany bydź ma Infamią lub więzieniem, lub innemi przyzwoitemi, karami. 7mo. Przekonany o korrupcyą, czyli przekupstwo, Senator, Minister, Poseł na Seym, Marszałek i Vice-Marszałek Seymowy, Minister u Dworu Zagranicznego, i którykolwiek Sędzia zasiadaiący w Sądach *Ultimæ Instantiæ*, iako zdradzaiący w swym urzędowaniu powszechność Narodową odsądzeniem nazawsze od wszelkich Urzędów ma bydź ukarany. 8vo. Przedawanie Ludzi za granicę, lub rekrutowanie Ludzi w Kraiu Rzeczypospolitey dla Woyska zagranicznego, iako zdrada Narodu ma bydź ukarana wiecznym, lub doczesnym z Kraiu wygnaniem, lub utratą maiątku, lub więzieniem wiecznym, albo doczesnym w miarę przewinienia, i onego okoliczności. Gwałtowne zaś rekrutowanie Ludzi dla Woyska zagranicznego, będąc nie tylko zdradą, lecz i gwałtem publicznym, surowiey ma bydź ukarane, w miarę popełnionych gwałtów. 9no. Utrzymywanie Milicyi Nadworney, lub Kozaków, nad przepis Prawa, karane bydź ma siedzeniem wieży dolney dwunastu tygodni. 10mo. Zmyślanie lub fałszowanie Praw, Uniwersałów, lub iakichkolwiek Pism całego Narodu tyczących, się pod Imieniem Seymu lub Króla, iako zdrada Narodu, karane będzie wiecznym z Kraiu wygnaniem, lub wiecznym więzieniem, a nawet Infamią wedle okoliczności zbrodni.

X.

Występki szkody publiczney maią należeć do Sądów Kommissyi Skarbowey podług jey opisu. Có się zaś tycze publicznych przeciwko Narodowi występków, które popełnione bydź mogą od Straży Narodowey, od Naywyższych Rzeczypospolitey Kommissyi, te wszystkie występki w osobnych *respectivè* Rozdziałach dokładnie znayduią się opisane.

XI.

Występki przeciwko Rzeczypospolitey Rządowi są gwałt, i zdrada przeciwko Maiestatowi, czyli Królowi, przeciwko Seymom i Seymikom. 1mo. Ktokolwiekby się targnął na życie Króla, Infamią i śmiercią ma bydź skarany. 2do. Ktokolwiekby się targnął gwałtownie na Osobę Króla, ktokolwiekby się porwał do broni na Króla, śmierci podlegać ma. 3tio. Ktokolwiekby z kupą zbroyną mieszkanie Królewskie naszedł, lub naiechał, i w nim iakikolwiek gwałt uczynił, śmiercią karany bydź ma. 4to. Gwałtowne na iakimkolwiek mieyscu zatrzymanie, gwałtowne porwanie, lub gwałtowne dokądkolwiek uwiezienie Osoby Króla, śmiercią karane będzie. 5to. Ktoby wzniecał bunt w Pospolstwie, lub w Woysku, ktoby podniecał Szlachtę do buntu, lub związku zbroynego, końcem strącenia z Tro-

nu

nu Panuiącego Króla, takowy Herszt i Dowódzca śmiercią karany będzie: Inni zaś mniey winni wspólnicy wygnaniem lub więzieniem, lub tym podobnemi karami, podług okoliczności i wielkości zbrodni, ukarani będą. Hersztowie uknowanego, chociaż nie wykonanego spisku na popełnienie którego kolwiek z pięciu dopiero wymienionych przeciwko Maiestatowi występków, iako Zdraycy Rzeczypospolitey Rządu, zawsze Infamią, a wedle okoliczności i wielkości zbrodni, albo śmiercią, albo więzieniem, albo wygnaniem, albo utratą maiątku, lub Urzędów karani będą: Mniey zaś winni pomocnicy, i wspólnicy nie śmiercią, lecz ionemi wzmiankowanemi karami, w miarę popełnioney zbrodni, ukarani bydź maią. Występki przeciwko Seymowi dokładnie są opisane w Rozdziale o Seymach. Występki przeciwko Seymikom znayduią się dokładnie opisane w Rozdziale o Seymikach. Występki gwałcące bespieczeństwo Sądów Seymowych, wedle opisu bespieczeństwa Sądów Trybunału Głównego, w tymże Sądzie Seymowym sądzone i ukarane zostaną: Lecz inne iakiekolwiek występki, chociaż pod bokiem Sądów Seymowych popełnione, do zwyczaynych, wedle Prawa, Sądów należeć będą.

XII.

Co do porządku prawnego Sądów Seymowych, wedle którego Sędziowie i Strony postępować maią.

Kiedy w przypadkach Prawem oznaczonych Izba Seymowa zleci Instygatorom Narodowym ścigać kogo w Sądach Seymowych o występek popełniony przeciwko Narodowi, lub naywyższemu Jego Rządowi, lub kiedy Izba Seymowa któremukolwiek Obywatelowi, czyli to z powodu własney krzywdy, czyli z powodu czystey o dobro publiczne gorliwości chcącemu bydź Delatorem, i nim bydź wedle Prawa mogącemu, dozwoli kogo pociągać do Sądów Seymowych o występek publiczny, wedle Prawa do tychże Sądów Seymowych należący, naówczas Instygatorów Narodowych będzie powinnością, aby od nich podpisany Pozew Osobie, o którey iest mowa, był oddany w przeciągu dni trzech, ieżli ta Osoba znayduie się w mieyscu Sądów, a w przeciągu naydaley Niedziel czterech, ieżeli Osoba zapozywać się maiąca, nie w mieyscu Sądów, lecz na innym iakim mieyscu znayduie się. Pozew do Sądów Seymowych z Pieczęcią Kancellaryi Koronney, i W. X. Lit: przez Woźnego przy obecności dwóch Szlachty osiadłych, albo oblicznie w ręce Pozwanego w mieyscu mieszkania iego ma bydź dany, albo przynaymniey w mieyscu mieszkania Pozwanego położony, a potym zeznany w Xięgach Sądu właściwego owemu mieyscu, na którym Pozew był oddany lub położony. Pozew zawsze ma bydź pisany ięzykiem Polskim, a w słowach prostych, iasnych i krótkich, wyrażać ma dokładnie rzecz, o którą idzie, toiest: kto? kogo? o iaki występek? na wskazanie iakiey kary? wedle którego Prawa? i na iaki Termin pozywa do Sądów?

XIII.

Nie tylko Szlachcic, lecz ktokolwiek dostateczną za sobą stawi porękę, od więzienia, lub aresztu, przed Dekretem Sądów Seymowych wolny bydź powinien: wyiąwszy nadzwyczayne buntu lub spisku przypadki, w którychby Seym dla ocalenia Narodu od widocznego

go niebespieczeństwa osądził potrzebę więzienia, lub aresztu obwinionych Osob. Wszakże iako więzienie obwinionych przed Dekretem Sądowym nie iest karą, lecz środkiem sprawiedliwości, tak, aby takowi więźniowie żadney nie doznawali niepotrzebney przykrości i niewygody, szczególną mieć będą baczność ci, do których wedle Prawa więzienia, i więźniowie należą. Delator w Sądach Seymowych iako wedle Prawa *pœna talionis* karany bydź powinien w przypadku niedowiedzenia zadanego występku, tak ieżeli sam nie iest w stanie dostateczney odpowiedzi, lub ieźli dostateczney nie okazuie poręki, więzionym i strzeżonym bydź ma aż do ogłoszenia Dekretu Sądowego, w którym albo niewinność iego uznana, albo płochość, lub złośliwość Delacyi ukarana zostanie *pœna talionis*, przez którą odtąd rozumieć się ma taż sama na Delatora kara, któreyby wedle Prawa podlegał obwiniony, gdyby onemu Delator rzeczy, którą zadaie, sądownie dowiodł.

XIV.

Jako każdemu Aktorowi w swoiey Sprawie stawać i mówić przed Sądem Seymowym nie zabrania się, tak wolno będzie każdemu uprosić kogo chce, do stawania w swey Sprawie przed Sądem Seymowym: Jeżeliby zaś który z obwinionych żądał, a nie mógł dostać Obrońcę lub Patronów, naówczas sam Sąd Seymowy wyznaczy ku pomocy i obronie obwinionego dwóch Patronów z poczciwości i biegłości w Prawie znanych, a od obwinionego nie excypowanych.

XV.

Gdyby zapozwana do Sądów Seymowych Strona z przyczyny prawdziwey choroby, lub innego fizycznego niepodobieństwa na Termin w Sądzie stanąć nie mogła, Sąd Seymowy, zważywszy sprawiedliwość przyczyn wedle składu okoliczności, wyznaczy ostateczny Termin, na który chociażby którakolwiek nie stanęła Strona, Sprawa zaocznie nawet sądzona bydź ma, i Dekret Sądowy niewzruszoną moc, i wykonanie mieć będzie.

XVI.

Od przywołania Sprawy aż do ostatniego iey końca, czyli ogłoszenia Dekretu całe postępowanie Sądu Seymowego, będzie zawsze iawne i publiczne: wszystko, co tylko do Sądów Seymowych w całym ciągu iakieykolwiek Sprawy należeć może, mowić, i pisać się ma ięzykiem Narodowym, i tego wszystkiego publikowania, i drukowania zupełna zostawuie się wolność. Arbitrom, którzy w milczeniu i powinnym dla Sądu uszanowaniu zachować się maią, przytomność na wszystkich Sessyach Sądowych, nigdy tamowana nie będzie, oprócz Inkwizycyi i Namowy, o których niżey.

XVII.

Sędzia Seymowy, który pierwszy z porządku prezydować będzie, mieysce w Sądzie naypierwsze zasiadać, głosy rozdawać, Sessye za porozumieniem się z Kollegami solwować, z ustępu przywoływać, i *paritatem Votorum* rezolwować ma.

XVIII.

XVIII.

Kiedykolwiek podana wprzod *consultivè* od Referendarzów Konkluzya czyli Propozycya do wotowania, iednomyślnością lub większością głosów przyięta nie będzie, naówczas każdemu zasiadaiącemu Sędziemu Propozycye do wotowania formować i podawać wolno: które ieżeli iednomyślnością przyięte nie będą; dwukrotnemi głośno, a trzeci raz sekretnemi koniecznie wotami decydowane zostaną. Referendarz po ogłoszeniu *pluralitatis Votorum*, Regestr wotów głośnych trzymaiącemu Pioro *ad Acta* oddawać powinien.

XIX.

Każda Rezolucya Sądu iednomyślnością, lub większością wotów zapadła, natychmiast pod dniem swoim w Sentencyonarz zapisana, i zaraz przed zakończeniem Sessyi Sądowey od Prezyduiącego, i dwóch Sędziów po iednemu z innych dwóch Prowincyi podpisana bydź ma. Prócz tego ma bydź porządnie utrzymywany Protokuł Sądowy, w którym każda Sessya Sądowa pod dniem swoim, i wszelka iakakolwiek bądź czynność Sądu Seymowego, ma bydź zapisana.

XX.

Co się tycze Akcessoryów ustanawiamy: aby Sąd Seymowy ciągle wysłuchawszy porządnie czynionych wszelkich wniosków i odpowiedzi Stron względem wszystkich, iakie tylko w przypadłey Sprawie mieysce mieć mogą materyi Akcessoryów, to wszystko cokolwiek Strony w materyach Akcessoryów przełożyły, w całkowitym obięciu wziął na Namowę. Na którey nayprzód Referendarze krótko i dokładnie rzecz całą z obudwóch Stron przełożą Sądowi, i wypadaiące z cały osnowy Konkluzye *consultivè* na Piśmie podadzą; Potym Sąd na podane od Referendarzów, lub od którego Sędziego, wedle powyższego opisu, wotuiąc Propozycye, wszystkie wniesione wątpliwości w materyach Akcessoryów Rezolucyami swemi razem załatwi.

XXI.

Sąd Seymowy w tym wszystkim, cokolwiek nie sprzeciwia się wyraźnemu Prawu, tak w Akcessoryach, iak i w samey Sprawie nie odmówi obwinionemu zupełney wolności, sposobności, czasu i nawet pomocy do obrony i usprawiedliwienia się. Kiedykolwiek wypadnie potrzeba Inkwizycyi; wtedy do wysłuchania onych, albo cały Sąd przystąpi, albo z pośrzod siebie wybierze przez losy. Inkwizycye słuchane będą *semotis Arbitris* w komplecie nayrnniey Osob sześciu do Inkwizycyi wyznaczonych. Oprócz tego każdy Sędzia Seymowy, iako i Referendarze znaydować się mogą. Każdy arkusz osobny wszyscy Sędziowie Inkwizycyi przytomni, aż do ostatniego arkusza podpiszą, a Inkwizycyą z iedney Strony ieden Sędzia, a z drugiey drugi Sędzia własnemi rękami pisać będą. Każdy zaś Punkt w Inkwizycyach, skoro napisanym zostanie, natychmiast głośno ma bydź przeczytany, końcem uniknienia wszelkich omyłek i niedokładności.

XXII.

Po zakończonych Inkwizycyach, i na Sessyi Sądowey *in pleno* przeczytanych, Referendarze wypadaiące z ~~tychże~~ Inkwizycyi Konkluzye Sądowi *consultivè* na piśmie podadzą. Sąd Seymowy przed Heyże

decyzyą i ostatecznym wyrokiem, to wszystko, cokolwiek w Inkwizycyach tyczyć się może obwinionego, onemu wiernie i dokładnie kommunikować każe, i iego odpowiedzi osobiście przez uproszonego Obrońcę, lub Patrona uczynioney pilnie wysłucha.

XXIII.

Kiedy w uczynionych Inkwizycyach pokaże się przeciwność w zeznaniach i odpowiedziach Swiadków, naówczas Sąd Seymowy przystąpi do ich konfrontacyi, sprowadzaiąc razem dwóch, trzech lub więcey Swiadków, a nawet i wszystkich wedle ukazuiącey się potrzeby: Jeżeli zaś Sąd postrzeże przeciwność między zeznaniami obwinionego, a odpowiedziami Swiadków, natenczas ma bydź konfrontacya Swiadków z obwinionym. Jle razy także obwiniony zadanego sobie występku nie wyznaie, uczynionych, a sobie iuż kommunikowanych Inkwizycyi za prawne, zupełne, i należyte uznać niechce, ale owszem na swą obronę przytacza, albo 1*mo*. Ze wypytanie i wysłuchanie Swiadków nie iest ieszcze zupełne, i należyte, albo 2*do*. Ze odpowiedzi i zeznania Swiadków są sobie przeciwne, niedokładne, i excepcyom podległe, a ztąd żąda od Sądu Konfrontacyi, ta nigdy odmówiona bydź nie ma obwinionemu, który mieć będzie Prawo, *Nayprzód:* podać ieźli chce, pytania swoie do konfrontacyi Swiadków. *Powtóre:* znaydować się na niey przytomnym, i na swą obronę mówić, czynić pytania, odpowiedzi i excepcye. *Potrzecie:* Przybywaiącego lub znalezionego, a rzecz, o którą idzie wiedzącego Swiadka, lub Swiadków stawić, w każdym zaś przypadku równości świadectw sobie przeciwnych, Sąd przychylać się powinien do tych, które są za obwinionym.

XXIV.

Po odbytych wszystkich prawnych stopniach, które ostateczną Sądu Namowę poprzedać powinny, Sąd Seymowy wysłuchawszy na ustępie całey treści Sprawy od Referendarzów, krótko i dokładnie uczynioney, oraz ostateczney Konkluzyi *consultivè* od tychże Referendarzów na Piśmie podaney, przystąpi do ostatniego wyroku, w którym ma uznać, albo 1*mo*. Ze obwiniony zupełnie iest nie winny, albo 2*do*. Ze obwinionemu występek nie iest dowiedziony, albo 3*tio*. Ze obwinionemu zadany występek zupełnie iest dowiedziony. W pierwszym przypadku Sąd ma ogłosić zupełną wolność, niewinność i nieskażony honor Obwinionego, a na Delatora, ieźli w tey Sprawie znaydował się, kary Prawem oznaczone wskazać; w drugim przypadku Sąd obwinionego wolnym od Sądu i Kary ma uznać, równie iako i Delatora; w trzecim przypadku Sąd obwinionego uznać winnym i kary nań Prawem oznaczone wskazać ma. Ostateczney rozpoczętey Namowy Sąd nigdy przerywać nie ma, i wszyscy Sędziowie Seymowi do końca ostateczney decyzyi i zapisania oney w Sentencyonarzu na Sessyi Sądowey nieprzerwanie przytomni bydź maią.

XXV.

Sąd Seymowy nikogo winnym uznawać i na kary wskazywać nie ma na fundamencie prezumpcyi, lecz 1*mo*. Ten tylko ma bydź za winnego uznany, którego uczynek iest Prawem zakazany, a pewnemi i oczywistemi Dowodami okazany, 2*do*. Winnowayca przekonany na taką iedynie ma bydź wskazany karę, iaka wedle Prawa należy; Dowody zaś zupełnie, o uczynek przekonywaiące maią bydź te:

1*mo*.

1mo. Swiadectwo dwóch przynaymniey oczywistych przysięgłych Swiadków żadney nie podległych excepcyi. 2do. Pisma Autentyczne obwinionego iaśnie i niewątpliwie rzecz, o którą idzie, okazuiące. 3tio. Własne zeznanie Obwinionego, i rozmyślne na zapytanie odpowiedzi, widocznie rzecz, o którą idzie, wyłuszczaiące. 4to. Okoliczności zaś popełnionego występku fizyczne, lub moralne, tyle tylko w Sądzie mieć będą ważności, ile się z nich okaże pewności i oczywistości, za pomocą wzmiankowanych wyżey dowodów.

XXVI.

W każdym przypadku prawdziwey wątpliwości, tak względem Prawa, iako i względem Dowodów popełnionego występku, oraz względem rodzaiu i wielkości kary, Sąd Seymowy nie przeciwko Obwinionemu, lecz na stronę Obwinionego w wyrokach swoich wątpliwość rozwiązywać będzie.

XXVII.

Dekreta Sądów Seymowych, które maią bydź krótko, iasno, i dokładnie pisane, w przeciągu trzech dni naydaley po ostateczney sądowey namowie ogłoszone i publikowane będą. A exekucya onych do Marszałków Narodowych, wedle Prawa i zwyczaiu należeć ma. Po Dekrecie żadna Strona nic iuż do Sądów wnosić nie może, lecz ten, którego Sąd Seymowy wedle Artykułu XXIV. wolnym tylko od Sądu kary uznał, mieć będzie Prawo każdego czasu okazania zupełney swey w Sądzie Seymowym niewinności, skoroby wynalazł dostateczne na to Dowody.

XXVIII.

Cokolwiek do iakiey Sprawy w Sądach Seymowych ściągać się może, to wszystko w swych *respectivè* Xięgach i należytemi wedle Prawa Urzędowemi podpisami stwierdzone, w Kancellaryi czyli w Aktach Sądów Seymowych, ma bydź zachowane, z zupełną dla każdego czynienia Extraktów wolnością, przez Pisarza.

XXIX.

Obrani Sędziowie Seymowi w obecności Króla, i Stanów Seymuiących, a nie przytomni w obliczu Sądu Seymowego, wykonać maią Przysięgę, którey Róta będzie następuiąca: „ Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedynemu, iako Pensyi Zagraniczney nie biorę, i brać nie będę, i że wybranym będąc do rozsądzenia Spraw Sądom Seymowym poleconych, też Sprawy podług Boga, Prawa, sprawiedliwości i Dowodów, sądzić będę, żadnemi względami, Przyiaźnią, lub nienawiścią, uwodzić się nie będę: Na Przyiaciela, bogatego, lub ubogiego względu żadnego mieć nie będę; Darów żadnych i obietnic nie przyimę, i we wszystkim sądzeniu moim Boga, Prawo, i sprawiedliwość za naypierwszy, i iedyny cel mieć będę. Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Męka Chrystusa PANA.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Mało-Polskiey do Deputacyi Seymowey.

wey. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurl: Nom: Koad: Bis: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielko-Polskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopol: Waleryan Stroynowski Podkomorzy Buski, Poseł Wołyński wyznaczony do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Mało-Polskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyńsk: Deput: z Prowincyi Wielko-Polsk. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogrodz: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielko. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielko-Polskiey. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deput: do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputat do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Litt: Jozef Weysenhoff Deputowany z Prowincyi Litewskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale, ejusdem Offerenti eidem prævia Offici sui Quietatione est extraditum.

PUCHAŁA
mpp.

Legi Moraczewski.

A. Siarczyński

Sub eodem Actu.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Offi io & Actis illius Constitutionem Infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis =

SĘDZIOWIE SEYMOWI

Obrani Roku 1791.

z SENATU.

z Prowincyi Mało-Polskiey.

WW. Sołtyk Kasztelan Wiślicki.
Zeleński Kasztelan Biecki.
Szydłowski Kasztelan Zarnowski.
Ryszczewski Kasztelan Lubaczewski.

z Pro-

z *Prowincyi W. X. Lit.*

Przewiel: Xże Massalski Biskup Wileński.
Xże Giedroyc Biskup Zmudzki.
WW. Plater Kasztelan Trocki.
Chomiński Woiewoda Mścisławski.

z *Prowincyi Wielko-Polskiey.*

Czapski Woiewoda Chełmiński.
Moszczeński Kasztelan Łędzki. 1L
Kossowski Kasztelan Inowłodzki.
Lasocki Kasztelan Gostyński.

z STANU RYCERSKIEGO.

z *Prowincyi Mało-Polskiey.*

UUr: Mikułowski Pisarz Ziem: Radom: Poseł Sandomirski.
Proskura Ssta Tuczapski Poseł Kiiowski.
Stroynowski Podkom: Buski Poseł Wołyński.
Wybranowski Stolnik i Poseł Lubelski.
Wężyk Rudzki Podsto: Wiślicki, Poseł Ziemi Mielnickiey.
Grocholski Miecznik Koronny Poseł Bracławski.
Szczeniowski Podsędek i Poseł Bracławski.
Krasicki Ssta Korytnicki, Poseł Czerniechowski.

z *Prowincyi W. X. Lit.*

UUr: Czyż Sędzia Grodzki i Poseł Wileński.
Korsak Sędzia Ziem: i Poseł Wileński.
Nagurski Podkomorzyc i Poseł Zmudzki.
Zdzitowiecki Szambelan J. K. Mości Poseł Smoleński.
Łappa Pisarz Ziemski i Poseł Starodubowski.
Niemcewicz Sędzia Grodzki i Poseł Brzeski Litt:
Jeleński Stta i Poseł Mozyrski.
Oskierko Stta Bahrymowski Poseł Rzeczycki.

z *Prowincyi Wielkopolskiey.*

Potocki Krayczyc Koronny, Poseł Poznański.
Zielonacki Komornik Graniczny i Poseł Kaliski.
Biernacki Stolnik Piotrkowski Poseł Kaliski.
Poniński Woyski i Poseł Gnieznieński.
Kretkowski Podstoli i Poseł Łęczycki.
Zakrzewski Ssta Radziejowski Poseł Brzeski Kujawski. Starosta
Sobolewski Ssta i Poseł Warszawski. Starosta
Leszczyński Cześnik i Poseł Rawski.

Stanisław Nałęcz Małachówski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl:

156.

i Kur: Nom: Koad: Bis: W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Ge-
nerału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt. do Deputacyi
Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Se-
natu z Prow: Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: De-
putowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta, i Poseł Drohi-
cki Deputowany z Prowincyi Małopol: Jozef Weysenhoff Deputowa-
ny z Prowin: Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznan:
Deputowany z Prowincyi Wielkop: Jan Nepomucen Zboiński P. Z.
Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkop: Walenty Sobolewski
Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey.
Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszog: Deputowany z Prowin:
Wielkopol: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossatio-
nem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatio-
ne, est extraditum.

PUCHAŁA
mp.

A. Siarczynski

Legi Popiński

62

84

157.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Prima Mensis Maij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

Oblata

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, & Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Jus aggratiandi na śmierć wskazanych.

KROL mieć będzie *Jus aggratiandi* na śmierć wskazanych prócz *in Criminibus Status;* Co się tak ma rozumieć. 1*mo.* KROL nie będzie mogł aggracyować na śmierć wskazanych w Sądach Seymowych za występki w Rozdziale o Sądach Seymowych przepisane. 2*do.* Na śmierć wskazanych w Sądach Woyskowych. 3*tio.* Ani wskazanych na śmierć w którymkolwiek Sądzie Ostatecznym za wszelkie Zaboystwa, Kradzież Skarbu publicznego, i wszelkie Naiazdy. W innych zaś występkach *Jus aggratiandi* dla wskazanych na śmierć, ma się rozumieć zamienienie kary śmierci na karę wiecznego więzienia; A do takowey decyzyi Królewskiey w Straży, którykolwiek Minister w niey zasiadaiący, zachowuiąc się podług tego Prawa, podpisać się ma.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litto.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Seymowey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Infl. i Kurl. Nomi. Koad. Bis. Wil. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputat z Senatu Prowincyi Małopolskiey mp. Tadeusz Mo-

150.

Mostowski Kasztt. Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małopol. Michał Odrowąż Strasz Podsędek Ziemski Radomski Poseł Wdztwa Sandomirskiego z Prowincyi Małopolskiey Deputowany. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jzf Zabieło Poseł Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputat do Konstytucyi z Prowincyi Wo. Xa Littgo. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznań: Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Offici sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

A. Siarczyński

Lectum per Krosnowski.

7.

67

85

159.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Sexta Mensis Junii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791-mo

Oblata

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

STRAŻ.

I.

Skład Straży.

STraż Praw czyli Rada Królewska do dozoru całości, i exekucyi Praw Krolowi dodana, składać się ma:

1mo. Z Prymasa, iako Głowy Duchowieństwa Polskiego, to iest: Pierwszego w rzędzie Hierarchii Duchowieństwa Korony Polskiey i W. X. Lit: i iako Prezesa Kommissyi Edukacyiney; Prymas szczegolnie pod niebytność swoią zastąpionym bydź ma w obowiązkach swoich w Straży przez pierwszego w porządku Biskupa przytomnego.

2do. Z Piąciu Ministrów, to iest: z iednego Marszałka iako Ministra Policyi, z iednego Pieczętarza iako Ministra Pieczęci w Straży, z iednego Ministra *Belli*, z iednego Podskarbiego iako Ministra Skarbu, z drugiego Pieczętarza iako Ministra do Spraw Zagranicznych.

3tio. Następca Tronu z małoletności wyszedłszy, i Przysięgę na Konstytucyą Rządu Polskiego wykonawszy, na wszystkich Straży posiedzeniach, lecz bez głosu, przytomnym bydź może.

4to. Marszałek Seymowy iako na dwa lata wybrany wchodzić będzie w liczbę Osób Straż składaiących, a pod niebytność Marszałka, Vice-Marszałek w obowiązkach iego zastępować ma, podług opisu Prawa o Seymie.

5to. Będzie w Straży dwóch Sekretarzów, z których ieden Protokuł Straży, drugi Protokuł Spraw Zagranicznych utrzymywać maią.

7160.

6to. Król co dwa lata na Seymie Ordynaryinym nominować będzie do Straży iednego z Ministrów od każdego Administracyi wydziału: A nominacya takowa zapisana bydź ma w liczbę uchwał Seymowych. Nominowanych raz Ministrów w przeciągu lat dwóch oddalać od Straży nie może. Nominowany Minister do Straży, Urzędu swego rezygnować nie może, tylko na Seymie Ordynaryinym, a to po zdaniu Sprawy z Urzędowania swoiego.

7mo. W przypadku śmierci Ministra w Straży zasiadaiącego, Król natychmiast *Ministerium* wakuiące konferować ma, a potym nominować do Straży Ministra z tegoż Administracyi wydziału, w którym zawakowało *Ministerium* w Straży.

8vo. Po dwóch latach, wolno Królowi na Ordynaryinym Seymie odmienić Ministrów w Straży zasiadaiących, lub onych potwierdzić na dalszy czas, ieżeli który z nich na Seymie od Urzędu Ministra oddalonym nie będzie.

9no. Sekretarzów do Straży Król nominować ma na lat dwa, z liczby Sekretarzów, Referendarzów i Pisarzów Narodowych, z mocą odmiany, lub potwierdzenia onych.

10mo. Kancellarya Straży do Interessów wewnętrznych będzie po dozorem Ministra Pieczęci w Straży. Gabinet zaś do Expedyczy Spraw Zagranicznych będzie pod dozorem Ministra Interessów Zagranicznych.

II.

Sposób czynności Króla w Straży.

1mo. Wszystkie Decyzye w Straży roztrząsane będą przez Ministrów w Straży zasiadaiących, zebranych na Radę w czasie przepisanym, lub za zawołaniem Króla.

2do. Decyzya Królewska po wysłuchanych wszystkich zdaniach przeważać powinna.

3tio. Każda takowa decyzya wychodzić będzie ze Straży pod imieniem Królewskim z podpisem ręki Jego, extraktem z Protokułu, i pod Pieczęcią Straży.

4to. Żadna decyzya Królewska w Straży do posłuszeństwa obowiązywać nie może, i dopełnioną bydź niema, ieżeli podpisaną nie będzie przez iednego z Ministrow zasiadaiących w Straży. Prymas lub Biskup mieysce Iego zastępuiący, decyzyi Królewskiey podpisywać nie może.

5to. W przypadku, gdyby żaden z Ministrów w Straży zasiadaiących decyzyi Królewskiey podpisać niechciał, Król odstąpi od tey decyzyi. A gdyby przy niey upierał się, Marszałek Seymowy upraszać będzie o zwołanie Seymu gotowego; ieżeli Król zpóźniać będzie zwołanie Seymu, Marszałek to wykonać powinien podług Prawa.

6to. Wszelkie decyzye ze Straży wydawane bydź nie mogą, tylko do oddzielnych Kommissyi Rządowych pośredniczych, i te do posłuszeństwa obowiązywać będą. A iako za wszystkie decyzye Króla w Straży sobie przesłane nie będą w odpowiedzi Seymowi, tylko Minister decyzyą Królewską podpisuiący, tak tymże decyzyom Królewskim zawsze posłusznemi bydź winne, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych za nieposłuszeństwo; W przypadku zaś, gdyby która z oddzielnych Kommissyi Rządowych pośredniczych odebrawszy iakie zalecenie przez decyzyą Króla w Straży, osądziła większością głosów też zalecenie bydź przeciwnym Prawu, wtedy *provisoriè* po-

posłu-

słuszna będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie Uwagi swoie Krolowi w Straży, a gdyby Krol nie skłaniał się do tych uwag, ma upraszać Krola o zwołanie Seymu gotowego, gdyby zaś Król Seymu nie zwołał, ma o to podać na piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymowemu. Decyzye zaś Krola w Straży do wszelkich Sądów *Ultimæ Instantiæ*, tudzież do Sądów Ziemiańskich wychodzić nie będą, tylko w sposobie ostrzeżenia i napomnienia.

7mo. Wszystkie Jnteressa Zagraniczne będą sprawowane między Królem a Ministrem Spraw Zagranicznych, waruiąc doniesienia w Straży o stanie Negocyacyi z Państwami Zagranicznemi.

8vo. Krol ułoży Ordynacyą, w którey czas pewny na Sessye Ordynaryine Straży, tudzież obowiązki Sekretarzów i Kancellaryi przepisane bydź maią.

III.

Obowiązki Ministrów w Straży tak ogólne, iako i szczególne.

1mo. Ministrowie w Straży zasiadaiący powinni bydź przytomnemi na Radzie, wyiąwszy choroby i oddalenia się na czas pewny za zezwoleniem Króla. Nieprzytomność Ministra na Radzie, ma bydź zapisana w Protokule Straży z wyrażeniem przyczyny tey nieprzytomności.

2do. Wszyscy Ministrowie w Straży winni Królowi zawsze wierną dawać radę i zgodną z dobrem Narodu, oraz z Prawami Kraiowemi.

3tio. Przy każdey decyzyi Krolewskiey w Straży zapadłey, i przez Ministra iednego podpisaney, przytomny Minister innego zdania, to zdanie swoie w Protokuł zapisze, inaczey rozumiany będzie za zgadzaiącego się na decyzyą wypadłą.

4to. Prymas czyli Biskup mieysce iego zastępuiący, Minister Policyi, Minister *Belli*, i Minister Skarbu w Straży zasiadaiący powinni będą. 1mo. Prawa i zalecenia wszelkie Seymowe do Kommissyi Rządowych pośrzedniczych, do ich udziału należących, przesyłać. 2do. Rapporta od tychże Kommissyi do ich udziału należących, odbierać, i one Krolowi i Straży oddawać w czasie przepisanym. 3tio Decyzye Królewskie sposobem w wyższym Artykule opisanym zapadłe, do tychże Kommissyi do wykonania przesyłać. 4to. Donosić Królowi w Straży o tym wszystkim, w czymkolwiek dostrzegą w Kommissyach do udziału swoiego należących, albo zaniedbanie Prawa, albo onego przestąpienie.

5to. Ministra Pieczęci w Straży obowiązkiem będzie. 1mo. Prawa i zalecenia Seymów do Magistratur Sądowniczych ściągaiące się, tymże Magistraturom przesyłać. 2do. Odbierać Rapporta od Magistratur Sądowniczych, co do Regestrów Sądowych w czasie z Prawa przepisanym osądzonych, tudzież co do przytomności Sędziów i zachowanego Kompletu. 3tio. Donosić Krolowi w Straży o nie zachowaniu Prawa w wymienionych przypadkach, przez też Magistratury. 4to. Przesyłać tymże Magistraturom Sądowniczym ostrzeżenia, i napomnienia w wymienionych przypadkach przez decyzyą Króla w Straży zapadłą. 5to. O wyszłych Sigillatach, tak z własney Kancellaryi, iako też i innych Pieczętarzów, Krolowi donosić. 6to. Do wszelkich decyzyi Krolewskich w Straży zapadłych, przez Ministra podpisanych, Pieczęć Straży przykładać, czego odmawiać

nigdy nie będzie mu wolno. *7mo.* Kancellaryą w Straży do Interessów wewnętrznych mieć w pilnym dozorze, oraz całości i porządku iey dostrzegać.

6to. Rapporta wszystkie przez ręce Prymasa, lub Biskupa mieysce iego zastępuiącego, tudzież przez Ministrów wyż wyrażonych do Straży przychodzące, składane będą w Kancellaryi Straży do Interessów wewnętrznych.

7mo. Jeżeliby Prymas, lub Biskup mieysce Jego zastępuiący, tudzież Minister odebranych od udziału iemu należącego Rapportów, Straży i Królowi naydaley na pierwszey Sessyi nie podawał, wtedy też Rapporta od wyż wymienionych Kommissyi i Magistratur, prosto do Kancellaryi Straży przesyłane bydź maią. Gdyby zaś którykolwiek z nich zapadłey według Prawa decyzyi Królewskiey w Straży i przez Ministra podpisaney, przesłać tam, gdzie z Prawa należy, w czasie przeznaczonym zaniedbał, wtedy Kancellarya Straży dopełnić to winna.

8vo. Ministra do Spraw Zagranicznych obowiązkiem będzie. *1mo.* Utrzymywać ciągłą Korrespondencyą z Ministrami Rzplitey wszelkiego stopnia, i Konsulami u Dworów Zagranicznych. *2do.* Składać Konferencye z Ministrami Zagranicznemi przy Krolu i Rzeczypospolitey rezyduiącemi. *3tio.* Tymczasowe z Zagranicznemi prowadzić Negocyacye, oraz tymczasowe i potoczne dla beśpieczeństwa i spokoyności Kraiu załatwiać wynikaiące potrzeby, i o załatwionych zaraz Straży donosić. *4to.* Pilnować i dopominać się wykonania Traktatów; we wszystkich zaś przypadkach, któreby w Woynę między Obcemi toczącą się wciągały Rzplitę, o zwołanie Seymu gotowego dopraszać się, dać opiekę i bronić wszystkich Interessów politycznych i handlowych Rzplitey, niemniey każdego w szczególności Obywatela z innemi Narodami. *5to.* Utrzymywać wydatki Summy wyznaczoney przez Seym na potrzebę Interessów Zagranicznych. *6to.* Donosić w Straży o stanie Negocyacyi z Państwami Zagranicznemi. *7mo.* Mieć dozor nad Osobami sposobiącemi się do Dyplomacyi, i o zdatności ich Królowi donosić, Osoby do Poselstw Zagranicznych, do Nominacyi Królewskiey polecać, wyiąwszy Posłów wielkich, którzy na Seymach nominowani bydź maią. Wszyscy zaś Posłowie od Rzeczypospolitey do Dworów Zagranicznych nominowani przysięgać maią, na wierność Królowi, Rzeczypospolitey i Konstytucyi, a to podług Roty Prawem przepisaney. *8vo.* Kancellaryą do Spraw Zagranicznych mieć w pilnym dozorze, oraz iey porządku i całości dostrzegać. *9no.* Przekładać Królowi w Straży potrzebę zwołania Seymu gotowego w gwałtowney potrzebie do Prawa Narodu ściągaiącey się, a szczególniey w przypadku Woyny Ościenney. *10mo.* Na każdym Seymie Ordynaryinym, czynić relacyą obrotu politycznego Interessów Zagranicznych, tudzież zdawać Sprawę przed Deputowanemi od Seymu, tak z wydatku Summy na potrzeby Interessow Zagranicznych przeznaczoney, iako też i z tym czasowych Negocyacyi.

IV.

Dalsze obowiązki Ministrów i ich odpowiedzialność.

1mo. Gdy Ministrowie w Straży zasiadaiący, prócz tego, że są Radą Królewską, są oraz i Stróżami całości Praw, szczególnym prze-

przeto obowiązkiem będzie Ministrów w Straży zasiadaiących, żadney takiey decyzyi Królewskiey nie podpisywać, któraby przeciwną była Prawu.

2do. Przeciwna Prawu decyzya każda będzie, przez którą Władza Wykonawcza przywłaszcza sobie moc stanowienia Prawa, lub onego tłómaczenia, która Podatki lub Pobery pod iakimkolwiek imieniem nakłada, długi publiczne zaciąga, rozkład dochodów Skarbowych przez Seym zrobiony odmienia, albo rozrządza te Summy Skarbowe, których szafunek przez Prawo wyraźne pozwolony nie iest teyże Władzy Wykonawczey, Woynę wydaie, Pokóy lub Traktat, lub iakikolwiek Akt Dyplomatyczny *definitivè* zawiera.

3tio. Każda decyzya w Straży przeciwna Prawu będzie, która wdaie się w Wyroki Sądowe, lub zawiesza skutek Dekretów, lub onych satysfakcyą nakazuie, choćby nawet pod pretextem zapytań Stron, Urzędów i Juryzdykcyi w wątpliwościach prawnych.

4to. Każda decyzya Straży za przeciwną Prawu miana będzie, która narusza Konstytucyą Rządu Rzplitey, oraz wolność Osoby, wolność mówienia, Pisania, i Drukowania, tudzież własność maiątku.

5to. Nakoniec każda decyzya w Straży przeciwna Prawu będzie, która narusza szczególne opisy Prawa, o Seymikach, Seymach, Kommissyach Rządowych, i innych wszystkich Magistraturach, oraz Urzędach, słowem, która narusza iakiekolwiek bądź Prawo nie zniesione.

6to. Każdy Minister w Straży, któryby takową decyzyą Królewską podpisał, odesłany do Sądów Seymowych, sposobem w Prawie o Seymach opisanym, ieżli o winę przekonany zostanie, karany będzie w tychże Sądach na Osobie i maiątku, według przepisu Prawa, o Sądach Seymowych: A iako żadna przyczyna uwalniać nie może Ministra od odpowiedzi za podpisanie decyzyi Królewskiey przeciwney Prawu, tak żaden Minister decyzyi takowey niepodpisuiący, pociągany do odpowiedzi nie będzie, za zdanie swoie i radę w Straży.

7mo. Minister do Spraw Zagranicznych w Straży, prócz wyż wyrażonych Przypadków, podobneyże odpowiedzi podpada na Seymie, gdyby podług przepisu Prawa sobie służącego, potrzebę zwołania Seymu Królowi w Straży przekładać zaniedbał.

8vo. Ministrowie w Straży będący, w żadnych Kommissyach i Magistraturach Sądowniczych zasiadać nie mogą.

V.

Obowiązki Marszałka Seymowego w Straży, tudzież Vice-Marszałka mieysce Jego zastępuiącego.

1mo. Marszałek Seymowy w decyzye Króla w Straży wdawać się nie ma.

2do. Obowiązkiem Jego będzie, gdyby Straż odebrawszy Zlecenie od Seymu, w przepisanym czasie tego zlecenia nie wypełniła, tedy Marszałek Seymowy, bądź to pod czas Seymu, bądź w ten czas, gdy Seymu nie będzie, do tey Magistratury, do którey też zlecenie ściąga się, przesłać one iest winien, pod odpowiedzią Seymowi.

3*tio.* Dostrzegać, aby Seym gotowy był zwołany przez Króla w przypadkach, iakie w Prawie o Seymach pod Artykułem III. w Punkcie 6*tym* są wyrażone.

4*to.* Gdyby w przypadkach potrzeby zwołania Seymu gotowego Prawem opisanych, Król wzbraniał się Seym zwołać, lub zwołanie onego zwłoczył, a Marszałek Seymowy uznałby konieczną i rzetelną potrzebę zwołania Seymu gotowego, tedy tenże Marszałek Seymowy wydać powinien Listy okólne, sposobem w Prawie o Seymach przepisanym w Artykule III. Punkcie 4*tym* do wszystkich Senatorów i Posłów, zwołuiąc onych na Seym gotowy, i powody zwołania tego wyrażaiąc; takowy obowiązek winien Marszałek dopełnić pod odpowiedzią Seymowi.

5*to.* Dla czego Marszałek Seymowy iest obowiązany widzieć wszelkie Protokuły Straży, tudzież Protokuły Spraw Zagranicznych, oraz wszelkie Expedycye Zagraniczne, tak przychodzące, iako i wychodzące, co nigdy mu zabronionym bydź nie może.

6*to.* Obowiązkiem Marszałka będzie ścisły sekret dochowywać w tym wszystkim, co się tycze Spraw Zagranicznych.

7*mo.* Marszałek Seymowy w ciągu funkcyi swoiey Marszałkowskiey, żadney inney funkcyi i Urzędu sprawować nie może.

8*vo.* Wszystko to samo służy i *Vice*-Marszałkowi Seymowemu, gdy ten według Prawa o Seymie pod Artykułem XVIII. w Punkcie 1*wszym* zawartym, mieysce Marszałka w Straży zastępować będzie.

VI.

Nominowani przez Króla Ministrowie do Straży, wykonaią przysięgę w obecności Króla i Stanów Seymuiących, a pod czas niebytności Seymu, w obecności Króla w Straży.

Rota Przysięgi dla Ministrów w Straży.

„ Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, w Tróy-
„ cy Swiętey Jedynemu na to: iż Pensyi Zagranicznych nie biorę,
„ i brać nie będę, iż wszelkie obowiązki i powinności Ministra w
„ Straży Prawem przepisane, gorliwie i wiernie dopełnię, w radzie
„ moiey Krolowi, od nikogo nie dependuiąc, podług Boga, Praw,
„ i sprawiedliwości, sprawować się będę, sekretu powierzonego nie
„ wydam, a cokolwiek szkodliwego na przeciw Osobie J. K. Mci
„ i Rzplitey dostrzegę, tego nie zamilczę, i wiernie J. K. Mci w
„ Straży doniosę; zgoła w całym Urzędowaniu moim nie uwodząc
„ się żadnemi względami, przyiaźnią, lub nienawiścią, darów żadnych i obietnic nie przyimuiąc, Boga, Prawo, i sprawiedliwość,
„ za iedyny cel mieć będę. Tak mi Boże dopomoż i niewinna Sy-
„ na Jego Męka.

VII.

O Sekretarzach Straży.

1*mo.* Sekretarz Straży do Interessów wewnętrznych, tudzież Sekretarz Gabinetu do Expedycyi Spraw Zagranicznych, przysięgną przed Królem na pierwszey Sessyi w Straży na Rotę następuiącą.
„ Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy Swię-
„ tey Jedynemu na to: iż Pensyi Zagranicznych nie biorę, i brać
„ nie

„ nie będę, iż wszelkie obowiązki, i powinności Prawem przepisa-
„ ne, gorliwie i wiernie dopełnię, sekretu nie wydam, Protokuły
„ pilnie, i wiernie utrzymywać, oraz dochowywać będę; zgoła w
„ całym Urzędowaniu moim, darów żadnych, i obietnic nie przyi-
„ muiąc, Boga, i Prawo za iedyny cel mieć będę. Tak mi Boże do-
„ pomoż i niewinna Syna Jego Męka. „

2do. Gdyby który z Sekretarzów wyż wymienionych wykroczył przeciwko przysiędze swoiey, w Sądach Seymowych z woli Seymu odpowiadać ma.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kurl: Nom: Koad. Bis: Wil. Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey *mp.* Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Michał Odrowąż Strasz Podsędek Ziemski Radomski Poseł Woiewództwa Sandomirskiego z Prowincyi Małopolski Deputowany Jozef Kocieł Rotmistrz Kaw. Nar. Woyska Wo Xsta Litto Poseł Pttu Oszmiań: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Litewskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Litto Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poz. Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputowany z Prowincyi Wielk. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Paweł Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus quidem Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Eidem Offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN
mpr.

Lectum per Chroscicki.

166.

... die octava mensis Junii

Actum ut (jak wyżej)

89

Oblata (jak wyżej)

167

(Dnia 6. Junij – 91.)

Przysięga dla Posłow Zagranicznych

64

Ja NN. przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Troycy Swiętey iedynemu, że pensyi żadney Zagraniczney nie biorę y brać nie będę, że wierności Krolowi Rzpltey y Konstytucyi rządowey nayściśley dochowam, że Sekretu we wszystkim, co Sekretu wymagać będzie, nie zdradzę, że w domesieniach moich nayrzetelnieyszym w przestrzeganiu Dobra y powagi Oyczyzny moiey nay pilnieyszym będę, y rozkazy zwierzchności moiey wypełnię wiernie, gorliwie y poczciwie. Tak mi Panie Boże dopomoż y nie winna Syna iego męka. —

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych oraz zakończenie jako wyżej. —

(Podpisy i zakończenie jak w poprzednich.)

Actum etc. die septima mensis Junii anno Domini 1791 mo

168.

Oblata pakt. wyżej

~~Dnia 7 Junij 1791.~~

65

Wyznaczenie Summy 1500000 Zł. na interessa Rzpltey Zagraniczne y 300000 Zł. na nieprzewidziane Rzpltey potrzeby.

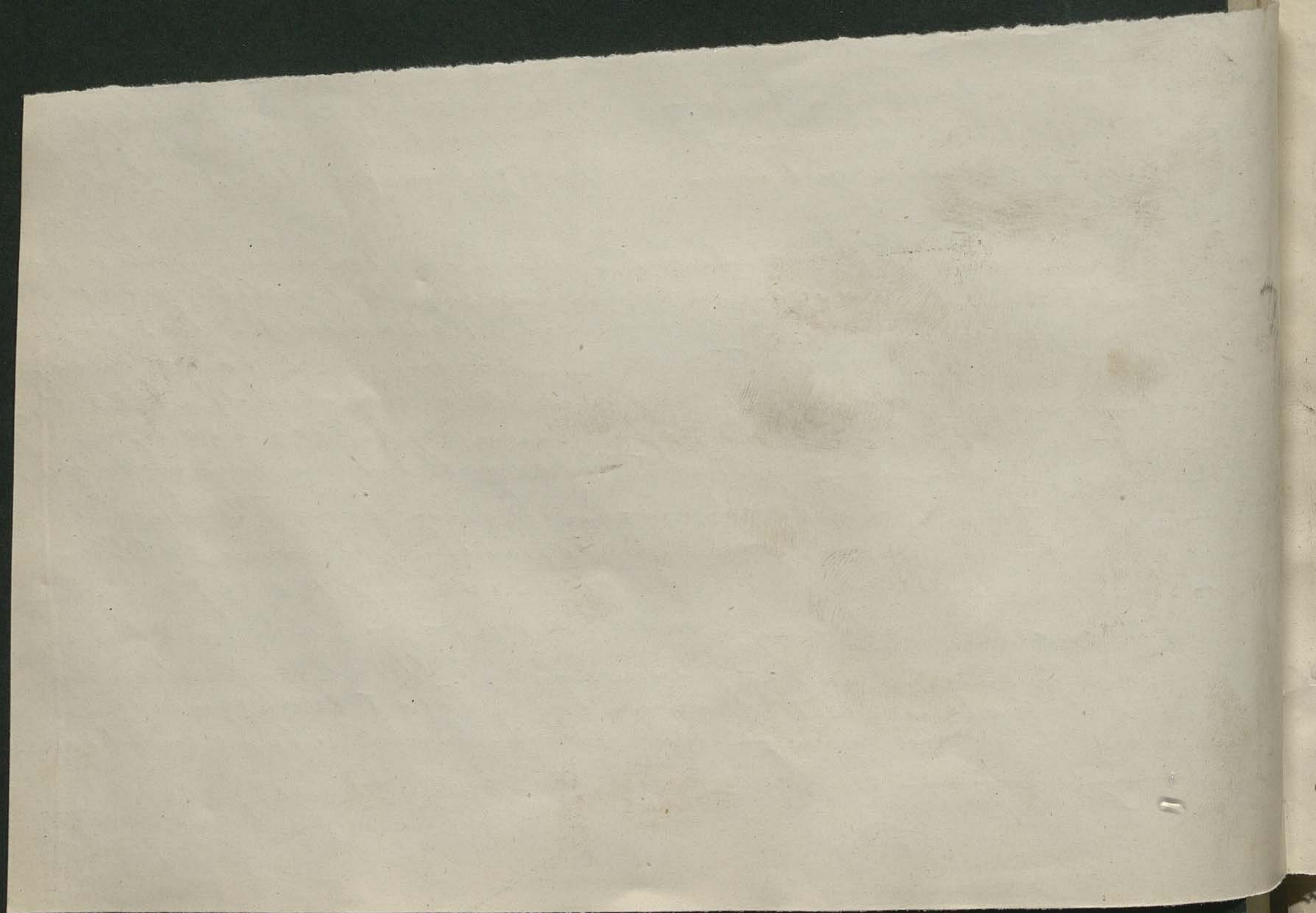
Dopełniaiąc zastrzeżenie uczynione w Prawie pod tytułem Straż, My Krol za zgodą Skonfederowanych Rzeczypltey Stanow na potrzeby Spraw Zagranicznych Rzpltey wyznaczamy corocznie ze Skarbu ~~Rzpltey~~ publicznego Summę Zł. 1500000. a to poczynaiąc od 1go M^{ca} Maja roku bieżącego. Wyznaczamy także na czas wyrażony wyżey Summę 300,000. Zł. na nieprzewidziane Rzpltey potrzeby. Nad ktore teraz wyznaczone Summy Straży pod żadnym Pretextem w rozrządzenie y użycie Skarbowych dochodow wdawać się nie będzie wolno. Takowych zaś Summ nie będzie Straż używać na gratyfikacye, ani one ze Skarbu anticipative z dwoch lat iednych na drugie ~~dwa~~ lat dwa, ani całkiem ani w części odbierać. Z wydatku wzeczonych Summ Straż zdawać będzie rachunek co dwa Lata na Seymie Ordynaryjnym podług Prawa.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. Xa Litt'go

Wojciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z senatu z prowincyi Małopolskiey do deputacyi konstytucyjnej, Józef Korwin Kossakowski Bis. Infl. y Kur. Nom. Koad. Bis. Wil. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciążki deputowany z senatu z prow. Wielkopolskiej, Alexander Linowski P. O. W. Krak. deputowany z prow. Małop. Jan Ossolinski Starosta y Poseł drohycki deputowany z prow Małopol. Antoni Ledochowski Wodzic y Poseł Wdztwa Czerngo deputowany z prow. Małopolskiej Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Lit. poseł Brasławski deputowany do Konstytucyi. Celestyn Sokolnicki Stolnik Poseł Poz. deputowany z prowincyi Wielkopolskiey Walenty Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski deputowany z prowincyi Wielkop. Post Cujus constitutionis (~~tekst wyżej~~ etc zakończenie jak w poprzednich.)

A. Szarczyński

Actum etc. die octava mensis Junii anno Domini 1791o

~~74~~ 91 169.

Oblata (jako wyżej)

66 ~~Dnia 8. Junij 1791.~~

Zaswiadczenie dla Deputacyi Interessow Zagranicznych wyznaczoney. +/ do

Maiąc uczynioną przez JW. Xcia Jabłonowskiego Kna Krakowe, y Ur Sołtyka Krakowę, Grabowskiego Kraycerego W.X. Litt Wołkowyskę, y Szymanowskiego Regenta Kor. Sochaczewę, Posłow wyznaczonych do Interessow Zagranicznych relacyę, o należytych, gorliwych y cnotliwych iey czynnosciach, oraz dostatecznym y zupełnym z wszelkich iey czynności, iako też de perceptis, et expensis, to iest od dnia 29. Grudnia Ru 1788. aż do dnia 16. Maia 1791. Ru zdaniu sprawy przeto My Krol za zgodą Seymuiących Rpltey Stanow, Przewielebnym WW. y UUr Jackowi Małachowskiemu W. Kor. Alexandrowi Xciu Sapieże W.W.X. Litt ~~Kanclerzom~~, resztemu Maciejowi Garnyszowi Chełmsko ~~Lubelsk.~~ iemu Kor. ~~...~~ Joachimowi Chreptowiczowi Litt ~~Podkanclerzom~~, Jozefowi Rybińskiemu Biskupowi Kujawskiemu, Ignacemu Potockiemu Marszałk. W.W.X. Litt Franciszkowi Zielińskiemu Knowi Bieckę, ~~Stanisławowi Małachowskiemu~~ Refer. W. Kor. Seymowemu, tudzież Xciu Sapieże Kazimierzowi Gnłowi Artyl. W. Xtwa Litt Konf. O. N. Marszałkom

Antoniemu

Texaminowania deputacyi

Antoniemu Dzieduszyckiemu Pisarzowi W. W. X. twa
Litt do utrzymywania Protokułu y dozoru Kor-
respondencyi w teyże Deputacyi cum voce activa Za-
siadaiącemu, Sewerynowi Potockiemu Bratt. Michało-
wi Czackiemu Podcz: Kor. Czerniechowskiemu Felixo-
wi Lubińskiemu Ssie Nakiel. Sieradzkiemu Walen-
temu Sobolewskiemu Ssie Warszaw. Tadeuszowi
Matusewiczowi Brzes. Litt Michałowi Zabielle Jnd
Majorowi Woysk Litt Jnfl: Posłom. od Nas Stanow
Seymuiących wybranym do Deputacyi Zagraniczney
Rzpltey Jnteressow, nie tylko za przykładne y dosko-
nałe Urzędowych obowiązkow sprawowanie, ale
za Cnotliwe ich prace bez pensyi y żadney nadgrody
dla dobra całego Kraju przez te wszystkie lata pod-
ięte, tudzież za tę gorliwość y ostrożność przez
którą tak chwalebnie u Zagranicznych Mocarstw
bespieczeństwo y Całość Rzpltey dostrzegali, wdzięczność
Naszą y pamięć pełną uwielbienia na potomne czasy
do naśladowania w Xięgę Praw zapisuiemy, y Onyże
z ich Sukcessorami, żadney nie zostawuiąc pretensyi
zupełnie kwituiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do deputacyi konstytucyjney. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciąski deputowany z Senatu z prow. Wielkopolskiey Alexander Linowski P. W. Krak. deputowany z prow. Małop. Michał Odrowąż Strasz Podsędek Ziemski Radomski Poseł Wctwa Sandomirskiego z prow. Małopolskiey deputowany Jan Ossoliński Starosta y Poseł Drohycki deputowany z prow. Małopol. Józef Kociełł Rotmistrz Kaw. Nar. poseł Oszmiański deputowany do konstytucyi z prow. ~~Lit~~ W. X. Litt. Walenty Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski deputowany z prow. Wielkopolskiey Józef Radzicki Podkomorzy y poseł zi. Zakr. deputat do Konstytucyi z prow. Wielkop. Jan Łuszczewski poseł Sochaczewski deputowany z prowincyi Wielkopolskiey

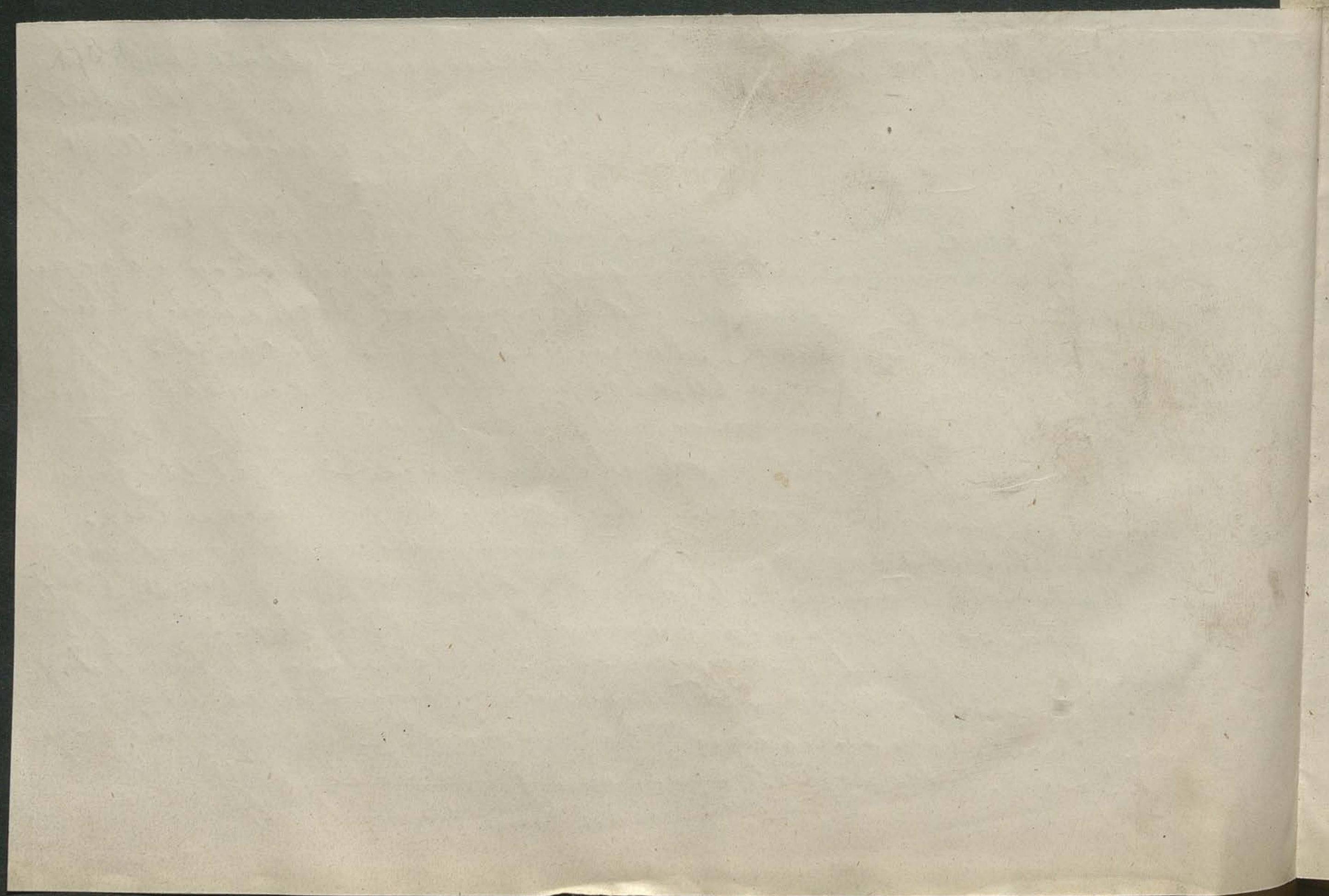
Post cujus constitutionis (~~takowyż~~) etc zakończenie jak wyżey)

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek. —

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. W. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Wojciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z senatu z Prowincyi Małopolskiey do deputacyi konstyt. Józef Korwin Kossakowski Bisk Inft. y Kud. Nom. Koad. Bis. Wil. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciązki deputowany z senatu z prow. Wielkopolskiey Alexander Linowski P. W. Krak. deputowany z Prow. Małop. Michał Odrowąż Strasz Podsędek Ziemski Radomski Poseł Wdztwa Sandomirskiego z prow. Małopol. deputowany. Jan Ossoliński Starosta y Poseł Drohycki deputowany z prow. Małopol. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Litt. poseł Brasławski deputowany do konstytucyi. Józef Weisenhoff deputowany z prow. Litewskiey y poseł Inft. Celestyn Sokolnicki Stol. y Poseł Poznan deputowany z prow. Wielkopol. Jan Nepomucyn Zboiński P. Z. Dobrzyńskiey deputowany z prow. Wielkopol., ~~i tak dalej~~ (~~jak wyżej~~.

~~ta.~~ i. t. d. zakończenie jak wyżej)

Actum etc: die undecima mensis Junii anno Domini 1791.

171.

94

Oblata (jak wyżej) 67

~~Dnia 11. Junij 1791.~~

Zlecenie WWr Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom

Zlecamy WWr. Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom, aby wydali do Skarbow O. N. assygnacye dla Subalternow reszty Rady pracuiących przy Deputacyi Ekwacyiney, y około Xięg Ziemiańskich, na wypłacenie onym Zaległości trzykwartalney, w kwocie takiey, iaka w czasie Seymu teraźnieyszego była im już wypłacona, oraz aby podali Nam Krolowi y Straży Regestr tychże pozostałych Subalternow, z wypisem Starszeństwa y dawności ich służby, a to końcem umieszczenia ich przez mnie-mi w Kancellaryach Straży y Kommissyi Policyi.

(~~Podpisy~~ i zakończenie jak wyżej)

Actum etc (jak wyżej) ~~(Dnia Miesiąca y Roku tegoż)~~

Oblata (jak wyżej) 68

Przedłużenie czasu sporządzenia Księgi Ziemiańskiey

Czas Seymikow Deputackich Prawem świeżo zapadłym będąc wyznaczony na dzień 14. Lutego w Roku przyszłym 1792. gdy podaie dogodnieyszy sposob ukończenia pracy Kommissyom Porządkowym w uformowaniu Księgi Ziemiańskiey przeto czas wygotowania tey że Xięgi ultimis Julii anni currentis wyznaczony prorogujemy do dnia ostatniego ~~9bra~~ novembra gdzie też księgi podług zapadłego tegoż Prawa w każdym Wdztwie Ziemi y Powiecie wygotowane bydź maią.

~~Narracja i podpisy (jako wyżej)~~

Podpisy i zakończenie jak w poprzednich.

Actum etc. (jak wyżej)

172.

Oblata (jak wyżej) 49

(Dnia 11. Junij 1791.)

+ Zalecenie Kommissyi Skarbu W. X. L.

Zalecamy Kommissyi Skarbu W. X. Litt, aby (że) zaległą U. Chrystyanowi Wilhelmowi Frize (Fryczemu) Subalternowi Rady Nieustaiącey pensyą tak iego, iako też y drugim Subalternom Rady, ktorym On swoiemi opłacał pieniędzmi in quantitate 19724 zł. według Opinii od Deputacyi Skarb Litt. (Litewski) Examinuiącey (przyniesionej) z Remanentow W. X. L. nie odwłocznie zapłaciła. — (Podpisy i zakończenie jak wyżej)

Naswiska (jak wyżej)

Actum etc. (jak wyżej)

Oblata (jak wyżej)

Utwierdzenie Zamiany z Lennosci na Wiecznosć w Łopatynie 40

Zamianę Czterech Dworzyszcz w Łopatynie z L... nosci na Wiecznosć i iey przez Kommissyą Skarbu W. X. Litt dopełnienie in toto approbuiemy i utwier...

Naswiska (jak wyżej)

A. Kiaczynski

(Podpisy i zakończenie jak wyżej)

~~7~~ Oblata (jak wyżej) Actum etc. (jak wyżej) 95

173

71

~~(Dnia 11. Junii 1791.)~~

Wyznaczenie Deputacyi do ułożenia Stanu Percepty y Expensy w Skarbach O. N. y ułożenia Proiektów do napełnienia dostatecznego Skarbu Publicznego.

Widząc My Krol wraz z Stanami Wszystkiey Konieczność opatrzenia Skarbu publicznego, aby istotnie potrzebne wydatki miały pewny fundusz, wyznaczamy Deputacyą z osob, to iest z Senatu, z Prowincyi Małopolskiey JW Potockiego Wodę Kijowę, z Prowincyi W.X.Litt. JWo Platera Klna Trockiego, z Prowincyi Wielkopolskiey Wo Sobolewskiego Klna Czerskiego. z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Małopolskiey Urodzonych Zaiączka Pułkownika Woysk Kor. Posła Podolskiego, Strasza Podsę: Radomskiego Posła Sandomir, Grocholskiego Miecznika Kor. Posła Bracławskiego z Prowincyi W.X.Litt WWo Wawrzeckiego Chor. W.X.Litt Posła Brasł. Grabowskiego Krayczego W.X.Litt Posła Wołkowyskiego Zenowicza Posła Połockiego z Prowincyi Wielkopolskiey WW. Sokolnickiego Stolnika y Posła Poznańsk. Cholewskiego Sęd. Ziem. Soch: Posła Rozańskiego, Rzętkowskiego Podczasz. y Posła Gostyńsk. która Deputacya odebrawszy potrzebne obiaśnienia od Kommissyow Skarbowych Stan Stałey, y niestałey percepty, a zniosszy się z Magistraturami, do których władzy czynienie expens należy, równie wydatkow trwałych y czasowych, wielość oraz porządek ich czynienia

nia

utoży, a w miarę nieuchronnych potrzeb wydatku, proiekta zdolne do napełnienia dostatecznego składu przychodow publicznych przygotuie, y całe dzieło w osobnych do każdego rodzaju Proiektach, na nayppierwszy tydzień Ekonomiczny do decyzyi Nam Krolowi y Stanom przyniesie, zpomiędzy ktorych Proiekt o Urządzeniu Starostw nay pierwszy do decyzyi weźmiemy.

/m

Na powrotka jak wyżej

Dnia 11. Junii — 91.

Podpisy i zakończenie jak wyżej

~~Utwierdzenie Zamiany Ulenności na wieczność w Łopatynie.~~

~~Zamianę Dworzysk w Łopatynie Ulenności na wieczność przez Kommissyą Skarbu w Ostatku dopełnienie tym aktem approbujemy y utwierdzamy.~~

patrz N° 35

~~7//.~~ Oblata (jak wyżej) Actum etc. (jak wyżej)

~~72~~

(~~Dnia 11. Junij 91.~~)

Utwierdzenie Summy 100^tysięcy^ Zł. na Stwie Krasnosielskim

Summę 100^m^ Zł. in rem Potomków zeszłego Burzyńskiego Wwdy Mińs^kiego^, na Stwie Krasnosielskim w Wwie Mińskim leżące wniesioną przez wzgląd słuszny zasług iego a szczególniey przy Dworze Angielskim chwalebnie odbywanego Poselstwa, My Krol za zgodą Stanow utwierdzamy.

Podpisy i zakończenie jak wyżej Nazwiska (jak wyżej)

Oblata (jak wyżej) (~~Dnia Miesiąca y Roku tegoż~~) Actum etc. (jak wyżej)

Zabespieczenie Summy 200^tysięcy^ Zł. na Stwie Bystrzyckim.

~~73~~

Stosuiąc się do zapadłego Prawa Seymu teraznieyszego o Summach na Stwach lokowanych, gdy na mocy tegoż Prawa Summy obięte Dekretami ostatecznemi Trybunalskiemi zpod rostrząsnienia są excypowane Summę 200^m^ tysięcy Zł. na ~~Stwie~~ starostwo Bystrzyckie wniesioną na tymże Stwie starostwie zabespieczamy.

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych i zakończenie (jak wyżej)

(Podpisy i zakończenie jak wyżej) A. Kiarczyński

Dnia 15 Junij

Actum etc. die decima quinta ~~7~~ mensis Junii ~~1791~~ anno domini 1791°.

196

Oblata (rękopis) ~~(Dnia 15 Junii 91)~~

Deklaracya Ullrz w Interessie Ozarowskich względem Dobr Byszewa.

75

Przychylaiąc się do Opiniy Deputacyi do Examinu Skarbu Korz wyznaczoney w Interessie Ullr. Ozarowskich przed Nas Krola y Stany Seymuiące przyniesioney, naypierwód co się tycze Dobr Byszewa cum attinentiys originaliter Dziedzictwu Ullrch Stanisława y Anny z Bronniewskich Ozarowskich podległych, z racyi ponastępowanych rewersalnie, et in præjuditium tertij Tranzakcyi Stanowiemy, aby Ciż Ullr Ozarowscy do Dziedzictwa Dobr Byszewa cum attinentiys powroconemi byli, in ordine czego odsyłaiąc ich do Trybunału Kor. Lub. Końcem nie odwłocznego tychże Dobr Ullrm Ozarowskim powrocenia, zalecamy temuż Trybunałowi Korm Lubellm iżby sprawę tę in puncto zwrotu do Dobr własności Ullrch Ozarowskich z ktoregokolwiek Regestru, ante omnes causas finalnie zadecydował oddalaiąc nazawsze regulowane nieprzyzwoicie, a ex præjuditiosis Transactionibus do tychże Dobr wynikłe pretensye. Co się zaś tycze pretensyi tychże Ullr. Ozarowskich z składu ogolney Sprawy wynikaiących, iako też y pretensyi Wo Sobolewskiego Ullma

Klnâ Warszawę w tych obuygu okolicznosciach po satysfakcyę do substancyi Wo niegdy Jozefa Ossolińskiego Wwdy Podlaskiego, bez naruszenia jednak sprawy o summy szczegolnie tylko z Wexlow wynikaiącey, iako Sądowi Kommissyi Skarbu Kor. przyzwoitey odsyłamy (Podpisy i zakończenie jak wyżej)

Oblata (jak wyżej) (~~Dnia 15. Junii 91. Roku~~ Actum etc. jak wyżej)

(Następuję nazwiska Marszałków i deputowanych oraz zakończenie jak w następnej dnu Kowanej z dnia 15 Junii)

Zalecenie do Kommissyi Skarbu Koronnego

75

My Krol za zgodą Stanow rezoluię Opinię Deputacyi do wyexaminowania Kommissyi Skarbu Kor. wyznaczoney, zalecamy Kommissyi Skarbu Kor. aby względem tamy, y iazow na rzece Narwi w sprawie między Miastem Serockim a Ur. Kozłowskim ostateczny wyrok wydała, y do exekucyi go przywiodła; względem zaś sprawy rzynkowey między temiż Stronami będącey, tam gdzie z Prawa wypada rozsądzoną mieć chcemy.

Następuję nazwiska Marszałków i deputowanych oraz zakończenie (jak wyżej)

Podpisy oraz zakończenie jak w poprzednich.)

Oblata (jak wyżej) Aclum etc (jak wyżej)

178.

76 (~~Dnia 15. Junij 1791.~~)

Odesłanie do Assessoryi W.X. Litt okoliczności niżey wyrażoney.

Gdy przez Opinią od Kommissyi Skarbowey W.X. Litt Nam Krolowi y Stanom Skonfederowanym przyniesioną Dobr Kazimierzowska słoboda, Kuźmicze y Łokalicze zwanych w Powiecie Rzeczyckim leżących U. Michałowi Pruszanowskiemu ad praesens Sędziemu Ziemskiemu Rzeczyckiemu Konstytucyą 1775. Roku na wieczność potwierdzonych pierwiastkowa Natura lenności zakwestyonowana została; przeto My Krol wraz z Skonfederowanemi Stanami takową okoliczność w porządku rozpoznania pierwiastkowey tychże Dobr Natury do Assessoryi W.X Litt odsyłamy. Urzędom zaś Justycyi ~~Jnstygatorom~~ W. X. Litt Skutku ninieyszey Ustawy w Sądach Naszych Zadwornych W.X. L. dopilnować zalecamy.

(Podpisy oraz Zakończenie jak w poprzednich.)

Actum (in Curia Regia Varsaviensi) Die Decima Quinta Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791-mo

17

oblata (jak wyżej)

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński. Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Warunek względem Lenności w W. X. Litt:

LEnności w W. X. Litt: Aktem Unij, Statutem Litewskim, i Konstytucyami 1661. i 1677. Roku z Dobrami Ziemskiemi porównane, i poźnieyszemi Konstytucyami stwierdzone, w teyże naturze zachowuiemy i utwierdzamy; a te Lenności, które od Unij aż dotąd na Seymach osobnemi Konstytucyami w Dziedzictwa zamienione zostały, za Dobra Dziedziczne deklaruiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nomi: Koad: Bisk: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego, wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Alexander

100.

der Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Kociełł Rotmistrz Kawaleryi Narodowey Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Littgo Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki Chorąży W. X. Litt: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Pozn: Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey: Jozef Rądzicki Podkomorzy Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey: Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski, Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey Post cujus Constitutionis, ~~in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem, Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione est extraditum.~~

SWIESZEWSKI
mpr.

(cto zakończenie jak wyżej)

A. Siarczynski

Legi Roguski

Actum etc. (jak wyżej.)

Obłata (jak wyżej)

(~~Dnia 15. Junij 91.~~)

Odesłanie Sprawy Szl. Strońskiego z W. Popielem Ulnem Sandomirskim do Kommissyi Skarbu Kor. ~~nnego~~.

78 2

My Krol za zgodą Stanow ułatwiaiąc Opinię Deputacyi do wyexaminowania Kommissyi Skarbu Kor. wyznaczoney, sprawę Szl. Strońskiego z W. Popielem Ulnem Sandomirskim po ostateczne rozsądzenie do Kommissyi Skarbu Kor. odsyłamy. (Zakonczenie (ostatnia) jak poprzednio)

Actum etc. (jak wyżej)

(~~Dnia Miesiąca y R. tegoż~~)

Obłata (jak wyżej)

Zalecenie do Kommissyi Skarbu Kor. X

79

Rezolwuiąc opinię od Deputacyi do Examinowania Kommissyi Skarbowey wyznaczoney, zalecamy Kommissyi Skarbu Kor. onnego, ażeby summę iaka się z protunkowego podatku dla Miasta Skaryszewa okaże, taką za złożeniem kwitoro zapłacić zleciła.

(Podpisy oraz zakonczenie jak w poprzednich)

A. Kaczyński

182. ~~Oblata~~ (~~pekoyrzej~~) (Dwa Miesiąca y R.u tegoż)

Wzgląd dla Miasta Bojanowa.

Gdy Mieszkańcy Miasta Boidnowa w Wtwie Poznańskim a Powiecie Kościańskim leżącego, pożarem ognia tak z maiątkow, iako y z siedliska wyzuci zostali, przeto My Krol za zgodą Seymuiących Stanow zlecamy Kommissyi Skarbu Kor. aby końcem uniknienia emigracyi Fabrykantow w tymże Mieście byłych obmyśliła nay przyzwoitszy sposob alleviacyi w podatkach w proporcyą podatkow y szkod poniesionych wzorem dla Miasta Leszna, y podług warunkow przez Kommissyą Skarbową dla tegoż Miasta Leszna uczynionych. Rownie aby ciż nieszczęśliwi Mieszkańcy, nim na swych placach wystawią mieszkania, przytulenie się y sprawowanie wszelkich rzemiosł w poblizszych Miastach Kraju Naszego bez wszelkiey Opłaty do Cechow mieć mogli stanowiemy.

w akt. N.o 85

100

183.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Quinta Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791-mo

80

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

oblata

Zalecenie Kommissyi Skarbu W. X. Litt:

GDy Kommissya Skarbu W. X. Litt: dopełniaiąc Prawo na dniu Dwudziestym Maia, Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego zapadłe, przyniosła Opinią Nam KRÓLOWI, i STANOM Seymuiącym względem Summ Konstytucyami Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt Osmego, Tysiąc, Siedmset, Siedmdziesiąt Piątego, i Tysiąc Siedmset, Siedmdziesiąt Szostego Roku, na Starostwach i Królewszczyznach przyznanych; względem zaś Summ wyższemi nad wspomnione Konstytucye Prawami również na Starostwach i Królewszczyznach zabespieczonych, które wytrzymane zostały, lub nie? Gdy taż Kommissya determinacyą swoią do Aktoratu odesłała; Przeto My KRÓL, za zgodą STANÓW Rzeczypospolitey, chcąc takowe Summy iak nayprędzey mieć wylikwidowane, zlecamy Kommissyi Skarbowey W. X. Litt: aby ta nie maiąc do tych czas Sądowości, w Extrakadencyi do tego szczególnie przypadku, Sądowe Sessye swoie miała, i *in*

Spa-

111.

184.

Spatio Trzech Miesięcy, takową Likwidacyą Nam KROLOWI i STANOM Seymuiącym przyniosła, a UUr: Instygatorów W. X. Litt: obowiązuiemy do Urzędowey pilności w rzeczy tyczącey się całości Skarbu Publicznego.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał A tt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kur: Nomi: Koad: Bisk: Wil: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego, wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Kociełł Rotmistrz Kawaleryi Narodowey Poseł Oszmiański Deputowany do Konstytucyi z Prowincy W. X. Littgo Tomasz z Skrzetuszewa Wawrzecki Chorąży W. X. Litt: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Pozn: Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopolski. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski, Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis, in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem, Offerenti eidem prævia Offi.ii sui Quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI
mpr.

(Podpisy i zaktóńczenie jak wyżej)

A. Siarczyński

Regi Głębocki

7/// Oblata (jak wyżej) Actum ut (jak wyżej) (die 15 Junii 1791)

Wzgląd dla Miasta Bojanowa 185

101

84

Gdy Mieszkancy Miasta Bojanowa w Woiewodztwie Poznańskim a Powiecie Kościańskim leżącego, pożarem Ognia tak z maiątkow, iako i z Siedlisk wyzuci zostali, przeto My Krol za Zgodą Seymuiących Stanow zlecamy Kommissyi Skarbu Koron. aby końcem uniknienia emigracyi Fabrykantow w tymże Mieście bytych obmyśliła nayprzyzwoitszy Sposob allewiacyi w podatkach w proporcyą podatkow i szkod poniesionych wzorem dla Miasta Leszna, i podług warunkow przez Kommissyą Skarbową dla tegoż Miasta Leszna, i podług warunkow przez Kommissyą Skarbową dla tegoż Miasta Leszna uczynionych. Rownie aby ciż nieszczęśliwi Mieszkancy, nim na swoych placach wystawią dla siebie mieszkania przytulenie się, i sprawowanie wszelkich rzemiosł w publicznych Miastach Kraju naszego bez wszelkiey opłaty do Cechow mieć mogli, stanowiemy.

(Podpisy oraz zakończenie jak poprzednio)

A. Lisoczyński

711

106.

F

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek. —

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey do deputacyi konstytucyjney. Józef Kornelin Kossakowski Bis. Inf. y Kur. Nom. Koad. Bis. Wil. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generała Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit. do deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztl. Raciązki deputowany z Senatu z prow. Wielkopolskiey. M. Odrowąż Straż P. Z. R. poseł Wsta Laudomir. z prowin. Małopolskiey deputowany. Jan Ossoliński Starosta i poseł Drohycki deputowany z prow. Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Lit. poseł Brasławski deputowany do konstytucyi. Józef Weyssenhoff poseł Inflant. deputowany z prow. Litewskiey. Walenty Sobolewski Starosta y poseł Warszawski deputowany z prow. Wielkopolskiey. Józef Radzicki Pod. y Poseł Z. Zak. depot. do konst. z prow. Wielkopol. mp. Jan Suszczewski poseł Sochaczewski deputowany z prow. Wielkopolskiey Poseł Czas i. t. d. (zakończenie jak w poprzednich)

A. Lierzyński

Actum die decima septima mensis Junii anno Domini 1791°

187.
103

Oblata (jak wyżej) ~~Dnia 17. Junii 91.~~

Zalecenie do Deputacyi wyznaczoney do Interessow Kurlandzkich.

81

Skłaniając się do prozb od Miast Xięstwa Kurlandz. y Semigalskiego do Nas Krola y Stanow Rzpltey Seymuiących zaniesionych zalecamy Deputacyi Interessow Kurlandzkich iuż wyznaczoney aby wszelkie zaskarżenia względem krzywd y ubliżenia Prawom tymże Miastom Xięstwa Kurlandz. y Semigalskiego służącym roztrząsnęła, sposoby zaradzenia bezprawiom, ieżeli się iakowe okażą, oraz zabieżenia onym na czas dalszy obmysliła, y proiekt do tych celow stosowny za porozumieniem się y wysłuchaniem Stron interessowanych ułożyła. — F

Actum die vigesima secunda mensis Junii anno Domini 1791°.

188.

oblata (jak wyżey) ~~Dnia 22. Junii 91.~~

Dopełnienie Sprawiedliwości.

83

Gdy UUr Posłowie Wtwa Kijowsk° Nam Krolowi y Stanom Seymuiącym uczynili przełożenie iż Sąd wyznaczony Konstytucyą 1776 między Ur. Stą Owruckim tego, a obywatelami dawia Stu Owruckiego, od UUr Starostow Owruckich processem zaiętemi, dotąd swego nie wziął skutku; przeto mieć chcemy aby Obywatele Wtwa Kijowę na nayprzenoszych Seymikach w Zytomierzu przypadaiących wybrali Osoby w sposobie Prawem przepisanym, z Senatorow, Urzędnikow, y Obywatelow tegoż Wtwa w liczbie jaka im się zdawać będzie, a to koniem załatwienia Sporow, między Ur. Starostą Owruckim a obywatelami wyż wspomnionemi, ktorych to Osob Komplet, z pięciu naymniey składać się będzie a przy Prezydującym moc rozwiązania paritas zostawać ma, y ktorych powinnoscią będzie, za wykonaniem przysięgi Sędziow przyzwoitey Strony wchodzące w process 4ma przed terminem tygodniami obwieścić innotescencyami, y domiosłszy o tym terminie Kommissyi Skar. Lod., aby do attentowania tey Sprawy z Strony Skar. Plenipotent wyznaczyła Juryzdykcya swoią w Miescie Naszym Zytomierzu rozpocząć, y Sprawę tę całkowicie, y ostatecznie, nie

zważaiąc

I) Następuią nazwiska Marszałków i deputowanych jak w poprzedniej konstytucyi wtąwczesnie po:
Tadeusz Mostowski Kaszt. Rasiążski z Senatu z prow. Wielkopol. Alexander Linowski p. W. Krak deputowany z prow. Małop. Jan Ossolinski Starosta i poseł Drohycki deputowany z prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Lit. poseł Brasławski deputowany do Konstytucyi. Adam Listkowski Chreptowicz z Wdztwa Nowogrodzkiego deputowany do Konstytucyi z prow. W. X. Litt. Jozef Radziski podkom. i poseł Z. Zakrocz. deput. do konst. z prow. Wielk. Jan Luszczewski poseł Sochaczewski deputowany z prow. Wielkop. ~~Ge~~ Post expres constitutionis i. t. d.

Zakończenie jak w poprzednich

nie zważaiąc na niestawienie się lub spor który ~~Strona~~ Kolwiek Stro-
ny rozsądzi, a Dekret spor ten kończący, za niewzruszony
mieć chcemy. —

(Actum ut (jak wyżej) ~~Dnia 22. Junij. 91.~~)

Oblata (jak wyżej)

Zalecenie WW. Pieczętarzom O. N.

84

Na przełożenie Wl. Posłów, My Krol za zgodą Sta-
nów Skonfederowanych zalecamy WW. Pieczętarzom
O. N. ażeby Glejty Mieszczanom w Miastach Natury
Dóbr Ziemskich za Przywilejem Nas Króla bez wyraź-
ney woli Dziedziców Sądowi Assessorskiemu nie pod-
danych nie były wydawane, a wydane niniejszą Usta-
wą zniesione za nie były Deklaruiemy. ((Podpisy) Zakonczenie jak poprzednio)

(Actum ut (jak wyżej) ~~Dnia Miesiąca y Roku tegoż~~)

Oblata (jak wyżej)

Wyłączenie Posłów od Kandydacyi do Kommissyów rządowych y Assessoryi.

85

My Krol za Zgodą Stanów Deklaruiemy nazawsze
iż żaden z Posłów do żadney Kommissyi Rządowey ani
Assessoryi obranym bydź nie może. —

(Podpisy i Zakonczenie jak poprzednio)

A. Lisieczynski.

Actum ut (jak wyżej.)

190. Oblata (jak wyżej.)

(Dnia 22. Junij - 91.)

+ Indygenat dla Ur. Wawrzeńca de Engestrom

86

Pragnąc widzieć w gronie Obywatelów Państwa Naszych osoby Urodzeniem, przymiotami y Cnotą zagranicą dystyngwowane, My Krol za zgodą Stanow Ur. Wawrzeńca de Engestrom Ministra Nay. Krola Jmci Szwedzkiego Jaśnie Oświeconego przy Dworze Naszym będącego do Indygenatu Szlachectwa Polskiego, z wszelkiemi Prerogatiwami temu Stanowi służącemi, wraz z iego Potomstwem przypuszczamy, y za poprzedzaiącym wykonaniem przysięgi na wierność Rzpltey, tudzież wywodem rodowitości, iako też dopełnieniem przepisow Prawa 1775. Zu titulo Ostrzeżenie względem Indygenatow y teraznieyszego Seymu Dyploma Onemuż bez opłaty pod pieczęcią O. N. wydać rozkazuiemy.

(Podpisy oraz i Zakończenie jak w poprzedniej)

A. Siforczynski

7 W. Actum Die vigesima quarta mensis Junii anno Domini 1791mo

Oblata (jak wyżej)

~~Dnia 24. Junij 1791.~~

Deklaracya względem Jurysdykcyi Grodu Kijowskiego. — 87

Gdy W. Prot Potocki Wda (Wojewoda) Kijowski oraz Ziem Kijowskich Sta Grlny (Generał) na zbliżaiącą się 12 dnia ... Lipca Kadencyą Sądow Grodzkich Kijowskd ziechać nie może, z przyczyny nie tylko toczących się obrad Seymowych ale nadto że zasiada w Deputacyi przez Nas Stany Seymuiące do ułożenia Proiektow Skarbowych, y wszczególności względem Urządzenia Starostw wyznaczony, przeto zabespieczaiąc nie ~~prawnie~~ (przerwany) bieg Sprawiedliwości, deklaruiemy że wybrane przez tegoż W. Prota Potockiego iako Grlnego Stę Ziem Kijowskich Urzędy Grodzkie y zwykłemi Instrumentami opatrzone, w mocy zupełney, władzę Sądowniczą sprawować będą, dopoki nowe Urzędy Sądu Ziemiańskiego pierwszey Instancyi, stosownie do nowey Ustawy Rządu, y zgodnie z wydaną od Nas Deklaracyą, pod Dniem 28 Maja utworzone nie zostaną, Mocen tedy iest W. Prot Potocki Wda Kijowski y Sta Grlny Ziem Kijowskich oznaczyć zwykłe Urzędy Grodzkie y Exekucyine, oraz do odebrania od Nich przysięgi, wezwać na mieysce swoie ktorego kolwiek Urzędnika tegoż Wtwa Kijowskiego

a Postanowienie

192.

a postanowieni przez niego tym Sposobem Urzędnicy Sądowi y Exekucyjni. co się tycze powierzoney im władzy żadney obojętności podpadać nie ~~maią~~. mogą

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych oraz zakończenie jak w następnej | drukowanej. —

A. Szarczyński

(Podpisy oraz zakończenie jako wyżej.)

88

107

193.

Actum in Curia Regia Varsavi-ensi Die Vigesima Quarta Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791-mo

Oblata.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus **Antonius** Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

KOMMISSYA POLICYI

I.

Skład Kommissyi Policyi.

1mo. KOmmissya Policyi Oboyga Narodów składać się będzie, z Marszałków Narodowych, którzy nie będą wezwani do Straży, tudzież z piętnastu Kommissarzy, to iest: trzech z Senatu, po iednemu z każdey Prowincyi, sześciu z Stanu Rycerskiego, po dwoch z każdey Prowincyi, i Sześciu Plenipotentów Miast na Seym, po dwoch z każdey Prowincyi.

2do. Wszyscy Kommissarze Policyi, obierani będą co dwa Lata na Seymach Ordynaryinych, sposobem Elekcyi przepisanym w Prawach, *O Seymie i o Miastach*, a na każdey takiey co Lat dwa Elekcyi, Kommissarze Policyi mogą bydź na dalszy czas znowu obrani.

3tio. Obranym na Kommissarza Policyi bydź nie może. *1mo.* Kto nie ma od Roku niewątpliwey Possessyi dziedziczney, z Stanu Rycerskiego Ziemskiey, a Obywatel Miasta Mieyskiey, *respective* w swoiey Prowincyi. *2do.* Kto nie był choć raz na Funkcyi Publiczney, to iest: z Stanu Szlacheckiego Posłem, Deputatem, lub w Kommissyi Woiewódzkiey, przez czas Prawem przepisany. *3tio.* Ktokolwiek iest obowiązany aktualną służbą Woyskową. *4to.* Kto iest w aktualnym Urzędowaniu Poselstwa na Seymie.

4to. Prezesem Kommissyi Policyi będzie ieden z Marszałków Narodowych, a w nieprzytomności Ich, pierwszy z Porządku Kommissarz. Prezesowi wolno iest podług upodobania Assessorów do Kommissyi wybierać i zapraszać, *cum voce consultiva*, co iednak nie będzie rozumiano za odbycie Funkcyi publiczney. Nigdy więcey

A iak

iak połowa Kommissarzy, nie będzie mogła oddalać się; a komplet Kommissyi naymniey z pięciu Kommissarzów *cum voce decisiva* zawsze w przewyższaiącey liczbie Stanu Szlacheckiego, składać się ma. Pensye zaś nieprzytomnych na przytomnych rozdzielać się maią, względem czego Kommissya Ordynacyą sobie ułoży.

5to. Wyznaczamy każdemu Kommissarzowi Pensyą roczną taką, iaką im przy Tabelli Expens publicznych stanowiemy, do których Marszałkowie, iako pensyą Ministrowską opatrzeni należeć nie będą. Gdyby który Kommissarz umarł, pensya przez niego nie dosłużona w Skarbie Publicznym zostać ma. Żaden zaś Kommissarz, gdy iest podległy odpowiedzialności, zrzekać się ani ustąpić Urzędu pod żadnym pozorem nie może.

6to. Kommissya Policyi mieć będzie Pisarza Possessyonata, którego iednomyślnością, lub większością głosów sekretnych obierze. Urząd Pisarza dożywotni będzie, lecz nikomu przedanym, ani ustąpionym bydź nie może; przeto dobrowolna Urzędu tego Rezygnacya na Piśmie uczyniona, podaną Kommissyi bydź ma, i w Protokuł wpisaną wraz z Rezolucyą Kommissyi będzie. Poczym Kommissya do Elekcyi nowego Pisarza z pomiędzy Officyalistów swoich przystąpi. Obowiązki Pisarza są. *1mo.* Na Sessyi zasiadać *cum voce consultiva.* *2do.* Trzymać Protokuł Kommissyi. *3tio.* Mieć zwierzchni dozor Kancellaryi i *Archivi* Kommissyi. *4to.* W Sądach Kommissyi Pióro trzymać i Dekreta pisać. Nadto Kommissya ułoży liczbę i płacę potrzebnych sobie Officyalistów w równey proporcyi z każdey Prowincyi, z których żaden Urzędu swego przedać, ani ustąpić nie będzie mógł, i takowy układ Seymowi do potwierdzenia poda.

7mo. Marszałkowie, Kommissarze, i Officyaliści Kommissyi Policyi w żadnym Sądzie suspensy brać nie będą mogli, lecz w przypadku potrzeby wykonania Przysięgi, po iey dopełnienie wszelkie Juryzdykcye odsyłać ich będą do mieysca, gdzie się Kommissya agituie.

8vo. Przez czas Urzędowania swego, ani Kommissarz Policyi, ani Jey Officyaliści w żadney inney Kommissyi, lub funkcyi bydź nie mogą.

II.

Władza Kommissyi.

Władza i Zarządzanie Kommissyi powierzone dla ustanowienia i utrzymania powszechnego porządku w Państwach Rzeczypospolitey rozciągać się maią, na to wszystko, co się tycze. *1mo.* Bespieczeństwa i spokoyności publiczney. *2do.* Wygody publiczney. *3tio.* Sądowości i Urzędników Policyi, bez przestąpienia iednak następuiących przepisów, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

III.

Granice Władzy Kommissyi.

1mo. Nie będzie mogła Kommissya Policyi nic czynić, stanowić, nakazywać, lub zakazywać, coby naruszało przyrodzone, i zabespieczone ustawami Rzeczypospolitey Prawa wolności, i własności osobistey Obywatelów, i przechodniów.

2do.

2do. Nie będzie mogła pod żadnym pozorem długów publicznych zaciągać, ani funduszow mieyscowych przenosić, ani nakazywać iakiegokolwiek bądź gatunku podatków, danin, opłat, iedynie do samowładnoś i Rzeczypospolitey należących.

3tio. Nie będzie mogła wdawać się pod żadnym pozorem w inny wydział Władzy innym udzielnym Władzom i Magistraturom powierzoney.

4to. Ponieważ tylko Miasta wolne Rzplitey są właściwie podległemi Rządowi, i rozkazom Kommissyi Policyi; przeto prócz niektórych wyłączeń wyrażonych w niższym opisie iey obowiązków, nie będzie mogła do Miast, i Wsiów Dziedzicznych Obywatelskich rozciągać inney władzy, prócz dawania rady i ostrzeżenia. Dlaczego do żadnych Maiątków, domów, i mieysc własnością Ziemiańską będących, i do Rządu Mieyskiego nie należących, ani do wewnętrznego w nich obeyścia się bynaymniey wdawać się niepowinna, tym mniey ieszcze żadnego tey Ziemi Właściciela z powodu taiemney delacyi, lúb iakich taiemnych wiadomości, imać, przytrzymywać, więzić, ani pozywać nie może.

5to. Dlaczego wszelkie gatunki szpiegowania i rewizyi w mieszkaniach i gruntach Ziemiańskich, lub w uczynkach, i zabawach Obywatelów, iak naysurowiey są iey zabronione.

6to. Jako zaś wszelkie rozporządzenia Kommissyi, maią bydź tylko skutkiem Praw, i Ustaw Rzplitey, tak nie wolno będzie iey żadnego takiego rozkazu wydawać, któryby na sobie nosił Akt Prawodawstwa.

IV.

Co do Władzy i Obowiązków Kommissyi, względem beśpieczeństwa, spokoyności ogólney całego Kraiu.

Władza i Obowiązki Kommissyi na zachowanie beśpieczeństwa i spokoyności powszechney są:

1mo. Czuwanie na wszelkie bunty, rozruchy, rozboie, zabóystwa, gwałty, między któremi ma się liczyć, przeymowanie, rozpieczętowanie i zmyślanie Pieczęci, Listów na Pocztach, tudzież na kradzieże, iawną rozpustę, i zgorszenia.

2do. Czuwanie na obyczayność powszechną i wszelkie sposoby zysku, z samego zwodzenia, i oszukania Ludzi, gry azardowne, czyli niszczące Maiątki w Domach i mieyscach Publicznych, wstrzymywanie żebractwa, i włóczęgi, a przeto szczególnieysze dozieranie Ludzi nie maiących żadney osiadłości, Stanu, Professyi, Rzemiosł, Służby, ani żadnego pewnego do życia sposobu.

3tio. Doglądanie iak nayściśleysze tego wszystkiego, co należy do zachowania i pewności zdrowia Ludzkiego; a przeto ułożenie, i zachowania porządku względem Lekarzów i Lekarstw, Chirurgów, Cyrulików, Aptekarzów, Aptek, i sztuki babienia, a to znosząc się z Kommissyą Edukacyiną.

4to. Dawanie dobroczynney pomocy w rozmaitych przypadkach pospolitych i szczególnych, w zdarzeniach pożarów, powodzi, gwałtownych wichrów, głodu, morowego Powietrza, zaraźliwych chorób na Ludzi i na bydło, w niebeśpieczeństwach życia, a to obmyśleniem i wykonaniem takich śrzodków, któreby w niczym nie na-

196.

ruszały Praw Obywatelskich, lub na które ostrzeżeni Właściciele dobrowolnie przystać mogą.

5to. Stanowienie wszelkich rozporządzeń i przepisów, tyczących się Policyi, które będą skutkiem Ustaw Rzplitey, względem Obywatelów przychodniów, i przechodniów; Pilnowanie, ażeby według przepisów i warunków Prawa, wolność pisania i drukowania pewną i nienaruszoną była; Dlaczego żadne Przywileie *Exclusionis* mieysca mieć nie maią. Jako zaś wszelkie dzieło drukowane iest własnością Autora, tak przez całe życie iego do niego tylko należeć będzie, przeto żadnego przedrukowania tegoż samego Dzieła z uszkodzeniem tey własności Kommissya nie dozwoli, aż do śmierci Autora, po którey Dzieło iego staie się własnością publiczną. Pod wyraz tegoż samego Dzieła nie będą mogły bydź podciągane inne Dzieła podobne lub podobny tytuł maiące. Ułożenie i utrzymanie w całym Kraiu iednostayności miar i wag, a stosunek onych do miar, i wag zagranicznych, wydrukowany w kraiu publikować, ponawiaiąc to według potrzeby. Dochodzenie, i powzięcie wiadomości z Rapportów Kommissyi Woiewódzkich i Miast o ludności, urodzaiach, Jarmarkach, Targach, obfitości i cenie rozmaitych produktów, Towarów i Rękodzieł w różnych mieyscach, o przeszkodach, lub pomocach w Rolnictwie, Handlu i Rzemiosłach, o zwyczaynych i niezwyczaynych chorobach i zarazach na Ludzi i Bydło, o zwyczaiach wszelkich zdrowiu, lub powodzeniu powszechnemu przeciwnych, względem tego wszystkiego bez rozkazowania, i wdawania się w domowe Właścicielów Ziemiańskich rozrządzenia, dla nich wydawać ma, i ogłaszać tylko swe ostrzeżenia i oświecenia. Jako zaś wszelkie rozporządzenia i przepisy tyczące się Policyi i pozwolone przez Prawo nie będzie mogła Kommissya inaczey wykonywać, tylko przesyłaniem onych do Exekucyi Kommissyi Woiewódzkich, co do Wsiów, i Zwierzchności Mieyskich, co do Miast tak odbieraiąc z Rapportów ostrzeżenia, i Dyspozycye przez te Kommissye i Zwierzchności *proiective*, a w nagłych przypadkach *provisorie* czynione, takowe dyspozycye potwierdzać, roztrząsać, odmieniać lub wcale uchylać według ustaw Rzplitey i prawideł, rzetelney potrzeby lub korzyści publiczney, nie odwłocznie powinna.

6to. Zarządzenie wszelkiemi Domami i mieyscami publicznemi dla bespieczeństwa i spokoyności powszechney przeznaczonemi, iako to więzieniami, które według potrzeby w całym Kraiu zakładać, wygodne i obszerne, Kommissyom Woiewódzkim i Urzędom Mieyskim zaleci, a szczególnie w Mieście Rezydencyonalnym Warszawie, tudzież Domami Poprawy, Rynkami, Ratuszami, Placami publicznemi i Ulicami; także mieć będzie dozor nad administracyą wszelkich dochodów przez Rzeczpospolitą na Obiekta Policyi przeznaczonych, tudzież funduszów na ten koniec uczynionych, lub czynić się mogących; równie rozkazywać wszelkim Urzędnikom, Officyalistom i Dozorcom Policyi, tychże napominać i sądzić, karać nieposłusznych i przestępnych; nikt zaś nie będzie mógł tamować i bronić publikowania wszelkich Rozrządzeń, Uniwersałów, Obwieszczeń, i Ostrzeżeń, które Kommissya Policyi wydawać będzie, owszem we wszystkich Aktach Ziemiańskich i Mieyskich niedwłocznie i darmo zaoblatowane, a we wszystkich Kościołach z Ambon, gdy o to rekwizycya zaydzie, ogłaszane i do drzwi Kościelnych przybiiane bydź powinny.

7mo. Nakoniec iako obowiązkiem Kommissyi Policyi iest, wiedzieć i zaradzać o wszystkim, cokolwiek się ściąga do dobrego i powszechnego porządku, tak każdemu Seymowi Ordynaryinemu, przez Nas Krola w Straży podawać będzie Proiekta, i planty potrze-

trzebnych Praw do doskonałego urządzenia Policyi, oraz przekładać naydogodnieysze sposoby dla wyexekwowania onych.

8vo. Dlaczego wszelkie inne oddzielne co do Policyi Kommissye za dawnemi Prawami i Reskryptami Nas Króla byłe, lub będące, tudzież Władze i Juryzdykcye przez Marszałków Narodowych dotąd względem tey Policyi sprawowane uchylamy, prócz osobnego opisu obowiązków Prezyduiącego w Kommissyi, a dozor całkowity teyże Kommissyi Policyi zlecamy. Waruiąc iednak, iż Sprawy rozpoczęte i niedokończone, lub zdarzyć się ieszcze mogące w Juryzdykcyi Marszałkowskiey odsądzane w niey będą aż do otworzenia Sądów Ziemiańskich, i urządzenia Sądów Mieyskich. Dzieła zaś przez Kommissye *Boni Ordinis* zaczęte, Kommissya Policyi dokończyć, i Officyalistom nadgrodzić każe.

V.

Co do Władzy i obowiązków Kommissyi względem beśpieczeństwa i spokoyności szczególney Miast wolnych Rzeczypospolitey.

Gdy do szczególnieyszego dozoru i rządu Kommissyi Policyi oddane są Miasta wolne Rzeczypospolitey, tudzież Przedmieścia, Wsie, i przyległości ich własne, będzie obowiązkiem Kommissyi zaprowadzić i utrzymywać w nich nieodmienny porządek; a przeto pilnuiąc iak nayściśleyszey Exekucyi Prawa o Miastach, i daiąc procz wyższego opisu w ogolności nieustanną baczność na niebeśpieczeństwo i spokoyność onych.

1mo. Odbierze całe *Archivum* po Departamencie Policyi, weyrzy w Remanent przez tenże Departament Seymowi w Rapporcie iego podany, tudzież odbierze *Archivum* całkowite po Kommissyi Brukowey w Warszawie, i Ekonomiczne po Juryzdykcyi Marszałkowskiey, oraz Domy i Składy do tey Juryzdykcyi przedtym należące.

2do. Akta, mieysce w Pałacu Rzeczypospolitey i Milicye Policyi dotąd Chorągwie Marszałkowskie zwane, obeymie: a te Milicye zawsze pod Rządem i Kommendą Prezyduiącego w Kommissyi będą.

3tio. Nakaże Lustracyą wszystkich Miast, a w nich wszelkich mieysc do dozoru Policyi należących, wszelkich funduszów, dochodow, Remanentów tak dawniey, iako i od zaczęcia teraźnieyszego Seymu, w Kassach Mieyskich zaległemi bydź powinnych, także i Składek na różne Obiekta Policyi przeznaczonych, wszystkich Urządzen, zwyczaiów, i porządków dotąd zaprowadzonych, wszystkich Budynków tak publicznych iako i partykularnych, wszystkich Mieszkańcow z Klassyfikacyą aktualney Ludności, słowem: we wszystkich stosunkach poweźmie doskonałą wiadomość stanu i potrzeb Mieyskich, a cokolwiek zaraz poprawić lub ustanowić w nich będzie mogła, nieodwłocznie rozrządzi.

4to. Miasta wielkie zniosłszy się z Magistratami mieyscowemi, podzieli nieodwłocznie na Cyrkuły, a Cyrkuły na Wydziały.

5to. Pilnować będzie ustanowionego Prawem Przepisu o powinności Urzędników Policyinych, Mieyskich; wszelkie zaś rozporządzenia swoie inaczey wykonywać nie może, tylko przesyłaiąc ie do exekucyi Zwierzchności Mieyskiey.

6to. Dawać baczność na wszelkie takowe w Miastach Rzemiosła i roboty, które bez szczególney ostrożności mogłyby bydź szkodliwe, i niebeśpieczne, iako to: procz wyżey wymienionych Professyi tyczą-

cych się zdrowia ludzkiego, Kuźnie, Browary, Rzeźnice, Jatki, My-
dlarnie, Garbarnie, Piece Garncarskie, i t. d. w pośrzod Budynków
albo Mieszkańców znayduiące się.

7*mo*. W Miastach pilnować będzie Kommissya: 1*mo*. Sprawiedli-
wości nie tylko w miarach i wagach, ale też w cenie i gatunku rze-
czy i Towarów. 2*do*. Zniesie lub urządzi wszystkie koszta i trudności
w przyimowaniu do Cechów, oraz wszelkie zwyczaie i uchwały *Cechów*
przemysłowi i pospolitey korzyści przeciwne. 3*tio*. *Mimo Przywileiów*
Cechowych w każdey potrzebie i niedostatku publicznym będzie mocna
Kommissya Policyi dawać wolność przedaży roboty i przemysłu, a
względem tego wszystkiego stosować się zupełnie Kommissya będzie
do ostatniego Prawa o Miastach i do zaręczoney wolności przez Usta-
wę Rządową każdemu przychodzącemu Człowiekowi z Zagranicy.

8*vo*. Ani Kommissyi Policyi, ani Miastom nie będzie wolno bez
pozwolenia Rzeczypospolitey alienować Dobr i wszelkich Funduszów
Miastom dla porządku i wygody onych nadanych, owszem Kommis-
sya ściśle doglądać ma, aby wszelkie takowe Dobra i Fundusze Miey-
skie arendowane były przez Licytacye za poprzedzaiącym sześcio-nie-
dzielnym Urzędownym Obwieszczeniem, pod dozorem Urzędników Po-
licyi, a dochody w nich nigdy na prywatną, lecz zawsze na publi-
czną Miast potrzebę, wygodę, i ozdobę były obracane. A iako Kom-
missya przed Seymem, tak Miasta, i każdy zatządzaiący iakimkol-
wiek Funduszem na obiekta Policyi przeznaczonym, przed Kommissyą
ściśle rachować się będą.

9*no*. Przestrzegać będzie Kommissya, ażeby odtąd żadne Miasta
Długów nie zaciągały, Dobr nie zastawiały, Danin, Opłat, Akcyz,
ani na rzeczy, ani na Towary, ani na Osoby przybywaiące, lub znay-
duiące się w Mieście nie nakładały, Domów i Placów, które są wła-
snością publiczną na powiększenie dochodów swoich nie obracały;
czego wszystkiego równie Kommissyi, iak Zwierzchnościom Miey-
skim czynić nie wolno: Opłaty zaś różne dotąd po Miastach trwaiące,
póty tylko Kommissya zachować dozwoli, póki Seym za podanym
sobie od Kommissyi opisaniem onych nie uchwali albo zniesienie,
albo utwierdzenie takowych opłat.

10*mo*. Długi dotąd od Miast zaciągnione i winne, Kommissya
obrachuie, a środki, które znosząc się z Miastami, obmyśli dla spła-
cenia onych, Seymowi przez Króla w Straży do uwagi poda. A gdyby
kto nieprawnie Dobra, lub iakiekolwiek użytki Miastom nadane po-
siadał, Kommissya dopomoże Miastom do prędszego odzyskania w Są-
dzie przyzwoitym. O składkach zaś dobrowolnych, przyczynach i celu
onych zawsze Zwierzchność Mieyska donosić będzie Kommissyi.

11*mo*. Baczność mieć będzie Kommissya dla spokoyności lub be-
śpieczeństwa Obywatelów Mieyskich, aby Woyska przechodzące, lub
stoiące w Miastach, żadney krzywdy, szkody, lub uciemiężenia nie
czyniły, aby w kwaterach, lub opłacie za nie żaden Obywatel nie-
równością ciężaru nie był uciśniony, a te kwatery lub opłaty za nie
nigdy na Domy publiczne, lecz tylko na szczególne Obywatelów przez
Zwierzchność mieyską naznaczane były.

12*mo*. Szczególnieyszym zaś będzie obowiązkiem Kommissyi, ob-
myślać i podać do wykonania w Miastach przyzwoite śrzodki dla od-
dalenia i uniknienia pożarów, lub gwałtownych powodzi, dla prędkie-
go i skutecznego ratunku, także wspomagania zniszczonych Miast, Do-
mów, i Osób w takowych przypadkach; a przeto na ten koniec w ka-
żdym Mieście starać się będzie o założenie Kass publicznych ognio-
wych i ratunkowych.

VI.

Co do władzy i obowiązków Kommissyi względem wygody ogólney całego Kraiu.

1*mo*. Obowiązkiem Kommissyi będzie, mieć baczność podług opisów sobie służących, na wprowadzanie i uporządzenie tego wszystkiego, co stanowić może wygodę powszechną i szczegolną w Kraiu: a nayprzód obfitość i tanność rzeczy do życia potrzebnych, łatwość w robotach, zamianach, przeyściach, przeiazdach, wolność przedaży wszelkich Produktów, a przeto skassowanie wszelkich Monopoliów na wygodę życia będących, a nie dozwalanie żadnych innych na przyszłość.

2*do*. Zarządzanie tym, co iest własnością pospolitą, służącą dla wygody handlu powszechnego wszystkich Obywatelów iako to: Trakty publiczne, spławy i brzegi, czyli lądy rzek, kanały publiczne, względem których znosić się będzie z Kommissyą Skarbową, Poczty konne, wozowe, i listowe, którym Kommissya Policyi da opiekę, nie wdaiąc się w rozrządzenia wewnętrzne onych, iako przez *Pacta Conventa* Nam Krolowi do życia oddanych, i przestrzegać będzie, ażeby Sprawiedliwość równie i wzaiemnie wymierzana była dla zarządzaiących Pocztami i Obywatelów; dla czego gdy Poczta od Obywatela ukrzywdzoną zostanie, a nie znaydzie Sprawiedliwości w Sądzie mieyscowym, lub Obywatel ukrzywdzony nie odbierze satysfakcyi od Zwierzchności Poczt, tedy Strony szukać Sprawiedliwości będą u Kommissyi Policyi. We wszystkich zaś szczegółach w tym punkcie wyrażonych rozrządzenia Kommissyi wszędzie równą exekucyą odbierać maią.

3*tio*. Także dozor nad temi własnościami powszechnemi, które służą wygodzie, zdrowiu, i zabawie pospolitey, iako to: Łaźnie, Zdroie, Szpitale, Domy miłosierdzia, Domy zaiezdne, gościnne, szynkowne, Traktyernie, ochędostwo powszechne, Teatra publiczne, mieysca przechadzki, gry, i wszelkiey rozrywki publiczney, z warunkiem iednak, iż procz Szpitalów i Funduszów na nie, które mieć chcemy wszędzie pod zupełnym dozorem i rządem Kommissyi, inne wymienione mieysca, gdy będą w Własnościach Ziemiańskich położone, nie rozkazom, lecz tylko oświecaniom i ostrzeżeniom Kommissyi poddane bydź maią.

4*to*. Opieka powszechna i dobroczynny ratunek dla wszelkiego ubostwa, nędzy, niedołężney starości, kalectwa, a na to rownie iak na zabieżenie próżnowaniu włóczęgów wyżey opisanych, i więźniow do rzemiosł, rękodzieł, i wszelkich robot publicznych, w których nędza i ubostwo za pracę użyteczną Kraiowi żywność znaydować będą dostarczać; także w wszelkich takowych robotach lub rękodziełach publicznych wzniecać emulacyą, dawać zachęcenia, stanowić nadgrody.

VII.

Co do władzy i obowiązków Kommissyi względem wygody szczególney Miast Rzeczypospolitey.

Nie tylko Kommissya Policyi obowiązaną będzie mieć dozor nad bespieczeństwem i spokoynością Miast Rzeczypospolitey, ale oraz sta-

206

rać się o zaprowadzenie do nich wygody powszechney, względem którey, procz wyższych ogólnych opisow, baczność mieć będzie.

1mo. W urządzeniu tego, co się ściąga do wygody wewnętrzney Miast, iako to: porządne bruki, ochędostwo ulic, przeniesienie Cmentarzów za Miasta, całość i ozdoba Domów i Budynków tak publicznych, iako i prywatnych, podniesienie, lub zniesienie zapadłych, także starych murów, placów pustych, a to iak nayprędzey, ieżeli są publiczne, ieżeli zaś prywatne, znosząc się z Właścicielami, i naznaczaiąc im czas naybliższy, po którego upłynieniu bez exekucyi rozkazów Kommissyi, takowe mieysca przedać przez Licytacyą, i pieniądze Właścicielom oddać nakaże. Bramy wiazdowe do Miast, mostów, bicie tam, grobel, rowów, wystawienie łatwych i pewnych portów rzecznych, urządzenie poiazdów publicznych transportowych dla Ludzi i rzeczy, znosząc się z Zwierzchnością Pocztową, oświecanie ulic w nocach zwłaszcza zimowych i ciemnych, słowem: wszystko, co do ozdoby i łatwego znalezienia potrzeb i osłodzeń życia należy.

2do. Równie, co ściąga się do wygody przybytkowey i zewnętrzney z obfitości, dowozów, targów, i jarmarków, porządku w Kaffenhauzach, Austeryach, Karczmach, ułatwienia kommunikacyi i doniesień z Miasta do Miasta we wszystkich Rzplitey Kraiach, bez naruszenia iednak Praw Nam Królowi względem Poczt Kraiowych służących, wolności dla każdego dawania i używania wszelkich zabaw publicznych, wystawiania Teatrów, i grania na nich bez żadnych przeszkod, opłat, wyłączeń, skoro o tym uwiadomiona będzie Policya i da pozwolenie na piśmie.

3tio. Co się tycze pomocy i schronienia w nagłych przypadkach ucisku, słabości i ubostwa, a to dobrym urządzeniem Szpitalow, Domów miłosierdzia, a zwłaszcza Fabryk i robot publicznych, do których równie, iak i do Fabryk prywatnych Obywatelów, ze Szpitalów Domów podrzutków &c. dostarczać każe robotników, z warunkiem, ażeby zapłata tychże Szpitalów &c. wiernie dochodziła. Nakoniec pilnować uskutecznienia tego wszystkiego, co znayduiąc pod opisem ogólney Kraiu wygody, szczególniey i silniey, bo z mocą rozkazania do Miast Kommissya ma przystosować.

VIII.

Co do Władzy Sądowey Kommissyi Policyi.

Do Sądów Kommissyi Policyi należeć będą Sprawy następuiące.

1mo. O całość wszelkich w Kraiu Funduszów i dochodów ogólnych Miast na obiekta Policyi destynowanych, ieżeli tych Possessya nie iest kwestyonowana; Sprawy albowiem o windykacye takich dochodów należeć maią do właściwych Ziemiańskich i Mieyskich Juryzdykcyi, i tam Sprawy pilnowane tylko przez Plenipotentów będą.

2do. O zataienie Percept, nierzetelność, lub niedokładność wydatków i rachunków z tychże publicznych dochodów i funduszów, lub ich użycie bez wiedzy Kommissyi Policyi.

3tio. O niezachowanie przepisów Prawa Licytacyi z wolnym nakazaniem drugich, bez mocy iednak zmnieyszania dochodów pierwey okazanych.

4to. O nieposłuszeństwo Kommissyi Woiewodzkich, i Zwierzchności Mieyskich, na Rezolucye, dyspozycye, i rozrzędzenia Kommissyi Policyi, oraz Urzędników, i Dozorców exekwuiących iey Dyspozycye.

5to.

5to. O zgwałcenie bespieczeństwa Juryzdykcyi Kommissyi Osób, Kommissarzów, Urzędników, Officyalistów, i Dozorców Policyi w mieyscach gdzie z Urzędu znaydować się będą.

6to. O niezachowanie rozporządzeń Kommissyi, względem iednostayności miar i wag.

7mo. O przestępstwa Urzędników, Officyalistów, Dozorców, i Sług Policyi.

8vo. Zadnych innych Spraw Kommissya Policyi sądzić nie będzie mogła chociażby się kto poddał dobrowolnie pod iey Sąd. Jako zaś sprawy iey do sądzenia oddane, prędkiey potrzebuią decyzyi, przeto tak w pierwszey, iako w drugiey Instancyi używane bydź nie maią zwyczayne w innych Sądowniczych Magistraturach Indukty, i Repliki, lecz iedynie wszystko kończyć się ma przez Memoryały, z kommunikacyą Urzędowną tychże Memoryałów i odpisów na nie, tudzież Indagacyi Przysięgłych ieżeliby rzecz nie była obiaśniona dowodami na piśmie, co w Mieście naydaley w przeciągu trzech dni, w Kraiu zaś naydaley w czterech tygodniach ma bydź uskutecznionym.

9no. Z pomiędzy poleconych sobie spraw do sądzenia, Kommissya Policyi szczególnie tylko o zgwałcenie bespieczeństwa swego, i swoich Kommissarzów, Officyalistów, Urzędników, i Dozorców, także o przestępstwa tychże w urzędowaniu sądzić będzie mogła, prosto w swym Sądzie ostatecznie: Inne zaś gatunki spraw iey do sądzenia powierzonych przechodzić maią przez pierwszą Instancyą Sądów właściwych Kommissyi Woiewódzkich i Mieyskich.

10mo. W tych Sądach Policyi pierwszey Instancyi ostatecznie i bez dopuszczenia Appellacyi sądzone maią bydź, tylko sprawy, nie przenoszące Złł: trzysta wartości, a kary Złł: Pięćdziesiąt, lub trzy dni więzienia; w większych zaś sprawach Appellacya dopuszczona bydź powinna do Kommissyi Policyi, którey wyroki będą iuż ostateczne, a prócz wydatków Prawnych dla Stron przyznawać się maiących, wszelkie kary pieniężne, nigdy na zysk sądzących sprawy Policyi przysądzane bydź nie mogą, lecz do Kassy ogólney Policyi na potrzeby Publiczne składane bydź powinny.

11mo. Tak w pierwszey iako w ostatniey Instancyi Kommissyi Policyi, Sprawy sądzone bydź maią, zawsze na Instancyą, czyli doniesienie Dozorców Policyi, w oznaczonych *respective* do ich dozoru Wydziałach; w przypadkach zaś przestępstwa Urzędników i Dozorców Policyi, każdy Possessyonat może bydź ich Delatorem do Kommissyi Policyi.

12mo. Kommissya Policyi ułoży dla Officyalistów, Urzędników, i Dozorców, swoich Instrukcye, a dla Sądów swoich pierwszey i ostatniey Instancyi Ordynacye, i te dla wiadomości powszechney publikować rozkaże.

13tio. Wyroki Ekonomiczne i Sądowe Kommissyi Policyi exekwowane będą, przez Milicyą Policyi, która gdyby do tey Exekucyi, lub do bespieczeństwa publicznego nie wystarczała, tedy Kommissya Pomocy od Kommend Woyskowych wezwie. Milicya Policyi składać się będzie z dwoch Chorągwi, Koronney i Litewskiey dotąd Marszałkowskiemi zwanych. Co się zaś tycze wszelkich Milicyi Mieyskich, dla Exekucyi wyroków Policyinych i właściwych Juryzdykcyi, a oraz dla utrzymania bespieczeństwa i wygody Publiczney, Kommissya Policyi układać ma Proiekta, tak względem uformowania tych Milicyi, iako też sposobów ich utrzymywania, i takowe przez Nas Króla, w Straży na Seymy podawać będzie.

14to. Gdy wszystkie więzienia publiczne, Domy poprawy, i tym podobne z ich funduszami zostawać będą pod dozorem i rządem Kommissyi Policyi; przeto każda Juryzdykcya, Sąd, Zwierzchność

chność każdego z władzy swoiey na więzienie osądzonego, oddawać ma w ręce Urzędników Policyi, ktorzy osadzać go będą podług oznaczenia maiącego im się oddać z wyrokiem autentycznym, razem z więźniem.

IX.

Porządek postępowania Kommissyi.

1mo. Kommissya Policyi zawsze ciągle i bez przerwy agitować się będzie. Obrani Kommissarze zaczną Urzędowanie swoie w sześć dni naypoźniey po obraniu, a póki ci na Kommissyi nie zasiądą, Kommissarze kończący funkcyą swoią winni będą pełnić bez przerwy obowiązki Prawem przepisane.

2do. Co dzień, wyiąwszy Dni święte, prócz nagłey potrzeby za obwieszczeniem Prezyduiącego, Kommissya Sessye Ordynaryine, Ekonomiczne, i Sądowe miewać będzie.

3tio. Przy zaczęciu każdey Sessyi przytomność Marszałka, Kommissarzów, i Assessorów zapisana bydź ma. Spoźnione zaś Marszałka, lub Kommissarza na Sessyą przybycie tak ma bydź napisane, aby została wiadomość i o czasie spoźnionego na Sessyą przybycia, i o przytomności Osób, przy każdey Materyi i decyzyi. Baczność na to całey Kommissyi, a szczególniey Prezyduiącym i trzymaiącym Protokuł zalecamy. W przypadku gdyby się Komplet nie zebrał, przytomni Kommissarze podpisami własnemi pilność swoią zaświadczą.

4to. Gdyby który z Marszałków Narodowych mieysce w Kommissyi maiących nie znaydował się ciągle na Sessyach, przez czas w Ordynacyi Kommissyi przepisany, podług którey ieden przynaymniey Marszałek ma bydź obowiązanym, znaydować się zawsze na Sessyach w Kommissyi Policyi, wtedy Pensya iego Ministrowska za ten czas w Skarbie zostawać będzie.

5to. Karze potrącenia Pensyi podpadać nie maią Marszałkowie i Kommissarze ci, którzyby z obowiązku Urzędu lub z wyraźnego zlecenia Kommissyi w Interessach Policyi tyczących się oddaleni byli, i ci, którzyby z przyczyn rzetelney choroby w Kommissyi przytomnemi bydź nie mogli; takową iednak chorobę przed Kommissyą na pierwszey Sessyi, własnym zaprzysiężeniem dowieść powinni.

6to. Wszelkie Decyzye i Rezolucye Kommissyi iednomyślnością, lub większością zdań stanowione bydź maią. Równość zdań Prezyduiący rozwiązywać będzie. W Sądach po głośnych zdaniach, sekretne kreski iść mogą, gdyby który Kommissarz ich żądał; w innych zaś wszystkich rezolucyach i decyzyach sekretne kreski mieysca nie maią, ale każdy decyduiący zapisać powinien zaraz w Sentencyonarzu rozpis, czyli zdanie swoie, różne od większości zdań decyzyą stanowiących. Żadne iednak rozpisy nie będą mogły tamować skutku wszelkich decyzyi i rezolucyi większością zdań w Kommissyi zapadłych.

7mo. Dwa będą w Kommissyi Sentencyonarze: ieden Sądowy, drugi Ekonomiczny; w pierwszym każda decyzya Sądowa, w drugim wszystkie inne rezolucye i czynności Kommissyi, zapisane będą. Takowe Sentencyonarze maią bydź utrzymywane przez dwoch Kommissarzów, a wszyscy składaiący Kommissyą *cum Voto decisivo* przytomni podpisywać będą one codziennie; nie podpisuiący się w Sentencyonarzu, a przytomny, rozumiany bydź ma, za zgadzaiącego się z zapadłą rezolucyą, i sam tylko rozpis podług poprzedni-

cze-

czego Artykułu uczyniony, różne zdanie od większości zaświadczać będzie. Oddzielnie od Sentencyonarzów utrzymywane będą dwa Protokuły, w iednym z nich Noty i Rezolucye, w drugim Dekreta wpisywane bydź maią *per extensum*, Prezyduiący podpisywać ie będą, nie wprzód iednak, aż po dokładney onych Konfrontacyi z decyzyami i rezolucyami w Sentencyonarzach zapisanemi. Do takowych Protokułów należące wpisy maią bydź zrobione, nayp óźniey w dni osm od czasu wypadłey, a w Sentencyonarzu zapisaney decyzyi lub rezolucyi. W przypadku uchybienia przepisu tego, Pisarz iako rządzący Kancellaryą odpowie Kommissyi.

8*vo*. Wszystkie Uniwersały, Obwieszczenia, Ostrzeżenia, i Noty wychodzić z Kommissyi będą, pod Tytułem: *Kommissya Policyi Oboyga Narodów*, a przez iednego z Marszałków Narodowych podpisywane bydź maią, który gdyby podpisu odmówił, albo przytomnym nie był, pierwszy z porządku Kommissarz podpisze. Wszelkie inne Dyspozycye, Rezolucye, Instrukcye, Extraktem wydawane bydź mogą. Wypisy zaś z Protokułu sekretnego Prezyduiący zaświadczy. Pieczęć Kommissyi Policyi zawieraiąca Herb Oboyga Narodów z napisem przykładana będzie do wszystkich Uniwersałów i Extraktów, dla dania im większey uroczystości.

9*no*. Wszystkie Memoryały a oddzielnie Rapporta numerowane bydź maią, na których to Memoryałach i Rapportach ieden z Kommissarzów dzień podania onych, i dzień uczynionych na nie rezolucyi, zapisywać będzie. Takowe Memoryały i Rapporta, Kommissya porządkiem daty podania ułatwiać będzie, te iednak, któreby prędszey i nagleyszey wymagały rezolucyi, choćby poźniey podane były, pierwey rezolwowane bydź mogą, nie inaczey zaś iak za zgodą większości głosow Kommissyi.

10*mo*. Wolno będzie Kommissyi prace swoie, między składaiących Kommissyą podzielić, którzy przygotowane planty, rezolucye i tym podobne czynności *projectivè* podpisywać będą pod zdanie i decyzyą Kommissyi.

11*mo*. Względem processu ułoży sobie Kommissya i publikować każe, ordynacyą stosowną do tego Prawa, iako też, względem opłaty z iey Kancellaryi, z którey wszelkie Extrakta z korrektą i Pieczęcią wydawane bydź maią, bez żadney inney opłaty, prócz iednego złotego od arkusza.

X.

Co do powinności i stosunku Kommissyi Policyi względem Seymu.

1*mo*. Kommissyi powinnoscią będzie, na każdym Seymie Ordynaryinym: 1*mo*. Zdawać sprawę z wszelkich czynności swych, tudzież z przychodów i rozchodów, dozorowi swemu poruczonych: a to przed Deputacyą tym końcem z Seymu wyznaczoną, podług opisu w Rozdziale o Seymie. 2*do*. Podawać Seymowi wydrukowane Tabelle wszelkich przychodów, i rozchodów, tak iey administracyi *immediate* powierzonych, iako i z funduszów pospolitych iey opiece i dozorowi poleconych.

2*do*. Wolno będzie każdemu Obywatelowi do Deputacyi examinuiącey czynności Kommissyi podawać na piśmie z podpisem Ręki własney zarzuty i zażalenia swoie na Kommissyą, lecz Delacya Obywatela na Kommissyą o iey czynności Urzędowe iść nie może,

C 2 wy-

wyiąwszy osobiste występki tych, którzy w Kommissyi zasiadaią, a to w przypadkach i sposobie w Rozdziale o Sądach Seymowych przepisanym.

3tio. Gdyby z Relacyi Deputowanych okazała się iaka czynność naganną, Seym podług okoliczności i gatunku przewinienia, czynność takową Kommissyi albo nagani, i iey rozrządzenie czyli Rezolucye skassuie, albo oskarżone Osoby Kommissyą składaiące do Sądów Seymowych po rozsądzenie i ukaranie Instygatorom Narodowym zapozwać każe.

4to. Ponieważ we wszelkich czynnościach i Rezolucyach Kommissyi rozpisy wolne zostawiliśmy; przeto w przypadku pozwania Kommisiyi z woli Seymu, na Sądy Seymowe, Kommissarze winni będą zdania swoie rozpisem usprawiedliwiać; a ieżeli czynność Kommissyi nie okaże się naganną, albo w Sądach Seymowych usprawiedliwioną zostanie, Seym da Kommissyi zaświadczenie, i zakwitowanie z dokładnym Remanentu opisaniem.

XI.

Co do obowiązków i Stosunku Kommissyi Policyi względem Straży.

1mo. Kommissya Policyi, powinna wiernie donosić Królowi w Straży o wszelkich czynnościach swoich, a to przesyłaiąc Rapporta do Ministra tegoż udziału. Gdyby zaś Minister odebranego Rapportu Królowi w Straży, naydaley na pierwszey Sessyi nie podał, wtedy Kommissya prosto do Kancellaryi Straży przesłać swóy Rapport powinna będzie. Oprócz zaś zwyczaynych doniesień i Rapportów powinnością będzie Kommissyi na każde zapytanie i żądanie Króla w Straży, dać dokładną odpowiedź i explikacyą, oraz informacyą w tym wszystkim, w czym uwiadomionym bydź zechce.

2do. Wszelkie decyzye Króla w Straży z podpisem iednego Ministra do Kommissyi Policyi wydane, do posłuszeństwa obowiązywać ią będą. W przypadku zaś gdyby Kommissya Policyi odebrawszy iakie zalecenie przez decyzyą Króla w Straży, osądziła większością głosów, też zalecenie bydź przeciwnym Prawu, *provisoriè* posłuszna będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie Uwagi swoie Królowi w Straży: a gdyby Król nie skłaniał się do tych uwag, ma upraszać Króla o zwołanie Seymu; gdyby zaś Król Seymu nie zwołał, ma o to podać na piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymowemu, pod odpowiedzią Seymowi.

3tio. Wszelkie żądania, zapytania, zalecenia, odpowiedzi, explikacye, informacye, słowem: wszelkie wzaiemne między Królem w Straży a Kommissyą czyności maią bydź podawane na piśmie z podpisem przytomnych komplet składaiących.

XII.

Co do stosunku Kommissyi Policyi z innemi Rządowemi Rzplitey Kommissyami, tudzież z Kommissyami Woiewódzkiemi.

1mo. Kommissya Policyi u każdey Rządowey Rzplitey Komissyi szukać może pomocy, Informacyi, i wzaiemnego zniesienia się,

czy przez pisma, czy przez wyznaczone z grona swego do konferencyi Osoby, czego gdy uzna potrzebę, prześle do niey żądanie swoie przez notę z dokładnym wyłożeniem rzeczy, o którą iść będzie, wzaiemnie na wszelkie do siebie od innych Rzplitey Kommissyów przysyłane Noty, Kommissya Policyi powinna będzie bez zwłoki dawać odpowiedzi na piśmie, nie odmawiaiąc w niczym potrzebney pomocy, iaka z Prawem i Władzą iey udzielną zgadzać się będzie.

2do. Prawidła stosunków Kommissyi Policyi względem Kommissyów Woiewodzkich są opisane w Rozdziale o Kommissyach Woiewodzkich.

XIII.

Przysięga Kommissarzów.

Obrani Kommissarze w obecności Króla i Stanów Seymuiących, a nieprzytomni w mieyscu Juryzdykcyi Kommissyi wykonaią Przysięgę, którey Rota będzie następuiąca:

„ Ja N. N. Przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Troy„ cy Swiętey Jedynemu na to: iż Pensyi Zagraniczney nie biorę, „ i brać nie będę, iż wybrany na Urząd Kommissarza Policyi wedle „ przepisu Prawa, Wolności i Własności osobistey i powszechney be„ śpieczeństwa, spokoyności, wygody, i porządku publicznego wier„ nie dostrzegać będę. I że wszelkich funduszów i dochodów pospo„ litych, wszdzy i opiece, lub dozorowi Kommissyi Policyi poru„ czonych, od wszelkiego uszczerbku i uszkodzenia bronić będę; „ iż wszelkie obowiązki i powinności Prawem urzędowi temu prze„ pisane, gorliwie, i rzetelnie dopełnię; Władzy większey sobie nad „ Prawo pozwalać, a prawem pozwoloney na złe używać nie będę; „ iż sprawy Policyi tyczące się, zasiadaiąc w Sądach, podług Boga, „ Praw, Sprawiedliwości, i dowodów sądzić będę, zgoła w całym „ urzędowaniu moim nie uwodząc się żadnemi względami, przyia„ znią lub nienawiścią, darów żadnych, i obietnic nie przyimuiąc, „ Boga, Prawo, Sprawiedliwość za iedyny cel mieć będę. Tak mi „ Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Marszałkowie procz wykonaney na dostoieństwo Ministra Przysięgi, powtorny raz przy pierwszym zasiadaniu swoim w Kommissyi, przysięgną przed nią na Rotę wyżey przepisaną.

XIV.

Obowiązki Marszałka Prezyduiącego, lub zastępuiącego mieysce iego w Kommissyi Policyi.

1mo. Obowiązki oddzielne Marszałka Prezyduiącego, lub zastępuiącego mieysce iego w Kommissyi Policyi są: mieć dozor i zwierzchność nad Dworem, tudzież baczyć na to wszystko, co może zapewnić bespieczeństwo i powagę naszą Królewską, spokoyność pod bokiem naszym, bespieczeństwo Następcy Tronu, Senatorów, Ministrów i Posłów w czasie Seymu, Osob, Domów, i Dworów Ministrów Zagranicznych przy Nas rezyduiących, Dlaczego w mieyscu, gdzie

206.

19

My Król znaydować się będziemy, Władza Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi tak daleko tylko ma bydź rozciągniona, ażeby mogł zapobiedz występkom bez naruszenia wszelako Prawa: *Neminem captivabimus nisi Jure victum*, lub gdy występek popełniony zostanie, winowaycę zatrzymać i do Sądu właściwego odesłać.

2do. Gdziekolwiek My Król znaydować się będziemy, tam wszystkie mieyscowe Cywilne Magistratury i Urzędy obowiązane będą kommunikować Marszałkowi Prezyduiącemu w Kommissyi Policyi wszelkie doniesienia tyczące się beśpieczeństwa Boku Nas Króla, iakie do ich Urzędu przyidą, nie naruszaiąc iednak w Obozach Praw Woyskowych, a Kommendant Mieyscowy znosząc się z nim, ma oddawać mu swoie kommunikacye i doniesienia; Dozorcy zaś Policyi, i strzeżący Bram i Okopów Miasta, Rapporta regularne oddawać mu będą, pod karą odpowiedzi w Sądach Policyi.

3tio. Jeżeli po roztrząśnieniu tych Rapportów i doniesień, Marszałek Prezyduiący w Kommissyi Policyi, uzna potrzebę większego zabeśpieczenia spokoyności powszechney, doniesie o tym natychmiast Nam Królowi w Straży.

4to. Nadto mieyscowy Urząd Policyi wyznaczy iednego Subalterna, a mieyscowa Kommenda wykommenderuie iednego Officyera Subalterna, który dla prędszego wykonania obowiązków Marszałka Prezyduiącego w Policyi przy nim znaydować się ma. Jako zaś w przypadkach przestępstwa na Zamku naszym, popełnienia uczynku kryminalnego lub buntu i rozruchu w mieyscu Rezydencyi naszey, tenże Marszałek powinien *provisoriè* rozrządzenie uczynić lub zatrzymać winnego, tak za wezwaniem iego osobiście, lub na piśmie uczynionym Urzędy Cywilne i Kommendant Garnizonu dadzą mu potrzebną pomoc, a Marszałek natychmiast doniesie o tym Nam Królowi w Straży.

5to. Aże odtąd w każdym Mieście i Powiecie będą gotowe Sądy mieyscowe, zaczym obowiązkiem będzie Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi (wyiąwszy przypadki stosowne do opisu Sądów Seymowych) każdego z rozkazu swego przytrzymanego, naydaley w przeciągu dwudziestu czterech godzin wyexaminować, i za dostrzeżeniem winy, oddać do Sądu właściwego, w którym Sprawy takie sądzone bydź maią Rokiem licowym, to iest: natychmiast przed wszystkiemi. Gdyby zaś przytrzymany Władzą Marszałka prezyduiącego w Kommissyi Policyi nie był oddany w tym przeciągu do Sądu właściwego, albo w tymże przeciągu za okazaniem niewinności nie był uwolniony tenże, Marszałek za to będzie w odpowiedzi za Rezolucyą Seymu w Sądach Seymowych.

6to. Gdyby zaś Król miał się znaydować w takim mieyscu, gdzie niemasz mieyscowych Publicznych Sądów, Marszałek prezyduiący w Kommissyi Policyi dwoma tygodniami przed przybyciem Króla na to mieysce może rekwirować Sąd Ziemiański, i Urzędy Mieyskie Pierwszey Instancyi tego Powiatu, aby się tam znaydowały pod bytność Królewską.

7mo. Wszakże gotowość ta Władzy Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi pod Bokiem naszym Królewskim nie może dyspensować mieyscowe Juryzdykcye i Urzędy Cywilne od zwyczayney baczności i pilności w tym wszystkim, co do ich należy Urzędowania, owszem gdziekolwiek się zeydzie Urząd Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi z Urzędami mieyscowemi, ostatnie pierwszemu pomagać bez zamięszania i kollizyi powinny.

8vo. Rozległość mieysca Rezydencyi Naszey Królewskiey, przy którey iedynie obowiązki Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi czynne będą, rozumieć się ma rozciągnięta o milę iedną w około

od

od Rogatek kończących Miasto, Przedmieście, lub Wieś w całym ich okręgu.

9no. Odpor każdy gwałtowny Władzy Marszałka prezyduiącego w Policyi będzie kryminalnym, i kryminalnie sądzony bydź ma. A gdyby przez niedopełnienie lub zaniedbanie Urzędu iego, naruszone zostało bespieczeństwo lub spokoyność Króla, Osób Seymuiących, albo Następcy Tronu, tenże Marszałek odpowiadać za to powinien Osobą i maiątkiem przed Sądem Seymowym za Rezolucyą Seymu.

10mo. Kancellarya Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi, która oraz będzie Kancellaryą Sądu nadzwyczaynego na Sprawy kryminalne i uczynkowe znacznieysze, niżey wyszczególnione w Artykule XVI. titulo: *Sąd nadzwyczayny* w Mieście Rezydencyonalnym Naszym w Warszawie, składać się będzie z iednego Pisarza, iednego Regenta, dwóch Kancellarzystów, i dwóch Instygatorów, ktorych sobie tenże Marszałek dobierze, a fundusz na ich zapłatę w Tabelli expens publicznych oznaczamy.

XV.

Sądowość szczególna w Mieście Warszawie Rezydencyonalnym Nas Króla dla Possessyonatow Stanu Szlacheckiego i Cudzoziemców.

1mo. Marszałka prezyduiącego w Kommissyi Policyi obowiązkiem będzie, ułatwiać sposobem ugody wszelkie Sprawy stosowne do iego Urzędu, z ktoremi Strony do niego po ugodę udadzą się. Sprawy zaś nie kryminalne wynikaiące z Prawa Narodów, względem Osób i Domów Ministrów Zagranicznych, decyzyą swoią kończyć będzie.

2do. W pretensyach Mieszczan do Szlachty i Cudzoziemców odtąd o Komorne i zapłaty Rzemieślnikom, takowe Sprawy stosownie do Prawa o Miastach w Sądach Mieyskich *præcisa appellatione* odsądzone będą.

3tio. Sprawy uczynkowe między Possessyonatami Stanu Szlacheckiego, lub od Mieszczan przeciwko Possessyonatom Stanu Szlacheckiego nieosiadłym w Mieście Warszawie podięte, gdy nie przeydą trzech tysięcy Grzywien kary, i sześciu Niedziel wieży, w Sądach Ziemiańskich ostatecznie i *præcisa appellatione* odsądzone będą, a takowe kary nigdy na Sąd, ale zawsze na Stronę pokrzywdzoną przyznane bydź maią.

XVI.

Sąd nadzwyczayny kryminalny dla Miasta Warszawy Rezydencyonalnego Nas Króla.

1mo. W przypadkach Spraw uczynkowych przewyższaiących dopiero wymienione kary z Appellacyi od Sądu Ziemiańskiego przychodzących. 2do. Dobycia broni lub uderzenia kogo, na Dworze, albo w obecności Króla. 3tio. Dobycia broni na Senatora, albo Posła, lub uderzenia onych w czasie Seymu. 4to. W przypadkach znacznieyszych wynikaiących z Prawa Narodów względem Osób i Domów Ministrów Zagranicznych. 5to. W każdey Sprawie kryminalney w Mieście Re-

208.

Lubelskim

zydencyonalnym naszym Warszawie, ~~Innym~~ Mieście, gdzie Seym agitować się będzie, między Osobami iakieykolwiek bądź kondycyi, lub Narodu zdarzoney, gdy takowe przypadki i Sprawy w Sądach Pierwszey Instancyi Ziemiańskich lub Mieyskich odeydą, ustanawiamy appellacyą do Sądu kryminalnego ostatecznego w następuiący sposób złożonego: Obwinionemu podana będzie przez Prezyduiącego w Kommisyi Policyi Lista wszystkich przytomnych Kommissarzy w Kommissyach Edukacyi, Policyi, Woyska, Skarbu i Assessoryi zasiadaiących. Z tych obwiniony wybierze podług upodobania swego dwanaście Osob, które maiąc na czele Prezydaiącego w Kommissyi Policyi w komplecie naymniey z dziewięciu Osob *in toto* złożonym, Sprawę obwinionego według Praw Kraiowych *in Codice criminali* spisanych, ostatecznie rozsądzą. Dla czego Pisarz tego Sądu nadzwyczaynego zasiadaiący *cum voce consultiva* do takowych Spraw osobne Protokuły utrzymywać ma.

Waruie się, iż w czasie alternaty Seymu w Litwie przypadaiącego, Kommissya Policyi tamże agitować się ma, i Marszałek Litewski zasiadaiący w Policyi w tymże *Biennium* pierwszy przed Koronnemi do Prezydencyi będzie.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytu. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Inf: i Kur: Non: Koad. Bis: Wil. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit. do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkop. Alexander Linowski P. W. Krak. Deputowany z Prowincyi Małopol. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Litto Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł z Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi W. X. Lit. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym: Deputowany do Konst. z Prowincyi Wielkopol. manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mpr.

A. Siarczynski

(Rozpisz i zatwierdzenie jak wyżej)

Lectum per Slomkowski.

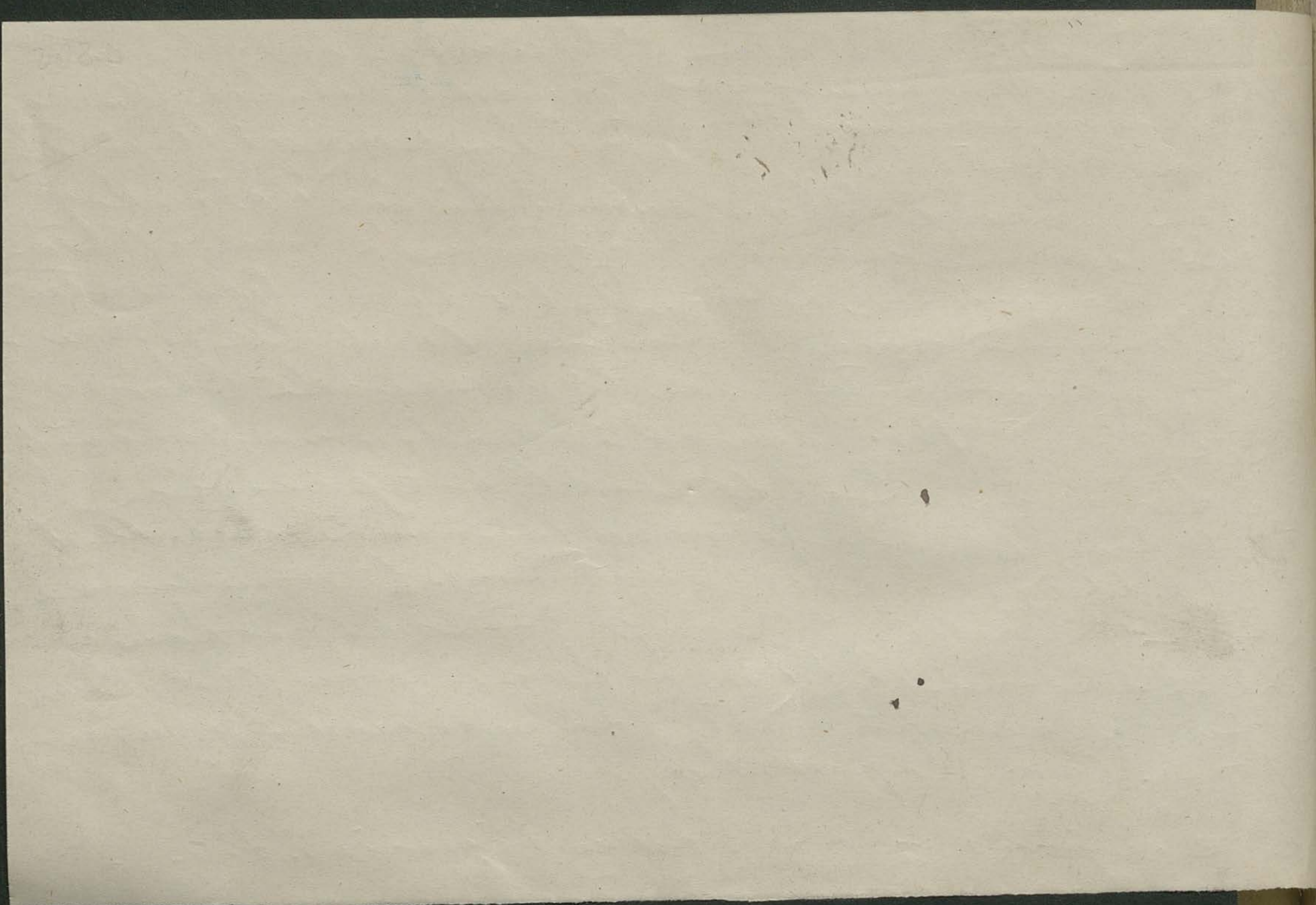
[St]anisław Nałęcz Mała-
[ch]owski Ref. W. K. Seymowy
i konfederacy prowincyi Ko-
[ro]nnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha
Generał Art. Lit. Marsza-
łek konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y
Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Mało-
polskiey. Kazimierz Konst. Plater Kassl. Generału
Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit do depu-
tacyi Seymowey. Tomasz Wawrzecki Chorąży
[W.] X. Lit. Poseł Brasławski deputowany do konsty-
tucyi Adam Litławor Chreptowicz
[po]seł Wdztwa Nowogr. deputowany z prow. W. X.
[Li]t. Józef Weyssenhoff poseł Inflancki deputowany
[z p]rowincyi Litewskiey Józef Radziński podkomorzy
[po]seł Li. Zakrom. deput. do Kon. z prow. Wielkopol.
[Szym]on Łaszczewski poseł Sochaczewski deputowa[ny]
[z] prow. Wielkopolskiey.

[Te]xt cujus constitutionis i. t. d. —

(Zakończenie jak wyżej.)

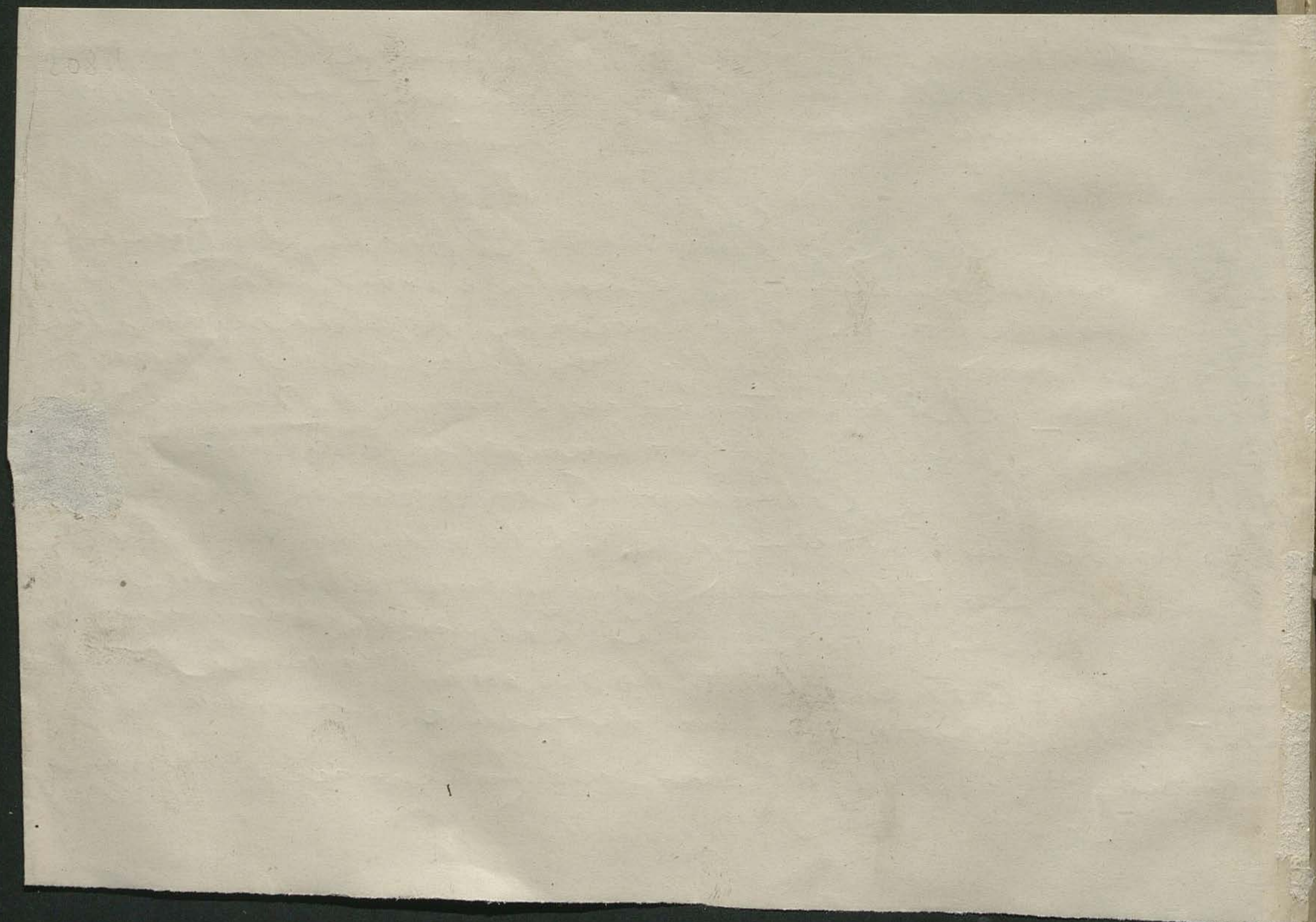

II) Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Łaszcyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiej do deputacyi konst. Józef Korwin Kossakowski Bis. Inf. y Kur. Nom. Koad. Bis. W. Jan Ossolinski Starosta y poseł Drohycki deputowany z prow. Małopolskiej Jzf. Zabiełło poseł z Xięstwa Żmudzkiego deputo. do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz poseł Nowogo deputowany z prow. W. X. Lit. Walenty Sobolewski Starosta i poseł Warszawski deputow. z prow. Wielkopol. Józef Radzicki Podk. y poseł Zi. Zakron. deputowany do Konst. z prowincyi Wielkop. mp. Jan Łuszczewski poseł Sochaczewski deputowany z prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus constitutionis ~~[illegible]~~

(Ze. Zakończenie jak wyżej)

Actum etc: die vigesima quinta mensis Junii anno Domini 1791.

209. 117

Oblata (jako wyżej)

~~Dnia 25. Junij 91.~~

Ubespieczenie Sprawiedliwosci dla Prowincyi Koronnych. 89

My Krol za zgodą Skonfederowanych Stanow deklaruiemy, iż gdy obieranie Sądow Ziemiańskich dopiero w czasie Seymikow iest opisane; w przeciągu zas tego czasu zdarzenia wakancyi w Sądach Ziemskich Woiewodztw, Ziem y Powiatow Kor. trafiaiące się, z ktorą wakancyą Officyaliści od swych Sędziow stanowieni, w swey exekucyi ustaią, zatym aby Surrogaci w zastęp wakancyi (tak sami obierani dzieła ziazdowe odbywać mogli, iako też Officyalistow tych, ktorych poprzedni Sędzia sobie wybierał, mieli moc tymczasem stanowić, y ci obowiązki swoie aby dopełniali stanowiemy. II)

Oblata (jak wyżej). Actum etc. (jak wyżej) (~~Dnia, Mca y R. tegoż.~~)

Wyznaczenie Summy na ten raz 200000 zł na Kampamenta. 90

Na przełożenie Nam Krolowi w Straży Gdy Woysko Nasze y Rzpltey pomnożone wymaga koniecznego w Sztuce ~~Woienney~~ Żołnierskiej wydoskonalenia, ktorego w roztęczeniu swym, tak dostatecznie nie mogłoby dosięgać, widząc więc potrzebę iego skupienia mieć chcemy, w tym Roku Kampamenta Woysk O. N. w tych mieyscach

gdzie

210.

gdzie w okolicznosciach teraznieyszych bespieczeństwo Rzpltey wymagai będzie; Na te zas Kampamenta aby Obywatele uniknęli naprzykrzenia; dozwalamy Kommissyi Woyskowey wydawać na ten raz assygnacye do Skarbu publicznego do Summy 200 tysięcy zł, ktorych scisły taż Kommissya Woyskowa odda rachunek przed Stanami Rzeczypospolitey.

(Podpisy oraz zakonczenie jako wyżej)

oblata (jak wyżej) (Aclamacia jak wyżej) (Dnia Miesiąca y Roku tegoż)

100.X

Zalecenie Kommissyi Skarbu Koronnego.

96

My Krol za zgodą Seymuiących Stanow pozwalamy Kommissyi Skar. Kor. azeby gdy się oswiadczy Kompania, ktoraby chciała załozyć Fabryki Kos, z tą Kompanią Kontrakt ułozyła, Opiekę oney wszelką dawała, y teyze Kompanii kuznice dawniey do Biskupstwa Krakowsk. należące arędownym puściła Kontrakttem, z oznaczeniem Lat 12. podług ney przyzwoitszych nawzaiem warunkow, z tą szczegolnie kondycyą; aby takowy Kontrakt niezawierał w sobie żadnego Monopolium, czyli w zakładaniu podobnych Fabryk, czyli też wolnosci onych sprzedawania.

III)

Zakonczenie

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni, Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Urządzenie wewnętrzne Miast Wolnych Rzeczypospolitey w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim.

I.

Skład Ludu Mieyskiego.

1.° Lud Mieyski każdego Miasta Wolnego składać się będzie z tych Mieszkańców Miasta, którzy przyięli Prawo Mieyskie, i zapisani są w Xięgę Mieszczan.

2.° Ta Xięga ma bydź dwoiaka: iedna dla samych Possessyonatów, druga dla niepossessyonatów.

3.° Xięga Mieszczan Possessyonatów ma bydź uformowana na wzór Xiąg Ziemiańskich, w którą zapisani bydź maią wszyscy Dziedzice, ich Synowie letni, Bracia nie dzielni, Zastawnicy i Dożywotnicy Chrześcianie, ktrórzy w przeciągu trzech Miesięcy od daty nabycia Possessyi, Prawo Mieyskie przyiąć i w tę Xięgę wpisać się obowiązani będą; tudzież Przychodnie z Zagranicy, przynoszący z sobą Warsztaty, lub Kapitały; a któryby z Possessyonatów nie wpisał się w Xięgę Possessyonatów Mieyskich, ten prerogatyw tymże Obywatelom służących używać nie będzie; Juryzdykcyi iednak Mieyskiey z Possessyi, podług Prawa, podlegać ma.

4.° Xięga Mieszczan niepossessyonatów zamykać w sobie powinna każdego Mieszkańca Miasta bawiącego się w nim handlem, rzemiosłem, lub iakąkolwiek mieyscową Professyą, albo służbą Mieyską publiczną. Do tych Xiąg sami tylko Ludzie wolni, z Prawa nikomu nie podlegli wpisani bydź maią.

5.° Rozległość Miasta rozumieć się ma do ostatniego domu, kończącego Przedmieście, lub ulicę, w całym okręgu.

II.

Zgromadzenie Ludu Mieyskiego.

1. Lud Mieyski zgromadzać się będzie na Ratusz, w czasach niżey przepisanych; a gdyby nie było Ratusza, lub go iaki zniszczył przypadek; wtedy Magistrat oznaczy mieysce przyzwoite na zgromadzenia Ludu, dopóki nie stanie Ratusz.

2. Każdy z Ludu Mieyskiego, równych Praw i swobód wolności używać będzie, lecz na zgromadzeniach ci tylko mieysce i głos mieć będą, którzy w Xiędze Possessyonatów zapisani zostaną.

3. Ci iednak Possessyonaci mieysca i głosu mieć niebędą: 1. Którzy nie skończyli lat 18. wieku swego. 2. Którzy oddali pod rozbior Wierzycielom swóy maiątek. 3. Którzy są pod Kondemnatą, lub *Crimine notati*. 4. Którzy są w aktualney służbie Woyskowey.

4. Miasta od kilkudziesiąt, aż do 500. kilkudziesiąt Possessyonatów maiące, składać będą tylko iedno Zgromadzenie. Maiące zaś od 600. aż do 1000. Possessyonatów, dzielić się będą na dwa Zgromadzenia; od 1000. aż do 1500. dzielić się będą na trzy Zgromadzenia, i tak daley powiększaiąc się nową liczbą 500. Possessyonatów, rozdzielać się będą na więcey Zgromadzeń, tak dalece: żeby w iednym Zgromadzeniu nie było mniey nad 300. ani więcey nad 500. kilkadziesiąt Possessyonatów.

5. Każda część Miasta składaiąca osobne Zgromadzenie, nazywać się będzie Cyrkułem, i znaczyć w ogóle Miast wszystkich tyle, ile znaczy iedno w szczególności Miasto Cyrkułów nie maiące; względem zaś ogółu tego Miasta, którego iest częścią, znaczyć będzie część iego nieoddzielną, iedno ciało składaiącą.

6. Każdy Cyrkuł, oraz Miasto, maiące tylko iedno Zgromadzenie, dzielić się będzie na *Dozory*. A każdy Dozór nie może mieć mniey nad 100. ani więcey, nad 200. Possessyonatów.

III.

Zgromadzenia i Elekcye.

Pierwszym celem Zgromadzeń Ludu w Miastach i Wydziałach, są Elekcye, iedne *Mieyscowe*, drugie *Wydziałowe*.

IV.

Zgromadzenia i Elekcye Mieyscowe.

1. Elekcye *Mieyscowe* będą dwoiakie, iedne Elekcye Mieyscowe *szczególne*; a te odprawiać się będą w Miastach nie maiących Cyrkułów, oraz w Każdym Cyrkule Mieyskim; drugie Elekcye Mieyscowe *ogólne*; a te bydź nie mogą, tylko w Miastach, które się dzielą na Cyrkuły.

2. Na Elekcye Mieyscowe *szczególne* w Mieście nie maiącym Cyrkułów, Obywatele w Mieyskiey Xiędze Possessyonatów zapisani zgromadzać się i wybierać będą. 1. Jednego Dyrektora i czterech Assessorów do porządku Zgromadzenia na czas Elekcyi. 2. Jednego Woyta i czterech Radnych do Magistratu. 3. Jednego Burmistrza i czterech Sędziów do Sądu Mieyscowego. 4. Czterech Ławników. 5. Jednego Kassyera. 6. Nakoniec Deputatów na Zgromadzenie Wydziałowe w liczbie niżey przepisaney.

3. Na Elekcye Mieyscowe *szczególne* w Miastach podzielonych na Cyrkuły, każdego Cyrkułu z osobna Obywatele w Mieyskiey Xiędze Possessyonatów zapisani zgromadzać się i obierać będą u siebie. 1. Jedne-

dnego Dyrektora i czterech Assessorów do porządku Zgromadzenia na czas Elekcyi. 2.º Jednego Woyta i Sześciu Ławników. 3.º Jednego Burmistrza i czterech Sędziów do Sądu Mieyscowego Cyrkularnego. 4.º Piętnastu Gminnych, a to iedynie tylko na następuiące Zgromadzenie Mieyscowe *ogólne*. 5.º Nakoniec Deputatów na Zgromadzenie Wydziałowe, w liczbie niżey przepisaney.

4.º Na Elekcye Mieyscowe *ogólne* w Miastach, które się dzielą na Cyrkuły, Gminni obrani w Cyrkułach, zgromadzać się będą do głównego w Mieście Ratusza, i obiorą: 1.º Dyrektora i czterech Assessorów, do porządku Zgromadzenia swego na czas Elekcyi, a to z pośrzód siebie. 2.º Jednego Prezydenta i iednego Vice-Prezydenta. 3.º Radnych do Magistratu w liczbie iaka przypadnie, licząc po trzech, względem każdego Cyrkułu, w Miastach maiących naywięcey trzy Cyrkuły; po dwóch zaś w Miastach, które maią więcey iak trzy Cyrkuły. 4.º Jednego Kassyera.

5.º Wszystkie Elekcye Mieyscowe *szczególne*, odprawiać się będą co dwa lata w dniu 7. Kwietnia; Elekcye zaś Mieyscowe *ogólne*, co dwa lata w dniu 14. Kwietnia: do czego Rokiem Normalnym będzie Rok Seymowy Ordynaryiny.

V.

Zgromadzenia i Elekcye Wydziałowe.

1.º Zgromadzenie Wydziałowe składać się będzie z Deputatów obranych na Elekcyach szczególnych Miast Cyrkułów nie maiących, oraz Cyrkułów Mieyskich.

2.º Na tych Zgromadzeniach Wydziałowych Miasto niemaiące 100. Possessyonatów, będzie mieć tylko ~~1go.~~ Deputata: Miasto maiące od 100. aż do 300. Possessyonatów, mieć będzie dwóch Deputatów: Miasto, lub Cyrkuł, maiące od 300. aż do 600. Possessyonatów, mieć będzie trzech Deputatów.

3.º Gdyby które Miasto do tey wielkości przyszło, żeby więcey nad 9. składało Cyrkułów; tedy za przybyciem 10go Cyrkułu, straci po iednym Deputacie z każdego Cyrkułu; za przybyciem 11go. Cyrkułu; straci po dwóch Deputatów; po czym, choćby więcey Cyrkułów przybywało, każdy z nich nie może mieć więcey, iak iednego Deputata.

4.º Takowi Deputaci od Miast i Cyrkułów, swego *respective* Wydziału, zbierać się będą na Główny Ratusz Miasta, za Miasto Appellacyine temuż Wydziałowi Prawem oznaczonego.

5.º Tak zgromadzeni Deputaci obierać będą: 1.º Jednego Dyrektora i 4rech Assessorów, do porządku Zgromadzenia Wydziałowego z pomiędzy siebie. 2.º Jednego Plenipotenta Wydziałowego na Seym. 3.º pięciu Sędziów Appellacyinych, i tyleż zastępców tychże. 4.º Tyle Kommissarzów Miast do Kommissyów Woiewódzkich, lub Powiatowych, ile iest tychże Kommissyów w obrębie iednego Wydziału, wybieraiąc po trzech Kommissarzów do każdey Kommissyi, z Miast w obrębie Kommissyi leżących.

6.º Elekcye Wydziałowe odprawiać się będą co dwa lata w dniu dziewiątym Maia w Roku Seymowym Ordynaryinym.

VI.

Prawidła powszechne wszystkim Zgromadzeniom i Elekcyom.

1.º Każda Elekcya odprawiać się ma w dzień wyznaczony, z mocy Prawa tego, za uderzeniem w Dzwon Ratuszny, o godzinę osmey ranney.

2.° Na każdym Zgromadzeniu przed obraniem Dyrektora i Assessorów, do porządku Zgromadzenia, zagaiać i prezydować będzie pierwszy z porządku Urzędnik Mieyski przytomny, ieźli sam Kandydatem nie iest.

3.° Na każdym Zgromadzeniu Wydziałowym Deputatów, a mieyscowym ogólnym Gminnych, zagaiać i prezydować będzie pierwszy Deputat, lub Gminny, tego Miasta, lub Cyrkułu, w którego Ratuszu odprawiać się będzie to Zgromadzenie.

4.° Zagaiaiący Zgromadzenie, zacznie Sessyą od przeczytania Prawa tego: Poczym ieźli Zgromadzenie będzie Wydziałowe, albo Mieyscowe ogólne, wtedy każdy Deputat na Zgromadzenie Wydziałowe, a każdy Gminny na Zgromadzenie Mieyscowe ogólne, złożą u Prezyduiącego dowody Elekcyi swoiey. Daley czytany będzie regestr Kandydatów, którzy podawać się powinni na pismie w Kancellaryi swego Miasta Cyrkułu, lub Wydziału, albo też przed zagaiaiącym; Deputaci Kandydatami bydź nie mogą, aż po skończeniu tey funkcyi.

5.° Gdyby kto zadawał któremu z składaiących Zgromadzenie, albo z Kandydatów, że *activitatem* mieć nie może; natenczas 4. naypierwsze z porządku Zgromadzenia Osoby, zasiędą z Prezyduiącym, i te zarzuty przez kreski sekretne rozwiążą.

6.° Potym Zgromadzenie obierze Dyrektora i Assessorów sposobem do Elekcyi Marszałka i Assessorów Seymikowych Ziemiańskich przepisanym; Kandydatami zaś będą do wyboru na Dyrektora i Assessorów ci z Possessyonatów, którzy się do tego za Kandydatów podadzą; obrani Dyrektór i Assessorowie przysięgę na Zgromadzeniu wykonaią.

7.° Poczym Dyrektór z Assessorami przystąpi do Elekcyi, tym porządkiem, iaki iest w Artykułach o *Elekcyach* przepisany, i one albo iednomyślnością, albo większością wotów sekretnych taką, iaka iest dla Elekcyi Urzędów Ziemiańskich przepisana, uskuteczni, wzywaiąc do tych wotów Possessyonatów z Xięgi, Ulicami, Gminnych Cyrkułami, Deputatów Miastami. *Paritas* wotów rozwiązaną będzie także sposobem Ziemiańskim.

8.° Zastępcy Sędziów Appellacyinych nie będą przez osobne obierani Elekcye, tylko wtenczas, gdy ciż Urzędnicy wszyscy iednomyślnością wybrani zostaną. Kiedy zaś wybór ich póydzie przez wota sekretne; wtenczas, którzy przy wotowaniu na tychże Urzędników, naywięcey po nich mieć będą wotów; ci ogłoszeni będą ich Zastępcami.

9.° Co do ustępowania wotów, aktykowania dzieła Elekcyi i regestru wotuiących, przysięgi obranych, nieważności dzieła Zgromadzenia, i kar za nie: Prawo o Seymikach Ziemiańskich, będzie dla Miast wzorem.

10.° Rozwiązanie zadaney nieważności Elekcyi Plenipotentów na Seym, Gminnych, i Deputatów, należeć będzie do Rugów Zgromadzeń, do których wysłani będą; Rozwiązanie zaś zadaney nieważności Elekcyi osobom Magistrat składaiącym, i Sędziom Appellacyinym, należeć będzie prosto do Assessoryi *respectivè* Prowincyi.

11.° Przestępstwa całe Dzieło Elekcyi niszczące, podług opisu Seymików Ziemiańskich, należeć będą prosto do Sądów Assessoryi, *respectivè* Prowincyi; inne zaś mnieysze przestępstwa, podług tegoż Prawa należeć maią do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, z Appellacyą do Assessoryi *respectivè* Prowincyi.

12.° Zgromadzenie Mieyscowe szczególne, po obraniu Deputatów na Zgromadzenie Wydziałowe, powierzy im *Desideria* swoie do przełożenia na Zgrgmadzeniu Wydziałowym, na którym ułożone będą ogólne całego Wydziału *Desideria* dla Plenipotentów na Seym.

VII.

VII.

Uchwały.

Drugim celem Zgromadzeń Ludu Mieyskiego, będą Uchwały.

1.° Ile razy uzna Magistrat potrzebę iakiey nowey w Mieście składki, doniesie o tym Kommissyi Policyi; a skoro taż Kommissya uzna propozycyą Magistratu, za zgodną z Prawem lub potrzebą publiczną; Magistrat poda tę Propozycyą do Uchwały Ludu Mieyskiego następuiącym sposobem: w Miastach nie maiących Cyrkułów, zwoła wszystkich Obywateli w Xiędze Mieyskicy Possessyonatów zapisanych, którzy zgromadziwszy się na Ratusz, większością wotów głośnych podaną Propozycyą decydować będą, pod Prezydencyą pierwszego z Magistratu; w Miastach zaś podzielonych na Cyrkuły, Magistrat przeszle Propozycyą Urzędowi każdego Cyrkułu, przez który zwołani Obywatele, w Xiędze Possessyonatów zapisani, obiorą na Ratuszu swego Cyrkułu do tego iedynie przypadku Gminnych, w liczbie, iako wyżey; a ci Gminni zebrani na Ratusz ogólnego Zgromadzenia Miasta, większością wotów głośnych podaną przez Magistrat Propozycyą decydować będą: W obydwóch przypadkach Prezyduiący w Magistracie, *paritate* rozwiąże.

2.° Składki wszelkie, bądź w pieniądzach, bądź w robociznach uchwalane będą, tak na Possessyonatów, iako i nie Possessyonatów z Miasta użytkuiących, nikogo nie wyłączaiąc, i nieuważaiąc na iakiekolwiek Libertacye, Prawem Seymu teraźnieyszego niezawarowane.

VIII.

Relacye Plenipotentów na Seym wybranych, i Deputatów do Zgromadzenia Wydziałowego.

Trzecim celem Zgromadzeń Ludu w Miastach i Wydziałach, iest wysłuchanie Relacyi.

1.° Plenipotenci Seymowi, na pierwszym Zgromadzeniu Wydziałowym, po skończoney swey funkcyi, uczynią Relacyą z czynów swych w Seymie.

2.° Deputaci na Zgromadzenie Wydziałowe wysłani, po odbytym Zgromadzeniu doniosą napierwszym Zgromadzeniu swego Miasta, lub Cyrkułu, o Osobach wybranych na Plenipotentów Seymowych, i Sędziów Appellacyinych; tudzież o ułożonych w Zgromadzeniu Wydziałowym Dezyderyach na Seym.

IX.

Ogólne Prawidła względem Urzędów Mieyskich.

1.° Possessyonat w Mieście w Xiędze Possessyonatów wpisany, obrany bydź może na Urzędnika w tymże Mieście: w Miastach podzielonych na Cyrkuły, Possessyonat w którymkolwiek Cyrkule, może bydź obrany w każdym Cyrkule za Urzędnika. Possessyonat w którymkolwiek z Miast do iednego Wydziału należących, może bydź obrany za Urzędnika tegoż Wydziału.

2.° Nie mogą bydź obrani ci Possessyonaci. 1.° Którzy nieskończyli lat 23. wieku swego. 2.° Którzy oddali pod rozbiór Wierzycielom swóy maiątek. 3.° Którzy są pod Kondemnatą, lub *Crimine notati.* 4.° Ci, którzyby nieumieli czytać i pisać. Ta kondycya ma bydź za-

 cho-

schowana w lat sześć od daty pierwszey Elekcyi, z mocy Prawa teraźnieyszego. 5. Którzyby byli na iakim Urzędzie Sądowniczym, lub Exekucyinym Ziemiańskim, albo w aktualney służbie Woyskowey.

3.° Nie mogą bydź obrani do składu iednego Urzędu. 1.° Oyciec i Syn. 2. Teść i Zięć. 3.° Dway Bracia rodzeni.

4.° Po odbytey Elekcyi Radnych, Prezydent i Vice-Prezydent Magistratu, w Miastach na Cyrkuły podzielonych, obierani będą z Radnych na teyże Elekcyi nowo wybranych.

5.° Nie może bydź Radnym, Woytem, Burmistrzem, Plenipotentem na Seym, Sędzią Appellacyinym i Zastępcą onegoż, tudzież Kommissarzem Woiewódzkim, lub Powiatowym, kto nie był na Mieyskim, lub Ziemiańskim Urzędzie od Elekcyi zależącym.

6.° Wszystkie Urzędy Wydziałowe i Mieyskie Mieyscowe, wyiąwszy Gminnych i Deputatów, będą dwuletnie; przez nową iednak Elekcyą każdy z tych Urzędników na nowo obrany bydź może; obrani zaś zrzekać się Urzędów swoich, ani ustępować nie mogą.

7.° Urzędnicy Mieyscy w żadnym Sądzie Suspensy brać nie mogą, a w przypadku potrzeby nakazu któremu z nich wykonania przysięgi, po dopełnienie tey, wszelkie Juryzdykcye odsyłać go będą do mieysca, gdzie Urząd odbywa.

8.° Wszelkie Akta i Dekreta Urzędów Mieyskich, ięzykiem Narodowym pisane będą.

9.° Miarę zapłaty wszystkich Urzędów Mieyskich, Magistrat ułoży, i do approbaty Kommissyi Policyi poda.

X.

Skład, obowiązki, i Władza Urzędów, w Miastach niemaiących Cyrkułów.

1.° Magistrat składać się będzie z Wóyta i czterech Radnych, w komplecie naymniey trzech Osób.

2.° Pisarza Magistratowego, sam Magistrat przez wota sekretne obierze; obowiązkiem Pisarza będzie: 1.° Zasiadać w Magistracie *cum voce consultiva.* 2.° Utrzymywać Akta, Susceptę i Pieczęć Magistratu. 3.° Mieć zwierzchni dozór nad Kancellaryą i Kancellarzystami; obowiązki zaś Kancellaryi Mieyskiey generalney przy Magistracie, Assessorya w Ordynacyi osobney przepisze.

3.° Magistrat wybierze iednego Syndyka, tymże samym sposobem, co i Pisarza; obowiązkiem Syndyka będzie, czynić wszędzie w Imieniu Miasta, a to ze zlecenia Magistratu; inne szczególne obowiązki Syndyka Assessorya przepisze.

4.° Wóyt, a w iego nieprzytomności, pierwszy z porządku Radny, prezydować ma.

5.° Większość zdań decyzyą Magistratu stanowić będzie, kreski sekretne iść nie mogą; Sentencyonarz będzie zaświadczał zdanie większości przeciwne; równość zdań, przytomny Prezyduiący rozwiązywać ma.

6.° Pieczęć Magistratu będzie Herb Miasta.

7.° Magistrat ciągle odbywać się będzie, dopóki nowo wybrane Osoby na mieysca iego nie zasiądą.

8.° Magistratu, iako naywyższego w Mieście Urzędu, następuiące będą obowiązki: 1.° Przestrzegać całości Praw Miasta i iego Funduszów. 2.° Wyznaczać Opiekunów i Kuratorów Sierotom i Wdowom, oraz niedołężnym za uznaniem Sądu, a od wyznaczonych Sprawę odbierać. 3.° Mieć baczność na podupadłych, nędznych i kaleków. 4.° Rozkładać Podatki przez Seym postanowione, i składki przez Lud uchwa-

uchwalone. 5. Układać Propozycye do dezyderyów i uchwał Ludu Mieyskiego. 6. Zwoływać Zgromadzenia Mieyskie do Elekcyi i Uchwał. 7. Imieniem swoim czynić w Sprawach publicznych Mieyskich, i w Sprawach Sierot. 8. Utrzymywać Milicyą Mieyską. 9. Dawać i legalizować zaświadczenia, które żądane będą, za Granice. 10. Zawiadywać Kassą Mieyską i strzedz oney całości. 11. Mieć ogólny dozór nad Mieyskiemi Więzieniami, Magazynami, Szpitalami i publicznemi Domami. 12. Dozierać wszystkich Urzędników Mieyskich, by swoich powinności podług Prawa dopełniali. 13. Rapporta wszelkie od Mieyskich Urzędów odbierać, i od siebie Zwierzchnościom, do których należeć będzie, Rapporta przesyłać. 14. Tabellę liczby Officyalistów, Sług w Mieście, i Milicyi, oraz onych zapłaty, układać, i te do potwierdzenia Kommissyi Policyi podawać.

9. Magistrat mieć będzie władzę wskazywania winy na nieposłusznych rozkazom swoim, Mieyskich Urzędników Policyinych, i Ekonomicznych; tudzież na Officyalistów swoich, którzy, gdyby się przez Magistrat uciążonemi bydź sądzili; będą się mogli udać przez Memoryał do Kommissyi Policyi: co iednak nie ma zastanawiać posłuszeństwa rozkazom i wyrokom Magistratu.

10. Magistrat nie będzie miał władzy Sądowey, tylko iedynie w przypadku zgwałcenia bespieczeństwa Osób i Officyalistów Magistratowych, w mieyscu ich Urzędowania; a od takowego wyroku Magistratowego wolno będzie Stronie appellować do Assessoryi.

11. Do szczególney władzy i obowiązku Prezyduiącego w Magistracie, należeć będzie: 1. Zwoływać Magistrat na Sessye extraordynaryine. 2. Podpisywać decyzye i expedycye Magistratu. 3. Mieć Zwierzchność nad Milicyą Mieyską. 4. Rozkazywać *provisorie* Mieyskim Policyinym Urzędnikom, Officyalistom, i Sługom w nagłych zdarzeniach, nim zwoła Magistrat; którzy, gdyby rozkazowi Prezyduiącego posłusznemi nie byli, podpadać będą winie, równie, iak nieposłuszni Magistratowi. 5. Tenże w Magistracie Prezyduiący, będzie mógł słownie godzić i sądzić ostatecznie wszelkie w Mieście Sprawy potoczne, których wartość nie przenosi Złotych 50. a kara Złotych 12. na rzecz Strony ukrzywdzoney. Decyzye zaś, tak ugodzonych i odsądzonych Spraw, w Protokuł na to iedynie służący zapisywane bydź maią; w rozsądzenie zaś większych Spraw, pod żadnym pozorem wdawać się nie ma.

XI.

1. Sąd Mieyski mieyscowy, składać się będzie z iednego Burmistrza i czterech Sędziów; Burmistrz prezydować i równość kresek rozwiązywać będzie, a iego nieprzytomność, pierwszy z porządku Sędzia zastąpi.

2. Sąd ten ciągle odbywać się będzie w komplecie trzech Osób naymniey; wszelkie decyzye iego będą zawsze w wotach głośnych, a to dla usprawiedliwienia się Sentencyonarzem.

3. W tym Sądzie wszelkiego rodzaiu Sprawy, iako *in Prima Instantia*, sądzić się maią ostatecznie, i bez dopuszczenia appellacyi, nieprzenoszące Złotych 300. lub w Sprawie uczynkowey, w którey trzy dni więzienia kara nastąpi; w większych zaś Sprawach appellacya do Sądu Appellacyinego Wydziałowego dopuszczona bydź powinna.

4. We wszystkich Sprawach większego waloru, niż o 3000. Złotych, i kary, niż trzy tygodnie więzienia, Appellacya od Sądu tego *Primæ Instantiæ*, nie iuż do Sądu Appellacyinego, ale do Assessoryi dopuszczona bydź ma; Spraw zaś Kryminalnych Sąd ten nie będzie mógł sądzić, ale ie odsyłać powinien do Sądu Appellacyinego.

5. W Sprawach, w których ostateczne rozsądzenie do Kommissyi Policyi należy, appellacyą do teyże Kommissyi, podług Prawa, dopuszczać będzie.

6. Tenże Sąd będzie mógł sądzić o zgwałcenie bespieczeństwa Osób Sądowych, w mieyscu ich Juryzdykcyi.

7. Wszystkie Sprawy w tym Sądzie odbywać się będą przez Memoryały i odpowiedzi na pismie, oraz indagacye przysięzne, ieśliby rzecz nie była obiaśniona dowodami; a gdyby Strony koniecznie potrzebowały ustnych explikacyi, w takich naypierwey Sąd same Strony przytomne zapyta, i do zgody nakłaniać będzie: a gdy onych nie zgodzi, i dokładnieyszych potrzebować będzie explikacyi: w ten czas dopiero Strony przez swoich Plenipotentów explikować się będą.

8. Sąd Mieyscowy przybierze sobie, i obowiąże Przysięgą, iednego Pisarza, Instygatora i Woźnych; obowiązkiem zaś Pisarzu będzie: 1. Zasiadać w Sądzie *cum voce consultiva*. 2. Pisać Dekreta i rezolucye Sądowe. 3. Utrzymywać Akta, Susceptę i Pieczęć. 4. Mieć zwierzchni dozór nad Kancellacyą.

9. Pisarz i Instygator zmieniani nie będą, chyba za postąpieniem, odstąpieniem lub wyrokiem Sądowym.

10. Obszernieyszym prawidłem dla tego Sadu będzie Ordynacya, którą Assessorya, stosownie do tego Prawa przepisze.

XII

1. Ławników obowiązkiem będzie: 1. Z wyznaczenia Sądu odprawiać Sądy Ziazdowe, podług reguł przez Sąd im przepisanych. 2. Exekwować Dekreta i Processa Sądowe. 3. Podawać Intromissye. 4. Expedyować Wizye, spisywać Inwentarze i Działy, assystować według Prawa, do Testamentów, i odbierać Tranzakcye od tych, którzy dla słabości zdrowia, osobiście przy Aktach stawać nie mogą.

2. Obszernieyszym Prawidłem dla Urzędu tego będzie Ordynacya, którą mu Assessorya przepisze.

XIII

1. Kassyera obowiązkiem będzie: 1. Przyimować do Kassy Generalney Mieyskiey dochody publiczne Miasta. 2. Wydawać z Kassy Pieniądze, a to nieinaczey, tylko za wyraźną Magistratu dyspozycyą na pismie. 3. Mieć bliski dozór całości Kassy Mieyskiey, od którey klucz ieden przy nim, drugi przy Prezyduiącym, trzeci przy pierwszym z porządku Radnym, bydź powinien. 4. Utrzymywać porządnie i dokładnie Xięgi przychodów i wydatków teyże Kassy. 5. Oddawać Magistratowi na początku każdego Miesiąca, Rachunek przychodów i wydatków Miesięcznych teyże Kassy, a nawet i częściey, ile razy tego Magistrat żądać będzie. 6. Okazywać gotowiznę Pieniędzy w Kassie będących na żądanie Magistratu.

2. Kassyer przybierze sobie do pomocy Subalternów i Sług, w liczbie i płacy przez Magistrat oznaczoney, i za nich w odpowiedzi będzie.

XIV.

Skład, Obowiązki i Władza Urzędów Cyrkułowych.

1. W Mieście podzielonym na Cyrkuły, Wóyt każdego Cyrkułu następuiące mieć będzie obowiązki i władzę w obrębach Cyrkułu swoiego. 1. Mieć dozór nad Officyalistami i Sługami Policyi. 2. Dopełniać

niać rozkazy Magistratu i Prezydenta, oraz dopełnienie onych Subalternom swoim nakazywać. 3º Dawać takie Rapporta Magistratowi i Urzędom, którym z mocy Prawa należy, iakie od tychże żądane będą. 4º Słownie godzić i sądzić ostatecznie wszelkie w Cyrkule zdarzone Sprawy potoczne, których wartość nie przenosi Złotych 50. a kara Złotych 12. na rzecz Strony ukrzywdzoney; decyzye zaś tak ugodzonych i odsądzonych Spraw, w Protokuł na to iedynie służący zapisywane bydź maią; w rozsądzanie zaś większych Spraw, pod żadnym pozorem wdawać się nie ma, gdyby się zaś kto czuł bydź ukrzywdzonym w Sprawie przez Wóyta potocznie osądzoney, może się udać z skargą do Prezydenta.

2º Sądowi w każdym Cyrkule *Primæ Instantiæ*, złożonemu z iednego Burmistrza i czterech Sędziów, wszystko to służy, co iest przepisano dla tegoż Sądu w Mieście nie maiącym Cyrkułów, pod Artykułem XI.

3º Dla Ławników w Cyrkułach też same służą przepisy, które są dane Ławnikom w Miastach nie maiących Cyrkułów, w Artykule XII.

XV.

Skład, obowiązki i Władza Urzędów Mieyscowych ogólnych, w Miastach podzielonych na Cyrkuły.

1º Magistrat w Miastach podzielonych na Cyrkuły, składać się będzie z Prezydenta, Vice-Prezydenta i Radnych; Prezydować będzie Prezydent, w iego nieprzytomności Vice-Prezydent, a w nieprzytomności tych obydwóch, pierwszy z porządku Radny.

2º Wreszcie, cokolwiek iest przepisano dla Magistratu w Mieście Cyrkułów nie maiącym, pod Artykułem X. to samo wszystko służy Magistratowi Miasta na Cyrkuły podzielonego.

3º Co się zaś tyczy obowiązków i władzy Prezydenta, toż samo iemu służyć będzie, co iest przepisano pod Artykułem X. w punkcie 11. dla Wóyta Prezyduiącego w Magistracie Miasta nie maiącego Cyrkułu, z tą różnicą: że Spraw potocznych w tymże Punkcie wymienionych sądzić nie będzie; lecz te do Wóyta w Cyrkule podług wyższego Artykułu należeć maią.

4º Kassyer przy Magistracie w Mieście na Cyrkuły podzielonym, też same będzie miał obowiązki, iakie są przepisane w Artykule XIII. dla Kassyera w Mieście nie maiącym Cyrkułów.

XVI.

Urzędy Wydziałowe.

1º W każdym Miast Wydziale, oznaczonym przez Prawo titulo: *Miasta Nasze wolne &c.* Będzie ieden Sąd Appellacyiny; ten Sąd Appellacyiny, składać się będzie z pięciu Sędziów, i tylez Zastępców, którzy w tym porządku, iak będą w dziele Elekcyi umieszczeni, zasiadać i prezydować maią.

2º Ten Sąd naypoźniey w sześć dni po Elekcyi rozpocznie swe Sessye w Ratuszu Miasta, na ten Sąd każdemu Wydziałowi naznaczonego, i zaraz tak się ułoży z Zastępcami, żeby zawsze przytomnych było w mieyscu trzech Sędziów, i trzech Zastępców; odbywać się zaś będzie ciągle w Komplecie Osób naymniey pięciu, dopóki nowo wybrane Osoby na mieyscu iego nie zasiądą; *paritatem* głosnych i sekretnych kresek Prezyduiący rozwiąże:

3.º Ten Sąd obierze sobie Pisarza *cum voce consultiva*, który odmieniany bydź nie może, chyba za postąpieniem, odstąpieniem, lub wyrokiem Sądowym; nad to, przepisze Ordynacyą, i tę do Approbacyi Assessoryi poda.

4.º Pieczęć Sądu tego będzie w Koronie, Herb Korony; w Litwie Litewski; a pod nim, Herb Miasta Wydziałowego.

5.º Sąd ten sądzić będzie ostatecznie, i bez dopuszczenia Appellacyi, Sprawy przychodzące z Appellacyi od Sądów Mieyskich *Primæ Instantiæ*, w obrębie Miast do iednego Wydziału należących; a to Sprawy nie przewyższaiące waloru Złotych 3000. lub kary 3. tygodni więzienia; Sprawy zaś Kryminalne sądzić będzie z tym ostrzeżeniem: że na więzienie czasowe osądzony Kryminalista, ulegać będzie exekucyi Dekretu; gdy zaś na wieczne więzienie, lub śmierć zostanie osądzony; Sąd Appellacyiny, przeszle Sądowi Assessorskiemu Dekret i wywody obwiniaiące. Jeżeli Sąd Assessorski uzna takowy Dekret Sądu Appellacyinego za słuszny: wtedy ten Dekret exekwowany zostanie. Co się zaś tycze Spraw Kryminalnych w Mieście Rezydencyi Królewskiey, zachowano bydź ma, podług Prawa Kommissyi Policyi pod Artykułem XVI.

6.º Dla Urzędu Plenipotentów Mieyskich na Seym, będzie prawidłem Prawo tego Seymu, titulo: *Miasta Nasze Wolne &c.*

7.º Dla Kommissarzów Woiewódzkich, lub Powiatowych, z Miast wybranych, prawidłem będzie szczególny opis Prawa o tychże Kommissyach.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. Kor: Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kur: Nom: Koad: Bisk: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopols: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit. Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabiełło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Dputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA. mpr.

(Podpisy i zakończenie jak w poprzednich)

Lectum per Chrościcki.

A. Siarczyński

SUB

Actum ut (jak wyżej)

123

oblata (jak wyżej) 93

221.

SUB EODEM ACTU.

Ostreżenie względem Exekucyi Prawa o Miastach Naszych, dawniey Królewskich, a teraz wolnych Rzeczypospolitey.

CHcąc przywieść do skutku Prawa dla Miast Naszzch na tym Seymie ustanowione, a oraz zapobiedz, ażeby arbitralne Praw rzeczonych wykonanie, nie dało mieysca kollizyi, między maiącemi się rozpocząć Juryzdykcyami; a temi, które na mocy Prawa teraźnieyszego, o Miastach, ustać muszą; takową czyniemy deklaracyą:

1.° Do wszystkich Miast Wolnych, MY KROL w Straży, wydamy Listy Uniwersały Nasze, z któremi razem prześlemy Prawo na dniu 18. Kwietnia zapadłe, pod tytułem: = *Miasta Nasze wolne Królewskie:* = tudzież Prawo pod tytułem: = *Urządzenie wewnętrzne Miast wolnych Rzplitey:* = a oraz całkowity opis Kommissyi Policyi.

2.° W tym Uniwersale zalecamy Miastom, ażeby na dniu 1. Miesiąca Sierpnia Roku bieżącego 1791. wszystkie Miasta i Miastezka, które maią przywileie *Locationis*, iako też Miasta Nasze Królewskie, w których Seymiki Ziemskie są oznaczone, a nie maią dotąd Urzędów, natychmiast wybrały sobie Urzędy, podług Opisu Prawa; gdzieby zaś Uniwersał Nasz, zastał Magistraty i Urzędy, z mocy Przywileiów Lokacyinych, lub w Miastach Naszych Królewskich, na Seymiki Ziemskie oznaczonych, wybrane; w tych nie ma bydź czyniona odmiana, aż do Dnia Prawem przepisanego: który to Dzień w Roku następuiącym 1792. będzie Dniem Normalnym, zaczynaiących się w wszystkich Miastach, wszelkich Elekcyi, podług rozrządzenia nowego Prawa.

3.° Ponieważ Prawo mieć chce, ażeby Miasta większe podzielone zostały na Cyrkuły, przez Kommissya Policyi; przeto zapobiegaiąc wszelkim nieprzyzwoitościom, któreby ztąd wyniknąć mogły, gdyby Elekcye w Miastach większych *viritim* odprawowały się; My KROL w Straży Uniwersałami Naszemi, każde w szczególności takowe Miasto uwiadomiemy, iak ma bydź zachowana proporcya Elekcyi, po wszystkich częściach pryncypalnych Miast, samych tylko Deputatów na Elekcye Wydziałowe, dla wybrania Plenipotentów na Seym, i Sędziów do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, na których wybranie Dzień 10. Sierpnia Roku bieżącego wyznaczamy.

4.° Z pomiędzy wybranych od Miast Plenipotentów sześciu, po dwóch z każdey Prowincyi, do Kommissyi Policyi podług Prawa teraźnieyszego Sessye Prowincyonalne wybiorą,

5.° Nim zaś Plenipotenci od Miast delegowani będą, a nim z tychże Delegowanych na Sessyach Prowincyonalnych wybrani, w Kommissyi Policyi zasiądą; Kommissya ta Dzieło swoie rozpocznie, w Komplecie Kommissarzów, z Senatu i Stanu Rycerskiego; wszakże do żadney trwałey Ordynacyi, tak względem Miast, iako i własnego iey postępowania nie przystąpi, póki w niey Kommissarze Mieyscy nie zasiądą, ale tylko zlecenia Nasze w Straży. Kommissyom Porządkowym Woiewódzkim, lub Powiatowym, taż Kommissya przysyłać będzie, i exekucyi onych przestrzegać.

6.° Skoro zaś Kommissya Policyi, w zupełnym podług Prawa naydzie się komplecie, przepisze sobie nayprzód Ordynacyą postępowania swego, i przystąpi zaraz do podziału Miast większych na Cyrku-

ły, a takowy Cyrkułów podział, każdemu w szczególności Miastu przeszle, tak aby każdy Cyrkuł i Miasto, na terminie z Prawa przypadaiącym, w Roku następuiącym 1792. mogł sobie wybrać Urzędy, podług opisu Prawa na teraźnieyszym Seymie zapadłego.

7.° Wszystkie zaś innne Miasta wolne Królewskie, ktorym Przywileie *Locationis* zaginęły, a okażą przed Pieczętarzami dowody prawdziwey ich bytności; My KROL na zaświadczenie Pieczętarzow Przywileie *Renovationis* onym wydamy; po których otrzymanych, wolne będą obrać sobie Magistraty, podług Prawa teraźnieyszego, ieżeli ich dotąd nie miały.

8.° Aby zaś z źle zrozumianego Prawa, nie nastąpiła uyma dochodów Naszych Królewskich, w Miastach Ekonomicznych, tudzież w Miastach, w których Starostowie maią dochody swoie, podług Lustracyi ostatniey, waruiemy; iż co się tycze Opłat i Obowiązków, tak Skarbowi Naszemu Królewskiemu, iako Starostom i Possessorom wszelkich Królewszczyzn, dotąd należnych; Miasta maią się zachować podług rzeczoney ostatniey Lustracyi dopóty, dopóki albo Sądowym wyrokiem Sądów Naszych Zadwornych uchylone, lub na gotową opłatę przemienione nie będą, albo przez dobrowolną ugodę w assystencyi i pisaniu się Instygatorów lub Officyalistów Skarbowych, za approbacyą Sądu Assessorskiego, przez Dekret zamienione na Opłatę lub uchylone nie zostaną; dla czego Sądom Naszym Zadwornym zalecamy, ażeby Sprawy takowe *in assistentia* rzeczonych Instygatorów lub Officyalistów Skarbowych, *processu summario* na przyzwanie Stron Obydwóch w komplecie podług Prawa, poczynaiąc od Dnia 1go Oktobra ciągle godziły, sądziły, i ostatecznie załatwiały, aby wszelkie Sprawy naypóźniey *in spatio* dwóch lat, ukończone były.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.	Kazimierz Xiąże Sapieha General Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney, Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kurl: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski, Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki, Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży Litewski Poseł Brasławski, Deputowany do Konstytucyi. Jzf Zabiełło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki, Deputowany z Prowincyi W. X Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski, Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deput: do Konst. z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

Podpisy i zaklonorenie jak wyżej | PUCHAŁA mpr.

A. Siarczynski

Lectum per Chroscicki.

SUB

Actum etc. (jak wyżej) 124

Oblata (jak wyżej) 94

229.

SUB EODEM ACTU.

Deklaracya.

POnieważ Akta Sądu Statutem Kazimierza Wielkiego Roku 1356. postanowionego, iedne pod tytułem: = *Superioris Juris Theuthonici Provincialis Arcis Cracoviensis* = Drugie pod tytułem: = *Sądu Królewskiego z Kommissarzy sześciu Miast złożonego.* = Trzecie pod tytułem: = *Magnæ Procurationis Arcis Cracoviensis* = Teraz po różnych mieyscach rozrzucone, w Krakowie znayduią się: w których wiele potrzebnych dla Miast znayduie się Tranzakcyi; zaczym Akta pomienionych ustałych Juryzdykcyi z swemi Archiwami, pod Rząd i dozór Sądu Appellacyinego Prawem teraźnieyszym w Krakowie postanowionego, i Pisarza tegoż Sądu oddane bydź maią, i w Ratuszu Miasta Krakowa osobne *Archivum* na złożenie tych Xiąg, Magistrat Krakowski wyznaczy; również Akta pośrzedniczych Juryzdykcyi Starościńskich i Woytowskich, z mocy dawnieyszych Ustaw sprawowanych; tudzież Juryzdyk i Miasteczek szczególnych, w obrębie Miast większych, Prawem Seymu teraźnieyszego uchylonych, Magistratom własnym tychże Miast oddane bydź maią.

Sanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. Kor: Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bisk: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Ksztalan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopol: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit: Poseł Brasławki Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabiełło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Litawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey, Post cujus Constitutionis ~~in Acta~~ præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mpr.

(Podpisy wraz z zakończeniem jak w poprzednich.)

A. Siarczynski

~~Lectum per Chroscicki.~~

D SUB

Actum etc. (jak wyżej) 7W X

Oblata (jako wyżej)

224.

SUB EODEM ACTU.

X 95

Deklaracya.

POnieważ Miasta Woiewództwa Sandomirskiego, nie mogą się obeyść bez osobnego Wydziału, w którymby Sądy Appellacyine mieć mogły, i swego na Seym Plenipotenta przesyłały; Przeto podnosząc Miasto Sandomierz do prerogatyw Miast Wydziałowych Appellacyinych; z każdey Prowincyi, po iednym Wydziale przyczyniamy: a Prowincyi Wielkoposkiey, i W. X. Lit: dozwalamy; aby na swych Prowincyonalnych Sessyach, po iednym Appellacyinym Mieście przyczynili; Plenipotenci zaś przyczynieni, w Sądach Zadwornych Assessorskich mieysce mieć będą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopolsk: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabiełło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Lisawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wilkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

A. Ziarczyński

Podpisy i zakończenie jak wyżej

Lectum per Strzałkowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi. Die Trigesima Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nanagesimo Primo.

Ad Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum, in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Osoby wybrane za Kommissarzów do Kommissyi Policyi Dnia Dwudziestego ósmego Czerwca Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Pierwszego Roku.

Z SENATU

Z Prowincyi Małopolskiey.

W. Dembowski Kasztelan Czechowski.

Z Prowincyi Wo Xa Litgo.

W. Szczyt Kasztelan Brzeski Litewski.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

W. Lipski Kasztelan Łęczycki.

Z STANU RYCERSKIEGO

Z Prowincyi Małopolskiey.

UUr: Alexander Potocki.
Marcin Badeni Szambelan J. K. Mci.

E

Z Pro-

111.

226.

Z Prowincyi Wo Xa Littgo.

UUr. Szawykowski Ex-Pisarz Skarbu Wo Xa Littgo.
Proszyński Ex Pisarz Trybunału Wo Xa Littgo.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

UUr. Karól Wodzyński Starosta Nurski.
Jgnacy Zapolski.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Jozef Korwin Kossakowski Bis: Inf: i Kur: Nom: Koad. Bis. W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z Prowincyi Wo Xa Litt. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi Zakrocz. Deputt. do Konstit: z Prowincyi Wielkopoll: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti, Eidem prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

1 d. Zakonczenie jak wyżej.) PUCHAŁA mpr.

A. Lienczynski

1 d. Lectum per Słomkowski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Trigesima Mensis Junii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, eidem Officio & Actis illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Oznaczenie Deputacyi do napisania Codicis Civilis & Criminalis *dla Prowincyi Koronnych.*

DOpełniaiąc woli Prawa pod tytułem: *Ustawa Rządu* nakazuiącego spisać nowy *Codex* Praw Cywilnych, i Kryminalnych, Deputacyą do tego Dzieła wyznaczamy, do którey wybrane na Sessyi obydwóch Prowincyi Koronnych, razem złączonych, Osoby tak z Seymuiących, iako też i innych Obywatelów Prowincyi Koronnych, maiąc za prawidło tak Statut Łaskiego, iako też i Statut W. X. Litt: *Codicem Civilem* wraz z Processem Cywilnym, & *Codicem Criminalem cum Processu Criminali* ułożą: A gdyby w tych Statutach brakowało iakich Cywilnych lub Kryminalnych Ustaw, Deputacya czerpaiąc Prawidła z innych Praw, tak kraiowych iak obcych, i z sprawiedliwości naturalney, nowemi Prawami tenże niedostatek dopełni; i nayprzód do roztrząśnienia Sessyom Prowincyonalnym Koronnym, a potym do Decyzyi Stanów przyniesie, na który czas Decyzyi UUr: Marszałkowie Seymowy, i Konfederacyi Oboyga Narodów wszystkich Posłów Listami swemi wcześnie do przybycia obwieszczą. Gdyby zaś przed

terminem na zakończenie Seymu teraźnieyszego, Prawem oznaczonym, uskutecznione to Dzieło bydź nie mogło, wtedy takowe Dzieło do Decyzyi następuiącego Seymu zostawione bydź ma. Aby zaś Dzieło tak pożądane niezawodnie do potrzeb i życzenia Narodu stosować się mogło, obowięzuiemy Deputacyą, ażeby Proiekt na Konkurs wydała dla wszystkich Obywatelów, którzyby chcieli w tey materyi pisać, i tak ważną Narodowi uczynić przysługę, a któregoby opis za naydogodnieyszy i naystosownieyszy do potrzeb Obywatelskich osądziła, temu My nadgrody Dwadzieścia Tysięcy Złotych Polskich przyznamy. Takowy zaś zbiór Praw Cywilnych i Kryminalnych, gdy w Prawo zamieniony zostanie, będzie się nazywał *Codex Stanisława Augusta.*

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Jnfl: i Kur: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopolsk: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit: Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabiełło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum. zakończenie jak wyżej.

SWIESZEWSKI
mpr.

A. Siarczyński

Lectum per Grabowski.

7/// - 127

229.

Actum ~~*(in Curia Regia Varsaviensi)*~~ *Die Trigesima Mensis Junji Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.* A. D. 1791-mo

98

AD Officium Actaq: præsens: Castt: Capit: Varsia plter veniens Mficus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Mattis & Comitiorum ordinarior: Generalium Atq; Confæderationis generalis Rni Secretarius eidem Officio actisq: illius Constitutionem infra scriptam obtulit & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis = Oblata (jak wyżej)

Wyznaczenie Deputacyi do napisania Codicis Civilis & Criminalis *dla W. X. Litt:*

DOpełniaiąc woli Prawa pod Tytułem: *Ustawa Rządu* nakazuiącego spisać nowy *Codex* Praw Cywilnych i Kryminalnych, Deputacyą do tego Dzieła wyznaczamy, do którey wybrane na Sessyi Prowincyonalney Osoby, tak z Seymuiących, iako też i innych Obywatelów Prowincyi Litewskiey, maiąc za Prawidło Statut W. X. Litt: *Codicem Civilem* wraz z Processem Cywilnym, & *Codicem Criminalem cum Processu Criminali* ułożą. A gdyby w Statucie brakowało iakich Cywilnych lub Kryminalnych Ustaw, Deputacya czerpaiąc prawidła z innych Praw tak Kraiowych, iako obcych i z sprawiedliwości naturalney, nowemi Prawami tenże niedostatek dopełni, i nayprzód do roztrząśnienia w Sessyi Prowincyonalney Litewskiey, a potym do Decyzyi Stanów przyniesie. Co gdyby przed terminem na zakończenie Seymu teraźnieyszego Prawem oznaczonym uskutęczniono bydź nie mogło, wtedy takowe Dzieło

ło do Decyzyi następuiącego Seymu zostawio ne bydź ma. Aby zaś Dzieło tak pożądane niezawodnie do potrzeb i życzenia Narodu stosować się mogło, obowiezuiemy Deputacyą, ażeby Prospekt na Konkurs wydała dla wszystkich Obywatelów, którzyby chcieli w tey Materyi pisać, i tak ważną Narodowi uczynić przysługę; a któregoby Opis za naydogodnieyszy Narodowi, i naystosownieyszy do potrzeb Obywatelskich osądziła, temu My nadgrody Dwadzieścia Tysięcy Złotych przyznamy. Takowy zaś Zbiór Praw Cywilnych i Kryminalnych, gdy w Prawo zamieniony zostanie, będzie się nazywał *Codex Stanisława Augusta.*

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Lit: Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney, Jozef Korwin Kossakowski Bis: Infl: i Kurl: Nom: Koad: Bis: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski, Kasztelan Zarnowski, Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey, Kazimierz Konstanty Płater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski, Kasztelan Raciązki, Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis In Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI
mpr.

Zakończenie jak wyżej

A. Liaroczynski

Lectum cum Originali per Strzałkowski.

vide № 98

Dnia 30. Junij. 91.

Osoby wybrane za Kommissarzow do Kommissyi Policyi.

z Senatu

z Prowincyi Małopolskiey

W. Dembowski Kln. Czechowski.

z Prowincyi W. Xtwa Litt.

W. Szczytt. Kln Brzeski Litt.

z Prowincyi Wielkopolskiey.

W. Lipski Kln. Łęczycki.

z Stanu Rycerskiego.

z Prowincyi Małopolskiey

Wł. Alexander Potocki

Marcin Badeni Szamb. JKMści

z Prowincyi W. X. Litt

Wlr. Swoykowski Ex Pisarz Skarbu W.X. Litt

Kroszyński Ex Pisarz Trybunału W.X.L.

z Prowincyi Wielkopolskiey

Wł Karol Wodzyński Stá Nur.

Ignacy Zapolski.

Actum etc. (jak wyżej) 711

Oblata (jak wyżej)

232

99

(Dnia 30. Junii – 91.)

Approbacya Kościoła Farnego Ozerańskiego w Rcie Rzeczyckim XX. Księży Kanoników Regularnych.

Gdy Kościoł Parafialny Bychowski z Konwentem XX. Kanonikow Regularnych Kongregacyi Krakow. w podziele Kraju Kordonem Rossyiskim z całym prawie funduszem zaięty został, a część onego nazwana Ozerany w Kraju Rzpltey pozostała, maiąca Parafię wzdłuż do 17. wszerz do 8 mil bez nayminieyszego Opatrzenia y przyzwoitego Parafianow. XX. Kanonicy Regularni przykładnym Staraniem swoim, y własnym Expensem w Ozeranach, nie tylko Kościoł z Mieszkaniem dla kilku Zakonnikow ufundowali, y przy nim przez Biskupa Wileńs. na Parafialny erygowanym, y wyswięconym, powinności Parafialne odbywali, ale też Cerkiew dla Ruskiego Unickiego Obrządku z Prezbiterem tamże erygowali, przeto My Krol wraz z Seymuiącemi Stanami na prozbę Pttu Rzeczyc. przez Reprezentantow do Nas zaniesiono, takowy fundusz Ozierenski XX. Kanonikow Regularnych na Polskiey Stronie pozostały Salvis oneribus Reipublicae na wieczne czasy approbuie

my

my z obowiązkiem utrzymywania Szkolki Parafialny y osobno utrzymywania piąciu Szlachty ubogich cum victu et amictu. (Podpisy i Zakonczenie jako wyżej)

Oblata (jako wyżej) Aktum etc (jako wyżej) ~~(Dnia 30. Juny 91.)~~

Wdzięczność. 100

My Krol za zgodą Stanow ofiarę 12. armat Szescio funtowych przez Rycerstwo Xięstwo Kurlandy y Semigalij Nam uczynioną mile przyimuiemy, y wdzięczną pamięć w Księgę Praw umieszczamy

(Podpisy i Zakonczenie jako wyżej)

234.

130

235.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die ~~Vigesima Quarta~~ trigesima Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791-mo

105

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata (jak wyżej)

Limita Seymu.

CHcąc zmordowanym siłom Naszym trzechletnią Seymową pracą dać odpoczynek, My KROL, za zgodą STANOW, Sessye Seymowe do Dnia pietnastego w Miesiącu Wrześniu Roku bieżącego limituiemy. Gdyby zaś nagłe i nieprzewidziane potrzeby prędszego rozpoczęcia Obrad Seymowych wymagały, My KROL w Straży wydanemi Uniwersałami wezwiemy wszystkich Seymuiących, do iak nayprędszego powrotu, i we trzy Niedziele po wyszłych Uniwersałach Seym na nowo rozpoczniemy. Tymczasem Deputacye wyznaczone obowiązuiemy, aby każda polecone sobie Proiekta gotowała, i do przeyrzenia Deputacyi Konstytucyiney oddawała, aże-

711

236.

ażeby za zebraniem się z Limity Seymu, Sessye z większym pospiechem i porządkiem odbywać się mogły.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał A tt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kur: Nom: Koad: Bisk: Wil: Symeon Kazimierz Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolskiey mpr. Kazimierz Konstanty Plater Kasztelan Generału Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit: do Deputacyi Seymowey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prowincyi Wielkopols: Tomasz Wawrzecki Chorąży Lit. Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jozef Zabieło Poseł z Xstwa Zmudzkiego Dputowany do Konstytucyi. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Wdztwa Nowogrodzkiego Deputowany z Prowincyi Wielkiego Xstwa Lit. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczymskiey Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Actis præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

SWIESZEWSKI
mpr.

(Zakończenie jak wyżej.)

A. Sieroszyński

Legi Kokorski

Actum eodem die vigesima mensis Septembris ~~Anno Domini~~ 1791mo

237

Oblata (jako wyżej)

Zalecenie Deputacyom do Examinu Kommissyow Skarbu O. N. wyznaczonym

131

102

Na uczynione przez Wwr. Posłow przełożenia przeciwko dwom Uniwersałom Kommissyi Skarbu Kor. jeden pod Dniem 26. Mca Lipca, a 2gi pod Dniem 26. Mca Sierpnia Rku bieżącego wyszłyno My Krol za zgodą Seymuiących Stanow, Zalecamy Deputacyom do Examinu Kommissyow Skarbu O. N. wyznaczonym, aby tak odebrały explikacyę od Kommissyi Skarbu Kor. z tychże Uniwersałow iako też y odpowiedzi na zapytania Wwr. Posłow do tychże Deputacyow podać się maiące; a tak ukończone dzieło swe na Sessyę następną w Dniu 23. Mca y Rku bieżących przypadaiącą do decyzyi Stanow Seymuiących przynieść powinne będą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek konfederacyi W. X. Litt

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu prowincyi Małopol. do deputacyi konstytucyi. Antoni Xżę Jabłonowski Kasztelan Krakowski deputowany z Senatu z Małopolski. Franciszek Antoni na Kobielicach Kwilecki Kasztelan Kaliski deputowany do konstytucyi z prowincyi Wielkopolskiey Tadeusz Morstowski kaszt. Raciązki deputowany do Senatu z prowincyi Wielkopolskiey. Jan Ossolinski Starosta y poseł Drohycki deputowany z prowincyi Małopolskiey Józef Zabiełło poseł z Xięstwa Żmudzkiego deputowany do konstytucyi. Józef Weyssenhoff poseł Inflan. deputowany z prowincyi Litew. Józef Radzicki podkom. y poseł Zakroczym jako deput. do konst. z prowincyi Wielkopol. Jan Łuszczewski poseł Soch. deputowany z prowincyi Wielkopolskiej Porro cuius constitutionis ~~i t. d.~~ etc.

Zakończenie jak wyżej.)

238.

Actum die vigesima quarta mensis Septembris Anno Domini 1791mo

oblata (jako wyżej)

Ubespieczenie Dziedzicznych Wsi Obywatelow Wu Pinskiego w Parafii Dawidgrodeckiey sytuowanych

103

My Krol z Stanami Rzpltey po przeyrzeniu złożonych przed Nami Przywilejow własności Dziedzictwa wskazuiących, iż wsie Berezne, Uholec, Horodec Olpień, Remle, Moczule cum attinentiis Szlacheckie Wołemierz Szlacheckie y Białoturza Szlacheckie Lybro Szlacheckie w Powiecie Pinskim w Parafii Dawidgrodeckiey leżące, od Xiążąt Jarosławiczow, y Krolow Poprzednikow Naszych, jeszcze przed Unią Prawem Ziemskim bez żadnych Opłat y powinności, krom Służby woienney są nadane, y Krol Zygmunt August Przywilejem swoim Powiatowi Pinskiemu służącym w Roku 1566. na Seymie Walnym w Wilnie wydanym wraz z Dobrami Horodek Dawidow zwanemi pod Sąd Ziemski w Pinsku w tedyż ustanowiony umieścił y poddał; przeto Dziedzice rzeczonych wsiow z Następcami ze Sądow tylko Ziemiańskich y Obrad Seymikowych respective Wu swego należeć wedle Prawa o Seymikach maią (: iako nigdy nienależące do Ordynacyi :) warujemy.

Następuią nazwiska Marszałków i deputowanych, jak poprzednio wyżej, z wyjątkiem Józef Weyssenhoff poseł Infl. deputowany z prowincyi Litewskiey. Walenty Sobolewski Starosta y poseł Warszawski deputowany z prowincyi Wielkopolskiey Post cujus constitutionis i t. d.

Nowa Podpisy jak w poprzedzającej Konstytucyi z wyjątkiem Józefa Radziwiłłego i Jana Kurzeckiego a dodanemi: Walenty Sobolewski starosta i poseł Warszawski deput. z prow: Wielkop: Post cujus etc. Zakończenie jak wyżej

A. Siarczyński

III. Actum etc. die vigesima septima mensis Septembris A. D. 1791. 104 132 239.

Oblata (pakowyżej)

Podział Plenipotentow od Miast wolnych Wydziałowych do Magistratur Rządowych niżey wyrazonych na Sessyach Prowincyonalnych respective swych Prowincyi z mocy Prawa sporządzony.

z Prowincyi ~~Wielkopolskiey~~ Małopolskiey

Do Kommissyi Policyi O. N.

z Wydziału Krak. Jozef Jagielski Syndyk tegoż Miasta

z Wydziału Łuckiego Jwo Stecki Jsta Rudzinic

Do Kommissyi Skarbu Koronnego.

z Wydziału Lubels. Michał Gautier Ławnik tegoż Miasta.

z Wydziału Winnickiego Kaietan Jedlecki Regent Kom. Cy. W.

Do Assessoryi Koronney.

z Wydziału Sandomir Szymon Sapalski Syndyk tegoż Miasta.

z Wydz: Żytomir Jan Lewandowski Star(szy) Radny tegoż Miasta.

2 z Wydz. Drohyczyn(skiego) Paweł Szymonowicz Radzca Miasta Mieszczele.

1 z Wydz. Kam. Podol. Grzegorz Czaykowski Ławnik tegoż Miasta

z Prowincyi Wielkopolskiey.

Do Kommissyi Policyi O. N.

z Wydziału Poznan. Jozef Wybicki Szamb. JKMści.

z Wydziału Warszaw. Antoni Chevalier Radzca tegoż Miasta.

Do Kommissyi

~~Do Kommissyi~~

~~Do Kommissyi~~

Do Kommissyi

Do Kommissyi Skarbu Koronnego.

z Wydziału Łę: Maciey Dembowski Kom. Cywil Woy
z Wydziału Płockiego Maciey Łyszkiewicz R. tegoż M.

Do Assessoryi koronney.

z Wydziału Kalis. Paweł Grochalski Syndyk tegoż M.
z Wydziału Gniez: Woyciech Chęciński Radzca tegoż Miasta
z Wydziału Sier[adzkiego] Walenty Kochelski Prezyd: miasta Wieluń

Z mocy Prawa na Sessyi tyyże Prowincyi Wielkopol[skiey] unanimiter wybrane zostało Miasto Wschowa za Osme Wydziałowe

z Prowincyi W. X. Litt.

Do Kommissyi Policyi O. N.

z Wydziału Kow[ieńskiego] Jozef Sergis Kraycay Ptu Kowi[eńskiego]
z Wydziału Grod[zieńskiego] Jozef Zyliński Prezydent Grodzien[skiego]

Do Kommissyi Skarbu W. X. Litt.

z Wydz. Wileń[skiego] Daniel Paszkiewicz Prez. Wileń[skiego]
z Wydz. Nowogr. Jan Henzel Prezy. Nowogrod[zki]

Do assessoryi W. X. Litt.

z Wydz: Brzeski[ego] Litt Jan Romanowski Radzca tegoż M.
z Wydz. Pin[skiego] Teodorowicz Pisarz tegoż Miasta
z Wydz: Min[skiego] Tarankiewicz Radzca tegoż Miasta

Z Mocy Prawa na Sessyi tyyże Prowincyi Litew[skiey] Miasto Rosienie w Xięstwie Zmudzkim leżące unanimiter iest wybrane za Osme wydziałowe.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i konfederacyi prowincyi koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek konfederacyi W. X. Lit.

133

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu prowincyi Małopolskiey do deputacyi konstytucyjney Antoni Xiążę Jabłonowski kasztelan Krak. depetat z Senatu z Małeypolski Kazimierz Konst. Plater, K. Troc deputat do konst. z Senatu Lit. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki kasztelan Kaliski deputowany do konstytucyi z Senatu z prowincyi Wielkopolskiey. Tadeusz Mostowski Klu. Rasiązki deputowany z Senatu z prow. Wielkop. Jan Ossolinski Starosta y poseł Drohycki deputowany z prow. Małopolskiey. Józef Weysenhoff poseł Inft. deputowany z prow. Litewskiey Walenty Sobolewski Starosta y poseł Warszawski deputowany z prowincyi Wielkopolskiey.

(etc. Zakończenie jak w poprzednich)

Post cujus constitutionis in acta praesentia ingrossationem originale ejusdem offerenti ejdem praevia officii sui quietatione est extraditum

A. Skarczynski

134 136

241.

Actum ~~in Curia Regia Varsaviensi~~ Die Vigesima Nona Mensis Septembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. 1791-mo

105

oblata

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, ac Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Ejus Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis;

Deklaracya względem Uniwersałów Kommissyi Skarbu Koronnego, niżey wyrażonych.

MY Król, za zgodą Skofederowanych Stanów, na przełożenie Urodzonych Posłów Ziemskich, względem dwoch Uniwersałów Kommissyi Skarbu Koronnego, nayprzód: Pierwszy teyże Kommissyi Uniwersał, pod Dniem Dwudziestym Szostym, Miesiąca Lipca Roku bieżącego wydany, nakazuiący Monet Zagranicznych redukcyą, odmieniamy w następuiącym sposobie: Utrzymuiąc w całkowitości redukcyą Monet, podług Uniwersału Kommissyi, szczególnie wybieranie tychże Monet w Podatkach do Skarbu, aż do ostatniego wybrania teraźnieyszey Raty Septembrowey, to iest: do Dnia Piętnastego Oktobra, Roku bieżącego podług dawnego Kursu, iaki miały przed redukcyą, nakazuiemy. Po którym czasie upłynionym, wszelkie Monety Zagraniczne tak w Podatkach Publicznych, iako i wszędzie, podług redukcyi w Uniwersale Kommissyi ustanowioney, Kurs mieć będą, a to dopoki Kommissya Skarbowa nie dostrzeże odmiany w Stopie Monet Zagranicznych. Wywozu wszelkiey obcey Monety z Kraiu Rzeczypospolitey bez żadney przeszkody dozwalamy. Drugi Uniwersał teyże Kommissyi, pod Dniem Dwudziestym Szostym, Miesiąca Sierpnia, względem Monety Złotey, wagi nie maiącey wydany znosiemy, a teyże Kommissyi zalecamy, ażeby zniosłszy się z Wielmożnemi Podskarbiemi Wielkiego Xięstwa Litt: i Delegowanemi od Kommissyi Skarbu Litt: w przeciągu dni Sześciu przyniosła

 do

1a

№ 242.

do Nas przełożenie swoie z wytłomaczeniem powodów, dla których od Nas żądać będzie ustanowienia w tey mierze Prawa, tym czasem zaś dawnieysze zakazy Prawa, względem obrzynania Złota, i nie wydawnia takowego potwierdzamy, i Urodzonym Marszałkom Konfederacyi Oboyga Narodów zalecamy, tę Wolą Naszą przenieść do Straży, aby w całym Kraiu ezekwowana była.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha General Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstyt: Kazimierz Konst Plater Kasztelan Głłu Trockiego Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Litt: Tadeusz Mostowski Kaszt: Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz z Krzetuszewa Wawrzecki Chorąży W. X. Litt. Poseł Bracławski Deputowany do Konst: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Ziemi Wyszogr. Deputowany do Konstytucyi Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Ziemi Sochaczewskiey Deputowany z Prow: Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale ejusdem Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mp.

Legi Wysocki.

— — Aleksander

— Władysław

— Michał

— Kunkel

— Porzycki

135

Stanisław Nałęcz Mała-
chowski Ref. W. K. Seymowy
y konfederacyi prowincyi Ko-
ronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha
Generał Art. Lit Marsza-
łek Konfederacyi W. X. Lit

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski
y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowin. Mało-
polskiey. Antoni Xżę Jabłonowski Kaszt. Krako
deputat z Senatu z Małeypolski Franciszek Anto-
ni na Kwilczu Kwilecki Kasz. Kaliski deputowa-
ny do Konstytucyi z Senatu z prow. Wielkopolskiey.
Jan Ossoliński Starosta y poseł Drohycki deputow-
any z prow. Małopolskiey. Adam Littawor
Chreptowicz poseł Wdztwa Nowogrodz. deputowany
z prow. W. X. Lit Walenty Sobolewski Starosta
y poseł Warszawski deputowany z prowincyi
Wielkopolskiey Jozef Radzicki podkom. y poseł Z. Zakro-
czym. deput. do Konst. prowins. Wielkopol.

Post cujus constitutionis i t. d.

(zakończenie jak wyżej) A. Sigorczyński

Oblata (jako wyżej) ~~data dnia tegoż~~

Actum etc. die trigesima mensis Septembris A. D. 1791mo

Deklaracya tymczasowa względem Assessoryi

106

Dla nie zadecydowanego dotąd Projektu o Assessoryi Sądy Assessorskie O. N. odłożyć dozwalamy, a tymczasem Ordynaryą ukończyć, y do tychże Sądów O. N. Assessorów wybrać przyrzekamy. Pozaszły zaś w Stanach tegoż Projektu o Assessoryi decyzyi, y wybraniu Assessorów mieć chcemy, iżby Assessorya podług Nowego Urządzenia Sądy swoie od Oblaty Prawa w dni trzy rozpoczęła. [zakończenie jako w przywileiu]

Oblata (jako wyżej) Actum etc. die trigesima mensis Septembris A. D. 1791mo

Dozwolenie tymczasowe Ur. Pisarzowi Ziemskiemu Łęczyckiemu

107

Przychylaiąc się do żądania Ur. Posłów Wtwa Łęczyckiego My Król wraz z Skonfederowanemi Stanami Rzpltey Dozwalamy Ur. Pisarzowi Ziemskiemu Wtwa tegoż, ażeby Akta Kancellaryi iego do przyimowania wszelkich Tranzakcyi Ziemskich [ziemstwa] przerwane tylko przed Sądami Ziemskiemi y w czasie Sądów otwierane, odtąd ciągle otwarte były, a to do dalszego w tym Urządzenia Naszego. ——

Actum ctc. die prima mensis Octobris A. Domini 1791º

244.

Oblata (jak wyżej)

108

Zalecenie Sądom Naszym Zadwornym Assessorskim O. N.

Chcąc aby bieg Sprawiedliwości w Sądach Naszych Zadwornych zwłoki niecierpiał, My Król za zgodą Seymuiących Stanow zalecamy WW. Pieczętarzom lub Prezyduiącym w Sądach Assessorskich, tak Koronnych iako y Litewskich aby każdy z nich tym czasowie, wraz z Assessorami Ordynacyę Sądow w ktorych Prezyduie nie mniey y dla Sądow Mieyskich ułożył nieskracaiące w Assessoryi czasu Terminow Sześcio-niedzielnego.

Podpisy oraz Załączeni (jak w poprzedniej) z dnia 30 Septembra

109

245.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Sexta Mensis Octobris, ~~Anno Domini~~ Millesimô Sptingentesimô Nonagesimô Primô. A. D. 1791-mo

Oblatia (jakiejś)

AD Officium et Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, et Comitiorum Ordinariorum, Generalium, atque Confæderationis Generalis Regnî Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit, Tenoris talis:

Urządzenie Sądów Mieyskich i Assessoryi.

ROZDZIAŁ I.

O Sądach Mieyskich, oraz Assessorskich, ich Władzy i Powinnościach.

WSzystkie Urzędy Sądowe Mieyskie Mieyscowe w Miastach, bądź na Cyrkuły podzielonych, bądź bez Cyrkułów będących, tudzież Appellacyine Wydziałowe i Assessorskie, czyli Naywyższey Instancyi, są obowiązane do ciągłego sądzenia Spraw, czyli Sporu Stron, przed Sąd swóy przychodzących; Wyiąwszy czas i dni odpoczynku, iakie dla których Sądów, ninieyszym Prawem pozwolone będą.

ARTYKUŁ I.

O Sądach Pierwszey Instancyi w Miastach na Cyrkuły nie podzielonych.

1mo. SĄd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, czyli Sąd Mieyski Mieyscowy, w Mieście na Cyrkuły nie podzielonym, składać się będzie, z iednego Burmistrza, z czterech Sędziów, i tyluż Zastępców, przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Mieyscowym wybranych; Burmistrz prezydować, i równość Kresek rozwięzywać będzie, a Jego nieprzytomność pierwszy Sędzia zastąpi; Zastępcy zaś w nieprzytomności Sędziów, z iakieykolwiek ona przyczyny zdarzy się, na Sądach zasiadać maią.

A 2do.

2do. Wszystkie Decyzye Sądu Mieyskiego Mieyscowego będą zawsze w Wotach głośnych, a to dla usprawiedliwienia się Sentencyonarzem przed Sądem Wyższych Instancyi.

3tio. W tym Sądzie wszelkiego rodzaiu Sprawy, iako w Sądzie Ordynaryinym *Primæ Instantiæ*, sądzić się powinny. Nikt z podległych temu Sądowi, do Sądów Wyższych Instancyi udawać się nie może, kto wprzód w Sprawie swoiey Wyroku tegoż Sądu nie otrzyma.

4to. Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, czyli Sąd Mieyski Mieyscowy, sądzić będzie ostatecznie, i bez dopuszczenia Appellacyi Sprawy, nie przenoszące wartości Trzysta Złotych, i Kary Pięćdziesiąt Złotych, lub Sprawy Uczynkowe, między Mieszczaninem, a Mieszczaninem, w których Kara trzy Dni Więzienia Cywilnego Prawem iest przepisana; tudzież Sprawy w pretensyach Mieszczan między sobą, lub między Mieszczaninem, a Szlachcicem, bądź Cudzoziemcem, i to iedynie o Komorne, i o Zapłaty Rzemieślników, a to stosownie do Prawa o Miastach.

5to. We wszystkich zaś innych Sprawach, Appellacya dopuszczoną bydź ma, od Sądu Ordynaryinego *Primæ Instantiæ*, do Sądu Appellacyinego Wydziałowego, lub do Sądu Naywyższey Instancyi Assessorskiego, podług tego układu, iakie Sprawy, któremu Sądowi Prawo rozpoznawać dozwoliło.

6to. Lubo we wszystkich Sprawach przenoszących wartość Trzysta Złotych, i Kary Pięćdziesiąt Złotych, tudzież Więzienia Cywilnego Dni Trzy, Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ*, Appellacyi do Wyższego Sądu bronić nie może, i założona takowa Appellacya, Exekucyą Wyroku zupełnie tamuie, iednakowoż w Sprawach prostego Długu, do Wexlu lub Skryptu na Possessyi Prawu Mieyskiemu podległey, lub na Towarze opisanym, w Mieście będącym, grabieży, i gwałtownego wybicia z Possessyi, Sąd *Primæ Instantiæ*, Appellacyi dopuszczać nie ma; Strona zaś uciążliwość czuiąca, nie tamuiąc Exekucyi Wyroku Sądowego *Primæ Instantiæ*, udać się może do Sądu Wyższego, i tam poszukiwać straty mocna będzie.

7mo. Sąd Mieyski Mieyscowy, w Sprawach Policyi, których ostateczne rozsądzenie do Kommissyi Policyi należy, będzie Sądem Ordynaryinym Policyi *Primæ Instantiæ*, z mocą ostatecznego rozsądzenia, gdzieby Sprawa nie przechodziła wartości Trzechset Złotych, lub Kary Pięćdziesiąt Złotych, albo Więzienia Dni Trzy; W innych zaś Sprawach Policyi, większey wartości, i Kary, Appellacyą do Kommissyi Policyi dopuszczać będzie winien.

8vo. Tenże Sąd Mieyski Mieyscowy będzie mogł sądzić Sprawy o zgwałcenie bespieczeństwa Osób Sądowych w aktualnym dopełnieniu Urzędów w mieyscu Juryzdykcyi będących, lub o zgwałcenie bespieczeństwa Sądu, w mieyscu Juryzdykcyi właśney. W tych zaś Miastach, gdzie Juryzdykcya będzie Mieyska, i Ziemiańska, Szlachcic Prawu Mieyskiemu nie podległy, za zgwałcenie bespieczeństwa Publicznego, w Sądzie Ziemiańskim, a Obywatel Mieyski, w Sądzie Mieyskim, odpowiadać winien.

9no. Sąd Mieyski Mieyscowy większością głosów wybierze sobie Pisarza, umieiącego Prawo Kraiowe, i zaleconego dobremi obyczaiami, który będzie zasiadać w Sądzie *cum Voto informativo*, nie może bydź zmieniany, chyba za odstąpieniem, postąpieniem, lub osądzeniem; Urzędu iednak swego nie wprzód odstąpić może, aż się przed Sądem z swych obowiązkow uspra-

wie-

wiedliwi, Akta sobie powierzone w porządku za Rewersem Następcy, i za Kwitem Sądu odda; Obowiązkiem jego będzie pisać Dekreta, i Rezolucye Sądu, utrzymywać Akta, i Pieczęć Sądową, mieć w bliższym dozorze Kancellaryą, Sług Sądowych, za których służbę w odpowiedzi będzie, tudzież inne powinności, przez Sąd sobie zlecone, odbywać.

10mo. Pisarze, co do zapisywania Protokułów Sądowych, i wszelkiego wniesienia Stron, wcześnie przed każdą Sessyą Strony Prokuratorów, czyli ich Agentów dopilnuią, aby nim Sędziowie, o godzinie dziewiątey z rana, mieysca swoie zasiędą, w też Protokuły zapisane *per exstensum* były, i Regestr Spraw zapisanych, iakie do sądzenia przypadaią, z porządku Wpisów Sądowi w pogotowiu był oddany.

11mo. Przy obięciu swego Urzędu Pisarz, obowiązany iest zaprzysiądz w obecności Sądu, na tę Rotę: == „ Ja N. przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż powierzonych mi od Sądu obowiązków, pilnie „ przestrzegać będę, zapisywania Wniesień Stron do Protokułów „ w każdym dniu Sądowym, nikomu nie odmówię, do *Archivum* ze światłem chodzić nie będę, i nikogo nie wpuszczę, „ Akta i Kancellaryą w pilnym dochowam dozorze, całości, i „ porządku w zapisywaniu Protokułów, i wydawania Extraktów „ zgodnych z Aktami, i aby skrobane nie wychodziły przestrzegać będę; Wszelkie Rezolucye Sądowe i Tranzakcye, choćby naykrótsze na osobnych Arkuszach wydawać będę, nad „ wyznaczoną Prawem Opłatę, ani wymagać, ani przyimować „ więcey nie będę, Sekretu Izby nie wydam, Sądowi we wszystkich Sprawach podług Prawa wiernie doradzać będę, żadney Stronie rady dawać nie będę, do czego wszystkiego obowiązuię się Sądowi pod odpowiedzią z Osoby i z Maiątku „ mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż. „

12mo. Tymże Pisarzom zaleca się, iżby dawnych Aktów Summaryusze *sub folio et numero*, pod rubryką przy każdym Protokule zaciągnąć, i pod Alfabetem spisać się maiącym, urządzali, i nowe Akta w takimże porządku utrzymywali, a odtąd Kwerendy komużkolwiek bądź, nie inaczey dopuszczali, tylko w przytomności iedney przysięgłey Osoby Kancellaryi, a to bez wszelkiey Opłaty.

13tio. Pisarz nie będzie mogł żadnego Dekretu lub Rezolucyi Sądowey, Stronom czytać, tym bardziey Extraktem wydawać, któreby wprzód przed Sądem przeczytane, i poprawione nie były, potym w Protokuł przyzwoity wciągnione, i przez Sędziów Komplet składaiących podpisane nie zostały. W wszelkich zaś Protokułach, które są do Pisarza oddane, nie ma bydź nic mazano, skrobano, przypisywano nad Wierszami zwyczaynemi, lub na boku Karty.

14to. Obowiązki Kancellarzystów Assessorya przepisze, rozdrukowane do wszystkich Sądów Mieyskich Mieyscowych rozeszle, i ich zachowanie tymże Sądom nakaże.

15to. Każdy Sąd Mieyski Mieyscowy będzie miał Regenta przysięgłego, ktorego sam Sąd wybierze, z obowiązkiem zastępowania Pisarza w czasie legalney jego nieprzytomności.

16to. Sąd Mieyski Mieyscowy będzie miał iednego Prokuratora Fiskalnego czyli Sądowego, i bespieczeństwa, drugiego Prokuratora Policyi, trzeciego Prokuratora Sierot i Ubogich. Pierwszy ma bydź przez Sąd wybrany, drudzy dway od Magistratu Sądowi dodanemi będą. Nie mogą bydź zmieniani, tylko za

248.

postąpieniem, ustąpieniem, lub odsądzeniem przez Sąd Ordynaryiny. We wszystkich zaś Sprawach, gdzieby nie potrzeba czynić od Sądu, lub od Policyi, albo gdzieby nie potrzeba ubogim i Sierotom dodawać Prokuratora, Strona każda przez siebie, przez swego Plenipotenta, albo kogokolwiek innego, którego sobie na to przez Plenipotencyą Urzędowną wybierze, czynić może. W Sprawach iednak Wdów i Sierot, choćby Strona miała swego Agenta, Prokuratora, Plenipotenta, lub iakimkolwiek imieniem nazwanego Obrońcę, Prokurator Sierot do obrony Sprawy przydanym od Sądu bydź ma, i Spraw takowych bronić w Sądzie obowiązany będzie. A gdyby dla choroby, lub inney legalney przyczyny stawać nie mogł, Sąd innego Prokuratora do obrony przyda.

17mo. Każdy z tych Prokuratorów przy obięciu swych obowiązków Przysięgę następuiącą w obecności Sądu wykonać powinien: ==
„ Ja N. przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż powierzone mi obowiązki pilnie dopełnię, w Sprawach przez Sąd, albo Syndyka imieniem Magistratu mnie poleconych, z wszelką usilnością, i pilnością stawać będę, dowody i Prawo rzetelnie bez naciągania składać będę, Stronie do mnie udaiącey się, wiernie doradzać będę, na wszelkie Zapozwanie w Sprawach do mego obowiązku należących, pisać się będę, i w nich, co do mnie należy, czynić nie omieszkam. Do czego wszystkiego obowiązuię się Sądowi pod odpowiedzią z osoby, i z maiątku mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż.

18vo. Prokurator Fiskalny stawać będzie w Sprawach bespieczeństwa Sądu i Osób Sądowych, tudzież w Sprawach Opłaty Kancellaryi Sądowey, a to za wyraźnym Sądu rozkazaniem. Prokurator Sierot i Ubogich stawać ma w Sprawach od Osób, którym przez Sąd, lub za Rekwizycyą Syndyka przydany zostanie. Prokurator Policyi, stawać będzie w Sprawach Policyi, za Rekwizycyą Officyalistów Policyi, lub Ekonomicznych.

19no. Za każdym podaniem Memoryału, Sąd Pozwu odmówić nie ma.

20mo. Sąd Mieyscowy Mieyski mieć będzie Woźnych, czyli Sług Mieyskich do usługi każdego Sądu *respective* używać się maianych przez Magistrat Autentykowanych, i Possessyą w Mieście, lub dostateczne za sobą zaręczenie maiących, do pełnienia obowiązków, iakie ninieyszym Prawem są przepisane.

21mo. Przysięga Woźnego, którą przed Sądem ma wykonać, iest następuiąca: == „ Ja N. przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż będąc Autentykowany od Magistratu do posługi Sądu, pilnie w tey posłudze sprawować się będę, Memoryały i Pozwy Stronom wiernie podawać i zeznawać, oraz wszelkie obowiązki podług Prawa i zlecenia Sądowego, pełnić będę. Nad wyznaczoną Prawem opłatę wymagać, ani przyimować więcey nie będę. Do czego wszystkiego obowiązuię się, pod odpowiedzią z osoby i maiątku mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Syna Jego Męka. „

22do. Ponieważ żaden Sąd Ordynaryiny *Primæ Instantiæ* nie może się obeyść bez Urzędu Wykonawczego, któryby Wyroki Sądowe exekwował, i inne obowiązki z mocy sobie od Sądu Ordynaryinego nakazane dopełniał; Przeto przy każdym Sądzie Ordynaryinym Mieyskim Mieyscowym, do tych powinności będzie Urząd Ławniczy.

ARTY-

249

ARTYKUŁ II.

O Sądach Primæ Instantiæ *w Miastach na Cyrkuły podzielonych.*

1mo. KAżdy Sąd Mieyski Mieyscowy Ordynaryiny w Miastach podzielonych na Cyrkuły, w każdym Cyrkule miść będzie sześciu Ławników, w Miastach zaś nie podzielonych na Cyrkuły, czterech wybranych przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Mieyscowym. Szczególnieyszym obowiązkiem Ławników iest exekwować Dekreta i Processa Sądu Ordynaryinego *Primæ Instantiæ* w Mieście, expedyować Wizye, spisywać Inwentarze i Działy, assystować podług Prawa do Testamentów, i odbierać Tranzakcye z Wyroku Sądowego od tych, którzy przed Sądem dla słabości zdrowia stanąć nie mogą, tudzież za Dekretem Sądu Ordynaryinego Pierwszey Instancyi, odbywać Kommissye na Gruntach w obrębie Miasta, a to w Sprawach takowych, których Sąd na Stole rozpoznać nie może, zawsze iednak z obowiązkiem odesłania po Decyzyą do Sądu Ordynaryinego, z tym warunkiem, iż Sąd z podanych od Stron Ławników po iednym za Kommissarza, i iego Zastępcę obierze, a Prezesa i iego Zastępcę, gdyby się Strony nie ugodziły, zawsze sekretnemi Kreskami wyznaczy. Zastępcy wtenczas tylko Urząd swóy odbywać będą mogli, gdy wyznaczony Kommissarz z przyczyn legalnych nie ziedzie.

2do. Przysięga Ławników iest następuiąca: == „ Ja N. przysięgam „ Panu BOGU Wszechmogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu, iż w wykonaniu Wyroków Sądu, iako też w pełnieniu „ obowiązków Sądu Delegowanego, czyli Kommissarskiego, pilnie sprawować się będę, Regułę Dekretu wiernie zachowam, „ podług Prawa i Dowodów powierzone mi Sprawy pozuawać „ będę, nie uwodząc się przyiaźnią, względem, lub nienawiścią, nadgrody nad Przepis Prawa wymagać nie będę, w pełnieniu obowiązków moich zwłoki żadney nie użyię. Do cze„ go wszystkiego obowiązuię się pod odpowiedzią z osoby i „ maiątku mego. Tak mi Panie BOZE dopomóż, i niewinna „ Syna Jego Męka. „

3tio. W Mieście na Cyrkuły podzielonym, Sądowi *Primæ Instantiæ* w każdym Cyrkule postanowionemu, złożonemu z iednego Burmistrza, z czterech Sędziów, i tyleż Zastępców przez Lud Mieyski na Zgromadzeniu Cyrkularnym obranemu, wszystko to służy, co iest przepisano dla takowego Sądu w Mieście nie maiącym Cyrkułów.

4to. Dla Ławników Cyrkularnych też same służą Przepisy, które są dane dla Ławników w Miastach nie maiących Cyrkułów.

ARTYKUŁ III.

O Sądach Potocznych.

1mo. OPrócz Sądu Ordynaryinego *Primæ Instantiæ*, w każdym Cyrkule Miast większych, i w każdym Mieście na Cyrkuły nie podzielonym, ustanowione są Sądy Wóytowskie Potoczne, w których Wóyt, przez Lud Mieyski na Zgromadzeniach Mieyskich wybrany, obowiązany iest godzić, i sądzić ostatecznie Sprawy potoczne, nie przenoszące wartości Złotych Pięćdziesiąt, i Kary

ry Złotych Dwanaście, na rzecz Strony pokrzywdzoney; w rozsądzenie zaś większych Spraw pod żadnym pozorem wdawać się nie ma.

2do. Decyzye tak ugodzonych, iako odsądzonych przez Wóyta Spraw w Protokuł na to iedynie służący, zapisywane bydź powinny.

3tio. Sąd Potoczny Wóyta Cyrkularnego, tym się iedynie różni od Sądu Wóyta w Mieście na Cyrkuły niepodzielonym, iż Wóyt Miasta, będąc oraz prezyduiącym w Magistracie, ostatecznie Sprawy potoczne wartości wzwyż wyrażoney załatwia; w Decyzyi zaś Wóyta Cyrkularnego, gdyby się kto czuł pokrzywdzonym, może się udać na skargę do Prezydenta Miasta, a Prezydent, lub zastępuiący go w tych obowiązkach Vice - Prezydent, Skargę takową przyiąć, i ostatecznie załatwić powinien.

ARTYKUŁ IV.

O Sądach Magistratu Mieyskiego.

1mo. W każdym Mieście nie maiącym Cyrkułów, lub na Cyrkuły podzielonym, ustanowiony iest Magistrat z władzą sądzenia Urzędników Policyinych przez siebie ustanowionych i obranych, i Ekonomicznych, tudzież własnych Officyalistów. Tenże Magistrat sądzić będzie Sprawy o zgwałcenie bespieczeństwa Osób Magistratowych, lub Officyalistow Magistratu w Mieście ich Urzędowania, z tym warunkiem, iaki iest umieszczony pod Opisem bespieczeństwa Sądu Mieyskiego Mieyscowego.

2do. Od Wyroków Magistratu w Sprawach Policyi i Ekonomicznych Mieyskich, wolna iest Appellacya do Kommissyi Policyi, w innych zaś do Assessoryi.

3tio. Magistrat w Mieście na Cyrkuły nie podzielonym składać się ma z iednego Wóyta, z czterech Radnych, i tyluż Zastępców, przez Lud Mieyski podług Prawa obranych, z Pisarza przysięgłego, i Syndyka, przez Osoby Magistrat składaiące wybranych, a Syndyk obowiązki Regenta zastępować będzie.

4to. Wóyta, Radnych, i ich Zastępców, Pisarza Magistratowego, i Syndyka przysięgłego, też same będą obowiązki, co do Władzy Sądowniczey, które ninieyszym Prawem przepisane są dla Sądu Mieyskiego Mieyscowego *Primæ Instantiæ.*

5to. W Mieście na Cyrkuły podzielonym, Magistrat składa się z Prezydenta, Vice-Prezydenta, z trzech Radnych z każdego Cyrkułu przez Lud obranych, z Pisarza, Regenta, i z Syndyka Miasta przez tenże Magistrat wybranych.

6to. Obowiązki Magistratu Miasta na Cyrkuły podzielonego, co do Władzy Sądowniczey, też same są, które służą Magistratowi Miasta na Cyrkuły niepodzielonego.

7mo. Każdy Magistrat mieć będzie Prokuratora Fiskalnego, czyli bespieczeństwa swey Juryzdykcyi, obowiązanego stawać w Sprawach bespieczeństwa z woli Magistratu, a Prokurator Policyi w Sądach *Primæ Instantiæ*, od Magistratu postanowiony w Sprawach tyczących się Policyi, oraz przeciwko Urzędnikom Policyinym i Ekonomicznym przed Sądem Magistratu, na wyraźne tegoż Sądu rozkazanie, stawać iest obowiązany.

8vo. Obowiązki Syndyka są dwoiakie: iedne ściągaiące się do Sądów Mieyskich Mieyscowych, lub Cyrkularnych; drugie do Sądów Mieyskich Wyższych Instancyi, lub w którymkolwiekby Sądzie Miasto Sprawy swoie miało. *Co do pierwszych:* Syndyk

iest

140

251.

iest *nayprzód* postanowionym Dozorcą Prokuratorów i Officyalistów Mieyskich, aby ci, tak w Magistracie, iako i w Sądach Mieyskich Mieyscowych, powinnościom swoim zadosyć czynili. *Powtóre:* Obowiązanym do dozoru, aby Wdowy i Wdowce Inwentarze pozostałych maiątków prawnie nierozrządzonych po śmierci iednego z Małżeństwa spisywali; Gdyby zaś przeciwko rozrządzeniu i Tranzakcyom zaszłym, o ich nieważności były iakie Zażalenia, w ten czas o nich Syndyk ma donieść Sądowi, a za rozkazem tego spisanie Inwentarza pozostałych Maiątków uskutecznione bydź powinno, i aby w czasie od Prawa nakazanym zaprzysiężone, i w Protokuł na to urządzony wciągnione były. *Potrzecie:* mieć staranie, aby Opiekunowie Małoletnim Sierotom dodani, w czasie od Prawa nakazanym, Rachunki oddawali, i takowych Rachunków Syndyk ma attentować, równie przestrzegać, aby Maiątek Sierot w Opiece zostaiących przez Opiekunów uszkodzonym nie był, aby Summy Małoletnich były beśpiecznie lokowane, aby Opiekunowie mieli *pignus responsionis.* *Poczwarte:* przy Działach imieniem i na rzecz Małoletnich przez Opiekunów czynić/zwykłych, tymże Małoletnim essystować i zapobiegać, aby Małoletni od Opiekunów pokrzywdzonemi nie byli. *Popiąte:* Po bezdzietnie zmarłych w Mieście Osobach, bądź Kraiowych, bądź Zagranicznych, po Zbiegłych, po oddaiących Maiątki pod rozbiór Wierzycielów, gdy Urząd Ławniczy Maiątek pozostały zapieczętuie, i Inwentarzem spisze, Sukcessorów lub Wierzycielów Zmarłego, albo Zbiegłego, za Rezolucyą Sądu pozywać i Process w Sądzie utrzymywać; wszystko zaś to, co się tycze Fortuny Małoletnich i Zmarłych bezdzietnie, przez Prokuratora Ubogich i Sierot w Sądzie przyzwoitym *Primæ Instantiæ* popierać. *Poszóste:* W Sprawach Policyi w Sądzie Mieyskim Mieyscowym Ordynaryinym, a przeciw Urzędnikom Ekonomicznym w Magistracie przez Prokuratora Policyi czynić tyle razy, ile Magistrat nakaże. Zgoła wszystkie Sprawy, czy w Magistracie, czy w Sądzie Ordynaryinym, o całość dochodów Miasta, o obowiązki Urzędników Policyi, o beśpieczeństwo Magistratu, na Instancyą Syndyka czyniono bydź ma. Co zaś należy do obowiązków Syndyka, które ma w Wyższych Instancyach Mieyskich, lub wszelkich innych Sądach, w Sprawach, któreby przypadały od Miasta, lub Magistratu, tam Syndyk, iako Specyalny Plenipotent, i na ten koniec postanowiony, imieniem Miasta, lub Magistratu pisać się winien, i Spraw sobie zleconych attentować; dla czego do Syndyka i Jego dozoru należy *Archivum* zawieraiące w sobie Przywileie i Dokumenta tyczące się całości Praw i Swobód Miasta, które oddane sobie Inwentarzem podpisanym przez Prezydenta, lub Wóyta Mieyskiego, pod swym dozorem i Kluczem utrzymywać ma. Regestr zaś całego *Archivum* dla łatwey Kwerendy, i wyięcia Exktraktów pod Datami sporządzony mieć powinien. A dla dania Informacyi w Interessach Mieyskich, tudzież dla odbierania Rozkazów Magistratu, niemniey dla utrzymywania Korrespondencyi od Magistratu sobie poleconych, na Sessyach Magistratowych, tak Publicznych, iako i Prywatnych, znaydować się powinien.

9no. Rota Przysięgi dla Syndyka, iest następuiąca: = „Ja N. „przysięgam PANU BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swię„tey Jedynemu, iż powinności Prawem mi przepisane wier„nie dopełnię, rozkazom Magistratu posłusznym będę, *Archi-„vum* Mieyskie w porządku i całości z Regestrem pod Data„mi sporządzonym utrzymywać będę, i nigdy do tegoż *Ar-*

 „*chivum*

„ *chivum* z światłem nie wnidę, i nikogo nie wpuszczę, w
„ stawaniu w Sprawach, lub dopilnowaniu memu powierzo-
„ nych wszelkiey pilności dołożę, i Prokuratorów, aby swe o-
„ bowiązki pełnili, doglądać będę, do Adwokata Wydziałowego
„ o wszystkim, co do Jego obowiązków należy, wiernie dono-
„ sić będę, i to wszystko dopełnić obowiązuię się pod Karami
„ z Osoby i maiątku mego. Tak mi Panie BOZE dopomoż, i
„ niewinna Syna Jego Męka. „

10mo. Sąd *Primæ Instantiæ* Miasta Cyrkułów nie maiącego, równie iak i Sąd Cyrkularny, tudzież Magistrat mieć będzie na Pieczęci Herb Miasta, która Pieczęć różnić się ma samym tylko napisem, to iest: Pieczęć Sądu Mieyskiego Mieyscowego będzie miała takowy napis: *Sąd Ordynaryiny Primæ Instantiæ Miasta N.* Pieczęć zaś Cyrkularna będzie miała takowy napis: *Sąd Primæ Instantiæ Cyrkułu N. Miasta N. Magistrat Miasta Wydziałowego N.* (ieżeli iest Stołeczne Wydziału) lub *Miasta N. do Wydziału N. należącego.* Pod tą Pieczęcią, i pod tytułem Urzędów Sądów Mieyskich Mieyscowych, lub Magistratów, Pozwy, Dekreta, Rezolucye, i Tranzakcye wszelkie wychodzić będą.

11mo. Sąd Mieyski Mieyscowy *Primæ Instantiæ*, tudzież Magistrat w przepisanym Komplecie dopóty Urząd swóy sprawować ma, dopoki przez nowo wybrane Urzędy zmienionym nie zostanie; będzie zaś miał czas i dni odpoczynku: 1mo. Od Dnia 23go Grudnia do Dnia 2go. Stycznia. 2do. W dni Zapustne po Niedzieli *Quinquagesima* zwaney, aż do Czwartku wstąpiwszy w Post. 3tio. Od wielkiey Srzody aż do Srzody po Swiętach Wielkanocnych. 4to. We wszystkie Dni Uroczyste Kościelne. 5to. We wszystkie Dni Uroczyste Dworu Królewskiego. 6to. W dni 14. i 18. Kwietnia, tudzież w Dzień Trzeciego Maja. 7mo. W dni Obrad Zgromadzenia Mieyscowego i Wydziałowego. 8vo. W dzień rozpoczęcia Seymu, i w dzień corocznego rozpoczynania się Sądów Assessorskich. Nareszcie w dzień Anniwersarza założenia Miasta. W Dni te Sądy Mieyskie Mieyscowe *Primæ Instantiæ*, Sądy i Obrady Magistratu, będą miały swóy odpoczynek. Akta Sądu i Kancellarye w Dni te maią bydź zamknięte. A od Dnia Dwudziestego Czwartego Lipca, do Dnia Dwudziestego Czwartego Sierpnia same tylko Sądowe Audyencye odprawiać się nie będą; ale Sądy Potoczne i Policyine nieprzerwanie każdego Dnia odprawiać się powinny.

ARTYKUŁ V.

O Sądach Appellacyinych Wydziałowych.

1mo. W każdym Miast Wydziale, w Mieście przez Prawo za Wydziałowe przeznaczonym, ustanowiony iest Sąd Appellacyiny, złożony z pięciu Sędziów, i tyluż Zastępców przez Deputatów Miast na Zgromadzeniu Wydziałowym obranych, który sądzić się ma na Ratuszu Miasta Wydziałowego.

2do. Przy Sądzie Appellacyinym bezprzestannie naydować się ma trzech Sędziów, i trzech Zastępców, względem czego przy rozpoczęciu swoim naypóźniey w dni Sześć po Elekcyi porządny układ ma bydź zrobiony, w którym czasie Sędziowie i Zastępcy Appellacyini odmieniać się mogą; a to w taki sposób, aby w Komplecie naymniey Osob pięciu, rachuiąc w to Sędziów i

Zastę-

Zastępców, Sąd Appellacyiny Wydziałowy Sessye swoie odbywał, dopóki nowo wybrane na mieysce iego Osoby nie zasiądą. Ktoryby zaś Sędzia w czasie nieoznaczonego dla siebie Kompletu na Sądach znaydował się, *Votum* swego dawać nie będzie, wyiąwszy przypadek zastępowania Sędziego, który dla legalnych przyczyn na Sessyi znaydować się nie może.

3tio. Prezyduiącym w Sądzie Appellacyinym będzie ten, który miał naywięcey przy Elekcyi Wotów; inni Sędziowie i Zastępcy tym porządkiem zasiadać maią, iakim porządkiem na Zgromadzodzeniu Wydziałowym, przez większość Wotów wybranemi byli. Mieysce Prezyduiącego pierwszy w porządku przytomny Sędzia zastąpi.

4to. Pierwszy w porządku prezyduiący Sędzia równość Wotów głośnych rozwiązywać ma.

5to. W tym Sądzie będzie Pisarz *cum voce informativa unanimitate vel pluralitate* przez Sąd wybrany, który raz wybrany, przez następnych Sędziów odmienionym bydź nie może, chyba za postąpieniem, odstąpieniem, lub odsądzeniem przez tenże Sąd. W tym Sądzie będzie także Regent z obowiązkiem zastępowania Pisarza i pełnienia tych powinności, które są przepisane ninieyszym Prawem. Co się zaś tycze obowiązków i Przysięgi Pisarza, Regenta, Kancellaryi, i Woźnego, też same Sądowi Appellacyinemu służą, które są przepisane Sądowi *Primæ Instantiæ*. Regent Przysięgę Pisarza wykona.

6to. Przy każdym Sądzie Appellacyinym będzie Adwokat Wydziałowy, przez Nas Króla w Straży na dwa Lata nominowany, z wolnym potwierdzeniem onego. Obowiązki Jego są: doglądać powinności Syndyków Mieyskich, donosić Adwokatowi Generalnemu przy Assessoryi będącemu o sprawowaniu się Magistratów i Sądów *Primæ Instantiæ*, stawać w obronie Ubogich, Sierot, i Kryminalistów przed Sądem Appellacyinym, attentować Inkwizycyi w Sprawach Kryminalnych; Dla czego w Sprawach takowych w Sądzie Appellacyinym przypadaiących, Adwokat Wydziałowy pisać się powinien. Adwokat Wydziałowy o niepilność i przestąpienie obowiązków, Sądy *Primæ Instantiæ*, i Sądy Wydziałowe Appellacyine do Adwokata Generalnego przy Assessoryi będącego, donosić ma; Za złe zaś sprawowanie się w Urzędzie, bądź w niedopełnieniu obowiązku, bądź w niesprawiedliwym oskarżeniu, tenże Adwokat w Sądzie Assessorskim odpowiadać będzie.

7mo. Adwokat Wydziałowy, wykona przed Sądem Wydziałowym Przysięgę na następuiącą Rotę: „ Ja N. przysięgam PANU „ BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iako obowiązki Prawem mi przepisane, wiernie dopełnię, Spraw „ powierzonych sobie podług Prawa i dowodów z pilnością „ bronić będę, o sprawowaniu się Sądów w Wydziele, do którego za Adwokata ustanowiony iestem, Adwokatowi Generalnemu przy Assessoryi będącemu wiernie donosić, w Sprawach Kryminalnych nic nie opuszczę na obronę obwinionego, a w całym postępowaniu moim, nie uwodząc się względem przyiaźni, lub nienawiści, nad opłatę mi wyznaczoną, „ żadnych datków wyciągać, i przyimować nie będę. Do tego „ wszystkiego obowiązuię się pod odpowiedzią z Osoby i Maiątku mego. Tak mi Panie BOŻE dopomoż. „ A wykonawszy takową Przysięgę obowiązki swoie rozpocznie.

8vo. Będzie także w Sądzie Appellacyinym Prokurator Fiskalny, czyli bespieczeństwa, który z obowiązku swego czynić ma prze-

C ciw

ciw Kryminalistom w Sądzie Appellacyinym, choćby Strona swego Prokuratora miała. Prerogatywy i obowiązki iego są też same, iakie zostały przepisane dla Prokuratora, pod opisem Sądu Ordynaryinego Mieyskiego Mieyscowego.

9no. A co się tycze Stron do Sądu *viâ appellationis*, lub przeciwko uciążliwemu Sądowi przychodzących, mogą czynić w Sądzie Appellacyinym Strony same przez siebie, przez Prokuratora, Agenta, Plenipotenta, lub kogokolwiek innego na swym mieyscu przez Plenipotencyą Urzędowną postanowionego.

10mo. Sąd Appellacyiny Wydziałowy sądzić będzie ostatecznie, i bez dopuszczenia Appellacyi, Sprawy przychodzące z Appellacyi, lub przeciwko uciążliwemu Sądowi od Sądów Mieyskich *Primæ Instantiæ* ze wszystkich Miast do swego Wydziału należących, a to Sprawy nieprzewyższaiące waloru Złotych Trzy Tysiące, Kary pieniężney Złotych Sto Ośmdziesiąt, i Kary Więzienia Cywilnego Tygodni trzy; tudzież wszelkie Sprawy prostego Długu do Zapisów i Skryptów ręcznych *viâ gravaminis* przychodzące.

11mo. Co się zaś tycze Spraw Kryminalnych, Sąd ten będzie Sądem Ordynaryinym *Primæ Instantiæ* dla Osób Juryzdykcyi Mieyskiey z Prawa podległych, pod Juryzdykcyą tego Wydziału będących, do którego Kryminaliści ze wszystkich Miast do Wydziału należących, odsyłanemi i zapozywanemi bydź maią. Wszelkie Wyroki Sądu tego na Więzienie trzechletnie, i inne Kary Prawem Kryminalnym opisane, *præcisa appellatione* wskazywane, i do Exekucyi przywodzone będą. Gdyby zaś szło o skazanie Przestępcy na dłuższe, lub wieczne Więzienie, albo na śmierć, Sąd Appellacyiny przeszle Sądowi Assessorskiemu Dekret, i Wywody obwiniaiące, a Adwokat Wydziałowy obrony za Kryminalistą do Sądu Appellacyinego wnoszone, i od Exekucyi swego Dekretu wstrzyma się, dopóki Rezolucyi od Sądu Assessorskiego nie odbierze.

12mo. Pieczęć tego Sądu będzie w Koronie Herb Koronny, a w Litwie Litewski, a pod nim Herb Miasta Wydziałowego z napisem: == *Sąd Appellacyiny i Kryminalny Ordynaryiny Wydziału N.* Pozwy zaś do tego Sądu, tudzież Dekreta, Extrakty, Tranzakcye będą wychodzić pod tytułem Królewskim.

13tio. Co się tycze Exekucyi Wyroków Sądu Appellacyinego Wydziałowego, lub Sprawy, któraby potrzebowała na mieyscu Inkwizycyi, Kalkulacyi, Weryfikacyi, rozmiaru Placów, i gruntów natury Mieyskiey, i Possessyi Mieyskiey będących, wybierze Urzędy Ławnicze Miast do Wydziału należących, będą oraz Urzędami Wykonawczemi Sądu Wydziałowego Appellacyinego, tudzież Urzędem Delegowanym, ilekolwiek tego Sąd Appellacyiny uzna potrzebę, z tym warunkiem: iż Sąd Appellacyiny z podanych od Stron Ławników po iednym obierze, a Prezesa i iego Zastępcę, w przypadku nie zgodzenia się Stron, sekretnemi Wotami wyznaczy, i że Sąd Appellacyiny nie będzie mógł używać tego Urzędu na Kommissye, który był użyty w Pierwszey Instancyi, ieżeli przeciw niemu *viâ Appellationis*, lub iako przeciwko uciążliwemu Urzędowi są wyniesione skargi.

14to. Sędziowie Appellacyini Wydziałowi w przepisanym Komplecie dopóty Urząd swóy sprawować będą, dopóki przez następnie wybranych Sędziów zmienionemi, lub na nowo obranemi nie zostaną. A co się tycze czasu i dni odpoczynku, tenże sam służy Sądowi Appellacyinemu, który iest Prawem dozwolony dla Są-

dów *Primæ Instantiæ*, wyiąwszy: iż Sąd Appellacyiny mieć będzie odpoczynek, od Dnia Dwudziestego Czerwca, do Dnia Dwudziestego Czwartego Sierpnia.

ARTYKUŁ VI.

O Sądach Assessorskich.

1mo. SĄd Naywyższy Appellacyiny, czyli Assessorski, ieden dla Korony w Warszawie, drugi dla Litwy w Wilnie, agitować się maiący, mieć będzie Prezesami Pieczętarzów w Straży nieumieszczonych, dwóch Senatorów w Koronie, po iednym z każdey Prowincyi, iednego Senatora w Litwie, po czterech Assessorów z Stanu Rycerskiego z każdey Prowincyi, po czterech Assessorów z Miast każdey Prowincyi, którzy wraz z Prezyduiącym w Komplecie naymniey Osób pięciu od Sądów Mieyskich wszelkie Sprawy *viâ appellationis*, lub przeciwko uciąźliwemu Sądowi przychodzące, ostacznie sądzić będą, stosownie do Prawa o Kommissyi Policyi w przewyższaiącey liczbie Assessorów Stanu Szlacheckiego. W Sprawach zaś między Szlachcicem a Szlachcicem własności, i dochodów Mieyskich nie tyczących się, komplet z samego Stanu Szlacheckiego składać się ma.

2do. Wszystkie Sprawy w tym Sądzie *unanimitate vel pluralitate* Wotów głośnych w Sentencyonarz na ten koniec sporządzony, zapisanych decydowane będą. Prezyduiący *paritatem* w Sądzie Assessorskim rozwiąże, a w iego nieprzytomności pierwszy z porządku Assessor.

3tio. Assessorów *cum Voto Consultivo* w Assessoryi Pieczętarz nominować będzie, po trzech z każdey Prowincyi.

4to. Sąd Assessorski mieć będzie Pisarza *cum voto informativo*, którego Sąd sekretnemi Wotami z podaiących się Kandydatów obierze, który nie może bydź zmieniony, chyba za postąpieniem, odstąpieniem, lub odsądzeniem.

5to. W tym Sądzie będzie Regent z obowiązkiem zastępowania Pisarza; powinności Pisarza, Regenta, Kancellaryi, i Woźnego, tudzież ich przysięgi będą też same, które się przepisały dla Sądu Appellacyinego Wydziałowego, i *Primæ Instantiæ*. Regenta, Kancellaryą, i Woźnych Pieczętarz nominować będzie.

6to. Powinności Metrykantów, i porządek Metryk Oboyga Narodow, każda *respectivè* Assessorya przepisze, do których przyłączamy obowiązki, iakie są przepisane dla Pisarzów Sądów Ordynaryinych *Primæ Instantiæ*, Appellacyinych Wydziałowych, Magistratów i Syndyka względem Protokułów, dozoru Kancellaryi, *Archivum* publicznego i sekretnego, tudzież Extraktów. Nominacyą zaś Metrykantów przy Pieczętarzach zachowuiemy.

7mo. Będzie także przy tym Sądzie Adwokat Generalny, przez Nas Króla w Straży na dwa lata nominowany, z wolnym potwierdzeniem onego. Obowiązki iego są następuiące. 1mo. Mieć dozor nad wszystkiemi Adwokatami Wydziałowemi, aby powinności swoie podług Prawa pełnili. 2do. Wszystkich Kryminalistów w Sądzie Assessorskim bydź obrońcą, w Sprawach Ubogich i Sierot z Appellacyi od Sądów Mieyskich, lub przeciwko uciąźliwemu Sądowi czynić, przeciwko Sędziom *Primæ Instantiæ*, i Appellacyinym Wydziałowym, przeciwko Magistratom Miast, i Jch Syndykom, ieżeli są oskarżeni o złe sprawowanie Urzędow swoich, przeciw Adwokatom Wydziałowym w Sądzie Assessor-

sessorskim czynić. Dla czego Adwokat Generalny w Sprawach sobie z Urzędu poleconych, gdy w Sądzie Assessorskim przypadną, pod odpowiedzią pisać się powinien. Przysięga Adwokata Generalnego taż sama iest, iaka została przepisana dla Adwokatów Wydziałowych.

8vo. Sąd Assessorski mieć będzie Prokuratora, który z rozkazu Sądu w Sprawach Kryminalnych przeciw obwinionemu, tudzież w Sprawach bespieczeństwa Sądu i Kancellaryi, czynić powinien.

9no. Kommissya Policyi będzie miała Prokuratora przy Sądzie Assessorskim, z obowiązkiem przestrzegania całości Funduszów Mieyskich i wszelkich innych, na wygodę, lub pomoc Publiczną przeznaczonych.

10mo. Kommissya Skarbowa będzie miała Prokuratora Skarbowego, dla przestrzegania imieniem Skarbu, Funduszów i dochodów Rzeczypospolitey.

11mo. Wszelkim zaś Stronom wolno będzie w Sądach Naywyższych Appellacyinych czynić osobiście, lub przez Plenipotentów, Agentów, albo kogożkolwiek innego, przez Urzędową Plenipotencyą na ten koniec postanowionego, zawsze iednak nie słownie, ale na piśmie.

12mo. Sąd Naywyższy Appellacyiny Assessorski sądzić będzie ostatecznie wszystkie Sprawy, *viâ appellationis*, lub przeciw uciążliwemu Sądowi, z wszystkich Miast do siebie przychodzące, których ostateczne rozpoznanie wyraźnym Prawem powierzone nie zostało Sądom Potocznym i Ordynaryinym *Primæ Instantiæ*, lub Sądom Appellacyinym Wydziałowym. Także Sprawy *Officii* o złe sprawowanie się Sądów Ordynaryinych Mieyskich, i Appellacyinych Wydziałowych, Magistratów i Wóytów, względem których Spraw Sąd Assessorski iest Sądem Ordynaryinym, i takowe Sprawy *ex crudo* sądzić będzie: tudzież Sprawy Officyalistów z Magistratami i Sądami, tak Ordynaryinemi, iako i Appellacyinemi, wyiąwszy Policyine, czyli te, *viâ appellationis*, lub przeciw uciążliwemu Sądowi, do Sądu Assessorskiego przyidą; niemniey Sprawy, o rozwiązanie zadaney nieważności, Elekcyi Osobom Magistrat składaiącym, Sędziom Appellacyinym, tudzież Sprawy o przestępstwa całe Dzieło Elekcyi niszczące, podług Opisu Seymików Ziemiańskich, prosto do Sądów Assessorskich, *respectivè* Prowincyi, należeć będą. Nakoniec mnieysze przestępstwa na Zgromadzeniach Mieyskich popełnione, stosownie do Prawa, pod tytułem: — *Urządzenie Wewnętrzne Miast.* — do Sądu Wydziałowego należące, gdy przez Appellacyą do Sądów Assessorskich wprowadzone zostaną.

13tio. Co się tycze Spraw *cognitionis Privilegiorum* własności i Funduszów Rzeczypospolitey, własności i Funduszów Miast, w tych Sąd Assessorski, iako Sąd Ordynaryiny, ostatecznie wyroki swoie dawać będzie, czyliby szło o poznanie Przywileiów iakiegokolwiek bądź rodzaiu, czyli o poznanie własności Rzeczypospolitey, lub własności któregokolwiek Miasta, albo wszelkiey inney Publiczney rzeczy na wygodę, lub potrzebę w Miastach przeznaczoney.

14to. Gdzieby Sąd Assessorski potrzebował w Sprawach Mieyscowych Kommissye wysyłać, wyznaczać będzie Urzędy Ławnicze, z tym warunkiem, iaki się przepisał dla Sądu Appellacyinego Wydziałowego naznaczaiąc po iednym Ławniku z podanych od Stron Kandydatów, tudzież Prezyduiącego i Iego Zastępcę, gdy się Strony nie ugodzą, sekretnemi Kreskami wybierze, tak, aby odtąd w Kommissyach nie bywało więcey nad O-

sób

Osób trzy; gdzieby zaś szło o Kommissye między Miastem a Possessyonatem Ziemskim, tam Sąd Assessorski wyznaczać będzie na Kommissarzów iednego Mieszczanina, a dwóch z Urzędu Ziemiańskiego Wykonawczego z Kandydatów, których Strony podadzą, Prezesa zaś i iego Zastępcę, w przypadku nie ugodzenia się Stron, Sąd przez sekretne Wota wyznaczy. A gdzieby szło o Kommissye między Szlachcicem a Szlachcicem z natury Sprawy do Sądu Assessorskiego należącey, tam Sąd Assessorski z podanych Kandydatów od Stron po iednym Kommissarzu wyznaczy, a Prezesa i Zastępcę iego, ieżeli się Strony nie ugodzą, przez sekretne kreski wybierze.

15to. Do Exekucyi Dekretu Sąd Assessorski używać będzie Urzędów Wykonawczych mieyscowych.

16to. Pieczęć Sądu Assessorskiego podług dawnego zwyczaiu będzie Koronna w Koronie, a Litewska w Litwie, większa, lub mnieysza, podług tego, iak który Pieczętarz Sądom Assessorskim prezydować będzie. Pozwy i wszelkie Wyroki Sądu tego, tudzież Extrakty i Rezolucye będą wydawane pod imieniem Nas KRÓLA z podpisem prezyduiącego Pieczętarza w formie dotąd używaney, którego podpisu odmówić nie może.

17mo. Assessorowie dopóty Urząd swóy Sędziowski sprawować będą, dopóki przez nowo wybranych Assessorów zmienionemi nie zostaną; Co się zaś tycze czasu i dni odpoczynku, Sąd Assessorski odbywać się nie będzie. 1mo. Od Dnia dwudziestego trzeciego Grudnia, do Dnia drugiego Stycznia. 2do. W dni Zapustne po Niedzieli *Quinquagesima* zwaney, aż do Czwartku wstąpiwszy w Post. 3tio. Od Wielkiey Srzody, aż do Srzody po Swiętach Wielkanocnych. 4to. W Niedziele i Swięta, tudzież we wszystkie dni Uroczyste Dworu Królewskiego. 5to. W dni Czternastego i Ośmnastego Kwietnia, tudzież w Dzień trzeci Maia. 6to. W dni Obrad Zgromadzenia Mieyscowego i Wydziałowego. 7mo. W dzień rozpoczęcia się Seymu, Akta Sądu i Kancellarye we wszystkie Dni te maią bydź zamknięte, a od Dnia Pierwszego Czerwca, do Dnia Pierwszego Października same tylko Sądy Assessorskie ciągle odprawiać się nie będą, Akta zaś i Kancellarye tego Sądu w obec Pisarza Dekretowego i dwóch Sędziów Assessorskich zawsze otwarte bydź maią.

18vo. Każde Zgromadzenie Mieyskie Mieyscowe Cyrkularne, albo ogólne, tudzież każde Zgromadzenie Wydziałowe o swym Dziele całkowitym, z przyłączeniem Autentycznego Aktu Dzieła, Pieczętarzowi w Assessoryi Prezyduiącemu Rapporta przesyłać ma, a to nazaiutrz po ukończonym Dziele. Jeżeliby zas to Dzieło Zgromadzenia nie odprawiło się podług przepisu Prawa, lub ieżeliby zostało przez kogo zaskarżone, takowe zaskarżenia przesyłane bydź maią przy Rapporcie, a to naypóźniey Dnia Szostego.

19no. Każdy Sąd Mieyski Mieyscowy lub Cyrkularny i Potoczny natychmiast Sądowi Assessorskiemu donieść ma do Prezyduiącego Pieczętarza o rozpoczęciu swey Juryzdykcyi, naymniey w dni sześć przy każdey zmianie z Prawa przypadaiącey.

20mo. Każdy Sąd Mieyski Mieyscowy obowiązany iest Prezyduiącemu w Assessoryi dawać Rapporta co Kwartał o odsądzonych Sprawach. 1mo. Wiele Spraw, z których Strony zgodne Dekreta przyięły? 2do. Od których nie appellowały? 3tio. Wiele takich, od których appellowały? 4to. W których Sprawach Appellacya niedopuszczona, a Strony appellowały? 5to. Do którego Sądu Strony appellowały i w iakiey natury Sprawach? 6to. Jaka iest percepta *Jurium Cancellariæ*, iak nayrychley ułożyć się maiących, tak z Suscepty Extraktów, iako i Sądowych postępków.

258.

21mo. Takowy Rapport dawać iest obowiązany każdy Sąd Appellacyiny Wydziałowy, przysyłaiąc go do Sądu Assessorskiego w sposób takowy: 1mo. Wiele Spraw, w których Strony zgodzone Dekreta przyięły? 2do. Od których, iako przeciwko uciążliwemu Sądowi, poszły do Sądu Assessorskiego, i iak wiele takowych Spraw? Jaka iest percepta *Jurium Cancellariæ* tak z Suscepty Extraktów, iako i z Sądowych postępków.

22do. Adwokaci Wydziałowi o Elekcyach i rozpoczętych Juryzdykcyach, potym zaś co Kwartał o porządku i postępkach Sądowych, tudzież o Sprawach do nich należących, obowiązani są donosić Adwokatowi Naszemu Generalnemu, przy Sądzie Assessorskim od Nas KROLA postanowionemu, Adwokatóm zaś Wydziałowym, Syndykowie Miast takież Rapporta czynić maią.

23tio. Wszystkich zaś tych Rapportów porządek i układ Assessorya przepisze; Taż Assessorya będzie obowiązana przepisać wszelkie Formy Tranzakcyi, i postępowania w Sądzie, tudzież obowiązki dla Prokuratorow, Agentów, i innych, którzyby zastępowali Strony, same przez się w Sądach niechcące stawać.

ROZDZIAŁ II.

O Sędziach.

ARTYKUŁ I.

O Sędziach *Primæ Instantiæ*.

1mo. W Mieście na Cyrkuły niepodzielonym, Wóyt, Burmistrz, Radny Magistratu, i Sędzia Sądu Cywilnego *Primæ Instantiæ*, powinien bydź Possessyonat tego Miasta, w którym Urząd sprawuie, i w Księgę Possessyonatów wpisany.

2do. W Mieście na Cyrkuły podzielonym, Prezydent, Vice-Prezydent, Radni Magistratu, Wóytowie, Burmistrze, i Sędziowie Cyrkularni *Primæ Inssantiæ*, powinni bydź Possessyonatami tego Miasta, i w Księgę Possessyonatów Mieyskich wpisani, lecz nie koniecznie Possessyonatami tego Cyrkułu, w którym Urząd sprawuią.

3tio. Każdy Sędzia Mieyski *Primæ Instantiæ*, tudzież Sędzia w Magistracie zasiadaiący, tym bardziey Prezyduiący w Sądach rzeczonych, powinien mieć Lat Dwadzieścia Trzy skończonych wieku swego, powinien mieć maiątek pod rozbiór Wierzycielów nie oddany, i nie ma bydź *Crimine notatus*, lub pod Processem, ma umieć Prawo i Proces Kraiowy, nie ma bydź na żadnym Urzędzie Sądowniczym, lub Wykonawczym Ziemiańskim, tym bardziey nie ma zostawać w aktualney służbie Woyskowey. A ponieważ niektóre z tych warunków, w ciągu sprawowanych funkcyi przez Sędziego, mogą bydź niezachowane, przeto choćby Sędzia, lub Prezyduiący miał te wszystkie przymioty i kondycye, iakich po nim Prawo wymaga, będąc wybranym, a potym w ciągu sprawowania swego Urzędu, którego z nich nie zachował, iako to gdyby Maiątek swóy poddał pod rozbiór Wierzycielów, gdyby o występek Kryminalny do Sądu był pociągnięty, i Sprawa przeciw niemu w Sądzie popierana była, gdyby przyszedł do pomieszania zmysłów, w pierwszych dwóch przypadkach, nie może Urzędu swego sprawować, póki swych Wierzycielów nie za-

spokoi

spokoi, i Maiątku nie oswobodzi, lub póki się z Zarzutu Kryminalnego nie oczyści, w trzecim póki do zdrowia nie przyidzie. Równie Sędzia lub Prezyduiący w Sądach Mieyskich Mieyscowych Cywilnych, gdyby postąpił na iaki Urząd Sądowniczy, lub Wykonawczy Ziemiański, od Urzędu Sędziego Mieyskiego tym samym odpada.

4to. W iednym Składzie Sądowniczym nie może zasiadać Oyciec i Syn, Teść i Zięć, dway Bracia rodzeni, lub Stryieczni rodzeni.

5to. Prezydentem, Vice Prezydentem, Wóytem, i Burmistrzem bydź nie może, kto wprzód nie był na Mieyskim, lub Ziemiańskim Urzędzie od Elekcyi zawisłym.

6to. Sędzia, lub Prezyduiący w Sądach Mieyscowych, iakieykolwiek one są natury, nie może dłużey Funkcyi swoiey sprawować, tylko przez lat dwa, chybaby przez nową Elekcyą powtórnie był obrany, obrany zaś zrzekać się swego Urzędu, ani go ustępować nie może.

7mo. Urzędnicy Mieyscy Mieyscowi, któregokolwiek bądź Sądu Sędziowie, lub Prezyduiący, w żadnym Sądzie Suspensy brać nie mogą, ale w każdym z Osoby i maiątku swego przez Plenipotentów odpowiadać winni. Wszelako, gdyby potrzeba była wykonania Przysięgi, wszelki Sąd po dopełnienie tey Przysięgi odsyłać ich ma do mieysca, gdzie swóy Urząd sprawuią. Toż Prawo służy Urzędom Wykonawczym Mieyskim Mieyscowym, wszelkim Officyalistom, i Sługom Sądowym.

8vo. Każdy Sędzia Mieyski Mieyscowy, bądź Cyrkularny, Burmistrz, Wóyt, tudzież Prezydent, Vice Prezydent, i Radny po wybiorze swoim Przysięgę wykonać iest obowiązany w obecności Ludu Mieyskiego, a to na tę Rotę — "Ja N. Przysięgam Panu BOGU
„ Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż Spory
„ między Stronami do Sądu przychodzące, starać się będę z całey możności ugadzać, a ieżelibym Stron do zgody przyprowadzić nie mógł, według Prawa pisanego i według dowodów
„ w Sądzie złożonych, sprawiedliwie sądzić będę, żadney Stronie, w Sporach Sądowych będącey, rady dawać nie będę,
„ Sekretu Izby nie wydam, i w całym ciągu Urzędowania mego,
„ BOGA maiąc przed oczyma, podług Sumnienia mego, żadnym
„ darem, datkiem, obietnicą, lub nienawiścią nie uwiodę się.
„ Tak mi Panie BOZE dopomoż, i niewinna Syna Jego Męka. „

9no. Takowa Przysięga, na Tablicy wielkiemi Literami napisana, powinna bydź zawieszona w Izbie naprzeciw Stołu Sądowego, tak, aby ią wszyscy Sędziowie widzieć, i z łatwością czytać mogli.

10mo. Każdy Sędzia Mieyski Mieyscowy i Cyrkularny, wyiąwszy czas i dni odpoczynku, ma znaydować się w mieyscu Sądowym o godzinie Dziewiątey zrana, i póty z Izby Sądowey nie oddalać się, dopóki się nie skończy Sessya, a gdyby się spóźnił, lub przed ukończeniem Sessyi oddalił się, ma w proporcyą Pensyi, tracić swoię dzienną nadgrodę, iaka na niego przypada. Dlaczego w Protokule, na ten koniec sporządzonym, ma bydź codziennie zapisywany czas rozpoczęcia Sessyi, i przytomność Sędziów.

11mo. Wytrącone pieniądze za nieprzytomność Sędziów, nie maią bydź na przytomnych dzielone, ale odciągnięte zostaną co Kwartał w Kassie Publiczney Sądowey.

12mo. Zaden przeto Sędzia od Sądu oddalać się nie może pod karą wytrącenia Pensyi codzienney za nieprzytomność, a pod karą odsądzenia od Urzędu & *ab omni activitate* na Lat sześć, gdyby Komplet zrywał. Prawdziwa iednak choroba, którą świadectwem Doktóra dowieść iest obowiązany, nie tylko usprawiedliwiać powinna Sędziego z iego w Sądzie nieprzytomności, ale nadto nie ma go pozbawiać Pensyi dzienney, ieżeli w mieyscu Sądowym zachorował.

 13tio.

260.

13tio. Sędzia pod Processem będący, nie może sprawować Urzędu swego, gdy mu takowy Proces przy rozpoczęciu Urzędu Sądowego zarzucony będzie, w czasie zaś Funkcyi otrzymaney, nie ma mu przeszkadzać do zasiadania w Sądzie. Wszakże na maiątku Jego Strona maiąca Proces, Exekucyą onego zyskować może. Gdyby zaś Proces był do Osoby, a Strona Exekucyi onego żądała, w takowym przypadku Sędzia od Urzędu odpada. Równie, gdyby Sędzia Fortunę swoią Mieyską, lub Ziemiańską na satysfakcyą Kredytorom oddał, albo gdyby Kredytorowie przeciw niemu do Sądu Mieyskiego, lub Ziemiańskiego, po oddanie Dóbr iego na satysfakcyą udali się, i Wyrok Sądu na Rozbiot Fortuny zyskali, ma się natychmiast wstrzymać od Urzędowania.

14to. Ponieważ Sąd Mieyski Mieyscowy obowiązany iest do Decyzyi głośnemi Wotami, przeto każdy Sędzia, nie może się oddalać od Izby Sądowey, póki nie zapisze w Protokule Imienia swego na Sentencyą zapadłą. Dlaczego, gdy Sprawa do Decyzyi przyidzie, Sessya solwowaną bydź nie może, ani żaden Sędzia z Izby Sądowey wychodzić nie ma, dopóki Sprawa udecydowaną nie będzie, lub iaka Kategorya, w którey układ sprawy podzielenia iey wymaga, i Sentencya w Protokuł zapisana przez Sędziów przytomnych podpisaną nie zostanie; każdy Sędzia nie zachowuiący to Prawo, ma bydź sądzony i karany tak, iak iest przepisano na Sędziów zrywaiących Komplet.

15to. Gdzieby nie zachodziła iednomyślność, tam większość wotów decydować ma; Propozycye do wotowania każdy Sędzia podawać może, a gdzieby nie zachodziła iednostayność na propozycyą, większość wotów między Propozycyami decydować będzie, wszakże decyzye Sędziów maią bydź tylko do uznania należytości, lub winy, a Prawo bez żadnego tłomaczenia ma dać Wyrok na uznaną należytość, lub winę; Takowy sposób sądzenia, zachowany bydź powinien w Sprawach oczywistych, i zaocznych.

16to. Ponieważ Prezyduiący w każdym Sądzie, iest oraz Sędzią składaiącym Komplet, przeto, gdy Sprawa przychodzić będzie do decydowania *pluralitate, Votum* swoie z innemi Sędziami dawać będzie, a tylko w przypadku równości, tęż równość, iako Prezyduiący, decyzyą swoią na iednę, lub drugą stronę załatwi, kreskowanie zaś od ostatniego z porządku zaczynać się ma.

17mo. Jako na udecydowaney Sentencyi, Prezes i Sędziowie nie odchodząc z Izby, podpisywać się są obowiązani, tak równie na Dekrecie Prezes i Sędziowie podpisywać się będą, na Extraktach iednak sam tylko Prezyduiący i Pisarz Dekretowy podpisować się ma.

18vo. Sędzia Sprawy Syna lub Corki sądzić nie będzie, tudzież własney Sprawy, do któreyby z Osoby, lub Ewikcyi należał, czyliby w niey był do Sądu pozwany, lub nie.

19no. Sędzia, gdy przeciwko niemu przypadnie Sprawa, w sądzie zasiadać na Sprawie swoiey nie ma, co mu iednak do sądzenia Spraw innych przeszkadzać nie będzie. Wolno iednak Stronie maiącey Sprawę przeciw Sędziemu Mieyscowemu lub Cyrkularnemu, udać się do innego nayblizszego Sądu, tam Sędziego zapozwać, lub udać się do Sądu Wydziałowego po wyznaczenie Sądu któregokolwiek *Primæ Instantiæ*, czego Sąd Appellacyiny Stronie odmawiać nie może.

20mo. Sędzia w Sprawie do rozpoznania przychodzącey, raz tylko wyrok wydawać może, który powinien bydź czyniony z wielkim namysłem stosownie do złożonych Dowodów i Prawa. Dla czego nie wolno iest Sędziemu czynić żadnych popraw w Sentencyi, choćby

choćby iednomyślność zaszła. Illacye *ad omissa* ninieyszym Prawem we wszystkich Sprawach znoszą się.

ARTYKUŁ II.

O Sędziach Wydziałowych,

1mo. Sędziom Appellacyinym Wydziałowym też same obowiązki służą, ktore są przepisane dla Sędziow *Primæ Instantiæ*.

2do. Sędzią Appellacyinym bydź nie może, kto nie iest Possessyonatem w Wydziale, i kto nie był wprzod na iakim Urzędzie Ziemiańskim, lub Mieyskim od Elekcyi zależącym.

ARTYKUŁ III.

O Sędziach Assessorskich.

1mo. Sędziom Assessorskim, czyli naywyższym Appellacyinym też same obowiązki służą, iakie są przepisane dla Sędziów Pierwszey Instancyi.

2do. Assessorowie na Seymie obrani, przysięgę przed Nami Królem na Rotę, iaka iest przepisana dla Sędziow *Primæ Instantiæ*, wykonaią. A ieżeliby ktory na Elekcyi nie był przytomny, taką przysięgę przed Sądem, pierwszy raz zasiadaiąc, wykonać ma.

3tio. Assessorom podaiącym się za Kandydatow do Elekcyi, obiekcye maią bydź zarzucane przed Elekcyą, po Elekcyi obiekcye czynione, szkodzić im nie mogą, chybaby był Process do Osoby.

ROZDZIAŁ III.

Obmyślenie Funduszu dla Sędziów Assessorskich, tak Szlachty, iako Mieszczan, dla Sędziów Mieyskich Mieyscowych i Appellacyinych, tudzież dla Officyalistów, i Sług tychże Sądów w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim.

Chcąc, aby wszyscy Urzędnicy Sądowi Pierwszych, Appellacyinych, Wydziałowych, i Naywyższych Instancyi, tudzież ich Officyaliści, i Słudzy obowiązki swoie iak nayściśley dopełniali, przeto stanowiemy nayprzód: iż wszyscy Sędziowie i Officyaliści, Dozorcy Sądów *Primæ Instantiæ*, i Słudzy będą mieli pensye roczne z Funduszu ninieyszym opisanego Prawem.

1mo. Wszystkie Memoryały, Pozwy, Dekreta, Tranzakcye, zgoła wszystkie *Actus* Sądowe maią bydź zapisywane na Papierze Stęplowanym Kraiowym, ceny Prawem opisaney, iak było dotąd.

2do. Kommissya Skarbowa, Assessorya wraz z Kommissyą Policyi, przez Delegacye na ten koniec wyznaczone, ułożą iak nayłatwieysze sposoby, ażeby Papier Stęplowany wszędzie podług potrzeby znaydował się przy każdym Sądzie Pierwszych, Appellacyinych, i Naywyższych Instancyi.

3tio. Assessorya dla wszystkich Sądów, Pierwszych i wyższych Instancyi, ustanowi taxę od Pieczęci, opłatę od wszelkich Tranzakcyi, Indukt, i Extraktów, i takową taxę, tudzież układ Pensyi, Stanom do approbaty, approbowane zaś wszystkim Sądom do zachowania, poda.

4to. Wszystkie *Adjudicata* kar, które Sądy przez połowę przysądzać sobie zwykły, uchylamy, chcąc, aby Urzędy Sądowe, i Ich Officyaliści, tudzież Sługi, za samą tylko pracę, z opłaty Papieru Stęplowanego, Pieczęci, Tranzakcyi, Indukt, i Extraktow nadgrodę swoią mieli, nie zaś z kary, ktora dla zysku mogłaby narażać Sędziów na zbyteczne Stron ukaranie.

5to. Wszystkie pensye dla Sędziów, lub Officyalistów, i ich Sług w Sądach, Pierwszych, Appellacyinych, i Naywyższych Instancyi, tudzież Kancellaryach rzeczonych Sądów Mieyskich, odtąd opłacane będą z dochodu zwyż wymienionego; a ktobykolwiek z Sędziow, lub Officyalistow rzeczonych Sądów dotąd na opłacie Listy Cywilney pensyą swoią miał zabespieczoną, tego Pensyą, na opłatę Prawem teraźnieyszym dla Sądow oznaczoną, przenosiemy, ieżeli na Urzędzie zostanie.

6to. Dla Sędziów Assessorskich, i Officyalistów, tudzież Sług tego Sądu, taką Pensyą naznaczamy, iaka iest Prawem opisana dla Kommissarzow inszych Kommissyi; a co się tycze Sędziow Niższych, ich Officyalistów i Sług, będzie zachowana proporcya, stosownie do Urzędow i Miast, w ktorych też odbywaią. Gdyby zaś percepta nie wystarczała na opłatę dla wszystkich Sędziów, tedy w niedopłaceniu wszystkim rowna proporcya ma bydź zachowana.

7mo. Kommissya Skarbowa wraz z Assessoryą i Policyą przez swych Delegowanych ułoży sposób całey manipulacyi dochodu Sądowego, tak iednak, aby Skarb Rzeczypospolitey decessu nie miał na Papierze Stęplowanym, maiąc za prawidło, aby tylko sama Assessorya z Policyą i Kommissyą Skarbową o Papier Stęplowany, i o inne Sądowe opłaty czyniła *immediatè*, a zaś niżsi Dozorcy czynili *mediatè* przez swą *respectivè* Naywyższą Zwierzchność, do czego tym Magistraturom takowe podaiemy Prawidła. 1mo. Ażeby Percepta nie mogła bydź inaczey ciągnięta, tylko z Protokułow Sądowych i Kancellaryi, tudzież z Assygnacyi i Rewersow na Papier Stęplowany wydanych. 2do. Expensa zaś odciągnięta będzie z ustanowionego raz na zawsze Etatu, ktorego odmieniać nie będzie nigdy wolno bez wiadomości i pozwolenia Seymu.

8vo. Cokolwiek od ustanowioney opłaty zbywać będzie dochodu, ten corocznie, przy zakończonych Rachunkach między Magistraturami, oddany bydź ma do Skarbu Publicznego, a Kommissye Skarbowe takowy dochod w Percepcie Dochodów Rzeczypospolitey co Seym podawać będą, ktory to Dochod ma bydź odkładany na zabespieczenie oznaczoney Pensyi Sędziowskiey. Gdyby zaś się pokazało, iż Superata przewyższa roczną opłatę dla wszystkich tych Sędziów, w ten czas połowa Jego zachowaną, a druga na inne potrzeby Rzeczypospolitey użytą bydź może.

9no Urzędy Wykonawcze, podług ustanowionego raz na zawsze przez Assessoryą przepisu, kosztem Stron sprowadzaiących opłacane bydź maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xwa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Prowincyi Małopolskiey z Senatu do Deputacyi Konstyt: Antoni Xżę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey. Tadeusz Mostowski Kasztelan Raciązki Deputowany z Senatu z Prow: Wielkopolskiey. Stanisław Kostka Potocki Poseł Lubelski Dep: do Kon: z Prow: Małopolskiey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z Prowincyi Wo. Xa. Litt. Jozef Weyssenhoff Deputowany z Prowin: Litewskiey Poseł Inflantski. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHALA mp.

Lectum per Chrościcki.

147

Actum etc. die Octava Mensis Octobris
A. D. 1791mo

Oblata (jako wyżej) 110

Osoby wybrane pluralitate votorum
na Assesorów do Assesoryi Koronney y
W. X. Lit.

Z Senatu

Z prowincyi Małopolskiey

Do Assesoryi Kor. W. Potocki Kastelan Lubelski

Z prowincyi W. X. Lit.

Do Assesoryi Lit. W. Chmara Wojewoda Minski

Z prowincyi Wielkopolskiey.

Do Assesoryi Kor. W. Oborski Kasztelan Ciechanowski

Z Stanu Rycerskiego

Z prowincyi Małopolskiey

Do Assesoryi Kor.:
- Ur. Michał Sobański Podstoli Winnicki
- Antoni Stadnicki Starosta Zatorski
- Felix Strzembosz Szambelan JKMci
- Antoni Michałczewski

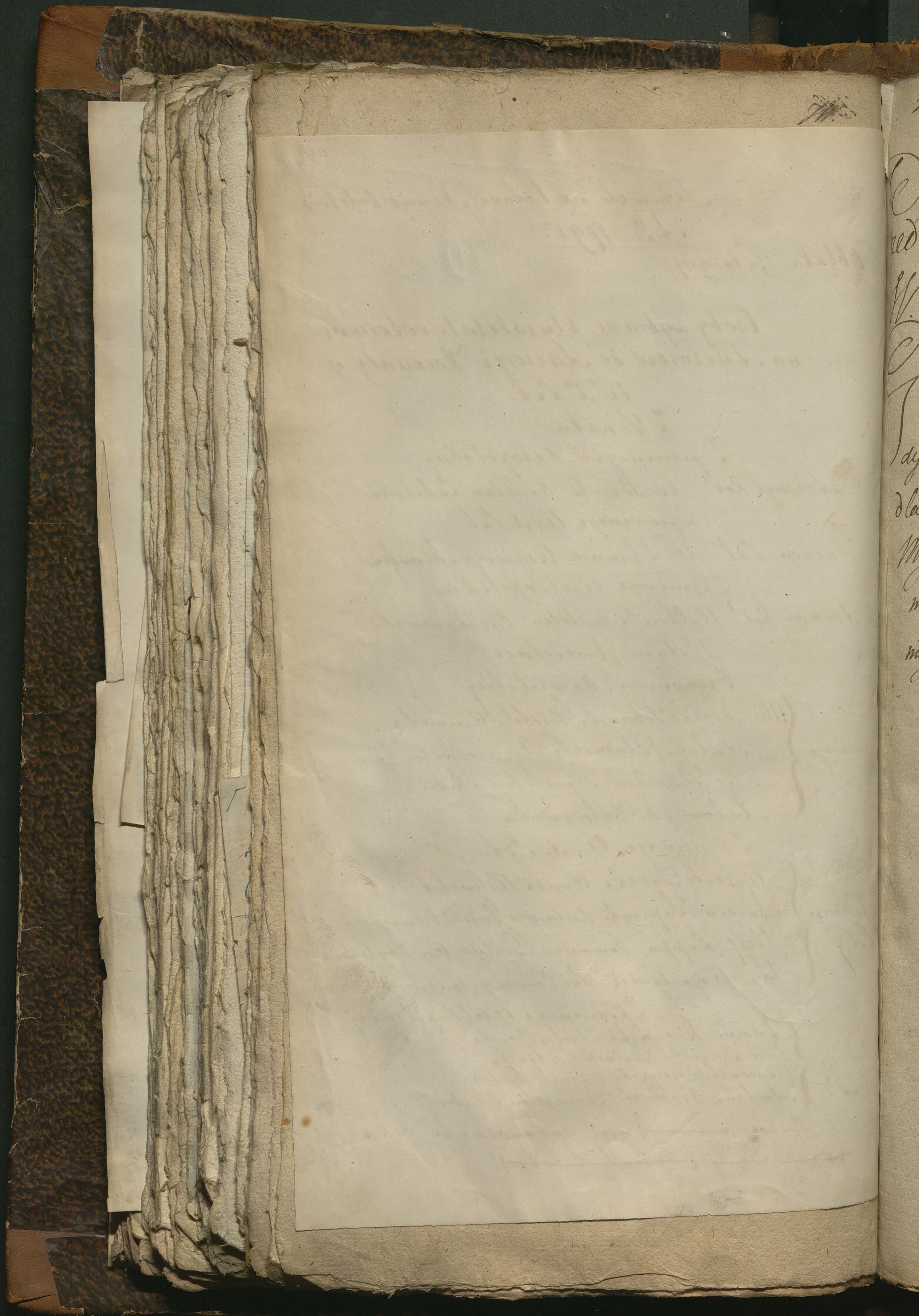
Z prowincyi W. X. Lit.

Do Assesoryi Lit.:
- Walenty Gorecki Woyski Wileński
- Marcin Szpinski Podstarosta Grodzki Oszmiański
- Józef Łappa Kommissarz Cywilno-Woyskowy Wileński
- Jan Woynitowicz Podkomorzyc Nowogrodzki

Z prowincyi Wielkopolskiey

Do Assesoryi Kor.:
- Adam Zielinski Chorąży Czerski
- Piotr Łączynski Stolnik Gostyński
- Wincenty Woyczynski Cześnik Bielski
- Antoni Broch[owski] Szambelan J. K. Mci

(Podpisy ~~rzeczywist~~ oraz zakończenie, jako wyżej.)
~~[...] poprzedniego dnia (6) Octobris~~).

Przedłużenie czasu rozpoczęcia Assessoryi W. X. L.

Gdy Prawem Seymu terazniey szego Miasto Wilno dla Assessoryi Wo X. Litto przeznaczone zostało, przeto My Krol za zgodą Seymuiących Rzpltey Stanow termin rozpoczęcia teyże assessoryi do Dnia 15. 9bra terazniey szego Roku przedłużamy.

Actum etc. die octava mensis Octobris anno Domini 1791°

Oblata (jakowyżej) ~~Dnia 8go 8bris 1791.~~ 149

267.

Rezolucya względem tymczasowego Kompletu Kommissyi Woyskowey

x 112

Gdy Nam doniesionym zostało iż prawem przepisanego Kommissyi Woyskowey niema Kompletu przeto Zalecamy Ulr. Seymowemu y Konf. JW. Marszałkom, aby donieśli Straży, iż iest wolą Naszą (żeby) aby Stany zostały w przeciągu dwóch tygodni uwiadomione, za co w teyże Kommissyi niebyło Kompletu tudzież o nieprzytomnych Osobach Kommissyą Składaiących, y o przyczynach ich nieprzytomności, tym czasem zaś Obowiązki dla Kommissyi Woyskowey przepisane w Komplecie Osob pięciu, niedłużey iednak iak do dnia 27 Mca y Roku bieżących dopełniać dozwalamy. To zaś pozwolenie, że na potym Prawu o Komplecie ustanowionemu ubliżać niema deklaruiemy

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarzewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey Antoni Xiążę Jabłonowski Kaszt. Krak. deputat z senatu z Małopolski M. P. Antoni Giełgud Starosta Gorżdowski Poseł Żmudzki deputowany do Konstytucyi z prowin. W. X. Lit. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski deputowany do Konstytucyi z Senatu z prowin. Wielkopolskiey m. p. Tadeusz Mostowski Kaszt. Raciąski deputowany z Senatu z prow. Wielkopol. Jan Ossoliński Starosta y poseł Drohycki deputowany z prow. Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Chorąży W. X. Lit. poseł Bracławski deputow. do Konstytucyi. Adam Rupeyko sędzia ziemski y poseł N. ...nski deputow. do Konstytucyi Adam Littawor Chreptowicz poseł Nowogrodz. deputowany z prow. W. X. Lit.

260.

Walenty Sobolewski Starosta, y Poseł Warszawski deputowany z prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podk. y Poseł Zakroczym. deput. do Kom. st. z prow. Wielk. Jan Łaszczewski Poseł Sochaczewski deputowany z prow. Wielkopolskiey. —

Post cujus constitutionis etc.

(Zakończenie jak w poprzednich.)

A. Szarczyński

150

269.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Undecima Mensis Octobris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. A. D. 1791-mo.

113

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Jllius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis.

Oblata (jak wyżej.)

Porównanie gatunku Podatków w Koronie i w W. X. Litt:

PRzychylaiąc się do żądania UU: Posłów W. X. Litt: końcem ustanowienia równości podatkowania, iednomyślnie oświadczonych. My KROL, za zgodą STANOW Seymuiących stanowiemy, iż odtąd Prowincya W. X. Litewskiego, te tylko Rodzaie Podatków, i w takim sposobie opłacać będzie, które i iak w Koronie opłacane będą; Tego zaś Prawa Exekucyą od Raty Marcowey następuiącego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego Roku naznaczamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Litt:

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Mało-

polskiey. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Maleypolski. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa Zmudz: Deputowany do Konstytucyi. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr:

(cd. Zakończenie jak wyżej.)

A. Siarczyński

Legi Roguski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Undecima Mensis Octobris, Anno Domini Millesimô Sptingentesimô Nonagesimô Primô. A. D. 1791-mo

AD Officium et Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, et Comitiorum Ordinariorum, Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Deklaracya względem Wartości, i Kursu Złota.

MY KRÓL, wraz z STANAMI Seymuiącemi, po uczynionym Nam z nakazu Prawa przez Kommissyą Skarbu Koronnego, wspolnie z WW. Podskarbiemi Litewskiemi, i Delęgowanemi od Kommissyi Skarbowey Litewskiey przełożeniu, stanowiemy: *1mo.* Czerwone Złote, te istotnie za dobre w swey wewnętrzney wartości, i wadze, w szacunku Złotych Ośmnaście uznaiemy, które do czystości swoiey, Dwadzieścia trzy Karaty i granów siedm, a w wadze Siedmdziesiąt dwa i pół Essów trzymać będą; a z iedney Grzywny Kolońskiey Złota Sześćdziesiąt Siedm Czerwonych Złotych wybiane w Mennicy Naszey będą. *2do.* Jako zaś Złoto uważane iest iak Towar, a ogłoszenie wewnętrzney wartości wybitego Złota, iest powinnością Władzy Rządowey, nakazuiemy: Aby Kommissye Skarbowe według przepisu o Srebrney Monecie Zagraniczney, w miarę potrzeby ogłaszały szacunek podług powyższego prawidła, i przy Uniwersałach swoich sztychowane wyobrażenia Złota Zagranicznego przyłączały, a podług tego ogłoszenia i wagi, Kassy publiczne odbierać, i wydawać też Złoto będą, dla czego zalecamy Kommissyom Skarbowym, ażeby Gwichty do ważenia Złota, do Kommissyi Woiewodzkich, do Kancellaryi Rządowych, Miast wolnych Rzeczypospolitey, do Komor, Exakcyów, i wszędzie, gdzie uznaią potrzebę, rozesłały. *3tio.* Obrzynanie, fałszowanie, lub innemi wynalazkami uszkadzanie wartości Złota, stosownie do dawnieyszych Praw, za występek głowny uznaiemy, i Obrzynaczów, fałszerzów, lub innemi wynalazkami uymuiących wartości Złota, tudzież dodaiących do tego sposoby, i narzędziów, Kryminalnie karanych mieć chcemy. *4to.* Złotu obe-

rzniętemu, nawet Obrączkowemu, wagi sprawiedliwey nie maiącemu, ſzacunku legalnego zabraniamy, wolno iednak ie będzie Właścicielowi oddać do Kaſs, do Exakcyów, lub do Kaſsy Mennicy, dopłacaiąc za niedoważone Eſsy, za każdy po Groszy miedzianych Siedm i pół, a przyięte do Kaſs Czerwone Złote oberznięte, natychmiaſt w obecności Właściciela przecięte, i z Kaſs Skarbowych do Mennicy oddawane bydź maią. *5to.* Jako zaś Złoto wychodzić może za Granicę Państwa Rzeczypospolitey, tak oberzniętych Czerwonych Złotych, równie z ważnym Złótem, wywozu dozwalamy. Nakoniec mieć chcemy, aby oddawane, bądź do Skarbu, bądź do Mennicy Czerwone Złote oberznięte, za dopłaceniem Essów brakuiących, kosztem Skarbu do oſtatniego Lutego Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego przebiiane były. *6to.* Gdy zaś po oſtatnim Dniu Miesiąca Lutego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Drugiego Roku, Czerwone Złote oberznięte oddawane będą na przebicie, prócz do opłaty za niedoważaiące Essy, na koszta Menniczne grosz Srebrny ieden na Czerwonym Złotym dodawany będzie. *7mo.* Wſzyſtkim, a mianowicie Handluiącym pieniędzmi, wydawać i brać Czerwonych Złotych oberzniętych, nie inaczey, iak podług wagi i przepisaney wartości, surowo zakazuiemy: A takie Czerwone Złote oberznięte, gdyby sprowadzone z Zagranicy, i sposobem Prawem nie zakazanym poſtrzeżone były, Konfiſkacie za przekonaniem Sądowym podlegać maią, z przysądzeniem trzeciey części onych dla Delatora.

Staniſław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewſki Biſkup Hełmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey. Anntoni Xżę Jabłonowſki Kaſztelan Krakowſki Deputat z Senatu z Małeypolſki. Jan Oſsolińſki Staroſta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolſkiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: Xa Zmudz: i Poseł Deputowany do Konſtytucyi. Jozef Radzicki Podkom: i Poseł Zi. Zakrocz: Deput: do Konſt: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Jan Łuszczewſki Poseł Sochaczewſki Deputowany z Prow: Wielkopolſkiey. Poſt cujus Conſtitutionis in Acta præsen: ingrossationem Originale ejusd: Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, eſt extraditum.

PUCHAŁA mp.

A. Siarczyński

Ledź

Lędź

Legi Papiński.

Actum etc sie duodecima mensis Octobris A. D. 1791^(v)

~~744~~ 152

Oblata (iako wyżej) ~~Dnia 12. 8bris 1791.~~ 273.

Wyznaczenie Sądow Seymowych w okoliczności niżey wyrażoney

x 115

Na doniesienie Mniszcha Mar(szałka) W(ielkiego) Kor(onne)go iż z obowiązku Urzędu swego przytrzymał Ur(odzo)ną Zaiączkowską y iey Męża, iako obwinionych o występek przeciwko Seymowi My Krol za zgodą Seymuiących Stanow sprawę tę do Sądow Seymowych odsyłamy, zalecaiąc Ur(odzo)nym Instygatorom O(bojga) N(arodów) szukać w Sądach Seymowych też osoby o występek powzmieniony oskarżone.

(Podpisy oraz Zakończenie, jako ~~w poprzedniej z dnia 11 (octobra) co do złota~~ wyżej)

274.

Oblata (jak wyżej) Dnia 12. 8bris 1791. belum etc. (jak wyżej)

116

Zalecenie Urz. Seymowemu y Konf. O. N. Marszałkom

Na trzech letnie blisko Urᵒ Józefa Narbutta Sekretarza Konf. ~~Litt~~ [Generalnej] W. X. Litt pełnione w terazniejszym Seymie prace y zasługi, przyzwoity wzgląd maiąc. My Krol za zgodą Skonfederowanych Rzpltey Stanow Zlecamy Urz. Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom aby assygnacyą do wypłacenia z Skarbu W. X. L. na summę 30. [tysięcy] Zł. dla tegoż Urᵒ Narbutta Sekretarza ~~Konf. Litt~~ wydali y skutek oney Kommissyi Skarbu W. X. Litt zalecili

(Podpisy i Zakonczenie jak w poprzedniej) ~~z dnia~~ ~~8 octobra oznacze~~

(~~Dnia 12. 8bris 1791.~~)   277.

Zalecenie JJW. Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom.   x 117

My Krol za Zgodą Seymuiących Stanow przez wzgląd tymczasowy na ciągłą (roczną) pracę Urᵒ Antoniego Stanzyńskiego Sekretarza Seymowego y Konf: Kor zlecamy JJWrᵐ Marszałkom Seymowemu y Konfederacyi O. N. wydanie Assygnacyi do Kommissyi Skarbu Koronnego dla tegoż Urodᵒ Seymowego y Konf: Kor Sekretarza na Summę 18 (tysięcy) złł Poll: Takoż dla Osob Kancellaryi Seymowey ciągle przez Rok cały bez żadney zapłaty pracuiących na Summę Złł: 20 (tysięcy) y takową wraz złączoną 38 (tysięcy) Złł Poll: Summę, aby tenże Skarb Kor natychmiast wypłacił, mieć chcemy. —

(podpisy oraz Zakończenie jak w poprzedniej) z
~~dnia 11 octobra ostrowie~~

Actum etc. spatt wyżej 118 155

Oblata (jak wyżej) (~~Dnia 22.~~ 8bris. 1791.) 279.

Zalecenie Sądom Naszym Assessorskim Kor.

Ponieważ doniesiono Nam iako, że w Assessoryi Kor[onnej] bardzo wiele znayduie się Spraw zaległych w Regestrach dawnych, nay bardziey zas w Regestrach Fisci, Magdeburskim, Expulsionum Incarceratorum, y Remissionum, tudzież w innych Prawem 1764. 1766. y 1776. przez powyższe Ordynacye ustanowionych, a świeżo zapadłe Prawo obowiązało Sąd Assessorski do ciągłego sądzenia samych tylko Spraw między Miastami y Starostami, przeto niechcąc tamować dla nikogo biegu sprawiedliwości, zalecamy Sądowi Naszemu Assessorskiemu Koronnemu, ażeby względem Spraw do takowych Regestrow należących przez szczegulną Deklaracyą osobne Urządzenie uczynił. A ponieważ dla takowego Urządzenia Zmnieyszony będzie czas prawem dla Spraw między Miastami a Starostami przeznaczony, przedeklaruiemy, iż Sprawy rzeczone, dopoty sądzone bydź maią, dopóki zupełnie załatwione niebędą. —

(Podpisy i Zakonczenie jak wyżej ~~w pierwszej drukowanej i tejże daty~~)

A. Siarczyński

Oblata (jak wyżej) (Dnia 22. Octobris 1791.)

Deklaracya tymczasowa względem exekucyi Dekretow Sądowych Grodzkich Woiewodztwa Łęczyckiego

Gdy Obywatele Woiewodztwa Łęczyckiego Exekucyi dekretow Sądowych z przyczyny smierci Grodowego Starosty zyskiwać nie mogą, ile iż iego Urzędy w swoiey zostawione zostały exekwowania mocy, przeto My Krol wraz z Skonfederowanemi Rzpltey Stanami, widząc potrzebią dla tychże Obywateli Dekretow Exekucyą, Stanowiemy, aby osoby Urzędem burgrabstwa y Subdelegacyi przez niegdy Ur. Łuszczewskiego Starosty Łęczyckiego rozszerzone exekucya Dekretow Sądowych tymczasowo do dalszego Urządzenia Naszego w tymże Woiewodztwie czynily. —

Podpisy i Zakonczenie tak jak w poprzednich ~~pierwszej da Konstytucyi z tejże daty~~

~~A. Siarczynski~~

282.

7// Oblata (jakiejś) 4 120 157 283.

(Dnia 22. 8bris 1791)

+

Przyspieszenie Dzieła Deputacyi dla Xięstw Kurlandyi y Semigallij wyznaczoney.

Gdy Deputacya dla Xięstw Kurlandyi y Semigallij wyznaczona dzieła swoiego zakończyć nie mogła dotąd dla niezupełney gotowości Stron zaskarżenia nawzaiem przeciwko sobie zaneszaiących, y nadto teyże Deputacyi zaleconym zostało, aby rostrząsnęła zaskarżenia względem Krzywd y ubliżenia Prawom Miast Xięstwa Kurlandzkiego, y Semigalskiego służącym, przeto My Król za zgodą Skonfederowanych Stanow zlecamy tak wszelkim Stronom aby przekładania Skarg y odpowiedzi iuż daley nie zpaźniali iako też Deputacyi aby w czasie 3ch Miesięcy gotową opinią do Stanow przyniosła, do ktorey uformowania WW Pieczętarzow O. N. do wspolney pracy z Deputowanemi wzywamy.

Podpisy i Zakończenie jak wyżej) ~~w drugiej drukowaney z teyże daty~~

A. Siarczyński

204.

153

285.

~~2~~ 121

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Secunda Mensis Octobris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo. A. D. 1791-mo

oblata (jakowej)

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Jllius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis.

Przedłużenie gotowości Ksiąg Ziemiańskich.

Gdy czas Prawem do wygotowania Ksiąg Ziemiańskich zamierzony przychodzi; a też Księgi w dość znaczney liczbie będące Drukarnie dotąd wygotować niezdołały: przeto wygotawanie onych, przez Kommissye Woiewódzkie do dnia ostatniego Grudnia w Roku teraźnieyszym przedłużamy, i aby na ten czas koniecznie wygotowane były, mieć chcemy. A zaś dla uchronienia zwłoki w zapisywaniu w tychże Księgach Possessyi Ziemiańskich i samychże Obywateli, Kommissyom Woiewódzkim zalecamy, aby tym czasem z Taryff po Grodach wszystkie podług Prawa Possessye Ziemiańskie w swoich Oddziałach będące, przez Alfabet ułożone spisały, i ~~oraz~~ [także] podług Rozdziałów Woiewództw, Ziem i Powiatów, Prawem teraźnieyszego Seymu ustanowionych, dla rychleyszego w wydrukowane, i przesyłać miane Księgi Ziemiańskie przyniesienia przygotowały; a na odbierane takowe Księgi Ziemiańskie, gdy ie Kommissya Skarbowa przeszle, oneyże Rewersa Kommissye Woiewódzkie wydawać maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kosakowski Bisk. Jnfl. i Kurl. Koad. Bisk. Wil. Antoni

206.

toni Xżę Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazim: Szydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski mp. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głłu Trockiego Deputat z Senatu W. X. Litt: do Konstytucyi. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflan. Deputowany z Prowinincyi Litewskiey. Celestyn Sokolnicki Stol. i Poseł Poznań: Deputowany z Prowincyi Wielkopolski do Konstytucyi. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. m. p. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN. mp.

Lectum per Chrościcki.

287.

№ 121

Actum in Curia Regia Varsavi-
ensi Die Vigesima Secun-
da Mensis Octobris, An-
no Domini Millesimô Se-
ptingentesimô Nonagesi-
mô Primô. A.D. 1791-mo

oblata (jak wyżej)

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsavien-
sia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ
Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Con-
fœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis Il-
lius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad Ingrossandum in Acta
præsentia porrexit tenoris talis. ==

Zaręczenie wzaiemne Oboyga Narodów.

My Stanisław Au-
Ku wieczney pamięci sprawy niżey opisaney.
gust z Bożey Łaski i Woli Narodu Król Polski, Wielki Xiąże Li-
tewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński,
Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski i Czerniechow-
ski: za zgodą Panów Rad Senatu, tak Duchownych, iako i Swie-
ckich, oraz Posłów Ziemskich Korony Polskiey i Wielkiego Xięstwa
Litewskiego, bacząc ustawicznie na powinność Naszą, ku wspólney
Oyczyźnie swey, Rzeczypospolitey Polskiey, której wszystkę ozdo-
bę, pożytek pospolity, a naywięcey umocnienie od niebezpieczeństwa
tak wewnętrznego iak zewnętrznego, opatrzyć powinnismy; maiąc
przytym przed oczyma chwalebny, a Oboiemu Narodowi bardzo na-
leżny związek i społeczność Aktem Unij przez Przodki Nasze po ty-
lokrotnie na wieczne czasy, za wspólnym Obydwóch Narodów, tak
Korony Polskiey, iako i Wielkiego Xięstwa Litewskiego zezwole-
niem, uczynioną, i dotąd uprzeymością, a statecznością oboiey Strony
dzierżaną, stanowiemy: iż iako iedną powszechną i nieoddzielną
USTAWĘ RZĄDOWĄ, całemu Państwu naszemu, Koronie Polskiey
i Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu służącą mamy, tak tymże iednym
rządem i Woysko Nasze wspólne i Skarby w ieden nierozłączony
Skarb Narodowy połączone, rządzone mieć chcemy; a to pod nastę-
puiącemi warunkami. *1mo.* Kommissyą Woyskową i Kommissyą Skar-
bową Oboyga Narodów równa połowa Osób z Korony, a druga ró-
wna połowa Osób z Wielkiego Xięstwa Litewskiego składać maią; a
zaś Skład Kommissyi *Policiei*, co do liczby Osób onę składaiących,
iako skutek dobrowolnego zezwolenia Wielkiego Xięstwa Litgo nie
ma nigdy służyć za *præjudicatum*, dla tegoż Wielkiego Xięstwa Littgo
i owszem wszystkie Magistratury, któreby Rzeczpospolita w późniey-
szym czasie inne, a obu Narodom wspólne stanowić miała, w tych wszy-
stkich liczba równa Osób, tak z Korony iako i Wielkiego Xa Littgo
mieszczona być ma. *2do.* Wielkie Xięstwo Litewskie mieć będzie takąż
samą liczbę Ministrów i Urzędników Narodowych, oraz z temiż ty-
tuły i obowiązkami, iak Korona kiedykolwiek mieć będzie. *3tio.*
W Kommissyach Woyskowey i Skarbowey Prezydencya koleią będzie
raz przy Litwie, drugi raz przy Koronie z równym wymiarem cza-
su. *4to.* Kassa Skarbowa z publicznych Rzeczypospolitey Litewskich
dochodów w Wielkim Xięstwie Litewskim ma zostawać. *5to.* Sprawy
Kommissyi Skarbowey Sądowi powierzone, co się tycze Litwy,
mieć

2881.

mieć będą Sąd swóy z Osób w Kommissyą niewchodzących ustanowiony w Wielkim Xięstwie Litewskim, podług osobnego na to Prawa: A te wszystkie rzeczy tu postanowione i obwarowane, My Król, za zgodą Skonfederowanych Stanów, znaiąc być potrzebne i oboiemu temu Narodowi tak Koronie Polskiey iako i Wielkiemu Xięstwu Littmu, iako iedney, wspólney a nierozdzielney Rzeczypospolitey pożyteczne, uznaiemy być Artykułami Aktu Unij tychże Narodów, oraz trwałość i nienaruszenie onych, przez Akt ninieyszy waruiemy, utwierdzamy i umacniamy warunkiem, utwierdzeniem i umocnieniem takim, iakie mamy w Akcie Unij Korony Polskiey i Wielkiego Xięstwa Litto: A iako, My Król za Artykuł *Pactorum Conventorum* to wszystko sobie poczytuiemy, tak i Następcom Naszym toż wszystko *inter Pacta Conventa*, ku za przysięganiu umieszczanym mieć chcemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytucyiney. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kurlan: Koadiutor Bis: Will: Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Symeon Kazim: Syydłowski Kasztelan Zarnowski Deputowany z Senatu Prowincyi Małopolski manu propria. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głłu Trockiego Deputat z Senatu W. X. Littgo manu propria. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolski z Senatu manu propria. Alexander Linowski Poseł Wdztwa Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputo: do Konstytucyi. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Wo Xwa Littgo. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z Prowincyi Wo Xa Littgo. Celestyn Sokolnicki Stolnik i Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Prow: Wielk: Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakr: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Dep. do Konst. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officij sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA mp.

~~Adam Skulski Jet Czan~~

~~Notariusz~~

A. Szarzyński

Legi juxta Acta Pluskwiński.

Actum etc. die vigesima nona mensis octobris anno Domini 1791mo

Oblata (jak wyżej)

2809.

Approbacya Funduszu Szpitalów Zinkowskiego i Hrymiackiego w Woiewództwie Podolskim

160

123

My Król za Zgodą Stanów Seymuiących Fundusz dwóch Szpitalów, iednego przy Kościele Parafialnym Zinkowskim z dziesięciu tysięcy Złotych Polskich, a to na utrzymywanie Ubogich poddanych Parafii Zinkowskiey obrządku Łacińskiego pracować nie mogących przez Wielebnego Kryspina Cieszkowskiego Biskupa Niceńskiego i Proboszcza Zinkowskiego, z ulokowaniem Summ pomienionych na Dobrach Dziedzicznych w Woiewództwie Podolskim uczyniony approbuiemy, i też Szpitale z ich funduszem dozorowi Kommissyi Policyi Obojga Narodów poddaiemy.

a drugiego przy cerkwi w wsi Hrumiacce z ośmiu tysięcy zł. Pols.

Następują podpisy Marszałków i deputowanych oraz zakończenie, jak w drukowanej № 2 tejże daty (Komisya Skarbowa)

(Podpisy i zakończenie jak w poprzedniej)

Actum etc. die septima mensis Novembr[is] anno Domini 1791.

7111 (Alata jako wyżey)

(Dnia 26. 8bris 1791.) 161 291. 338.

Zalecenie Ull^{m} Seymowemu i Konfederacyi O. N. Marszałkom

124

Żądanie Nayiaśnieyszego Elektora Saskiego w Ibcie pod dniem 23. Października Roku bieżącego przełożone, aby końcem roztrząśnienia i ~~objaśnienia~~ oświecenia wątpliwości, iakieby Nayiaśnieyszy Elektor upatrzyć mógł przed przystąpieniem do traktowania o Artykuły Pactorum Conventorum zobopolne przez wyznaczone Osoby nastąpiło porozumienie; Zalecamy Ull^{m} Seymowemu i Konfederacyi O. N. Marszałkom donieść Nam Królowi w Straży, że z Woli Nayiaśnieyszych Stanów ku dogodzeniu wzwyż wzmiankowanemu żądaniu wyznaczone są Osoby to iest Ull^{c} Xiążę Czartoryski Generał Ziem Podolskich Poseł Lubelski i Małachowski St^{a} Opoczyński Minister Rezydent przy Dworze Drezdeńskim, które to pomienione Osoby włożonego przez Stany Seymuiące dopełniwszy Obowiązku, o skutku czynności swoiey Seymuiącym Stanom doniosą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt[ewskie]go

Wojciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey Józef Korwin Kossakowski Bis. Inf. y Kat. Koad. Bis. Wil. Antoni Xiążę Jabłonowski Kast. Krak. deputat z senatu z Małopolski Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kast. Kalisk. deputowany do konstytucyi z Senatu z prow. Wielkopolskiey Józef Ossoliński Starosta y poseł Drohycki deputowany z prow. Małopolskiey Antoni Ledóchowski Woyewodzic y poseł Czerniechowski deputowany Adam Rapeyko Sędzia y poseł X. Żmudz. deput. do konst. z prow. W. X. L. Adam Littawor Chreptowicz poseł Nowogrodzki deputowany z W. X. Litt. Celestyn Nowina Sokolnicki y P. P. deputowany do konstytucyi z p. W. Walenty Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski deput. z prow. Wielkopolskiey Tomasz Nowowieski

292.

Łowczy y Poseł Wyszogr. deputowany z prow. Wielkopolskiey mp Józef Radzicki.
Podkom. y Poseł Z. Zakroczym. deput. do Konst. z prowin. Wielkopol. mp Posł cujus constitutionis etc. (Zakończenie jak w poprzednich.)

A. Marczyński

7 III. Actum etc. die vigesima sexta mensis octobris anno domini 1791ᵒ 293.

Oblata (jak wyżej)

Zalecenie Ull. Seymowemu i Konf. OO. Marszał-
kom (względem Stawienia się Ministrów za Grani-
cą będących i wykonania Przysięgi na Ustawę Rządową)

125

162

My Król za zgodą Stanów Zlecamy Ull. Seymowemu i Konf. O.O. Marszałkom aby donieśli Straży: iż iest wolą Naszą, aby ta Ministrom Rządowym Rzpltey Za Granicą znayduiącym się z woli Stanów nakazała Stawienie się w przeciągu trzech Mie-sięcy od daty niniejszego Zalecenia do pełnienia swoich obo-wiązków i wykonania Przysięgi na Ustawę Rządową, Kolu tę-raźnieyszego Zasztą, niemniey zaleciła Kommissyi Woyskowey O.N., żeby ta Ordynansem swoim sciągnęła wtymże czasie wszystkich Urlopowanych Officerów, którzy Przysięgi na tę Ustawę Rządową niewykonali, Oraz aby taż Straż doniosła Seymowi o tych, którzyby w Czasie przepisanym woli Stanów niedopełnili.

Podpisy oraz Zaświadczenie jako w poprzedniej) oznaczonej № 2 z daty 29 octobra (Komisya Skarbowa)

(Tu podpisy z nr. 128, wziąć)

294.

711.

2. 126

163

295.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Vigesima Nona Mensis Octobris, Anno Domini Millesimô Septingentesimô Nonagesimô Primô. A. D. 1791-mo

Oblata (nie wyżej)

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infra scriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

KOMMISSYA SKARBOWA RZECZYPOSPOLITEY OBOYGA NARODOW.

I.

Mieysce Kommissyi.

KOmmissya Skarbowa Oboyga Narodów, odbywać się ma w Mieście Rezydencyi Królewskiey.

II.

Skład Kommissyi.

1mo. Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów, składać się ma z Podskarbich, i z Szesnastu Kommissarzy, iako to: 1. Dwóch Senatorów, to iest: ieden z Korony alternatą, między Prowincyami Koronnemi obierany, a drugi z Senatorów Litewskich. 2. Ośmiu z Stanu Rycerskiego, to iest: Czterech z Korony, po dwóch z każdey Prowincyi Koronney, a Czterech z Litwy. 3. Sześciu z Plenipotentów Miast na Seym, to iest: po dwóch z każdey Prowincyi Koronney, a dwóch z Litwy.

2do. Wszyscy Kommissarze Skarbowi, obierani będą na Seymach Ordynaryinych co dwa lata z Kandydatów; a na każdey takiey co lat dwie Elekcyi, Kommissarze Skarbowi, mogą bydź na dalszy czas znowu obrani.

3tio. Obranym na Kommissarza Skarbowego bydź nie może. 1. Kto nie ma od Roku niewątpliwey Possessyi Dziedziczney, z Stanu Rycerskiego Ziemskiey, a Obywatel Miasta Mieyskiey, *respective* swoiey Prowincyi. 2 Kto nie był choć raz na Funkcyi publiczney od Elekcyi zależącey. Wysłużone lat 6, bez przerwy w Skarbie Rzeplitey na Stopniu Officyalisty przy boku Kommissyi, lub na Stopniu Superintendenta, Kontraregestranta, i Kassyera Skarbowego, poczytane bydź maią, za odbycie Funkcyi publiczney. 3. Kto iest obowiązany aktualną służbą Woyskową. 4 Kto iest Posłem na Seym.

4to. Prezesem w Kommissyi Skarbowey, będzie ieden z Podskarbich. Podskarbiowie Koronni i Litewscy, ułożą między sobą koley

Prezydencyi, z równym wymiarem czasu, co do Prezydencyi, mię-
dzy Koroną i Litwą. Gdyby żadnego Poskarbiego przytomnego nie by-
ło, wtedy Prezydować będzie pierwszy z porządku Kommissarz Koronny,
ieżeli koley Prezydencyi przypadnie na Podskarbiego Koronnego; Lite-
wski zaś, ieżeli koley Prezydencyi przypada na Podskarbiego Litewskiego.

5to. Prezyduiący z Korony i Litwy wyznaczać mogą po trzech
Assessorów, którzy po wykonaniu Przysięgi na Sekret Izby, zasiadać
będą w Kommissyi *cum voce consultiva* takowe iednak w Kommissyi
zasiadanie, nie ma bydź rozumiane za odbycie Funkcyi publiczney.

6to. Komplet Kommissyi będzie następuiący: w obiektach nie ty-
czących się Miast, i nie handlowych, Komplet składać się ma z 5.
naymniey Osób, *vocem decisivam* w Kommissyi maiących, ze Stanu
Szlacheckiego z którychkolwiek bądź Prowincyi, a wtedy Kommissa-
rze Mieyscy zasiadać będą w Kommissyi *cum voce consultiva*; W o-
biektach zaś tyczących się Miast i handlowych, komplet Kommissyi
składać się ma z Pięciu naymniey Osób, *vocem decisivam* w Kom-
missyi maiących, a to bez różnicy tak z Osób Szlacheckiego Sta-
nu, iako i z Kommissarzów Mieyskich: W obiektach zaś tyczą-
cych się Miast i handlowych, gdy będzie rzeczą o interes szczególnie
Miast Litewskich, Kommissarze z Plenipotentów Miast Koronnych,
w równey liczbie z Litewskiemi decydować maią. A gdyby bądź Koron-
ni, bądź Litewscy Plenipotenci do kompletu swoiego nieznaydowali się,
Kommissarze Skarbowi z Stanu Szlacheckiego sami decydować będą.

7mo. Kommissarze brać będą pensyą roczną, przy Tabelli Expens
Publicznych oznaczoną; wypłacanie zaś takowey pensyi ma bydź w
sposobie niżey opisanym. Podskarbiowie, ponieważ są pensyą Mini-
strowską opatrzeni, do pensyi Kommissarskiey nie należą.

8vo. Kommissya Skarbowa mieć będzie dwóch Pisarzów, iednego
Koronnego, drugiego Litewskiego, który dotąd pod Imieniem Skar-
bnego przy Kommissyi Skarbowey Lit: zostawał. Tych Pisarzów, w
przypadku wakansu, Kommissya obierać będzie iednomyślnością, albo
większością wotów sekretnych. Pisarz powinien bydź osiadły, Urząd
iego dożywotni będzie, nikomu przedanym, ani ustąpionym bydź nie
może. Dobrowolne Urzędu tego złożenie, ma bydź Kommissyi po-
dane na pismie, i w Protokuł wpisane, wraz z Rezolucyą Kommissyi,
po czym Kommissya do Elekcyi nowego Pisarza przystąpi. Obowią-
zki Pisarza są: 1. Na Sessyach Kommissyi zasiadać; *cum voce consul-
tiva*, 2. Utrzymywać Protokuły Kommissyi. 3. Mieć zwierzchni do-
zór Kancellaryi i *Archivi* Kommissyi. 4. W Sądach Kommissyi pióro
trzymać i Dekreta pisać. Do Kommissyi należeć będzie przepisanie
szczególnych tym Pisarzom obowiązków, oraz powierzenie iednemu
z nich zwierzchniego dozoru Kancellaryi i *Archivi* Kommissyi.

9no. Prócz Pisarzów mieć będzie Kommissya przy boku swoim
innych ieszcze Officyalistów potrzebnych, których liczbę i płacę uło-
ży; a układ takowy Seymowi do potwierdzenia poda, potwierdzone-
go zaś przez Seym układu, odmieniać nie będzie mogła, tak co do licz-
by Osób Officyalistów, iak i co do płacy onych.

10mo. Zaden Kommissarz w ciągu Urzędowania swoiego, zrze-
kać się, ani ustępować nie może, pod iakimkolwiek bądź pozorem
Funkcyi swoiey Kommissarskiey; przez czas zaś urzędowania swego, ani
Kommissarz Skarbowy, ani Officyalista Skarbowy w żadney inney Fun-
kcyi bydź nie mogą, i iey sprawować pod żadnym pozorem nie maią.

11mo. Podskarbiowie, Kommissarze i Officyaliści Kommissyi Skar-
bowey, w żadnym Sądzie suspensy brać nie będą mogli: a w przypad-
ku potrzeby nakazania Przysięgi Podskarbim, Kommissarzom, i Offi-
cyalistom przy boku Kommissyi zostaiącym, po iey dopełnienie wszel-
kie Juryzdykcye odsyłać ich będą do mieysca, gdzie się Kommissya
odbywa.

III.

III.

Władza Kommissyi.

Władzy Kommissyi Skarbowey, oddaiemy Ekonomikę publiczną, Rząd Skarbu Rzplitey, i dozor całości onego, wybieranie Dochodów publicznych, Prawem wyraźnym pod iey Rząd oddanych, i tychże Dochodów publicznych wydatek: dozor nad Monetą, wybor Officyalistów Skarbowych, i zupełny Rząd nad niemi, nakoniec Sądowość w sprawach niżey wymienionych.

IV.

Granice Władzy Kommissyi.

1mo. Nie będzie wolno Kommissyi, pod żadnym pozorem, ustanawiać Podatków i opłat iakichkolwiek bądź, wyraźnym Prawem nie nakazanych; nie będzie wolno stanowić Komor Celnych, wewnątrz Kraiu Rzplitey, albo iuż wystawionych daley utrzymywać; zaczym wszelkie Komory Celne, Przykomorki, i Straże Celne, między Koroną a Litwą, znosiemy; nie będzie wolno zamykać Granic Państwa Rzplitey, co się tycze handlu, i tamować wolności wywozu, lub przywozu Produktów wszelkich i rękodzieł; nie będzie wolno odmieniać Instruktarzów Celnych, *respective* granicznych ścian Rzplitey, przez Seym potwierdzonych; nie będzie wolno w wybieraniu Dochodów publicznych stanowić Monopoliów, Prawem wyraźnym nie nakazanych; nie będzie wolno wybierać Podatków, lub iakichkolwiek bądź opłat Prawem nienakazanych, Monetą, nie podług ogłoszonego w Kraiu szacunku. Żaden z Podskarbich i Kommissarzów, ani Officyalistów nie będzie mógł trzymać na siebie, ani przez subordynowane Osoby, iakichkolwiek bądź dochodów Rzplitey. Gdyby zaś który z Podskarbich lub Kommissarzy chciał na siebie licytować w Kommissyi Dobra Rzplitey, wtedy w Kole Kommissyi znaydować się nie ma.

2do. Nie będzie wolno Kommissyi, pod żadnym pretextem, używać dochodów Rzplitey, na żadne inne wydatki, tylko na te iedynie, które wyraźnym Prawem są determinowane, ani Funduszu na Allewiacye pozwolonego na inny zamiar obracać, tylko iedynie według przeznaczenia onego; nie będzie wolno używać i wydawać na cokolwiek bądź, bez wyraźney woli Seymu, Remanentów pozostałych, od wydatków publicznych; nie będzie wolno zatrzymywać, lub przeciągać komukolwiek bądź, płacy z Prawa należney, a mianowicie Woysku, i Wierzycielom Rzplitey, albo wypłacać Monetą nie podług szacunku w Kraiu ogłoszonego, wyiąwszy Zagraniczne długi Rzeczypospolitey, które podług umowy płacone bydź powinny; nie będzie wolno pożyczać komukolwiek bądź z Kassy Skarbowey, lub Monety w Kassie będącey zamieniać.

3tio. Jako nakoniec wszelkie rozporządzenia, i działania Kommissyi nie maią bydź, tylko w dopełnieniu Praw i Ustaw Seymowych Rzeczypospolitey, tak nigdy wolno Jey nie będzie żadnego takiego rozkazu wydawać, któryby nosił na sobie Akt Prawodawstwa. To wszystko pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

V.

Szczególny Opis Władzy, i Obowiązków Kommissyi.

1mo. Do Władzy Kommissyi należy Urządzenie administrowaney przez samych tylko Officyalistów Skarbowych Manipulacyi, czyli pewnego

wnego sposobu wybierania Dochodów publicznych pod Jey Rząd oddanych, zawsze iednak stosownie do Przepisów na Seymie uchwalonych.

2do. Mocna będzie Kommissya czynić Allewiacye w Podatkach publicznych podług Prawa.

3tio. Kassa Dochodów Rzplitey Litewskich, zostawać ma w Wielkim Xięstwie Litewskim, tak, ażeby cyrkulacya pienięd*z*y gotowych zatamowaną nie była przez wywoz onych, czego urządzenie Kommissyi Skarbowey powierzamy.

4to. Do Kommissyi należy stanowić nad granicą potrzebne Komory, *Observatoria*, i tych żaden Dziedzic lub Possessor Dobr, iakieykolwiek bądź natury, bronić iey tego nie ma, o mieyscu iednak z Dziedzicem, lub Possessorem umowić się ma, koszt zaś na to potrzebny łożyć będzie Kommissya ze Skarbu Publicznego, nie obowiązuiąc nigdy Dziedzica lub Possessora do takowey expensy.

5to. Lubo Prawem teraźnieyszym Art: IV. Paragrafu I. zabroniono iest Kommissyi, stanowić Komory Celne wewnątrz Kraiów Państwa Rzeplitey, dla wygody iednak handluiących mocna będzie Kommissya, stanowić w Miastach, gdzie potrzeba handlu wymagać będzie, Komory Celne, w których towary, do tychże Miast przychodzące za Remissą z Komor granicznych, będą opłacać Cło, którego na Komorach nadgranicznych nie opłaciły.

6to. Towary wszelkie, od których Cło Prawem naznaczone w nadgranicznych Komorach raz opłacone będzie, żadney powtórney Rewizyi, żadney powtórney Cła opłacie, i wszelkiey melioracyi onego pod żadnym pozorem w całym Kraiu Państwa Rzplitey podlegać nie maią; wolno iednak Kommissyi w Instrukcyach Officyalistom danych powtórne nakazywać Rewizye, w przypadku pewnych o przemyceniu dowodów, nie inaczey wszelako, iak w ciągu dwóch Niedziel od czasu expedycyi, ani daley, iak o dwie mile od granicy Państwa Rzplitey, a za uznanym w części lub w całości przemyceniem, Kommissya postępować ma podług Prawa o Konfiskatach.

7mo. Procz opłat na Komorach Celnych wyraźnym Prawem naznaczonych, żadne inne opłaty na tychże Komorach wybierane nie będą, pod iakimkolwiek bądź pozorem i nazwiskiem, a zatym wszelkie dotąd bez Prawa wybierane opłaty znosiemy, i zakazuiemy.

8vo. Każdy wieżdżaiący do Kraiów Państwa Rzplitey, po opłaceniu Cła w nadgraniczney Komorze od Towarów, ieżeli iakie wieść będzie, wolen będzie iechać, gdzie mu się podoba, a wszelkie nakazy zostawiania *vadimoniorum* w takowych przypadkach znosiemy.

9no. Gdyby kto wyprowadziwszy Produkta Kraiowe za Granicę, tychże Produktów wyprowadzonych nie mogąc wyprzedać, w ciągu sześciu Miesięcy, nazad one wprowadzał do Państwa Rzplitey, wtedy Kommissya nakaże wracać Cło od powracaiących a odeclonych produktów.

10mo. Kommissya uwalniać będzie od opłaty Cła wszelkie rzeczy sprowadzone z zagranicy na publiczne Rzplitey potrzeby, nie inaczey iednak, iak za podaną sobie na Piśmie Notą, od któreykolwiek Rządowey Rzplitey Kommissyi, w Nocie tey wyszczególnione bydź maią, co do gatunku i wielości, wszystkie te rzeczy maiące przychodzić z zagranicy. Co żadney Osobie, ani tym, które w Magistraturach zasiadaią, partykularnie służyć nie będzie, lecz iedynie o publicznych Rzplitey potrzebach rozumieć się ma.

11mo. Kommissya Skarbowa Instruktarze Celne ułoży, ułożone Seymowi do potwierdzenia poda, potwierdzone drukować każe, i do wiadomości publiczney poda we wszystkich Woiewództwach i Powiatach przez Kommissye Woiewódzkie; Takowe Instruktarze znaydować się powinny na każdey Komorze Celney, i każdemu przeieżdżaiącemu, któryby ie czytać chciał, kommunikowane bydź maią.

12mo.

12mo. Tranzyta wszelkie przez Kraie Państwa Rzplitey ułatwione mieć chcemy. Potrzebne w tym celu Urządzenia Kommissya ułoży, i do potwierdzenia Seymowi poda, a przez Seym potwierdzone, równie iak i Instruktarze Celne, ogłaszać będzie.

13tio. Wszystkie opłaty wewnątrz Kraiu Państwa Rzplitey na Rzekach i ich brzegach od statków, wszelkich Towarów, i Produktów wodą płynących dotąd wybierane znosiemy, i aby nigdy zadne wybierane nie były, stanowiemy. Co się zaś tycze opłat od grobel sypanych lub brukowanyah, od mostów, i przewozów, te Kommissya Skarbowa będzie mocna stanowić, podług osobnego na to Prawa.

14to. Zaden z przeieżdżaiących, osobliwie Kupcy, przymuszani nie będą iechać koniecznie Traktem publicznym, tudzież przez mosty, i przewozy, od których opłata naznaczona będzie, wyiąwszy mieysca i Trakty na granicach Państwa Rzplitey przeznaczone do wiazdu i wyiazdu końcem Rewizyi, i Opłat Celnych.

15to. Co się tycze czyszczenia Rzek spławnych, znoszenia na nich Jazów, i wszelkich przeszkod, wolność, i łatwość handlu tamuiących, tudzież robienia kanałów i Traktów Publicznych, Kommissya Skarbowa znosić się w tym będzie z Kommissyą Policyi.

16to. Obowiązkiem Kommissyi będzie, urządzać Fabryki Rzplitey pod iey Rząd oddane, i takowych Fabryk przychody, i rozchody, w dokładney Tabelli Seymowi podawać, wyiąwszy te, które z zalecenia Seymowego są, lub będą Kompaniom oddane.

17mo. Powinnością Kommissyi będzie, strzedz, podług szczególnych opisów Prawa całosci Dóbr Rzplitey i Funduszów publicznych pod Rząd i Dozor iey oddanych, sprawy wszelkie tychże Dóbr i Funduszów tyczące się Kommissya Plenipotentom Skarbowym pilnować nakaże w Sądach, gdzie z Prawa należy; a ci Plenipotenci nie będą mogli godzić się ze Stroną, bez wiadomości Kommissyi. Na każdym Ordynaryinym Seymie Kommissya podawać ma drukowaną Tabellę tychże Dóbr i Funduszów publicznych, z dokładnym wyszczególnieniem przez kogo, od którego czasu, i do iakiego czasu, oraz za iakim Prawem, są, lub maią bydź posiadane.

18vo. Kommissya ułoży pewny sposób Licytacyi wszelkich, w Kommssyi odbywać się maiących, i takowy układ Seymowi do potwierdzenia poda.

19no. Dozorowi Kommissyi Skarbowey poruczamy Korony, i inne Kleynoty Rzplitey, których nigdy, i nikomu nie wyda, bez wyraźnego rozkazu Seymu.

20mo. Kommissya mieć będzie Dozor nad Mennicą, strzedz będzie, aby ta we wszystkim sprawowaną była podług opisu Praw iey służących, a mianowicie, aby stopa monety Prawem oznaczona odmienianą nie była.

21mo. Kommissya stanowić będzie, i do wiadomości publiczney podawać w Woiewództwach i Powiatach szacunek wewnętrzny monety zagraniczney, stosowny do stopy monety Kraiowey, nie inaczey iednak, aż wprzód trzema Miesiącami przynaymniey wyda publiczne o tym ostrzeżenie.

22do. Monecie wszelkiey Zagraniczney wchód i wychód wolny na granicach Państwa Rzplitey broniony nie będzie. Zdawkowey, czyli bilonowey monecie wchód wolny nie ma być dozwolony. Fałszowaną monetę Kommissya zabierać i konfiskować będzie.

23tio. Mocna będzie Kommissya bądź z pośrzód siebie wybranych, bądź inne iakie Osoby wysyłać do obieżdżania Prowincyi, czyli Repartycyi Celnych, do weyrzenia w stan Kass i Fabryk Rzplitey, tudzież do nabycia innych potrzebnych rządowi swoiemu wiadomości; w czym wszystkim żadney od nikogo przeszkody mieć nie będzie.

24*to*. Oprócz Officyalistów przy boku Kommissyi zostaiących, mieć ieszcze będzie Kommissya Officyalistów Skarbowych na Prowincyach, potrzebnych do wyboru i dozoru dochodów Publicznych. Kommissya mocna będzie powiększać, lub umnieyszać liczbę tych Officyalistów, podług potrzeby. W zdarzeniu nieodbitey potrzeby powiększenia, lub umnieyszenia liczby Officyalistów na Prowincyach, albo naznaczenia onym większey, lub mnieyszey Pensyi, przyczyna takowey Rezolucyi Kommissyi, bydź powinna dokładnie wyszczególniona w Protokule.

25*to*. Do władzy Kommissyi należy wybór wszystkich Officyalistów Skarbowych, tak przy boku Kommissyi, iako też i na Prowincyach zostaiących, a to podług następuiących przepisów: 1. Kommissya trzymać będzie wierną *Conduite* - Listę wszystkich Officyalistow Skarbowych, którą corok examinować i weryfikować ma. 2. Nie wolno umieszczać na żadnych wyższych stopniach Officyalistów Skarbowych poczęwszy od Rewizora i Pisarza, tylko z Officyalistów w aktualney służbie Skarbowey zostaiących, i w *Conduite* - Liście za zdatnych i zasłużonych przez Kommissyą uznanych. 3. Nikt nie może bydź Officyalistą Skarbowym, kto nie ma za sobą dostateczney Ewikcyi w własnym Maiątku, albo w poręce. Podskarbi Prezyduiący, a w iego niebytności, Podskarbi mieysce iego zastępuiący, w niebytności zaś Podskarbich, pierwszy z porządku wedle Prawa Prezyduiący, podawać będzie na Sessyi Kommissyi Kandydatów na wszystkie wakuiące stopnie Officyalistów Skarbowych. Kommissya zaś w komplecie Prawem przepisanym decydować będzie przez sekretne wota przyięcie, lub odrzucenie onych, a to póty, dopóki którego z podawanych Kandydatów na mieysce wakuiące nieprzyimie. 4. Gdyby na wakuiącą Funkcyą Skarbową, i za taką przez Kommissyą uznaną, Podskarbi Prezyduiący w Kommissyi, lub mieysce iego zastępuiący, nie podawał Kandydata w ciągu dwóch dni od czasu przyiętey Poręki, wtedy pierwszy po nim z porządku ma to dopełnić.

26*to*. Dostateczność Ewikcyi Officyalisty nigdy nie będzie decydowana sekretnemi Wotami, lecz zawsze głośnemi. Osoby Kommissyą składaiące, przyimuiące niedostateczną Ewikcyą, sami będą w odpowiedzi za uczynioną szkodę Skarbowi; przeto obowiązkiem Kommissyi iest, przeglądać Kaucye, i strzedz onych pewności.

Poręcznikiem bydź nie może: 1. Ten, komu Prawo czynić Tranzakcyi niedozwala. 2. Kto w Kommissyi Skarbowey zasiada, wyiąwszy wezwanych Assessorów. 3. Officyalista w iakimkolwiek bądź stopniu w usługach Skarbu zostaiący.

27*mo*. Gdy Kommissya dostrzeże iakąkolwiek choć naymnieyszą szkodę Skarbu przez Officyalistę uczynioną, ma natychmiast uwiadomić Poręcznika iego, czego gdyby nie uczyniła, albo należiony, i dowiedziony Decess na Raty podzieliła, i poczekała, albo przestępnego Officyalistę na mieyscu Funkcyi zostawiła, wtedy nie iuż Poręcznik, ale Kommissarże komplet na ówczas składaiący będą w odpowiedzi za szkodę Skarbu. Wolno będzie Poręcznikowi cofnąć daną za Officyalistą porękę, o czym ćwierć rokiem pierwey ostrzedz powinien Kommissyą przez Memoryał, póki zaś tego nie uczyni, w czasie i sposobie opisanym, póty do odpowiedzi z Poręki obowiązanym będzie, równie iak i za każdą przez Officyalistę szkodę uczynioną Skarbowi, w przeciągu ćwierci roku od daty podanego Kommissyi Memoryału.

28*vo*. Żaden Officyalista Funkcyi swoiey Skarbowey przedawać, ani ustępować nie może. Kommissyi zaś obowiązkiem będzie, podawać na każdym Seymie Ordynaryinym Deputacyi do Examinu iey czynów wyznaczoney, Regestr dobrze wysłużonych Officyalistów Skarbowych.

29*no*.

29no. Kammissya będzie mieć Rząd i Władzę zupełną nad Officyalistami Skarbowemi; będzie obowiązana przepisywać im Jnstrukcye; będzie mogła wyrokiem swoim oddalać ich *in Æconomicis*, i sądzić kryminalnie w przestępstwach, do iey Sądu należących, podług niższego opisu.

30mo. Milicya Skarbowa będzie pod zwierzchnim rządem Kommissyi, a pod szczególną Kommendą Prezyduiącego w Kommissyi.

31mo. Wszystkie obwieszczenia Kommissyi Skarbowey bydź powinny zaraz i bez opłaty oblatowane we wszystkich Aktach, ile razy tego Kommissya żądać będzie, tudzież z Ambon ogłaszane, i do drzwi Kościelnych przybiiane.

32do. Zadne Akta wzbraniane nie będą Kommissyi do wyszukiwania wszelkich Dokumentów tyczących się Jnteressów Skarbowych, od takowych zaś wypisów Skarb więcey płacić nie ma, iak po iednemu Złotemu od Arkusza.

VI.

Władza Sądowa Kommissyi.

1mo. Do Sądu Kommissyi Skarbowey należą sprawy następuiące: 1.º O pokrzywdzenie i naruszenie Skarbu Rzplitey w dochodach publicznych pod Rząd i Dozór Kommissyi oddanych; tudzież o fałszowanie Assygnacyi Kommissyi do Kass Skarbowych. 2.º O przestępstwa Officyalistów Skarbowych, tudzież o krzywdy przez Officyalistów, i nawzaiem Officyalistom przez kogożkolwiek bądź wyrządzone, a to iedynie z powodu ich Funkcyi i obowiązków Skarbowych. Wszelkie bowiem inne z Officyalistami sprawy, ich Funkcyi i obowiązków Skarbowych nie tyczące się, należeć maią do Sądów właściwych podług Prawa. 3.º Sprawy handlowe między Kraiowemi i zagranicznemi Osobami, wynikłe iedynie z niedotrzymania Kontraktów handlowych. 4.º O zgwałcenie bespieczeństwa Juryzdykcyi Kommissyi, Osób Kommissarzów i Officyalistów Skarbowych, w mieyscach, gdzie z Urzędu znaydować się będą. 5.º W rodzaiach takowych spraw, gdzieby wyznaczenie Sądu Ziazdowego na Akta Inkwizycyi, Kalkulacyi lub Weryfikacyi było potrzebne, takowe Kommissya Skarbowa naznaczać będzie, a Urzędy Ziazdowe przeciw Prawu postępuiące, poprawiwszy ich czyny, po ukaranie do Sądu z Prawa należnego odeszle.

2do. Zadnych innych Spraw Kommissya sądzić nie będzie mogła, choćby się kto podawał dobrowolnie pod iey Sąd.

3tio. Sprawy do Kommissyi należące przychodzić będą prosto do iey Sądu. Sąd zaś Kommissyi iest Sądem *Ultimæ Jnstantiæ*.

4to. Pomoc Woyskowa nigdy odmowiona bydź nie ma do Exekucyi Wyroków Kommissyi Skarbowey, tudzież i Not Iey Rekwizycyonalnych, ściągaiących się do Officyalistów Skarbowych.

5to. Co się zaś tycze Prowincyi Litewskiey, Sąd dla niey ustanowiony, zostawuiemy do osobnego opisu Prawa.

VII.

Porządek postępowania Kommissyi.

1mo. Kommissya Skarbowa zawsze, ciągle, i bez przerwy odbywać się będzie. Obrani Kommissarze zaczną Urzędowanie swoie nay-póżniey w sześć dni po obraniu, a póki ci na Kommissyi nie zasiądą, Kom-

Kommissarze kończący Funkcyą, pełnić będą bez przerwy obowiązki Prawem przepisane.

2do. Kommissya miewać będzie codzień Sessye swoie, wyiąwszy Dni Swiąteczne, w których, gdyby nagła wypadła potrzeba, wtedy, za obwieszczeniem przez Prezyduiącego, Kommissarze na niezwyczayną Sessyą ziechać się powinni.

3tio. Przy zaczęciu każdey Sessyi przytomność Podskarbich i Kommissarzów, zapisana bydź ma; spoźnione zaś Podskarbich lub Kommissarzów na Sessyą przybycie, tak ma bydź zapisane, aby wiadomość została, i o czasie spoźnionego na Sessyą przybycia, i o przytomności Osób przy każdey decyzyi. Baczność na to całey Kommissyi, a szczególniey Prezyduiącemu, i trzymaiącemu Protokuł zalecamy: W przypadku, gdyby się komplet nie zebrał, przytomni Kommissarze podpisami własnemi pilność swoię zaświadczą.

4to. Zaden Kommissarz oddalać się nie ma bez pozwolenia Kommissyi. W Protokule zapisany będzie czas pozwolony Kommissarzowi do oddalenia się. Kommissya strzedz będzie, żeby ieden przynaymniey Kommissarz nad komplet zawsze był w mieyscu Kommissyi przytomny tak, ażeby do każdey decyzyi Kommissyi komplet był zapewniony. Podskarbiego z kolei swoiey zasiadaiącego obowiązkiem będzie, na każdey Sessyi Kommissyi znaydować się. Wszystko to Kommissya w Ordynacyi szczególney dokładnie przepisać ma.

5to. Podskarbiowie i Kommissarze odbierać będą przy końcu Kwartału czwartą część pensyi swoiey roczney, pensye nieprzytomnych Kommissarzów rozdzielać się maią na przytomnych, układ tego ma bydź zrobiony w Ordynacyi. Gdyby zaś który z Podskarbich nie był przytomny na Sessyach przez czas w Ordynacyi Kommissyi sobie przepisany, wtedy Pensya iego Ministrowska za ten czas w Skarbie zostawać będzie. Karze potrącenia pensyi podpadać nie maią Podskarbiowie i Kommissarze ci, którzyby z wyraźnego zlecenia Kommissyi w interessach Skarbu oddaleni byli, i ci, którzyby z przyczyny rzetelney choroby na Sessyach Kommissyi przytomnemi bydź nie mogli; rzetelność zaś choroby zaprzysięgą przed Kommissyą na pierwszey Sessyi. Gdyby który Kommissarz umarł, Pensya iego przez niego nie dosłużona w Skarbie Publicznym zostanie.

6to. Wszelkie decyzye i rezolucye Kommissyi, iednomyślnością, lub większością zdań, stanowione bydź maią. Równość zdań, Prezyduiący rozwiąże. W Sądach, po głośnych zdaniach, sekretne kreski iść mogą, gdyby który Kommissarz ich żądał; w innych zaś wszystkich decyzyach i rezolucyach Kommissyi, sekretne kreski mieysca nie maią; ale każdy decyduiący, zaraz, nie wychodząc z Izby, i własną ręką zapisze w Sentencyonarzu rozpis, czyli zdanie swoie różne od większości zdań decyzyą stanowiących. Żadne iednak rozpisy nie będą mogły tamować skutku wszelkich decyzyi i rezolucyi, większością zdań w Kommissyi zapadłych.

7mo. Kommissya mieć będzie dwa Sentencyonarze, ieden Sądowy, drugi Ekonomiczny: w pierwszym każda decyzya Sądowa, w drugim wszystkie inne rezolucye, i czyny Kommissyi zapisywane będą. Takowe Sentencyonarze maią bydź utrzymywane przez dwóch Kommissarzów, a wszyscy składaiący Kommissyą *cum voto decisivo* przytomni, podpisywać one będą na każdey Sessyi. Nie podpisuiący się w Sentencyonarzu, a przytomny, rozumiany bydź ma za zgadzaiącego się z zapadłą rezolucyą, i sam tylko rozpis, podług wyższego paragrafu uczyniony, zaświadczać będzie zdanie różne od większości.

8vo. Prócz Sentencyonarzów, będą w Kommissyi trzy Protokuły: w iednym z nich Noty, Rezolucye, i wszystkie Dzieła Ekonomiczne

czne Kommissyi, w drugim Dekreta wpisywane bydź maią *per extensum*. Prezyduiący podpisywać będzie obydwa, nie wprzód iednak, aż po dokładney konfrontacyi z decyzyami, i rezolucyami w Sentencyonarzu zapisanemi. Do takowych Protokułów należące wpisy, bydź maią nayPóźniey zrobione w dni ośm, od czasu zapisaney w Sentencyonarzu decyzyi, lub rezolucyi: za niezachowanie przepisu tego, Pisarz odpowie w Kommissyi. Trzeci Protokuł będzie sekretny, w którym wpisywane bydź maią całkowicie wszystkie te Ekonomiczne rezolucye, i dyspozycye Kommissyi, które dla skuteczniey szego wykonania muszą bydź w sekrecie do nieiakiego czasu zachowane. Ten Protokuł sekretny, ieden z Kommissarzów utrzymywać będzie, a wszyscy przytomni składaiący Kommissyą *cum voto decisivo* podpisywać go maią.

9no. Wszystkie Memoryały, a oddzielnie Rapporta, numerowane bydź maią. Na tych Memoryałach i Rapportach ieden z Kommissarzów zapisywać będzie dzień podania onych, i dzień uczynionych na nie rezolucyi. Wszystkie Memoryały i Rapporta, Kommissya ułatwiać ma porządkiem daty podania: te iednak, któreby prędzey wymagały rezolucyi, choćby poźniey podane były, pierwiey ułatwiane być mogą, ieżeli potrzeba tego uznana będzie przez większość zdań w Kommissyi.

10mo. Wolno będzie Kommissyi prace swoie między Kommissarzów podzielić, którzy w swoich wydziałach przygotowane planty, rezolucye, i tym podobne dzieła *projective* przynosić będą pod decyzyą Kommissyi. Rozkład takowy ma być zapisany w Protokule.

11mo. Kassa generalna Skarbowa, na trzy zamki zamknięta być powinna, do którey klucz ieden będzie przy Prezyduiącym w Kommissyi inne zaś dwa, przy dwóch Kommissarzach; tak, ażeby ani żadna Percepta przyimowana nie była do Kassy, ani żadna expens z niey niewydana, bez tych trzech Osób, przy których klucze od Kassy będą.

12mo. Wszystkie gatunki Intrat Skarbowych wciągane będą w rachunki Skarbowe; Żadna Percepta przyięta, a Expens zaassygnowana nie będzie, bez wyraźney dyspozycyi Kommissyi; Kommissya zaś takowey dyspozycyi nie ma wydawać, aż po uczynioney pierwey przez siebie w komplecie zwyczaynym, lub przez Kommissarzów od siebie wyznaczonych, dokładney weryfikacyi i konfrontacyi z istotną perceptą.

13tio. Assygnacye do Kass Prowincyonalnych z woli Kommissyi wydawane, podpisywane być maią przez tych, przy których są klucze od Kassy generalney, i przez Superintendenta Kassy.

14to. Trzymaiący klucze od Kassy, wypłacać będą raz na tydzień Superintendentowi Kassy assygnowane przez Kommissyą pieniądze, a to podług wyraźnych dyspozycyi Kommissyi. Pozostałe od wydatku pieniądze przy sobie złożyć każą do Kassy. Tygodniowy Bilans Kassy, przez siebie podpisany, Kommissyi podawać maią.

15to. Wszystkie Uniwersały, Obwieszczenia i Noty Kommissyi wychodzić będą pod tytułem: *Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów*, a przez Podskarbiego Prezyduiącego w Kommissyi podpisane być maią, który gdyby przytomnym nie był, pierwszy z porządku Kommissarz podpisze. W każdym zaś Uniwersale ma być wymienione Prawo, na mocy którego, Uniwersał wychodzi. Wszelkie inne Dyspozycye, Rezolucye, i Assygnacye Kommissyi Extraktem z Protokułu wydane będą. Wypisy zaś z Protokułu sekretnego stwierdzone być maią podpisem Pzezyduiącego.

16to. Pieczęć Kommissyi Skarbowey będzie: *Herb Oboyga Narodów* z napisem. Takowa Pieczęć przykładana bydź ma do wszystkich Expedycyi publicznych i Extraktów, dla dania im większey uroczystości.

 17mo.

17mo. Wszelkie z Kancellaryi Kommissyi Extrakty z korektą i pieczęcią darmo wydawane być maią, wyiąwszy Dekreta, od których płacono być ma po Złotemu od arkusza.

18vo. Wreszcie Kommissya Skarbowa ułoży Ordynacyą stosowną do ninieyszego Prawa, i tę do potwierdzenia Seymowi poda.

VIII.

Powinności i stosunki Kommissyi względem Seymu.

1mo. Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów powinnością będzie na każdym Seymie Ordynaryinym. 1. Zdawać sprawę ze wszelkich czynów swoich, tudzież z przychodów i rozchodów Skarbu Rzeczypospolitey pod Jey rząd oddanych, a to przed Deputacyą tym końcem z Seymu wyznaczoną, podług opisu w Rozdziale o Seymie. 2. Podawać Seymowi wydrukowane Tabelle wzmiankowane w wyższych Artykułach Rozdziału tego. A nadto wydrukowane Tabelle wszelkich przychodów i rozchodów Skarbu Rzplitey pod Jey rząd oddanych, z wyszczególnieniem kosztów w percepcyi; Tabellę długów wszelkich Rzeczypospolitey opłaconych, i do opłacenia zostaiących; nakoniec Tabellę Bilansu handlowego.

2do. Wolno będzie każdemu Obywatelowi do Deputacyi examinuiącey czyny Kommissyi podawać na piśmie, z podpisem ręki własney, zarzuty i zażalenia swoie na Kommissyą. Lecz Delacya Obywatela na Kommissyą o iey czyny urzędowe, iść nie może; wyiąwszy osobiste występki tych, którzy w Kommissyi zasiadaią, a to w przypadkach i sposobie w Rozdziale o Sądach przepisanym.

3tio. Gdyby z Relacyi Deputowanych okazał się czyn iaki naganny; Seym podług okoliczności i gatunku przewinienia, czyn takowy Kommissyi albo nagani, i iey rozporządzenie, czyli rezolucye skassuie, albo oskarżone Osoby Kommissyą składaiące pozwać każe Instygatorom Narodowym do Sądów Seymowych po rozsądzenie i ukaranie.

4to. Ponieważ we wszystkich czynach i rezolucyach Kommissyi Ekonomicznych, rozpisy wolne zostawiliśmy; przeto, gdy oskarżone Osoby Kommissyą składaiące pozwane będą z woli Seymu na Sądy Seymowe, też Osoby winne będą zdania swoie rozpisem usprawiedliwiać.

5to. Jeżeli czyny Kommissyi nie okażą się naganne, albo w Sądach Seymowych usprawiedliwione zostaną, Seym da Kommissyi zaświadczenie i zakwitowanie z dokładnym Remanentu opisaniem.

IX.

Obowiązki i stosunki Kommissyi względem Straży.

1mo. Kommissya Skarbowa powinna wiernie donosić Królowi w Straży o wszelkich czynach swoich, a to przesyłaiąc Rapporta na ręce Ministra Skarbu w Straży. Gdyby zaś Minister odebranego Rapportu Królowi w Straży, naydaley na pierwszey Sessyi, nie podał, wtedy Kommissya prosto do Kancellaryi Straży przesłać swoy Rapport powinna będzie; Oprocz zaś zwyczaynych doniesień i Rapportów, powinnością będzie Kommissyi, na każde zapytanie i żądanie Króla w Straży, dać dokładną odpowiedź i explikacyą, oraz informacyą w tym wszystkim, w czym uwiadomionym być zechce.

2do. Wszystkie decyzye Króla w Straży z podpisem Ministra iednego, do posłuszeństwa obowiązywać ią będą; W przypadku zaś, gdyby Kommissya, odebrawszy takie zalecenie przez Decyzyą Króla w Straży, osądziła większością głosów, też zalecenie być przeciwnym Prawu, *provisorié* posłuszną będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie uwagi swoie Królowi w Straży; a gdyby Król nie skłaniał się do tych uwag, ma upraszać Króla o zwołanie Seymu; gdyby zaś Król Seymu nie zwołał, ma o to podać na piśmie żądanie swoie Marszałkowi Seymu, pod odpowiedzią Seymowi.

3tio. Wszelkie żądania, zapytania, zalecenia, odpowiedzi, explikacye, słowem, wszelkie wzaiemne między Królem w Straży, a Kommissyą czynności, maią być podawane na piśmie, z podpisem przytomnych komplet składaiących w Kommissyi.

X.

Stosunki Kommissyi Skarbowey z innemi Rządowemi Rzeczypospolitey Kommissyami, tudzież z Kommissyami Woiewodzkiemi.

1mo. Kommissya Skarbowa w każdey Rządowey Rzplitey Kommissyi szukać może pomocy, informacyi i wzaiemnego zniesienia się, czy przez pisma, czy przez wyznaczone z grona swego do konferencyi Osoby, czego gdy uzna potrzebę, przeszle do niey żądanie swoie przez Notę, z dokładnym wyłożeniem rzeczy, o którą iść będzie; wzaiemnie na wszelkie do siebie od innych Rzplitey Kommissyów przesyłane Noty, Kommissya Skarbowa powinna będzie, bez zwłoki, dawać odpowiedź na piśmie; nie odmawiając w niczym potrzebney pomocy, iaka z Prawem i Władzą iey udzieloną, zgadzać się będzie.

2do. Prawidła stosunków Kommissyi Skarbowey, względem Kommissyów Woiewódzkich, są opisane w Rozdziale o Kommissyach Woiewódzkich.

Przysięga Kommissarzów.

Obrani Kommissarze w obecności KROLA i STANOW Seymuiących, a nieprzytomni, w mieyscu Juryzdykcyi Kommissyi, wykonaią Przysięgę, którey Rota będzie następuiąca.

„ Ja NN. przysięgm Panu BOGU Wszechmogącemu, w Trócy
„ S. Jedynemu na to: iż Pensyi Zagraniczney nie biorę, i brać nie
„ będę: iż wybrany na Urząd Kommissarza Skarbowego, całości do-
„ chodów Publicznych Rządowi Kommissyi Skarbowey poleconych,
„ wiernie dostrzegać, a od uszczerbku i iakiegokolwiek onych uszko-
„ dzenia, bronić będę. Tychże dochodów, ani na co innego, tylko
„ na wydatki Prawem przepisane, ani więcey nad opis Prawa, uży-
„ wać niedopuszczę: iż Sprawy Kommissyi Skarbowey polecone,
„ podług Boga, Praw, sprawiedliwości i dowodów, sądzić będę:
„ Sekret Jzby dochowam, i wszelkie obowiązki i powinności Pra-
„ wem Urzędowi temu przepisane, gorliwie i rzetelnie dopełnię:
„ Władzy większey nad Prawo sobie pozwalać, a Prawem pozwolo-
„ ney, na złe używać nie będę: Zgoła, w całym Urzędowaniu mo-
„ im, nie uwodząc się żadnemi względami, przyiaźnią, lub niena-
„ wiścią, darów żadnych i obietnic nie przyimuiąc, Boga, Prawo,
„ i sprawiedliwość za iedyny cel mieć będę: Tak mi Panie Boże
„ dopomoż i niewinna Syna Jego Męka."

306.

Podskarbiowie, oprócz wykonaney na Dostoieństwo Ministra Przysięgi, powtórny raz, przy pierwszym zasiadaniu swoim w Kommissyi, przysięgną przed nią na Rotę wyżey przepisaną.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lttgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Infl i Kurl. Koad. Bisk. Wil. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczany z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopolskiey manu propria. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prowincyi Małopol: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł Xa. Zmud: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi W. X. Lit: Jozef Weyssenhoff Poseł Inflan. Deputowany z Prowincyi W. X. Litgo. Celestyn Nowina Sokolnicki Stol. i Poseł Poznański Deputowany do Konstytucyi z Pr: W. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zie: Zakroczym. Deputo: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. m. p. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem, Offerenti eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

HERMAN. mp.

(Podpisy i zakończenie jak wyżej)

A. Siarczyński

Lectum per Chrościcki.

127

307.

169

Actum ~~in Curia Regia Varsaviensi,~~ Die Secunda Mensis Novembris ~~Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo~~ A. D. 1791-mo

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata (jak wyżej)

Rozkład Woiewództw, Ziem, i Powiatów, z oznaczeniem Miast, a w nich mieysc Konstytucyinych dla Seymików w Prowincyach Koronnych i Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

W każdey Prowincyi, to iest: Małopolskiey, Litewskiey, i Wielkopolskiey, liczbę Posłów porównywaiąc do liczby Osób sześćdziesiąt ośmiu, powiększoną mieć chcemy.

Prowincya Mało-Polska.

I.

Woiewództwo Krakowskie obierać będzie Posłów ośmiu; W tym Woiewództwie oznaczaią się cztery Seymiki: 1mo. Dla Powiatu Krakowskiego i Xięstwa Siewierskiego, Miasto Kraków w Kościele Farnym Swiętey Anny. 2do. Dla Powiatu Proszowskiego Miasto Proszowice w Kościele Farnym. 3tio. Dla Powiatu Xięskiego Miasto Zarnowiec w Kościele Farnym. 4to. Dla Powiatu Lelowskiego Miasto Częstochowa Stara w Kościele Farnym. Na każdym z tych wyrażonych Seymiku, po dwóch Posłów obieranych będzie; Deputackie zaś Seymiki corocznie alternatą z całego Woiewództwa odprawować się będą, zaczynaiąc pierwszy Seymik od Miasta Krakowa; Ponieważ zaś toż Woiewództwo ma dwie Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, to iest: iedną dla Powiatu Krakowskiego i Proszowskiego, do których i Xięstwo Siewierskie przyłącza się, a drugą dla Powiatów Xięskiego i Lelowskiego; Przeto dla Kommissyów Powiatu Krakowskiego, Proszowskiego, i Xięstwa Siewierskiego w Krakowie Kommissarzów Swieckich ośmiu, a w Proszowicach ośmiu obiera-

A nych

nych bydź ma. A dla Kommissyów Powiatu Xięskiego i Lelowskiego, obieranych bydź ma Kommissarzów w Zarnowcu ośmiu, i w Częstochowie Starey ośmiu. Duchowni zaś Kommissarze alternatą obierani bydź powinni, to iest: gdy na dwóch Seymikach Kommissarze Swieccy do iedney Kommissyi obierani będą, a Duchownych Kommissarzy po trzech Prawo obierać przeznaczyło, przeto Duchowni na Kommissarzów do iedney Kommissyi, raz na iednym Seymiku, a następnie na drugim obierani bydź maią, który porządek w alternacie zawsze zachowany bydź ma. A lubo podług Prawa o *Seymikach* w Artykule IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu, ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą, ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną, w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

II.

Woiewództwo Sandomirskie obierać będzie Posłów ośmiu. W tym Woiewództwie cztery Seymiki oznaczaią się. *1mo.* Dla Powiatu Sandomirskiego Miasto Opatów w Kościele Farnym Kollegiackim. *2do.* Dla Powiatu Radomskiego i Ziemi Stężyckiey, Miasto Radom w Kościele Farnym w Rynku będącym. *3tio.* Dla Powiatu Wiślickiego, i Pilźnińskiego, Miasto Stobnica w Kościele Farnym. *4to.* Dla Powiatu Opoczyńskiego i Chęcińskiego w Mieście Opocznie w Kościele Farnym. Na tych Seymikach Obywatele po dwóch Posłów na Seym obierać będą. Deputackie zaś Seymiki zawsze w Mieście Opatowie dla całego Woiewództwa odprawować się maią. A Kommissarze Porządkowi Cywilno-Woyskowi do każdey Kommissyi, w tym mieyscu obierani będą, gdzie są oznaczone Seymiki. A że Powiat Sandomirski z Powiatem Wiślickim iednę maią Kommissyą Porządkową Cywilną-Woyskową; przeto Powiat Sandomirski w Mieście Opatowie ośmiu, a na Powiat Wiślicki w Mieście Stobnicy ośmiu Swieckich Kommissarzy obierać się będzie; Duchowni zaś Kommissarze w tych Dwóch Powiatach alternatą obierani bydź powinni, raz wszyscy na iednym Seymiku, drugi raz na następnym. Powiat zaś Radomski w Mieście Radomiu, a Ziemia Stężyca w Mieście Stężycy w Kościołach Farnych obierać będą, Urzędników i Kommissarzów Cywilno-Woyskowych w tydzień po Seymikach Poselskich; a wiele razy Urząd Elekcyiny zawakuie, tak w Powiecie Radomskim, iako w Ziemi Stężyckiey, termin Seymikom takowym Elekcyinym we dwa tygodnie po odbytych którychkolwiek Seymikach Woiewództwa Sandomirskiego wyznaczamy. A lubo podług Prawa o *Seymikach* w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu, ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą, ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie, lub Ziemi, w tym Woiewództwie leżącey, w każdym z tych Powiatów, lub Ziemi, w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

III.

Woiewództwo Kiiowskie będzie miało Posłów ośmiu, i tym końcem, dzieli się na cztery Powiaty, to iest: *1mo.* Na Powiat Kiio-

iowski.

wski. 2*do.* Na Powiat Zytomirski. 3*tio.* Na Powiat Owrucki. 4*to.* Na Powiat Naddnieprski.

1*mo.* Powiat Kiiowski składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Berdyczów. 2. Kodnia. 3. Kotelnia. 4. Leszczyn. 5. Iwnica. 6. Chodorków. 7. Korosteszów z tey strony rzeki Teterewi. 8. Iwańków podług Taryffy dziesiątego Grosza. 9. Makarów. 10. Białopole. 11. Białyłuwka. 12. Biała Cerkiew. 13. Pohrebyszcze. 14. Pawołocz. 15. Brusiłów. 16. Krasnopol. 17. Rokitno.

2*do.* Powiat Zytomirski składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Cudnów. 2. Zytomierz. 3. Korostoszewskiey reszta z tamtey strony Teterewi. 4. Uszomir podług Taryffy dziesiątego Grosza. 5. Lubarska Parafia po Słucz. 6. Iwankowskiey reszta podług Taryffy dziesiątego Grosza. 7. Troianów. 8. Malin. 9. Horbulowka.

3*tio.* Powiat Owrucki składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Owrucz. 2. Chabne. 3. Czarnobyl. 4. Wielodniki. 5. Uszomirskiey Parafii reszta podług Taryffy dziesiątego Grosza. 6. Zwiahelskiey część po Słucz. 7. Koreckiey część po Słucz. 8. Narodycze. 9. Olesk. 10. Ostroladowicze.

4*to.* Powiat Naddnieprski składa się z Parafiów następuiących: 1. Stawiszcze. 2. Lisianka. 3. Wasylowka. 4. Chwastów, 5. Byszów. 6. Mosznia. 7. Wołodarka. 8. Rzyszczów. 9. Borszczaiowka. 10. Czechryn. 11. Czerkassy. 12. Smiła. 13. Bohusław. Te iednak Włości, które między Woiewództwami Kiiowskim i Bracławskim są w sporze granicznym, lubo są dołożone w obydwóch tychże Woiewództw rozdziałach, wszelako ubliżenia żadnego nieść nie powinny żadnemu z tych Woiewództw, i w Sądzeniu przeszkody, dopóki Deputacya od Stanów wyznaczona, finalney decyzyi względem granic tych Woiewództw nie położy. Temu Woiewództwu z wyrażonych czterech Powiatów składaiącemu się, naznaczaią się cztery Seymiki. 1*mo.* Dla Powiatu Kiiowskiego Miasto Pawołocz w Kościele Farnym. 2*do.* Dla Powiatu Zytomirskiego Miasto Zytomierz w Kościele Farnym. 3*tio.* Dla Powiatu Owruckiego Miasto Owrucz w Kościele po-Jezuickim Bazyliańskim. 4*to.* Dla Powiatu Naddnieprskiego Miasto Bohusław w Kościele Farnym Łacińskim. Na tych Seymikach w rzeczonych Powiatach Obywatele po dwóch Posłów na Seym obierać będą: Deputackie zaś Seymiki w tych wszystkich czterech Powiatach, tym porządkiem iak są ułożone, alternatą dla całego Woiewództwa odprawować się będą, zaczynaiąc pierwszy Seymik od Powiatu Kiiowskiego w Mieście Powołoczy. Ponieważ Powiat Zytomirski, i Powiat Owrucki, ma osobne swoie Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, przeto do tych Kommissyi Kommissarze w swoich *respectivè* Powiatach w Miastach Zytomierzu, i Owruczu obierani będą. A że Kommissya Porządkowa Cywilno-Woyskowa Kiiowska, iest także Prawem ustanowiona, przeto do tey Kommissyi w Powiecie Kiiowskim Kommissarzy Swieckich ośmiu, i w Powiecie Naddnieprskim, podobnie Kommissarzy ośmiu Obywatele obierać będą. Duchowni zaś Kommissarze w tych dwóch Powiatach alternatą obierani bydź maią, raz wszyscy na iednym Seymiku, drugi raz na następnym, a z tey przyczyny Kommissyi Kiiowskiey odtąd mieysce w Mieście Powołoczy, iako właściwym Powiatowi Kiiowskiemu, naznaczamy. Do którey Kommissyi Obywatele tegoż

310

Powiatu Kiiowskiego i Naddnieprskiego należeć maią. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą, ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

IV.

Ziemia Chełmska z Powiatem Krasnostawskim, będzie miała Posłów dwóch. Na Seymiki dla tey Ziemi, wraz z Powiatem Krasnostawskim, generalnie wszystkie, oznacza się Miasto Chełm w Kościele XX. Piarów.

V.

Woiewództwo Wołyńskie, które składa się z pryncypalnych trzech Powiatów, to iest: Łuckiego, Włodzimirskiego, i Krzemienieckiego, i które w Powiecie Włodzimirskim oznaczało także Woiewództwo Czerniechowskie w dwóch Powiatach, to iest: Czerniechowskim, i Nowogrodzkim, dzielić się teraz będzie na sześć Powiatów, to iest: 1*mo.* Na Powiat Łucki. 2*do.* Na Powiat Krzemieniecki. 3*tio.* Na Powiat Włodzimirsko Czerniechowski. 4*to.* Na Powiat Horyński, któremu od rzeki *Horyn* te nazwisko nadaie się. 5*to.* Na Powiat Włodzimirsko-Nowogrodzki. 6*to.* Na Powiat Nadsłucki, któremu od rzeki *Słucz*, te nazwisko nadaie się.

1*mo.* Powiat Łucki obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Beresteczko. 2. Deraźnia. 3. Dorohostaie. 4. Dubno. 5. Łuck. 6. Nieświcz. 7. Targowica. 8. Złoczowka. 9. Wiszenki. 10. Klewań. 11. Koblin. 12. Lipin. 13. Ołyka. 14. Sokule. 15. Torczyn. 16. Kisielińskiey Parafii część, podług Taryffy dziesiątego Grosza, iak do Łucka opłaca.

2*do.* Powiat Krzemieniecki obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Białogrodka. 2. Kołodno. 3. Krupiec 4. Krzémieniec. 5. Ptycza. 6. Podkamień. 7. Wiśniowiec. 8. Białozurka. 9. Jampol. 10. Kuniów. 11. Kozin. 12. Olexiniec. 13. Radziwiłłów. 14. Szumsk.

3*tio.* Powiat Włodzimirsko-Czerniechowski obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Koniuchy. 2. Horochów. 3. Skurcze. 4. Poryck. 5. Zabłocce. 6. Litowirsk. 7. Swoyczuw. 8. Sielce. 9. Łokacze. 10. Zaturce. 11. Kisielinskiey Parafii reszta, tak iak podatek dziesiątego Grosza do Włodzimierza opłaca. 12. Włodzimierz. 13. Turzysk. 14. Kowel. 15. Kołkowska Parafia z tey strony Styru.

4*to.* Powiat Horyński obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Alexandrya. 2. Horyngrod. 3. Krzywin. 4. Stepań. 5. Taykury. 6. Tuczyn. 7. Bereżnica. 8. Międzyrzecz. 9. Równe. 10. Szpanów. 11. Zwiahel. 12. Korzec. 13. Ostrog.

5*to.* Powiat Włodzimirsko-Nowogrodzki obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących: 1. Czartorysk. 2. Hulewiczów. 3. Hołoby. 4. Kazimirka. 5. Mielnica. 6. Nabrusieck. 7. Włodzimirzec. 8. Bużeń. 9. Maciejowska Parafia w tych Wsiach,

iakie

iakie do Powiatu Włodzimierskiego w Taryffie dziesiątego gro-
sza zapisane, 10. Kamień Koszyrski 11. Kołkowska Parafia za
Styrem 12. Bereżne.

610. Powiat Nadsłucki, który aż do granicy Woiewództwa Kijow-
skiego rozciągać się ma, obeymować i składać się będzie z Pa-
rafiów następuiących, 1. Bazalia, 2. Lubar, 3. Łabun, 4. O-
stropol, 5. Zasław, 6. Połonne, 7. Kupiel, 8. Teofipol, 9.
Kulczyny, 10. Lachowce, 11. Łanowce, 12. Ożohowce, 13.
Stary Konstantynów, 14. Wołoczyska, 15. Horodyszcze. Te-
mu Woiewództwu Wołyńskiemu obeymuiącemu w sobie razem
Woiewództwo Czerniechowskie, a składaiącemu się z sześciu
Powiatów, naznacza się sześć Seymików. 1. Dla Powiatu Łu-
ckiego, Miasto Łuck w Kościele Katedralnym. 2. Dla Powia-
tu Krzemienieckiego, Miasto Krzemieniec w Kościele Xięży
Franciszkanów. 3. Dla Powiatu Włodzimiersko-Czerniechow-
skiego, Miasto Włodzimierz w Kościele Katedralnym Ruskim.
4. Dla Powiatu Włodzimiersko-Nowogrodzkiego, Miasto Rafa-
łuwka w Kościele Farnym. 5. Dla Powiatu Horyńskiego, Mia-
sto Rowne w Kościele Farnym. 6. Dla Powiatu Nadsłuckiego,
Miasto Krasiłow w Kościele Farnym. Na tych Seymikach O-
bywatele w każdym Powiecie dwoch Posłów na Seym obierać
będą, a Posłów ośmiu będzie pod tytułem Woiewództwa Wo-
łyńskiego, zaś pod tytnłem Woiewództwa Czerniechowskiego
oznacza się Posłów czterech; W Powiatach Łuckim, Krze-
mienieckim, Horyńskim, i Nadsłuckim obierani Posłowie,
pod tytułem Woiewództwa Wołyńskiego zostaną. Zaś w Powia-
tach Włodzimiersko-Czerniechowskim i Włodzimirsko-Nowo-
grodzkim obierani Posłowie, pod tytułem Woiewództwa Czer-
niechowskiego będą. Ponieważ zaś też Woiewództwo Wołyń-
skie ma trzy Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe,
to iest: Łucką, Krzemieniecką, i Włodzimirską, przeto do Kom-
missyi Łuckiey, Obywatele Powiatu Łuckiego w Mieście Łucku
Kommissarzów Swieckich ośmiu, a Obywatele Powiatu Horyń-
skiego w Mieście Równym Kommissarzów ośmiu. Zaś do Kom-
missyi Włodzimirskiey Obywatele Powiatu Włodzimirsko-Czer-
niechowskiego w Mieście Włodzimierzu Kommissarzów ośmiu,
a w Mieście Rafałuwce Obywatele Powiatu Włodzimirsko-No-
wogrodzkiego Kommissarzów ośmiu, i naostatek do Kommis-
syi Krzemienieckiey, Obywatele Powiatu Krzemienieckiego w
Mieście Krzemieńcu Kommissarzów ośmiu, a w Mieście Kra-
siłowie Obywatele Powiatu Nadsłuckiego Kommissarzów ośmiu
obierać na Seymikach będą. A że do Kommissyi Duchownych
Kommissarzów po trzech Prawo obierać przeznaczyło; Przeto
Duchowni na Kommissarzów w Powiatach *respective* do których
Kommissyi obierani będą alternatą, raz na iednym Seymiku zu-
pełnie, a następnie na drugim obierani bydź maią. A Powia-
ty i Obywatele do tych Kommissyów Iuryzdykcyi należeć bę-
dą, które przez nich do obierania teraźnieyszym Prawem są
przeznaczone. Deputackie zaś Seymiki Wołyńskie, tak, iak
Kommissye Porządkowe odprawuią się, w Miastach Łucku, z
Powiatem Horyńskim, i w Krzemieńcu z Powiatem Nadsłuckim,
w Kościołach wyżey wyrażonych z alternatą oznaczaią się. A
dla Woiewództwa Czerniechowskiego Seymiki Deputackie w
Mieście Włodzimierzu w Kościele oznaczonym stanowią się.
A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. usta-
nowionego, żaden Szlachcic głosu, ani *votum* na Seymiku mieć
nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym bę-

dzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie, w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

VI.

Woiewództwo Podolskie, będzie miało Posłów ośmiu, i tym końcem dzieli się na cztery Powiaty. 1*mo*. Na Ziemię Kamieniecką. 2*do*. Na Powiat Czerwonogrodzki, dla którego część Ziemi Kamienieckiey oznacza się. 3*tio*. Na Powiat Łatyczowski. 4*to*. Na Powiat Rowski, dla którego część Powiatu Łatyczowskiego wydziela się, a któremu Powiatowi od Rzeki *Rów* to imie nadaie się.

1*mo*. Ziemia Kamieniecka obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących. 1. Kamieniec. 2. Zwaniec. 3. Czerce, 4. Smotrycz. 5. Sołodkowce 6. Tynna. 7. Zalesce. 8. Dunaiowce. 9. Mukarów. 10. Sokulce. 11. Uszyca. 12. Kitaygród.

2*do*. Powiat Czerwonogrodzki obeymować, i składać się będzie z Parafiów następuiących. 1. Czarnokozińce. 2. Oryńin. 3. Zbrzyś. 4. Kutkowce, czyli Usiatyn. 5. Satanów. 6. Grodek. 7. Komanów. 8. Felsztyn. 9. Skazińce. 10. Szarawieckiey Parafii część podług Taryffy dziesiątego Grosza, iak opłaca do Kamieńca.

3*tio*. Powiat Łatyczowski obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących. 1. Pików. 2. Chmielnik. 3. Nowy Konstantynów. 4. Łatyczow. 5. Sieniawa. 6. Międzyboż. 7. Mikołaiów. 8. Czarno-Ostrow. 9. Derażnia. 10. Michałkowce. 11. Michałpol. 12. Proskirów. 13. Wońkowce. 14. Szarawieckiey Parafii część podług Taryffy dziesiątego grosza, iak opłaca do Łatyczowa.

4*to*. Powiat Rowski obeymować i składać się będzie z Parafiów następuiących 1. Mohyłowskiey Parafii tyle, ile do Powiatu Łatyczowskiego należy. 2. Jaryszow. 3. Ożarzyńce. 4. Łuczyniec. 5. Snitków. 6. Kopaygrod. 7. Czerniejowce. 8. Bar. 9. Wierzbowce. 10. Mezyrów. 11. Zamiechów. 12. Zinków. 13. Szarogrod. Temu Woiewództwu składaiącemu się z czterech wyrażonych Powiatów, cztery Seymiki naznacza się. 1. Dla Ziemi Kamienieckiey, Miasto Dunaiowce w Kościele Farnym. 2. Dla Powiatu Czerwonogrodzkiego, Miasto Grodek w Kościele Farnym. 3. Dla Powiatu Łatyczowskiego, Miasto Łatyczów w Kościele Dominikańskim. 4. Dla Powiatu Rowskiego, Miasto Bar w Kościele Xięży Bazylianów. W tych Powiatach Obywatele na każdym Seymiku po Dwoch Posłów obierać będą. Deputackie zaś Seymiki z Ziemi Kamienieckiey i Powiatu Czerwonogrodzkiego w Dunaiowcach, a z Powiatu Łatyczowskiego, i z Powiatu Rowskiego, w Łatyczowie odprawiać się będą. A że Woiewództwo Podolskie ma dwie Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe, to iest: iednę Kamieniecką w Kamieńcu, a drugą Łatyczowską w Łatyczowie, przeto do Kommissyi Kamienieckiey w Dunaiowcach Kommissarzow Swieckich ośmiu, a w Grodku ośmiu, i podobnie do Kommissyi Łatyczowskiey w Łatyczowie Kommissarzów ośmiu, a w Barze ośmiu, Obywatele obierać będą. Ze zaś Duchownych Kommissarzów Prawo po trzech do iedney Kommissyi obierać przeznaczyło, przeto Duchowni na Kommissarzów w Powiatach

re-

respectivè, do których Kommissyów obierani będą alternatą na iednym Seymiku zupełnie, a następnie na drugim obierani bydź maią. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic głosu, ani *votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi, lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; Ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

VII.

Woiewództwo Lubelskie, będzie miało Posłów sześciu. Temu Woiewództwu trzy Seymiki wyznaczaią się. 1*mo*. Dla Ziemi Lubelskiey, Miasto Lublin w Kościele Xięży Dominikanów. 2*do*. Dla Ziemi Łukowskiey, Miasto Łukow w Kościele Xięży Bernardynów. 3*tio*. Dla Powiatu Urzędowskiego, Miasto Urzędów w Kościele Farnym. Na każdym z tych Seymików dwóch Posłów Obywatele obierać będą. Obieranie zaś Deputata na Trybunał z całego Woiewództwa alternatą następować ma, w Lublinie, w Łukowie, i Urzędowie. A że Ziemia Lubelska z Powiatem Urzędowskim iednę ma Kommissyą Porządkową Cywilno-Woyskową; przeto w Lublinie Kommissarzów Swieckich ośmiu, a w Urzędowie ośmiu, obieranych będzie. Duchowni zaś Kommissarze alternatą obierani bydź powinni, raz wszyscy w Lublinie, drugi raz w Urzędowie; a Ziemia Łukowska do swoiey Kommissyi całą liczbę z Kommissarzów obierać będzie. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic głosu, ani *votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi, lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą Dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

VIII.

Woiewództwo Bełzkie, w obrębie tym, iak się znayduie, wraz z Ziemią i Powiatami do niego należącemi, obierać będzie Posłów na Seym dwoch, a wszystkim Seymikom tego Woiewództwa z wyborem iednego Deputata na Trybunał naznacza się Miasto Dubienka w Kościele Farnym. Z przyczyny zaś szczupłosci tego Woiewództwa, Obywatele w Ziemi Chełmskiey, lub w Woiewództwie Wołyńskim, dziedziczne tylko Possessye maiący, które przez Extrakty z Księgi Ziemiańskiey wyięte, na tychże Seymikach dowodzić maią, nie tylko do Seymikowania w tymże Woiewództwie Bełzkim Prawo mieć będą, ale też do wszelkich Urzędów i funkcyi przypuszczaią się, a na wzaiem Obywatele Szlachta maiący dziedziczną Possessyą aktualną w obrębie Woiewództwa Bełzkiego, i w Księdze Ziemiańskiey znayduiącą się, do funkcyi i Urzędów w Ziemi Chełmskiey, i Woiewództwie Wołyńskim Prawo mieć będą.

IX.

Woiewództwo Podlaskie, będzie miało Posłów sześciu. Temu Woiewództwu naznaczaią się trzy Seymiki. 1*mo*. Dla Ziemi Drohickiey

hickiey, Miasto Drohiczyn w Kościele Farnym. 2do. Dla Ziemi
Mielnickiey, Miasto Mielnik w Kościele Farnym Zamkowym. 3tio.
Dla Ziemi Bielskiey, Miasto Brańsk w Kościele Farnym. Deputa-
ckie zaś Seymiki w obieraniu Deputata na Trybunał, w Drohiczy-
nie, Mielniku, i Brańsku z alternatą odprawować się będą podług da-
wnego zwyczaiu.

X.

Woiewództwo Bracławskie, będzie miało Posłów ośmiu, i tym
końcem dzieli się na cztery Powiaty. 1mo. Na Powiat Bracławski.
2do. Na Powiat Winnicki. 3tio. Na Powiat Zwinogrodzki. 4to. Na
Powiat Nadbohski.

1mo. Powiat Bracławski składać się będzie z Parafii następuiących.
1. Bracław. 2. Kopijowka. 3. Tulczyn. 4. Tomaszpol. 5. Mia-
skowka. 6. Raszków. 7. Czeczelnik. 8. Jozefgrod Bałta. 9. Z Kra-
śniańskiey Parafii zamykaiącey Klucz Szpikowski i Peczarski.
10. Niemierowskiey Parafii część z Miastem i Wsiami nastę-
puiącemi: Miasto Niemierów, Wsie: Raczki, Muchowce, Bi-
jowce, Berezowka, Bluchawcie, Sieliszcze, Telejowka, Me-
dweża, Kunawa, Ruban, Chwastowce, Czepielowka, Sztępa-
szki, Salawince, Buczynka, Hrynenki, Saszki, Nikiporowce,
Sorokotiażyńce, Korowayna, Potok, Manasterek, Hunka.

2do. Powiat Winnicki składać się będzie z Parafii. 1. Winnica. 2.
Janów. 3. Pików. 4. Przyłuka. 5. Woronowica. 6. Woroszyłu-
wka. 7. Tywrów. 8. Lityn. 9. Brahiłów. 10. Morachwa. 11. Czer-
niejowce. 12. Pohrebyszcze iłe z prawey strony Rossi do Wo-
iewództwa Bracławskiego należy. 13. Krasne, oprócz części na-
leżących do Powiatu Bracławskiego. 14. Niemierowskiey Pa-
rafii reszta, prócz co wyżey do Powiatu Bracławskiego wyłą-
czone zostało. 15. Zorniszcze. 16. Jlińce.

3tio. Powiat Zwinogrodzki zawierać będzie Parafie. 1. Zwinogrod.
2. Tetyiów. 3. Wołodarka. 4. Lisianka. 5. Smiła. 6. Mosznia.
7. Stawiszcze.

4to. Powiat Nadbohski będzie się składał z Parafiiów. 1. Granów.
2. Oratów. 3. Manasterzyska. 4. Humań. 5. Hołowaniesko. Te
iednak Włości, które między Woiewództwami Kijowskim i
Bracławskim są w sporze Granicznym, lubo są dołożone w o-
bydwoch tychże Woiewództw Rozdziałach, wszelako ubliże-
nia żadnego nieść nie powinny żadnemu z tych Woiewództw, i
w sądzeniu przeszkody, dopóki Deputacya od Stanów wyznaczo-
na finalney Decyzyi względem granic tych Woiewództw nie po-
łoży. Temu Woiewództwu z czterech wyrażonych Powiatow
składaiącemu się, cztery Seymiki wyznaczaią się. 1. Dla Po-
wiatu Bracławskiego, Miasto Bracław w Kościele Farnym. 2.
Dla Powiatu Winnickiego Miasto Winnica w Kościele Domi-
nikańskim. 3. Dla Powiatu Zwinogrodzkiego, Miasto Zwinogrod-
ka w Kościele czyli Cerkwi, Parafialnym. 4. Dla Powiatu
Nadbohskiego, Miasto Granow w Kościele Farnym. W tych
Powiatach Obywatele na każdym Seymiku po dwóch Posłów
obierać będą. Seymiki zaś Deputackie koleią w Bracławiu,
Winnicy, i Zwinogrodce, odprawować się będą, zaczyna-
iąc koley od Bracławia. Podobnie Seymiki na Urzędy Ele-
kcyine, i Kommissarzów Porządkowych Cywilno-Woyskowych
tylko w Bracławiu, Winnicy, i Zwinogrodce, odbywać się ma-
ią. Dla Kommissyi Powiatu Zwinogrodzkiego mieysce w Mieście
Zwi-

Zwinogrodce naznacza się. Dla czego też Kommissya z Bracławia do Zwinogrodki przenieść się ma. A lubo podług Prawa o Seymikach w Artykułach IV. i V. ustanowionego, żaden Szlachcic Głosu ani *Votum* na Seymiku mieć nie może, tylko w tey Ziemi lub Powiecie, w którym będzie miał aktualną którąkolwiek Prawem wyszczególnioną Possessyą; ostrzega się iednak, że Szlachcic maiący Possessyą dziedziczną w którymkolwiek Powiecie w tym Woiewództwie leżącym, w każdym z tych Powiatów w całym Woiewództwie do Funkcyi i Urzędów obranym bydź może.

Prowincya Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

W Wielkim Xięstwie Litewskim równie, iak każda z Prowincyów Koronnych, na Powiatow trzydzieści i cztery podzielonym, co do Miast, i mieysc w onych, na Seymiki niemniey szczególnych dezyderiów przez Posłów oświadczonych mieć chcemy i stanowiemy.

I.

W Woiewództwie Wileńskim. Powiat Wileński w swoich granicach iak dotąd był pozostały po Wilią, Seymikować będzie w Wilnie na Zamku, i Posłow dwóch wybierać.

Powiat Oszmiański podzielony na dwa Powiaty, Oszmiański, i Zawileyski, będzie miał za granicę przedzielaiącą iedan od drugiego rzekę Wilią, a odtąd Powiat Oszmiański będzie się składał z Parafiów: Wołożyńskiey, Pierszayskiey, Trabskiey, Holszańskiey, Lebiedzięskiey, Horodziłowskiey, Markowskiey, Oborskiey, Oszmiańskiey, Iwieyskiey, Dudzkiey, Lipniskiey, Zygmunciskiey, Gierانońskiey, Dziewieniskiey, Hermaniskiey, Trokielskiey, Surwiliskiey, Grayzyskiey, Krewskiey, Ostrowieckiey, Solskiey, Smorgońskiey, Sobotnickiey, Zuprańskiey, Nalibodzkiey, Zabrzeskiey, Łoskiey, Chozowskiey, i Wiśniewskiey; Seymikować zaś będzie ten Powiat w Oszmianie na Zamku, i na Seymy dwóch Posłów wybierać.

Powiat Zawileyski z Parafiami do niego oddzielonemi: Swirańską, Kiemielicką, Bystrzycką po prawey stronie Wilii, Daniuszewską, Swirską, Niestaniską, Kościeniewską, Hoduciską, Komayską, Sorokpolską, Daugieliską, Łyntupską, Swięciańską, Poszumieńską, Twerecką, Zadziewską, Postawską, Łuczayską, Miadziolską, Kurzeniecką, Woystomską, Zodziską, Duniłowicką, Wołkołacką, Parafianowską, Bucławską, Dokszycką, Głębocką, Dołhynowską, Kobylnicką, Seymikować będzie w Postawach w Kościele Parafialnym, i tamże dwóch Posłów wybierać na Seymy.

Powiat Lidzki z iednego na dwa podzielony, pod nazwiskami *Lidzki*, i *Eyszyski*, zawierać w sobie będzie, co do Powiatu Lidzkiego Parafie: Lidzką, Białohrudzką, Jelnieńską, Zyrmuńską, Wasiliską, Zołudzką, Rożańską, Lacką, Nowodworską, Iszczolską, i Wiewiorską; Seymikować będzie w Lidzie w Kościele Xięży Karmelitów, i wybierać dwóch Posłów.

Powiat Eyszyski z Parafiami: Eyszyską, Raduńską, Nacką, Bieniakońską, Osowską, i Zabłocką, Seymikować będzie w Eyszyszkach w Kościele Parafialnym, i podobnie dwóch Posłów wysyłać na Seymy.

Powiat Wiłkomirski w swoiey całości, iak był dotąd, przy danym Mieście Wiłkomierzu, a w nim co do mieysca na Seymiki, w

Zamkowym Budynku Eperieszyńskim, i przy dwóch Posłach na Seymy wybieranych, pozostanie.

Powiat Brasławski podobnie nie dzielący się, i w swoiey całości pozostaiący, na Seymiki Miasto Brasław, a w nim podawnemu Szopę na Zamku mieć będzie, i dwóch Posłów wybierać.

II.

W Woiewództwie Trockim, Powiat Trocki podzielony na Trocki i Merecki, w pierwszym mieć będzie Parafie: Nowotrocką, Starotrocką, Olkienicką, Hanuszyską, Piwoszyńską, Wysokodworską, Uzugoscką, Butrymańską, Olicką, Zyzmorską, Poporską, Zoślenską, Gieguzyńską, Kozakiską, Jewieńską, Sumiliską, Kietuwiską, Rudnicką, i część Parafii Stakliskiey i Punieńskiey w Taryfie Trockiey pomieszczoną; Seymikować zaś będzie w Mieście Trokach na Zamku, i dwóch Posłów wybierać.

Powiat Merecki nowy z Parafiami: Merecką, Marcinkańską, Daugowską, Niemonoyską, Mirosławską, Sereyską, Metelską, Swięto-Jezierską, Siemnieńską, Łoździeyską, Urdomińską, Kalwaryską, Puńską, Lubowską, Wiżańską, Grazyską, Kretkopolską, Bartnicką, i Poiewońską, Seymikować będzie w Mieście Mereczu w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seymy wysyłać.

Powiat Grodzieński, iako nie dzielący się, na dawnym mieyscu w Mieście Grodnie Seymikować będzie, nie w Zamku iednak, lecz w Kościele po-Jezuickim do czasu, i dwóch Posłów, iak zawsze, wysyłać będzie na Seymy.

Powiat Kowieński podzielony na dwa Powiaty, *Kowieński*, i *Preński*, a z tych pierwszy ma w sobie zawierać Parafie: Kowieńską, Baptowską, Kieydańską, Opitołoską, Wędziagolską, Zeymeńską, Skorulską, Kurmiałowską, Rumszyską i Łabunowską, Seymikuiąc w Mieście Kownie w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seym wybieraiąc.

Powiat Preński składać się maiący odtąd z Parafiów: Preńskiey, Łankieliskiey, Wierzbołowskiey, Olwickiey, Wiłkowiskiey, Ludwinowskiey, Daukszańskiey, Kieturwłockiey, Udryáskiey, Rumbowickiey, Balwierzyskiey, Bartnickiey, Jeźnieńskiey, Dorsuniskiey, Pilwiskiey, Poniemuńskiey, Wisztynieckiey, Nowomieyskiey, i drugiey części Parafiów tak Punieńskiey, iako też Stakliskiey w Taryfie iak dotąd Kowieńskiey nayduiących się, Seymikować będzie w Prenach w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seymy wysyłac.

Powiat Upitski w swoiey dawney całości pozostaiący, Seymikować ma podawnemu, co do Miasta, w Poniewieżu, lecz nie w Zamku, ale w Kościele J. XX. Piarów, dwóch Posłów wybieraiąc.

III.

Xięstwa Zmudzkiego Podział Powiatów i Parafiów na trzy Seymikowe Powiaty, czyli Repartycye, Rosieński, Szawelski i Telszewski.

W Powiecie Rosieńskim Powiaty i Parafie te będą: Eyragolski, Wilkiski, Powiatu Wielońskiego Trakt Poniemoński po odłączeniu Klucza Beysagolskiego, tegoż Powiatu Trakt Datnowski, Powiat Jaswoński, Powiatu Tendziagolskiego część w Parafii Grynkiskiey, iako to: Dobra Ziemskie Grynkiszki z Plebanią, i ich Wsiami, Dobra Nataycie, Pestrowiec, Poszyle, Auksztole, Tendziagoła, Burbiszki, Okolicy Woydyły, Meyliszki, i Tronkinie, dwa Staro-

stwa

stwa Dyrgaycie i Koyrayny, Powiat Rosieński po odłączeniu części do Szawel, Powiat Widuklewski po odłączeniu części przyległeyszey do Szawel, Powiat Kroski po odłączeniu podobnie części przyległeyszey do Szawel, Powiat Korszewski, Powiat Poiurski, Powiat Retowski; Seymikować będzie ten Powiat Rosieński w Rosieniach w Kościele Xięży Piarów, dwóch wybieraiąc Posłów.

W Powiecie Szawelskim te oznaczaią się Powiaty, i Parafie: Szawelski, Berżański, Powiatu Wielońskiego Trakt Laudański, do którego Klucz Beysagolski w tymże Trakcie położony, Powiat Tendziagolski po odłączeniu wymienionych części do Powiatu Rosieńskiego, Powiatu Widuklewskiego części w trzech Parafiach, mianowicie Radziwiliskiey, dwie Okolice Szlacheckie Poberze i Zarnie, trzy Obręby: Pakalniszki, Janowiciszki i Gankie, w Parafii Szawlańskiey Dobra Ziemskie Szawlany z Folwarkami murowane Szawlany, Dykeryszki także z Folwarkami, z Plebanią Szawlańską, i ich Wsiami, Dobra Sutkiszki, Suliki, Paleki i Paleczki, Zastarcie i Szklaryszki, w Parafii Cytowianskiey Dobra Cytowiany i Pogryżowo, z Powiatu Kroskiego części w Parafii Kurtowiańskiey, iako to: Dobra po-Jezuickie Poszawsze, Dobra Ziemskie Kiewnary, Bochdaniszki, Poszymsze, Podubis ieden i drugi, Wsie od Podubisia, Dobra Krasnogayliszki ze Wsiami Ur: Gorskiego, Dobra Wiłaycie, Stulgie, Menżykie, Okolicy Wiłaycie czyli Brzezińskie, Tarucie, Kantucie, Pruszyńskie, Połukaie, Derbucie czyli Kombary, Pikuże, Poszwentupie, Woweryszki czyli Suwartowo, Czeszniszki, Zukiszki, Akszeliszki, Grymzy, Okmiany, i Audenie czyli Jurgaycie, Powiat Uzweński, Powiat Korklański, Powiaty wielkich i małych Dyrwian, Powiat Birzyniański, z Powiatu Rosieńskiego części, iako to: Dobra Poszokornie i Okolica Budraycie; Seymikować ten Powiat Szawelski ma w Szawlach w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów wybierać będzie.

W Powiecie Telszewskim, te przepisuią się Powiaty: Powiaty Telszewski, Wieszwiański, Potumszewski, Płotelski, Gondyński, Medyngiański, Zorański, Powondeński, Twerski, Szawdowski, i Połongowski; a Seymikować będzie ten Powiat Telszewski w Mieście Telszach w Kościele Xięży Bernardynów, i po dwóch obierać Posłów.

IV.

Z Woiewództwa Smoleńskiego i Powiatu Starodubowskiego Exulantskie Seymiki, (na których Obywatele, tak z Possessyi Exulantskich, iako też Imion podług Prawa im służących, nie inaczey iednak, iak z Dziedzictw i Possessyi w Wielkim Xięstwie Litewskim aktualnych, Seymikować będą) odbywać się maią w Olicie w Kościele Parafialnym, co do Exulantów Smoleńskich, w Zyzmorach zaś w Kościele rownie Parafialnym, co do Exulantów Starodubowskich, i w każdym z tych dwóch Miast i mieysc po dwóch Posłów osobno Smoleńskich, i osobno Sarodubowskich, na Seymy wybierać wyżey wspomnieni Obywatele będą.

V.

Woiewództwo Połockie nie iuż w Uszaczu, lecz w Mieście Czasznikach, a w nim w Kościele Dominikańskim Seymikować będzie, i dwóch Posłów na Seymy wysyłać, waruiąc dla Obywatelów tegoż Woiewództwa, aby na naypierwszym Seymiku dogodnieysze Mia-

sto wybrali *per vota secreta*, a to *per Laudum* za Konstytucyine wzięte będzie.

VI.

Woiewództwo Nowogrodzkie, co do Powiatu tegoż nazwiska podzielone na Powiaty, Nowogrodzki i Słuczorzeski, będzie miało w pierwszym Parafie: Nowogrodzką, Wsielubską, Niechniewicką, Sienieńską, Horodyską, Worończańską, Staroielnieńską, Stołowicką, Myską, Darewską, Iszkolską, Kroszyńską, Mirską, Mikołaiewską, Połonecką, Swierzeńską, Snowską, Stoiatycką, Zadnieyską, Nieświską, i Krzywoszyńską; Seymiki w tym Powiecie odprawować się będą, w Nowogrodku na Zamku, i z nich wysyłani dway Posłowie na Seymy bydź maią. Powiat nowy Słuczorzeski składać się będzie z Parafiów, Hłuskiey, Słuckiey, Kopylskiey, Cimkowickiey, Kleckiey, Lachowickiey, i Niedźwiedzkiey, a Seymiki tegoż Powiatu odprawować się maią w Słucku w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seymy tenże Powiat wysyłać będzie.

Powiat Słonimski w dawney całości swoiey, Seymikować będzie w Słonimie w Kościele Xięży Bernardynów, i dwóch Posłów na Seymy posyłać.

Powiat Wołkowyski nie podzielony, takoż Seymiki odprawiać będzie w Wołkowysku w Kościele po-Jezuickim, i dwóch Posłów wybierać.

VII.

Woiewództwa Witebskiego Seymiki determinuią się w Mieście Czerei w Kosciele Parafialnym, na których oprócz Obywatelów Witebskich, którzy do Taryffy dziesiątego Grosza wpisanemi zostali; Exulanci Witebscy z Imion zakordonowanych, i ci, którzy do Xięgi Ziemiańskiey wpisanemi zostaną, do wotowania, & *ad Eligibilitatem* przypuszczni bydź powinni, Ci tylko, którzy w Wielkim Xięstwie Litewskim Prawnemi są Dziedzicami, albo Possessorami.

Powiat Orszański tegoż Woiewództwa Witebskiego, w takiey, iak dzisiay całości, Seymikować będzie w Chołopieniczach w Sądowey Izbie, a po dwóch Posłów na Seym z każdego Seymiku, tak Witebskiego, iak i Orszańskiego wysyłać Obywatele będą.

VIII.

W Woiewództwie Brzeskim Litewskim, Powiat Brzeski Litewski, iest podzielony na dwa: Brzeski i Kobryński. W pierwszym zamykać ma następuiące Parafie: Włodawską, Sławatycką, Opolską, Wisznicką, Bialską, Pratulińską, Pieszczacką, Kodeńską, Mrozowicką, Czarnawczycką, Wysocką, Mieleyczycką, Kamieniecką, Szereszowską, Komarowską, Wohińską, Huszczańską, Łomaską, Janowską, Małowagorską, Horbowską, Stawską, Wistycką, Wołczyńską, Brzeską, Wielamowską, Wierzchowicką, Prużańską, i część Parafii Zbirowskiey po prawey stronie Muchawca od Kobrynia do Brześcia; Seymikować ten Powiat będzie w Brześciu w Kościele po-Jezuickim, i dwóch Posłów wybierać. Powiat nowy Kobryński zawierać będzie Parafie: Kobryńską, Dywińską, Horodecką, część Brszewickiey Parafii z Possessyami podług Taryff do Woiewództwa Brzeskiego należącemi, Sichniewicką, Bereską, Sielecką, Kiwatycką, i część Parafii Zbirowskiey po lewey stronie rzeki Muchawca od Kobrynia do

Brze-

Brześcia, a Seymikować będzie ten Powiat w Mieście Kobryniu, w Kościele Parafialnym, i dwóch Posłów na Seym wysyłać.

Powiat Piński przedzielaiący się na Piński i Pinsko-zarzeczny, za granicę mieć będzie następuiący Powiatów Przedział, iako to: począwszy od rzeki Prypeci z Ziemi Chełmskiey wpływaiącey, aż do Jeziora Nobelskiego, ztamtąd rzeką Strumieniem do mieysca równaiącego się z początkiem rzeki Prypeci gniłey, daley tąż ostatnią, aż do wpadu oney do Styru, Styrem aż do Prości, która od Wsi Chwedor przez rzekę Styr przechodzi, i nazywa się Przewłoką, tą Prością daley aż do rzeki Strumienia, Strumieniem do Wsi Berezcow, gdzie się zaczyna Prypeć wielka, a tą rzeką aż do granicy Mozyrskiey; po lewey stronie którego granicznego przedziału cokolwiek Obywatelów nayduie się, Seymikować będą w Pińsku w Kościele Xięży Franciszkanów, i Posłów dwóch wysyłać na Seym.

Cała druga Strona prawa, Powiatem będzie Pińsko-zarzecznym, którego Seymiki odprawować się maią w Płotnicy w Kościele Parafialnym Łacińskim, dokąd Obywatele przez *Laudum* wygodnieyszego dla siebie nie wybiorą mieysca; Posłów także dwóch Powiat Pińsko-zarzeczny wysyłać na Seymy będzie miał Prawo.

IX.

Woiewództwo Mińskie w dawney całości swoiey ma Seymikować w Mińsku w Kościele po-Jezuickim, dwóch Posłów na Seymy wybieraiąc.

Powiat Mozyrski Seymikować będzie w Mozyrzu na Sali Zamkowey, i Posłów dwóch wybierać.

Powiat Rzeczycki Seymikować ma w Bobruysku w Kościele po-Jezuickim, i wysyłać będzie dwóch Posłów na Seymy.

X.

Xięstwa Inflantskiego Exulanci składaiący się z Familii Inflantskich podług dawnego tychże Rytterbanku, i tych, którzy do Xięgi Ziemiańskiey wpisanemi będą, iako też i Szlachta Kurlandzka z Possessyi Kurlandzkiey, Seymikować maią w Iłłukszcie w Domu na to udzielnym, i Posłów dwóch wysyłać na Seymy będą. Powiatowi zaś Piltyńskiemu, iako niewątpliwie do Władzy i Zwierzchności Rzeczypospolitey należącemu, mieysce na Seymiki w Mieście Hasenpoth naznaczamy w Kościele Parafialnym, na którym dwóch Posłów, podług Prawa teraźnieyszego o Seymikach, Obywatele Powiatu Piltyńskiego obierać maią, a ci przy Posłach Inflantskich, równie w składzie Posłów Wielkiego Xięstwa Litewskiego, mieysca swoie mieć będą.

Dogadzaiąc też Prowincyonalnym Wielkiego Xięstwa Litewskiego żądaniom przez Posłów wszystkich Ziemskich przełożonym, stanowiemy nadto, iż gdziekolwiek Kościoły, lub inne mieysca naznaczonemi zostały, te Konstytucyinemi mieyscami nie będą iak do czasu, pokąd Domy wygodne dla Aktów Seymikowych, albo Szopy wielkie na Placach Zamkowych w Królewszczyznach, a w Dziedzicznych Miastach na Placach nadanych tymże Aktom wieczyście, wystawionemi nie zostaną. Dla dopełnienia czego Obywatele z Właścicielami uczynią postanowienia przez *Lauda* Powiatowe, i Kommissyi Porządkowey swoiego Powiatu końcem przypilnowania Exekucyi takowęż powierzą. Stanowiemy oraz dla wygody Obywatelów, aby tygodniem przed zaczęciem Aktu Seymikowego, i pokąd trwać ten będzie, w dowożeniu wszelkiey sufficyencyi, żadna nie dzia-

(y) w oryginale dopisano

zaś także w oryginale dopis.

319. 175

ła się przeszkoda przez Właściciela Miasta, Seymikowi ninieyszym Prawem wyznaczonego, i żadne monopolia Obywatelów nie ciążyły. Wreszcie nowe Powiaty do wszelkich prerogatyw dawnym Powiatom służących, a mianowicie co do Urzędów Powiatowych, przypuszczamy w mocy i granicach Formy Rządowey.

Prowincya Wielko-Polska.

I.

Woiewództwo Poznańskie. To Woiewództwo składać się będzie z trzech Powiatów, z iedney Ziemi, a Powiat Poznański, oprócz Parafii niżey od niego odłączonych, odbywać będzie Obrady swoie Seymikowe w Poznaniu w Kościele po-Jezuickim.

Powiat Kościański, oprócz Parafii poniżey odłączonych, odbywać będzie Seymiki Poselskie i Relacyine w Kościanie w Kościele Farnym.

Powiat Międzyrzycki, zastępuiąc mieysce Powiatu Wałeckiego, odbywać będzie Seymiki Poselskie i Relacyine w Międzyrzyczu w Kościele Farnym. Do którego Powiatu z Powiatów Poznańskiego i Kościańskiego następuiące Parafie przyłączamy. Międzyrzycz, Międzychód, Kopanica, Sieraków, Kwilecz, Lutom, Pniewy, Chrypsko, Łęszce, Lewice, Lubasz, Lwowek, Wierzbno, Łagowicę, Bledzew, Rokitno, Goray, Przytoczna, Pszczewo, Swierzyna, Kalewa, Starydwor, Chociszew, Paradyz, Trzciel, Witomyśl, Kargowa, Babimost, Broyce, Bukowiec mały, Opalenica, Grodzisk, Kręski, Zbąszyn, Kamieniec, Kębłowo, Niatek, Rakosiewice, Ruchocice, Wielichowo, Wolsztyn, Kosieczyn.

Ziemia Wschowska Seymikować będzie w Mieście Wschowie w Kościele Farnym, do którey od Powiatu Kościańskiego odłączaią się Parafie następuiące: Brenno, Czestrem czyli Goloiowko, Chwałkowo, Dubin, Mieyska Górka, Gołaszyn, Krobia, Konary, Kołaczkowice, Kaszczór, Łaszczyn, Leszno, Markowo, Niepard, Poniec, Pępow, Pakosław, Przement, Rydzyna, Radomsko, Sarnowa, Skoraszowice, Szkaradów, Włoszakowicze, Zakrzewo.

II.

Woiewództwo Kaliskie składać się będzie z czterech Powiatów, to iest: Kaliskiego, Konińskiego, Pyzdrskiego, i Srzodzkiego na mieysce Nakielskiego zabranego, z których Powiatów, Kaliski zostaie w swoiey całości, i Powiat formować będzie. Koniński zostaie się w swoiey całości, oprócz Parafii poniżey do Powiatu Pyzdrskiego przyłączonych, i drugi Powiat formować będzie. Pyzdrski, do którego Parafie następuiące: Brzostków, Biezdziadów, Lgów, Radlin, Zerków, Dembno, Nowe Miasto, Mieszków, Jarocin, Wilkowyia, Pogorzelica, Potarzyca, Rozdrażew, Nosków, Borzęciczki, Góra, Szymanowice, Bardo, Bieganów, Bredzew, Graborzew, Mielżyn, Pyzdry, Staw, Strzałków, Sokolniki, Słupca, Wszembosz, Siemborowo, Ciążeń, Młodeiowo, Skarboszewo, Września, Biechów, Gozdowo, Czeszew, Górka Targowa, Ostrów, Namarzewo, Grabowo, Nekla, Kułaczków, Opatowek; od Powiatu zaś Konińskiego do tegóż Powiatu Pyzdrskiego przyłączaią się Parafie następuiące: Trąmbczyn, Zagorów, Koszuty,

szuty, Kowalewo Duchowne, Krolików, tudzież od Powiatu Kaliskiego do tegoż Powiatu Pyzdrskiego przyłączaią się Parafie: Kretkow, Rzegocin, Szymanowice, Grab, z Wsiami do nich należącemi, należeć będą, i z tych się trzeci Powiat formować będzie. *Czwarty Powiat* Srzodzki: do Powiatu Srzodzkiego należeć będą Parafie następuiące, przedtym do Powiatu Pyzdrskiego należące: Baszków, Benice, Bagrowo, Borek, Cerekwica, Chwałków, Golina, Janków, Jaraczew, Jutroszyn, Kobierno, Kobylin, Koźmin, Krotoszyn, Lutogniew, Mokronos, Panienka, Pogorzeła, Rusko, Starogrod, Siedlemin, Wietków, Wielowieś, Wyganowo, Zduny, Szymanowice, Zagorów Królewskie, Bnin, Giecz, Grodziszewko. Gałowo, Jwno, Krerowo, Kurnik, Koszuty Szlacheckie, Mączniki, Mądre, Miłosław, Murzynowo, Nietrzonowo, Niezamyśl, Rumieyki, Siedlec, Snieciska, Solec, Srzoda, Winna Góra, Zieleniec, Kaczanów. W tych Powiatach, iako to: Powiat Kaliski w Kaliszu w Kościele Kanoników Regularnych. Powiat Koniński w Koninie w Kościele Farnym. Powiat Pyzdrski w Pyzdrach w Kościele Farnym. Powiat Srzodzki w Srzodzie w Kościele Farnym, po dwóch Posłów obierać, i Seymiki Relacyine odbywać będą.

III.

Woiewództwo Gnieźnieńskie składać się będzie z Powiatów dwóch, to iest: Gnieźnieńskiego, i Kcyńskiego: z tych Powiat Gnieźnieński w Gnieźnie w Kościele Fernym; Powiat Kcyński w Mieście Wągrowcu w Kościele Farnym, po dwóch Posłów obierać, i Seymiki Relacyine odbywać będzie.

A co się tycze Seymików Kommissarskich, Deputackich, Gospodarskich, tudzież obierania Urzędników Woiewódzkich pod wybor całego Woiewództwa Obywatelów przychodzących, ustanawiamy, iż pomienione trzy Woiewództwa, to iest: Poznańskie w Poznaniu, Kaliskie w Kaliszu, Gnieźnieńskie w Gnieźnie, wraz z Powiatami *respectivè* do każdego Woiewództwa należącemi, każde Deputata iednego; Kommissarzów zaś do Kommissyów Cywilno-Woyskowych Woiewództwo Poznańskie, to iest: Powiat Poznański, i Międzyrzycki do iedney, Woiewództwo Kaliskie do iedney, Woiewództwo Gnieźnieńskie do iedney, zaraz po Seymikach Deputackich odbywszy Seymiki Gospodarskie, Urzędników Woiewódzkich pod wybor przychodzących, każde Woiewództwo w swoim Stołecznym Mieście obierać będzie. Powiat zaś Kościański z Ziemią Wschowską do drugiey Kommissyi, w tydzień po odbytych Seymikach Deputackich, i Gospodarskich, w Mieście Kościanie szesnastu Kommissarzów wybierać, i Seymik Gospodarski odbywać będzie. Ziemia zaś Wschowska, iako swoich oddzielnie Urzędników maiąca, we dwie Niedzieli po ukończonych Seymikach Deputackich w Mieście Poznaniu, obierać swoich Urzędników ma w Wschowie.

IV.

Woiewództwo Sieradzkie składać się będzie z Powiatów czterech: Sieradzkiego, Szadkowskiego, Piotrkowskiego, i Radomskiego: z tych Powiat Sieradzki, i Szadkowski, Seymikować będzie w Szadku w Kościele Farnym, i dwóch Posłów obierać, tudzież Seymiki Relacyine w tymże mieyscu odbywać; Powiat Piotrkowski i Radomski, Seymikować będą w Piotrkowie w Kościele Farnym, tamże dwóch Posłów obierać, i Seymiki Relacyine odbywać. A co się tycze Seymików Deputackich, te alternatą, iednego Roku w Sieradzu w Ko-

ściele Xięży Dominikanów, drugiego Roku w Piotrkowie w Kościele Farnym, trzeciego Roku w Wieluniu w Kościele Farnym Kollegiackim w czasie przepisanym obierać będą. Ziemia zaś Wieluńska z Powiatem Ostrzeszowskim Seymiki wszystkie Prawem wyznaczone, tudzież Deputackie z alternaty na nią przypadaiącey, w Mieście Wieluniu w Kościele Farnym Kollegiackim odbywać będzie. A co należy do Urzędów Woiewódzkich obieralnych, ile razy Urząd takowy przed Seymikiem Deputackim lub Poselskim, zawakuie, Elekcya onegoż w tydzień po ukończonych rzeczonych Seymikach, zawsze w Mieście Stołecznym Sieradzu w Kościele Parafialnym odprawować się będzie. Ziemia zaś Wieluńska osobne Urzędy Elekcyine maiąca, przy dawnym swym mieyscu Seymikowania w Wieluniu zostaie, i obierać będzie Urzędników w czasie dla Woiewództwa Sieradzkiego przepisanym.

V.

Woiewództwo Łęczyckie składać się będzie z czterech Powiatów: Łęczyckiego, Orłowskiego, Brzezińskiego, i Inowłodzkiego. Powiat Łęczycki i Orłowski, oprócz Parafii niżey do Powiatów Brzezińskiego; i Inowłodzkiego wyłączonych, Seymikować będzie w Łęczycy w Kościele Farnym, dwóch Posłów wybierać, i Seymiki Relacyine odbywać. Powiaty Inowłodzki, i Brzeziński Seymikować będą w Brzezinach, z Parafiami do nich przyłączonemi, w Kościele Farnym, i dwóch Posłów obierać, tudzież Seymiki Relacyine odbywać; Do tych zaś Powiatów Inowłodzkiego, i Brzezińskiego Parafie następuiące od Powiatu Łęczyckiego przyłączaią się, iako to: Gieczno, Modlno, Zgierz, Bałdów, Kazimierz, Kałów, i Poddębice, z Wsiami do tych Parafiów należącemi. A co się tycze Seymików Kommissarskich, Deputackich, wyboru Urzędników Woiewódzkich pod Elekcye podchodzących, i Gospodarskich, całe Woiewództwo z Powiatami do niego należącemi, w Łęczycy oneż odbywać będą, obieraiąc Urzędników, zawsze po odbytych Seymikach Gospodarskich.

VI.

Woiewództwo Brzeskie Kuiawskie i Inowrocławskie. Woiewództwo Brzeskie Kuiawskie, oprócz Powiatu Radzieiowskiego, pozostałey reszty Kruszwickiego, oraz Parafii poniżey do Woiewodztwa Inowrocławskiego przyłączonych, w Mieście w Brześciu Kuiawskim w Kościele Farnym, dwóch Posłów obierać będzie, i tamże Seymiki Relacyine odbywać.

Woiewództwo Inowrocławskie, iako to: Powiaty Inowrocławski, i Radzieiowski, reszta pozostałego Kruszwickiego, tudzież z Parafiami: Straszewską, Konecką, Łowiczkowską, Zbrachlińską, i Nieszawską, w Mieście Radzieiowie w Kościele Farnym, Posłów dwóch obierać będzie, i tamże Seymiki Relacyine odbywać, nie ubliżaiąc niczyiemu Prawu, bądź Woiewództwa Inowrocławskiego, bądź Ziemi Dobrzyńskiey do Miasta Nieszawy w obrębach iego lokacyi. Seymiki zaś Deputackie, Gospodarskie, i Elekcyine wspólnie ie obydwa Woiewództwa, iednego Roku w Brześciu Kuiawskim, drugiego Roku w Radzieiowie, w Kościołach Farnych, zachowuiąc alternatę, w czasie Prawem oznaczonym, odbywać będą. Ze zaś Woiewództwa, Poznańskie, Kaliskie, Gnieźnieńskie, Sieradzkie, Łęczyckie, Kuiawskie, i Inowrocławskie waruią sobie, co się tycze do tych tylko Woiewództw, iż Obywatel w Powiecie własnego Woiewództwa Pos-

sessyą Prawem na teraźnieyszym Seymie przepisaną maiący, może bydź w całym Woiewództwie na Funkcye i Urzędy *Eligibilis*. Przeto warunek ten przez Woiewództwa wyżey wyrażone uczyniony, za Prawo deklaruiemy, i *eligibilitatem* Obywatelowi w Powiecie własnego Woiewództwa Possessyą maiącemu, w całym tylko własnym Woiewództwie przyznaiemy. Które Prawo co do Woiewództw, Mazowieckiego, Rawskiego, Płockiego, i Ziemi Dobrzyńskiey ściągać się nie ma.

VII.

Ziemia Dobrzyńska. Seymiki Ziemi Dobrzyńskiey odprawiać się będą raz na zawsze w Mieście J. K. Mości Lipnie w Kościele Parafialnym, na których taż Ziemia z trzech Powiatów, to iest: Dobrzyńskiego, Lipińskiego, i Rypińskiego, obierać będzie Posłów dwóch, Deputata iednego, tudzież Urzędy Elekcyine; niemniey odbywać będzie Seymiki wszystkie, iako to: Kommissarzów Porządkowych Cywilno-Woyskowych, Relacyine, i Gospodarskie, a to podług przepisu Prawa, czas i odbywanie Seymików waruiącego.

VIII.

Woiewództwo Płockie: 1mo. Obywatele z Powiatów, Płockiego, Bielskiego, i Sierpskiego, maią obierać Posłów dwóch w Mieście Bielsku, i w Kościele tegoż Miasta Parafialnym. 2do. Obywatele z Powiatów, Raciążkiego, i Płońskiego maią obierać dwóch Posłów w Mieście Raciążu, w Kościele tegoż Miasta Parafialnym. Co się zaś tycze obierania Deputata, Kommissarzów Cywilno-Woyskowych, i innych Urzędników Elekcyinych, łącznie wszyscy Obywatele z powyższych pięciu Powiatów Płockich, będą wspólnie razem tamże w Mieście Raciążu obierać. 3tio. Obywatele z Powiatów Szrzeńskiego, Niedzborskiego, i Mławskiego, w Ziemi Zawskrzyńskiey sytuowanych, maią obierać Posłów dwóch, Deputata, Kommissarzów Cywilno-Woyskowych, tudzież wszystkie Urzędy Elekcyine *respectivè* tych trzech tylko Powiatów maią się odbywać w Mieście J. K. Mci Mławie, w Kościele Parafialnym pod Tytułem Swiętey Troycy, pod rządem Xięży Missyonarzów zostaiącym. A że z całego Woiewództwa Płockiego ieden tylko Deputat na Trybunał Koronny bywa, i iest co Rok obierany, dogadzaiąc więc równoważności wszystkich Woiewództwa Obywatelów, urządzeniem takowym stanowiemy, aby gdy przez dwa Roki Deputat w Mieście Raciążu będzie obieranym, trzeciego następnie Roku, w Mieście J. K. Mości Mławie był obranym, mieć chcemy, i takową alternatę do zachowania nazawsze utrzymuiemy, z preferencyą iednak do wszystkich Funkcyów i Urzędów Elekcyinych, dla Obywateli tych Powiatów, z których w Miastach Seymiki swoie odprawiać się będą, zaczynaiąc zawsze od Powiatów Płockich; Seymiki zaś Gospodarskie tak w Powiatach Płockich, iako i Ziemi Zawskrzyńskiey (chociażby z alternaty nie wypadło Deputata obierać) co Rok udziałane mieć chcemy, na których wszelkie Elekcye Urzędów odbywać się maią, tudzież i Seymiki Relacyine w czasie przypadaiącym.

IX.

Xięstwo Mazowieckie. Ponieważ Woiewództwo Xięstwa Mazowieckiego z dziesięciu Ziem złożone, we wszystkich Ziemiach ma swo-

ich Urzędników Cywilnych i Sądowych, z któremi każda Ziemia u siebie Seymikuiąc, po dwóch Posłów wybiera, i wybierać będzie, Elekcye Urzędników, i inne Seymiki Prawami warowane odbywa, i odbywać będzie; zaczym takowy zwyczay Seymikowania dla Ziem Xięstwa Mazowieckiego zostawuiąc, i Prawem wieczystym zapewniaiąc, ustanawiamy, iż wszystkie Seymiki, iako to: Poselskie, Kommissyów Porządkowych, Deputackie, Gospodarskie, Relacyine, tudzież Elekcye na Urzędy obieralne wakuiące, Prawami dotąd ustanowione, lub ustanowić się maiące, w tym czasie, i porządku, iak ich Prawa przepisały, każda Ziemia u siebie odprawiać, i odbywać będzie porządkiem następuiącym: Ziemia Czerska w Czersku, w Kościele Parafianym. Ziemia Warszawska w Warszawie, w Kościele OO. Bernardynów na Krakowskim Przedmieściu. Ziemia Wizka w Wiznie, w Kościele Parafialnym. Ziemia Wyszogrodzka w Wyszogrodzie, w Kościele Parafialnym u OO. Miechowitów. Ziemia Zakroczymska w Zakroczymiu, w Kościele Farnym. Ziemia Ciechanowska w Ciechanowie, w Kościele Farnym. Ziemia Łomżyńska w Łomzie, w Kościele Farnym pod tytułem Swiętego Michała. Ziemia Rożańska w Rożanie, w Kościele Parafialnym. Ziemia Liwska w Liwie, w Kościele Parafialnym. Ziemia Nurska w Ostrowiu, w Kościele Parafialnym. Ze zaś toż Xięstwo Mazowieckie dotąd całym Generałem Deputatów dwóch w Warszawie obierało, teraz zaś takowe obieranie Deputatow do Ziem swoich z alternatą zwrocić żąda; przeto do takowego żądania Urodzonych Posłów całego Generału Xięstwa Mazowieckiego przychylaiąc się, Konstytucyą Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt osmego Roku, Generałem Deputatów obierać nakazuiącą, uchylamy, a Konstytucyą Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt Czwartego Roku, po Ziemiach z alternaty obierać zalecaiącą, reasssumuiąc: obieranie Deputatów do Ziem zwracamy, która alternata ponieważ teraz na Ziemi Łomżyńskiey i Rożańskiey stanęła, zaczym z mocy ninieyszego Prawa alternata obrania Deputatów od tychże Ziem zaczynać się będzie. Ponieważ Seymiki szczególne na Elekcye Urzędników pod wybor Obywatelstwa przychodzących, Prawami dawnieyszemi za obieralnych uznanych, lub Prawami nowemi uznać się maiących, oddzielnie wyznaczane nie będą, pewność zaś Elekcyi takowych Urzędników niewątpliwa bydź powinna; Zaczym zabespieczaiąc wszystkie Ziemie Xięstwa Mazowieckiego, i Powiat Zambrowski, o wyborze rzeczonych Urzędników, ustanawiamy; iż ieżeliby Urząd iakowy, lub Urzędy Elekcyine w któreykolwiek Ziemi zawakowały, tedy na takowy Urząd lub Urzędy, Osobę lub Osoby, nazaiutrz po skończonym Seymiku Gospodarskim, co Rok podług Prawa w każdey Ziemi przypadaiącym, Obywatele tey Ziemi, gdzie Urząd lub Urzędy wakuią, sposobem w Prawie na teraźnieyszym Seymie przepisanym, wybierać powinni będą: Z ostrzeżeniem, iż ieżeliby więcey Urzędów Elekcyinych wakowało iak ieden, tedy nie razem wszystkie, lecz *consecutivè* ieden po drugim, obierane bydź powinny w dniach następuiących, aby po odbytey Elekcyi iedney Urzędnika, zaraz druga zaczynała się. A co się tycze Powiatu Zambrowskiego do Ziemi Łomżyńskiey należącego, i swoie własne Ziemstwo maiącego, ustanawiamy, iż w przypadku wakuiącego Urzędu Ziemskiego Sądowego, lub Urzędów, Powiat Zambrowski w tydzień po odbytych Seymikach Gospodarskich w Łomzie, takowy Urząd, lub Urzędy w Zambrowie obierać będzie. Gdy Ziemia Zakroczymska i Ciechanowska żąda zapewnienia alternaty odprawowania się Kommissyi Porządkowey Cywilno-Woyskowey, tak, iżby Kommissya Ziemi Zakroczymskiey pierwsze lat dwie w Zakroczymiu, drugie lat dwie w

Nowym

Nowym Mieście, Kommissya zaś Ciechanowska, pierwsze lat dwie w Ciechanowie, drugie lat dwie w Prasnyszu odprawowały się; Zaczym takową alternatę dla tych Ziem zabeśpieczaiąc, iż podług niey Kommissye Porządkowe Cywilno-Woyskowe odprawować się zawsze będą, waruiemy. A iako Prawem obwarowano iest, iż ci tylko *ad activitatem dandorum suffragiorum & ad eligibilitatem* na Funkcye, i Urzędy w Ziemiach, a to *respectivè* w każdych należą, którzy w Xiędze Ziemiańskiey *respectivè* Ziemi swoiey są zapisani, tak waruiemy, iż ci, którzyby w Woiewództwie Mazowieckim Possessye swoie mieli, w tey tylko Ziemi, gdzie Possessye swoie maią, obierać, i obranemi na Funkcye bydź mogą, w innych zaś Ziemiach, gdzie Possessyi swoiey nie maią, ani *ad activitatem*, ani *ad eligibilitatem* należeć nie będą, oprócz Senatorów Generalnych tegoż Woiewództwa, do których ta excepcya ściągać się nie będzie.

X.

Woiewództwo Rawskie. Seymiki Ziem Woiewództwa Rawskiego Poselskie, i wszelkie Elekcyine, w swoich Ziemiach, i dawnych mieyscach zostawuią się, iako to: w Ziemi Rawskiey w Rawie, w Kościele po-Jezuickim, dziś pod dozorem Xięży Kanoników Grobu Chrystusa Pana będącym. Ziemi Sochaczewskiey w Sochaczewie, w Kosciele Xięży Dominikanów. Ziemi Gostyńskiey w Gąbinie, w Kościele Farnym. Co się iednak tycze Seymików Deputackich, reassumuiąc Konstytucyą Konwokacyiną Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiąt czwartego, te Seymiki alternatą w każdey Ziemi odprawować się maią, zaczynaiąc od Ziemi Sochaczewskiey, na którey pomieniona alternata stanęła, z tym warunkiem, iż na Seymiki tylko Deputackie, Obywatele trzech Ziem Woiewództwa Rawskiego zieżdżać mogą, i *activitatem* także mieć będą. A gdyby w tey Ziemi, na którą alternata przypadła, Pretendenta Possessyonata z teyże nie było, na ten czas z innych Ziem z tegoż Woiewództwa, Obywatel Possessyonat wybranym na Deputata bydź może. Co do Seymików Gospodarskich, te w każdey Ziemi, chociażby w niey alternata Seymiku Deputackiego nie przypadała, nazaiutrz po dniu Seymikom Deputackim wyznaczonym, odprawiać się maią, na których po ułatwieniu materyi, iakie i dla którego Seymiku Gospodarskiego wypadną, Urodzeni Posłowie *respectivè* swoich Ziem, Relacyą z odbytych czynności Seymów zdawać będą powinni. Co się zaś tycze Seymów gotowych, Relacye z tych w każdey *respectivè* Ziemi na Seymikach Prawem oznaczonych, zdawane bydź maią.

p. y. dopisano

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konst. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlan: Koadiutor Biskup Wileński. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu

326.

natu z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Mał. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki, Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. X. Litt: Celestyn Nowina Sokolnicki Stol: i Poseł Poznański Deputowany z Pro: Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

~~Adam Skulski Pet Cran~~ [illegible]
~~Notarius~~

(Podpisy oraz zakończenie jak w poprzedzającej konstytucji)

A. Siekierzyński

[illegible]

Lectum per Chrościcki.

128

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Secunda Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zapisywanie Xiąg Ziemiańskich Prowincyi Koronnych, i W. X. Lit.

Prowincya Mało-Polska.

KOmmissya Cywilno Woyskowa Krakowska, w Krakowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Krakowskiego z Xięstwem Siewierskim, i Powiatu Proszowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Lelowska w Szczekocinach agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Xiązkiego i Lelowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Sandomirska w Szydłowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Sandomirskiego, Wiślickiego, i Pilźnińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Radomska, w Radomiu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Radomskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Stężycka, w Stężycy agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Stężyckiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Opoczyńska w Opocznie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Opoczyńskiego, i Chęcińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kiiowska w Zytomierzu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Kiiowskiego, Zytomierskiego, i Naddnieprskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Owrucka w Owruczu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Owruckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Chełmska w Chełmie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Chełmskiey, i Powiatu Krasnostawskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wołyńska w Łucku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Łuckiego, i Horyńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Włodzimierska w Włodzimierzu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Włodzimiersko-Czerniechowskiego, Włodzimiersko-Nowogrodzkiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Krzemieniecka w Krzemieńcu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Krzemienieckiego, i Nadsłuckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kamieniecka Podolska

F

dolska w Kamieńcu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Kamienieckiey Podolskiey, i Powiatu Czerwonogrodzkiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Latyczewska w Latyczewie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Latyczewskiego, i Rowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Lubelska w Lublinie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Lubelskiey, i Powiatu Urzędowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Łukowska w Łukowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Łukowskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Bełzka w Dubience agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Dubienieckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Podlaska w Drohiczynie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Drohickiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Mielnicka w Mielniku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Mielnickiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Bielska w Tykocinie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiań. Powiatów Bielskiego, i Brańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Bracławska w Bracławiu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Bracławskiego, i Nadbohskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Winnicka w Winnicy agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Winnickiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Zwinogrodzka w Zwinogrodce agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatu Zwinogrodzkiego.

Prowincya Wielko-Polska.

Kommissya Cywilno-Woyskowa Poznańska w Poznaniu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Poznańskiego, i Międzyrzeckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kościańska w Kościanie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wschowskiey, i Powiatu Kościańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Kaliska w Kaliszu agituiąca się, ma zapysywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Kaliskiego, Konińskiego, Pyzdrskiego, i Srzodzkiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Gnieźnieńska w Gnieźnie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Gnieźnieńskiego, i Kcyńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Sieradzka w Sieradzu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Sieradzkiego, i Szadkowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Piotrkowska w Radomsku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemańskie Powiatów Piotrkowskiego, i Radomskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wieluńska w Wieluniu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wieluńskiey, i Powiatu Ostrzeszowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Łęczycka w Łęczyczy agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Łęczyckiego, Inowłodzkiego, Brzezińskiego, i Orłowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Brzeska-Kuiawska w Brześciu Kuiawskim agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Brzeskiego-Kuiawskiego, Kowalskiego, i Przedeckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Inowrocławska w Radzieiowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Inowrocławskiego, Radzieiowskiego, i Kruszwickiego resztę z tey strony. Kommissya Cywilno-Woyskowa Dobrzyńska w Lipnie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Dobrzyńskiago, Lipińskiego, i Rypińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Płocka w Raciążu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Płockiego, Bielskiego, Sierpskiego, Raciążkiego, i Płońskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Zawskrzyńska w Mławie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Szreńskiego, Niedzborskiego, i Mławskiego.

329.

go. *Xięstwo Mazowieckie.* Kommissya Cywilno-Woyskowa Czerska w Czersku agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Czerskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Warszawska w Warszawie agituiące się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Warszawskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wizka w Wiznie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wizkiey, i Powiatu Wąsoskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Wyszogrodzka w Wyszogrodzie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Wyszogrodzkiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Zakroczymska w Zakroczymiu agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Zakroczymskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Ciechanowska w Ciechanowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Ciechanowskiey, i Powiatu Prasnyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Łomżyńska w Łomży agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Łomżyńskiey, i Powiatów Kolińskiego, Zambrowskiego, i Ostrołęckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Rożańska w Makowie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Rożańskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Liwska w Liwie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Liwskiey. Kommissya Cywilno-Woyskowa Nurska w Ostrowi agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Nurskiey, i Powiatu Kamieńczykowskiego, i Ostrowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Rawska w Rawie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Ziemi Rawskiey, i Powiatu Bielskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Sochaczewska w Sochaczewie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Sochaczewskiego, i Mszczonowskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Gostyńska w Gąbinie agituiąca się, ma zapisywać Xięgi Ziemiańskie Powiatów Gostyńskiego, i Gąbińskiego.

Prowincya Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Wilnie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Wileńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Oszmianie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Oszmiańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Postawach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Zawileyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Lidzie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Lidskiego, i Eyszyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Wiłkomierzu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Wiłkomierskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Brasławiu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Brasławskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Trokach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Trockiego, i Mereckiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Grodnie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Grodzieńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Kownie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Kowieńskiego, i Preńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Poniewieżu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Upitskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Xięstwa Zmudzkiego agituiąca się w Rosieniach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Rosieńskiego, i Telszewskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Szawlach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Szawelskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Połocka agituiąca się w Uszaczu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Woiewództwa Połockiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Nowogrodku, zapisywać ma Xięgi Ziemiań-

miańskie Powiatów Nowogródzkiego, i Słuczoreskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Słonimie, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Słonimskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa agituiąca się w Wołkowysku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Wołkowyskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Woiewództwa Witebskiego agituiąca się w Czerei, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Woiewództwa Witebskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Powiatu Orszańskiego agituiąca się w Chołopieniczach, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Orszańskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Woiewództwa Brzeskiego-Litewskiego agituiąca się Brześciu-Litewskim, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Brzeskiego, i Kobryńskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Pińska agituiąca się w Pińsku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatów Pińskiego, i Pińsko-Zarzecznego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Woiewództwa Mińskiego agituiąca się w Mińsku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Mińskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Powiatu Mozyrskiego agituiąca się w Mozyrzu, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Mozyrskiego. Kommissya Cywilno-Woyskowa Powiatu Rzeczyckiego agituiąca się w Bobruysku, zapisywać ma Xięgi Ziemiańskie Powiatu Rzeczyckiego.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konst. Jozef Korwin Kossakowski Biskup Infl: i Kurlan: Koadiutor Biskup Wileński. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Franciszek Antoni na Kwilczu Kwilecki Kasztelan Kaliski Deputowany do Konstytucyi z Senatu z Prowincyi Wielkopolskiey mp. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Mał. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki, Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. X. Litt: Celestyn Nowina Sokolnicki Stol: i Poseł Poznań: Deputowany do Konstytucyi z Pro: Wielkop. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakr: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielkopol. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post cujus Constitutionis superius præinsertæ in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Eidem offerenti, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

~~Adam Skiłolski Det Gran~~
~~Adamow~~

A. Szarzyński

(Podpisy i zakończenie jak poprzedniej)

~~Lectum per Ghrościcki.~~

Actum etc. die septima mensis Novembris anno Domini 1791mo 181

~~Oblata (jako wyżej) 7 9bris 1791~~ 331.

(7)

y

Pozwolenie pomnożenia fundacyi dla Szpitala w Miasteczku Opatowku

129

Gdy z powodu litości z ludzkością połączoney Wielebny Szymon Drykowski Kanonik Łowicki Summę 4000 Zło: Pol:^{tich} na pomnożenie fundacyi Szpitala w Miasteczku Opatowku w Woiewodztwie Kaliskim Sytuowanym, zapisał, y z prowizyi ulokować oswiadcza; My Król za zgodą Stanów tak chwalebną intencyą zatwierdziwszy dozor exekucyi tey fundacyi Kommissyi Policyi polecamy.

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych oraz zakończenie jak w drukowanej z dnia 8 Novembra „Deklaracyja względem" . . . – –

Te drukowane postępy znajdujące się w drukowanej ustawie str. 334.

A. Szarczynski

332.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Octava Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Deklaracya względem Osób podaiących się do Magistratur Rządowych.

KAżdy Seymik Elekcyiny Poselski, po odbytym wyborze Posłów, obowiązany będzie, każdemu żądaiącemu z Obywatelów Woiewodztwa swoiego, Ziemi lub Powiatu z Stanu Rycerskiego iedynie Cywilnego, Possessyą, zdolność i Stopień, podług Prawa maiącemu dać zaświadczenie, na żądanie iego, za którym ten zapisywać się moc en będzie do przyszłego wyboru na Seymie na Kandydata do Magistratur Rządowych, do których się poda, to iest: do Kommissyi, bądź Policyiney, bądź Skarbowey, bądź Woyskowey Oboyga Narodów, albo Sądów Assessorskich Koronnych, czy Litewskich; takowe zaświadczenie Woiewodztwa Ziemi lub Powiatu Obywatele maiący podawać się za Kandydatów do Łaski będą, a z pomiędzy nich Prowincyonalne Sessye, podług Prawa o Seymie, wybierać maią, w którym

334.

rym to wybiorze przekonanie Posłów wiązanym bydź nie może, i wybor Obywatela zaświadczenie maiącego z którego kolwiek bądź Seymiku, zostawiamy każdemu Posłowi wolny, oraz z kończących Funkcye swoie, ieżeli się który z nich do Laski poda, *respectivè* Magistratury, w którey zasiadał, wolność zupełną wybierania zostawuiemy bez zaświadczenia Seymikowego.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Inf. i Kur: Koad: Bis: Wil. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Pro: Mał. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodtwa Czerego Deputowany. Jozef Kociełł Poseł Oszmiański Deputowany z W. X. Litt: Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi Litewskiey. Celestin Sokolnicki Stol: i Poseł Poznan: Deputowany do Konst: z Prow: W. Polskiey. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkopol: mp Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deput. do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Post, Cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

F (Zakończenie toż samo co w poprzedzających)

PUCHAŁA
mpr.

A. [illegible]

Łegi Zembrzuski

Actum etc. die nona mensis Novembris anno Domini 1791º

Oblata (jako wyżej)

Deklaracya względem następujących przez Kommissya Skarbowa Rzpltey OO N urządzeń

131

1º Gdy dozor koron w Krakowie będących Kommissyi Skarbowey Rzpltey OO N. oddaliśmy, przeto Kommissya wybierze zpomiędzy siebie Delegowanych, którzy z Warszawy do Krakowa zjechawszy, Regestr takowych Koron y Znanion spisawszy Nam Krolowi y Stanom podadzą, dla dozoru zaś skutecznieyszego trzy klucze od Składu Koron w sposobie o Kassie generalnie opisanym urządzą, czwarty zaś Klucz Kustosz Kor utrzymywać ma od tychże koron pod równą odpowiedzialnością. Kleynoty zaś y inne mobilia Rzpltey służące przez samą kommissyą tu w Warszawie pod trzema kluczami strzeżone bydź maią. 2º Wyłączywszy teraźnieyszym Prawem niektóre rodzaie spraw od Sądu Kommissyi Skarbowey lub Sprawy do Sądów Ordynaryinych odsyłamy, Zaczęte iednak sprawy w kommissyach Skarbowych a do ich władzy sądzenia podług dawnieyszych Praw należące w Koronie w Kommissyi Skarb. OO N w Litwie zaś w Sądzie oddzielnym Skarbowym kończone bydź maią, podług prawa o tymże sądzie. Miastu zaś Lesznu forum teyże Kommissyi podług osobney z dziedzicem konwencyi zabezpieczamy, ieżeli to forum podług wyraźnych Przywileiów Sądowi Assesorskiemu nie należy. 3 Zlecamy Kommissyi Skarbowey OO N aby Instruktarze cłowe przeyrzała, y stosownie do potrzeb handlu y aktualnego stanu Projekt Instruktarzy nowych Nam Krolowi y Stanom do Approbaty podała, a fundusz akcydensowy od Złotego y wagi do opisu Instruktarzy wybierać dozwalamy. 4º Układ Kommissyi Skarbowey

wwysłaniu Applikantow Skarbowych do uczenia się nauk Mineralogicznych Mechaniki, Chimii potwierdzamy, y aby Kommissya Skarbowa O. C. ucznia kosztem publicznym tych nauk uczyć kazała, tudzież potrzebnych Machinistow sprowadzić mieć chcemy. 5. Wybieranie opłaty Kwitowego Cłowego y Cetnarowego na Cłach do dalszey decyzyi Stanow zostawiemy, a iako prawem takowe Opłaty nie były dotąd nakazane, tak procedera z tego źrzodła wynikłe na czasem uchylamy, Szelężne zas w W. X. Litt.^m przy podatkach importowych pod dalszym rządem Kommissyi Cywilnych iak w Koronie zachowuiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Infl. y Kur. Koad. Bis. Wil. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski deputat z Senatu z Małopolski Kazimierz Konst. Plater Kasz. Gł. Trockiego deputowany z Senatu W. X. Litt.go do Konstytucyi Antoni Ledochowski Wodzis. y poseł Woyewodztwa Czerskiego deputowany Jozef Kociełł poseł Oszmiański deputowany do Konstytucyi z prow. W. X. Litt. Jozef Weyssenhoff poseł Inflan. deputowany z prow. Litewskiey Celestyn Sokolnicki Stol. y poseł Poznanski deputow. do Konstytucyi z P. W. Jan Nepomucen Zboinski P. Z. Dobrzyn. deputow. z prow. Wielkopolskiey mp. Walenty Sobolewski Starosta y poseł Warszawski deputowany z prow. Wielkopolskiey. Jozef Radziski Podkom. y poseł Ziem. Zakroczym. deput. do Konst. z prowin. Wielkop. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski deput. z prow. Wielkopolskiey. Post cujus i. t. d.

A. Ziarczynski

Actum etc. die decima quinta mensis Novembris anno Domini 1791.

Oblata (jak wyżej)

~~Dnia 15 9bris 1791.~~

Wyznaczenie Deputacyi ~~Wtwa~~ dla Kijowskiego y Bracławskiego.

132

Przychylaiąc się do przełożenia Ullr. Posłow Woiewodztw Kijow. y Bracław., iż potrzeba zachodzi oddziału Woiewodztw tychże z sobą graniczących, a to dla ułożenia onym Księgi Ziemiańskiey My Krol za zgodą Stanow końcem prędszego załatwienia między temi Woiewodztwami ciągnących się sporow granicznych wyznaczamy Deputacyą z Senatu z Prowincyi Małopolskiey JW. Xcia Jabłonowskiego Klna Krakow. z Prowincyi Litt. W. Suchodolskiego Klna Smoleng. z Prowincyi Wielkopolskiey W. Mikorskiego Klna Rawskiego. Z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Małopolskiey Urs. Sołtyka Krakowskiego, Czackiego Wołyns., Radzimińskiego Czerniechow. Posłow. z Prowincyi Litewskiey Ulls. Kościałkowskiego Wiłkomir., Karpia Żmudzkiego, Gieysztora Trockiego Posłow. Z Prowincyi Wielkopolskiey Ullr. Sokołowskiego Jnowrocławskiego, Gomolinskiego Wizkiego Szymanowskiego Wyszogrodzkiego Posłow, ktorzy tu w Warszawie w Komplecie nayminiey osob pięciu Dnia 18. 9bra R. teraznieyszego 1791. Dzieło swoie rozpoczną, w Stan Kwestyi dozwalaiąc wszelkich obron wniyść, Dokumenta, De-

kreta

338.

Dekreta, y Prawa stron obydwoch rozpoznaią y całą tę spra-
wę podług dowodow słuszności, y wymagaiących do oddzia-
tow Woiewodztw y tychże Powiatow okoliczności rozsądzą
nie wdaiąc się w żadne granic partykularnych rozpoznanie
ktorym dzieło tyże Deputacyi żadnego uszkodzenia przy-
nosić nie ma. Taryffy osciennych Dobr nieprzeciniaiąc za-
dnego Miasta y Wsi ułożą, ktore to taryffy sporządzone
że wieczny tymże Woiewodztwom podział y granice ozna-
czać będą stanowiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Referendarz W. K. Seymowy y Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey. Kazimierz Kost. Plater Kasztelan Gła Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit. do Konstytucyi. Alexander Linowski P. W. Krak. deputowany z prow. Małopol. Jan Ossoliński Starosta y poseł Drohycki deputowany z Prow. Małopol. Antoni Ledochowski Wodzic y poseł Województwa Czerskiego deputowany. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski deput. do Konst. Walenty Sobolewski Starosta y poseł Warszawski deput. z prow. Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieyski Łowczy y Poseł Wyszog. deput. z prow. Wielkop. mp. Jozef Radzicki Podkomorzy y poseł Z. Zakroczymi deput. do Konst. z prow. Wielkopol. mp. Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski deput. z prow. Wielkopol. Post cujus constitutionis n. d.

A. Siarczynski

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Octava Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Dozwolenie weryfikacyi Dymôw.

PO uczynionym Nam Królowi i Stanom od Kommissyi Skarbu Koronnego przełożeniu, iż liczne zachodzą skargi na mylne Taryff Dymów przez Lustratorów od Kommissyów Cywilno-Woyskowych zapisanie, stanowiemy. *Primo:* gdzie zachodzą takowe skargi, Kommissya Skarbowa naznaczać będzie w przytomności Officyalistów Skarbowych na gruncie przez Kommissye Cywilno-Woyskowe weryfikacye, po których uskutecznionych zachodzące kwestye ułatwi; do takowych zaś weryfikacyi, Ci Kommissarze Cywilno-Woyskowi, na których Dzieła skargi zachodzić będą, wyznaczeni bydź nie mogą. *Secundo:* Czynienie Zaskarżeń na mylne Taryff spisanie, i tychże poprawa tylko do Dnia Pierwszego Maia Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego Roku przyszłego trwać będą. Po którym dniu Normalna Taryffa Dymów sporządzona przez żaden sposób poprawie podlegać nie będzie, aż do czasu oznaczonego nowey Rewizyi Dymów, a to podług Prawa pod tytułem: *Lustracya Dymów, i podanie Ludności* w Roku Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Dziewiątym zapadłego. *Tertio:* Bonifikacyą, iaka z powodu mylnych Taryff wypadać będzie, czynić Kommissyi Skarbowey oznaczemy. *Quarto:* Gdzieby zaś Wsie przez Lustratorów nie były lustrowane, i do Taryffy zapisane, takowych Wsiów Dziedzice, i Possessorowie donieść o tym Kommissyom Cywilno-Woyskowym nieodwłocznie, pod karą dwoistey opłaty, powinni. A Kommissye Cywilno-Woyskowe do takowych Wsiów Lustracye zeszlą, i zlustrowane do Taryffy zapiszą, i dla odebrania zaległey należytości Skarbowey do Kommissyi Skarbu Koronnego odeślą. *Quinto:* Te zaś zalecenie równie przez Kommissyą Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, nim Osoby składaiące też Kommissyą do składu Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów wniydą, ma bydź dla Prowincyi Litewskiey, co do wy-

znacze-

znaczenia weryfikacyi Taryy mylnych, wykonane. *Sexto:* Takowe zaskarżenie wstrzymywać nie ma Dzieła Koekwacyinego, ani onemu przeszkadzać dokończenia.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Artt. Litt. Marſzałek Konfederacyi W. X. Litt.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kur: Koad: Bisk: Wil. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopol. Antoni Ledochowski Poseł Woydztwa Czer: Deputowany z Prowin: Małopol. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstcyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogr: Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

A. Siarczyński

Legi Srzałkowſki.

134

186

341.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Nona Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

Oblata

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascritam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Zalecenie Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów.

NA uczynione Nam Królowi i Stanom przełożenie, że Rezolucye na doniesienia o poczynionych przez Kommissye do odbierania wyznań Intraty pomyłkach, dla krótkości czasu do rozważenia tychże doniesień oznaczonego, ułatwione bydź nie mogły, postanawiamy. 1*mo.* Rezolucye na doniesienia o poczynionych przez Kommissye Podatkowe pomyłkach dotąd zaskarżonych, i do Piętnastego Stycznia Roku przyszłego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego zaskarżyć się mogących, Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów w ciągu naydaley trzech Miesięcy ułatwią. 2*do* Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów, gdy w Taryffach przysłanych od Kommissyów Podatkowych dostrzegą; że nie są wyrażone Summy Duchowne Wyderkaffowe do opłaty Podatków Rzeczypospolitey, lub o takowych Summach też Kommissye Skarbowe doniesienia odbiorą, zarekwiruią Kommissye Woiewódzkie, aby obwieści-

wszy

wszy Właścicielów Dóbr, na których Summy podległe podatkowaniu znayduią się, takowe Wyderkaffowe Summy do podatkowania były wciągnięte.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Inf: i Kur: Koad: Bis: Wil. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat z Senatu z Małeypolski. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Pro: Mał. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Antoni Ledochowski Poseł Wodtwa Czergo Deputowany z Prowin: Mał. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konst. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jan Nepom: Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Wielkop: mpp. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Tomasz Nowowieski Łowczy i Poseł Wyszogrodzki Deputowany z Prowincyi Wielkopol. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakroczym: Deput. do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Post Cujus Constitutionis in Acta praesentia ingrossationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, praevia Officii sui quietatione, est extraditum.

~~Adam Skup[...] ~~
~~Wolan[...]~~

PUCHAŁA
mpr.

A. Siarczyński

Legit Potrykowski.

Oblata (jako wyżey) 187 8

(Dnia 19 9bris 1791.) 343.

Warunek do Prawa pod tytułem Dopełnienie Sprawiedliwości

138

Gdy Prawem na Seymie teraznieyszym w Roku mnieyszym pod tytułem – Dopełnienie Sprawiedliwości = zapadłym do rozsądzenia sporow prawnych między Ur. Sstą Owruckim z iedney, a Szlachtą Obywatelami Powiatu Owruckiego z drugiey Strony kilkudziesiąt letnim czasu przeciągiem toczących się, Sąd z pomiędzy Obywatelow Woiewodztwa Kijowskiego na nay pierwszych Seymikach wybrać się mianych złożony, determinowaliśmy; przeto warujemy, iż do Sądu pomienionego osoby w sprawę tę między Urodz: Starostą a Szlachtą Owrucką wchodzące obranemi bydź nie mogą, a w przypadku obrania, ci sądzić takowey Sprawy, że nie mogą postanawiamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey. Józef Korwin Kossakowski Bisk. Infl. y Kur. Koad. Bis. Wil. Jan Ossolinski Starosta y Poseł Drohycki deput. z prowincyi Małopolskiey. Antoni Łączkowski Poseł Wojdztwa Czergo deputowany z prowincyi Małopolskiey. Józef Zabiełło Poseł Xięstwa Żmudzkiego deputowany do Konst. Adam Rupeyko Sędzia Ziem. y poseł X. Ż.

344.

deput. do konst. z prowincyi W. X. L. Jan
Nepomucyn Zboinski P. Z. Dobrzyn
deputat. z prowincyi Wielkopol. Walenty
Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski
deputowany z prow. Wielkopolskiey.
Tomasz Nowowiejski Łowczy y Poseł
Wyszog. deputow. z prowincyi Wielkopol.
Józef Radzicki Podkom. y poseł Z. Zakroczym.
deput. do konst. z prowincyi Wielkop. m. p.
Post cujus constitutionis i. t. d.

A. Siarczynski –

136

188

345.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata

Warunek względem Xięstwa Siewierskiego.

POnieważ przez ustanowienie Xięgi Ziemiańskiey dla Xięstwa Siewierskiego, Obywatele Szlachta tegoż Xięstwa z Obywatelami Rzeczypospolitey w prerogatywach Ziemiańskich iednoczą się, ażeby więc toż wcielenie się Xięstwa Siewierskiego Obywatelów, równe swobody i prerogatywy Im czyniące, do rownych obowiązków Obywatelskich pociągało, stanowiemy, i mieć chcemy: ażeby prócz iuż zaiętych na Skarb Narodowy dochodów, Kommissya Skarbu Narodowego, wszelkie percepcye Dochodów publicznych iakoto: Cła, Czopowe, Papier Stęplowany, Tabakę, Opłatę od Rzezi, i inne urządziła; Kommissyi zaś Porządkowey Powiatu Krakowskiego zlecamy: ażeby ta, stosuiąc się do Prawa wyznaczaiącego Ofiarę Podatku Wieczystego z Dóbr Ziemiańskich, Duchownych i Mieyskich, podług Prawideł dla Kommissyów do Ofiary Dziesiątego Grosza przepisanych, z tegóż Xięstwa, bądź przez podawanie się Obywatelskie, bądź przez Lustracye dopełniła, Dymów i Ludności Konskrypcyą zrobiła, z których to Dymów bądź Mieyskich

346

bądź Wieyſkich, Podatek Podymnego w równey wielości opłacany będzie, iak w Powiecie Krakowſkim, do którego Juryzdykcyi Sądowniczey Obywatelſtwo tegoż Xięſtwa przyłączamy.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leſzczyc Skarſzewſki Biſkup Hełmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey. Kazimierz Konst; Plater Kasztel: Głu Trockiego Deputowany z W. X. Litt: do Konſtytucyi. Alexander Linowſki Po; W. Krak: Deputowany z Prow Małop: Jan Oſsoliński Staroſta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolſkiey. Antoni Ledochowſki Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopol: Jżf Zabiело Poseł z Xięſtwa Zmudzkiego Deputowany do Konſtytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziemſki i Poseł X. Z. Deput: do Konſty: z Prowincyi W. X. L. Celeſtyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poz. Deputowany do Konſtytucyi z Prowin: W. Pol: Walenty Sobolewſki Staroſta i Poseł Warſzawſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroc: Deputo: do Konſty: z Prowincyi Wiekopol: manu propria. Poſt cujus Conſtitutionis in Acta præſentia ingroſſationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii ſui quietatione, eſt extraditum.

~~Adam Skilski Del Crac~~

PUCHAŁA
mpr.

A. Siarczynski

Degi Kakowski

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris Talis:

Sprawiedliwość dla Szlachty niżey wyrażonych.

GDy Nam KROLOWI i STANOM Seymuiącym doniesiono iest przez Deputacyą wyznaczoną pod tytułem: *Przyspieszenie Sprawiedliwości*: iż Szlachta w Xięstwie Mazowieckim w Ziemiach Łomżyńskiey, Rożańskiey, w Parafiach Gąssowskiey, Sieluńskiey, Rzekońskiey Goworowskiey na Wsiach Chełsty, Cisk, Korczaki, czyli Klenczany, Damięty, Grabowo, Nogawki, czyli Mierzeiowo, Bobino, Stroniawy, Gierwaty, Daniłowo w Ziemi Łomżyńskiey w Powiecie Ostrołęckim, Rupino, Gołębie, Ogonowo, czyli Zagondowo, Grzymały, czyli Młynarze, Ochenki, Gierwaty, Modzele, Śledzie, Długołęka, Chołnowo, Rogale, Kocki, Chrzczągki w Ziemi Rożańskiey leżących, osiadłości swe Ziemskie z Nadań Xiążąt Mazowieckich ma i dzierży, a tylko z oboiętnych Przywileiów wyrazów pod Juryzdykcyą Proboszczów Płockich, oraz opłatę Onymże, i Kapituły Płockiey weszła, przeto znosząc takowe wątpliwe Przywileiów wyrazy, rzeczoną Szlachtę na Dobrach Ziemskich mieszkaiącą, z pod wszelkiey władzy Juryzdykcyi i Podatkowania Proboszczów Płockich i Kapituły wyimuiemy i odtąd taż Szlachta tak do Juryzdykcyi Kraiowey Ziemiańskiey, i wszelkich prerogatyw, iako i do podatku Publicznego należeć szczególnie ma, a w tym celu Xięgi w Sieluniu będące do Possessyi Szlacheckich reguluiące się przenieść do Kancellaryi Ziemskiey Rożańskiey, w przeciągu Dwoch Miesięcy od daty Prawa tego, pod przysięgą dozor nad

temiż Xięgami maiącego, nakazuiemy; Przy rozgraniczeniu zaś zdarzyć się mogącym między Wioskami i Okolicami Szlacheckiemi wyżey wspomnionemi, Przywileie, za iakiemi posiadaią i Dokumenta Własność Szlachecką Dziedziczną probuiące, za prawidło służyć maią. Nakoniec inne wszelkie Spory z okoliczności tey między Proboszczem Płockim i Kapitułą z iedney strony, a Szlachtą wyżey wspomnioną z drugiey strony dotąd zaszłe, wiecznie umarzamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W.K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Inst: i Kur; K. B. W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Generału Trockiego Deputowany z W. X. Litt: do Konstytucyi. Alexander Linowski P. W. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Dròhicki Deputowany z Prowincyi Maleypol. Antoni Ledochowski Wdzic: i Poseł Wodtwa Czergo Deputowany. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. Celestin Sokolnicki Stol: i Poseł Poznanski Deputowany do Konsty: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey mpp. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Z. Zakro: Deput. do Konst: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA

mpr.

A. Siarczyński

Legi Zembrzuski

138

349.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

Ad Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Oblata

Przyśpieszenie Obrania Kommissarzów Skarbowych Oboyga Narodów.

My KROL, za Zgodą STANOW Seymuiących, chcąc, aby Prawo w swoiey Exekucyi niezawodnie zachowane było, Elekcyą Kommissarzów Skarbowych Oboyga Narodów od Dnia Pierwszego Marca, Roku następnego Tysiąc Siedemset Dziewiędziesiąt Drugiego, nieodzownie determinuiemy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W.K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt. Litt. Marszałek Konfederacyi Wo. Xa. Litgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk: Infl: i Kur: K. B. W. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego Deputowany z W. X.

350.

Litt: do Konstytucyi. Alexander Linowski Po. Wo. Krak: Deputowany z Prow: Małop. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic: i Poseł Wodtwa Czergo Deputowany. Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytucyi. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Celestyn Sokolnicki Stol: i Poseł Poznanski Deput: do Konsty: z Prowincyi W. Polskiey. Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podko: i Poseł Z. Zakroczy: Deput. do Konst: z Prowincyi Wielkopol: mpp. Post cujus Constitutionis in Acta præsentis ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA

mpr.

A. Szarczyński

Lectum per Chrścicki.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Trigesima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitenealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Secræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius Eidem Officio Actisque Jllius Constitutionem infrascriptam obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis;

Zalecenie Kommissyom Skarbowym Oboyga Narodów.

GDy Prawem Seymu teraźnieyszego pod tytułem: *Zaręczenie wzaiemne Oboyga Narodów*: połączenie Skarbów iuż nastąpiło; w celu więc iak nayprędszego uskutecznienia tego Prawa, zalecamy Kommissyi Skarbu Litewskiego, ażeby szczególnie zatrudniła się rozrządzeniem Podatków tych: które w Miesiącu Decembrze i Styczniu wchodzić do Skarbu zwykły, tudzież wypłaceniem Woyska Kwartału Decembrowego, a to dopełniwszy, Kommissya Skarbu Litewskiego ma sporządzić rachunek Przychodów i Rozchodów od Daty wykalkulowanych iuż przez Deputacyą Rachunków, do Dnia Dwudziestego Stycznia Roku następuiącego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego, z którym to Rachunkiem taż Kommissya stanąć ma tu w Warszawie na Dzień Pierwszy Februarii tegoż Roku następuiącego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Drugiego: Stanąwszy zaś, Rachunek oddać do Deputacyi Examinuiącey, a sama w celu zapadłego Prawa z Kommissyą Skarbu Koronnego na tymże Dniu złączyć się obowiązana będzie. Taż Kommissya Skarbu Litt: wraz z Kommissyą Skarbu Koronnego dopełni wszelkiego rozrządzenia w Podatkach, według Prawa Seymu i Roku teraźnieyszego pod tytułem. *Porównanie gatunku Podatków w Koro-*

352

Koronie i w W. X. Litt:, co nastąpić ma przed wpływem nowych Podatków z Raty Marcowey, aby nowo wybrani Kommissarze z nich się Stanom Seymuiącym rachowali.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bis: Inf: i Kur: K. B W. Kazimierz Konst: Plater Kasztell: Głu Trockiego Deputowany z W. X. Lit: do Konstytucyi. Alexander Linowski Po. W. Krak: Deputowany z Prow Małop: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wodzic i Poseł Wodztwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopolskiey Jzf Zabieło Poseł z Xięstwa Zmudzkiego Deputowany do Konstytu: Adam Rupeyko Sędzia Ziemski i Poseł X. Z. Deput: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany z W. X. Litt: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski Deputowany z Prowincyi Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Zi: Zakroc: Deputo: do Konst: z Prowincyi Wiekopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, est extraditum.

~~Adam ... ...~~

RUCHAŁA
mpx.

A. Siarczynski

~~Lectum per Chrościcki.~~

140

358.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Tertia Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata

Rozgraniczenie Normalne w Wielkim Xięstwie Litewskim.

ARTYKUŁ I.

Skład Kommissyów Granicznych.

1mo. Chcąc ukrócić pienie w Sprawach Granic zakłóconych, zabespieczyć Dziedzicom i Possessorom Maiątki tychże, iakieybykolwiek były one natury, a w tym wszystkim spokoyności publiczney chcąc zaradzić skutecznie z oszczędzeniem krwi niewinney wylewu, którą Granice często zbroczone bywały; My KROL, wraz z STANAMI Skonfederowanemi na iednogłośne żądanie Posłów Wielkiego Xięstwa Litewskiego, stanowiemy Rozgraniczenie Normalne Dóbr wszelakiego gatunku, bez wyłączenia żadnych, całego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, a na ten koniec we wszystkich Woiewództwach, i Powiatach Seymikami nadanemi, między sobą oddzielonych, a składaiących się z Parafiów, właściwie do tychże należących dla każdego Kommissyą Graniczną udzielną naznaczamy.

2do. Każde Woiewództwo, czyli Powiat na dniu 14tym Lutego Roku 1792. zebrać się na Seymik, według Prawa maiący, po dopełnieniu innych Elekcyi na Urzędy nawet w nowych Powiatach, według osobnego Prawa, i po odbyciu Gospodarstwa mieyscowego czynności, Kommissarzów Granicznych wybierze *plu-*

354.

ralitate Wotów ſekretnych, ieżeliby na kogo iednogłośne nie naſtąpiło zezwolenie, a to podług naſtępuiących prawideł.

3tio. Rozciągłość Woiewództwa, czyli Powiatu, a w nich Parafii większa, czyli mnieysza liczba, wielość kłótni granicznych, i ſzachownic mnóſtwo Wſpoł-Obywatelom iednego Woiewództwa, albo Powiatu zebranym naydokładniey wiadome, decydować na każdym Seymiku będą powinny liczbę potrzebnych Kommiſsarzów, których w ogólności każden Seymik naymniey dwunaſtu wybierze, wyiąwszy Woiewództwo Witepſkie, ktoremu dosyć będzie trzech, i Woiewództwo Smoleńſkie, Xięſtwo Inflantſkie, niemniey Powiat Starodubowſki, które żadnych Kommiſsarzów Granicznych potrzebować nie będą.

4to. Wyżſza Kommiſsarzów liczba nad Osób 12. przez Obywatelów Woiewództwa, lub Powiatu za potrzebną uznana, powinna bydź zawsze w Progreſsyi Osób po trzy więcey pomnażana, to ieſt: 15. 18. 21. 24. i tak dalej, a to ſtosownie do Kompletów, które ſię niżey przepisuią.

5to. Kommiſsarzami bydź mogą od woli Obywatelów wybrani iednomyślnością, czyli większością ſekretnych głosów Senatorowie, i Urzędnicy własnego Woiewództwa, albo Powiatu, niemniey Senatorowie i Urzędnicy tych Woiewodztw, albo Powiatów, ktore ſwych Kommiſsyi własnych mieć nie będą, albo małey liczby Kommiſsarzów potrzebuią. Wreszcie i Obywatele nie Urzędnicy, byle każdy obrany Kommiſsarz z Stanu był Szlacheckiego, nie maiący żadney *Criminis* noty, i w Woiewództwie, czyli Powiecie, gdzie obranym zoſtanie, miał Poſseſsyą, a z Kommiſsarzów Porządkowych, ieżliby który na Kommiſsarza Granicznego był wybranym, na tego mieyſce Obywatele zaraz na Seymiku innego wybiorą.

6to. Doczesne to Urzędowanie, w którym potwierdzenie, albo odmiana, co lat dwie na Seymikach Elekcyinych Obywatelów woli zoſtawuie ſię zupełnie, nie będzie wymagało Przywileiów żadnych, i Kommiſsarze Graniczni wybrani, w *Laudum* Woiewodztwa, albo Powiatu ſwego Inſtrument upoważniaiący ich Urzędowanie mieć będą, w którym *Laudum*, w iakim porządku zapisanemi zoſtaną, w takim Starſzeńſtwo między niemi uważane bydź powinno.

7mo. Wybrani Obywatele na Kommiſsarzów Granicznych, zaraz na Seymiku Przyſięgę wykonaią przed zgromadzonemi Obywatelami Rotą, iako niżey.

8vo. Kompleta teyże Kommiſsyi Graniczney, każdego Woiewództwa, bądź Powiatu, będą troiakie, podług udzielnych obowiązków, które ſię niżey teyże Kommiſsyi Graniczney przepisuią, to ieſt: *Pierwszy* ze wſzyſtkich Osób Kommiſsarzów wybranych, który ſię nazywać będzie *plenum* Kommiſsyi; *Drugi* Komplet Appellacyiny z ſiedmiu koniecznie Kommiſsarzów ſkładać ſię maiący; *Trzeci* Wydziałowy z Osób Kommiſsarzów wybranych trzech, oprócz Arbitrów, iako niżey.

9no. W każdym z troiakiego rodzaiu Kompletów, *primus ex ordine*, gdzie Senatora nie będzie w *Laudum* Woiewództwa, albo Powiatu, zapiſany, prezydować ma, a oſtatni / *è medio* Kompletu uproszony Kommiſsarz, pióro i Protokuł trzymać będzie, w przypadku równości zdań, oſtatni z porządku, decyduiącego nie powinien mieć głosu.

/albo dopisany

10mo.

193

335.

10mo. Wszystkie Sprawy samego tylko rozgraniczenia tyczące się, nie zaymuiąc żadnych Sukcessyinych, Exdywizorskich, i o Akcorstwach odbywać się, i kończyć będą w Kommissyach Granicznych.

11mo. Każda Kommissya Juryzdykcyą swoią w Mieście Seymikowi przez Prawo naznaczonym, zaraz po obiorze siebie zafunduie, a trwałość nie dłuższa będzie, iak do 1. Maia, Roku 1797. Prędzey zaś będzie się mogła zakończyć, gdy Spraw Granicznych do rozsądzenia, w którym Powiecie nie stanie.

12mo. W przeciągu lat przepisanych, gdyby Kommissarz który zszedł z tego świata, na naypierwszym Seymiku Woiewództwo, czyli Powiat, dobierze innego na mieysce zmarłego, a kiedyby termin Seymiku był daleki, i w ciągu rozpoczętey pracy Sądów oddzielnemi Kompletami, ażeby Dzieło graniczne ze szkodą Obywatelów zatrzymane nie było przez śmierć rozrywaiącą Komplet, *plenum* nawet Kommissyi, chociaż z trzech - czwartych części wszystkich Kommissarzow złożone, iak nayrychley ostrzeżone przez Prezyduiącego w tym Komplecie, w którym zamrze Kommissarz, a do Miasta Seymikowego zebrane, tymczasowego Kommissarza obrać będzie mogło, którego Seymik naypierwszy potwierdzić, albo zmienić mocen będzie, i podobnie *plenum* na mieysce chorego obłożnie tymczasowego Kommissarza obierze, a tak wybrani Przysięgę wykonać maią dla Kommissarzow Granicznych przepisaną, i ostatnie mieysce, iako nowo przybyli, zasiędą.

13tio. Podobnie *plenum* Kommissarzów Granicznych wszystkich tymczasowego Kommissarza obrać będzie mogło w czasie rozpoczętych Sądów Wydziałowych, ieżeliby długa, a tym bardziey niebespieczna choroba Komplet rozrywała.

ARTYKUŁ II.

O Czynnościach poprzedzić maiących wyiazd Geometrów na Granice.

1mo. Prawo ninieysze nieodwłocznie po oblatowaniu onego do wszystkich Kommissyów Woiewódzkich rozesłane, a przez te po wszystkich Parafiach publikowane w treści, która wszędzie przez Plebanów, i Parochow ogłoszona będzie, ma moc pierwszych Uniwersałów ostrzegaiących, ażeby Obywatele mieli się wszyscy w gotowości do okazania Komornikom Granic swoich, ile możności pewnych, i wszędzie ugodzonych.

2do. Kommissya każda Graniczna, po ufundowaniu Juryzdykcyi swoiey w Mieście i czasie, iako wyżey, ponowi Uniwersałem ostrzeżenie powszechności Obywatelów Woiewództwa, czyli Powiatu swoiego, że przystępuie do exekucyi tego Prawa.

3tio. Do pierwszego Maia, Roku 1793. zostawuie się czas Obywatelom do zakończenia sporów granicznych przez ugodliwe Tranzakta, czyli przez decyzye Sądu przyiacielskiego polubownie obranego, a oprócz tego Sądu, albo ultymarnych Instancyi *in ordine* ostatecznego tylko Dekretu, kiedy zgodnie Strony do nich póyść zechcą, wszelkie Sprawy o Dyfferencye Graniczne

czne wyimuią ſię zupełnie z pod iakich bądź Juryzdykcyi Kraiowych, od Daty zaraz tego Prawa. A co ſię tycze Spraw między Miaſtami wolnemi a Poſseſsorami Królewszczyzn, czyli Adminiſtracyą Dóbr Stołu Naszego, lubo w czaſie przepisanym przez Prawo Sąd Zadworny przyimować i rozsądzać takowe mocen będzie; w Kategoryach iednak Granic rozpoznania, i uſtanowienia wiecznych, przez Remiſsy odſyłać będzie do Kommiſsyów Granicznych.

4to. Ażeby między Duchownemi a Ziemſkiemi, nawet i natury Mieyſkiey Dobrami, ſpory graniczne w tym czaſie wolnym, ułatwionemi bydź mogły, Władza Wykonawcza Nas KROLA, w Straży ſtarać ſię o to będzie, ażeby *beneplacitum* ogólne na Kray wyrobione, umocowało iak nayrychley Przewielebnych Biſkupów, i Wielebnych Opatów, niemniey Kapituły wszelkie, nakoniec Starſzeńſtwo Zakonne, ażeby Domy i Klaſztory oboiey Płci Osób Zakonnych, niemniey Plebani mogli Zamiany ſzachownic ugodliwie, bądź Kompromiſsami dopełniać.

5to. Obywatel każdy, iakieykolwiek natury dzierżący Dobra, bądź wieczyście, bądź doczeſnie, Duchowny, czyli Swiecki, z mocy Prawa niniey ſzego od czternaſtego Lutego począwſzy w Roku 1792. do dnia oſtatniego Lutego w Roku 1793. złoży w Kancellaryi Graniczney ſwoiego *respectivè* Woiewodztwa, albo Powiatu w Oryginałach, a chociażby i w Kopiach, wiernie, i co do ſłowa z Oryginałów wypisanych, z podpisem własney ręki na każdey Kopii, wszelkie Dokumenta do Granic tylko ſtosuiące ſię, czyli własnych, czyli cudzych Dóbr za Rewersami Regenta Aktowego złożenie, bądź w Oryginałach, bądź w Kopiach zaświadczaiącemi; Adminiſtracya zaś Dóbr Stołowych, i Plenipotenci Skarbowi, tam wszędzie w Woiewództwach i Powiatach, gdzie Dobra Ziemiańſkie graniczą z Ekonomiami Stołu Naszego, czyli z innemi Królewszczyznami, Oryginały Dokumentów Granicznych wszelkich, Rewizye Dóbr Stołowych, Luſtracye Królewszczyzn, Mappy i Inwentarze do Granic ſłużące *in Authentico* komportować będą; od czasu zaś rozpoczętego rozmiaru, wszelkie Dokumenta Graniczne, bądź w Oryginałach komportowane, bądź w Kopiach złożone *in fundis respectivè* Dóbr, do których ſtoſuią ſię, naydowac ſię będą powinny, a ſprzeciwieńſtwo ninieyszemu Prawa punktowi ſiedzeniem Wieży Niedziel ſześciu ukaranym będzie.

6to. Jeżeliby Obywatel który, w rożnych Woiewództwach i Powiatach był oſiadłym, albo dla Funkcyi publiczney oddalonym będąc, ſam osobiście nie mógł dopełnić obowiązku powyższego, ma przyſiądz w naybliższey ſobie Kancellaryi Ziemiańſkiey, ieżeli w Kraiu, albo w iakiey bądź Kancellaryi, ieżeli za Granicą, na wierne zalecenie poſłuszeńſtwa temu Prawu Plenipotentom użytym, a urzędownie umocowanym, i iako wiernie Plenipotentom tymże, Dokumenta wszelkie zaleci komportować, a przy złożeniu świadectwa takowey Przyſięgi wykonaney, ciż Plenipotenci dopełnią względem złożenia, cokolwiek obowiązkiem Pryncypałów tychże ieſt w powyższym punkcie.

7mo. Kancellarye Kommiſsyów Granicznych wzaiemnie ſiebie oſtrzegać powinne będą, względem Dokumentów przez Obywatelów złożonych, a do Dóbr cudzego Powiatu reguluiących ſię, i podobnie Obywatelów informować.

8vo.

8vo. Złożenie w Kopiach, iako wyżey, Dokumentów Granicznych, wymagać będzie konieczney Komportacyi ſamych Oryginałów *in fundis* przed Sądem Kompletu Wydziałowego, a czy to w Kancellaryi Kommiſsyi Granicznych każdego Woiewództwa, albo Powiatu, czyli przed Sądem Kompletu Wydziałowego Przyſięga na realną Komportacyą, podług Aryngi poniższey dokonaną będzie przez Obywatelów, czyli tychże umocowanych prawnie Plenipotentów, przez umocowanych od Skarbu, i Adminiſtracyi Dobr Stołu Naszego, przez kapitularną Osobę, co do Dokumentów *ex Archivo Diæcesano*, i przez Osobę Magiſtratową, co do Dokumentów Mieyſkich.

9no. Każdego Woiewództwa, albo Powiatu, dawniey inſtrumentowani Komornicy, naukę i praktykę Ziemiomierſką poſiadaiący, użytemi wszyscy będą, ile Woiewództwo, czyli Powiat, potrzebować onych będzie, według naſtępuiacego Punktu; ieżeliby zaś Kommiſsya Graniczna każdego Woiewództwa, albo Powiatu, tyle ſubiektów nie znalazła, ile potrzebować będzie, do Nas KROLA w Straży odwołać ſię powinna będzię przez Memoryał, abyśmy bądź z Szkół publicznych, bądź z Korów Artylleryi zdatne, wybrawszy ſubiekta, wszędzie, gdzie do Kompletu potrzebnych Komorników, Geometrów zabrakuie, takowych nadeſłali.

10mo. Liczba Kommiſsarzów Granicznych, w iakiey ci przez Obywatelow każdego Woiewództwa, czyli Powiatu, wybranemi będą, decydować powinna liczbę Komorników, Geometrów, a to w tey proporcyi, ażeby, ile Kompletów (będzie) z trzech Osób, na iakie Kommiſsye Graniczne podzielone będą do rozsądzenia ſporow granicznych, tyle Komorników, Geometrów, było, a nad wzwyż wymienionych, w każdym Woiewództwie, czyli Powiecie, po dwóch bydź powinno przynaymniey zbywaiących, dla zaſtąpienia mogącego zachorować, albo umrzeć w czaſie pomiaru, i dla przypadku oddalenia źle dopełniaiącego ſwóy obowiązek.

11mo. Dla dopełnienia tego wſzyſtkiego, co w powyższych Punktach pomieszczonym zoſtało, ponieważ przytomności nieprzeſtanney Kommiſsyi Graniczney w Mieście Seymikowym potrzeba będzie, *plenum* Kommiſsyi każdego Woiewództwa, czyli Powiatu, po zafundowaniu Juryzdykcyi ſwoiey, tak zmownie, czyli przez losy rozdzieli czas całoroczny zaſiadania między ſiebie, ażeby bez żadney przerwy, trzech zawsze było Kommiſsarzów przytomnych.

12mo. Każda czynność Kommiſsyi Graniczney w Komplecie trzech Osob w Mieście Seymikowym przytomney, *unanimitate*, czyli *pluralitate*, decydowana bydź powinna, z zapisaniem wſzyſtkiego regularnym do Protokułu, ktory ieden z Kommiſsarzow trzymać będzie, a ktory Protokuł przez Komplet kończący ſwoie ſiedzenie, Kompletowi przybywaiącemu, zdany bydź powinien, po podpisaniu owego przez wſzyſtkich ich Kommiſsarzy z mieyſca Juryzdykcyi oddalaiących ſię.

13tio. Regent Aktowy, przez *plenum* Kommiſsyi *pluralitate* Wotów ſekretnych wybrany, który przez cały ciąg Kommiſsyi Graniczney powinien bydź ieden, z Miaſta Seymikowego oddalać ſię nie będzie, dla potrzebnego w każdym czaſie przyimowania Komportacyi Dokumentów, w Oryginałach, bądź w Kopiach

składanych, za Rewersami przez tegoż Regenta wydawać się zawsze maiącemi, dla wprowadzenia do Aktów Granicznych Dokumentów, przez Obywatelów wnaszanych, i Extraktami wydawania tym, którzyby onych żądali, dla dozoru nakoniec całego *Archivum* Granicznego.

14to. Regent Aktowy wzwyż wspomniony, po wybraniu siebie z pomiędzy Obywatelów dobrze osiadłych, Przysięgę wykoną na wierne wypełnianie wszelkich obowiązków, podług Roty poniżey przepisaney, a dla pomocy będzie tenże mogł przybierać dla siebie Vice Regentów i Namieśników Aktowych według potrzeby, za których wierność, iako też za beśpieczeństwo całego *Archivum*, sam będzie w odpowiedzi.

15to. W czasie od pomiaru i Sądownictwa wolnym, to iest: od pierwszego ufundowania Juryzdykcyi, przez *plenum* Kommissyi Graniczney do 1go Maia, Roku 1793. Kompleta szczególne teyże Kommissyi, bez przerwy w Mieście Seymikowym przytomne, wszelką gotowość do pomiaru Granic przysposobią, a na ten koniec od Władzy Wykonawczey Nas KROLA w Straży dopraszać się będą nadesłania prętów sznurowych żelaznych iednakowych co do miary, ażeby podług takowego wzoru wszędzie równego, wcześnie Komornicy przysposobili się na sznury i połsznurki żelazne, które Kommissye Graniczne weryfikować nie omieszkaią, ażeby z nadesłanym wzorem, iak nayregularniey były stosowne.

16to. Sprowadzenie Mappów szczególnych przez każdego Komornika Geometrę Wydziałowego, sporządzonych na ogólne Woiewództw, czyli Powiatów, a z tych uformowanie Mappy Prowincyi całego Xięstwa Litewkiego, gdy iednakowey także miary potrzebuie, podobnie Kommissya Graniczna każdego Woiewództwa, czyli Powiatu, szukać u Władzy Wykonawczey Nas KROLA w Straży będzie Skali sobie nadesłaną bydź maiącey, i dopilnuie, ażeby podług teyże Geometrowie wszyscy, swoie szczególne regulowali Skale.

ARTYKUŁ III.

Obowiązki Kommissyów w czasie pomiaru.

1mo. Przed 1. Maia Roku 1793. Tygodniami dwóma, Kommissya Graniczna w tym Komplecie Osob trzech, na których z kolei wypadnie; bytność w (mieyscu) Seymikowym na ten czas, obwieści *plenum* wszystkich Wspoł-Kommissarzów o potrzebie ziechania się do Miasta Seymikowego, a to *plenum* zgromadzone Tygodniem przed 1. Maia Roku 1793. ponowi Uniwersałem swoim ostrzeżenie Obywatelów swego Woiewództwa i Powiatu, względem gotowości do pomiaru, wpisuiąc dla wiadomości powszechney do tegoż Uniwersału *respectivè* Parafiów, które do którego Komornika Wydziału zdeterminowanemi zostały, i koley, którą Geometra każden uważać będzie powinien w dopełnieniu obowiązku swego.

2do. W sam dzień 1. Maia Roku 1793. z wyprawionych Komorników, każden w naypierwszym maiątku swego Wydziału rozpocząć pomiar Granicy powinien będzie, podług Artykułu następu-

ſtępuiącego Prawa tego Normalnego rozgraniczenia, którego Exemplarz drukowany każdemu Komornikowi swemu, każda Kommissya Graniczna dać będzie powinna.

3tio. Po wyſłaniu Komorników, Kommiſsye Graniczne tak równie kontynuować swe zasiadanie będą z kolei między Kommissarzami, iak ta do daty 1. Maia Roku 1793. uważaną była, aby przytomność w Kommiſsyi zawſze Osób trzech bez Limity naymnieyſzey i (przerwy) rezolwowała przypadki zdarzyć ſię mogące Komornikom, i przez tych donaſzane, aby nakazywała mocą ninieyſzego Prawa Właścicielom i Poſsessorom opornym posłuſzeńſtwo onemu, rekwizycye o *brachia Militaria* w przypadku oporu czyniła, i to wszyſtko dopełniała, co w naſtępuiących Punktach ieſt poſtanowionym względnie obowiązków Kommissyi Graniczney przepisanych.

4to. W czasie pomiaru przyſłane od Komorników Rapporta, względem nalezionych przez tychże dyfferencyów, oraz Mapki szczególne Kommissya Graniczna Regentowi Aktowemu oddawać powinna będzie, z pilnością nad tym, aby porządnie ów Regent te wszyſtkie układał, podług repartycyi Parafiów do Wydziału każdego Komornika determinowanych.

5to. W czasie tymże i przez cały ciąg pomiaru, odbierać będzie Kommissya Graniczna zaſkarżenia Obywatelów na Komorników, ieżeli ci dawać będą do tego powody i sprawiedliwosci dokładney wymiaru nie ubliży, iuż przez upomnienie, iuż nawet przez odsądzenie od Pensyi, i oddalenie od roboty przeſtępuiących, z przeciągnieniem kar nawet osobiſtych Wieży, albo wskazów na maiątek tychże, ieżeli przewinienia przykładnego wyroku potrzebowałyby, i szkody udziałane powrócenia tychże wymagałyby.

6to. W zdarzoney Sprawie Obywatela z Komornikiem wydziwiaiącym albo na szkodę czyią przekupionym przez drugiego, bądź wymagaiącym nieſłusznie tak od Obywatelów, iako też tychże Poddanych datku, ieżeliby osobiſtości Komornika Kommissya potrzebowała do explikacyi, nie inaczey od roboty odrywać też będzie powinna, iak zsyłaiąc innego na mieysce obwinionego, aby pomiar spoźnienia w potrzebnym pospiechu nie cierpiał.

ARTYKUŁ IV.

Przepis dla Komorników Geometrów.

1mo. Komornik Geometra każdy, bądź przez Podkomorzego swoiego Powiatu wybrany i inſtrumentowany dawniey, bądź od Władzy Wykonawczey przyſłany, po odbytym examinie przez wyznaczonych od Szkoły głowney examinatorów i świadectwie sobie danym, iako naukę mierniczą posiada, po wykonaniu Przysięgi rotą poniżey umieszczoną przed Kommissyą Graniczną tego Woiewodztwa, albo Powiatu, przez którą do pomiaru użytym zoſtanie, i po zweryfikowaniu akkuratności Sznura i ſkali zgadzać ſię punktualnie maiących z przyſłanemi od Nas KRÓLA w Straży wcześniey, aniżeli na dniu 1. Maia Roku 1793. rozpocznie Dzieło obowiązku swoiego, obwieści Tygodniem Possessora Dobr, i z tymże graniczących na koło, od których

359.

pocznie robotę, aby gdzie, iuż do wycinania Trybów, iuż do wysadzania Rectiliniów, i do ciągnienia sznura potrzebni będą do pomocy, znaydowali się na Granicy Ludzie, iuż ażeby, bądź Dziedzic, bądź Possessor, czyli Plenipotent pokazał też Granicę i podobnie zawsze Tygodniem pierwey Komornik Geometra każdy obwieszczać będzie tego, którego maiątek następnie ieden po drugim odgraniczać onemu z kolei przyidzie.

2do. W zwyż rzeczoney kolei, Komornik każdy uważać ściśle będzie według przepisu sobie od Kommissyi Graniczney podanego, a ta podług Wydziałów, na iakie się podzieli, wpisze każdemu Komornikowi z Taryffy wyięte Parafie, i w tychże maiątki, z uwagą na to, aby przeskakiwania nie było: Y taką koleią szły Dobra i maiątki, w iakiey aktualnie znayduią się iedne koło drugich sytuowanemi.

3tio. Ziechawszy Komornik Geometra *ad fundum* maiątku naypierwszego, ieżeli na piśmie oddane mieć sobie będzie zaświadczenie przez wspoł graniczących podpisane, iako żadney między sobą nie maią dyfferencyi, póydzie ze sznurem wzdłuż teyże przez Dziedzica, bądź Possessora, bądź tychże Plenipotenta, bądź nakoniec przez Włościan okazaney, przemierzaiąc każdey ściany długość, i zarazem Kopce dawne, ieżeli popsute odnawiaiąc, w tych wszakże tylko mieyscach, gdzie dawne czyli popsute znaydzie, a nowe wysypuiąc nie daley ieden od drugiego, iak o pięć sznurow, a w każden nowy Kopiec materyał trwały, zepsuciu nie podległy wkopuiąc, na Angułach, gdzie potrzeba będzie, sypać ma Komornik Kopce wyższe, a to wszystko na ziemi, uczyniwszy w około pierwszego maiątku, ktory przemierzać począł, przeniesie podług Skali sobie wydaney, i w czasie, iako niżey, na Mappę, wyrażaiąc na niey długość Duktów Granicznych, miarę Angułów, mieysca Kopców, tak starych, iak nowych, brzegi Iezior, ieżeli te czynić będą Granice, biegi Rzek i Rzeczek, pozycyą Miasta, Miasteczka, Wsi, Dworu, podług położenia tychże przez domiar do nich, czyli też przez intersekcye, a całey Granicy oprócz tego dokładną obwodnicę opisze.

4to. Odgraniczywszy iednę Maiętność, tym samym sposobem odgraniczy i drugą, oraz te wszystkie, ktore w swoim Wydziale mieć będzie w mieyscach iednak, gdzie między Wydziałem iednego Komornika, a Wydziałem drugiego w iednym Woiewodztwie, czyli Powiecie będzie Dukt Graniczny niesprzeczny do prowadzenia, Komornik iednego Wydziału wezwie Komornika drugiego Wydziału, i wspolnie Dukt między Dobrami niesprzecznie graniczącemi międzу sobą poprowadzą, oraz to wszystko, co w Punkcie wyższym wyrażono, dopełnią.

5to. W mieyscach, gdzie Granice Dobr przez iednego Wydziału Komornika wymierzonych wchodzą w Woiewodztwo Sąsiedzkie, albo Powiat, Komornik tego Woiewodztwa, albo Powiatu, z Komornikiem drugiego Wydziału, bądź też i Powiatu, lubo wspólnie niesprzeczną poprowadzi Granicę, i iako wyżey Kopcami ią oznaczy, rzeczoną iednak Granicę do swoiey Mappy ten Komornik wciągnie, w ktorego Wydziale *Fundum* Dobr mierzonych leży.

6to. Gdzie ściany Dóbr we dwóch sąsiaduiących Woiewodztwach, albo Powiatach leżących, są zarazem Granicą tychże Woiewodztw,

wodztw, albo Powiatów, podobnie Komornicy Wydziałów *respe-*
ctivè swoich, wspólnie taką Granicę niesprzeczną obmierzą i
każden rzeczoną Granicę, iako Woiewodzką, czyli Powiatową
na Mappę Wydziału swoiego wciągnie.

7mo. W Woiewodztwach i Powiatach Pogranicznych, gdzie *respectivè* Wy-
działów swoich Komornicy prowadzić będą Dukta Granic z inne-
mi Państwami stykaiących się, maią być ostrożni, ażeby nie u-
czynić nowey kwestyi w Granicach Narodowych, i prowadzić ciż
Dukt będą powinni, według znaków Granice Kraiów Rzeczy-
pospolitey determinuiących, nie sypiąc żadnego Kopca nowego, ani
Słupa żadnego nie wkopuiąc tam, gdzie onego nie było; gdzie zaś
znalezionemi będą Kopce, albo Słupy dawne nie odnawiaiąc tych
bez zniesienia się z Dziedzicem, albo Possessorem graniczącey
cudzego Państwa Ziemi z Possessyą Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

8vo. Gdzieby między Granicami Wielkiego Xięstwa Litewskiego, a Są-
siedzkiemi była Granica w dyfferencyi, maią Komornicy *respecti-*
vè Wydziałów swoich, takowe pod dyskwizycyą będące mieysca
obmierzyć tylko za zgłoszeniem się do Graniczącego, bez sypa-
nia, albo stawienia znaków Granicznych, kontynuiąc daley pracę
tam, gdzie sprzeczki nie ma, a o dyfferencyi każdey znalezioney
podobnego gatunku, Komornik każden *respectivè* swoiey Kommissyi
Graniczney rapportować będzie winien z przyłączeniem Mapki,
i tak dokładnym opisaniem rodzaiu teyże dyfferencyi, aby Kom-
missya Graniczna w obiekcie takowey donieść iak nayrychley i iak
naydokładniey mogła Władzy Wykonawczey Nas KROLA w Stra-
ży o teyże znalezioney dyfferencyi, którey przez Negocyacye za-
radzić będzie Naszym staraniem.

9no. W obiekcie zadysputowanych Granic między Wielkiem Xięstwem
Litewskim, a Xięstwem Kurlandzkim, nie pierwey Komornicy
Wydziałów pogranicznych z Kurlandyą na dyfferencye do prze-
mierzenia tych ziadą, aż kiedy Possessorow Dóbr Kurlandzkich
ostrzegą, aby się na Granicy znaydowali, i albo wspólnie z uży-
temi przez Obywatelów Kurlandzkich, obydwa Dukta Graniczne
przemierzą, albo w niebytności Geometrów Kurlandzkich, sami
całą robotę dopełnią, i Mapki do swych *respectivè* Kommissyów
odeszlą.

10mo. W żadnym przypadku, Komornik zatrzymywać się w robocie,
do którey iest wyznaczonym, nie może; gdyby zachorował, albo
umarł, inny Komornik zaraz na tegoż mieysce przez Kommissyą
Graniczną *respectivè* Woiewodztwa, albo Powiatu, gdzieby tako-
wy przypadek zdarzył się, posłanym być powinien; a nadto ka-
żdy z Komorników do pomiaru Granicy aktualnie użyty, dobrać
sobie będzie mogł Applikanta, nabytą w Szkołach Teoryą posia-
daiącego nauki pomierczey, którego Kommissya Graniczna użyć
też będzie mogła na mieysce zmarłego Komornika, po odbytym,
iako wyżey, examinie i wykonaney Przysiędze.

11mo. Oprócz choroby, a tym bardziey śmierci Komornika, ażeby Po-
miar Normalny przez nieprzewidziane przeszkody zastanowionym
nigdy nie był, mieć chcemy: 1. Aby ziechawszy na prowadzenie
Duktów Komornik, kiedyby pomimo obwieszczenia Possessorowi
uczynionego, nieznalazł tenże gotowości, i pilności do okazania
Granicy przez Dziedzica, bądź Possessora, bądź Plenipotenta,
miał Prawo przyległych Wiosek, Gospodarzów obydwu Maiętno-
ści z sobą graniczących wezwać, i za okazaniem przez tychże

Granicę wyprowadzić i przemierzyć. 2. Kiedyby i Wioski, czy to z zakazu Pańskiego, czy przez własne nieposłuszeństwo, do okazania Granicy, przystawić Gospodarzów nie chciały, aby Komornik doniosł zaraz o tym Kommissyi Graniczney swoiego Woiewodztwa, albo Powiatu, a ta nieodwłocznie zesłała *brachium Militare* do Wiosek opornych, którego *brachium* Kommendy naybliższe o nie rekwirowane odmawiać nie będą powinny nigdy Kommissyi. 3. Aby w przypadku dyfferencyi w Granicach, czy to ieden Komornik w swoim Wydziale, czy Komornicy dway w Wydziałach oddzielnych, Dukta zaprzeczone obeszli, też na Mapki pownaszali, i dokładny Rapport o znalezioney dyfferencyi do swych Kommissyów Granicznych odesłali, a to wszystko dopełniwszy, dalszy obwód Granicy kontynuowali. 4. Aby nakoniec Komornik każdego Wydziału, bądź dobrowolnie, bądź poniewolnie wyprowadziwszy Dukt Graniczny przez Włościan obostronnych okazany, ieśli ten pod żadną nie podpada kwestyą, Kopce usypał, podług powyższych przepisów i Mappę sporządził, niemniey obwodnicę opisał, a takowa Granica wieczną być ma między Dziedzicami, czyli Possessorami.

12mo. Gdzie Komornik znaydzie Granicę Dóbr, bądź pomieszaną, bądź zakwestynowaną z powodu szachownic, takowe wszystkie bez opuszczenia naymnieyszey, bądź sam, ieżeli w swoim Wydziale one znaydzie, bądz z drugim Komornikiem, ieżeli też szachownice we dwóch Wydziałach znaydą się, wymierzy, albo wymierzą, z dystynkcyą dobroci gruntu i tego wszystkiego, co pomnażać może szacunek iedney szachownicy nad drugą, chociażby co do miary nie wiele różniły stę, a po dopełnieniu tego, Właścicielom proponować będą, albo będzie zamianę w proporcyi obszerności i dobroci, nie zważaiąc iakieybykolwiek były te Dobra i Posseassye natury, a za skłonieniem się Właścicielów Ziemiańskich do zgody, przez zamianę, podług Aktu ugodliwego między temiż Właścicielami podpisanego, linia Graniczna zdeterminowaną, okopcowaną, i na Mappę wciągnioną zostanie. W przypadku zaś nie zgodzenia się Własicielów na zamianę, obmierzonych tylko szachownic Mapki do Kommissyi Graniczney *respective* swego Woiewodztwa, albo Powiatu Komornik każden odeśle.

13tio. Gdzie się zdarzy, że Dziedzic iedney Maiętnosci, trzyma cudzą ościenną, bądź w zastawie, bądź Dekretem Exdywizyi dożesney sobie przyznaną, a Dziedzic tey zastawioney, albo exdywidowaney Possessyi, ani sam, ani przez Plenipotenta do okazania Granic nie stanąłby, Komornik nie spuszczaiąc się na iednostronne ukazanie Granicy przez Dziedzica faworyzować sobie mogącego, ma wezwać Ludzi Gospodarzów z Wiosek przytykaiących, tak Dziedzicznych, iako też Zastawnych, czyli Dekretem Exdywizorskim przysądzonych, i według tych okazania Granice przemierzyć.

14to. Gdzie rozgraniczane będą Dobra Dziedziczne z Królewszczyzną, bądź Stołową, bądź dożywotnią, bądź Emfiteutyczną, tam zesłany od Administracyi, albo Dworzanin Skarbowy przy Possessorze, gdzie z Dobrami Duchownemi, z Possessyami Po-Jezuickiemi, wreszcie i z Possessyą terrytoryalną Miasta szłaby ta wspólna z Dziedzictwem Szlacheckim Granica, sami Possessorowie, czy Plenipotenci ich prowadzić Komorników będą; a gdyby tych nie było, Wsie chociażby nawzaiem przytykaiące się, wezwane do

197

362.

do okazania Granicy koniecznie bydź powinny, albo z pomocą Woyskową przynaglone, ieżeliby Komornik oporu doświadczył ze strony Włościów, osobliwie Dóbr, bądź Królewskich, bądź Duchownych, bądź Mieyskich.

15to. Gdzie Granica będzie między Maiętnością Dziedziczną, a Królewszczyzną w Possessyi tego, czyia iest Maiętność Dziedziczna zostaiącą, takowey Granicy Possessor, ani iako Dziedzic, ani iako Dzierżawca Królewszczyzn, ani iako Emfiteuta, i nietylko sam, ale nawet i Plenipotent iego, okazywać Komornikowi nie będzie mógł w niebytności pewnych Dokumentów też Granicę oznaczaiących, lecz Gospodarze Wsiów iuż Dziedzicznych, iuż Królewskich, między sobą graniczących.

16to. W Dobrach, których Dziedzice są maloletniemi pod opieką, lub *impotentes* pod kuratelą, Opiekunowie i Kuratorowie sami, czyli przez umocowanych od siebie, w Dobrach zaś pod Dożywociem Kobiet będących, Dziedzice sami, lub przez Plenipotentów, Granice okazywać maią Komornikowi, a w niebytności tych Plenipotentów, prawnie umocowanych, prowadzony będzie przez Włoście obustronne.

17mo. Dobra na Exdywizyę, bądź doczesne, bądź wieczne odesłane, a przed wyiazdem Komorników nie exdywidowane, co do obwodu generalnego tylko, i Granic z ościennemi wymierzone i okopcowane będą.

18vo. Gdzie Okolica Possessyi Szlacheckiey przyidzie do rozgraniczenia, Komornik bez mitrężenia czasu podziałem sznurów, między szczególnemi Dziedzicami teyże Okolicy, obwód sam szczególnie obmierzy, i Kopcami tenże osypie; gdzieby zaś wewnątrz były w tychże Okolicach Szlacheckich, zakłócenia w Miedzach granicznych, te szczególnie przemierzy, i na Mappę wciągnąwszy, do Kommissyi odeszle, końcem rozsądzenia przez Komplet Wydziałowy, w czasie swoim.

19no. Gdzie Lasy są wspólne, do kilku Dziedziców należące, takowych obwód tylko graniczny wymierzy Komornik, a Kopcami nieinaczey osypie, iak kiedy wszyscy Wspólnicy, których wprzód obwieścić powinien będzie, odgraniczenia wiecznego potrzebować zechcą; w przypadku albowiem, iżby który z Wspólników, wydziału dla siebie potrzebował Lasu, obwód szczególnie przemierzony przeniesie na Mappy, i też do Kommissyi Graniczney odeszle z Rapportem wyszczególniaiącym. 1mo. Czyli Las wspólny iest między Współ-Dziedzicami Gruntu pod lasem będącego, którego Exdywizya, bądź całkowita, bądź przez iednego żądaną byłaby. Albo 2do. czyli Ziemia pod lasem będąca wspólnym do Dziedzictwa cudzego należy, lub do własności publiczney w Królewszczyznach, czy to Stołowych, czy Dożywotnich, czy też Emfiteutycznych, a wstępy szczególnie do lasu bez Prawa, do Ziemi należałyby się innym Obywatelom.

20mo. Jeziora, bądź wspólne, bądź wstępne, podobnie przez Komorników uważanemi bydź powinny, i każde z takowego gatunku Jezioro, czy to na Granicy będące, czyli też wewnątrz Maiętności sytuowane, przez każdego Komornika w około obmierzone bydź powinno, z wiadomością, iak wiele toni, iaki gatunek Ryby poławia się.

21mo. Miasta wolne wszędzie w swoich *respective* Wydziałach Komornicy, co do tychże Miast Territoriów, w iakiey obszerności

 one

363.

one znaydą, odgraniczą od innych Possessyów, iuż Dóbr Dziedzictwa publicznego, w których się te nayduią, iuż Maiątków udzielnych, acz do Miast tychże należących, lecz natury Ziemskiey będących, iuż od Włościów dziedzicznych tych Panów i Dziedziców Ziemskich, którzyby Osadę Miasteczkową wolnością nadali, i *Territorium*, takowemu Miasteczkowi oddzielili.

22do. Gdzie Komornik znaydzie u Właściciela Maiątku, albo Possessora Mappę, bądź z rozkazu tegoż sporządzoną, bądź Sądownie approbowaną tam, gdzie Maiątek exdywidowany został po między Kredytorów; dla ukrócenia roboty, a zatym i przyśpieszenia skutku, będzie mogł tylko w wybranych przez siebie mieyscach weryfikować, ieżeli akuratnie iest zrobioną, czyli też przez linie dwie węgiami prostemi krzyżuiące się, a od Granicy do Granicy dyrekcyą kardynalnych wiatrów przecięte konfrontować z aktualną Ziemi pozycyą, a znalazłszy, że są z wymiaru akkuratnego zrobione, bez przemierzenia nowego, takowe Mappy do swoiey wprowadzi, wyiąwszy iednak: 1mo. Jeżeli obwód graniczny nie będzie w iakich mieyscach zadysputowany, bo w ów czas powinien będzie sam przemierzyć dyfferencyą, podług powyższego opisu. 2do. Jeżeli Granica, lubo pewna, znaków iednak dawnych odnowienia, i Kopców cale nowych sypania potrzebować będzie; a w ów czas przechodzić będzie powinien ze sznurem dla dopełnienia, względem odległości Kopca od Kopca, wyżey postanowionego Prawa.

23tio. Gdzie Granica niesprzeczna idzie Rzeczką, albo ruczaiem, tam wszędzie Komornik akkuratnie wymierzy bieg oney, a bądź sam ieden, bądź z Komornikiem drugiego Wydziału, sypać będzie, albo będą Kopce na brzegach obudwóch tey Rzeczki, czyli ruczaiu tak, aby z każdey strony odległość Kopca od Kopca była, podług powyższey determinacyi.

24to. Gdzie Rzeka spławna odgranicza iednę Maiętność od drugiey, tam podobnie w swoim biegu, wymierzoną ta akkuratnie będzie przez Komornika każdego z wysypaniem Kopców na obydwóch brzegach, iak wyżey opisano; a chociażby taż Rzeka spławna przez Maiętność przechodziła, Komornik wzdłuż oney przeydzie sznurem dla umieszczenia na Mappie generalney całego teyże biegu.

25to. Jeżeliby przez Komornika znalezione były na Granicy Bagna, czyniące dyfferencyą między Właścicielami dla tego tylko, iż niepodobieństwo sypania Kopców, albo zatwierdzenia pewnych znaków nie determinowaną czyniło Granicę, obwód onego obeyść będzie powinien, i całą Bagna sytuacyą wnieść na Mappę, a tę do Kommissyi Graniczney odesłać.

26to. Wszędzie Komornik Granicę wymierzaiący, perswazyami starać się będzie nakłaniać Właścicielów, ażeby w suchych mieyscach i Lasach, raczey liniami prostemi, aniżeli krętemi szła Granica, i na ten koniec powinnością iego będzie, gdy Strony zezwolą, aby proste linie, z iak nayściśleyszą kompensacyą, prowadzone były, ile możności iak naymniey Angułów pomnażaiąc.

27mo. Kopce ordynaryine na Granicach bocznych wysokości bydź powinne sążnia, a trzy sążnie mieć w około u spodu okręgu, piętowe zaś wysokości łokci cztery, a u spodu w około łokci 12. ile zaś pięt Granic schodzących się będzie, tyle takich Kopców w kątach pięty każdey wysypać będzie powinien Komornik, ieżeli gdzie ich nie znaydzie, albo dawne odnowienia potrzebować będą,

będą, od woli zaś będzie każdego Właściciela, ieżli na to expensować zechce, zamiast Kopców, Słupy kamienne, albo murowane stawiać, dla uczynienia tym pewnieyszą Granicy: podobnie od woli Właściciela każdego będzie zakopywać w górze każdego Kopca Słup drewniany, z narzniętym na nim numerem Kopca takim, iaki z kolei od każdey pięty na Mappie zaznaczonym zostanie; mogą też bydź od woli Właściciela miasto słupów drewnianych, kamienie wielkie z narzniętym numerem, a w Kopcach piętowych zakopywane Tablice miedzianne, z napisem Roku, Miesiąca i Dnia, wysypanego Kopca, i Dziedzica Ziemi, co wszystko wyszczególnić, i opisać w obwodnicy będzie powinien Komornik.

28vo. Na błotach i bagnach obszerności znaczney, gdzieby Znaków granicznych nie było, Granica prostemi liniami zdeterminowana będzie w podziele błota, albo bagna, na części między wszystkich współgraniczących, a Właściciele graniczący z sobą owym bagnem, wzaiemnym sumptem wybić Kanał graniczny obowiązanemi są. Jeżeliby iednak która Strona do sumptu przyłożyć się nie chciała, i tego oporu dowód był w niepodpisaniu Konwencyi dobrowolney do rąk Komornika Geometry oddaną bydź maiącey, Kopce przez Komorników wysypane bydź powinny na obu brzegach bagna dla znaków, zkąd i dokąd linia prosta Graniczna ma swoią dyrekcyą. Gdzieby zaś załamywać się musiała linia na bagnie samym, tam w Angule każdym, pod Kopcem dno mocne palami powinno bydź za staraniem Komornika, a kosztem opieraiącego się Kanałowi Właściciela zrobione takie, aby Kopiec nad bagnem wyniesiony, widzialnym i znacznym był Granicy znakiem.

29no. Oprócz zupełney pomocy we wszystkim Komornikom udzielaney, Właściciele Dóbr i Possessorowie powinni będą nie odmawiać wygody tymże Komornikom, którey wszakże każden Komornik nie ma pretendować, iak dla siebie i Applikanta, oraz służącego, i na koni parę.

30mo. Komornik każden czasu letniego i pogody nie powinien używać, iak dla wypełnienia obowiązku przemiaru, śpiesząc, ile będzie mógł, pracę rozgraniczenia, iuż w przemiarze Granic, iuż w osypywaniu tey Kopcami, słotne zaś i niesposobne do pracy dni obracać będzie na rysowanie Mappów, i opisywanie obwodnic, albo w domach Właścicielów, ieżeli ci zezwolą, albo w Mieście Seymikowym, gdzie Kommissya Graniczna przebywać, z mocy niniejszego Prawa, będzie.

31mo. Zaden Komornik przed dopełnieniem zupełnym przemiaru Granic w całym Wydziale sobie naznaczonym, obeymować się nie będzie mógł prywatnym obowiązkiem przemiaru wewnątrz Maiątków, oprócz Rzek spławnych, i takiemi bydź mogących, Miast i Dworów, które w ciągu obchodu granicznego, czy to przez linie domiercze, czyli przez Intersekcye wprowadzać na Mappy powinien; a po skończoney nawet z powołania i obowiązku publiczney pracy, zawsze prywatną opuścić będzie powinien robotę, gdy zawczłanym będzie do oświecenia Sądu, albo Dekret Granicę pienną determinuiący exekucyi przez niego dopełnioney potrzebować będzie.

32do. Komornik każden skończywszy rozgraniczenia wszystkie w swoim Wydziale, Mappy Granic i obwodnice wszystkie Dóbr tego Wydziału poda Kommissyi Graniczney swego Woiewództwa, albo Powiatu, okaże całą robotę, i wszystkie dyfferencye na szczególnych Mapkach wyrysowane.

33tio. Komornik każden Pensyi mieć będzie na Rok Złł: Polskich iako niżey, za pracę swoią, odpowiadać też będzie za przestąpienia ninieyszey Instrukcyi w Kommissyi Graniczney Woiewództwa, albo Powiatu, gdzie użytym zostanie; a po skończey robocie całey bez nagany, ieżeli nie Szlachcic, nobilitowanym zostanie; a Szlachcic z rodu, gratyfikacyą otrzyma Rangi Officyerskiey dla noszenia Munduru Artylleryi, ieżeli nie był w Służbie; Rangi stopniem wyższey, ieżeli już był Officyerem.

ARTYKUŁ V.

Obowiązki Kommissyów Granicznych w Kompletach Wydziałowych.

1mo. Po zakończoney Komorników pracy na Granicach, Kommissya Graniczna każdego Woiewodztwa, bądź Powiatu zbierze się *in pleno* wszystkich bez excepcyi Osób obwieszczonemi bydź maiących przez ten Komplet, który się w Mieście Seymikowym naydować będzie w ówczas, kiedy ostatni z Komorników o pracy swey dokończoney osobiście doniesie.

2do. Kommissarze, odebrawszy od Komorników Wydziałowych, bądź Woiewodztwa, bądź Powiatu swoiego Mappy dyfferencyów w Granicach międzу Obywatelami, które okopcowanemi zupełnie bydź nie mogły, rozdzielą się na tyle Kompletów, ile iest Wydziałów i tak, ażeby w każdym trzech Kommissarzów znaydowało się, aby w iednym Komplecie Ociec z Synem, Brat z Bratem, albo Szwagrem, dwóch blisko sobie spokrewnionych nie było, a nadewszystko, aby żaden swoiey własney Sprawy, czyli też Pryncypała sobie równego, któremu bądź Pensyą, bądź Plenipotencyą byłby obowiązanym, nie był Sędzią, a według tak zrobioney Repartycyi, każden Komplet od Regenta Aktowego Mappy, Papiery, i Dokumenta wszelkie, stósowne do pracy, która wyiazdu tychże będzie celem, odbierze, i Regentowi swemu, szczególnemu powierzy.

3tio. Tym sposobem rozdzieliwszy się *plenum* Kommissyi, zostawi Regenta Aktowego w Mieście Seymikowym dla pilnowania Aktów, i wydawania z onych, czego tylko potrzebować będą Obywatele, a Kompleta Wydziałowe po obwieszczeniu o dniu wyruszenia się swoiego, i o porządku przedsięwziętym dla dopełnienia obowiązków, zieżdżać będą *ad funda*, i na mieysca dyfferencyine tym porządkiem, iak Komornicy szli ze sznurem.

4to. Komplet Wydziałowy każden, nayprzód *in fundo* każdego Dziedzica, bądź Possessora, ma się rozpytywać ściśle, ieżeli nie ma skargi na Komornika, który graniczył, o niewykonanie, lub złe wykonanie tego Prawa, czy nie podał w dyfferencyą Duktu niezaprzeczonego, czy nie osypał Kopcami Duktu nierozsądzonego, a w dyfferencyi będącego, czy nie ukrzywdził kogo, uwiedziony korrupcyą, lub faworem? i takowe, lub tym podobne skargi sobie doniesione otrzymawszy, zaraz *in fundo* od ukarania przykładnego Komornika źle czyniącego, lub Obywatela niesłusznie skarżącego, pocznie Juryzdykcyą.

5to. Po dopełnieniu takowey Sprawiedliwości, Komplet Wydziałowy ziedzie na Granicę, bądź pienną, bądź pewną, i okopcowaną dla Rewizyi, ieżeli dopełnił Komornik na niey obowiązków so-

bie

711

199

366

bie Prawem przepisanych ? i dla obiechania Duktów dyfferencyinych, a z niemi stosownie Mappek tychże przez Komorników przygotowanych ?

6to. Kiedy Komplet Wydziałowy po dopełnieniu tego, co powyżey, przystępować będzie do rozsądzenia dyfferencyi między Stronami graniczącemi, bądź na samey Granicy, bądź *in fundo* tego Dziedzica, czyli Possessosa, którego Granica w około werifikuie się, Strona każda granicząca, będzie miała wolność przydania od siebie Arbitra, czyli Przyiaciela iednego polubownie, i chociażby z obcych Powietników przybranego, który *decisive* równo z innemi Kommissarzami zdanie swoie w rozsądzeniu Granicy dawać będzie mógł.

Szlachty powiatowej (z poprawek)

7mo. Przydani od Stron Arbitrowie po iednemu tylko bydź powinni od każdey Strony Sprawę Graniczną maiącey i pod wyrok Kompletu Wydziałowego podpadaiącey; a chociażby bądź wszystkie Strony, bądź którakolwiek Arbitrów, czyli Arbitra nie lokowała, sami Kommissarze w Komplecie swoim sądzić mocni będą, między dwoma dyfferencyi, o ściany zatym graniczne między dwoma współGraniczącemi, dway tylko lokowanemi będą Arbitrowie; a w sporach o pięty Graniczne tylu bydź może lokowanych Arbitrów, ile będzie Possessyi klinami z sobą stykaiących się.

8vo. Rozsądzenie każdey dyfferencyi *pluralitate* zdań następować ma, Komplet i z Kommissarzów i z Arbitrów przynaymniey trzech składać się powinien, między któremi Prezyduiący powinien bydź koniecznie z Kommissarzów. W przypadku *paritatis*, ostatnia kreska ma bydź uchylona, nie żadnego iednak z Arbitrów, ale Kommissarza z Kompletu Wydziałowego sprawie przytomnego.

9no. Komornik Wydziału przez siebie obmierzonego przytomnym bydź powinien tam wszędzie, gdzie Sąd Wydziałowy naydować się będzie, iuż dla informacyi Sądu, iuż dla explikacyi z zarzutów przeciwko niemu uczynionych, iuż dla Exekucyi wyroku Kommissarskiego.

10mo. Arbitrowie bydź mogą Osoby Duchowne, w dyfferencyach osobliwie tyczących się Dóbr Duchownych, mogą też bydź i Mieyskiego Stanu w tych sporach Granicznych, które interessować będą Miasto wolne w okoliczności tegoż *Territorium* lokalnego; albo Wsi do Miasta należącey; a w zdarzonych dyfferencyach między Królewszczyzną, a Dobrami innego rodzaiu, czyli też między Dobrami Dziedzictwa Publicznego assystencya Dworzanina Skarbowego wszędzie, i zawsze dla ocalenia Dóbr Rzeczypospolitey nakazuie się, pomimo Arbitra, lub Arbitrów, których Dzierżawcy iakiego bądź gatunku Królewszczyzn, będą mieli Prawo lokowania wedle wyboru swoiego.

11mo. Komplet Wydziałowy każden Kommissyi Graniczney pierwey, aniżeli spory do rozsądzenia przedsięwezmie, starać się powinien Strony między sobą zakłocone Granice maiące w sposobie przyiacielskim kombinować, a gdy dobrowolności nie znaydą, po dopełnieniu Juramentu przez Strony na sprawiedliwą komportacyą, ieżeli ta w Kancellaryi Graniczney w Oryginałach nie poprzedziła, po oddaniu sobie Dokumentów przy Summaryuszach tychże, i *Meritach* Sprawy na pismie podanych, po Wizyi Duktów, examinie świadków i odpowiedziach na zarzuty wzaiemnie, czy to na pismie, czy przez Strony dopełnionych, bez przerwy i tracenia czasu iak nayrychley odbywać Sprawy będą; i sentencye ferować, nie dopuszczaiąc zadnych Dilacyi *copiarum* Spraw albo

 muni-

munimentów, które ninieyszym Prawem dla rychleyszego odbycia rozgraniczenia normalnego za niepotrzebne *tantisper* uznaiemy.

12mo. Wolna będzie Stronom z wyroku nie ukontentowanym appellacya od Kompletu Wydziałowego Kommissyi, do Kompletu Appellacyinego teyże Kommissyi Graniczney w Sprawach wszystkich przechodzących kwestyą Włok trzech, pod dyfferencyą Graniczną będących, Possessya iednak po założoney Apellacyi przy stronie tey, którey Sąd przysądzi, pozostanie; a w Sprawach z Komornikami o krzywdy przez tychże Obywatelom poczynione Sąd Kompletu Wydziałowego, w skład którego Arbitrowie wchodzić nie maią bez Appellacyi ostateczny wyda wyrok.

13tio. Po ogłoszonym wyroku Kompletu Wydziałowego, chociażby appellowanym, a tym bardziey nieappellowanym, według decyzyi Komornik Wydziałowy Granicę wytknąć, i też osypać zaraz będzie powinien z przydaną sobie pomocą Woyskową, ieżeliby się kto temu opierał.

14to. Kompleta Wydziałowe Sprawy Graniczne i o nie użytki szczególnie rozsądzać będą, z odesłaniem Spraw *Juris* i uczynkowych do Sądu Ziemiańskiego, nie zważaiąc na wybiegi tych, którzyby rozgraniczać się niechcąc, zaprzeczali Aktorstwo Dóbr i w takim przypadku Kategoryą Granicy tylko rozsądzaiąc, co Sprawie o Aktorstwo *praiudicare* nie ma w Sądzie przyzwoitym, a osobliwie w kwestyach między Dobrami Ziemskiemi, a Królewszczyznami; które ieżeli w Kategoryach *Juris* Assessorskiego nie będą mieli wyroku ostatecznego, Granicę oznaczaiącego, Komplet Wydziałowy Wieś Ziemską, od Wsi Krolewskiey odgraniczy podług używalności; a Sprawę o Aktorstwo do Sądu przyzwoitego odeszle.

15to. Każdego Obywatela własność, bądź Possessya, gdy zupełnie obmierzoną i okopcowaną zostanie, Komplet Wydziałowy przy wyrokach, ieżeli iakie będą obwodnicę przez Komornika sporządzoną, a przez siebie podpisaną odda temu, czyia własność, albo Possessya, pewnością Granicy wieczney zagruntowaną zostanie.

16to. Komplet Wydziałowy każden dla nie uciążenia Obywatelów, powinien będzie iak naymniey Ludzi i koni z sobą zabierać, a Kommissarze tam wszędzie, gdzie będą, oprócz wygody nie wymyślney, i żywności odpowiadaiącey Maiątkowi Właściciela, czyli Possesssora, żadney opłaty osobney za pracę, a tym mniey darów wymagać nie będą powinni, pod refuzyą *in altero tanto* w Sądach Ziemiańskich; naywiększa zaś liczba koni dla całego Kompletu, wraz z Kancellaryą w dwunastu determinuie się.

17mo. Kompleta Wydziałowe wszystkie pośpieszać powinny dopełnianie obowiązków swoich tak rychło, ażeby z Datą 1go Października, Roku 1796. całe Wielkie Xięstwo Litewskie było zupełnie i normalnie rozgraniczono.

ARTYKUŁ VI.

Obowiązki Kompletu Appellacyinego.

1mo. *Plenum* Kommissyi Graniczney Sądem będzie Appellacyinym dla tych wszystkich Spraw, które wywołanemi przez Obywatelów zostaną po wyrokach Sądów Wydziałowych.

2do. Zacznie się ta Juryzdykcya Appellacyina Kommissyi Graniczney na dniu 1. Października Roku 1796. i starać się będzie bez przerwy

przez

przez czas Jesieni i Zimy następuiącey do 1. Maia, Roku 1797. wszystkie odsądzić Sprawy. Jeżeliby zaś Kompleta Wydziałowe przed wzwyż wymienionym terminem pracę swoią dokonały, będzie mogła taż Kommissya Graniczna *in pleno* i wprzód Juryzdkcyą Appellacyiną począć, to iest: zaraz po zakonczonych Sądach Wydziałowych wszystkich, *respectivè* Woiewództwa, czyli Powiatu.

3tio. Komplet Juryzdykcyi tey Appellacyiney będzie w Osobach Siedmiu pod prezydencyą pierwszego Senatora, albo Urzędnika w porządku *in Laudo* zapisanego; Sentencyonarz w oney trzymać będzie wybrany z koła, a w przypadku *paritatis*, ostatniego *Votum pro nullo* poczytane będzie.

4to. Regenci Wydziałowi, zdadzą Regentowi Aktowemu Protokuły Wydziałów, i od funkcyi swoich uwolnionemi zostaną.

5to; Sprawy pod Sąd Appellacyiny przychodzić maiące, zapisane będą w Protokuł Sądowy porządkiem Wydziałów. a w tych porządkiem, iak w Sądach Wydziałowych odchodziły.

6to. Zaden z Kommissarzów w komplecie Appellacyinym wyroku przez siebie ferowanego w Sądzie Wydziałowym, nie będzie mógł przesądzać w Appellacyinym Sądzie.

7mo. Ten Sąd Appellacyiny Rewizyą szczególnie czynić będzie, Sprawy examinuiąc, ieżeli zgodnie z Dokumentami i Inkwizycyami mieyscowemi Dekreta ferowane były, ieżeli Sąd Wydziałowy nie popełnił występku *Convulsionis Legum*, dla czego Strona Appelluiąca nie będzie mogła żadney nowey Kategoryi wprowadzać, ani z takim dokumentem stanąć, którenby nie był w Komplecie Wydziałowym do probacyów, lub reprobacyów użytym. Jeżeliby zaś skarga Appelluiącego Obywatela, bez examinu na mieyscu obeyść się nie mogła, delegować będzie Sąd Appellacyiny z pomiędzy współkolegów, iednego wraz z Komornikiem na expensie żądaiącego Ziazdu takowego, a przegrywaiąca Strona oprócz tego, co w Art: V. Punkcie 14. opisano, na powrót takowego expensu *in duplo* przez pół do Kassy Graniczney, a przez pół na pożytek Strony wygrywaiącey wskazaną będzie.

8vo. Sąd Graniczny w Komplecie Appellacyinym, gdy wszystkie Sprawy do siebie wywołane przesądzi, nie pierwey zakończy urzędowanie, i Kommissarze do domów roziachać się będą mogli, aż za podpisaniem wszystkich Mappów szczególnych i Protokułów wszystkich, które do Archivum granicznego pod dozorem Podkomorzego każdego Woiewództwa, lub Powiatu bydź maiącego, oddadzą, dla czego w przeciągu czasu, który zabrać będzie musiał Sąd Komorniczy, wszystkie Mappy wyśpieszyć powinni będą.

9no. Wysługa publiczna Obywatelów za Kommissarzów obranych, osobliwie, kiedy w ciągu wszystkich lat będzie który na teyże usłudze bez przerwy, da onemu przed wszystkiemi innemi preferencyą do wyższych stopniów i zaszczytów podchlebiaiących słusznie ambicyi wolnego Obywatela, i Woiewództwa, oraz Powiaty, na Seymikach Elekcyinych będą powinny mieć naypierwszy wzgląd na tych Współbraci swoich, którzy się na pracowite urzędowanie poświęcili, a oprócz tego w mocy każdego Woiewództwa bądź Powiatu Obywatelów zostawuiemy, ieżeli z dobrowolney na Seymikach *per Laudum* postanowioney składki zechcą ci mieć Kommissarzów swoich zapłaconych rocznie.

10mo. Ponieważ Woiewództwa Witebskiego Kommissya Graniczna z trzech Osób tylko składać się będzie, przeto tam tylko w przypadku Appellacyi ta iść powinna będzie do Kompletu appellacyinego Powiatu Orszańskiego, i *plenum* tey Kommissyi Graniczney wybierać będzie tym czasowego Kommissarza na mieysce zmarłego, ieżeliby termin Seymiku Witebskiego był daleki.

11mo. W Sprawach Miast Wolnych, lub Wsi tychże pod Prawem Ziemiańskim nie będących, gdy od Kompletu Wydziałowego Appel-

la-

łacya założona będzie, Komplet Appellacyiny składać się będzie nay-
mniey z trzech Kommissarzów Ziemianskich, a dwóch Kommissarzów
Mieyskich, tak wybranych i przysięgłych, iak pod Artykułem VIII.
niżey przepisnie się, a do tych Kommissarzów i w Sprawach szcze-
gólnie z Miastami mogą Strony łączyć po iednemu z Arbitrow do-
branych, którzy Rotą Kommissarzów Granicznych przed Sądem Przy-
sięgę wykonać będą powinni.

ARTYKUŁ VII.

Prawidła Sądu dla Kommissyi Graniczney.

1mo. Gdzie Dokumenta Graniczne zgodne z znakami i położeniem miey-
sca, okażą Sądowi Granicę, Sąd według tych Dokumentów i do-
wodów Granicę przysądzi.

2do. Gdzie Dokumentów żadnych nie będzie, albo produkowane, wątpli-
wemi, zawodnemi i z położeniem mieysca nie zgadzaiącemi, oka-
żą się, Sąd przychylić się ma do Prawa preskrypcyi na używalności
Dziesięcio-Letniey bez przerwy, i nie zaprzeczoney funduiącey się.

3tio. Gdzieby ani dokumenta, nic nie probowały, ani świadectwa, ani uży-
walności przez Dziesięć lat nie było żadney, albo ta była zaprze-
czona, wątpliwa, lub obustronna, Sąd Ziemię dyfferencyina na ró-
wne części rozdzieliwszy, każdey Stronie część przyległą przysądzi.

4to. Tam tylko Sąd do poparcia pewności dokumentów, czyli świadectw
przysięgę naznaczy, gdzie dokumenta, albo świadectwa nie będą zu-
pełnie konwinkuiącemi, a nikomu przysięgi wyrokiem swoim nie
nakaże na to, do czegoby się Strona z wiadomości pewney sama nie
zabieraia.

5to. Wszystkie Dekreta w Sprawach szczególnie granicznych, po Appel-
lacyi przed Sąd Starosty, Marszałka, Kasztelana, Woiewody, wyro-
kami Trybunalskiemi odesłane, a przez tychże ultymarnie wydane,
niemniey Exdywizorskie nieappellowane lub po appellacyi zamilcza-
ne; w myśli Statutu a nadewszystko kompromissowe Dekreta nie
będą mogły pod żadnym pretextem bydź przesądzonemi, a tym
bardziey zniszczonemi wyrokami Kommissyi Graniczney, oprócz
przypadku szczególnie wydanego wyroku podobnego po publikacyi
tego Prawa, któren wyrok za niebyły poczytany będzie, pod ten ie-
dnak Prawa punkt niepodpadaią Dekreta Assessorskie między Mia-
stami wolnemi, a Wsiami; bądź w Królewszczyznach, bądź w Eko-
nomiach będącemi, i takowe Dekreta ostatecznie wydane w mocy
swey zupełney zachowuią się.

6to. Wszystkie Dekreta Podkomorskie nie zaappellowane, bądź po Ap-
pellacyi zamilczane w myśli Statutu podobney ważności, co do Ka-
tegoryi granic i według wyroków tychże Kommissye Graniczne kon-
kludować między Obywatelami spory graniczne maią; rozeznawać
zaś Podkomorskie Dekreta te tylko będą mogły Kommissye Grani-
czne, od których Appellacyi założoney, dalszemu biegowi Sprawy
termin 1. Maia Roku 1793. stanął na przeszkodzie, podług ninieysze-
go Prawa i w tych szczególnie Spraw gatunkach Kompleta bądź Wy-
działowe, bądź Appellacyine wszystkie Kategorye Dekretami Pod-
komorskiemi obięte rozeznawać i decydować będą mogły.

7mo. Sprawy Exdywizyine między Kredytorami, i dalsze między Konsu-
kcessorami nie będą należały *ad forum* Kommissyów Granicznych;
a przeto w tych gatunkach Spraw, Obywatele w Sądach zwyczaynych
rozprawiać się będą mogli zawsze, a za rekwizycyą o Mappy do Kom-
missyi Graniczney, ta Extraktami wydawać będzie mogła za opłatą
po Złoti 1. od Włoki do Kassy Kommissyi Graniczney wniesionym
bydź maiącym.

8vo.

8vo. Ponieważ ustanawiaiące się Kommissye Graniczne, iak nayrychley
pokóy do całego Xięstwa Litewskiego wprowadzić powinny, a du-
chowi ninieyszego Prawa zupełnie przeciwnym będzie, gdy Obywatele
kłótnie Graniczne Dokumentami, dowodami prawnemi, i znakami
Granicznemi nie wsparte wznawiać zechcą; przeto Kommissye Gra-
niczne, nie tylko takowe między Sąsiadami dyfferencye za nieważne
decydować będą, lecz przytym ukarzą Stronę takowe dyfferencye
wznawiaiącą, albo przeciwnie determinacyi punktu trzeciego w Art:
drugim, a przeto bezprawnie rozpoczęte, winą Złotych 90. do Kas-
sy Kommissyi, za każdą Włokę pod dyfferencyą poddaną.

9no. W sporach o Granice zadysputowane między Possessorami Kraiowe-
mi, a Potencyi Sąsiaduiącey, Sąd Graniczny nie inaczey rozsądzenie
przedsięweźmie, iak w przypadku, ieżeliby po nastąpioney negocya-
cyi przez Nas KROLA Kommissya Bilateralna uznaną była, i Poten-
cya sąsiaduiąca na Kommissarzów Wydziału, w którym takowy przy-
padek zdarzy się, przystanie; w czym czekać będzie skutku nego-
cyacyi taż Kommissya.

10mo. W sporach o Granice zadysputowane z Kurlandyą, Kompleta Wy-
działów tych, które z tym Xięstwem graniczą, ostrzedz będą po-
winni Sędziów Kurlandzkich pogranicznych, aby razem i wspólnie
dyfferencye, iakie będą, rozstrzygli; a w sądzeniu za prawidło mieć
będą to wszystko, co przepisano za regułę Kommissyi do rozgrani-
czenia Kurlandyi w Roku 1766. *titulo*: *Odnowienie Granic &c.* na-
znaczoney; w przypadku zaś Appellacyi, iuż nie Sąd Graniczny Ap-
pellacyiny, lecz Sąd naywyższy Relacyiny, ostatnią będzie ferować
decyzyą, i podług tey Granica na wieczne czasy determinowaną i
okopcowaną zostanie.

11mo. Jako w sporach między Obywatelami różnych Wydziałów, ten
Komplet Wydziałowy będzie Sądem właściwym pierwszey Instancyi,
w którego obięciu *fundum*, albo znacznieyszy będzie maiątek pien-
ną granicę maiący, tak Komplet Appellacyiny tey Kommissyi Gra-
niczney, ostatni ma ferować wyrok, z którey był Komplet Wydzia-
łowy, a podobne prawidło będzie uważane w sporach między Oby-
watelami różnych Województw, albo Powiatów; a co się tycze Miast
Wolnych, iuż z Ziemiańskiemi, tak Swieckiemi, iako też Ducho-
wnemi Dobrami, iuż z drugim Miastem wolnym, pienne granice
maiących, podobnie weśrzodku Prowincyi uważanym i dopełnionym
bydz powinno, iak w Artykule VIII. przepisano, co do Granic mię-
dzy Koroną a Litwą.

12mo. Odesłane przez Komorników Kategorye wspólnych, albo wstępnych
lasów Sądy, Graniczne następuiącym sposobem rozstrzygać bądą.
1mo. Jeżeli Las iest wspólny między współdziedzicami iedney natu-
ry, a chociażby i natury Rzeczypospolitey Dóbr z nadania, bądź
przedaży wynikaiącey, ten exdywidowanym będzie w proporcyi części
Dóbr, którą każdy współdziedzic z natury swego Aktorstwa posiada, a
to prawidło służyć ma i dla tych, ktorzyby nabyli od Współziedzica
początkowego wspolność lasu z ziemią oryginalnym dzielczym,
albo z nadania urosłym Dokumentem postanowioną. 2do. Jeżeliby
kto używalność miał tylko przez wstęp do lasu zawarowaną sobie
bez znaydowania się w nim i bez wyrazu Dziedzictwa gruntu, to
Beneficium powierzchowne, ieżeliby Aktor onego nie pozwolił, na
spłacenie siebie z onego, powinno bydz przyznane do tey części tyl-
ko lasu, do którey Juryzdator mógł mieć Prawo. 3tio. Używanie
przez wstępy lasu na fundamencie powierzchownego *Beneficium*, ia-
ko wyżey, przez Dekret determinowane bydź powinno, według pra-
wideł poniższych. 4to. Wstępy Szlacheckie do lasów w Królewszczy-
znach, lub Ekonomiach, nieinaczey do Dziedzictwa i gruntu razem
dawać powinny Prawo, iak za Przywileiami, lub nadaniami *ante U-
nionem* wyrobionemi, Konstytucyami poźnieyszemi, Dekretami ulty-
marnemi, ciągłą używalnością, i za Dokumentami takowe nadania Dzie-

 dzi-

dziczne oczywiście dowodzącemi. 5to. Wszelkie Dokumenta po Unii dowodzące wstępy Szlacheckie do lasów w Królewszczyznach, albo Ekonomiach, bez Prawa Seymu nadanie approbuiącego, za *Beneficia* powierzchowne bydź powinny tylko poczytane, a takich wstępów spłacenie przez Skarb Publiczny, ieżeliby nie było przyięte przez Ziemianina; w ówczas Dekretem Kommissya Graniczna zatwierdzi ów wstęp następuiącym sposobem.

13tio. Każden Las, do którego maią Prawo wstępnicy bez tytułu Dziedzictwa Ziemi. 1. Według gatunku Drzewa podzielonym bydź powinien na rodzaie, ażeby Dębowe od Sosnowych, lub te obydwa rodzaie od czarnych Lasów, były zupełnie oddzielone, a każden rodzay na tyle Kwater był podzielony, ile potrzebuie drzewa każden gatunek z wspomnionych czasu do wzrostu, aby do Budowy był zdatnym. 2. Z iedney kwatery wstępnicy będą mogli brać Drzewo tak na budowę, iako też przy widzu Leśniczych Dworu, w Granicach którego Las będzie wstępny, ażeby tak rzeczonemu Dworowi, iako też innym wstępnikom nie działa się krzywda przez iednego całą kwaterę wyciąć mogącego. 3. Ta zaś reguła przepisana będzie Dekretem Sądu Granicznego dla uwiecznienia Lasów, z przepisem na fundamencie tego Prawa wyraźnym, aby Dziedzic nawet Lasu na szkodę wstępników i bez poprzedzonego spłacenia onym Prawa wstępu nieważył się nigdy wycinać do ostatniego Pnia Lasów swoich. 4. Wstępy Jezior Kommissarze Graniczni według Dokumentów, dowodów i używalności rozsądzą, maiąc wzgląd na rodzay początkowego tychże wstępów nadania, ieżeliby dla pokoiu wiecznego między Wstępnikami spłacenie ieden drugiemu Prawa dobrowolnie nie nastąpiło.

14to. Gdzieby Szachownice nie ugodzone przez kompensacyą do rozsądzenia przed Sąd Graniczny przychodziły, te: 1. Sąd, ieżeli między Dobrami, bądź Królewskiemi, bądź temi, a Ekonomicznemi nayduwałyby się, zniszczy zupełnie wyrokiem swoim przez sprawiedliwą kompensacyą, maiąc wzgląd na gatunek Ziemi, albo Lasu na niey rosnącego. 2. Między Dziedzicznemi, a Królewszczyzn Szachownicami, będzie się starał Sąd kombinować Strony, ażeby dobrowolnie na kompensacyą zgadzały się, a w przypadku niezgodzenia się, Dekretem takowe kompensacye uzna, co się ma rozumieć i o Szachownicach równie między Dziedzicznemi Swieckiemi, a Duchownemi, iako też między Ziemskiemi, a Mieyskiemi Dobrami.

15to. Oprócz tych szczególnych punktów, wreście Kommissye Graniczne trzymać się będą przepisu Statutu Wielkiego Xięstwa Litewskiego w tym wszystkim, co ninieyszemu Prawu przeciwnym nie będzie.

ARTYKUŁ VIII.

Przepis szczególnieyszy dla Kommissyów Granicznych względem Granic między Koroną a Litwą.

1mo Gdzie Geometrom Wydziałowym przyidzie Granice przemierzać bądź zgodne, bądź pienne między Obywatelami Koronnym i Litewskim z sobą graniczącemi, nie pierwey ciż Geometrowie Litewscy dopełniać zaczną obowiązków Artykułem IV. przepisanych, aż po obwieszczeniu Obywatelów Koronnych naymniey dwoma tygodniami przed ziachaniem na Granicę, aby ciż Obywatele Koronni ostrzeżeni, strzegli całości swoiey granicy. Nie będą zaś Geometrowie Litewscy inaczey sypać Kopców, iak według przepisu poniższego i mappy szczególnie granicy sporney delineować będą.

2do. Gdzie Granice między Obywatelami Prowincyi a Prowincyi zachodzić będą pienne, tam do Sędziego Wydziału Koronnego Komplet Wydziałowy

łowy Litewskiego Powiatu *respective* Possessyi Obywatela odgrani-
czać się maiącego, Kommissarza iednego delegować będzie, a ten
Kommissarz Litewski z Sędzią Granicznym Koronnym zniosłszy
się, i Strony na Niedziel sześć pierwey obwieściwszy, wspól-
nie z Arbitrami Stron obydwóch, czyli z Arbitrem z iedney Stro-
ny obecnym, lub bez Arbitrow, gdy od Stron posadzonemi nie
będą, z Dokumentów Granicznych, dowodów wszelkich i świa-
dectw rozsądzą.

3tio. Gdzieby trzeciego lub czwartego Wydziału narożnikiem Dobra
stykały się, tam dway osobnych Wydziałów Koronnego i Lite-
wskiego Sędziowie, którzy pierwey do rozsądzenia ściany Gra-
niczney obwieszczą i ziądą wraz z Arbitrami, iako wyżey, Stron,
lub Arbitrem obecnym, albo i bez Arbitrów niobecnych, od
Właścicielów, bądź Possessorów narożnikami stykaiących się lo-
kowanych, rozpoznaią i spor Graniczny rozsądzą.

4to. W przypadku różności, albo równości zdań Sędzia Graniczny z
Wydziału Koronnego, i Kommissarz z Wydziału Litewskiego De-
legowany, losy ciągnąć będą, a który z nich do decyzyi los we-
źmie, ten *paritatem* rozwiąże.

5to. Jeżeli Strony Dekretem pierwszym nieukontentowane, albo któ-
rakolwiek ze Stron o Granice prawuiących się, założą, czyli za-
łoży Appellacyą przed sypaniem Kopców, Sąd *Primae Instantiae* z
Sędziego Granicznego Koronnego i Kommissarza Litewskiego wraz
z Arbitrami, czyli bez nich złożony, takowey Appellacyi dopu-
ścić będzie powinien, i od sypania Kopców wstrzymać się.

6to. O Dekrecie wypadłym (w którym dzień założoney Appellacyi
zapisanym być powinien,) informowane Kommissye tak Koronne
iak Litewskie *respective* Wydziałów, w których Strony rozsądzo-
ne miały spor Graniczny, po złożeniu sobie Dekretu, po dwóch
Kommissarzów sekretnemi kreskami, a z pomiędzy nie składaią-
cych Kompletu wybranych, wyznaczą Dzień ziechania na Grunt
pienny od Dnia założoney Appellacyi czterdziesty drugi; albo
gdyby ten padał na zimową porę, na pierwszy Maia determino-
wać będą, i o takowym wyznaczeniu wzaiemnie siebie i Strony
też Kommissye obwieszczą.

7mo. Wyznaczeni Kommissarze ziechawszy na grunt w terminie iako
wyżey, większością zdań wraz z Arbitrami z każdey Strony po
iednemu posadzonemi, i Rotą Kommissarzom przepisaną przysiądz
maiącemi obecnemi, lub Arbitrem obecnym, albo i bez nich, gdy
przez Strony posadzonemi nie będą; Granice ostatecznie rozsą-
dzą; a w przypadku różności, albo równości zdań, ciągnąć bę-
dą losy sami Kommissarze, i który z nich los do decyzyi we-
źmie, ten równość zdań rozwiąże, a takowe Granice wiecznie
trwałemi być maią.

8vo. Miasta wolne i Wsie ich pod Juryzdykcyą Ziemiańską nie będące,
w iedney Prowincyi, Woiewodztwie, albo Powiecie leżące, ma-
iące spory Graniczne z Dobrami Ziemskiemi Szlacheckiemi, bądź
Duchownemi w drugiey Prowincyi, Woiewodztwie, albo Powie-
cie będącemi, sądzić się maią na gruncie w pierwszey Instancyi
przed Sędzią Granicznym Koronnym i Kommissarzem Litewskim
Delegowanym z Arbitrami, albo bez Arbitrów, gdy ich Strony
nie posadzą, iako wyżey iest przepisano.

9no. W przypadku Appellacyi, Kommissya Graniczna tey Prowincyi
Wydziału, w którym Miasto spor maiące, albo Wsie tegoż pod
Juryzdykcyą Ziemiańską nie będące leżą, Dzień tylko przepi-
sze i obwiesci iako wyżey, do ziechania na grunt dla dwóch
Kommissarzów Mieyskich, a z pomiędzy siebie żadnego nie wy-
bierze; druga zaś Kommissya, pod którą Zwierzchnością Dobra

F

bądź

bądź Duchownych, bądź Swieckich Obywatelów Ziemiańskie le-
żą, trzech Kommissarzów z pomiędzy nie składaiących Kompletu
i *per vota secreta* wybierze, a ci Kommissarze wspolnie z Miey-
skiemi na grunt ziadą, nie zważaiąc na nieprzytomność których-
kolwiek, i w Komplecie chociażby trzech, to iest: dwóch Kom-
missarzów Ziemskich, a iednego Mieyskiego, nie uważaiąc też
na niestawienie się któreykolwiek Strony, Sprawę ostatecznie
rozsądzą, i w przypadku równości albo różności zdań, Kommis-
sarze tylko Ziemiańscy ciągnąć będą, iako wyzey, losy do roz-
wiązania oney.

10mo. Kommissarze Mieyscy maią być obrani przez Miasto spor maią-
ce, z Osób bądź Szlacheckiego, bądź Mieyskiego Stanu, byle
nie z pomiędzy Mieszkańców tego Miasta, ani z tych, którzyby
w onym na Mieyskie zapisali się, a takowi Kommissarze do Spra-
wy wybrani, Przysięgę wprzod na gruncie przed Kommissarza-
mi Ziemiańskiemi wykonać będą powinni, Rotą dla Kommissarzów
przepisaną, aniżeli zasiądą.

11mo. Gdzie między Miastem a Miastem wolnemi, lub ich Wsiami pod
Juryzdykcyą Ziemiańską nie będącemi, w Prowincyach zaś dwóch
leżącemi, Appellacya od pierwszey Instancyi nastąpiła, tam za-
raz Sąd tey pierwszey Instancyi, czas ziachania Kommissarzom
Mieyskim od założoney Appellacyi w Niedziel sześć, albo na
Dzień pierwszy Maia, podług powyższego Punktu, oznaczy, a
ci Kommissarze Mieyscy, od każdego Miasta po dwóch, sposo-
bem wyżey wyrażonym, wybrani, i na gruncie w obliczu Stron
przysiędz maiący, ten Sąd Appellacyiny *ultima Instantia* składać,
Sprawy takowe Appellacyine załatwiać będą w ścianach i narożni-
kach tylko swoich Miast i Wsiów, a w przypadku równości bądź
różności zdań, ci Kommissarze, Mieyscy, ciągnąć będą losy do
rozwiązania kresek.

12mo. Gdzieby ściany pomienionych Miast i Wsiów przytykały do na-
rożnika w sporze będącego Dóbr Ziemiańskich, bądź Duchownych,
bądź Swieckich, tam i w tey szczególnie Kategoryi o narożnik
Kommissarze Ziemiańscy od Kommissyi, pod którey Juryzdykcyą
takowy sporny narożnik znaydzie się, wyznaczeni, złączywszy się
z Kommissarzami Mieyskiemi, tak, aby naymniey trzech było
Ziemiańskich, a dway Mieysey, spory Granicznego narożnika,
sposobem wyżey przepisanym zaspokaiać maią.

ARTYKUŁ IX.

Dokończenie i Aryngi Przysiąg.

1mo. W przypadku, żeby którykolwiek Possessor szkodował co w Gra-
nicach z okazyi nieoddanych Dokumentów w czasie, wolno mu
będzie do lat dziesięciu, od Daty zakończoney Graniczney Kom-
missyi, zapozwać Stronę oporną do Sądu Ziemiańskiego, tego
Województwa, lub Powiatu, w którym Dobra leżą, do których
Dokumenta stosuią się, a ten Sąd zesławszy weryfikacyą *ad fun-
dum*, ieżeli znaydzie, że Dokumenta dokładnie do obrony Granic
służyły, i że ich nieoddanie sprawiło szkodę w Granicach Pos-
sessora, ma tę szkodę otaxować, i wartość iey w Pieniądzach
przysądzić na Stronie, która krzywdy stała się okazyą.

2do. Po normalnym rozgraniczeniu wszelkich Possessyi Wielkiego Xię-
stwa Litewskiego przez Kommissye Graniczne, i po złożeniu Mapp
w Aktach Podkomorskich, gdziekolwiek poślednie Dział między
Sukcessorami, lub wieczysta Taxa między Kredytorami rozdrabiać
będzie

będzie na części Dobra iakie, iednym obrębem, i iedną Mappą, w ograniczeniu normalnym objęte, Granice takowych części na Ziemi Kopcami oznaczone przez Sąd Podkomorski na Mappę przeniesione bydź maią, i *per supplementum* w Aktach Podkomorskich przy Mappie pryncypalney składane bydź powinny, a takowe Mappy z obwodnicami równie, iak i same normalne ograniczenia wolne do wyimowania Extraktami Obywatelom bydź maią.

Rota Przysięgi dla Kommissarzów.

»Ja N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu na to, iż wezwany od Współ-Obywatelów do posługi publiczney, wiernym będę w sprawowaniu Urzędu, i sprawiedliwym, tak w Sądzie, iako też w determinowaniu Granic, i w dopełnianiu wszelkich Prawa przepisów, nie maiąc w celu urzędowania moiego, iak samą i szczególną Sprawiedliwość świętą, i nie daiąc się niczym uwodzić, bądź przyiaźnią, bądź nienawiścią, bądź darami, bądź pogróżkami, nie radząc Stronom w niczym, ani się boiąc nikogo, nad zgryzotę własnego sumnienia, a przed oczyma samą tylko Sprawiedliwość, złożone Dokumenta Granicę pewną stanowiące, znaki nieprzeczne, dowody, iakie z Prawa dostatecznemi będą, a nadewszystko Prawa Kraiowe, tak Statutu, iak Rozgraniczenia tego normalnego za iedyne prawidła mieć będę, a iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomoż.»

Rota Przysięgi Regenta.

»Ja N. przysięgam, iż sprawiedliwie wedle Boga, Prawa Kraiowego, wedle Stron przekładania w brzmieniu Dokumentów, i podług oczywistości znaków, nic nie przykładaiąc, uymuiąc, albo przemieniaiąc, iuż radzić Sądowi, iuż pisać wyroki tegoż będę, nie uważaiąc na różnicę Stanów i dostoyności, na bogatego, lub ubogiego, na przyiaciela, lub nieprzyiaciela, na krewnego, albo cudzego, nie daiąc się powodować, ani przyiaźnią, w trzymaniu *Archivum* Granicznego baczny na całość onego będę, a w wydawaniu z tegoż Extraktów, niczego nie podpiszę, a tym mniey Pieczęcią Sądową umocnić nie odważę się, coby się aktualnie w Xięgach i Protokułach Sądowych nie znaydowało, a nadto Kassy mnie powierzoney, wiernie strzedz będę, nie odmawiaiąc nikomu z Obywatelów Kwitu na naymnieyszą importowaną Summę, i nie zabieraiąc na siebie nic z Percepty, którą równie, iako i Expens, wiernie zapisywać mam. A iako sprawiedliwie przysięgam, tak mi Panie Boże dopomoż.»

(dopisano (ani nienawiścią ani darami ani bojaźnią))

Rota Przysięgi Komorników.

»Ja N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Tróycy Swiętey Jedynemu, iż użyty przez Kommissyą Graniczną N. za wolą Prawa, do rozmiaru Granic normalnego, w nayściśleyszym mieć będę obowiązku dopełnienie Instrukcyi w Prawie umieszczoney, żadną prożbą, groźbą, ani tym bardziey datkiem uwodzić się nie będę na szkodę Obywatela iakiego, bądź Stanu, ani na szkodę Dziedzictwa publicznego, sumiennie i poczciwie funkcyi moiey obowiązki dopełniaiąc, submittuiąc się oraz wszelkim z Prawa przepisanym za przestępstwa w pomiarze Karom; iako zaś pokóy powszechny i Dobro Kraiu wieczno-trwałe w wypełnieniu obowiązków moich chcę mieć w celu, nie uważaiąc na względy przypadkowe, nie daiąc się uwodzić, ani boiaźnią, ani przyiaźnią, ani tym bardziey chciwością, tak mi Panie Boże dopomoż, i niewinna Syna Jego Męka.»

379

Rota Przysięgi Aktorów przed Sądem Kompletu Wydziałowego.

»Ja N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Tróycy S. Je-
»dynemu, iako Dokumenta wszelkie do Granic Dóbr N. służące, wier-
»nie zebrane, i w Oryginałach iakie się tylko u mnie znayduią, kom-
»portuię, a żadnego z onych na krzywdę współgraniczących nie zatai-
»łem, wierną Kommunikacyą wszystkich, tak do własnych moich, ia-
»ko też do cudzych Dóbr służących Dokumentów Granicznych w Ko-
»piach co do słowa z Oryginałów przepisanych w Kancellaryi Grani-
»czney N. w posłuszeństwie Prawu normalnego Rozgraniczenia złoży-
»łem, i w całym dalszym ciągu rozgraniczenia się moiego, wedle Bo-
»ga i sumnienia, bez szukania niczyiey krzywdy postępować będę, tak
»mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka. »

Rota Przysięgi Aktorów nie mogących osobiście Komportacyi dopełnić.

»Ja N. przysięgam Panu BOGU Wszechmogącemu w Tróycy S. Je-
»dynemu, iako Dokumenta wszystkie, bądź do Granic Dóbr moich N.
»bądź do cudzych, w *Archivum* moim znayduiące się, Plenipotentowi
»moiemu N. wiernie zebrać, i bądź w Oryginałach komportować, bądź
»w przepisanych, wiernie co do słowa Kopiach w Kancellaryi Grani-
»czney Powiatu N. złożyć zaleciłem, Niemniey Dukta rzetelnie pro-
»wadzić bez szkody Współ - Sąsiaduiących, ani sam przez siebie, ani
»przez subordynowane Osoby faworu u Sądu nie iednałem, i iednać Ple-
»nipotentowi nie rozkazałem, temuż korrumpować Swiadków, w iakim
»bądź sposobie zabróniłem, tak mi Panie Boże dopomoż, i niewinna
»Syna Jego Męka. »

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Korońnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Antoni Ledochowski Wdzic i Poseł Wdztwa Czergo Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputt: do Konstt: z Prowincyi W. X. L. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deputt: do Konsty: z Prow: Wielkop: *manu propria.* Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do Konstytucyi z Prowincyi Wielkopol: *manu propria.* == Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione, est extraditum.

Adam Skulski [illegible]

SWIESZEWSKI
mpr.

A. Szarczyński

Legi Papiński.

209

141

376
1205

ROZGRANICZENIE

DOBR WSZELKIEY NATURY
W
PROWINCYACH KORONNYCH

PRAWO

DNIA 2. MCA: GRUDNIA ROKU 1791.

UCHWALONE.

377.

3701.
207

Actum in Curia Regia Varſavienſi Die Quinta Menſis Decembris, Anno Domini Milleſimo Septingenteſimo Nonageſimo Primo.

a
oblata

AD Officium & Acta præſentia Caſtrenſia Capitanealia Varſavienſia perſonaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majeſtatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque illius Conſtitutionem infraſcriptam obtulit, & ad ingroſſandum in Acta præſentia porrexit tenoris talis:

ROZGRANICZENIE DOBR

WSZELKIEY NATURY

w *PROWINCYACH KORONNYCH*

GDY ſpory graniczne naypopędliwiey zruſzały ſpokoyność Sąſiedzką Ziemianą, uſzczerbiały Ekonomikę Kraiową, a

przeciągłym i koſztownym Proceſſem wy-cieńczały maiątki Obywatelſkie; przeto My Krol wraz z Stanami Rzeczypo-ſpolitey te ſzkodliwe ſkutki umarzaiąc, własność każdego ziemi ſtrzegącemi zna-kami oznaczoną, a ztąd ſpokoyność Oby-watelſką chcąc na zawſze mieć ugrun-towaną: *Powſzechne Normalne Rozgrani-czenie* Miaſt, Miaſteczek i Wſiow wſzel-kiey natury, w Prowincyach Koronnych, uchwalamy w prawidłach naſtępuiących.

1mo. Uſtanawiamy oſobne Woiewo-dzkie Kommiſſye Graniczne *ultima In-ſtantiæ* przez lat cztery trwać maiące, i mieyſca im dla Woiewodztw oſobnym Prawem wyznaczamy, ktore oſtatecznie rozſądzaiąc ſprawy graniczne, w pozna-nie natury Dobr Krolewſkich wdawać ſię nie maią; Lecz takowe ſpory, tudzież o Dobra Mieyſkie przed Rokiem tera-źnieyſzym 1791 rozpoczęte, tylko Aſſeſ-

209
300.

ſorya iak nayprędzey rozſądzić i ukończyć powinna; zaś o właſność Dobr Ziemſkich między Ziemſkiemi Obywatelami Sądy przyzwoite ſpory rozſądzać będą.

2do. Wſzyſtkie Woiewodztwa Ziemie i Powiaty na Seymiki zebrawſzy ſię, z pomiędzy Senatorow, Urzędnikow, i Obywatelow przytomnych, przez kreſki ſekretne ſpoſobem w Prawie o Elekcyach przepiſanym w liczbie dzieſięciu Kommiſſarzow Granicznych w tym Woiewodztwie, lub Powiecie oſiadłych, na dwa lata obiorą, a po dwoch latach wolność innych obrania, lub tych w części, albo całkowicie zatwierdzenia, zachowuie ſię.

3tio Dwie oſoby iednego Imienia z iednymże Herbem pieczętuiące ſię, tudzież Oyciec z Synem, Teść z Zię-

3612

ciem, Szwagier z Szwagrem, i Osoby Sąd Ziemiański składaiące, nie mniey Osoby od kogożkolwiek pensyonowane, nie mogą bydź obranemi za Kommissarzow Granicznych; A z Kommissarzow Cywilno-Woyskowych, ieśli ktory na Kommissarza Granicznego obrany zostanie, Kommissye Cywilno-Woyskowe innego sobie obiorą.

4to. Na tymże zaraz Seymiku, i tymże samym sposobem, Sędziow Granicznych osiadłych, stosownie do powyższego punktu trzeciego, obiorą; ktorych Sędziow liczbę do potrzeby i rozległości Woiewodztwa, Ziemi i Powiatow, stosować dozwalamy.

5to. Pod kondemnatą zostaiący, tak na Kommissarza, iako też Sędziego Granicznego, obierany bydź nie może,

211
3012.

a po obraniu i przyſiędze dopełnioney otrzymana Kondemnata ſzkodzić nie ma.

6to. Obrani Kommiſſarze i Sędziowie zaraz na Seymiku przed Zagaiaiącym przyſięgę, Rotą niżey przepiſaną, wykonaią, a po wykonaniu przyſięgi, iuż od funkcyi ſwey odſtępować nie mogą.

7mo. Kommiſſarze na mieyſce Prawem oznaczone na dzień pierwſzy Września Roku następnego 1792. ziechawſzy ſię, po ufundowaney Juryzdykcyi ułożą między ſobą kompleta, wyznaczaiąc do każdego kompletu pięć oſob, tak iednak, aby z iedney Ziemi lub Powiatu, nie mogło bydź w iednym komplecie więcey Kommiſſarzow, iak dwoch, oprocz, gdzieby mniey Powiatow było; a

3013

komplet Sądowy przynaymniey z pięciu osob składać się ma.

8vo. Czas każdego kompletu Kommissya oznaczy, a te kompleta, i czas odmieniane bydź nie maią: Osoby zaś iednego kompletu, w innych kompletach pod żadnym pozorem zasiadać nie mogą, i pod czas ustępu znaydować się; W zdarzeniu przedłużoney sprawy w iednym komplecie, następny komplet do kończenia zaczętey Sprawy przeszkadzać nie może, lecz następne sądzić zacznie.

9no, Też Kommissye do pisania Dekretow i trzymania Aktow, obiorą Regenta osiadłego i Instygatora Sądowego, choćby nie osiadłego *secretis votis*, ktory przysięgę, rotą przez Kommissyą dla nich przepisać się maiącą, w obliczu Kommissyi wykonaią.

213
304.

10mo. Jeden Regeſtr Sądowy Spraw z appellacyi przychodzących dla każdey Ziemi, lub Powiatu oſobny, a zaś ogolny Spraw z Kommiſſarzami do drugiego kompletu odłożonych, uſtanowi Ordynacyą, i należytość Kancellaryi od Wpiſow i Extraktow, ułoży.

11mo. Skalę iednakową do Mapp, Kommiſſya Skarbowa Oboyga Narodow ułoży i wyda.

12mo. Sentencyonarz, w ktorym wyroki wſzelkie zapiſywane bydź maią, ieden z Kommiſſarzy trzymać będzie, ſekretnemi wotami do każdego kompletu, przez ten komplet obrać ſię miany.

13tio. Każda Kommiſſya, wziąwſzy wypis z Xiąg Ziemiańſkich, na rozkaz iey przez Kancellaryą autentycznie wydać miany, rozdzieli Woiewodztwa,

Ziemie, i Powiaty na tyle części, czyli Wydziałow z Parafii składaiących się, ile iest obranych Sędziow Granicznych; te wydziały liczbą oznaczy, i Regentowi zleci na osobnych kartkach wydziały napisać, z wyrażeniem liczby do nich przywiązaney; takowe kartki rowno zwinione, w naczynie lub worek otwor mały u gory maiący, włoży, a Prezyduiący z Regestru Sędziow koleią imię i nazwisko Sędziego Granicznego ogolnie czytać będzie, a za każdym imienia Sędziego przeczytaniem, dziecię około lat pięć maiące przez Kommissyą wezwane, kartkę wyciągnie, a wydział wyciągniony przeczytanemu Sędziemu do rozgraniczenia w nim Miast, Miasteczek, i Dobr wszelkiey natury Kommissya poleci. — W przypadku zabrakowania kompletu dla śmierci, lub choroby Kommissarzow Granicznych, kto-

215 306.

ią zaprzyſiądz winien, Kommiſſarze obecni z naſtępnego kompletu, wyimowaniem gałki odmienney, iak wyżey, zaſtępcę loſem obiorą, i natychmiaſt o wybraniu onegoż donioſą, a ten z naſtępnego kompletu Kommiſſarz, aż do ſkończenia tegoż kompletu, ſądzić będzie; to zaś wybranie od ſądzenia w naſtępującym komplecie tegoż Kommiſſarza uwalniać nie ma.

14to. Podkomorzowie i Komornicy Graniczni, gdy za Kommiſſarzow, lub Sędziow obranemi nie zoſtaną, do tey czynności należeć nie maią.

15to. Wſzyſcy wſzelkich Dobr Dziedzice, lub Poſſeſſorowie w rożnicy granice maiący, i prędſzego rozſądzenia żądaiący podadzą Memoryał do właſney Kommiſſyi, z wyrażeniem, w ktorey Ziemi,

Powiecie, i Parafii leżą Dobra, oraz ktore ich ściany, i narożniki rozgraniczeniu podlegaią?

16to. Pomienione Memoryały Stron w Kommiſſyi ułożą; Kommiſſya każdemu Sędziemu Granicznemu Regeſtr Memoryałow do iego wydziału ſtoſuiący się, podług daty ſpiſany odda, i zaleci, aby podług niego, nayprzod Dobra w Memoryale wyrażone, koleyno iedne po drugich, za obwieſzczeniem ſtron ościennych i narożnich uczynić mianym, i do Kſiąg własnego Powiatu na tygodni ſześć wnieſionym, Dobra w Memoryale wyrażone rozgraniczali.

O Komportacyi Dokumentow i Przyſięgach.

W Dobrach Stołowych Plenipotent Adminiſtracyi; w Dobrach Krolewſkich dotąd Poſſeſſor Uprzywileiowany; w

Tów-poprawiono

217 3008.

Dobrach takieyże natury Krolewſkich, z Dobrami Ziemſkiemi graniczących, w Poſſeſſyi tego, czyie ſą Dobra Ziemſkie, zoſtaiących, Plenipotent od Kommiſſyi Skarbu Koronnego zeſłany; w Dobrach Duchownych, podług dawnego zwyczaiu, Kanonicy, Przełożeni, Prokuratorowie, Poſſeſſorowie; w Dobrach Ziemſkich Dziedzice, a za małoletnich Opiekunowie; za będących w kurateli Kuratorowie; w Dobrach tychże Ziemſkich, zaſtawie, lub dożywociu podległych, Dziedzice, Poſſeſſorowie, Dożywotnicy, lub ieden z nich; w Dobrach Dekretami *Potioritatis* obiętych, lub ſpor o Dziedzictwo maiących, Poſſeſſorowie; w Wſiach na części podzielonych, Poſſeſſorowie, lub ieden z nich; w Dobrach niedzielnych Bracia, lub Sioſtry, w Poſſeſſyi będący; w Dobrach Mieyſkich, umocowany od Magiſtratu ieden z Miaſta,

Dokumenta graniczne komportować mają tym sposobem:

Każdy Dobra Ziemiańskie, Krolewskie i Duchowne w dwoch, lub więcey Woiewodztwach maiący, powinien będzie przed Aktami nayblizszemi Ziemiańskiemi, Przysięgę wykonać; „Jako Dokumenta wszystkie do granic „Dobr moich NN. z Sąsiadami zachodzących należące, wiernie zebrawszy, przez Summaryusz zpisany, podpisany, i do Xiąg teraz wniesiony „oneż Plenipotentowi zaufania mego „wartemu oddałem, żadnego Dokumentu nie utaiłem, i niewiem, gdzieby się ich więcey znaydowało; i iako zleciłem tymże Plenipotentom, „lub Plenipotentowi moiemu, aby Dukta „rzetelnie prowadzili, cudzego gruntu „bynaymniey nie zaymowali; i iako ani

218

„ sam przez siebie, ani przez Subordyno-
„ wane osoby faworu u Sądu, bądź dara-
„ mi, bądź obietnicami nie iednałem, i
„ iednać nie będę„

Nie mniey stanowiemy, aby Archiwista każdy, gdzie iest trzymany, przysiągł przed Aktami nayblizszemi Ziemiańskiemi na tę Rotę; „ Jako „ Dokumenta wszelkie, ktorekolwiek „ tylko do granic Dobr Pryncypała „ moiego, z Dobrami Sąsiedzkiemi słu- „ żyć mogą, rzetelnie zebrałem, i w „ Summaryusze wiernie wprowadzi- „ łem, nic nie utaiłem, i gdzieby ich „ więcey było, niewiem; a wyszukane „ rzetelnie Plenipotentowi, lub Pleni- „ potentom do każdych Dobr oddałem. „

Extrakty tych przysiąg, i Dokumenta Graniczne Summaryuszem spisane, Ple-

nipotent autentycznie umocowany na gruncie w Sądzie złożywszy, wykona Przysięgę: " Jako Dokumenta wszystkie „ mnie od Pryncypała do Dobr NN. po„ wierzone rzetelnie komportuię, ża„ dnego nie utaiłem, i niewiem aby „ więcey gdziekolweik takowych Do„ kumentow znaydować się miało. „

Tenże Plenipotent, lub inna osoba od strony przysłana, zastępuiąc Pryncypała, albo też i sama przytomna strona Dukta wyprowadzi, wyroki Sądowe uskuteczni, przysięgę na nieuięcie przez siebie, albo kogo innego, nie namowienie świadkow, wykona. W iednym zaś tylko Woiewodztwie, lub Ziemi Dobra maiący, sami przysięgać maią Dziedzice, lub Possessorowie Zastawni lub Dożywotni na gruncie, tak na rzetelną komportacyą Dokumentow, nie utaienie ich

221
392.

ich, i że nie wiedzą gdzieby się więcey takowych Dokumentow znaydować miało; i iako ani sami przez siebie, ani przez subordynowane osoby, faworu u Sądu bądź darami, bądź obietnicami nie iednali, i iednać nie będą; iako też na nie uięcie świadkow. Gdyby w dwoch wydziałach Ziem i Powiatow iednego Woiewodztwa, w iednymże czasie takowa przysięga przypadała; tedy Dziedzic lub Possessor, wziąwszy zaświadczenie od Sędziego Granicznego iednego wydziału, poszle do Sędziego wydziału innego; ktory Sędzia raz tylko termin do Niedziel sześciu odłoży, a do rozgraniczenia innych Dobr postępować będzie; Possessor Zastawny lub dożywotni, Dziedzica o nadchodzącym terminie rozgraniczenia uwiadomić koniecznie obowiązany.

Chorobą złożony Dziedzic lub Possessor, w iednym lub dwoch, czyli więcey

Woiewodztwach Dobra maiący, przed
Sędzią Granicznym wydziału tego, w
ktorym chory znayduie się, lub przed
ktorymkolwiek Sędzią Ziemiańskim przy-
sięgę w mieyscu choroby wykona, Rotą
dla tych, ktorzy w rożnych Woiewo-
dztwach Dobra maią, przepisaną, dodawszy:
" iako dla choroby ziechać na granicę nie
" mogę. " Zaświadczenie o przysiędze ta-
kowey Plenipotent umocowany pismem
ręcznym przed Sędzią Granicznym na
gruncie złoży, i dopełni obowiązki wy-
żey dla Plenipotentow przepisane. Po-
słowie zaś do Dworow Zagranicznych,
i Sekretarze legacyi, aktualnym obowią-
zkiem zaięci, w Kraiu nie znayduiący
się, za granicą przed tamecznym Urzę-
dem, lub przez Plenipotentow wyraźnie
do tego umocowanych, Przysięgę dopeł-
nić podług wyższego opisu obowiązani są.

223
394.

O Mappach.

Tam gdzie zachodzą ſpory i Sąd o Granice, Mappa Graniczna zrobiona bydź powinna; a gdzie przez Sędziego, lub pryiacioł granice ugodzone, lub Kompromiſſami ukończone, albo bez appellacyi rozſądzone zoſtaną, Mappy udziałanie do woli ſtron zoſtawuiemy. Tak zaś zgodnie uſtanowione granice, lub bez appellacyi oſądzone, i ſporządzone Mappy, do Akt Kommiſſyi *reſpective* podane, i tam zapiſane, za trwałe i niewzruſzone mieć chcemy.

O Arbitrach na Gruncie.

Strony ościenne i węgielne co do ſwych kategoryi, po iednemu Arbitrze na grunt ſprowadzą, ktorzy pod obowiązkiem ſumnienia bez przyſięgi, wraz z Sędzią

Granicznym zawſze prezydować maią-cym, moc ſądzenia mieć będą.

O Rozſądzeniu ſpornych Granic.

Sędzia Graniczny na grunt ziechawſzy wraz z Arbitrami, lub od ktorey-kolwiek ſtrony z iednym, albo ſam, gdy ſtrona żadna Arbitra nie poſadzi, bez zwłoki (procz wyżey wyrażonego odłożenia) niedozwalaiąc: komportacyą Dokumentow granicznych pod przyſięgą, przez kogo należeć będzie, nakaże, Du-kta i Inkwizycye z świadkow od każdey ſtrony po dwunaſtu wiary godnych przyſięgłych, Wyſtępkiem Kryminal-nym nie notowanych, lub w mnieyſzey liczbie, gdy ſię ſtrony na to zgodzą, wy-prowadzi; a każdy przez Sędziego o ſta-wienie świadkow obwieſzczony, ſtawić świadkow pod karą ſtu grzywien, za

224

225
396

każdego nie ſtawionego świadka niezwłocznie zapłacić ſię powinną, obowiązany. Strona zaś granicząca drugiey Stronie żądanych świadkow nie ſtawiaiąca wſprawie upadać będzie, chyba gdyby na niemożność ſtawienia świadka przyſięgę wykonała. Mappę ieżeli Sędzia ſam będzie Geometrą odryſuie, a ieżeli nie, tedy Geometrze, czyli Geometrom od Stron, czyli Strony ſprowadzonym, takową Mappę ſporządzić źleci, onę z Ziemią ſprawdzi, a gdzieby ſię z położeniem niezgadzała, poprawić Geometrze. czyli Geometrom nakaże, zgodną z położeniem Ziemi wraz z Arbitrami czyli Arbitrem obecnemi podpiſze. Granice rozpozna, podług Prawa Inkwizycyi i Dokumentow rozſądzi, a gdy żadna ſtrona, Appellacyi do Kommiſſyi nie założy, kopce wyſypie, da-

wne gdzieby były odnowi. Dekreta po-
dług Prawa niewzruſzone, ugody auten-
tyczne, prawidłem będą do ſypania i od-
nawiania Kopcow.

O Ugodzie Granic.

W tym czaſie, gdzie Sędziowie w Me-
moryałach wymienione granice rozſą-
dzać będą, Dziedzicow i Poſſeſſorow
Dobr Ziemiańſkich, Duchownych i Miey-
ſkich, lub wcześnie za umowieniem ſię
wſpolnym, obowiązuiemy, aby oni ſa-
mi między ſobą granice ugodą, lub ſą-
dem polubownym ułatwili, Kopcami
oznaczyli przez przyiacioł uproſzo-
nych, ktorym na ten raz moc ſypa-
nia Kopcow daiemy, zmową zaś trze-
ciego nie pokrzywdzali, pod nieważno-
ścią ugody na ſzkodę w tęż ugodę, lub

226

227 390.

Sąd Polubowny niewchodzącego wymierzoney.

Dalsza czynność Sędziow Granicznych i Arbitrow

Sędziowie Graniczni po ułatwieniu granic w memoryałach wyszczegolnionych, udadzą się do rozgraniczenia innych w swym wydziale Dobr wszelkiey natury Memoryałami nieobiętych, oneż żadnych nieomiiaiąc, z Arbitrami, lub sami, gdy Arbitrow nie będzie, rozgraniczą, Kopcami oznaczą, a gdzie Kopce 15. lat nie maiące, lub nowo za Dekretami, czyli ugodami usypane zostaną, odnawiać ich nie będą, wszelako Dekreta, i ugody w swoie Dzieła ingrossować maią. Sędziowie Graniczni z Arbitrami na gruncie wszelkie wyroki większością zdań stanowić maią. Ro-

wność zdań Sędzia Graniczny, iako Prezyduiący, rozwiąże, każdy iednak Arbiter inaczey rozumieiący zdanie swoie wyrazić może, i one podpisze.

O Appellacyach.

Appellacya do Kommissyi Granieczney iedynie tylko po przysądzeniu Duktu przed sypaniem Kopców dopuszczoną bydź ma.

O Dekretach Zaocznych.

Sędziowie Graniczni ziechawszy na grunt, nie zważaiąc na niestawienie się ktoreykolwiek Strony, z Dokumentow i świadectw Stron, czyli Strony stawaiącey i Possessyi, sumiennie i sprawiedliwie sądzić będą, a po osądzeniu Sprawę takową do Kommissyi Graniczney,

dla oſtatecznego Dekretu odeſzlą, a tam gdy utwierdzenie tego aktu zaocznego, czyli z obopolnego Stron ſtawienia ſię, czyli zaocznie zaydzie, na ten czas na grunt po uſypanie kopcow Sędziego zeſzlą, ktory one poſypie, i na oſtatnim kopcu zaprzyſiądz ſamey tylko Stronie, dukt zyſkuiącey nakaże, na Rotę takową. „ Jako dukt między Dobra„mi NN. z Dobrami NN. z dowodow „przeświadczaiących ſumnienie i chara„kter moy, a nie z chęci pokrzywdzenia i „uſzkodzenia Sąſiada Sądowi okazałem. „ To zaś Dzieło za niewzruſzone poczytane zoſtanie. Gdzieby zaś wątpliwość oby dwoch duktow Sąd z dowodu i świadectw przyſięgłych uznał, w ten czas bez przyſięgi podług ſumnienia ſprawę rozſądzi. Sędzia gdy w wydziale ſwoim mieć będzie Dobra, i w nich ſporną granicę, doniesie Kommiſſyi, a ta inſzego Sę-

401

dziego wyznaczy, do rozgraniczenia takowych Dobr.

O Granicach między Wydziałami.

W mieyſcach, gdzie między wydziałem, a wydziałem iednego Woiewodztwa granice zachodzić będą, ktory Sędzia Graniczny prędzey obwieści, i ziedzie, ten granice załatwi.

Gdzie Granice między Obywatelami Prowincyi a Prowincyi, lub Woiewodztwa i Woiewodztwa zachodzić będą, tam Sędziowie Graniczni, a w W. X. Litewſkim Kommiſſarz wydziałow ſtykaiących ſię, po iednemu z każdego wydziału iedney i drugiey Prowincyi, albo iednego, lub drugiego Woiewodztwa znioſłſzy ſię z ſobą, i ſtrony obwieściwſzy na Niedziel ſześć, wſpolnie z Ar-

230

bitrami ſtron obydwoch, czyli Arbitrem ziedney ſtrony obecnym, lub bez Arbitrow (gdy od ſtron poſadzonemi nie- będą) Granice z Dokumentow i świa- dectw rozſądzą, i zaſpokoią; A gdzie- by trzeciego, lub czwartego wydziału rożnych Prowincyi, albo Woiewodztw Węgielnikiem, albo Narożnikiem, Do- bra ſtykały ſię, tedy ci dway oſobnych wydziałow Sędziowie, ktorzy pierwey do rozſądzenia ściany graniczney obwie- ſzczą i ziadą, wraz z Arbitrami (iako wyżey) ſtron, lub Arbitrem obecnym, albo i bez Arbitrow nieobecnych, Naro- żniki lub Węgielniki z trzecim bądź i z czwartym wydziałem Dobr ſtykaiące ſię, rozpoznaią i rozſądzą. A w przy- padku rowności zdań, Sędziowie ſami graniczni loſy ciągnąć będą, a ktory los z nich, do decyzyi weźmie, ten *paritatem* rozwiąże. Gdyby zaś ſtrony,

lub ſtrona Appellacyą założyły przed ſypaniem Kopcow, Sędzia każdy takowey Appellacyi do właſney Kommiſſyi dopuści, i dzień, ktorego był Dekret przeczytany, i Appellacya założona, w dziele ſwoim zapiſze, a Kommiſſya każda po dwoch Kommiſſarzow ſekretnemi Kreſkami Kompletu natenczas nieſkładaiących wyznaczy, i dzień ziechania na grunt od dnia przeczytania Dekretu czterdzieſty drugi przeznaczy, ieżeliby zaś ten dzień padał na zimową porę, tedy go przenieſie na 1go Maia, i o takowym wyznaczeniu obydwie Kommiſſye wzaiemnie ſiebie obwieſzczą. — Wyznaczeni zaś Kommiſſarze ziachawſzy na grunt, niezważaiąc na nieprzybycie drugich Kommiſſarzy, byle ich tylko dwoch ziachało, wraz z Arbitrami od Stron, lub Strony poſadzonemi, i rotą Kommiſſarzow przyſiądz

232

maiącemi obecnemi, lub Arbitrem obecnym, albo bez nich, gdy przez ſtrony położonemi niebędą, tudzież nie zważaiąc na nieſtawienie ſię ktoreykolwiek ſtrony, granicę oſtatecznie więkſzością zdań rozſądzą; w przypadku rowności zdań ciągnąć będą loſy ſami Kommiſſarze, a ktory z nich los do decyzyi weźmie, ten rowność zdań rozwiąże; a takowe granice wiecznie trwałe bydź maią. W przypadku choroby, lub śmierci ktorego ze czterech wyznaczonych Kommiſſarzy, każda *reſpective* Kommiſſya innego zaraz na to mieyſce wyznaczy.

Miaſta wolne, i Wſie ich w iedney Prowincyi, w Woiewodztwie, albo Powiecie leżące, maiące ſpory graniczne z Dobrami Ziemſkiemi lub Duchownemi, w drugiey Prowincyi, Woiewodztwie albo Powiecie będącemi, ſądzić ſię maią na gruncie

w pierwſzey Inſtancyi przed Sędziami, lub Sędzią granicznym, z Arbitrami, albo bez Arbitrow, gdy ich ſtrony nie-poſadzą; (iako wyżey ieſt przepiſano.)

W przypadku appellacyi, Kommiſſya graniczna tey Prowincyi, Woiewodztwa, lub Powiatu, w ktorym Miaſta wolne, lub ich Wſie leżą, dzień tylko przepi-ſze, iako wyżey, ziechania na grunt dla Sędziow dwoch Mieyſkich; a z po-między ſiebie Kommiſſarza iuż wybierać nie będzie. A ci Sędziowie Mieyſcy maią bydź obrani przez Miaſto z oſob Stanu Szlacheckiego, lub Mieyſkiego, byle nie z pomiędzy mieſzkańcow te-go Miaſta, ani z tych, ktorzy przyięli Prawo Mieyſkie w tym Mieście, i przy-ſięgę na gruncie przed Kommiſſarzami granicznemi lub Kommiſſarzem wyko-naią rotą dla Kommiſſarzy przepiſaną.

235
40b.

Druga zaś Kommiſſya, pod ktorey Zwierzchnością Dobra te Duchowne, czyli Ziemſkie leżą, trzech Kommiſſarzy z pomiędzy ſiebie kompletu na ten czas nieſkładaiących, i czas przeznaczywſzy (iako wyżey) wybierze; A ci Kommiſſarze wſpolnie z Sędziami Mieyſkiemi na grunt ziadą, niezważaiąc na nieprzytomność innych Kommiſſarzy lub Sędziow, byle ich tylko było z Kommiſſarzy dwoch, a z Sędziow Mieyſkich ieden, nie uważaiąc na nieſtawienie ſię ktoreykolwiek Strony, Sprawę oſtatecznie rozſądzą; w przypadku rowności zdań, Kommiſſarze tylko ciągnąć będą (iako wyżey) loſy do rozwiązania rowności.

A gdzie między Miaſtem, a Miaſtem wolnemi, lub ich Wſiami, appellacya od pierwſzey Inſtancyi naſtąpi, tam

zaraz Sąd tey pierwſzey Inſtancyi, czas ziachania Sędziow Mieyſkich appellacyinych od czaſu przeczytania Dekretu w Niedziel ſześć oznaczy; A ci Sędziowie Mieyſcy od każdego Miaſta po dwoch ſpoſobem wyżey wyrażonym wybrani, i na gruncie w obliczu Stron, czyli Strony przyſiądz maiący, ten Sąd appellacyiny *ultimæ Inſtantiæ* składać, i Sprawy takowe appellacyine, załatwiać bedą w ścianach, i narożnikach, tylko ſwoich Miaſt i Wſiow; a w przypadku rowności zdań ci Sędziowie Mieyſcy ciągnąć będą loſy do rozwiązania rowności kreſek.

Gdzieby zaś ściany pomienionych Miaſt i Wſiow ich przytykały do narożnika, w ſporze będącego Dobr Duchownych, albo Ziemſkich, tam Kommiſſarze od Kommiſſyi właſney, pod ktorey

236

237 460л.

rey Juryzdykcyą takowy sporny narożnik znayduie się, wyznaczeni złączywszy się z Sędziami Mieyskiemi, tak aby gdzie trzech Kommissarzy Ziemiańskich, dwoch Sędziow Mieyskich, a gdzie dwoch Kommissarzy, tam ieden Sędzia Mieyski łączyli się, i w takowym komplecie iedną osobą z Kommissarzy Ziemiańskich nad Sędziow Mieyskich przewyższaiącym, spory granicznego narożnika sposobem wyżey przepisanym zaspokaiać maią.

W śrzodku zaś iednego Woiewodztwa, Miasta wolne maiące granice z Dobrami Duchownemi lub Ziemskiemi, gdy od pierwszey z gruntu spornego instancyi appellacya do Kommissyi Woiewodzkiey założona będzie, Miasta do swoiey Sprawy graniczney dwoch Sędziow (sposobem iak wyżey) wybra-

409.

nych w Kommissyi graniczney posadzą, z ktoremi trzech Kommissarzow granicznych, z Arbitrami, lub bez Arbitrow, gdy ich strony nie zasadzą, a bądź iednym przez ktorąkolwiek stronę sprowadzonym, Sprawę tylko z Miastem lub iego Wsią rozsądzą większością zdań; a w przypadku rowności zdań, Kommissarze graniczni sami losy ciągnąć będą, a wyciągaiący do decyzyi los, rowność zdań rozwiąże. Kommissye dla takowych Spraw Mieyskich osobny Regestr ustanowią.

Moc rozpoznania trudności.

Sędziowie Graniczni w trudnościach po rezolucyę do własney Kommissyi udadzą się; w przypadku, ktoby nie posłuszeństwo Prawu wszczynał, czynności na gruncie Sędziow Granicznych ta-

238

nować ważył się, Kommissya za doniesieniem Sędziego pomoc Woyskową od Kommissyi Woyskowey wyiednaną posyłać będzie, i Stronę tamuiącą podług gatunku zdrożności ukarze. — Deklaruiemy, iż wszystkie graniczne sprawy między wszelkiey natury Dobrami, w iakichkolwiek Juryzdykcyach, Magistraturach i Sądach Trybunalskich zawisłe, do tego Normalnego Sądu zwracamy, ktore to Sądy, będą miały moc rozpoznawać Dekreta, te iednak, ktore podług Praw do rozpoznania należą. Sprawy zaś przez kompromissa ukończone, nieporuszone mieć chcemy, i zapisami Kompromissarskiemi (obięte) tamże w Sądzie Kompromissarskim ukończone bydź maią. Gdzieby zaś dwie sentencye niezgodne, sobie przeciwne, przez Superarbitra i Arbitrow wydane były;

takowe Sprawy do rozpoznania Sądowi Kommiſſarſkiemu podaiemy.

O Sprawach z Appellacyi.

Kommiſſya Graniczna każda po zapiſaniu Komparycyi w Sprawach Appellacyinych, zaleci Stronom, aby względnie one ſwych kategoryi poiedynemu Arbitrze natychmiaſt w Kommiſſyi poſadzili, to zaś poſadzenie w Sądzie Appellacyinym Arbitrow tak ſię rozumieć ma; iż Strona ościenna, na iedno mieyſce narożnika, czyli węgielnika, z węgielnym Sąſiadem, lub z węgielnemi Sąſiadami zgadzaiąca ſię, i iednoż trzymaiąca, iednego tylko Arbitra, a nie więcey lokować maią; Arbiter zaś, lub Arbitrowie od rożniącego ſię narożnika poſadzeni, po oſądzeniu węgielnika w dalſze rozſądzenie

240

241 412.

ścian między Stronami pryncypalnie czyniącemi wdawać się nie będą. A ci Arbitrowie przysięgę dla Kommissarzow przepisaną wykonawszy, kategorye Stron tylko swoich, z Kommissarzami sądzić będą.

Kommissya każda Sprawy Appellacyine sądzić będzie na stole z Mappy, Dokumentow i świadectw; Po skończonych sporach każdey sprawy, pięciu Kommissarzow na ustępie ciągnąć będą losy z naczynia, lub z worka, w ktorym trzy gałki białe, a dwie czarne włożą się, a ktorzy Kommissarze wezmą gałki białe, tę Sprawę wraz z Arbitrami *respective* do kategoryi posadzonemi, osądzą. Ci zaś, ktorzy czarne wybierą, zdanie tylko doradzaiące w sprawie mieć będą; a po decyzyi Kommissya na grunt Sędziego Granicznego,

4113.

dla sypania kopcow, i na ostatnim ko-
pcu wysłuchania przysięgi Rotą wyżey
przepisaną, zeszle. A gdyby, Mappa,
i Dzieło zaskarżone były, w ten czas
Kommissya do sprawdzenia Kommis-
sarzow dwoch, z kompletu pod ow
czas nie sądzącego oznaczy, ktorzy
dopełniwszy przepisow Kommissyi,
Sprawę do Kommissyi po rozsądzenie
odeszlą.

Wolno iednak wprzod Stronom bez
ciągnienia losow zgodnie wybrać z pię-
ciu Kommissarzow trzech, do Sądzenia
Sprawy z Arbitrami, lub bez Arbitrow;
a gdy się nie ugodzą, Strona iedna,
gdy Arbitra swego w Kommissyi posa-
dzi, a druga nie, tedy czterech Kom-
missarzow, losem białe gałki wyciąga-
iący, z Arbitrami sprawę osądzą, a
piąty Kommissarz gałkę czarną bioręc

243 4141.

cy, zdanie doradzaiące tylko mieć będzie. Gdyby Strony obydwie w Kommissyi Arbitrow nie posadziły, tedy wszyscy pięciu Kommissarzow Sprawę sądzić będą, i w ten czas ciągnienie losow mieysca nie ma.

Kommissarz Graniczny w tym komplecie, w ktorym zasiada, w Sprawie własney, Zony i Dzieci swoich, Oyca, Stryia i Brata rodzonych, Szwagra, Teścia i Zięcia, ani z Ewikcyi, gdzieby przez granicę Wieś odpadała, sądzić się nie może; lecz ta do przyszłego kompletu odłożoną zostanie, a komplet następuiący z regestru spraw z Kommissarzami odłożonych, naypierwey Sądzić zacznie. Toż się ma rozumieć i o Sędziach granicznych w ktorym przypadku Kommissya innego wyznaczyć na żądanie Strony powinna.

W Woiewodztwach pogranicznych, gdzie będą granice ſtykać ſię z innemi Państwami, Sędziowie Graniczni maią bydź baczni, aby nowey kweſtyi w granicach Narodowych ktożkolwiek nie uczynił; o dyfferencyi zaś każdey pograniczney, zdarzyć ſię mogącey, Sędziowie Graniczni doniosą Kommiſſyi graniczney, a Kommiſſya uwiadomi Straż natychmiaſt o potrzebie traktowania o rozgraniczenie. — Co ſię tycze ſpraw uczynkowych ſzczegolnie z okoliczności granic na gruncie ſpornym zaſzłych, i z pretenſyi tego ſpornego gruntu pochodzących, takowe Sprawy, po rozſądzeniu Sprawy graniczney, i wyſypaniu kopcow, w mieyſcu zdarzonego uczynku, Sędziowie Graniczni na gruncie za poprzedzaiącemi świadectwami, przyſięgami i kalkulacyą, z wolną do Kommiſſyi graniczney appella-

2441

245 416.

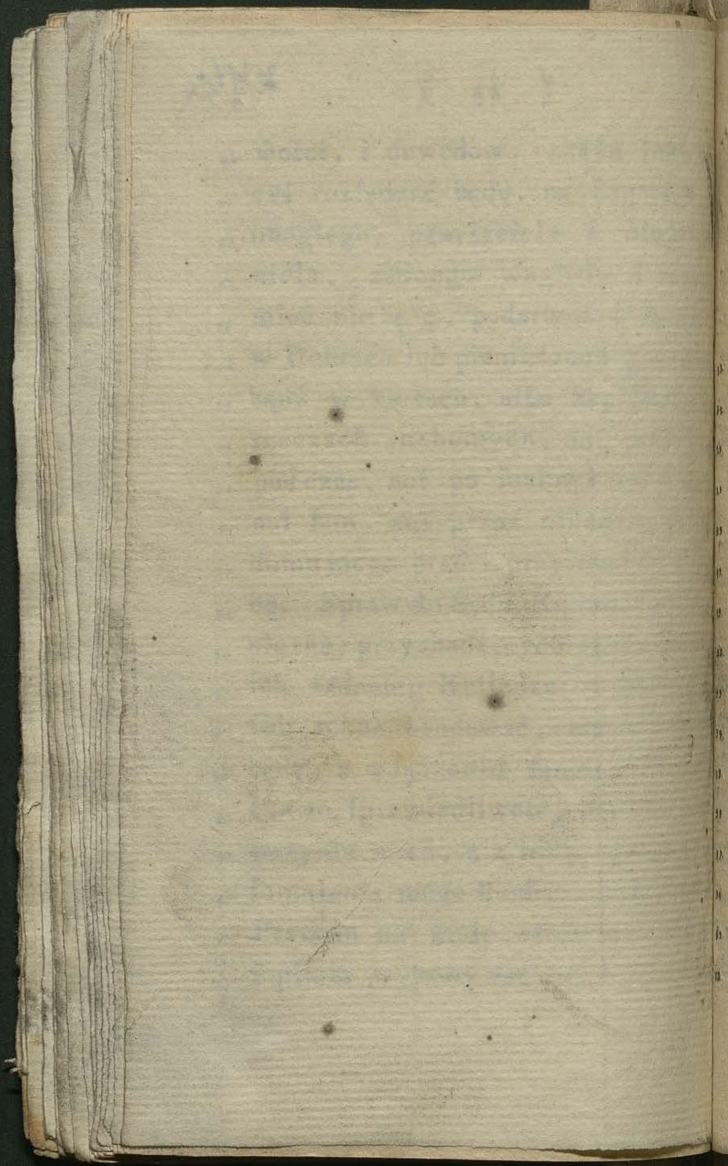
cyą rozsądzą. *Non præjudicando* Prawu 1768. *de violata Possessione* gruntow zapadłemu, według ktorego Stronie, *violatam Possessionem* maiącey w Sądach Ziemiańskich wolna droga czynienia zostawuie się. A Kommissye graniczne Sprawy pomienione, z appellacyi przychodzące, ostatecznie rozpoznaią i zaspokoią. Co się tycze nadgrody za prace tak Kommissarzom, iako i Sędziom Granicznym, tę na Seymikach ich Elekcyi Woiewodztwa, Ziemie i Powiaty obmyślą i oznaczą.

Po ukończeniu w czasie wyżey oznaczonym całego Dzieła wszystkie Akta Graniczne, i Mappy Kommissye Graniczne w dozor Sądow Ziemiańskich oddać obowiązane będą.

Rota Przysięgi dla Kommissarzow Granicznych.

" Jako Sprawy z Appellacyi przy-
" chodzące podług Prawa, sprawiedli-

„ wości, i dowodow, także inkwizy-
„ cyi rozsądzać będę, na bogatego, i
„ ubogiego, przyiaciela i nieprzyia-
„ ciela, żadnego względu i rożnicy
„ mieć nie będę, podarunkow żadnych,
„ w Dobrach lub pieniądzach gotowych,
„ bądź w kartach, albo zapisach, lub
„ rzeczach ruchomych, ani przed, ani
„ podczas, ani po funkcyi od nikogo,
„ ani sam, ani przez nikogo, na zysk
„ domu mego brać i przyimować nie bę-
„ dę. Spraw do Sądu Kommissyi Gra-
„ niczney przychodzących praktykować,
„ ich żadnemu Kolledze w żaden spo-
„ sob rekommendować, ani prosić nie
„ będę, a w sądzeniu samego P. Boga,
„ Prawo, sprawiedliwość, dowody przed
„ oczyma mieć, a z nich przekonania
„ sumnienia mego słuchać, i obowiązki
„ Prawem na mnie włożone, wiernie
„ i pilnie wykonywać będę. „

247 A161

Rota Przysięgi dla Sędziow Granicznych.

"Jako spory i dukta Stron wiernie „opiszę, świadectw dokładnie słuchać „będę, one tak, iako świadek zeznawać „będzie, nic nie przydaiąc ani uymu„iąc, wiernie zapiszę. Sprawy grani„czne i uczynkowe podług Boga, Pra„wa, i sprawiedliwości, dokumentow, „świadectw, a z nich przekonania su„mnienia Sądzić będę; na bogatego i „ubogiego, przyiaciela i nie przy„iaciela żadnego względu i rożnicy „mieć nie będę, podarunkow żadnych „w pieniądzach gotowych, Dobrach, „kartach, zapisach, lub rzeczach, ani „przed, ani pod czas, ani po funkcyi „od nikogo nie przyimę, i obowiązki „funkcyi moiey wiernie dopełnię. „

2119

Dekreta zaś wszystkie i cały Proces Polskim Językiem pisane bydź maią.

Stanisław Nałęcz Małachowski *Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszalek.*	Kazimierz Xiąże Sapieha *General Artt: Lit. Marszalek Konfederacyi W. X. Litt:*

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski, i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jan Ossolinski Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Antoni Ledochowski Woiewodzic i Poseł Woiewodztwa Czerniechowskiego Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputt: do Konst: z Prowincyi W. X. L. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz. Deputt. z Prowincyi Wielkopolskiey, Jozef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakroczym: Deputowany do

249 420

Konstyt: z Prowincyi Wielkopolskiey *mpp.*
Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem Originale ejusdem Eidem Offerenti prævia Officii sui quietatione est extraditum.

HERMAN.
mpp.

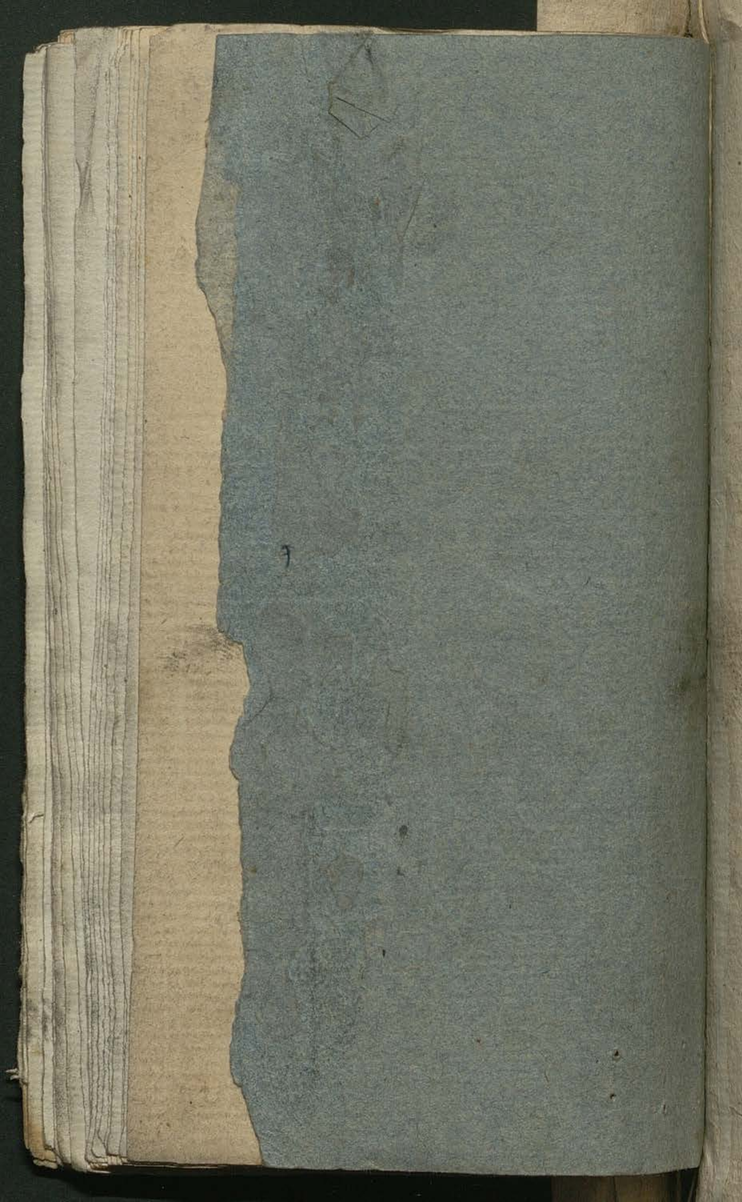
(L. S.)

A. Sieroczyński

Legit Kościński.

421.

142

Actum (in Curia Regia Varsaviensi,)
Die Nona Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata

Deklaracya względem Manifestów.

Gdy za powodem rostropności i ludzkości, naypierwszym Pra-
wodawstwa staraniem bydź powinno, przez wczesne, a przezorne
nieprzyzwoitościom, i przewinieniom zapobieżenie, ochraniać Wła-
dzę swoią od potrzeby onym zaradzania z trudnością i surowością;
nieodstępni od takowego Prawidła, My KROL, wraz z STANAMI
Seymuiącemi przedsiębiorąc środki ostrzeżenia w ninieyszych okoli-
cznościach potrzebnego, deklaruiemy: Jż ktoby do Akt Publicznych,
Manifesta, Protestacye, przeciw aktualnie odprawuiącemu się Sey-
mowi, i przeciw USTAWIE RZĄDOWEY odtąd ważył się wnosić,
lub ktoby takowe Manifesta ważył się do Akt Publicznych w
Państwach Rzeczypospolitey przyimować, takowy za burzyciela
spokoyności publiczney ninieyszym Prawem uznany, do Sądow
Seymowych, podług Prawa na Seymie teraźnieyszym uchwalo-
nego, zapozwanym bydź powinien, i iako wzruszaiący spokoy-
ność publiczną karany będzie. Dlaczego przyimowanie takowych
Manifestów, Protestacyi, wszystkim Kancellaryom i Sądom zakazu-
iemy, pod karami dopiero wymienionemi; Manifesta zaś, Protesta-
cye, gdziekolwiek w Państwach Rzeczypospolitey, przeciw USTAWIE
RZĄDOWEY, lub Uchwałom Seymu teraźnieyszego dotąd zaniesione
i przyięte, za niebyłe deklaruiemy. Aby zaś wszelkim złośliwym
tłomaczeniom Deklaracyi trzeciego Maja Roku ninieyszego zapadłey,
koniec uczynić, wolny głos na Obradach Obywatelskich, i wolne
tłomaczenie się z swego sposobu myślenia, wszędzie i zawsze,
każde-

każdemu w szczególności Obywatelowi, podług przeszłych i na teraźnieyszym Seymie warowanych Praw, nayuroczyściey zapewniamy, i że takowy głos na Seymie oświadczony, do Akt podać każdy iest mocen, ostrzegamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Inf. i Kur: Koad: Bis: Wil. Antoni Xże Jabłonowski Kasztelan Krakowski Deputat: z Senatu z Małeypolski. Kazimierz Konst; Plater Kasztell: Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopol: Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany z Prowincyi W. X. L. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflantski Deputowany z Prowincyi W. X. Litewskiego. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrzyń: Deput: z Prowincyi Małopoł: mp. Post Cujus Constitutionis in Acta praesentia ingrossationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, praevia Officii sui quietatione, est extraditum.

PUCHAŁA
mpr.

A. Szarzyński

~~Łogi Kwaskowski~~

711. 424. 253

143

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Vigesima Tertia Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, & Actis Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

ZASADY

DO URZĄDZENIA NA PRZEDAZ WIECZYSTĄ KROLEWSZCZYZN.

1mo WSzystkie Królewszczyzny, w iakieykolwiek będące Nomenklaturze, na części podzielone, na wieczyste dziedzictwo sprzedane mieć chcemy.

2do Ta sprzedaż przez licytacyą ma się odprawić.

3tio Naywięcey daiący utrzyma się przy dziedzictwie wylicytowanym.

4to Prawa Uprzywileiowanych, lub ich Prawa nabywców zabespieczamy w ten sposób: Dożywotnikom połowę intraty, Expektantom półtory kwarty, Emfiteutom osmą część intraty, iaka się z naywyższey okaże licytacyi, upewniamy. Maiącym summy na Starostwach Prawami przyznane, a poźniey nie zniesione, zalecamy Kommissyi Skarbowey; aby oneż wypłaciła Właścicielom, z kapitałów przy licytacyi zebranych. Starostwa w summach na kilka Dożywociow nadane, rownie sprzedane bydź maią, z warunkiem połowy intraty z licytacyi wynikłey, do wygaśnienia ich Praw. Lenności natury nie Ziemskiey, lustracyami obięte i kwartę płacące, sprzedanemi, iak inne Starostwa, mieć chcemy, waruiąc im połowę intraty z licytacyi wynikłey, podług służącego im Prawa.

5to Gdy Skarb publiczny nayprędszego potrzebuie zasilenia, a Rzplta ma niezaprzeczone Prawo do nayrzetelnieyszey w Królewszczyznach intraty, Prawem sobie zastrzeżoney, łącząc

cząc sprawiedliwość z temi widokami, chcemy: aby Possesso-rowie Królewszczyzn od Raty Marcowey Roku 1792. trzy kwarty opłacali, Expektanci półczwartey, Emsiteuci cztery kwarty, podług lustracyi 1789. i tak daley aż do uskutecznioney przedaży Królewszczyzn; z tym iednak solennym warunkiem: iż ieżeli w lustracyi ściśley maiącey nastąpić okaże się, iż trzy kwarty przez nich składane zmnieyszały połowę prawnie im należącą, wtedy Skarbowi Naszemu zaraz naddatek, iaki się po każdey okaże racie, powrócić im zalecamy; a przeciwnie, ieżeliby te trzy kwarty niedochodziły połowy, tedy Possessor Skarbowi ma dopłacić: Równie masię rozumieć o innych Possessorach, podług Prawa im służącego: którzy zaś sądziliby się nad Prawo sobie przyznanego dochodu bydź uciążonemi, takowi przysięgą ewinkować będą realność intraty; któryby zaś Possessor żądał spłacenia siebie, temu naznaczamy siedmioletnią intratę, a dla maiących *Ius in solidum* dziesięcioletnią, iaka po lustracyi nastąpić maiącey okaże się; a takowe spłacenie przez Skarb nie pierwey, iak po sprzedaniu teyże samey Królewszczyzny przez licytacyą, dopełnione będzie.

6to Wylicytowane Królewszczyzny dawniey przez Kommissyą Skarbową na licytacyi publiczney na lat pięćdziesiąt, zlecamy Kommissyi Skarbowey, żeby ie sprzedała tym na dziedzictwo, którzy przez licytacyą ie otrzymali, lub ich Prawa nabywcom, ieżeli dadzą dziesiątą część wartości, podług licytacyi dawniey otrzymaney *pro titulo: haereditatis.* Gdyby iednak który Possessor wylicytowaney Królewszczyzny za przykrą znaydował tę propozycyą, i niechciał nabyć dziedzictwa, tedy Prawo iego święte, dobrą i publiczną wiarą nabyte, nienaruszone zabespieczamy.

7mo Końcem docieczenia i ustanowienia naywyższey dóbr Rzptey wartości, stanowiemy: aby na naypierwszych Seymikach z każdego Powiatu, Prawo Seymikowania maiącego, po iednym Lustratorze wybrano. Tych Kommissya Skarbowa podzieli na pięćdziesiąt iedna Lustracyi, do każdey iednego Lustratora z ramienia swego doda, Królewszczyzny wszystkie w proporcyi dymów i bliskości mieysca, na równe części, ile możność, podzieli, losami ciągniętemi publicznie między lustracye porozdaie, nayściśleyszą lustrowania regułę przepisze, rozmiar gruntów i Mapp doskonałych zrobienie nakaże. Jak prędko która lustracya w iednym Starostwie dzieła swego dokończy, to zaraz Kommissyi Skarbowey odeszle. Tych, gdy się zbierze przynaymniey dziesięć w Koronie, i dziesięć w Litwie, Kommissya Skarbowa Uniwersałami ostrzeże, iż lustracya Starostw NN. iest ukończona, że w tym, a tym czasie licytacya ich rozpocznie się w Koronie w Warszawie, w Litwie w Wilnie. Tak *successive* postępować ma sobie Kommissya Skarbowa z innemi Starostwami wylustrowanemi, z tą iednak ostrożnością, żeby razem zbyt wiele licytowanych Starostw ceny ich nie zmnieyszyło.

8vo

8vo Assessoryom nakazuiemy, aby spory o dochody i obowiązki między Miastami i aktualnemi Possessorami uprzywileiowanemi ostatecznie osądziły. Równie Referendaryom nakazuiemy, aby spory między temiż Possessorami, a Włościanami zachodzące, zachowuiąc świątobliwie i nienadwerężenie ich Prawa, Przywileie i Nadania ostatecznie ukończyły.

9no Żeby Ewikcyą Dóbr Ziemiańskich nie obciążać, każdy, kto wylicytuie Królewszczyznę, piątą część iey wartości z lustracyi wynikłą zaraz złożyć przy licytacyi powinien; ta ma bydź rękoymią punktualnego wypłacania wiecznego procentu. Za lasy zaś osobno przedane, kupuiący ma cały kapitał złożyć. Piątey części złożoney, takie chcemy mieć użycie: połowa z niey zostanie się w Skarbie Rzptey, a drugą połowę weźmie uprzywileiowany dożywotni Possessor za pewną Ewikcyą. Po śmierci zaś iego zaraz ta połowa zwrócona bydź powinna do Skarbu Rzpltey. Gdyby licytuiący uchybił iedney raty zapłacić, i aż do terminu drugiey toż wypłacenie odwlokł, to utraci i piątą część złożoną i dziedzictwo nabyte, a w tym przypadku złożona u uprzywileiowanego Possessora połowa piątey części, iego stanie się własnością: Królewszczyzna zaś pod temiż samemi warunkami na nową póydzie Licytacyą. Opłata z tych nowo nabytych dziedzictw składać się ma czterema ratami, pieniędzmi dobremi, kurrencyą w Kraiu maiącemi, *in Ianuario*, *Aprili*, *Iulio* & *Octobri*. Część z Procentu należąca Possessorowi uprzywileiowanemu, ma bydź dla niego przez nowego Dziedzica złożona w Kommissyi Cywilno-Woyskowey, w którey Juryzdykcyi znayduie się Królewszczyzna, i od tey wziąwszy zaświadczenie na piśmie z złożoney raty dla uprzywileiowanego Possessora, póydzie do Kommissyi Skarbowey z wypłaceniem raty z procentu Rzpltey należącey, i oraz okaże zaświadczenie Kommissyi Cywilno-Woyskowey, iako należącą część uprzywileiowanemu Possessorowi w mieyscu Prawem oznaczonym złożył. Gdyby tego zaświadczenia w Kommissyi Skarbowey nie pokazał, ta mu kwitu z zapłaconey raty dać nie powinna. Gdyby zaś który uprzywileiowany Possessor, połowy piątey części kapitału wniesionego do siebie przyiąć, i Ewikcyi zapisywać nie chciał, lub nie mógł, Kommissya Skarbowa pięć procentów od niey wypłacać iemu będzie.

10mo Jak nayuroczystszemi chcemy mieć zabespieczone warunkami Prawa nowych dziedzictw z sprzedaży Królewszczyzn wynikaiące, iako zupełnie we wszystkim z Dobrami Ziemiańskiemi porównanych.

11mo Królewszczyzny nad morzem leżące, a w których Kommissya Skarbowa uznałaby możność założenia portu, przedanemi bydź nie maią.

12mo Każdy nabywaiący dziedzictwem Królewszczyznę, *titulo*: Porękawicznego, od każdego tysiąca wartości 18. złotych złożyć przy Licytacyi powinien, tego kapitału użyie

ie Kommiſsya Skarbowa na nadgrodę Luſtratorom, Geometrom i Officyaliſtom od siebie przydanym, w miarę ich pracy, i na tych wydatki do zakończenia dzieła na każdym Seymie podawać będzie.

13tio Dzieła ukończonego trzy Exemplarze Luſtratorowie zrobić powinni; ieden na gruncie zoſtawić, drugi do Kommiſsyi Cywilno-Woyſkowey, a trzeci do Kommiſsyi Skarbowey oddać.

14to Chcemy mieć zawarowane iak nayściśley, iż ani summ na dobrach zoſtaiących, lub w gotowiźnie złożonych, ani Procentów od nich opłacanych na nic innego użyć nie będzie wolno, tylko iedynie na potrzeby Woyſka; nigdy zaś na żadne dary i gratyfikacye. W iednym tylko ſzczególnie przypadku, to ieſt: w przypadku Woyny iuż deklarowaney, wolno będzie Seymowi podnieść część pewną kapitału do dóbr przywiązanego; a to podług ſzczególnego opisu.

Stanisław Nałęcz Małachowſki Ref: W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marſzałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marſzałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarſzewſki Biſkup Helmſki i Lubelſki wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolſkiey. mp. Alexander Linowſki P. W. Krak: Deputowany z Prowi: Małopolſkiey. Jan Oſsoliński Staroſta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolſkiey. Antoni Ledochowſki Wodzic i Poseł Wodztwa Czerego Deputowany z Prowincyi Małopolſkiey. Tomaſz Wawrzecki Poseł Brasławſki Deputowany do Konſtytucyi. Jozef Weyſsenhoff Poseł Inflantſki Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi Wo Xa Litt: Jozef Kociełł Poseł Oſzmiań: Deputowany do Konſtytucyi z Prowincyi W. X. Litt. Adam Rupeyko Sędzia Ziem: i Poseł X. Z. Deputowany z Prowincyi W. X L. Walenty Sobolewſki Staroſta i Poseł Warſzawſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Jan Łuſzczewſki Poseł Sochaczewſki Deputowany z Prowincyi Wielkopolſkiey. Poſt cujus Conſtitutionis in Acta præſentia ingroſsationem, Originale Ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui quietatione, eſt extraditum.

~~Adam Skulski Pet Czan~~
~~Notarius~~

PUCHAŁA
mpr.

A. Siewczyński

Legit Bobsta.

Actum etc. die vigesima quarta mensis Decembris anno Domini 1791º

Oblata (jak wyżej)

Obojga Narodów

Zalecenie JJWW. Seymowemu y Konfederacyi O.N. Marszałkom względem przeznaczoney Summy 45 tysięcy dla JJWW. Kosciuszki, Brodowskiego y Orłowskiego.

147

255

My Krol za zgodą Skonfederowanych Rzpltey Stanow zalecamy JJWW. Seymowemu y Konfederacyi O.N. Mar. aby Ci donieśli JKMsci w Straży izby Kommissya Woyskowa O.N. zawiadomioną została, iż iest wolą Stanow Seymuiących, aby taż Kommissya Woyskowa O.N. Summy 45 tysięcy złł z abcugow gaz Hetmańskich za nie wysiedzenie Kwartału do Prezydowania w teyże Kommissyi wyznaczonego w Kassie swey znayduiący się użyta na zasilenie JW. Kosciuszki Generał Majora ad interim Dywizyą Bracławską Kommenderuiącego Brodowskiego Szeffa ad interim Dywizyą WielkoPolską Kommenderuiącego, y Orłowskiego Generał Majora Kommendanta fortecy ~~Częstochowskiey~~ Kamienieckiey w bonifikacyi na ten raz nadzwyczaynych Expens do ktorych są pociągnieni.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litgo

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z senatu z prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst. Platter Kasz. Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit. do Konstytucyi Jan Ossolinski Starosta y Poseł Drohycki deputowany z prowincyi Małopol. Adam Littawor Chreptowicz poseł Nowogrodzki

depatowany do konstytucyi z 10° X.ª Litt
Jozef Radzicki Podkomorzy y Poseł Z.ª Za-
kroczym. deputt. do Konst. z prowincyi Wielkop-
mp. Post cujus constitutionis in
acta præsentia ingrossationem originale
ejusdem, Eidem offerenti, proxia officii
sui quietatione est extraditum.

A. Siarczynski

Finis Anni 1791mi.

VIII. 145 430 256

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Decima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo, Nonagesimo, Secundo.

Oblata

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit, tenoris talis:

Oblata 1ta tet.

SĄD ZIEMIANSKI.

ARTYKUŁ. I.

O mieyscach Sądu Ziemiańskiego.

1mo. Mieysca na Sądy Ziemiańskie wyznaczamy następuiące, iako to: w Prowincyi Małopolskiey w Woiewództwie Krakowskim, dla Powiatu Krakowskiego i Proszowskiego, oraz i Xięstwa Siewierskiego, w *Krakowie*; Dla Powiatów, Xiąskiego i Lelowskiego, w *Lelowie*. — W Woiewództwie Sandomirskim, dla Powiatu Sandomirskiego, w *Sandomirzu*; Dla Powiatu Wiślickiego, w *Nowym Korczynie*; Dla Powiatu Chęcińskiego i Opoczyńskiego, w *Chęcinach*; Dla Powiatu Radomskiego, w *Radomiu*; Dla Ziemi Stężyckiey, w *Stężycy*. — W Woiewództwie Kijowskim, dla Powiatu Kijowskiego i Zytomirskiego, w *Zytomierzu*; Dla Powiatu Owruckiego i Naddnieprskiego, w *Owruczu*; w Ziemi Chełmskiey z Powiatem Krasnostawskim, w Miastach *Chełmie i Krasnymstawie*, alternatą, zaczynaiąc alternatę od Chełma. — W Woiewództwie Wołyńskim, dla Powiatu Łuckiego Włodzimirsko-Nowogrodzkiego i Horyńskiego, w *Łucku*; Dla Powiatu Krzemienieckiego i Nadsłuckiego, w *Krzemieńcu*; Dla Powiatu Włodzimiersko-Czerniechowskiego, w *Włodzimierzu*. — W Woiewództwie Podolskim, dla Ziemi Kamienieckiey i Powiatu Czerwonogrodzkiego, w *Kamieńcu*; Dla Powiatu Latyczowskiego i Rowskiego, w *Latyczowie*. — W Woiewództwie Lubelskim, dla Ziemi Lubelskiey i Powiatu Urzędowskiego, w *Lublinie*; Dla Ziemi Łukowskiey, w *Łukowie*. — W Woiewództwie Bełzkim, w *Dubience*. — W Woiewództwie Podlaskim, dla Ziemi Drohickiey, w *Drohiczynie*; Dla Ziemi Mielnickiey, w *Mielniku*; Dla Ziemi Bielskiey, w *Tykocinie*. — W Woiewództwie Bracławskim, dla Powiatu Bracławskiego i Nadbohskiego, w *Bracławiu*; Dla Powiatu Winnickiego, w *Winnicy*; Dla Powiatu Zwinogrodzkiego, w *Zwinogrodzce*. — W Prowincyi Wielkopolskiey, w Woiewództwie Poznańskim; Dla Powiatu Poznańskiego i Międzyrzeckiego, w *Poznaniu*; Dla Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiey, w *Kościanie* i *Wschowie*, zaczynaiąc od Kościana alternatę, gdzie złącznie Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiey Obywatele sądzić się będą. — W Woiewództwie Kaliskim, dla Powiatu Kaliskiego i Konińskiego, w *Kaliszu*; Dla Powiatu Pyzdrskiego i Szredskiego, w *Pyzdrach*. — W Woiewództwie Gnieźnińskim, dla Powiatu Gnieźnińskiego i

Kcyńskiego, w *Gnieźnie*. — W Woiewództwie Sieradzkim, dla Powiatów Sieradzkiego i Szadkowskiego, w *Sieradzu*; Dla Powiatów Piotrkowskiego i Radomskiego, w *Piotrkowie*; Dla Ziemi Wieluńskiey i Powiatu Ostrzeszowskiego, w *Wieluniu*. — W Woiewództwie Łęczyckim, dla Powiatów Łęczyckiego, Orłowskiego, Brzezińskiego, i Inowłodzkiego, w *Łęczycy*. — W Woiewództwie Brzeskim - Kujawskim, z Powiatami Brzeskim, Przedeckim, Kowalskim, i Radziejowskim, w Mieście *Brześciu - Kujawskim* i *Radziejowie*. — W Woiewództwie Inowrocławskim w Mieście *Podgórzu*. — W Ziemi Dobrzyńskiey, dla Powiatów Dobrzyńskiego, Lipińskiego, i Rypińskiego, w Mieście *Lipnie*. — W Woiewództwie Płockim, dla Powiatów Płockiego, Bielskiego, Raciązkiego, Sierpskiego, i Płońskiego, w *Raciąžu*; Dla Ziemi Zawskrzyńskiey, dla Powiatów Szreńskiego, Niedzborskiego, i Mławskiego, w *Mławie*. — W Xięstwie Mazowieckim; dla Ziemi Czerskiey, Powiatów Czerskiego i Garwolińskiego, alternatą, w *Czersku* i *Garwolinie*; Dla Powiatów Wareckiego i Groieckiego, w *Warce* i *Groycu*, takąż alternatą; dla Ziemi Warszawskiey, w *Warszawie*; dla Wizkiey, w *Wiźnie*; dla Ziemi Wyszogrodzkiey, w *Wyszogrodzie*; dla Ziemi Zakroczymskiey, z alternatą, iak dotąd, w *Zakroczymiu* i *Nowym - Mieście*; dla Ziemi Ciechanowskiey z alternatą, iak dotąd, w *Ciechanowie* i *Prasnyszu*; dla Ziemi Łomżyńskiey, w *Łomzie*; dla Ziemi Rożańskiey z alternatą, iak dotąd, w *Rożanie* i *Makowie*; dla Ziemi Liwskiey, w *Liwie*; dla Ziemi Nurskiey, w *Ostrowiu*. — W Woiewództwie Rawskim; Dla Ziemi Rawskiey, w *Białey*, i w *Rawie*, alternatą; Dla Ziemi Sochaczewskiey, w *Sochaczewie*; Dla Ziemi Gostyńskiey, w *Gostyninie* i w *Gąbinie*; z alternatą. — A w Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego, mieysca na Sądy Ziemiańskie, tam oznaczamy, gdzie Seymiki teyże Prowincyi są Prawem przeznaczone.

2do. Domy Sądowe, które w mieyscach na Sądy Ziemiańskie wyż wyznaczonych aktualnie znayduią się, służyć na dal maią, iak dotąd do odprawiania Sądów, Składu Aktów Ziemiańskich, i Kancellaryi: w mieyscach zaś, w którychby Domów takowych nie było, te iak nayrychley wystawione bydź maią, a to z funduszu, który przez osobną uchwałę naszą obmyślemy, tak na wystawienie gdzie trzeba będzie, iako też i na utrzymywanie wszystkich Domów Sądowych; Domy takowe do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieszkania, od kogożkolwiek używane bydź nie maią.

3tio. Również obmyślemy fundusz na wystawienie, i utrzymywanie Domów na Areszta, Wieże, i Więzienia.

4to. Dla opatrzenia bespieczeństwa Domów Sądowych, iako też i Więzień, Straż potrzebną dawać maią te Kommendy Woyska Rzeczypospolitey, które w mieyscach Sądowych konsystować będą. A nadto dawać będą Wartę do Izby Sądowey w czasie odprawuiących się Sessyi Sądowych, nigdy iednak Straże i Warty takowe używane nie będą do domów i mieszkań Sędziowskich partykularnych, w czym wszystkim Kommissya Woyskowa wyda Kommendantom potrzebne Instrukcye i Ordynanse.

5to. Bespieczeństwo ogólne, tak dla samego Sądu aktualnie odprawuiącego się, iako też szczególne w mieyscu Sądowym dla Osób Sądowych, dla Officyalistów Sądowych, zgoła dla wszystkich pod bokiem Sądu znayduiących się, waruiemy, podług Praw wszystkim Juryzdykcyom służących.

ARTYKUŁ II.

O liczbie Sędziów Sąd Ziemiański składaiących, tudzież o czasie i sposobie wybierania tychże Sędziów.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański, składać się będzie z Sędziów dziesięciu.

2do. Wszyscy ci Sędziowie obierani będą co cztery lata na Seymikach Deputackich, na każdey takiey Elekcyi dawni Sędziowie na nowo obranemi bydź mogą.

3tio. Co się tycze Kondycyi do wyboru na Urząd Sędziego, Prawo o Seymikach pod Artykułami VI. i VII. zachowane mieć chcemy przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich, z następuiącym ostrzeżeniem: 1mo. Nie mogą bydź obrani na Sędziów do iednego całkowitego Składu Sądowego dwie Osoby iednego imienia, oraz Teść z Zięciem. 2do. Nie mogą bydź obrani na Sędziów ci, którzy są *crimine notati* po Kondemnacie, lub Dekrecie, choćby nieostatecznym. 3tio. Nie może bydź na Sędziego obrany ten, któryby był od Urzędu Sędziowskiego odsądzony przez Wyrok Sądu Naywyższey Instancyi. 4to. Na Posłów i Deputatów na Trybunał nie będzie wolno obierać więcey, iak dwie Osoby z iednego całkowitego Składu Sądowego, to iest: iednego na Posła, i iednego na Deputata. 5to. Sprawowanie dotąd Urzędu wykonawczego *Officium executivum* zwanego, ma bydź liczone przy Elekcyi Sędziow Ziemiańskich za odbycie Funkcyi publiczney.

4to. Również przy Elekcyi Sędziów Ziemianskich zachowane mieć chcemy Przepisy Prawa o Seymikach w Artykule VIII., co do sposobu podawania się na Kandydatów: w Artykule X. co do Rugów tychże Kandydatów; w Artykułach XII. i XIII. co do sposobu, oraz porządku Elekcyi i Wotow sekretnych.

5to. Sędzia obrany nie będzie potrzebował Przywileiu dotąd zwyczaynego, ale na mieyscu Przywileiu, odbierze *Laudum* Seymikowe, ktore służyć mu będzie za powód Elekcyi iego; Sędziowie obrani wykonaią nieodwłocznie w mieyscu Elekcyi Przysięgę, na Rotę Prawem przepisaną.

6to. Każdy Sędzia może w przeciągu lat czterech urzędowania swego złożyć swóy Urząd Sędziowski, z tym iednak warunkiem, aby sześcią Niedzielami przed następuiącemi Seymikami zapisał w Aktach Ziemiańskich złożenie Urzędu swego Sędziowskiego, dopóki iednak nowy na mieysce iego Sędzia wybrany nie będzie, obowiązki Urzędu swego Sędziowskiego pełnić winien.

7mo Gdyby w przeciągu czteroletniego Urzędowania Sędziowskiego umarł który Sędzia, został Senatorem, Ministrem, Kommissarzem Rządowym, lub postąpił na wyższy iaki Urząd czynny, albo wszedł w aktualną Służbę Woyskową, wtedy na mieysce iego inny obrany bydź ma na pierwszych następuiących Seymikach.

ARTYKUŁ III.

O Władzy Sądu Ziemiańskiego.

1mo. Sądy te Ziemiańskie, będą Sądami Pierwszey Instancyi zawsze gotowemi; od tych Sądów iść będzie podług przepisów Prawa, Appellacya do Trybunałów Głównych, *respectivè* każdey Prowincyi.

2do. Sądy te Ziemiańskie Pierwszey Instancyi, będą Sądami na te wszystkie Sprawy, które dotąd do Sądów Ziemiańskich, i Grodzkich należały.

ARTYKUŁ IV.

O Obowiązkach Sądu i Sędziów Ziemiańskich.

1mo. Sądów Ziemiańskich trzy będą Kadencye. 1wsza: Od Dnia 1go Kwietnia, do Dnia ostatniego Czerwca *inclusivè*. 2ga: Od Dnia 1go Października, do Dnia ostatniego Grudnia *inclusivè*.

 3cia

na

3tio: Od Dnia 1go Stycznia, do Dnia ostatniego Marca *inclusivè*; każda z tych Kadencyi zaczynaiąc się od Dnia sobie oznaczonego, choćby nawet w Dzień Swiąteczny, trwać będzie bez przerwy do Dnia ostatniego tymże Prawem naznaczonego. Gdyby iednak Sprawy na iedną Kadencyą przypadaiące wszystkie odsądzone zostały, wtedy wolno będzie Sędziom teyże Kadencyi roziechać się nieinaczey iednak, iak pod warunkiem niżey opisanym.

2do. Na odpoczynek Sądowy naznaczamy w każdym Roku Miesięcy trzy, to iest: Lipiec, Sierpień, i Wrzesień.

3tio. Sędziowie obrani ziechawszy na rozpoczęcie Sądów dnia 1. Kwietnia podzielą się na dwa Kompleta, tak, ażeby pięciu Sędziów do iedney Kadencyi przywiązanych było; rozkład takowy Osób na Kadencye zrobią Sędziowie między sobą iednomyślnością, albo większością Wotów sekretnych, i w Protokule Sądowym zapiszą.

4to. Sędzia z drugiego Kompletu, nie będzie mógł w czasie nie swoiey Kadencyi, ani zasiadać, ani decydować w Sądzie, ani w Izbie Sądowey w czasie namowy znaydować się. Sędzia w czasie Kadencyi, nawet do którey iest wyznaczonym, należeć nie może do Decyzyi tey Sprawy, w którey przytomnym nie był na obustronnym wywodzie.

5to. Komplet do sądzenia naymnieyszy będzie z Osób trzech.

6to. Prezydować będzie ten z Sędziów aktualny Komplet składaiących, który iest pierwszym z porządku Elekcyi w *Laudum* zapisany.

7mo. Sędzia aktualny Komplet składaiący, nie może bydź z mieysca ruszany, czyli od sądzenia Sprawy iakiey wyłączany, tylko w przypadkach: *1mo*. W swoiey własney Sprawie będąc Stroną czyniącą, bądź Powodową, bądź Odwodową. *2do*. Będąc od drugiey Strony pociągnioną, a Wyrokiem Sądu do tey Sprawy połączoną. *3tio*. W Sprawach Rodziców, Braci rodzonych, i Dzieci.

8vo. Gdy z porządku wołanych Wpisów przypadać będzie Sprawa, przez którą Sędziowie aktualny Komplet składaiący, byliby w Sprawę zaięci, tak, że Komplet aktualny Sądowy nie byłby dostateczny, wtedy Sąd przy Aktoracie takowym zapisawszy świadectwo, iż w tey Sprawie Kompletu Sądowego nie było, a dalsze następuiące Wpisy wołać i sądzić ma. Za złożeniem zaś Kompletu, Aktorat z powyższym świadectwem zostawiony, wołać i sądzić powinien przed innemi wszystkiemi Sprawami. Jeżeliby zaś Sędziowie cały Sąd Ziemiański składaiący, byli zaięci do Sprawy iakiey, tak, iżby ciż Sędziowie w któreykolwiek Kadencyi, Kompletu Prawem przepisanego, składać nie mogli, i dla tey przyczyny Sprawa takowa nie mogłaby bydź sądzoną, na ów czas Sprawa takowa odesłana bydź powinna do Trybunału *respectivè* swoiey Prowincyi, *pro determinatione fori*.

9no. Kondemnata otrzymana na Sędziu w czasie Sędziowskiey Funkcyi iego, byleby nie była w Kryminalney Sprawie, tamować nie będzie Sędziemu sprawowania Urzędu iego Sędziowskiego.

10mo. Każda Decyzya Sądu iednomyślnością, albo większością zdań stanowiona będzie; w przypadku równości zdań, Sędziowie aktualny Komplet składaiący, ciągnąć będą losy, a który z nich weźmie los do Decyzyi, ten równość zdań rozwiąże.

11mo. Sąd Ziemiański mieć będzie osobny Protokuł rozpisowy, w którym Sędziowie zdania swoie przeciwne większości, zapisywać powinni z podpisem ręki własney, a to na teyże samey Sessyi, i nie wychodząc z Izby Sądowey. Rozpis iednak takowy nie ma nic ubliżać Wyrokowi Sądu większością zdań zapadłemu.

12mo. Żaden Sędzia w czasie Ustępu, czyli namowy, wychodzić z Izby Sądowey nie ma, dopóki Dekret promulgowany nie będzie; nikt w czasie teyże namowy znaydować się w Izbie Sądowey nie będzie mógł, tylko same Osoby Sądowe aktualny Komplet składaiące; tudzież Pisarz Sądowy, lub mieysce iego zastępuiący.

13tio.

13*tio.* Sessye Sądowe będą tylko raz na dzień, od godziny osmey
ranney, do godziny pierwszey z południa. Dnie wolne od Sessyi będą
Niedziele i Swięta, także dnie w czasie odbywaiących się Seymików,
i trzy dni po Seymikach, a to w mieyscu, gdzie się Seymiki odbywaią.
Waruiemy iednak, iż tak oznaczone dnie i godziny wolne od Sessyi Są-
dowych przerywać nie maią raz rozpoczętey namowy.

14*to.* W inne zaś dnie, każdy Sędzia obowiązany będzie przy-
chodzić punktualnie na Sessye Sądowe o godzinie Prawem wyż-
szym oznaczoney, i na teyże Sessyi aż do skończenia iey znaydować
się. I dla tego mieć chcemy, ażeby przytomność każdego Sędziego,
tak co do dnia Sessyi, iako też i iey godziny wiernie zapisywaną by-
ła. Na zrywaiących komplet rygor Prawa rozciągamy, nieprzyto-
mność zaś Sędziego zrywaiącego komplet, z przyczyny choroby, ma
bydź przez tegoż Sędziego zaprzysiężona.

15*to.* Gdyby wczasie Kadencyi Sądów, kiedy Sędziowie po od-
sądzeniu Spraw wszystkich na tęż Kadencyą przypadaiących roziadą się,
zdarzyła się Sprawa iaka, bądź Cywilna, bądź Kryminalna, wtedy
Pisarza Aktowego obowiązkiem będzie uwiadomić Sędziów do teyże Ka-
dencyi należących, o potrzebie ziechania się ich, którzy to Sędziowie
za odebraniem uwiadomienia takowego, obowiązani będą ziechać się
natychmiast do mieysca Sądom ich przeznaczonego, i Sprawę przy-
padaiącą bez odwłoki Sądzić. Gdyby zaś w czasie Miesięcy do odpo-
czynku sądowego, podług Punktu drugiego tegoż Artykułu, zdarzyła
się Sprawa iaka Kryminalna, wtedy Pisarza Aktowego obowiązkiem
będzie uwiadomić Sędziów następuiący Komplet składaiących, którzy
odebrawszy takie uwiadomienie, zaraz ziechać, i Sprawę takową bez
odwłoki sądzić powinni.

16*to.* Każdy Sąd Ziemiański kończący Kadencyą swoię, przesy-
łać będzie Rapport do Króla przez Ministra Pieczęci w Straży o Re-
gestrach i Sprawach odsądzonych, oraz do sądzenia zostaiących, nie
wymieniaiąc iednak Osób w Sprawy wchodzących, tudzież Rapporta
o przytomności Sędziów i zachowaniu Kompletu, takowe Rapporta Sąd
każe wciągać do Ksiąg Sądowych.

17*mo.* Ciż Sędziowie Ziemiańscy, *respectivè* Prowincyi, będą spra-
wować Urząd wykonawczy, dotąd *Officium executivum* zwany, będą exe-
kwować Dekreta Trybunalskie, i innych wszystkich Juryzdykcyi, bę-
dą mocni exekwować Dekreta Sądów Ziemiańskich, choćby innego
Województwa, Ziemi, lub Powiatu, Tradycye na mocy Dekretów
wszelkich Juryzdykcyi czynić może Sędzia któregokolwiek Woiewó-
dztwa, Ziemi, lub Powiatu, *respectivè* Prowincyi.

18*vo.* Sędziowie Dekreta exekwuiący, nie maią nic więcey od
Stron wymagać nad to, co w urządzeniu około tego dla nich wyzna-
czone będzie.

19*no.* Chociażby który z Sędziów na drugie cztery lata nie był
znowu obrany, iednakże wykonywać mocen będzie te Dekreta, na wyko-
nanie których w czasie funkcyi swoiey Sędziowskiey, z któregokolwiek
Sądu był wyznaczonym.

20*mo.* Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pieczęć z Herbem swe-
go Województwa, Ziemi lub Powiatu, z napisem: Pieczęć Województwa,
Ziemi lub Powiatu N.

ARTYKUŁ V.

O Wyborze Pisarza Sądu Ziemiańskiego i iego obowiązkach.

1*mo.* Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pisarza swego, ten Pi-
sarz obierany będzie na lat Siedm, przez cały przytomny skład Sądo-
wy iednomyślnością, albo większością wotów sekretnych; Kondycye
do wyboru na Pisarza Sądów Ziemiańskich, maią bydź zachowane też
same, które są przepisane w Prawie o Seymikach, pod Artykułem VI.
i VII. do wszystkich Urzędów Elekcyinych.

2*do.* Obowiązki Pisarza są następuiące: 1. Zasiadać w Sądzie,
lecz *sine voce decisiva*, Zapisywać przytomność Sędziów, tak co do dnia,
iak też i godziny Sessyi Sądowych. 3. Protokuły Sądowe i Regestra
utrzy-

utrzymywać, Dekreta w Polskim ięzyku pisać, i napisane z rozkazu Sądu czytać, i te żądaiącey stronie wydawać. 4. Wpisy przyimować, te zaraz, skoro przez Stronę za okazaniem Relacyi Pozwów podane będą, do Regestrów wpisywać. 5. Tranzakcye Wieczyste przed Sądem przyznawane do Xiąg wciągać.

3tio. Pisarz zawsze przytomnym na Sądach bydź powinien, wyiąwszy, gdyby z przyczyny nieuchronney potrzeby za pozwoleniem Sądu, był oddalony, lub w przypadku choroby, a wtedy Sąd wyznaczy tymczasowego Zastępcę iego, który na rotę Pisarza ma przysiądz.

4to. Pisarz ten, nie będzie mógł odmówić Stronie żądaiącey Extraktu, bądź Dekretu, bądź iakowey sentencyi w Sprawie zapadłey, i nie może należeć do exekucyi żadnych Dekretów.

5to. Pisarz ten będzie pod Zwierzchnim rzadem Sądu, którego iest Pisarzem; tenże Sąd może go odsądzić od funkcyi, za niedopełnienie obowiązków iego prawem przepisanych, wszakże z wolną Appellacyą do Trybunału; w przypadku iednak Sądu takiego na Pisarza, komplet aktualny Sądowy obwieścić winien wszystkich Sędziów, do całkowitego Składu Sądu Ziemiańskiego należących, a za ziechaniem się Sędziów w komplecie naymniey pięciu Osób przystąpi do sądzenia Sprawy takowey.

6to Gdyby Pisarz umarł, był odsądzony, zrzekł się przed Sądem funkcyi swoiey, albo na wyższy Urząd postąpił, wtedy komplet aktualny Sądowy ostrzeże wszystkich Sędziów do całkowitego składu Sądu Ziemiańskiego należących, i po takowym ostrzeżeniu za ziechaniem się Sędziów w komplecie naymniey pięciu Osob, obierze innego na mieysce iego do czasu nowey Elekcyi, co lat siedm z mocy Prawa tego przypadaiącey.

ARTYKUŁ VI.

O wyborze Pisarza Aktowego i iego obowiązkach.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pisarza Aktowego, Pisarz ten obrany będzie na Seymikach Deputackich. Kadencye Elekcyi iego są też same, które są przepisane w Prawie o Seymikach, pod Artykułami VI. i VII. do wszystkich Urzędów Elekcyinych.

2do. Pisarz ten będzie pod zwierzchnim dozorem Sądu: mieć ma potrzebnych dla pomocy sobie przysięgłych Regentów i Kancellarzystów, za których będzie Sądowi w odpowiedzi.

3tio. Urząd Pisarza tego będzie dożywotni, i na iego mieysce inny obrany bydź nie może, tylko po śmierci, postąpieniu, odstąpieniu, lub odsądzeniu za przewinienie; nie może jednak Pisarz ten postąpić, ani odstąpić, dopóki nie uczyni sprawy z Urzędowania swego, nie zda w całości Archiwum, i od Sądu Ziemiańskiego zakwitowanym nie będzie.

4to Pisarz ten nie będzie mógł odstąpić od swego Urzędu, tylko sześcią Niedzielami przed następuiącemi Seymikami, a to przez oświadczenie Sądowi Ziemiańskiemu na piśmie podane, które to oświadczenie w Protokuł Sądowy wciągnione bydź powinno.

5to. W przypadku śmierci Pisarza Aktowego, lub odsądzenia iego przed przypadnieniem Seymików, Sąd Ziemiański ma obrać tymczasowego Pisarza z Regentów iego, który obowiązki do Urzędu iego przywiązane sprawować będzie powinien, dopóki nowy Pisarz na następuiących Seymikach obrany nie będzie.

6to. Pisarza Aktowego szczegolnym obowiązkiem będzie: 1. Mieć w pilnym dozorze Archiwa i Kancellarye. 2. Aktykacye, Przyznania i Suscepty w Polskim ięzyku przyimować, tudzież i Tranzakcye wszelkie, w czasie nieprzytomności Sądu. 3. Extrakty wydawać. 4. Xięgi w naylepszym porządku utrzymywać. 5. Mieć zwierzchni dozor nad Regentami i Kancellarzystami, zgoła co tylko do bespieczeństwa i porządnego utrzymywania Archiwum Ziemiańskiego należy, i co szczególnieyszym Prawem przepisano mu będzie, to wszystko dopełniać obowiązkiem będzie Pisarza Aktowego.

7mo. Pisarz Aktowy na Seymikach obrany, obeymie zaraz pod rząd swóy Archiwa, tak Ziemskie, iako też Archiwa do Kancellaryi Grodzkiey dotąd należące. Każdy zdaiący Archiwum Pisarzowi temu powinien mu podać dokładny Regestr spisanych Xiąg, Pisarz przyimuiący Archiwum, zweryfikuie Regestr takowy, zweryfikowany podpisze własną ręką, sposobem Rewersu i do Oblaty poda; gdy tym sposobem obeymie Archiwum, poda Sądowi całkowity Regestr Xiąg przyiętych, a Sąd wyznaczy z grona swoiego Osoby w liczbie, iaka za potrzebną uzna do zweryfikowania takowego regestru, po zweryfikowaniu zaś dokładnym, Regestr cały podpisze, i do Oblaty podać każe. Sądu zaś obowiązkiem szczególnym odtąd będzie, przy końcu każdey Kadencyi rewidować Protokuły zapisywanych Tranzakcyi przez czas Kadencyi, i takowe Protokuły zasummowawszy, podpisywać.

ARTYKUŁ VII.

O wyborze i obowiązkach Jnstygatora Sądów Ziemiańskich.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Instygatora, którego sam iednomyślnością, albo większością zdań obierze.

2do. Obowiązkiem Instygatora będzie czynić w Imieniu i z rozkazu Sądu, w Sprawach bespieczeństwa Sądu, i w Sprawach Kryminalnych, choćby Delatora nie było, i to wszystko dopełniać, co mu tenże Sąd w obowiązkach iego przepisze.

ARTYKUŁ VIII.

O Ustanowieniu Woźnych.

1mo. Sąd każdy Ziemiański będzie miał dwóch Woźnych, których sam iednomyślnością, albo większością wotów obierze. Gdyby który Obywatel żądał u Sądu ustanowienia Woźnego iakiego, Sąd mocen będzie to uczynić, a po uczynionym dokładnym examinie osoby na Urząd Woźnego przez Obywatela zaleconey, i wysłuchaniu Prawem przepisaney iemu Przysięgi, wyda mu Autentyczny Instrument.

2do Woźni mogą bydź iakieykolwiek Kondycyi, byle byli Ludźmi dobrey Wiary, nie podpadali żadnemu zarzutowi karę kryminalną za sobą ciągnącemu, i umieli czytać i pisać. Woźni zaś dotąd iuż kreowani, przy pełnieniu obowiązków swoich zachowuią się.

3tio. Powinnością Woźnego będzie dopełniać te wszystkie obowiązki, które Prawa szczególne Urzędowi iego przepisuią.

ARTYKUŁ IX.

Rota Przysięgi Sędziego.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy „ Swiętey Jedynemu, iż obrany na Urząd Sędziego, spory między Stro- „ nami do Sądu przychodzące, według Prawa pisanego, i według do- „ wodów w Sądzie złożonych, a nie według wiadomości swoiey, nic „ nie przydaiąc, ani uymuiąc, sprawiedliwie sądzić będę, żadney Stro- „ nie w sporach Sądowych będącey, rady dawać nie będę, darów ża- „ dnych i obietnic, ani przez siebie, ani przez inne osoby od Stron „ sądzących się, pod żadnym pozorem, ani przed Sprawą, ani w cza- „ sie Sprawy, ani po Sprawie nie przyimę, sekretu Izby nie wydam, „ w wykonywaniu Dekretów i innych Sądowych Wyroków, podług Prawa „ i przepisu tychże Dekretów i Wyroków zachowam się, zapłatą od tako- „ wych obowiązków taką tylko kontentować się będę, iaka przez Prawo „ iest ustanowiona, większey ani wymagaiąc, ani dobrowolnie ofiarowaney „ przyimuiąc, i w całym ciągu Urzędowania moiego, pilnuiąc we „ wszystkim Prawa, Boga maiąc przed oczyma, podług sumnienia „ mego, niczym nie uwodząc się, zdanie moie w każdey sprawie da- „ wać będę; tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna iego Męka.

437

711

Rota Przysięgi Pisarza Sądowego.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy
„ Swiętey iedynemu, iako obowiązków Urzędu mego ninieyszym Pra-
„ wem opisanych, ściśle dopełniać będę, i wszystkie Stron spory,
„ wniesienia i dowody pilnie zważać i w nich podług Prawa pisane-
„ go i dowodow w Sądzie złożonych doradzać, wszystkie Rezolucye
„ Sądowe, tak, iak z iednomyślności lub większości zdań wypadną, w
„ Protokuł wciągać, podług nich Dekreta układać, Wpisy podług Pra-
„ wa przyimować będę, sekretu Izby nie wydam, żadney Stronie pra-
„ wuiącey się rady dawać nie będę, zgoła w całym Urzędowaniu mo-
„ im samego Boga przed oczyma maiąc, Prawa i przepisy iego za pra-
„ widło mieć będę, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna Je-
„ go Męka.

Rota Przysięgi Pisarza Aktowego.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy
„ Swiętey Jedynemu, iako powinności Urzędu mego ninieyszym Pra-
„ wem przepisanych, wiernie i pilnie dopełniać będę, wszystkie zlecenia
„ od Sądu mnie dane, uskutecznię, i onym posłusznym będę, nad wy-
„ znaczoną Prawem opłatę, większey wyciągać, ani dobrowolnie na-
„ wet ofiarowaney przyimować nie będę, i w całym Urzędowaniu Pra-
„ wo i przepisy iego za prawidło mieć będę, co wszystko obowiązu-
„ ię się dopełnić, pod odpowiedzią z osoby i maiątku mego, tak mi
„ Panie Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Jnstygatora Sądu.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tróycy
„ Swiętey Jedynemu, iako Sądowi we wszystkich nakazach do mnie
„ ściągaiących się, posłuszny będę, też nakazy i rezolucye Sądowe do-
„ pełnię i uskutecznię, oraz wszelkie obowiązki ninieyszym Prawem
„ dla mnie przepisane, wykonywać iak nayściśley będę, tak mi Pa-
„ nie Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Woźnych.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy
„ Swiętey Jedynemu, iako Sądowi we wszystkich iego rozkazach do mnie
„ ściągaiących się posłuszny będę, też rozkazy i rezolucye Sądowe, mnie
„ do położenia, lub oznaymienia Stronom zlecone, tymże Stronom odda-
„ wać, i do naybliższey ich wiadomości, iaka tylko z mey strony dopełniona
„ bydź może, donosić, oraz zeznania położonych i oznaymionych, nay-
„ wierniey, bez żadney przewłoki czynić, opłaty większey nad wy-
„ znaczoną Prawem od Stron wymagać nie będę, zgoła wszystkie po-
„ winności ninieyszym Prawem przepisane, nayściśley dopełniać, pod
„ odpowiedzią Sądowi z osoby i maiątku mego obowięzuię się, tak
„ mi Panie Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.
Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstytuc. Kazimierz Konst: Plater Kaszt: Głu Trockiego Deputowany z Senatu W. X. Litt. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany doKonstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deputt: z Prowincyi Wielk: Post cujus Constitutionis in Acta præsentia ingrossationem, Originale ejusdem offerenti eidem prævia Officii sui quietatione est extraditum.

HERMAN mpr.

Adam Skalski Pet Csar
Notarius

A. Szaroczyński

Legit Kaniewski.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Die Decima Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo, Nonagesimo Secundo.

AD Officium Actaque præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Mścus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Majestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atq; Confœderationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio Actisq; illius Constitutionem Infrascriptam, obtulit & ad Ingrossandum in Acta præsen: porrexit tenoris talis:

Deklaracya o Sądach Ziemiańskich w Prowincyach Koronnych.

MY KROL wraz z Skonfederowanemi Rzeczypospolitey STANAMI deklaruiemy, niżeli Ordynacya i Process Sądowy *per Codicem Juris Civilis & Criminalis*, ustanowione będą, Sądy Ziemiańskie po wyborze swym na Seymikach wedle przepisu Prawa zapadłego nastąpić mianym rozpocząwszy w czasie, i mieyscach iuż oznaczonych, swą Jurysdykcyą, tym czasem wedle Ordynacyi dawnemi prawami przepisaney, tak, iak dotąd Sądy Ziemskie i Grodzkie rządziły się, co do Wpisów Kondemnat, Dekretów, i Exekucyi Processu, sprawować się maią; co zaś do postępowania Sądowniczego następuiący ma być zachowany przepis.

1mo. Pozwy wychodzić będą z terminem czteroniedzielnym, rachuiąc od Zeznania przed przypadaiącą Sprawą.

2do. Zapozwy rekonwencyonalne, byle w iedneyże Sprawie, choćby naypóźniey wydane, legalność mieć będą.

3tio. Cały Process i Tranzakcye w Polskim ięzyku czynione bydź maią, a Akt Sądowy codziennie zapisywany będzie.

4to. Opłata Kondemnat i Processu będzie taka, iaka dotąd była w Ziemstwie z Redukcyą oney na Złote Polskie.

5to. Stan Sprawy, czyli Jndukty Stron, na nie Repliki, Konkluzye, tudzież Summaryusze, na piśmie Sądowi podawane będą, przez same Strony, lub swych Plenipotentów.

6to. Wpisy w Regestrach Ziemskich, i Grodzkich, gdzie zaległe znayduią się, do iednych Regestrów porządkiem lat, i Kadencyi wpisywane, i przez nowy Sąd podpisane będą.

7mo. Sprawy, w iakim porządku w Regestra są wpisane, w takim do sądzenia brane będą.

8vo. Na iakim stopniu stanął Process, w Grodzie, lub Ziemstwie, od takiego w nowym Ziemiańskim Sądzie z Pozwów, iakie wydane, lub przez Sąd zachowane były, rozpoczęty być powinien.

9no. Regestra Sądowe te będą, 1. Regestr Ordynaryiny dla wszystkich Spraw, 2. Regestr Taktowy wraz z Expulsyinym dla Spraw Cywilnych, Uczynkowych, i Expulsyinych, 3. Regestr Kryminalny dla Spraw Kryminalnych i o bespieczeństwo zgwałcone Sądu, lub Osób w Sądzie siedzących. 4. Regestr *Executionum Processûs*. 5. Regestr *Pœnalium*.

10mo. Nayprzód sądzić się będzie Regestr Kryminalny, i żadne inne Regestra i Sprawy przed nim brane bydź nie mogą. 2, Regestr ta-

kotwy Spraw Cywilnych, uczynkowych z Expulsyinemi, aż do odsądzenia ich. 3. Regestr Ordynaryiny, który zawsze ustaie, gdy się wydarza Sprawa Kryminalna, lub uczynkowa. 4. Regestr *Executionum* i *Pœnalium* w każdym ostatnim Dniu Sądowym, każdego Tygodnia brany będzie, choćby iaka Sprawa nie była dokon[i]zona.

11*mo.* Exekucya Dekretów Trybunalskich, tudzież Ziemskich i Grodzkich dotąd zapadłych, i do czasu tylko nowych Sędziów wybrania zapaść maiących, przez exystuiące dotąd Urzędy tak Ziemskie, iako i Grodzkie, odbywana bydź ma; po wyborze zaś nowych Sędziów i ich przysiędze, iuz tylko Ciż nowo obrani Sędziowie exekwować będą.

12*mo.* W wszelkich Sprawach z Kondescensyi, tak z Trybunałów, iako i Sądów Ziemiańskich przychodzących, ma służyć i dla Prowincyów Koronnych Prawo, Tysiąc, Siedmset Osmdziesiąt Czwartego Titulo: *Process Sądowy w Wielkim Xięstwie Litewskim*: i podług Artykułu VII. tegoż Prawa Titulo: *Inkwizycye*, *Kalkulacycye*, *Weryfikacye*, zupełnie zachowane bydź powinno.

13*tio.* W Sprawach *Juris*, prócz *simplicis debiti* na iedney Kadencyi raz tylko w iedney Sprawie Stronom przychodzić wolno będzie.

14*to.* Strony Powodowe, na którą Kadencyą zapozwą, w czasie teyże Kadencyi naydaley do Niedziel dwóch wspisy z swych Pozwów zrobić, pod upadkiem takowych Terminów będą obowiązane.

15*to.* Które Woiewodztwa, Ziemie, lub Powiaty życzyłyby sobie powiększyć, lub w mieyscach osobnych, procz wyżey wyrażonych, oddzielny Sąd Ziemiański oznaczyć, albo na inne mieysca przenieść, czyli Alternatę sądzenia ustanowić, albo ustanowioną odmienić, to wszystko mocni będą Obywatele na naypierwszych Seymikach, dla swey dogodności, co do Ziem, lub Powiatów, iednomyślnie, albo większością Głosów ułożyć, i takowy układ do potwierdzenia Seymowi przez Posłów swych podać.

16*to.* Posłowie i Kommissarze Cywilno-Woyskowi, Funkcye swoie aktualnie odbywaiący, na Sędziów Ziemiańskich, Lustratorów, i Kommissarzy do rozgraniczenia wybierani bydź mogą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Loronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Łeszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey do Deputacyi Konstitucyiney. Kazimierz Konst Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt: do Deputacyi Seymowey. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany do Konstytucyi. Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobr: Deput: z Prowincyi Wielkopol: manu propria. Post cujus Constitutionis in Acta præsentia Ingrossationem, Originale ejusdem Offerenti Eidem, prævia Officii sui Quietatione est extraditum.

HERMAN mp.

A. [illegible]

Lectum per Głębocki

DEKLARACYA

O SĄDACH ZIEMIANSKICH w WIELKIM XIĘSTWIE LITEWSKIM.

Opisawszy Prawem osobnym skład Sądow Ziemiańskich, niżeli *in Codice* Spraw Cywilnych y Kryminalnych według Prawa na teraźnieyszym Seymie ustanowionego; widzieć będziemy przepisane temuż Sądowi reguły, y prawidła; Tym czasem dla wszystkich Sądow Ziemiańskich w Wielkim Xięstwie Litewskim do pewnego postępowania Ordynacyą ustanawiamy następuiącą.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański do Sądzenia Spraw swoiey Juryzdykcyi podległych mieć będzie cztery Regestra: *Pierwszy*. Cywilny. *Drugi*. Summaryiny. *Trzeci*. Taktowy Ordynaryiny. *Czwarty*. Taktowy Extraordynaryiny.

Do Regestru Cywilnego, będą należeć te wszystkie Sprawy, które dotąd po Ziemstwach y Grodach z opisu Prawa mieściły się w Regestrze Ordynaryinym.

Do Regestru Summaryinego, wpisywane będą sprawy, które także według nauki Prawa tak w Ziemstwach, iako też w Grodach Sądzone były z tegoż Regestru.

Do Regestru Taktowego Ordynaryinego, należeć będą Sprawy

441

1mo. O zgwałcenie bespieczeństwa Sądu y wszystkich Osob na Sądy Ziemiańskie przybyłych, nie inaczey iednak, tylko gdyby to zgwałcenie zdarzyło się w Mieście, w ktorym trwa Juryzdykcya. 2do. O przestępstwa na Seymikach, ktore Prawo teraznieyszego Seymu Sądom Ziemskim rozpoznawać kazało. 3tio. Z Officyalistami Sądowemi, z ktoremi Sąd zleci Instygatorowi swoiemu o przestępstwa *in Officio* prawem postępować. 4to. z Palestrantami Plenipotentami y Woźnemi według Prawa Roku 1784. ieżliby tych strony o zdradę y niepilność skarżyły. 5to. Sprawy Urzędnikow exekwuiących Dekreta, ieżliby się podczas exekucyi lub expedyowania Aktow osobiście pokrzywdzonemi zostali. 6to. Sprawy nakoniec te wszystkie, ktore dotąd z Regestru *incarceratorum* Sądzić się mogły.

Do Regestru Extraordynaryinego Taktowego, nie inne będą należeć sprawy, tylko *pure* kryminalne z popełnionego zaboystwa wynikłe, gdziekolwiek w okręgu y granicach Juryzdykcyi Sądu Ziemiańskiego zdarzone, bez podciągania iednak spraw dyfferencyinych, y innych wszelkich, ktore do osobnych Regestrow należą.

2do. Wołanie tych Regestrow chcemy mieć taką koleią:

Regestr Cywilny, porządkiem wpisow aż do osądzenia sprawy oczewistey.

Potym Regestr Summaryiny, także porządkiem aż do przywołania wpisow iedney Kadencyi Sądowey.

Regestr Taktowy Ordynaryiny, wołać się może zawsze *in tradu*

Sprcw,

Spraw, z pierwszych dwoch Regestrow sądzących się; bardziey iednak y koniecznie wołać się porządkiem wpisow powinien, podczas sprawy oczewistey z Regestru Cywilnego, lub Summaryinego przypadłey.

Regestr Extraordynaryiny Taktowy, chcemy mieć wołany w każdym czasie, y podczas każdey sprawy z ktòregokolwiek Regestru zawołaney. Zaraz skoro tylko będzie w tym Regestrze wpisany Aktorat, z ktòrego Sąd nie pierwey do Sądzenia spraw drugich zwracać się będzie, tylko po odsądzeniu wszystkich Spraw w tym Regestrze znayduiących się. Do tego samego Regestru będą wpisywane sprawy Kryminalne o *Zaboystwa* w czasie nie bytności Kadencyow zdarzone, na ktorych Sądzenie winien będzie Urząd zieżdżać według Prawa o Sądzie Ziemiańskim zaszłego.

3tio. Tak do Regestru Cywilnego, iako też Summaryinego, może bydź *ex identitate* łączona każda sprawa, bądź to z Regestru Ordynaryinego Taktowego, bądź to z Extraordynaryinego; lecz przeciwnie nigdy z *dwoch pierwszych* y pod żadnym pretextem łączona bydź nie może sprawa, do sprawy z Regestru Taktowego Ordynaryinego y Extraordynaryinego sądzącey się pod nieważnością Dekretow, y pod karą na stronę y Palestranta w Konstytucyi Roku 1784. opisaną.

4to. Wpisywanie Aktoratow, do Regestrow nnieyszą Deklaracyą ustanowionych, ma następować za poprzedzaiącemi według Prawa pozwami, w tym Sądzie Ziemiańskim, do ktòrego Juryzdykcyi będą sprawy podlegać, wpisane zaś *incompetenter* będą ściągać na stronę karę ewo-

kacyi y *nullitatem* zyskanych *in Contumaciam* wyrokow.

5to. Sposob wydawania y zeznawania Pozwow niemniey termin za niemi rozprawy zachowuie się ten sam, iaki dotąd do każdego gatunku spraw był opisany przez prawa. Co się iednak tycze spraw *pure* Kryminalnych do Regestru *Extraordynaryinego Taktowego* przynależących, w tych termin do rozprawy, od podania pozwu naznacza się za dwie Niedziele.

6to. Sprawy, ktòre po ustaniu Juryzdykcyi Grodowey do Ziemiańskiego teraz przechodzą Sądu, *niemniey i te*, ktòre w nowych Powiatach podpadać będą, usormowanym w nich nowym Sądom Ziemiańskim. *Nakoniec y te*, ktòre w swoich dawnych Powiatach zostaną, a z przeszłych Regestrow za nowemi pozwami przeniosą się do Regestrow teraz stanawiaiących się, maią bydź zachowane w tym samym stopniu Litispendencyi w iakim są dotąd.

7mo. Dillacye w sprawach według rodzaiu, stopnie kondemnowania y sposob tychże Kondemnat znoszenia, także według spraw rodzaiu, Exekwowanie Dekretow oczewistych y kontumacyinych, expedyowanie, Aktow Jnkwizycyi, kalkulacyi weryfikacyi, tudzież Aktow Taxy y exdywizyi, poddawanie dotychże Aktow, przez strony Urzędnikow, y sposob ich wyznaczania przez Juryzdykcye, obrządek zyskiwania pomocy Woyskowey za Dekretami, za ktòremi Exekucye, Tradycye, y inne Akta na gruncie następować powinne.

Pisanie

Pisanie Dekretów, tak Dillacyinych, iako też oczewistych, niemniey Kontumacyinych, z wyrażeniem obecności na sprawie samych stron, lub Plenipotentów do pilnowania tychże spraw zlecenie maiących, sposób zakładania appellacyów i wolność ich dopuszczania, według spraw gatunku, Nakoniec sposób *in principali* rozwiązywania sporów wszelkich tam *in causis Iuris, quam facti*, maią bydź zachowane i stosowane do poprzedzaiących Praw Prowincyi W. Xięstwa Litewskiego do póty, póki *Codex* spisany i za Prawo przyięty nie będzie.

X Przyznawanie i Aktykacya tak przed zas. Sądem, iako też i w czasie niebytności Sądu

8vo. Sprawy z Trybunałów wysłane, maią się kończyć w tym Sądzie Ziemiańskim, do którego Remissa zaszła, te zaś które były z Trybunałów wysłane do Grodu, maią bydź podobnież rozsądzane w Sądzie Ziemiańskim tego Woiewództwa, lub Powiatu, do którego wprzódy Grodu odesłanemi były.

9no. Obywatele tych Woiewództw i Powiatów, które się rozdzieliły na tym Seymie, lubo z possessyów swoich podlegać będą tey Juryzdykcyi Sądu Ziemiańskiego, pod którą według oddziału będą sytuowane ich Possessye, mogą iednak wszelkie swoie Tranzakcye przyznawać, Aktykować, Manifesta zanosić, w którymkolwiek Sądzie Ziemiańskim, tych rozdzielonych Powiatów, z warunkiem wszakże, aby Tranzakcye ile wieczyste, według dawnych Praw, tam były przeniesione, gdzie leżą te dobra, na które Tranzakcye służą, tudzież, aby Intromissye wszelkie tam się zeznawały podobnież, gdzie dobra położenie swe maią.

10mo. Dochody Sądom Ziemiańskim i Sędziom, niemniey Kancellaryi,

445

ryi, zoſtawuiemy te ſame, iakie według Praw dawnych należały Ziemſtwom, a to dopóty, nim ſię te przez oſobną uſtawę opiſzą.

11mo. Zachowuiąc wzgląd dla Urzędników dawnych, przeſzły Sąd Ziemſki składaiących, którzy po obraniu ſiebie przez Obywatelów, byli też zaſzczyceni Przywileiem od Nas Kròla do ſprawowania ſwych Urzędòw *ad vitæ tempora, aut ad ascensum*, tych przeto w Sądzie Ziemiańſkim, w iakim *immediate* ſiedzieli, na pierwſze lat cztery przy Urzędzie Sędziòw Ziemiańſkich zoſtawuiemy, między temi, oraz i przeſzłych Piſarzów Ziemſkich, nie iuż przy Urzędzie Piſarſtwa, lecz *circa Adivitatem* Sędziów Ziemiańſkich zachowuiemy. Do nich przeto Obywatele dobiorą na Seymikach, tyle Osòb, ile do kompletowania zupełnego Sądu, według Prawa teraźnieyſzego wymagać będzie potrzeba; Poſkończonych zaś tych czterech latach, choćby z nich, ktòrzy obranemi nadal za Sędziów Ziemiańſkich nie byli, iednak przy tytule i Urzędzie Exekutoryalnym do śmierci ſwoiey, *vel ad Aſcenſum* będą zoſtawać, pod odpowiedzią, atoli, ieśliby ſię gdzie na ſprawowaniu Aktów, lub Exekucyòw pokazali wykraczaiącemi przeciw Prawu; *Podobnież* Urzędnikòw Grodzkich, Kredenſa dotąd maiących zachowuiemy, także przy Urzędzie Exekutoryalnym pòki żyć będą, lub na wyższy ſtopień przeydą, ci od ktòrych kredensowanemi byli, albo też pòki ci ſami Urzędnicy na inny Urząd poſtąpią.

12mo. Sędziowie, ktòrzy ſię obiorą w nowo rozdzielonych Powiatach, niemniey wſzyſcy tychże nowych Powiatów Urzędnicy, będą należeć

leżeć ad *Turnum* tego Woiewództwa, lub Powiatu, od którego stanęły oddziały, na wszelkich iednak Ziazdach Publicznych Urzędnicy dawnego Powiatu, lub Woiewództwa, według stopnia swego mieć będą pierwsze mieysce przed Urzędnikami tego Powiatu, który przez oddział poźnieyszy wziął swoie nastanie.

13tio. A iako w Woiewództwach i Powiatach nierozdzielonych Senator i Urzędnik Elekcyiny mieyscowy, że iest *respedive* swego Woiewództwa i Powiatu, pierwszy z porządku do zagaienia i Prezydencyi na Seymikach należy, tak w Powiatach rozdzielonych, w których ieszcze Urzędów niema ustanowionych, gdzieby ex Poseł, lub ex Deputat nieznaydował się, Urzędnik Elekcyiny, maiący Possessyą w nowo oddzielnym Powiecie z dawnego Prezydować według pierwszeństwa będzie, w Sądach zaś Ziemiańskich przez pierwsze cztery lata będą prezydować dawni Urzędnicy porządkiem swoich pierwszych stallów w każdym komplecie, w którym zasiadać im przyidzie.

14to. Lubo w opisach Sądu Ziemiańskiego ustanowiliśmy, iż gdzieby domów Sądowych, Kancellaryów, Archiwum, tudzież mieysc na aresta, wieże i więzienia nie było, tam na ich wystawienie ma bydź obmyślony fundusz przez osobną Uchwałę, niżeli iednak to do skutku przyidzie, stanowiemy tym czasem, aby w Miastach, gdzie będą Sądy Ziemiańskie, a tych wszystkich mieysc nie będzie, Sąd Ziemiański z Zwierzchnością mieyscową o też Domy ułożył się, i używał ich na swoie przeznaczenie, według potrzeby do póty, póki ich Erekcya z Funduszu publi-

publicznego nie zaydzie, szczególnie zaś, co do mieysc na Wieże Cywilne i fundowe, gdzie tych do tąd niema, pierwsze destynowane będą do siedzenia w każdym Domu, byle w Mieście Sądowym swoią Exystencyą maiącym, drugie w mieyscu od Sądu wyznaczonym, a kosztem tym czasem, choćby strony wygrywaiącey erygować się maiącym.

15. Regentom, w Jurysdykcyach Zasiadaiącym a aktualnie funkcyą Regentowską Sprawuiącym funkcya ich Regentowska uważana będzie przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich za odbycie funkcyi publiczney i za stopień do Elekcyi na Urząd Sędziego przy innych Kondycyach Prawem opisanych.

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych jak w poprzedniej z dnia tegoż „deklaracją o Sądach Ziemiańskich

Deklaracya względem Konstytucyi 1764 Seymu Konwokacyinego pod tytułem = o Popowiczach

(4) 148

Obiasniaiąc Konstytucyą Roku 1764 Seymu Konwokacyinego
pod tytułem, o Popowiczach, przez ktorą Synowie Kapłanow Ru-
skich prostey Kondycyi, ktorzybysię do nauk lub rzemiosła w
Miastach nie applikowali, za poddanych własnym Kollatorom
zostali przeznaczeni, z ktorey to Konstytucyi źle zrozumianey
tak sami Kapłani w obrządku Ruskim unickim, iako tez Greckim
Nieunickim, chociaz znayduią się iedni w Stanie Szlacheckim
drudzy w Stanie Wolnym Mieyskim przyzwoitey Konsy-
deracyi nie maiąc, a Synowie ich wcale w pogardzeniu będąc
zniechęceni w własney Oyczyznie w znaczney części z Panstw
Rzpltey wynosic się zwykli, zaczym też Konstytucyą take
deklaruiemy. —

1° Że charakter Duchownego Każdego w obrządku Ruskim y
Greckim, iako nigdy urodzenia iego nie odmieniał, tak y odmieniac
nie ma, ale ieżeli Kapłan tego Obrządku będzie z rodowitości
swey Szlachcic, tedy y potomstwo iego oboiey płci Ritus Uniti
podług Praw y Przywilejow wiary S. Katolickiey Rzym-
skiey pamiący, a zas Ritus ~~Desuniti~~ Nonuniti podług praw inne po-
zwolonych prerogatyw Stanu Szlacheckiego używać będzie, ieżeli
zas będzie Kapłan tegoż obrządku urodzony w stanie Miey-
skim, tedy podobnież potomstwo iego, prerogatyw y zaszczytow
wolnym Mieszczanom z Praw Narodowych służących, używać będzie.

2° Gdyby zas Kapłan tego Obrządku był wcale z kondycyi rolni-
czey, a za uwolnieniem od Pana wyswięcony, tedy za odmianą
Stanu Duchownego, y on sam y iego potomstwo płci oboiey, za
ludzi wszelako z wolnych poczytani będą, y wolno tymże Synom

Kapłanów Ruskich, bądź samym ich Synom, do Obywatelstwa w Miastach wolnych się inkorporować, possessyi w Miastach nabywać y innych Zaszczytów mieyskich używać. ———

Następują nazwiska Marszałków i deputowanych oraz zakończenie jak w N:(3) dnia tegoż Deklaracja względem Podzamcza

A. Siarczyński

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Undecima Mensis Januarii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Secundo.

Ad Officium Actaque Præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacræ Regiæ Maiestatis & Comitiorum Ordinariorum Generalium atque Confæderationis Generalis Regni Secretarius eidem Officio Actisque illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad Ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis:

Deklaracya o Kommissyach Cywilno-Woyskowych Wielkiego Xięstwa Litt:

Azeby Powiaty Prawem Seymu ninieyszego nowo rozdzielaiące się, równie z innemi mieli ciągłą exekucyą Urządzeń, które są przepisane dla Kommissyów Porządkowych, My KROL, za zgodą STANOW, deklaruiemy, iż na następuiących w Miesiącu Lutym Seymikach, każdy z tych Powiatów z nowego rozdzielenia wynikłych, w mieyscu Prawem na Seymiki sobie przepisanym, zważywszy potrzebę własną, będzie mocen obierać Kommissarzów Porządkowych w liczbie Prawem przepisaney. Którzy to obrani Kommissarze Funkcye swoie sprawować będą do dnia Osiemnastego Sierpnia, Roku idącego Tysiąc, Siedmset, Dziewięćdziesiąt Drugiego, iako do czasu na Elekcyą tychże Kommissarzów

451.

dla wszystkich Woiewodztw i Powiatów przeznaczonego, a w tym czasie ciż sami wybrani Kommissarze potwierdzonemi nadal, lub odmienionemi być mogą.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy, i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi Wo Xa Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Helmski i Lubelski wyznaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W X. Litt: do Deput: Seymow: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prow: Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Jan Nepomucen Zboiński P. Z. Dobrz: Deputowany z Prowincyi Wielkopol: Post cujus Constitutionis in Acta praesentia ingrossationem Originale ejusdem, Eidem Offerenti, praevia Officii sui quietatione, est extraditum.

HERMAN mp.

Adam Skrobski Det Ozan Notarius

Legi Głębocki

A. Siarczyński

267

Deklaracya względem Podzamcza w obrębie Miasta Wschowy leżącego.

150

(3)

Na uczynione Nam Krolowi y Stanom Seymującym od Urodz. Posłow Ziemskich Prowincyi Wielko-Polskiey przełożenie; iż na Sessyi Prowincyonalney Województw Wielkopolskich omyłką Jurydyka Podzamcze zwana, w obrębie Miasta Wschowy leżąca, za Miasto pod nazwiskiem = Nowa Wschowa = policzoną została, a Prawa Seymu ninieyszego iedne pod tytułem = Urządzenie Miast Wolnych = determinowało, iż rozległość Miasta rozumieć się ma do ostatniego domu kończącego Przedmieście, lub ulicę w całym okręgu, y niżey iż każda część Miasta, względem ogułu Miasta, ktorego iest częścią, znaczyć będzie część iego nieoddzielną, iedno ciało składaiącą. Drugie zaś pod tytułem = Miasta Nasze Krolewskie = ten w sobie zawiera Warunek. Jurydyki Swieckie y Duchowne, tudzież drobne Miasteczka w obrębie lokalnym gruntow początkowie Miastom nadanych potworzone, jak są dotąd w Possessyi co do Samey tylko Sądowości y Policyi znosiemy, y owszem też Jurydyki pod Jurysdykcyę Magistratow Mieyskich poddaiemy; Przeto My Krol za zgodą Seymuiących Stanow też Podzamcze omyłką Miastem Nowa Wschowa nazwane, nie Miastem oddzielnym, lecz Jurydyką do Obrębu Miasta Wschowy podług dawney iey bytności należącą Deklaruiemy.

Zakończenie i podpisy jak w (2) dnia tegoż "Deklaracyą o Komisyjach"

7 III. Oblata (jako wyżej) 151 269

7 III. Actum etc die undecima mensis Januarii anno Domini 1792do 454.

Oblata (jako wyżej)

Deklaracya tymczasowa względem Sędziow Ziemskich y Kommissarzow Granicznych.

268

(1.) 151

Że Prawo Seymu trwaiącego o Seymikach uchwalone oddaliło od wyboru na Urzędy osoby nie maiące dziedziczney Possessyi, Prawo zaś względem Sądu Ziemiańskiego osoby w Sądach Ziemskich zasiadaiące na Sędziow Ziemiańskich obierać dozwala, po między ktoremi znaydować się mogą Possessye tylko zastawne maiący; Zaczym My Krol (wraz) z Konfederowanemi Stanami przychylaiąc się do żądania Ur. Posłow Ziemskich deklaruiemy na ten raz, iżby osoby takowe zastawne Possessye maiące, w Sądach Ziemskich zasiadaiące (~~obranemi~~) obranemi na Sędziow Ziemiańskich y Kommissarzy Granicznych bydź mogą.

(dopisano)

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Gen. Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Lit do deputacyi Seymowy Jan Ossoliński Starosta y poseł Drohycki deputowany z Prow. Małopol. Adam Littawor Chreptowicz poseł Nowogrodzki deputowany do Konst. z W. X. Litt Jan Nepomucyn Zboiński P. Z. do deput. z prow. Wielkop — Post cujus i. t. d.

A. Siarczyński

Oblata (jako wyżej)

455.

(5) 154

744.

Dozwolenie WW. OO. Bazylianom Włodzimirskim Prowincyi W. X. Litt. Kupna Dobr za Summę 300 tysięcy Złł. na utrzymanie dalsze Szkoł Włodzimirskich.

Zaradzaiąc Niedostatkowi Zgromadzenia WW. OO. Bazylianow Włodzimirskich Pro: Litt. pilnie y przykładnie daiącyeh Edukacyą Młodzieży Obywatelskiey przy Szkołach Włodzimirskich przez Urodz. Posłow Wołynskich y Czerniechowskich przełożonemu, iako nie maiącego stałego y pewnego funduszu na utrzymanie Nauczycielow y Domu z Szkołami muruiącego się, My Krol wraz z Skonfederowanemi Stanami pozwalamy Prowincyi tegoż Zgromadzenia nabydz Dobra Ziemskie za Summę ze Składek maiącą się zebrać 300 tysięcy dla tegoż Collegium Włodzimirskiego Xięży Bazylianow.

Nazwiska Marszałków i deputowanych jak w (1) z dnia tegoż „Deklaracya tymczasowa względem Sędziów".

A. Siarczyński

7 Oblata (pokowyrej) (7) 152 269 456

7

Approbacya Inkorporacyi Probostwa Parafialnego Rawskiego X.X. Kanonikom Regularnym Sacri Sepulchri Christi.

Inkorporacyą Probostwa Farnego Rawskiego salvo moderno Possessore N.N. Kanonikom Regularnym Sacri Sepulchri Christi Szkoł publicznych w Rawie uczącym z obowiązkiem sprawowania przez Nichże Curam animarum perpetuam w całey Parafii do tegoż Kościoła należącey przed kilku laty uczynioną approbuiąc Tymże dwie Wioski tegoż Kościoła Funduszowe Rzeczkow y Orlągorę w Powiecie Bielskim położone, iako y od Kościoła odległe, y z sobą nie połączone sprzedać, a inne Dobra wygodnieysze, dla tegoż Kościoła nie w wyższey iednak cenie nad 100 tysięcy złł kupić Salvo Beneplacito Sae Sedis Aplicae pozwalamy, a to zawiadomością y dozorem Kommissyi Edukacyiney co do ubespieczenia funduszu Szkołom Rawskim tą Konstytucyą utwierdzonego.

Nazwiska Marszałków i deputowanych pak w (5) z dnia tegoż „Dozwolenie OO. Bazylianom"

A. Siarczyński

Actum etc. die decima quarta mensis Januarii anno Domini 1792

III. Oblata (jak wyżej) 458.

270

Zalecenie Wielm. Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom (6) 153

My Król, za zgodą Seymuiących Rzpltey Stanow, Zalecamy Wielm. Seymowemu y Konfeder. O. N. Marszałkom, izby nineysza Wolą Naszą, przeniesli do Nas Krola w Straży, a tak byli o niey zawiadomieni WW. Pieczętarze O. N. to iest, że Nobilitowanym na tym Seymie czas do expportowania Dyplomatow do 6ciu Miesięcy prorogujemy, y onież w przeciągu rzeczonych 6ciu Miesięcy Kancellaryom O. N. wydawać dozwalamy.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Litt.

Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Głu Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. Litt. do deput. Seymowey Alexander Linowski P. W. Krak. deputowany z prow. Małopol. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski deputowany do Konst. z prow. W. X. Litt. Walenty Sobolewski Starosta y poseł Warszawski deputowany z prow. Wielkopolskiey.

Post cuius constitutionis i t. d.

A. Liarczynski

Obl. Oblota (jako wyżej) 271

460.

(8)

Względ dla Ur. de Pichelstein

154

My Krol za Zgodą Stanow przez wzgląd na 22^(ch) letnie usługi w Urzędzie Tłumacza Pogranicznego Stanisława de Pichelsztein ku Nam y Rzpltey wiernie odbyte, tegoz Stanisława de Pichelstein z potomstwem onego do Kleynotu Szlachectwa Polskiego przypuszczamy, atto bez opłaty Stępla.

Nazwiska Marszałków i deputowanych jak w (7) z dnia tegoż „ Approbacya Incorporacyi"

A Siarczynski

Oblato (jak wyżey)

490

272

SĄD TRYBUNALSKI

W WIELKIM XIĘSTWIE LITEWSKIM.

157

PRAWO

Dnia 19. Stycznia Roku 1792. uchwalone.

Zaradzaiąc potrzebom przez Posłów Ziemskich Wielkiego Xięstwa Litewskiego przełożonym, a odmiany składu Trybunału dotąd byłego, niemniey dostateczniey szego obowiązków tegoż opisu żądaiących; My Król wraz z Stanami Skonfederowanemi mieć chcemy, i stanowiemy, co następuie

ARTYKUŁ I.

O Mieyscu Trybunałów Litewskich, i o zaradzeniu tak bespieczeństwu, iako też powadze tychże.

1mo. Mieyscem będzie dla Trybunału Głównego Ziemskiego w Wielkim

Xięſtwie Litewſkim Miaſto Wilno, a w nim Dom Sądowy w Zamku, expensem ſkarbu publicznego wyreparowanym bydź maiący, ſtosownie do Prawa ninieyszego, i ztegoż funduſzu utrzymywany; a dom takowy do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieſzkania od kogożkolwiek używanym bydź nie ma.

2do. W tym ſamym Mieście Wilnie po konkluzyi Trybunału Głównego Ziemſkiego, sądzić ſię będzie udzielnie Trybunał Duchowny, albo Sąd ultymarny *Compoſiti Judicii.*

3tio. Kommiſſyi Woyſkowey Oboyga Narodów zalecamy, ażeby bądź użyciem Chorągwi Trybunalſkiey, dotąd temuż naywyżſzemu Sądowi przywłaszczoney, bądź innym żołnierzem Kraiowym Izby Sądowe aſſyſtencyą przyzwoitą, a wieże i więzienia ~~potrzebną~~ ſtrażą opatrywała, i końcem uſkutecznienia tego Prawa, Ordynanse potrzebne wydała.

przyzwoitą

ARTYKUŁ II.

Skład Trybunałów, i wewnętrzny w tychże porządek.

1mo. Trybunał Główny Ziemski składać się będzie z Deputatów, których każden Seymik Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tak w dawnych Woiewodztwach i Powiatach, iak z podzielenia się nowo wynikłych, odtąd po iednemu tylko wybierać ma w myśli Prawa o Seymikach, między któremi Deputatami w liczbie trzydziestu czterech bydź maią: cemi, w każdym przypadku kolei niniey-szym Prawem nakazaney, tey prawidłem ma bydź Prawo *Rozkładu Seymików*, i w nim porządek umieszczony Powiatów, tak dawnych, iak nowo z podzielenia się wynikłych w każdym Woiewództwie.

2do. Urzędnikami Trybunału Głównego Ziemskiego będą: Prezyduiący, Censor i Pisarz, a Officyalistami tegoż Regenci, i Instygatorowie, oprócz Woźnych, sług Sądowych.

493

3tio. Deputaci wybrani. i zaprzy-
gli zaraz po wyborze swoim na S
miku Rotą poniżey przepisaną, zie
się będą obligowani, wszyscy do
na na Poniedziałek po pierwszym
ia zaraz przypadaiący, tak Roku
źnieyszego 1792. iak i podobnie w
szych latach, i nie oddalaiąc się,
koniecznie przytomnemi przez cały
Juryzdykcyi, oprócz choroby ied
obłóżney, którey realność po wy
wieniu, przysięgą na naypierwszey
syi Sądowey usprawiedliwić każden
putat. i za każdym choroby obłożney
rzeniem, winien będzie.

13

4to. Na dniu, iako wyżey, cho
by Swięto przypadało, *Plenum* wszyst
Deputatów do Izby Sądowey zebr
po odbyciu pierwsey zwykłego Nabo
ństwa, pod Prezydencyą Deputata z
lei Woiewództw i Powiatów, któr
co rok odmieniać będzie, a od Woie
dztwa Wileńskiego pocznie się, zał
rugi względnie obiekcyi iakieby się
rzyć mogły przeciwko Deputatom
tychże obiorowi nieprawnemu przez
cy

494 2Ho

cyzyą *in occluso* tych tylko Deputatów, przeciwko ktorym nie będzie żadnego zarzutu. Jako zaś obiekcya od decyzyi Rugów usuwać każdego Deputata będzie, tak tym bardziey od Prezydencyi na Rugach z kolei iako wyżey, a w tym ostatnim przypadku ma bydź przy Lasce Trybunalskiey ten z porządku Województw, lub Powiatów Deputat, który nie będzie pod obiekcyą, a w następnym Roku podobna na Rugach Prezydencya nie w gorę powracać, lecz kontynuowaną w dalszey kolei być ma i powinna będzie.

5to. Po odbyciu Rugów, przystąpi *Plenum* do obrania sobie losem Przezyduiącego, i Censora, na pierwszy dzień, a to w sposobie, iż we środku Izby Sądowey, i w obecności Arbitrów postawione będzie na stole naczynie blaszane, otwor z boku maiące taki tylko, ażeby się ręka dziecinna wcisnąć mogła, do którego przy Lasce będący Deputat, po okazaniu Publiczności, że iest próżne, tyle gałek białych równey wielkości, iedną po drugiey w przyto-

495.

mności wszystkich przez otwor wpuszczać będzie, ile osòb *plenum* składaiących odrachuie, pilnie wszakże dostrzegaiąc tego, ażeby między owemi gałkami, dwie tylko były udzielnemi literami znaczone, iedna, to iest literą: P, a druga literą: C; to wypełniwszy Deputat czasowie Prezyduiący podaną sobie mieć będzie, z przygotowania w Kancellaryi Listę Deputatów wszystkich, z których po iednemu mieysce swoie zasiadłszy, gdy każdego Deputata podobnie na swoim mieyscu siedzącego porządkiem Woiewództw i Powiatòw głosić pocznie, dziecie do lat siedmiu naystarsze dobywać po iedney gałce będzie, a ta publiczności przez Instygatora okazana, iaką będzie, i przez tegoż Prezyduiącemu przyniesiona. Ten na liście sobie od Kancellaryi podaney zapisze, i tak koleyno dobywane przez dziecię gałki, zapisywać ma obok imienia głoszonego Deputata; pòki obydwie gałki, co literami oznaczone będą z naczynia wydobytemi nie zostaną. Co gdy się dopełni, ten z Deputatów za przywołaniem prze-

zwiska

278
49 b.

zwiſka, którego gałka pod literą: P, doby-
tą zoſtanie za Prezyduiącego, a drugi
pod literą: C za Censora ogłoszonemi
będą; po czym dalſze wyciąganie gałek
uſtanie i Deputat przy Laſce czaſowo
będący, za konotowawſzy wypadłą z lo-
su Elekcyą, uſtąpić mieysca nowo obra-
nemu Prezydentowi winien będzie.

6to. Po obraniu Prezyduiącego na
pierwszy tydzień, *plenum* Trybunału Głó-
wnego Ziemſkiego odſądzać zaraz po-
cznie ſprawy Prawem ninieyſzym *pleno*
ſzczególnie oddane, poczynaiąc od tych,
które z przyczyny *paritatis*, do rezolu-
cyi, *ante omnes Cauſas* z przeſzłego Try-
bunału kompletu pozoſtaną, a w nay-
pierwſzą Sobotę, oprócz Swięta w ten
dzień przypadaiącego, po rozpoczętey
Juryzdykcyi Trybunału Głównego, *ple-
num* na dwie Izby (rozdzieli ſię. (po)

7mo. Dzielić ſię będzie *plenum* na
dwie Izby, tym zawſze porządkiem, iż
do naczynia w punkcie piątym opisane-
go, i porządkiem tamże wypiſanym Pre-
zyduiący, wsypie tyle gałek, ile ieſt
osób *plenum* ſkładaiących, z których po-

497

łowę, to iest 17. Kompletu naywiększego, a w każdey Izbie bydź maiącego numerowaną będzie liczbą: 1. a druga, liczbą 2. Wołanie porządkiem Deputatów, którzy wczasie wyciągania losów nie powinni będą nigdy ze swoich wyruszać się mieysc, i dobywanie przez dziecię gałek, koleyno zapisywane, niemniey przez Prezyduiącego, z iakim numerem, na którego z Deputatów wypadnie gałka z losu, i zakonotowanie przez Prezyduiącego Aktu rozdziału, po wydobyciu przez dziecię wszystkich gałek, w podobnym porządku i akuratności odbytemi bydź powinny, iak w punkcie 5. ostrzeżonym zostało, a po ogłoszeniu przez Prezyduiącego, którzy Deputaci do którey Izby losem przeznaczonemi zostali, Akt podziału takowego, w Protokuł Sądowy wpisanym zostanie.

8vo. Kiedyby z przypadku choroby, albo innego niespodziewanego trafu, co wszystko przysięgą potwierdzonym będzie trzydziestu czterech Deputatów *in pleno* naydowaćby się niemiało, a przeto przytomni na dwie równe części rozdzielonemi bydź nie mogli, gałek numerowanych liczbą

r. będzie zawsze iedną więcey do
naczynia wrzuconych, ażeby tym
sposobem Komplet w Izbie pierwszey
iedną osobą przewyższał drugiey I-
zby Komplet.

9no. W naypierwszy Poniedzia-
łek, oprôcz Swięta przypaść mogą-
cego, po rozdzieleniu się Deputatôw
na Izby przez losy, Kompleta ka-
żdey Izby oddzielne od obioru lo-
sem pomiędzy sobą prezydować ma-
iącego i Censora poczną, tych U-
rzędnikôw swych sposobem iak w pun-
kcie piątym wybiorą i sądzić po-
czną, co niniey szym Prawem ka-
żdey Izbie, do sądzenia oddzielnie
przeznaczonym zostało; Komplet
wszakże w każdey Izbie z losu in
pleno wypadły, nie będzie ustawi-
czny w iednych osobach, lecz po
ciągłym sądzeniu, aż do przebiegu
naydaley tygodni czterech, gdy się
na początku tygodnia piątego nay-
daley zbierać będą, na nowo Kom-

4499

pleta *pleni*, co piąty tydzień przemiana Kompletòw w Izbach dopełniać się będzie losem i sposobem iako wyżey.

10mo. Na początku naydaley piątego tygodnia po pierwszym rozdzieleniu się Trybunału na Izby, *plenum* ze wszystkich Deputatòw zbierać się będzie, i w podobney koleii tygodniów aż do końca, nie inaczey iednak, iak po publikacyi wyroku w każdey Izbie, ażeby sprawiedliwość z szkodnego dla stron wycieczenia nie cierpiała; dla czego każda z dwóch Izb oddzielne, a czasowe Kompleta składaiąca, przez wzaiemną ku sobie attencyą będzie powinna po zakończeniu sprawy, a przy wypływaniu czwartego tygodnia, chociażby przez dni kilka na siebie oczekiwać, bez przedsiębrania sprawy długiego czasu potrzebuiącey.

11mo. Po przebyciu każdych tygodni czterech w Izbach oddzielnych, Deputaci na początku piątego tygodnia naydaley, gdy ſię zbiorą *in pleno*, i gdy dopełnią w ſądzeniu spraw tego, co Prawemननinieyszym iest poſtanowiono, zakończy zawſze *plenum* Seſſye ſwoie z konkluzyą tygodnia nowym Deputatow na Izby podziałem, przez loſy podług Punktu ſiódmego, a to ſię tak punktualnie dopełniać będzie, chociażby z przerwaniem sprawy *in pleno* rozpoczętey, ażeby co pięć tygodni *plenum* i czynności w Izbach odbywały ſię z przebywaniem Deputatów w Izbach oddzielnie przez tygodni naydaley cztery, a resztę czaſu do wypływu całych pięciu Tygodni na Sąd i czynności *in pleno* zabieraiąc.

12mo. Trybunał Główny Ziemſki, tak *in pleno*, iąk w obu Izbach codziennie na Seſſye zgromadzać ſię

501

będzie, i każdy z Deputatów obowiązek swòy Sędziowski pilnie bez uchybienia żadney godziny od osmey ranney, aż do pierwszey godziny po południu dopełniać, oprocz Swiąt, dni Niedzielnych, i Miesięcy wakacyinych.

13tio. Nakońcu czterdziestego piątego tygodnia po dopełnieniu przez Trybunał Główny Ziemski punktualnie, i bez przerwy tego wszystkiego, co ninieyszym Prawem iest nakazanym, *plenum* tegoż Trybunału na to się szczególnie zbierze, aby z losu sześciu Deputatów wybranych zostało, którzy Koło Trybunału Duchownego *Compositi Judicii* składać maią, a ten wybór następuiącym dopełni się sposobem: iż w liczbie gałek odpowiadaiącey wielości Deputatów wszystkich, sześć będzie ròżnego koloru od innych, i te przez dziecię z formalnościami w punkcie piątym opisanemi z naczynia wydobytych destynować będą Deputatów do Koła

Duchownego, za ogłoſzeniem któ-
rych, przez Prezyduiącego wydoby-
temi zoſtaną.

14to. Wypadli z loſu w liczbie
ſześciu Deputaci pozoſtać koniecznie
obligowanemi będą przez czas cały
sądzenia, a do tych ze ſtanu Swie-
ckiego, ſześciu innych Deputatow ſta-
nu Duchownego przyłączyć ſię ma,
aby komplet Koła Duchownego Try-
bunału w rowney zawſze, tak osób
Swieckich, iako i Duchownych li-
czbie złożony, przez Mieſiące waka-
cyine Trybunału Głównego Ziemſkie-
go nie przerwanie ſądzeniem spraw
ſobie przywłaszczonych, przez Nie-
dziel siedm zatrudnił ſię.

15to. Deputatami Duchownemi sa-
me tylko będą Kapitularne oſoby, to ie-
ſt: z Kapituły Wileńſkiey dwie, z Kapi-
tuły Zmudzkiey dwie, z Inflantſkiey i
Smoleńſkiey po iedney oſobie z wyboru
tychże Kapituł, wraz z Biſkupami

503.

onych czyniącemi, a tak wyznaczone Osoby Kapitularne w Poniedziałek Czterdziestego szóstego tygodnia po rozpoczęciu się Trybunału Głownego Ziemskiego, chociażby Swięto przypadało przed zgromadzonemi natenczas Obywatelami, publicznie przysięgę wykonaią, podług Roty dla Deputatów przepisaney, po którey wykonaniu, do obrania Prezyduiącego sposobem w punkcie 5tym opisanym, toż całe Koło Trybunału Duchownego przystąpi, y prace Sądowe rozpocznie.

16to. Deputaci wszyscy, oprócz Duchownych, płatnemi być maią, w proporcyi pilności, y zasiadania swoiego, rachuiąc na Rok ieden po Złotych dziesięć tysięcy.

ARTYKUŁ III.

O Prezyduiących w Trybunałach.

1mo. Prezyduiącym tak *in pleno*, iak w każdey Izbie Trybunału Głownego Ziemskiego oddzielnie y podobnie w Trybunale *Compositi Judicii* ten będzie, który w kolei tygodniowey, z losu wypa-

504
286

dley ſiedzieć będzie przy Laſce na mieyſcu dotąd byłych Trybunalſkich Marſzałków, y przytym ſtole, u którego tylko zaſiadać maią wraz z Prezyduiącym, Cenſor y Piſarz Trybunalſcy w porządku takim, aby Censor między Prezyduiącym był po prawey ſtronie ſiedzącym, y Piſarzami na lewey ſtronie tegoż Cenſora mieyſce dla ſiebie mieć maiącemi.

2do. *In pleno* Prezyduiący z pomiędzy wſzyſtkich wybrany będzie loſem, a w każdey Izbie z pomiędzy Deputatów z loſu oddzielonych, wyiąwſzy chorobę, która nieprzytomnego z tey przyczyny od Prezydencyi y loſowania na nią uwalniać powinna.

3tio. Co tydzień, oſtatnia w onym Seſſya odłożoną przy końcu być powinna, tak w każdey z Izb Trybunału Głownego Ziemſkiego, iako też w komplecie Koła Duchownego, na wybor Prezydować maiącego w tygodniu naſtępnym, a takowey co tydzień naſtępować maiącey zawſze Prezyduiącego zmianie, bądź publiczney, bądź na uſtępie, nie

będzie nigdy na przeszkodzie, ani cią
Sprawy nieskończoney, ani namowa
iednego na drugi tydzień przechodzą
in pleno zaś Trybunału Głownego wy
bòr Prezydować maiącego w Poniedzia
łek na początku Sessyi, oprocz Swię
przypadaiącego, dopełniać się będzie po
winien.

4to. W komplecie Koła Duchowne
go, Prezydencya, gdy co tydzień od
mieniać się ma, ta bądź na Duchowne
go, bądź na Swieckiego, iak z lo
wypadnie, z mocy Prawa ninieyszeg
przypadać może.

5to. Deputat, bądź Duchowny, bąd
Swiecki, przy lasce będący, a przez
w swoim tygodniu Prezyduiący nie bę
dzie miał w sądzeniu wyższey y zna
cznieyszey nad innych Prerogatywy
do obowiązków zaś tegoż Prezyduiące
go należeć będą z Urzędu, 1. Dawani
głosów Stronom, lub przez te uproszo
nym, bądź prawnie ich umocowanym
Plenipotentom do czytania Produktów
y Replik zwięzle ułożonych, y nie in
czey

sob. 288

czey, iak w drukach Sądowi podawanych. 2. Podawanie Kołowi propozycyi *ad turnum*, bądź głośne, bądź sekretne. 3. Konnotacya wraz z Censorem wotów głośnych. 4. Rachowanie z tymże Censorem Kalkułów Sekretnych. 5. Ogłoszenie *in occluso unanimitatis*, bądź *pluralitatis*, albo *paritatis* zdań Deputatów. 6. Zapisywanie Decyzyi w stronicy Protokułu swoiey. 7. Podpisywanie się nakoniec na naypierwszym mieyscu do tych Aktów, które w tygodniu Prezydencyi iego wychodzić będą, albo do tych wyroków, które Stronom wydawane będą, a w czasie iego Prezydencyi wypadły.

6to. Jeżeliby propozycya *ad turnum* przez Prezyduiącego uformowana, bądź w ogule Sprawy mnieyszey, bądź w kategoryi Sprawy na też podzieloney, za dostateczną uznana nie była przez Komplet sądzący, y bądź iedna, bądź kilka naprzeciw uformowanych przez Deputatów było propozycyi, Prezyduiącego obowiązkiem będzie zaraz dać *turnum* Sekretny na propozycyą od La-

507

ſki ułożoną, czyli ma być przyiętą, albo nie? a takowy *turnus* w naſtępuiącym odbywać ſię będzie ſpoſobie: iż naczynie drewniane na wzor ſzałki zrobione, śrzodkiem przedział od góry do dołu maiące, y ſuknem wewnątrz wybite, z boku iednego od gory ſzyię tak przeſtronną maiące, aby wotuiącego ręka cała zmieścić ſię mogła, a przytym firanką dla zupełnego ukrycia ruſzenia ręki opatrzone, na ſtole Prezyduiącego przy Krzyżu poſtawione będzie, z rąk zaś Prezyduiącego tegoż Kolledzy po iednemu z mieyſca swoiego wyruſzaiąc ſię w koley Woiewodztw y Powiatòw, za przywołaniem ſiebie, brać po iedney gałce koleyno maią, ktòrą nie wprzòd wotuiący do ktòregokolwiek bądź z przedziałòw pod napiſami *Affirmativè* y *Negativè* będących podług ſwoiego przekonania wrzuci, aż publicznie wſzyſtkim pokaże, że iedna ma ſobie tylko daną gałkę. Nakoniec Deputat każdy po daniu tym ſpoſobem zdania ſwoiego ſekretnego pokazać znowu powinien rękę ſwą pròżną, dla świadectwa, iż gałkę wrzucił, y powròcić na

508
290

ſwoie mieyſce obligowanym będzie, z którego nie pierwey Deputatowi każdemu wyruſzyć ſię będzie wolno, aż po zakończonym turnowaniu ſię, dla dopilnowania Prezyduiącego, kiedy wydobyte z ſzafki kałkuły rachować z Cenſorem będzie.

7mo. W przypadku, iżby propozyya *ad turnum* od Laſki podana, większością nie utrzymała ſię, a Koło Sądu ie zgodziło ſię na iedną propozycyą z pomiędzy kilku w Sprawie, czyli w Kategoryi podanych, podobnie *turnus* ſekretny mieyſce mieć powinien między emiż propozycyami.

8vo. Prezyduiącego Deputata będzie też powinnością, aby pilnował oszczędności czasu w niedozwalaniu żanych w tłumaczeniu Sprawy słownych yſceptacyi, aby Akceſſorya nie inaczey, ak na piſmie y razem wſzyſtkie z obuſtron podawane bywały, aby wreszcie doſtrzegał ściſłego dopełnienia wſzelkich formalności Prawem Trybunałom przepiſanych, a przykładem z

509

ſiebie pobudzał Kollegòw do regularnośći w zieżdżaniu ſię na Sądy podług Prawa.

9no. Kiedyby Izby obydwie Trybunału Głòwnego przy wypływaniu czwartego tygodnia nie mogąc nowego wołania przedſiębrać dla boiażni, aby Sprawa długiego nadto nie zabierała czaſu, rychley aniżeli na początku piątego tygodni *in pleno* zebrały ſię, w òw czas z obu Prezyduiących, oddzielnie w Izbach tym czaſowie, bo do końca tylko tygodni swoiego *in pleno* prezydować będzie, ktòry z rzędu wyżſzego Powiatu ieſt Deputatem.

10mo. Nie będą odtąd dependowały od Prezyduiącego, ani wybor Regeſtru do przywołania z onego Sprawy, ani między Sprawami iednego Regeſtru przeſkakiwanie porządku, w iakim Aktoraty umieſzczone zoſtaną, ani te zapiſywanie od woli Spraw do Regeſtru Taktowego, lecz po każdey Sprawie Regeſtru iednego oczewiście przeſądzoney, może być wzięty drugi do wo

510

292

nia, a z Taktowego chociaż *in tractu*
Sprawy wprowadzoney z innego Rege-
ſtru przywołanym być może wpis, nie
inny iednak, iak z porządku przypada-
iący.

11mo. Prezyduiący każdy, wyż-
ſzey od Deputata nie będzie miał Pen-
ſyi, a za abſencyą dwoiſtemu ukaraniu
podlegać będzie, w proporcyi uſtano-
wionego wytrącenia Penſyi; iedyna cho-
roba Prezyduiącego iak y Deputata o-
błożna, na naypierwſzey Seſſyi zaprzy-
ſiężona od tego ukarania uwolni, a w
każdey Prezyduiącego niebytności, przez
czas tegoż Urzędowania Deputat *ex tur-
no* Woiewòdztw y Powiatòw po nim
naſtępuiący, mieyſce Prezyduiącego cza-
ſowie obeymie.

ARTYKUŁ IV.

O Cenſorach Trybunalſkich.

1mo. Jeden z Deputatòw podług
dawnego zwyczaiu będzie Censorem
przy Prezyduiącym zawſze ſiedzącym.

511

2do. Censor podobnie iak y Prezyduiący ieden *in pleno*, a oddzielny w każdey Izbie Głównego Trybunału, przemieniać się co tydzień będzie przez obiór losu w punkcie siodmym Artykule II. opisanym.

3tio. Censora obowiązkami nayszczególnieyszemi będą: 1. Dostrzeganie ażeby sprawiedliwe konnotowanie było zdań Deputatów w turnowaniu się głośnym. 2. Czułość, aby w czasie turnowania się sekretnego mniey, ani więcey gałek przez Prezyduiącego rozdanych nie było od liczby Deputatów sądzących, dla czego pudełko z gałkami będzie przy Censorze, y niepierwey z onego Prezyduiący dobywać ma iedną po drugiey gałkę, aż po przeliczeniu przez Censora, aby wielość onych, do wielości Deputatów stosowaną była. 3. Po każdym też odbytym *turnum* sekretnym, obowiązkiem Censora będzie, aby wraz z Prezyduiącym rachował wota, iuż *Affirmativè*, iuż *Negativè* dane, dla czego od dwóch drzwiczek szafki, za otworzeniem których, oddzielnie też wota

312

wyſypane będą, klucze dwa między Prezyduiącego y Cenſora rozdzielić ſię maią. 4. Nakoniec Cenſor pilnować też y Piſarza będzie, aby ten obowiązkom ſwoim zadoſyć czynił.

4to. Censora też nayſzczególniey tak w Trybunale Głównym, iak y w Kole *Compoſiti Judicii* obowiązkiem będzie: utrzymywanie porządnego Dyaryuſzu, prezencyi Kollegów na Sądach z wymienieniem, o którey godzinie który Deputat przybędzie, y przez iak wiele dni nieprzytomnym zupełnie będzie, a co tydzień taki Dyaryuſz utrzymywany, przez zmienićſię maiącego Cenſora w końcu każdego tygodnia podpiſany być ma.

5to. W Kole *Compoſiti Judicii* Cenſorem będzie zawſze ieden z Deputatów Swieckich za prezydencyi Duchownego, y przeciwnie; dla czego w wyborze przez losy na prezydencyą Koła Duchownego podług punktu piątego Artykułu II. między dwónaſtą gałkami, iedna tylko będzie z Literą P. pomie-

ſzczona, a po wybraniu Prezyduiącego zaraz drugi wybor naſtępować ma Censora pomiędzy ſześcio gałkami, iednę z literą C. umieſzczaiąc, y przy dobywaniu onych, albo Duchownych, albo Swieckich tylko Deputatòw mianuiąc, dla dopełnienia tego Prawa, aby za prezydencyi Swieckiego był Duchowny Censorem, y przeciwnie.

6to. Censor ròwną Deputatowi mieć będzie Pensyą, y ròwnemu abſencyi wytrąceniu podlegać, oprocz choroby obłożney, ktorą iak Deputat, zaprzyſięże na naypierwszey Seſſyi, a w zdarzeniu teyże naſtępuiącey z kolei Woiewodztw y Powiatòw, Deputat mieyſce chorego do nowey Elekcyi zaſtąpi.

ARTYKUŁ V.

O Pisarzach Trybunalſkich.

1mo. Piſarzow Trybunał Głowny Ziemſki będzie miał dwòch, po iednemu w kazdey Jzbie, a tych Wo-

514
296

iewodztwa y Powiaty w kontynuacyi tey kolei, iaka z dawnego Prawa przepisana została, wybierać będą, z tą iednak w mocy ninieyszey ustawy rożnicą, iż lubo na Trybunał następny Powiaty Brasławski y Nowogrodzki wybierać maią Pisarzow, do tych iednak wzwyż rzeczone Powiaty dobiorą ieszcze y po iednym Deputacie, a podobnie y nadal każdy z tych dwoch Powiatow na ktorego koley piora wypadnie, dwie wybierać zawsze będzie osoby w myśli Prawa o Seymikach, iednę na Deputata, drugą na Pisarza.

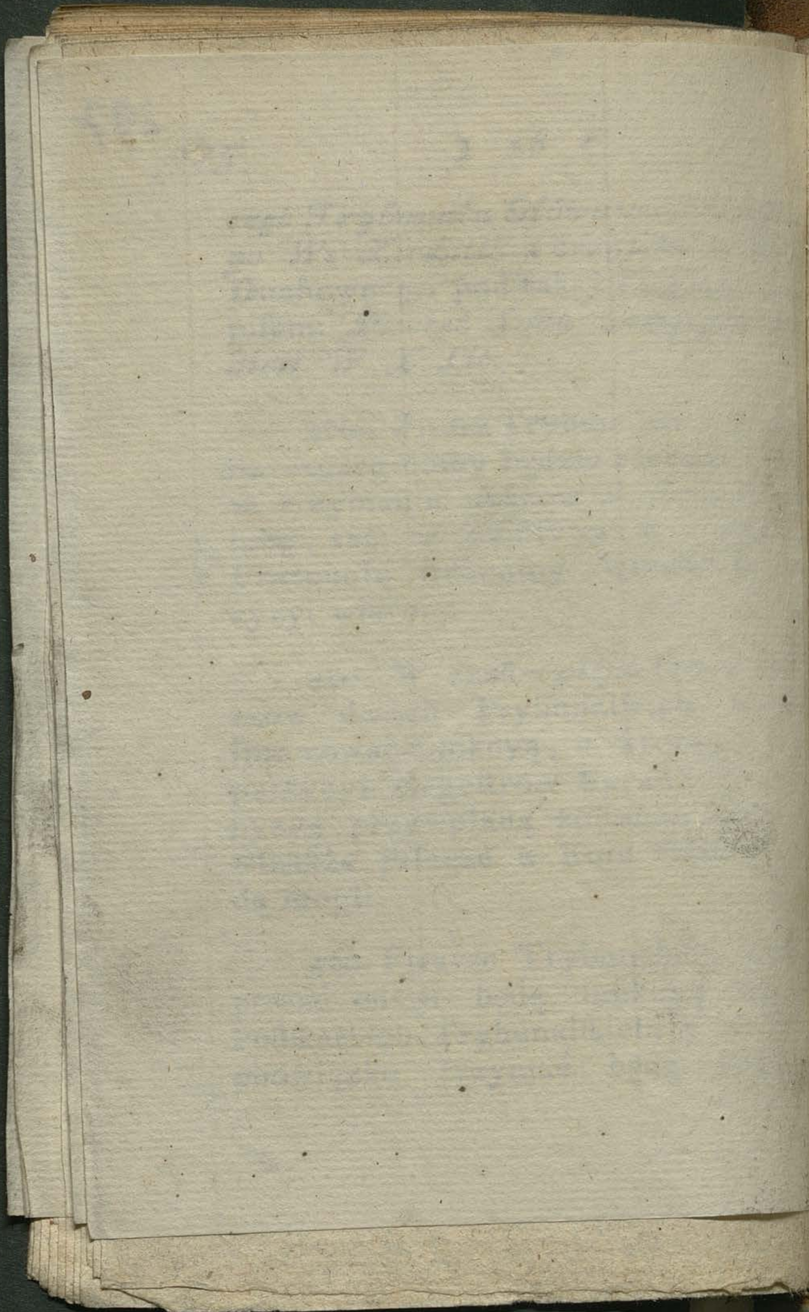
2do. Pisarz Trybunalski będzie na cały rok w każdey Izbie bez wotum iednak decyduiącego, a obowiązkami tegoż będą: Straż Naywyższa nad Regentami y Kancellaryą Trybunalską, Straż pieczęci, z ktorych iedna, tak *pleno* iak y Izbom Głownego Trybunału służyć ma pod Herbem Pogoni, y z napisem: *Pie-*

częć Trybunału Głównego Ziemskie-go W. X. Litt: a druga Izbie Koła Duchownego pod takąż Pogonią z na-pisem: *Pieczęć Sądu Compositi Iu-dicii W. X. Lit:*

3tio. Pisarz Trybunalski doglądać nayszczegolniey będzie wierności, tak w trzymaniu Aktow Trybunalskich, iako też w zapisywaniu w swoiey Protokułu stronnicy wszelkich de-cyzyi wiernie.

4to. W czasie *pleni* ten z Pisa-rzow dwoch Trybunalskich będzie sprawował funkcyą, z ktorego re-partycyi Regestrow Sprawa pod de-cyzyą przywołaną zostanie; obydwa wszakże Pisarze w Kole zasiadać bę-dą mogli.

5to. Pisarze Trybunalscy zastę-pować odtąd będą funkcyą dawną Podskarbich Trybunalskich, y w tym obowiązku trzymać będą Regestr

298 s/b.

przychodów y wydatkow Skrzynki Trybunalskiey, do ktorey wszystkie odtąd kopy y *Iura Cancellariæ* wchodzić maią.

6to. Pisarz Trybunalski, iako Podskarbi po kommunikacyi sobie przez Censora uczynioney, wszystkich absencyow pierwey, aniżeli Deputatom *decursivè* opłaci pensye ze Skrzynki, odtrącać tymże absencye ma w następuiącym sposobie, iż za godzinę oomyloną odtrąci się Złł: 9. za dwie Złł: 18. za trzy Złł: 27. za cztery Złł: 36. za całą Sessyą uchybioną Złł: 72. za dwie Sessye Złł: 252. za trzy Sessye Złł: 504. y tak daley postępuiąc aż do omylenia całego tygodnia, w ktorym zdarzeniu Deputat przysięgą nie ewinkuiący choroby, od całey pensyi y Funkcyi odsądzony zostanie.

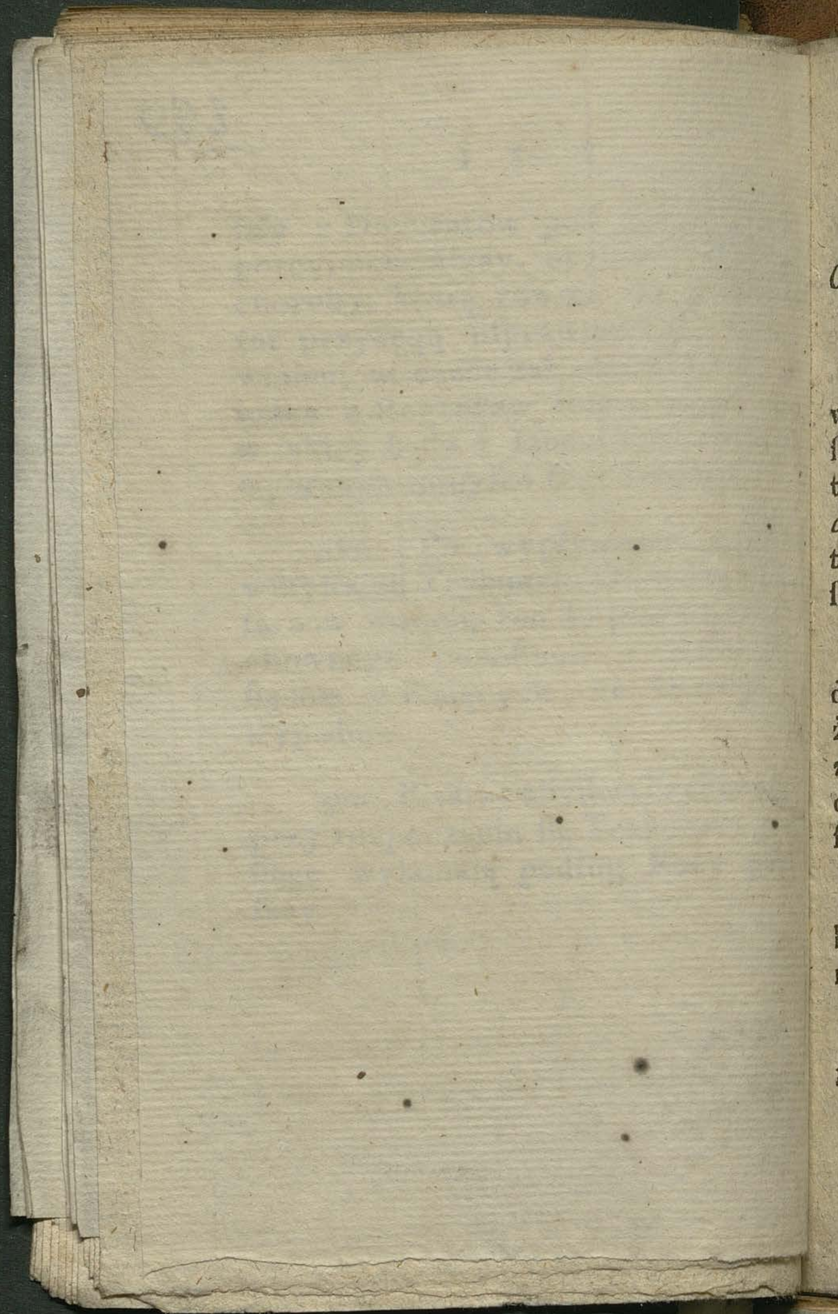
7mo. Pisarz każdy Trybunalski rowną mieć będzie pensyą, iak y ka-

żdy z Deputatow pod utratą w proporcyi powyżfzey, oprocz przypadku choroby, ktorą rownie iak y Deputat przyfięgą ufprawiedliwić będzie winien; w czafie zaś choroby Pifarza, ieden z Regentow lofem *pleni*, albo w iakiey bądź z Jzbow Trybunalſkich wybrany, mieyſce tegoż zaſtąpi.

8vo. Po wypłynieniu tygodni wſzyſtkich Trybunału Głownego z Pifarzow dwoch, ten do piora Koła Duchownego pozoſtanie w czaſie Miefiącow wakuiących, na ktorego los wypadnie.

9no. Pisarze obydwa Trybunalſcy, przy rozpoczęciu ſię Trybunału przyſięgę wykonaią podług Roty poniżſzey.

ARTY-

300
518.

ARTYKUŁ VI.

O Officyaliſtach y Sługach Trybunalſkich.

1mo. Regentow Trybunał Głowny Ziemſki mieć będzie naywięcey ſześciu, po trzech do każdey Jzby, a tych *plenum* Trybunału *per vota ſecreta* wybierze z pomiędzy Kandydatow podaiących ſię, y naywięcey za ſobą kresek maiących.

2do. Obrany Regent każdy będzie docześnie na rok, a przeto każdemu kompletowi Trybunału *in pleno* zoſtawuie ſię moc, albo potwierdzenia dawnych, albo wybrania dla ſiebie nowych Regentow.

3tio. Kandydatami do Regencyi będą tylko Szlachta Poſſeſſyonaci, y naukę Prawa poſiadaiący.

4to. Regenci Trybunalſcy w zupełney powolności będą zawſze winne-

919

mi tym Pisarzom Trybunalskim, do ktorych przyłączonemi zostaną, a do Koła Duchownego ci tylko należyć będą Regenci, ktorzy pod starszeństwem maiącego mieć pioro w Trybunale Duchownym przez ciąg Trybunału Głownego byli.

5to. Po każdo-roczney konkluzyi Trybunału Głownego, Pisarz za pomocą Regentow porządnie ułożone Akta Trybunalskie odda Pisarzowi Aktowemu Wileńskiemn.

6to. Regenci Trybunalscy będą mieć pensyi po Złł: 4000. a za to nic na siebie z obwencyów Kancellaryi obracać nie maią, lecz w całym biegu sądzącego się Trybunału wszystkie przychody do Skrzynki Generalney Trybunalskiey odkładać.

7mo. Regenci Trybunalscy po wybraniu siebie, przysięgę wykonaią Rotą, iaka niżey.

S2a. 302

8vo. Jnstygatorow Trybunał Głowny Ziemski będzie miał dwoch po iednemu do każdey Jzby przysięgłych Rotą, iako niżey, y pensyonowanych po Złł: 1000. na rok.

9no. Jnstygatorow Sąd Głowny wybierze, y ci dożywotniemi będą; z ktorych na przemiany koleyno ieden assystować będzie Trybunałowi Duchownemu.

10mo. Jnstygatorow obowiązkiem będzie pilnować wieże y więzienia, ażeby zawsze należytą straż miały, a o postrzeżoney w tey mierze niedbałości, Prezyduiącemu rapportować, za rozkazem Sądu zapisywać Jnstancye przeciwko rażącym beśpieczeństwo Sądu własnego, i Osob tylko tenże Sąd składaiących, i aresztować oraz z woli Sądu obwinionych kryminalnie za obrazę beśpieczeństwa, bądź Osob tegoż tylko swoiego Sądu. Dopełniać nakoniec urzędowanie da-

521.

wnieyſze Subkollektorow w exekwowaniu kop Sądowych.

11mo. Woźnych Trybunał Głowny będzie miał dwoch penſyonowanych po Złł: 600. z Mundurem, i dożywotnich, ktorych Sąd wybierze, i Inſtrumentować będzie, a ci bez żadney noty być maiący, i Szlachta *præferibiliter* nad innych zaprzyſięgną, według Roty Statutowey.

ARTYKUŁ VII.

Moc i granica Władzy Trybunałow Głownego i Compoſiti Judicii

1mo. Trybunał Głowny Ziemſki będzie Sądem Naywyżſzym, od wyrokow ktòrego żadna i nigdzie nie będzie mogła Appellacya, będzie Sądem Ultymarnym dla wſzyſtkich Ziemian po appellacyi w Sądach Ziemiańſkich całego W. X. Litt: założoney

304
522

ney i dopuſzczoney tak w ſprawach prawnych, iako też uczynkowych, będzie iedynym i oſtatecznym Sądem karzącym wſzyſtkich Sędziow w Sądach Ziemiańſkich zaſiadaiących, tak za gwałt w złamaniu wyraźnym Prawa wyrokiem oczewiſtym ſwoim, iako też za przeſtępne w Urzędowaniu, tychże obeyście ſię podług oſobnego w deklaracyi warunku w tey mierze.

2do. Trybunałowi Głown: Ziem: W. X. Litt: też ſame zachowuiemy Regeſtra ſpraw do uſtanowienia nowego *Codicem Civilem & Criminalem* iakie dotąd Trybunałowi Głown: były przywłaſzczone, oprócz Regeſtru *Sprzeciwieńſtwa*, i *Obligowego*, w ktòrych wpiſane ſprawy przed Prawem ninieyſzym przywołać, naſtępnym Trybunałom nakazuiąc, nowego takich Regeſtrow formowania zakazuiemy.

523

3tio. Trybunał Głowny Ziemski
żadney sprawy pod nieważnością De-
kretow swoich (które za niebyłe
exnunc deklaruiemy) w Sądach Zie-
miańskich nie decydowaney wprzod,
przyimować nie ma, a z mocy tey U-
stawy, i z powodu oney kassuiąc Re-
gestr *Obligowy*, i Sądom Ziemiań-
skim tenże szczególnie pod tytułem
Summaryinego w Deklaracyi odziel-
ney przywłaszczywszy tego gatunku
sprawy, gdy będą wywołane do Re-
gestru appellacyinego wpisywać zle-
camy, a co się tycze spraw dotąd, do
Regestru *Sprzeciwieństwa* wpisywa-
nych, te odtąd w innych pozostałych
Regestrach mieścić się maią, stosownie
do tego w Sądach Ziemiańskich Re-
gestru, z ktorego wyrokowi sprzeciwie-
nie się nastąpiło.

4to. Ponieważ podział dotąd Wo-
iewództw i Powiatów W. X. Lit: na Re-
partycye podwoione kazdych Regestrów
Księgi wprowadził do Trybunału, kt

524.
306

żdey więc Izbie Trybunału Głównego, podług ninieyszey Ustawy po iedney z każdego rodzaiu regestrów księdze przywłaszczamy, takim sposobem, iż cokolwiek na Trybunale Wileńskim było wołanym i odsądzanym, dla Woiewództw i Powiatów do Kadencyi Wileńskiey przyłączonych, to wszystko pod Sąd i Juryzdykcyą Izby pierwszey oddaiemy, y podobnie pod Sądem i Juryzdykcyą Izby drugiey, to wszystko zostawać ma odtąd, co pod wyrok Trybunału Kadencyi Grodzieńskiey podchodziło, i Woiewództwa, oraz Powiaty do Kadencyi teyże oddzielone interessowało, stanowiąc nadto: iż nowo z podzielenia się wynikłe Powiaty, do tey *respective* Izby należeć będą, do którey należały Woiewództwa i Powiaty, z których całości te nowo ustanowione wynikły.

5to. *Pleno* Trybunału Głównego Ziemskiego, iedynie przywłaszczonemi mieć chcemy. 1. Sprawy *ex paritate* zawieszone *a pro resolutione* teyże odesłane i przed wszystkiemi innemi do decyzyi brane bydź maiące. 2. Sprawy Kryminal-

ne karę śmierci ciągnące, bądź z appellacyi od Sądów Ziemiańskich przychodzące, bądź z występku pod Sądami popełnionego wynikłe, i bespieczeństwo, oraz osoby Sąd składaiące interessuiące.
3. Regestr Remissyiny, a w nim sprawy *pro determinatione fori.*

6to. W przypadku *paritatis* w Izbach Trybunału oddzielnych, tak w dwóch pierwszych *Turnach* głośnych, iako też w trzecim sekretnym, gdy iuż dalszemu turnowaniu się mieysca nie będzie, i którakolwiek bądź z Izb, gdzie takowa *paritas* stanęłaby, *ad plenum pro resolutione* zawieszoną sprawę odesłać powinna, *plenum* po informacyi sobie przełożoney *in occluso*, przez Kancellaryą za rożdaniem produktów i replik, które były w sprawie, i za oświeceniem siebie w treści sprawy *paritate* zawieszoney przez Kollegów tey Izby, gdzie *paritas* stanęła do turnowania się zaraz przystąpi podwóynego głośnego, i sekretnego trzeciego, ieżeliby były żądanemi, a *pluralitate* zdań wyrezolwowawszy *paritatem* wyrok swóy kończący sprawę wyda.

307

526.
308

ieżeliby zaś po trzech turnach i *in pleno paritas* zdań ſtanąć miała, w ów czas ſprawa do przyſzłego Trybunału i tegoż *plenum* odeſłaną zoſtanie.

7mo. Wolność zoſtawuiemy ſtronom przybliżenia dla ſiebie decyzyi żądaiącym, ażeby przez zgodną i przez obie ſtrony podpisaną subiekcyą żądali *a pleno*, iżby tegoż *paritas* losem rezolwowaną była, a na ten czas, ile Deputatów *plenum* ſkładaiących będzie, tyle gałek wrzuconych ma bydź do naczynia, z pomiędzy których iedna tylko odmiennego koloru na zawołanie Deputata podług punktu 5. Artykułu I. gdy wydobytą przez dziecie zoſtanie, temu Deputatowi rezolucya *paritatis*, przyznaną będźie tym kształtem, iż iego *votum pro nullo* poczytane zoſtanie. W kole zaś *Compoſiti Judicii* nie inaczey *paritas* rezolwowaną bydź będzie mogła, iak przez naſtępny Komplet Trybunału Duchownego,

8vo. Tak *in pleno*, iak i w obu Izbach i w Kole Trybunału Duchowne-

S27

go suſpendować zdania ſwoiego nie powinien żaden Deputat, i w kolei swoiey dać wotum obowiązany będzie. W przypadku *paritatis* w sprawie od kilku Kategoryi, z ktorych inne *pluralitate* odsądzonemi zoſtaną, zawieſzonemi do rezolucyi te tylko będą Kategorye, w ktòrych naſtąpiła *paritas*, bez tamowania, tak ogłoſzenia, iako też wydania wyrokow w Kategoryach odsądzonych.

9no. Te tylko Rezolucye *paritatis in pleno* odbywać ſię będą *in occluso*, podług punktu powyższego, ktòre pod iednym Kompletem Trybunału Głównego z Izb oddzielnych *ad plenum* odeſłanemi zoſtaną, w tych albowiem ſprawach, ktòre z iednego Trybunału na drugi przechodzić będą muſiały, Indukty i Repliki w ſpoſobie wprowadzenia wszelkich innych ſpraw i w otwartey Izbie zoſtawuiemy

10mo. Sprawy z Regeſtru Remiſſyinego przywoływać ſię maiące, aby długiego nie zabierały czasu, mieć chcemy, tych odbywanie *in occluso*, i przez Memo-

310
S202

ryały, produkowaniem przez ſtrony *determinationem* ſzukaiąc taryff ſzczegolnie za przyſiężonych, *a potioritatem* Poſſeſſyi naylepiey probuiących, i dowodow implikowanego całego Sądu Ziemiańſkiego, gdy z tey przyczyny żądane będzie wyznaczenie innego Sądu.

11mo. Trybunał Koła Duchownego nie tylko ſprawy o fundaſze, dzieſięciny i *ad Jus Patronatûs* ſtoſuiące ſię, a tak z Sądów Ziemiańſkich *per appellationem* wywołane, iako i ſprawy *determinationis fori* w tychże gatunkach, i o Apoſtazyą, lecz też same ma ſobie zoſtawione gatunki ſpraw, iakie oſtatniemi Prawami onemu należne zoſtały.

12mo. Nie inaczey ma Trybunał Głowny Ziemſki w Izbie każdey ſłuchać ſprawy, iak w oſob naymniey iedynaście, co iednak nie ma bydź powodem, aby z przyczyny takowego Kompletu Deputaci, po mimo Prawa abſentować ſię mogli, oprócz obłożney choroby, i zezwolenia iednoſtaynego, bądź *in pleno*, bądź w obu Izbach na piſmie przez wſzyſtkich Deputatow pod-

529.

pisanego, a każdemu z tych Deputatow danym być maiącego koniecznie, ktoryby oprocz choroby legalną absentowania się, dowiodł potrzebę; na zrywaiącego zaś Komplet wzwyż wymieniony w osobach iedenastu, karę wskazuiemy *Carentiæ Activitatis* na lat sześć.

ARTYKUŁ VIII.

Stosunek Trybunału ze Strażą.

Sąd Trybunalski, tak Głowny Ziemski, iako też Duchowny, obowiązani będą dawać Rapporta do Straży, co kwartał. 1. Ktorzy Deputaci w przyiściu na Sessye spoźniali się, lub w cale na nich nie byli, 2. Wiele Spraw iest odsądzonych. 3. Wiele ieszcze do rozsądzenia pozostaie, a każdy rapport takowy, po kwartale *in pleno* Trybunału czytany, i przez prezyduiącego na ten czas podpisany do Protokułu wciągniony bydź powinien.

311

530
312

ARTYKUŁ IX.

Rota Przyſięgi Deputata

„Ja N. przyſięgam Panu Bogu „Wſzechmogącemu w Troycy S. Je„dynemu, na to: iż wybrany na De„putata wedle Boga, y wedle Praw „Xięſtwu Litt: ſłużących, według ża„łoby y odporu ſtron, a nie według „wiadomości moiey, nic nie przykła„daiąc, ani uymuiąc, ſprawiedliwie y „ſumniennie ſądzić będę, nie folguiąc „wyſokim y nizkim ſtanòm na doſtoy„nościach y Urzędach będącym, bez„względu na bogatego y ubogiego, „na przyiaciela, krewnego, y na nie„przyiaciela, na Kraiowego, czy Cu„dzoziemca, nie powoduiąc ſię ani bo„iaźnią, ani ponętą darow iakich bądź, „nie wymagaiąc, ani ſpodziewaiąc „ſię żadney nadgrody, nie radząc „ſtronie, ani ſię lękaiąc pogrożek lub „pomſty, lecz ſamego Boga, ſpra-

„wiedliwość, Prawa Kraiowe przed o-
„czyma maiąc, y bez uprzedzenia
„czystym, a własnym sumnieniem rzą-
„dząc się, i wszelkie nawet instancy-
„onalne listy u Laski składać przyrze-
„kaiąc, żadney też nie opuszczę
„Sądowey Sessyi, y w każdey z nich
„pilnie słuchać spraw będę, oprócz ie-
„dyney obłużney choroby, y kiedy w
„myśli Prawa dla nagłey a nie zmyślo-
„ney potrzeby wolność oddalenia się na
„czas otrzymam. W przypaść mogą-
„cey na mnie z losu kolei tak Prezy-
„dencyi, iako też Censoryi, ściśle opisy
„tego Urzędowania dopełniać, z ca-
„łą gorliwością będę. A iako spra-
„wiedliwie przysięgam, tak mi Panie
„Panie Boże dopomoż i niewinna Sy-
„na Jego Męka. „

Rota Przysięgi Pisarza.

„Ja N. Przysięgam Panu Bogu
„Wszechmogącemu w Tròycy S. iedy-

332
314

„nemu na to, iż wybrany od Obywa-
„telow na Pisarza Trybunalskiego we-
„dle Boga y Prawa W. X. Litt: słu-
„żącego y wedle mowienia, oraz spo-
„row stron nic nie przykładaiąc ani
„uymuiąc, edukta wszystkich spraw za-
„pisywać y według sentencyi bądź *ex*
„*unanimitate*, bądź *ex pluralitate*
„wypadłey, wyroki Sądowe bez przy-
„dania niczego y oboiętnych wyra-
„zow umieszczania do Protokułu
„wpisywać, y z tegoż wiernie, co do
„słowa głosić będę, w zapisywaniu
„wpisow do Regestrow podchlebiać
„nikomu nie będę, a w przyimowaniu
„wszelkich Aktow do Ksiąg, y w wy-
„dawaniu z tychże widymusow, ex-
„traktow, bądź excerptow wiernie y
„bez żadney zdrady dopełniać obo-
„wiązek moy z Prawa mam y powi-
„nien będę, w tłumaczeniu, gdy od
„Sądu rekwirowanym będę, bez wzglę-
„du na bogatego, bądź ubogiego, na
„krewnego, przyiaciela, bądź nieprzy-
„iaciela, bez boiaźni zemsty lub na-

533

„dziei nadgrody wiernie wyſtawiać
„treści ſpraw będę, ſkrzynkę Trybu-
„nalſką ſtrzedz, przychody do niey y-
„wſzelkie z teyże wydatki zapiſywać,
„a nie inaczey Deputatom penſye o-
„płacać, iak w myśli Prawa mam y
„powinien będę, a iako to wſzyſtko
„co obowiązkiem moim przez Prawo
„opiſanym zoſtało, ściśle dopełnię, tak
„mi Panie Boże dopomoż i niewinna
„Syna Jego Męka.„

Rota Przyſięgi Inſtygatora

„Ja N, Przyſięgam P. Bogu Wſzechmo
„gącemu w Troycy S. Jedynemu, na to: iak
„Sądowi we wſzyſtkich nakazach do mn
„ściągaiącycychſię poſłuſzny będę, też n
„ kazy y reżolucye Sądowe dopełnię
„ uſkutecznię, oraz wſzelkie obowiąz
„ dla Inſtygatorów Sądu przepiſane w
„ konywać iak nayściśley będę, tak m
„ Panie Boże dopomo i niewinna Sy
Jego Męka.„

315

534
316

Rota Przyſięgi Woźnych

„Ja N, przyſięgam Panu Bogu „Wſzechmogącemu w Troycy S. iedy-„dynemu na to, iż iako Woźny mam „wiernie i cnotliwie na tey poſłudze „Sądowey zachować ſię, pozwy i wſze-„lakie liſty urzędowe ſprawiedliwie „y pilnie odnoſić y oddawać, kładąc „one na Dobrach albo oczewiście do „Rąk oddaiąc, nadto od Obywatelow „użyty, co ſprawiedliwie widzieć i ſły-„ſzeć będę, gwałty, boie, rany i ſzko-„dy oglądawſzy, prawdziwe świade-„ctwa w tey mierze podpiſywać, i ze-„znawać będę, i wſzyſtko, co do urzę-„du mego Prawem ieſt nakazanym, „bez wymagania opłat i bez żadney „prywaty nie dla boiaźni, ani na-„dziei, lecz dla dopełnienia woli tylko „Prawa uſkuteczniać będę, tak mi Pa-„nie Boże dopomoż i niewinna Syna „Jego Męka.„

Następują nazwiska Marszałków deputowanych jak w pierwszej (I) książce „Sąd Trybunalski Koronny"

091
396

Oblata (rok wyżej)

DEKLARACYA

S 36.

318

Względem porządnego odbycia Seymikow na dniu Czternastym Lutego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt drugiego przypadaiących dla Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

160

Niżeli Nam Królowi, i Zgromadzonym Stanom przyidzie ustanowić ogolnie o wszystkich Urzędach, tym czasem Seymikom w Xięstwie Litewskim na dniu Czternastym Lutego Roku Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt drugiego następuiącym, takowe co do Elekcyow przepisuiemy Urządzenie. Seymiki te według zapadłego iuż Prawa zacząć się maią od Elekcyi Deputata na Trybunał, Po Seymikach Deputackich, następować ma Seymik Gospodarski. Po odbytym Seymiku Gospodarskim, następować maią Elekcye Urzędow Elekcyinych, gdzieby one wakuiące znaydowały się po Woiewodztwach y Powiatach dawnych, w Powiatach zaś nowo rozdzielonych obierać się będą Podkomorzowie y Cho-

537

rążowie, Po tych obraniu (ych) naſtępować ma Elekcya Sądow Ziemiańſkich. Po Sądach Ziemiańſkich Elekcya Sądu Granicznego, Po Sądzie Granicznym wybierać ſię będzie Luſtrator do Staroſtw, a na oſtatku Kommiſſarze Cywilno-Woyſkowi wybierani będą po nowych Powiatach, z myśli Prawa o tym zapadłego.

Następują nazwiska Marszał-ków y deputowanych jak w pierwszej (I) Książeczce „Sąd Trybunalski Koronny"

Teraz następuje „Prorogacya de-deputacyi do Interesow Kurlandzkich wyznaczoney

319

5

538
320

Actum etc. die vigesima quarta mensis Januarii anno Domini 1792.

539. Exekucya Remiss ~~na~~ w Dobrach na Taxe y Exdywizyą oddanych.

Oblata jako wyżej

~~PRAWO~~

~~Dnia 25. Stycznia 1792. uchwalone.~~

158

Gdy Prawo Normalnego Roz-
graniczenia w Wielkim Xięstwie
Litewskim, celem zapobiezenia kol-
lizyi, i wszelkiey zwłoce w powsze-
chnym Rozgraniczeniu, wstrzymało
exekucyą Remiss na Sądy Granicz-
ne wypadłych, ieszcze nieuskute-
cznionych, przez co Remissy na ex-
dywizyą Dobr w taxę oddanych, z
włożonym na Urzędy wyznaczone o-
bowiązkiem poprzedzaiącego Dobr
ograniczenia, a po dokonanym Roz-
graniczeniu na pewney i przyzna-
ney Ziemi Kredytorow kollokowa-
nia z krzywdą Wierzycielow y spo-
źnieniem dla nich satysfakcyi mi-
trężone w exekucyi bydź mogą,
przeto My Król za zgodą Stanow
mieć chcemy, aby Remissy na Roz-
graniczenie taxę, i exdywizyą od-
łużonych zaszłe, w przeciągu dwoch
lat przez Urzędy wyznaczone u-
skutecznionemi zostały.

Ab. . . . jako wyżej / Data dito

321

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Nestor Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey Jozef Korwin Kossakowski Bisk. Infl. y Kur. Koad. Bis. Wil. Alexander Linowski P. W. K. deputowany z prow. Mało pol. Jozef Zabiełło poseł z Xięstwa Żmudzkiego deput. do Konst. Jozef Weysenhoff poseł Inflantski deputowany z W. X. Lit. Jozef Radzicki Podkomorzy y Poseł Ziemi Zakroczym depul. do Konst. z prowincyi Wielkopol. ...

Post cujus constitutionis i. t. d.

A. Siarczynski

„ Exekucya Komiss na ...

Actum etc. die vigesima quarta m...

5395.

Oble

30

Oblata (jako wyżej) data dito

S. 40
322
159

DEKLARACYA

Względem Deputatow Trybunału Głownego Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego.

~~PRAWO~~

~~Dnia 23 Stycznia 1792. uchwalone.~~

Zachowuiąc Prawa Deputatow do obecności na Sądach Trybunalſkich obowięzuiące; My Król za zgodą Stanow poſtanawiamy, iż Obywatele na Seymikach Zgromadzeni, nieprzytomnych Deputatow na Urzędy Ziemiańſkie y Kommiſsarſtwo Graniczne na ten ieden raz ob(ie)rać mogą, a ta Elekcya ważną będzie.

Podpisy deputowanych: Marszałkowo oraz zakończenie jako wyżej daty dnia tegoż
„Exekucya Komiss na dobrach i t.d."

541

323

155

Actum etc. die vigesima prima mensis Januarii anno Domini 1792.

462 324

SĄD TRYBUNAŁSKI KORONNY.

~~PRAWO~~

~~*Dnia 19. Stycznia 1792. Roku uchwalone.*~~

ARTYKUŁ I.

O Mieyscach Sądow Trybunalſkich.

1mo. W każdey Prowincyi będzie odtąd Sąd Trybunalſki *Supremæ Inſtantiæ* oſobny y oddzielny; to ieſt w Prowincyi Wielkopolſkiey w *Piotrkowie*, w Prowincyi Małopolſkiey w *Lublinie*.

2do. Trybunały te zaczynać ſię będą dnia 1. Maia, a kończyć dnia oſtatniego Marca.

3tio. W Trybunale Piotrkowſkim ſądzić ſię będą Woiewodztwa Prowincyi Wielkopolſkiey, to ieſt: Poznańſkie, Kaliſkie, Gnieżnieńſkie, Ku-

iawſkie z Inowrocławſkim, Ziemia Dobrzyńſka, Woiewodztwo Sieradzkie z Ziemią Wieluńſką, Łęczyckie, Płockie, Mazowieckie, i Rawſkie.

4to. W Trybunale Lubelſkim ſądzić ſię będą Woiewodztwa, i Ziemie Prowincyi Małopolſkiey; iako to Krakowſkie, Sandomirſkie, Lubelſkie, Kiiowſkie, Ziemia Chełmſka, Woiewodztwo Wołyńſkie, Woiewodztwo Podolſkie, Bełzkie, Podlaſkie, Bracławſkie i Czerniechowſkie.

5to. W Miaſtach ninieyſzym Prawem na Trybunały przeznaczonych, Domy Sądowe aktualnie w nich znayduiące ſię, iak dawniey, tak i na przyſzłość do odprawiania Sądow, ſkładu Aktow Trybunalſkich, i Kancellaryi użyte bydź maią; a nigdy do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieſzkania od kogokolwiek używane nie będą.

6to.

325

~~158~~

I

Oblata (jako wyżej)

464
327

6to. Dla opatrzenia beśpieczeńſtwa Domow Sądowych, iako też i więzień, ſtraż potrzebną dawać maią te Kommendy Woyſka Rzeczypoſpolitey, ktore w mieyſcach Trybunalſkich konſyſtować będą: A nadto dawać będą wartę do Izby Sądowey w czaſie odprawuiących ſię Seſſyi Sądowych; do czego Kommiſſya Woyſkowa wyda potrzebne Inſtrukcye, i Ordynanſe.

7mo. Beśpieczeńſtwo ogolne tak dla ſamego Sądu aktulnie odprawuiącego ſię, iako też ſzczególne w mieſcu ſądowym dla Oſob Sądowych, i Officyaliſtow, tudzież dla wſzyſtkich pod bokiem Sądu znayduiących ſię, waruiemy podług Praw wſzyſtkim Juryzdykcyom ſłużących.

ARTYKUŁ II.

O liczbie Deputatow Sąd Trybunalſki składać maiących.

Każden Sąd Trybunalſki składać ſię będzie z 25ciu Deputatow, któ-

463

rych Woiewodztwa, Ziemie i Powiaty podług ſpoſobu niżey przepiſanega wybierać będą.

ARTYKUŁ III.

O mieyscu, czaſie, i ſposobie wybierania Deputatow Duchownych i Swieckich.

1mo. Każde Woiewodztwo na Seymikach w Dniu 14. Lutego, zachowuiąc alternatę Ziem i Powiatow, wybierać będzie po dwoch Deputatow z Osob Swieckich; to ieſt: Woiewodztwo Poznańſkie wybierze dwoch do Piotrkowa, Woiewodztwo Kaliſkie dwoch do Piotrkowa, Woiewództwo Gnieźnieńſkie dwoch do Piotrkowa, Sieradzkie dwoch do Piotrkowa, Ziemia Wieluńſka i Ziemia Dobrzyńſka każda po iednym Deputacie do Piotrkowa, Woiewodztwo Łęczyckie dwoch do Piotrkowa, Woiewodztwo Brzeſkie Kuiawſkie z Inowrocławſkim dwoch do Piotrkowa, Woiewodztwo

Płockię dwòch do Piotrkowa, Xięſtwo
Mazowieckie dwoch do Piotrkowa,
Woiewodztwo Rawſkie dwoch do
Piotrkowa.

W Prowincyi Małopolſkiey Woie-
wodztwo Krakowſkie wybierze dwoch
do Lublina, Woiewodztwo Sandomier-
ſkie dwoch do Lublina, Woiewodz-
two Kiiowſkie dwoch do Lublina, Wo-
iewodztwo Bełſkie z Ziemią Chełmſką
dwoch do Lublina, Woiewodztwo Wo-
łyńſkie dwoch do Lublina, Woiewodz-
two Podolſkie dwoch do Lublina, Wo-
iewodztwo Lubelſkie dwoch do Lubli-
na, Woiewodztwo Podlaſkie dwoch do
Lublina, Woiewodztwo Bracławſkie
dwoch do Lublina, Woiewodztwo
Czerniechowſkie dwoch do Lublina.

2do. Deputaci maią bydź wybie-
rani, podług opiſow znayduiących
ſię w punkcie 3cim i 4tym Artykułu
II. Prawa o Sądzie Ziemiańſkim.

3tio. Obierać także będą Woie-
wodztwa z zachowaniem alternaty

467

po iednym Deputacie Duchownym z każdey Kapituły *respective* Prowincyi na Seymikach Deputackich.

4to. Porządek obierania Deputatow Duchownych z Kapituł po Woiewodztwach następuiący przepisuiemy: z Kapituły Gnieźnieńskiey obierać będzie iednego Roku Woiewodztwo Gnieźnieńskie, drugiego Roku Sieradzkie. Z Kapituły Kuiawskiey iednego Roku Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie z Inowrocławskim, drugiego Roku Ziemia Dobrzyńska. Z Kapituły Krakowskiey iednego Roku Woiewodztwo Krakowskie, drugiego Roku Sandomirskie. Z Kapituły Poznańskiey iednego Roku Woiewodztwo Poznańskie, drugiego Roku Kaliskie. Z Kapituły Płockiey iednego Roku Woiewodztwo Płockie, drugiego roku Łęczyckie, Z Kapituły Łuckiey iednego roku Woiewodztwo Wołyńskie, drugiego roku Podlaskie. Z Kapituły Chełmskiey iednednego roku Ziemia Chełmska, dru-

460.
330

giego roku Woiewodztwo Lubelſkie,
z Kapituły Kiiowſkiey iednego roku
Woiewodztwo Kiiowſkie, drugiego ro-
ku Czerniechowſkie, z Kapituły Kamie-
nieckiey iednego roku Woiewodztwo
Podolſkie, drugiego roku Bracławſkie,
z Kollegiaty Warszawſkiey iednego
roku Xięſtwo Mazowieckie, drugiego
roku Woiewodztwo Rawſkie.

5to. Tak Deputaci Duchowni, ia-
ko i Swieccy natychmiaſt po wybra-
niu ſiebie, wykonać powinni niżey
przepiſaną przyſięgę.

ARTYKUŁ IV.

O wyborze Officyaliſtow i Sług Trybunalſkich.

1mo. Każdy Trybunał mieć bę-
dzie dwoch Piſarzow Dekretowych,
iednego Aktowego, dwoch Inſtygato-
row Sądu, i czterech Woźnych.

2do. Piſarz Aktowy obierany bę-
dzie ſekretnemi głoſami, przez Sąd

Trybunalſki, a to z Kandydatow, ktòrych po iednym każde Woiewodztwo *respective* Prowincyi na teraźnieyſzym Seymiku wybrać ma; kondycye do wyboru na Piſarza Aktowego Sądow Trybunalſkich maią bydź zachowane też ſame, ktòre ſą przepiſane w Prawie o Seymikach pod Artykułem VI. i VII. do Urzędow Elekcyinych.

3tio. Spoſob Elekcyi Piſarza Aktowego następuiący będzie: Prezyduiący rozdać każe wſzyſtkim Deputatom Regeſtr Kandydatow od Woiewodztw podanych, każdy Deputat przywołany od Prezyduiącego imie żądanego od ſiebie do wyboru Kandydata na Piſarſtwo Aktowe podkreśli, tak podkreślony Regeſtr złoży w naczynie Elekcyine; Gdy Elekcya zakończy ſię, Prezyduiący w przytomności dwoch Deputatow, iednego Swieckiego, drugiego Duchownego pierwſzych z porządku, wſzyſtkie Regeſtra przeliczy, wota każdemu ſłużące na oſobney karcie ſpiſze, i

332
470.

Kandydata naywięcey wotow zyskującego Pisarzem Aktowym ogłosi.

4to. W przypadku *paritatis votorum* Elekcya na osoby tylko *in paritate* zostaiące przez los rozwiązana będzie, a to w ten sposob: w naczynie do tego sporządzone włoży Prezyduiący rowne gałki, i iednego koloru, w liczbie ile Osob, *in paritate* zostaie, między ktoremi iedna gałka odmiennego koloru bydź powinna, dla ktorey Osoby przy czytaniu iey imienia dobyta będzie gałka odmiennego koloru przez dziecię do tego użyte, ten Pisarzem Aktowym ogłoszonym zostanie.

5to. Pisarz Aktowy będzie pod zwierzchnim dozorem Sądu Trybunalskiego, mieć ma potrzebnych dla pomocy sobie Kancellarzystow, za ktorych będzie Sądowi w odpowiedzi.

6to. Urząd Pisarza Aktowego będzie dożywotni, i na iego mieysce

inny obrany bydź nie może, tylko po śmierci, postąpieniu, odstąpieniu, lub odsądzeniu za przewinienie; nie może iednak Pisarz Aktowy postąpić, ani odstąpić, dopoki nie uczyni Sprawy z urzędowania swego, nie zda w całości *Archivum*, i od Sądu Trybunalskiego zakwitowany nie będzie.

7mo. W przypadku śmierci Pisarza Aktowego, lub odsądzenia iego, Trybunał pod ów czas sądzący się, ma obrać tymczasowego Pisarza i oraz donieść Woiewodztwom swoiego wydziału, aby te na naybliższym z Prawa przypadaiącym Seymiku wybrały Kandydatow do Urzędu tego.

8vo. Pisarze Dekretowi maią być wybierani przez Sąd Trybunalski przy Reassumpcyi onegoż, a to z Kandydatow sześciu ktòrych po trzech Woiewodztwa *respective* Prowincyi koleyno podawać będą, koley ta Prowincyi Małopolskiey zaczynać się ma od Woiewodztw, Krakowskiego i Sando-

1172
334

mirſkiego, w Prowincyi Wielkopolſkiey od Poznańſkiego i Kaliſkiego. Urząd Piſarzow Dekretowych wraz z kończącym ſię Trybunałem kończyć ſię będzie. Piſarze Dekretowi bez wotum decyduiącego w Izbie zaſiadać będą.

9no. Elekcya Piſarzow Dekretowych z Kandydatow od Woiewodztw podanych, podług opiſow w punkcie 3. 4. Artykułu tego zawartych odbywać ſię powinna.

10. W przypadku śmierci lub choroby przed dokończeniem Trybunału, na którego z Piſarzow Dekretowych, Piſarz Aktowy mieyſce iego zaſtąpić powinien.

11mo. Pieczęć Trybunałow obydwoch Prowincyi będzie Orzeł z napiſem, dla Trybunału Wielkopolſkiego *Pieczęć Trybunału Prowincyi Wielkopolſkiey*. Dla Małopolſkiey: *Pieczęć Trybunału Prowincyi Mało-*

Polskiey. Pieczęć ta pod Strażą Pisarza Aktowego zostawać będzie.

12mo. Instygatorowie Sądu wybierani będą przez Sąd Trybunalski przy Reassumpcyi onegoż, a Funkcye ich wraz z kończącym się Trybunałem kończyc się będą.

13tio. Wozni mogą bydź iakieykolwiek kondycyi, byle byli ludźmi dobrey sławy, umieli czytać, y pisać, y nie podpadali żadnemu zarzutowi karę kryminalną za sobą ciągnącemu. Wybierani będą przez Sąd Trybunalski, a raz obrani nie będą mogli być odmieniani, lub inni na ich mieysce wybierani, tylko po śmierci pierwszych, dobrowolnym odstąpieniu, lub oddaleniu za przewinienie.

ARTYKUŁ V.

O Władzy Sądu Trybunalskiego.

1mo, Trybunały Sądzić będą wszystkie Sprawy od Sądów Ziemiańskich z Woiewodtw, Ziem, y Powiatów, *respective* do każdego należących, albo przez odwołanie się stron, albo przez zarzut uczynienia uciążliwości przychodzące; a ieden De-

336
424

kret oczewisty iednomyślnie, lub za zgodą trzech części przeciwko czwartey zapadły kończyć będzie sprawę.

2do. Dekreta Trybunalskie, tudzież wszelkie Tranzakcye w Trybunale zeznawać się maiące, nie inaczey, tylko w Oyczystym ięzyku pisane bydź maią.

ARTYKUŁ VI.

O Komplecie Sądu Trybunalskiego

W sprawach wszelkich Cywilnych tak Prawnych, iak uczynkowych Komplet Sądu Trybunalskiego składać się będzie z Dziewięciu Deputatów.

ARTYKUŁ VII.

O obowiązkach Sędziow, y Sądu Trybunalskiego.

Deputaci Duchowni, i Swieccy ziechawszy do mieysc sobie przeznaczonych na dzień rozpoczęcia Trybunału, i zszedłszy się do Izby Sądowey, po odbyciu pierwey zwy-

4475

kłego Nabożeństwa, pod Prezydencyą pierwszego z porządku Woiewodztw Deputata, załatwią rugi, względnie obiekcyi, iakieby się zdarzyć mogły przeciwko Deputatom, i tychże obiorowi nieprawnemu, przez decyzyą *in occluso* tych tylko Deputatow, przeciwko ktòrym żadnego nie będzie zarzutu, iako zaś obiekcya od decyzyi rugow usuwać każdego Deputata będzie, tak tym bardziey i od prezydencyi na rugach, a w takim przypadku ten z porządku Woiewodztw prezydować będzie Deputat, przeciwko ktòremu żadney nie będzie obiekcyi.

2do. Po załatwionych rugach, przystąpi Jzba do wyboru Officyalistow Sądowych, a po obraniu tychże, i po odebraney od obranych przysiędze, na dwa składy w osobnych Izbach sądzić maiące rozdzielą się tak; aby skład iedney Jzby naywięcey z 13 oznaczał się Osob, a to przez wy-

338
476.

ciągnienie losow, ktòrzy w którym składzie zasiadać będą.

3tio. Ciągnienie losow następującym sposobem odbywać się powinno: Pierwszy z porządku Woiewodztw Deputat wrzuci w Wazon do tego przygotowany tyle kałkułòw, ile znaydować się będzie Deputatòw przytomnych w mieyscu Trybunału, połowa z tych kałkułow oznaczona będzie liczbą 1. druga połowa oznaczona będzie liczbą 2. Deputaci Duchowni porządkiem starszeństwa Kapituł, y Swiecey porządkiem pierszeństwa Woiewodztw, wyciągać będą ieden po drugim kałkuły, a ktòrzy wyimą kałkuły z liczbą 1. ci rozsądzać będą Sprawy Prawne; Deputaci zaś wyciągaiący kałkuły z liczbą 2. rozsądzać będą sprawy uczynkowe.

4to. Ciągnienie kałkułow, czyli odmiana składow w osobnych Jzbach sądzić maiących co Miesiąc odbywać się powinno, dla czego gdyby w którey Jzbie przypadała sprawa przy końcu Miesiąca, któraby przed zamierzonym czasem do ciągnienia kałkułow tu-

kończoną bydź nie mogła, Jzba od sądzenia tey sprawy wstrzymać się powinna.

5to. Gdyby zaś sprawa kryminalna zdarzyła się, na ten czas obydwie Jzby łączyć się będą, do póty iednak takowe łączenie nie nastąpi, dopòki w obydwoch Jzbach wyroki w rozpoczętych sprawach nie będą ogłoszone.

6to. W każdey Jzbie ieden z Deputatow będzie Cenzorem siedzącym przy Prezyduiącym: Obowiązkiem iego szczegolnieyszym będzie. 1mo. Dostrzegać, aby sprawiedliwe było konnotowanie zdań Deputatow w kreskowaniu głośnym. 2do. Po każdym kreskowaniu sekretnym rachować z Prezyduiącym wota bądź *affirmative* bądź *negative* dane. 3tio. Pilnować, aby Pisarz Dziennik, w ktòrym konnotowany będzie czas w scho-

dzeniu

340
1179

dzeniu się na Sessye Deputatow wier
nie zapisywał.

7mo. Sposob Elekcyi Prezydu-
iącego i Cenzora następuiący przepi-
suiemy. W każdey Izbie przed roz-
poczęciem Sądow, w srzodku oneyże
postawione będzie na stole w obecno
ści Arbitrow naczynie blaszane taki
tylko otwor z boku maiące, ażeby się
ręka dziecinna wcisnąć mogła, do
którego Prezyduiący, a przy pier-
wszym ciągnieniu Deputat pierwszy
z porządku Woiewodztw po okazaniu,
publiczności, że iest próżne tyle ga-
łek białych równey wielkości iednę
po drugiey w przytomności wszy-
stkich przez otwor wpuszczać będzie,
ile osob w składzie Izby odrachuie,
pilnie wszakże dostrzegaiąc tego, a-
żeby między owemi gałkami dwie
tylko były udzielnemi literami zna-
czone, tò iest iedna literą P. a druga
literą C. To wypełniwszy Prezydu-
iący każe sobie podać listę Deputa-
tow w składzie Izby znayduiących się:

1179.

a gdy ci mieyſca ſwoie zaſiądą, Prezyduiący głoſić zacznie porządkiem Woiewodztw i Kapituł imiona i przezwiſka Deputatow; przy każdym głoſzeniu imienia i przezwiſka ~~Deputatow,~~ Dziecię nie mniey iak pięć lat i nie więcey iak ſiedm lat maiące, wyimować będzie z naczynia po iedney gałce; a ta publiczności przez Inſtygatora okazaną i przez tegoż Prezyduiącemu przynieſioną będzie, ten na liście ſobie od Kancellaryi podaney zapiſze, i tak koleyno dobywane przez Dziecię gałki zapiſywać ma obok przezwiſka głoſzonego Deputata póki obydwie gałki, co literami oznaczone będą, z naczynia wydobytemi nie zoſtaną. Co gdy ſię dopełni ten z Deputatow Prezyduiącym ogłoſzony będzie, przy którego czytanym przezwiſku Dziecię wyciągneło gałkę z literą P. ten zaś Cenzorem, przy którego głoſzonym przezwiſku Dziecię wyciągneło gałkę z literą C. Takowe ciągnienie kałkułow

342
1180

co tydzień odbywać się powinno. A co się powiedziało o Elekcyi Prezyduiącego i Cenzora w Izbach dwoch, toż samo ma się rozumieć i wten czas, kiedy obydwie Izby łączyć się będą.

8vo. Deputaci Duchowni y Swieccy wszyscy *cum voto decisivo* zasiadać będą.

9no. Sessye Sądowe będą tylko raz na dzień od godziny Osmey ranney, do drugiey z południa.

10mo. Dnie wolne od Sessyi będą: 1. Niedziele y Swięta. 2. Od dnia 24. Grudnia, do dnia 2. Stycznia, 3. od Soboty przed Zapustney do Czwartku pierwszego w Poście. 4. Od Srzody Wielkiego tygodnia do pierwszey Srzody po Wielkiey Nocy. 5. Dzień Trzeci Maia.

11mo. W inne zaś dnie każdy Sędzia punktualnie na Sessye Sądowe o godzinie Prawem wyższym oznaczoney, schodzić się, i na niey aż do skończenia siedzieć obowiązanym będzie.

12mo Deputaci Swieccy brać będą Pensyi ze Skarbu Rzepltey po dziesięć tysięcy

481

Zł: Pol: które im nie *anticipative*, ale *decursive* wypłacane będą.

13tio. Deputat ſpoźniaiący ſię godziną na Seſſyą utraci z Penſyi Dziewięć Zł: Pol: ſpoźniaiący ſię dwoma godzinami, utraci Ośmnaście Zło: trzema godzinami utraci Dwadzieścia ſiedm Zł: czterema godzinami, utraci Trzydzieści ſześć Zło: a gdyby na całey Seſſyi niebył, utraci Siedmdzieſiąt dwa Złote, a za opuszczenie drugiey Seſſyi utraci Dwieście pięcdzieſiąt dwa Złote, za opuszczenie trzech Seſſyi utraci Pięćſet cztery Złote; i tak dalcy poſtępuiąc utracać będzie, a gdyby cały tydzień na Seſſyi nie był od Funkcyi odſądzony zoſtanie.

14to. Zadna przyczyna uwalniać nie może Deputata od zaſiadania na Seſſyi, procz choroby, dla ktòrey, ieżeliby Komplet do sądzenia być nie mogł, choroba, że była prawdziwą, y że dla niey żadnym ſposobem niemogł być Deputat na Seſſyi iedney lub więcey, Przyſięgą potwierdzona nieodpuszczenie być powinna, a w takim ſ iedynie przypadku Pensyi Deputat za nie przytomność ſwoią na Seſſyi nie utraca.

15to. Deputat pod iakim kolwiek pozorem, procz prawdziwey choroby, o któ-

343

344/1182

rey wyżey, zrywaiący Komplet ſamym uczynkiem odpada od Funkcyi, y traci Prerogatywę czynnego Obywatela na lat trzy. Duchowny równie zrywaiący komplet przez lat trzy w Kapitule zaſiadać nie będzie, i dochod z niey na ſiebie przypadaiący przez trzy lata tracić będzie.

16to. Deputat Komplet ſkładaiący nie może być z mieyſca ruſzany, czyli od ſądzenia Sprawy iakowey wyłączany, tylko w przypadkach. 1. W ſwoiey własney Sprawie, będąc ſtroną czyniącą. 2. Będąc od drugiey ſtrony pociągnioną, lub do Sprawy iakożkolwiek należącą. 3. W Sprawach Rodziców, Braci rodzonych, y Dzieci.

17mo. Każdy Deputat w czaſie Funkcyi ſwoiey naymniey przez trzy Kwartały zaſiadać powinien, dla czego żaden z Deputatów nie będzie mogł oddalać ſię od Trybunału, tylko za pozwoleniem Jzby; a Izba nie może dać na dłuższy czas Deputatowi pozwolenia, iak na dwa Mieſiące.

18vo. Każda Sprawa Cywilna, bądź prawna, bądź uczynkowa, do Sądu Trybunalſkiego przychodząca, iednomyślno-

483

ścią, lub większością zdań decydowaną, bydź ma, Deputat Sentencyonarz trzymaiący natychmiast Sentencyą bądź z iednomyślności, bądź z większości głosów wypadłą wpisze; a Deputaci drudzy wraz z nim onęż podpiszą. Sentencya takowa w Protokuł wpisana za przywołaniem z ustępu stron ogłoszoną być ma.

19no. Jeżeliby Sentencya w Sprawie iakowey, bądź z iednomyślności, bądź z trzech części wotow przeciwko czwartey zapadła, Dekret podług niey uformowany, byle oczywisty, będzie ostateczny, y nie wzruszony. W sprawach zaś takich, w którychby prosta tylko większość, lub równość zdań zapadła, i strona na takowey Decyzyi nie przestawała, Sąd ma sobie następuiącym sposobem postąpić: postawione będą na stole w obydwoch Izbach wazony, Prezyduiący wrzucą w też wazony tyle kałkułow, ile będzie w Izbach pod owczas przytomnych Deputatow, z tą tylko różnicą, iż w Izbie tey, w którey sprawa sądzoną była, pięć tylko będzie kałkułów Czerwonego koloru, w Izbie zaś drugiey sześć kalkułow tegoż koloru bydź powinno. Deputaci tak Duchowni porządkiem starszeństwa Kapituł, iako y

345

346 484

Swieccy porządkiem pierwszeństwa Woiewodztw, wyciągać będą z wazonow kalkuły, a którzy wyciągną kałkuły Czerwonego koloru, ci do rozsądzenia Sprawy, w ktòrey, albo iednomyślności, albo więkſzości zdań trzech części przeciwko Czwartey niebyło, należeć będą. Deputaci tym ſpoſobem do rozsądzenia powtornego Sprawy wybrani zeyść ſię na tychmiaſt do iedney Izby powinni, y przeczytawſzy Jndukty y Repliki, ktòre odtąd iuż nie ſłowne, ale na piśmie podawane będą, przeyrzawſzy Dokumenta, lùb Inkwizycye, przyſtąpią do ferowania Sentencyi, a czyliby ta iednomyślnością, lub więkſzością głosow zapadła, Dekret podług niey uformowany będzie nie wzruſzony.

20mo. Zaden Deputat ani podczas ſprawy zaczętey, ani w czaſie uſtępu do poki decyzya Sprawy zupełna nie naſtąpi, wychodzić z Izby Sądowey niema.

21mo. Każdy Sąd Trybunalſki obowiązany będzie dawać Raporta co kwartał do Straży 1. Którzy Deputaci w przyiściu na Seſſye ſpoznili ſię, lub wcale na nich nie byli. 2do. Wiele ſpraw ieſt odsądzo-

1185.

nych. 3. Wiele ieſzcze do rozsądzenia pozoſtaie. Dla czego sporządzony będzie Protokuł, w ktorym nic innego pisano nie będzie, iak tylko: Deputaci NN. zeſzli ſię na Seſſyą Dnia NN. o godzinie N. Sądziła ſię Sprawa NN. z NN. y NN. z NN. Protokuł ten co dziennie przez Deputatow y Pisarza podpisany będzie, y nikomu do przeyrzenia broniony być nie ma.

ARTYKUŁ VIII.

Rota Przyſięgi Deputata.

„ Ja N, przyſięgam Panu Bogu
„ Wſzechmogącemu w Troycy Swię-
„ tey Jedynemu na-to, iż wybrany
„ na Deputata wedle Boga i wedle
„ Praw Prowincyom Koronnym ſłu-
„ żących, według żałoby i odporu
„ ſtron, a nie według wiadomości mo-
„ iey, nic nie przykładaiąc ani uymu-
„ iąc, ſprawiedliwie i ſumiennie ſą-
„ dzić będę, bez względu na bogate-
„ go i ubogiego, na przyiaciela, kre-
„ wnego, i na nieprzyiaciela, na kra-
„ iowego czy na Cudzoziemca, nie

~~348~~
347

348
486.

„ powoduiąc się ani przyiaźnią, ani
„ nienawiścią, ani boiaźnią, ani poną-
„ tą iakich bądź darow, nie wyma-
„ gaiąc ani spodziewaiąc się żadney
„ nadgrody, nie radząc stronie, ani się
„ lękaiąc pogrożek, nie uwodząc się
„ instancyą ustną, ani listowną, o-
„ wszem wszelkie listy instancyonal-
„ ne u Laski składać obowiązuię się.
„ Zgoła samego Boga, Prawo Kraio-
„ we, i przepisy iego przed oczyma
„ maiąc, podług sumnienia zdanie
„ moie w każdey sprawie dawać bę-
„ dę, żadney też nie opuszczę Sądo-
„ wey Sessyi, oprocz iedney obło-
„ żney choroby, i kiedy w myśli pra-
„ wa dla nagłey a nie zmyśloney po-
„ trzeby, wolność oddalenia się na
„ czas otrzymam; w przypaść mogą-
„ cey na mnie z losu kolei tak Pre-
„ zydencyi, iako też Cenzoryi, ściśle,
„ opisy tego urzędowania dopełnię,
„ a iako sprawiedliwie przysięgam,
„ tak mi Panie Boże dopomoż i nie-
„ winna Syna iego męka.„

487

Rota Przyſięgi Piſarza Sądowego.

„ Ja N. przyſięgam Panu Bogu Wſzech
„ mogącemu w Troycy S. iedynemu iako o
„ bowiązkow Urzędu mego prawem opiſa
„ nych ściśle dopełniać będę, przytomności
„ Deputatow na Seſſyi konnotować wiernie
„ będę, i wſzyſtkie ſtron ſpory, wnieſienia i
„ dowody pilnie zważać, w nich podług
„ Prawa piſanego y dowodòw w Sądzie
„ złożonych doradzać, wſzyſtkie rezolu-
„ cye ſądowe, tak iak z iednomyślności
„ lub większości zdań wypadną, w pro
„ tokuł wciągać, wpiſy podług Prawa
„ przyimować będę, ſekretu Izby nie
„ wydam, żadney ſtronie prawuiącey ſię
„ rady dawać nie będę, zgoła w ca
„ łym urzędowaniu moim ſamego Boga
„ przed oczyma maiąc, Prawo i przepiſy
„ za prawidło mieć będę, tak mi Panie
„ Boże dopomóż i niewinna Syna iego
„ męka. „

Rota Przyſięgi Piſarza Aktowego.

„ Ja N. Przyſięgam Panu Bogu Wſzech
„ mogącemu w Troycy S. Jedynemu, iako
„ powinności Urzędu mego dla Piſarzo

350
488

„ Aktowych przepisane, wiernie y pil-
„ nie dopełniać będę, wszystkie zlecenia
„ od Sądu mnie dane uskutecznię, i onym
„ posłuszny będę, nad wyznaczoną Pra-
„ wem opłatę większey wyciągać, ani
„ dobrowolnie nawet offiarowaney
„ przyimować nie będę, y w całym U-
„ rzędowaniu Prawo y przepisy Jego za
„ prawidło mieć będę, co wszystko obo-
„ wiązuię się dopełnić pod odpowiedzią
„ z Osòby y maiątku mego, tak mi Pa-
„ nie Boże dopomòż i niewinna Syną ie-
„ go męka. „

Rota Przysięgi Instygatora Sądu.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszech-
„ mogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu,
„ iako Sądowi we wszystkich nakazach do
„ mnie ściągaiących się posłuszny będę, też
„ nakazy y rezolucye Sądowe dopełnię, y
„ uskutecznię, oraz wszelkie obowiązki dla
„ Instygatorow Sądu przepisane wykonywać
„ iak nayściśley będę, tak mi Panie Boże
„ dopomoż i niewinna Syna iego męka. „

Rota Przysięgi Woźnych.

„ Ja N. przysięgam P. Bogu Wszechmo-
„ gącemu w Troycy S. iedynemu iako Sądo-
“ wi we wszystkich iego rozkazach do mnie
„ ściągaiących się posłuszny będę, też roz-
„ kazy y Rezolucye Sądowe mnie do poło-
„ żenia, lub oznaymienia stronom zlecone,
„ tymże stronom oddawać y do naybliższey
„ ich wiadomości, iaka tylko z mey strony do-
„ pełniona być może, donosić, oraz ze-
„ znania położonych y oznaymionych nay-
„ wierniey bez żadney przewłoki czynić, o-
„ płaty większey nad wyznaczoną Prawem
„ od stron wymagać nie będę; zgoła wszy-
„ stkie powinności Prawem przepisane nay-
„ ściśley dopełniać pod odpowiedzią Sądo-
„ wi z osoby y maiątku mego obowiązuię
„ się; tak mi Panie Boże dopomoż i nie-
„ winna Syna iego męka.„

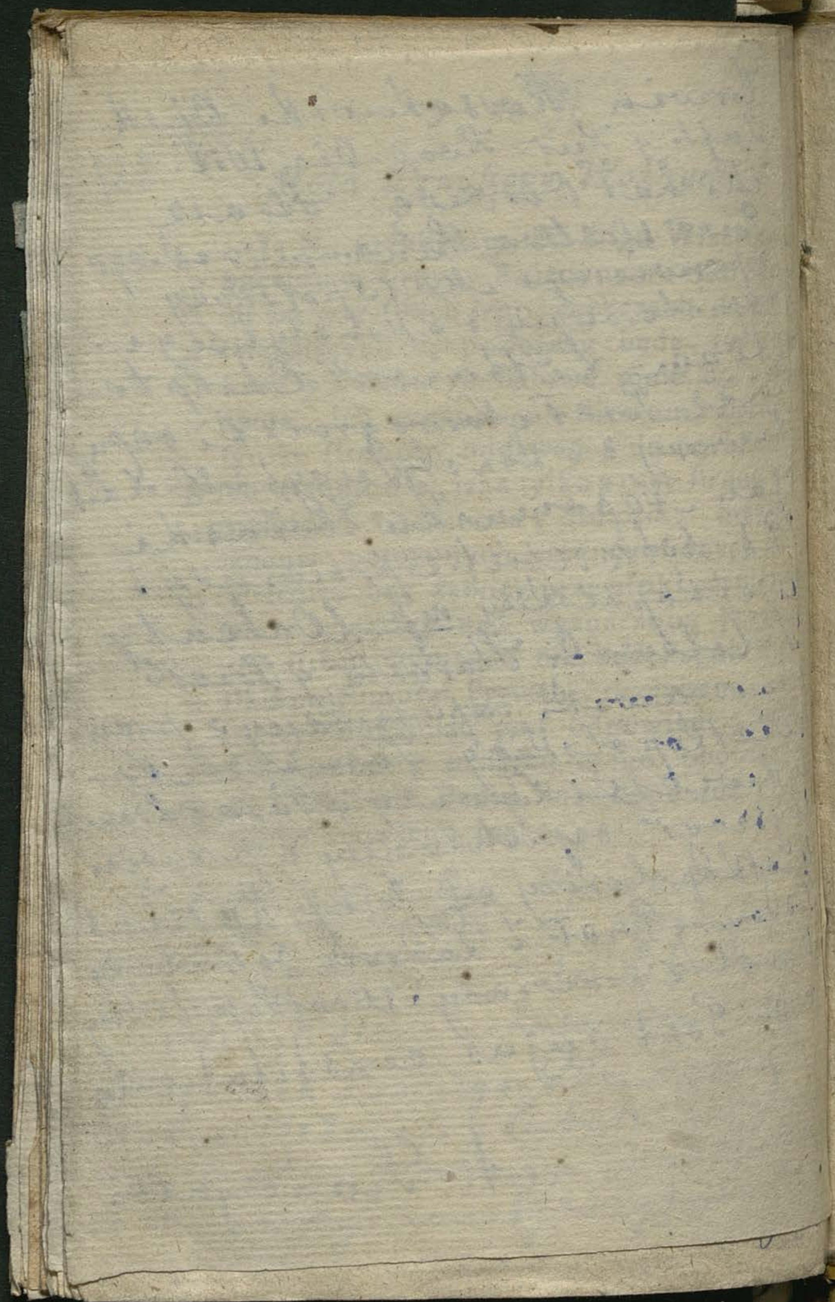
Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

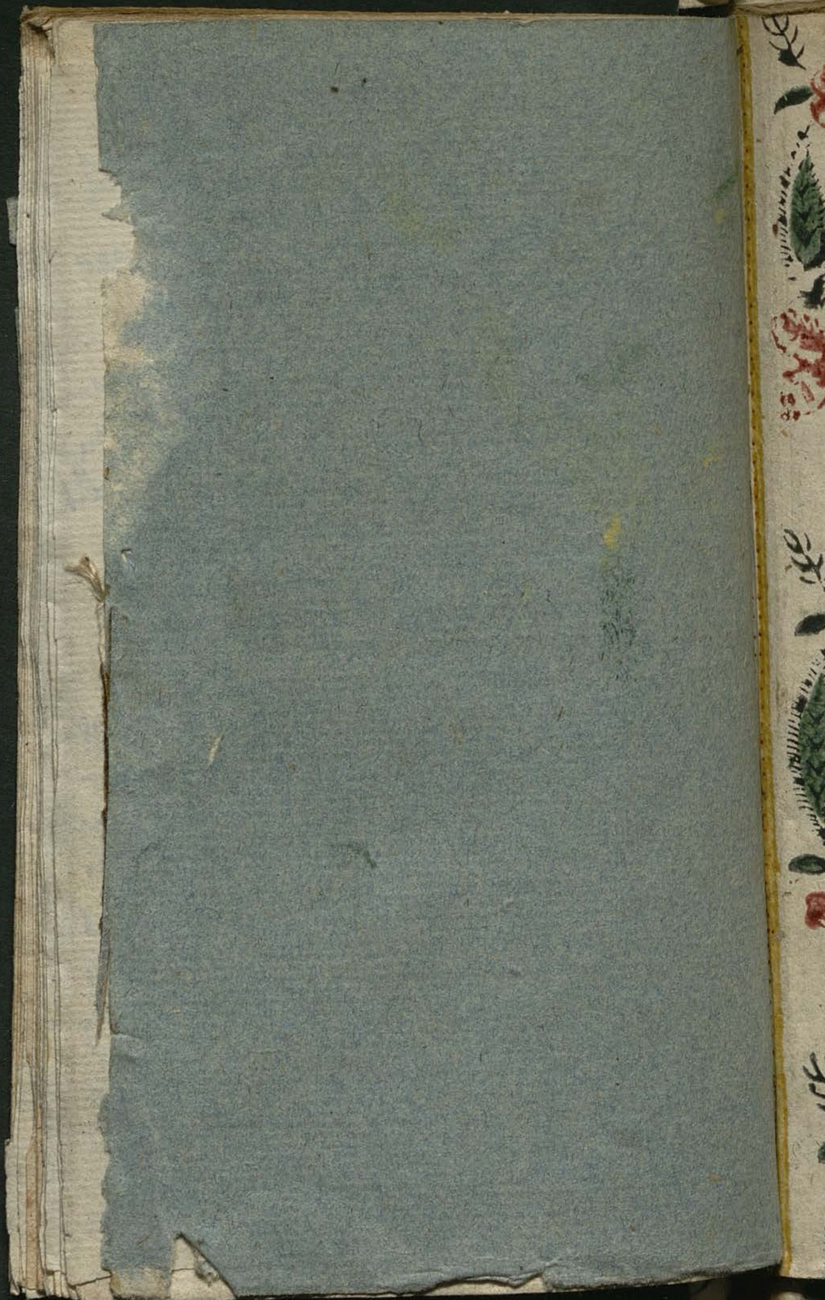
Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey do deputacyi Konstytucyjney. Józ

Korwin Kossakowski Bisk
Inf. y Kur. Koad. Bis. Wil. 357
Michał Odrowąż Straż
Poseł Wrtwa Sandomirskiego
z prowincyi Małopolskiey
deputowany do konstytucyi.
Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki depu-
towany do konstytucyi z W. X. Lit
Jan Nepomucen Zbóinski
P. Z. dobk. deput. z prowincyi
Wielkopolskiey mp Walenty
Sobolewski Starosta y Poseł
Warszawski deputowany z prow.
Wielkopolskiey. Tomasz No-
wowieyski Łowczy y Poseł Ziemi
Wyszogr. deputowany z prowin.
Wielkopolskiey mp Józef Radzicki
Podkom. y Poseł Z. Zakrocz. deput. do
Konst. z prowincyi Wielkopolskiey
mp Post cujus constitutionis
i. t. d.

A. Siarczyński

354

III

Oblata (jak wyżej)
348
III

DEKLARACYA

DLA

PROWINCYOW KORONNYCH

Względem porządnego odbycia Seymikow w Dniu 14. Lutego 1792. Roku przypadaiących.

542 355 156

W PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Woiewodztwo Krakowskie.

POWIATY: Krakowski, Proszowski i Xięstwo Siewierskie, Seymikować będą w Krakowie, i obiorą Deputatow Woiewodzkich dwoch, i iednego Duchownego z Kapituły Krakowskiey, zachowuiąc alternatę przyszłey Elekcyi Deputatow

dla Powiatow Xiązſkiego, i Lelowſkiego Kommiſſarzow granicznych 5. Luſtratorow do Staroſtw 2. Sędziów Ziemiańſkich 10. Piſarza Ziemiańſkiego Aktowego iednego, Kandydatow na Piſarſtwo Trybunalſkie Dekretowe trzech, Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie iednego, wſzyſtkich Oſob Dwadzieścia pięć.

Powiaty: Xiązſki i Lelowſki w *Częſtochowie* obiorą Sędziow Ziemiańſkich Dzieſięciu, Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego iednego, Kommiſſarzow Granicznych Pięciu, Luſtratorow do Staroſtw dwóch, wſzyſtkich Oſób Ośmnaście.

Woiewodztwo Sandomierſkie.

Powiaty Sandomierſki, Wiślicki, Radomſki, Ziemia Stężycka, tudzież Powiaty Opoczyńſki, i Chęcińſki Seymikować będą w Opatowie, i obiorą Depu-

357
544

tatow 2. Kommiſſarzow granicznych Dzieſięciu, Luſtratorow do Staroſtw Czterech, Kandydatow na Piſarſtwo Dekretowe Trybunalſkie Trzech, Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie iednego, w liczbie Oſob Dwadzieścia. Na tych Seymikach Powiat Sandomierſki, po roziechaniu ſię Obywatelow innych Powiatow i Ziemi, obierze Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego iednego, wraz Oſób Iedenaście. Inne zaś Powiaty po ſkończonym Generalnym Seymiku w Opatowie, w Niedziel dwie wybiorą Sędziow Ziemiańſkich i Piſarzow Aktowych, to ieſt:

Powiat Wiślicki w *Stobnicy* Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. ogołem Oſob 11.

Powiat Radomſki w *Radomiu* Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. w liczbie Oſob 11.

Ziemia Stężycka w *Stężycy* obierze Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſob 11.

Powiaty Opoczyńſki i Chęcińſki w *Opocznie* Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego iednego wſzyſtkich Oſob 11.

Woiewodztwo Kijowſkie.

Powiat Kijowſki i Zytomirſki w *Zytomierzu* Dnia 14. Lutego obierze Deputatow Woiewodzkich 2. i 1. Duchownego z Kapituły Kijowſkiey, zachowuiąc alternatę dla Powiatow Owruckiego i Nad-Dnieprſkiego; Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow do Staroſtw 2. Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſób 22.

359
846

Powiat Owrucki i Nad-Dnieprſki w *Owruczu* Dnia 14. Lutego obierze Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow 2. Sędziow 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſób 18.

Ziemia Chełmſka i Powiat Kraſnoſtawſki Dnia 14. Lutego w *Chełmie* obierze Deputata Swieckiego iednego i drugiego Duchownego z Kapituły Chełmſkiey, Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratora 1. Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. razem Oſób 20.

Woiewodztwo Belzkie.

Dnia 14. Lutego obierać będzie w *Dubience* Deputata 1. Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratora 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. ogułem Oſob 18.

Woiewodztwo Wołyńſkie.

Powiat Łucki i Horyńſki Dnia 14. Lutego w *Łucku* obierze Kommiſſarzow Granicznych 4. Luſtratorow 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Ziemiańſkiego Aktowego 1. w liczbie Oſob 17.

Powiat Krzemieniecki i Nad-Słucki w *Krzemieńcu* Dnia 14 Lutego obiorą z alternaty w tym Roku przypadaiącey Deputatow Woiewodzkich dwoch, i 1. Duchownego z Kapituły Łuckiey, Kommiſſarzow Granicznych 4. Luſtratorow 3. Kandydata na Piſarza Aktowego Trybunalſkiego 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſob 22.

Woiewodztwo Podolſkie.

Ziemia Kamieniecka i Powiat Czerwonogrodzki obiorą w *Dunaiowcach* Dnia

3161
540a

14. Lutego, Deputatow Woiewodzkich 2. y 1. Duchownego z Kapituły Kamienieckiey, zachowuiąc alternatę dla Powiatow Latyczewſkiego i Rowſkiego, Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow 2. Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. ogołem Oſob 22.

Powiat Latyczewſki i Rowſki, obiorą Dnia 14. Lutego w *Latyczowie*, Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Ziemiańſkiego Aktowego 1. ogółem Oſób Ośmnaście.

Woiewodztwo Lubelſkie i Powiat Urzędowſki.

Obiorą Dnia 14. Lutego w *Lublinie* Deputatow Woiewodzkich 2. Kommiſſa-

ſzow Granicznych 7. Luſtratorow 1. Kandydata na Piſarza Aktowego Trybunalſkiego 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſob 23.

Ziemia Łukowſka Dnia 14. Lutego obierze w *Łukowie* Kommiſſarzów Granicznych 3. Luſtratora 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſób 15.

Woiewodztwo Podlaſkie.

Ziemia Drohicka Dnia 14. Lutego obierać będzie w *Drohiczynie* Kommiſſarzow Granicznych 4. Luſtratora 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſób 16.

Ziemia Mielnicka Dnia 14. Lutego, obierać będzie w *Mielniku* Kommiſſarzów

Granicznych 2. Lustratora 1. Sędziow Ziemiańskich 10. Pisarza Aktowego Ziemiańskiego 1. wszystkich Osób 14.

Ziemia Bielska w *Brańsku* Dnia 14. Lutego z alternaty w tym Roku przypadaiącey obierać będzie w Brańsku Deputatow 2. Kommissarzow Granicznych 4. Lustratora 1. Sędziow Ziemiańskich 10. Pisarza Aktowego Ziemiań: 1. Kandydata na Pisarza Aktowego Trybunalskiego 1. wszystkich Osób 19.

Woiewodztwo Bracławskie.

Powiaty: Bracławski, Nadbohski, Zwinogrodzki i Winnicki dnia 14. Lutego obierać będą w *Winnicy* Deputatow 2. Kommissarzow Granicznych 10. Lustratorow do Starostw 4. Sędziow Ziemiańskich 30. Pisarzow Aktowych 3. Kandydata na Pisarstwo Aktowe Trybunalskie 1. wszystkich Osob 50.

Woiewodztwo Czerniechowskie.

Powiaty: Włodzimirsko-Czerniechowski, i Włodzimirsko - Nowogrodzki Dnia 14. Lutego w *Włodzimierzu* obiorą Deputatow 2. Kommissarzow Granicznych 3. Lustratorow do Starostw 1. Kandydata na Pisarza Aktowego Trybunal: 1. Sędziow Ziemiańskich 10. Pisarza Aktowego Ziemiańskiego 1. ogołem Osob 19.

PROWINCYA WIELKOPOLSKA.

Woiewodztwo Poznańskie.

Powiaty Poznański i Międzyrzecki obierać będą dnia 14. Lutego w *Poznaniu* Deputatow Woiewodzkich 2. i Duchownego 1. z Kapituły Poznańskiey, zachowuiąc alternatę przyszłey Elekcyi dla Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiey, Kandydata na Pisarstwo Aktowe

364
562.

Trybunalſkie 1. Kandydatow na Piſarſtwo Dekretowe Trybunalſkie 3. Kommiſſarzow granicznych 5. Luſtratorow do Staroſtw 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſob 25.

Powiat Kościańſki i Ziemia Wſchowſka obierać będzie dnia 14. Lutego w *Kościanie*, Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. wſzyſtkich Oſob 18.

Woiewodztwo Kaliſkie.

Powiaty Kaliſki i Konińſki, obierać będą dnia 14. Lutego *w Kaliſzu* Deputatow 2. zachowuiąc alternatę dla Powiatu Pyzdrſkiego i Srzedſkiego, Kandydatow na Piſarſtwo Dekretowe Trybunalſkie 3. Kandydata na Piſarſtwo

Aktowe Trybunalſkie 1. Kommiſſarzo Granicznych 5. Luſtratorow 2. Sędzio Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Zi miańſkiego 1. wſzyſtkich Oſob 24.

Powiaty Pyzdrſki i Srzedzki.

Dnia 14. Lutego obierać będą w *Py zdrach*, Kommiſſarzow 5. Luſtratorów 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Akto wego Ziemiańſkiego 1. ogółem Oſob 18.

Woiewodztwo Gnieżnieńſkie.

Dnia 14. Lutego obierać będzie w *Gnieżnie*, Deputatow Woiewodzkich 2. i Duchownego 1. z Kapituły Gnieźnieńſkiey, Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie 1. Kommiſſarzow Granicznych 10. Luſtratorow 2. Sędziow Ziemiańſkich 10 Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. ogółem Oſob 27.

365

/do Starostw

/do Starostw

I do Starostów

366
564

Woiewodztwo Sieradzkie.

Powiaty Sieradzki i Szadkowſki, obierać będą dnia 14. Lutego w *Sieradzu* Deputata 1. Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie 1. Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. ogołem Oſob 20.

Powiaty Piotrkowſki i Radomſki dnia 14. Lutego obierać będą w *Piotrkowie* Deputata 1. Kommiſſarzow Granicznych 5. Luſtratorow 2. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. w liczbie Oſob 19.

Ziemia Wieluńſka z Powiatem Oſtrzeſzowſkim, obierać będzie dnia 14. Lutego w *Wieluniu* Deputata 1. Kommiſſarzow Granicznych 10. Luſtratora 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. w liczbie Oſob 25.

865

Woiewodztwo Łęczyckie.

Obierać będzie dnia 14. Lutego w *Łęczycy* Deputatow 2. Kandydata na Pisarstwo Aktowe Trybunalskie 1. Kommissarzow Granicznych 10. Lustratorow 2. Sędziow Ziemiańskich 10. Pisarza Aktowego Ziemiańskiego 1. wszystkich Osob 26.

Woiewodztwo Brzeskie Kuiawskie, wraz z Inowrocławskim.

Obierać będzie dnia 14 Lutego w *Brześciu Kuiawskim.* Deputatow Woiewodzkich 2. i Duchownego 1. z Kapituły Kuiawskiey, Kandydata na Pisarstwo Aktowe Trybunalskie 1. Kommissarzow Granicznych 10. Lustratorow 2. Sędziow Ziemiańskich 20. Pisarzow Aktowych Ziemiań: 2. ogułem Osob 38.

Gdyby zaś Obywatelom obydwoch Woiewodztw Brzeskiego Kuiawskiego i

367

368
566

Inowrocławſkiego zdawało ſię dogodniey mieć Sąd Ziemiańſki złączony, wtedy przy wyborze 10. Sędziow Ziemiań: i iednego Piſarza Aktowego Ziemiań: zoſtaną.

Ziemia Dobrzyńſka obierać będzie dnia 14. Lutego w *Lipnie*, Deputata 1. Kommiſſarzow Granicznych 10. Luſtratora 1. Kandydata na Piſarſtwo Aktowe Trybunalſkie 1. Sędziow Ziemiańſkich 10. Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego 1. w liczbie Oſob 24.

Woiewodztwo Płockie.

Powiaty Płocki, Bielſki, Raciązki, Płońſki, Sierpſki dnia 14. Lutego obierać będą w *Raciążu*: Deputatow Woiewodzkich 2. i iednego Duchownego z Kapituły Płockiey, zachowuiąc alternatę dla Ziemi Zawſkrzyńſkiey z ſwemi Powiatami, Kommiſſarzow Granicznych.

5. Lustratora 1. Kandydata na Pisarstwo Aktowe Trybunalskie 1. Sędziow Ziemiańskich 10. Pisarza Aktowego Ziemiańskiego 1. wszystkich Osob 21.

Ziemia Zawskrzyńska wraz z Powiatami Szrzeńskim, Niedzborskim, i Mławskim obierać będzie dnia 14. Lutego w *Mławie* Kommissarzow Granicznych 5. Lustratora 1. Sędziow Ziemiańskich 10. Pisarza Aktowego Ziemiańskiego 1. in Summa Osob 17.

Xięstwo Mazowieckie.

Ziemia Czerska obierać będzie dnia 14. Lutego w *Gorze* Kommissarza Granicznego iednego, Lustratora iednego, Sędziow Ziemiańskich 20. Pisarzow Aktowych Ziemiańskich dwoch; razem Osob 24.

Ziemia

379
568.

Ziemia Warſzawſka obierać będzie w *Warſzawie* dnia 14. Lutego Kommiſſarza Granicznego iednego, Luſtratora iednego, Sędziow Ziemiań: dzieſięciu, Piſarza Aktowego Ziemiań: iednego, wſzyſtkich Oſob 13.

Ziemia Wizka w *Wiznie* obierać będzie dnia 14. Lutego Kommiſſarza Granicznego iednego, Luſtratora 1. Sędziow Ziemiańſkich dzieſięciu, Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego iednego, wſzyſtkich Oſob 13.

Ziemia Wyſzogrodzka w *Wyſzogrodzie* obierać będzie dnia 14. Lutego Kommiſſarza Granicznego iednego, Luſtratora iednego, Sędziow Ziemiańſkich dzieſięciu, Piſarza Aktowego iednego, w liczbie Oſob 13.

Ziemia Zakroczymſka w *Zakroczymiu* obierać będzie dnia 14. Lutego Kommiſſarza Granicznego iednego. Luſtratora

569

iednego, Sędziow Ziemiańſkich dzieſięciu, Piſarza Ziemiańſkiego iednego, razem Oſob 13.

Ziemia Ciechanowſka dnia 14. Lutego obierać będzie w *Ciechanowie*, Kommiſſarza Granicznego iednego, Luſtratora iednego, Sędziow Ziemiańſkich dzieſięciu, Piſarza Aktowego iednego, razem Oſob 13.

Ziemia Łomżyńſka w *Łomżie* obierać będzie dnia 14. Lutego z alternaty w tym roku przypadaiącey Deputatow, Swieckiego iednego i Duchownego drugiego z Kapituły Warſzawſkiey, Kandydata na Piſarza Aktowego Trybunalſkiego iednego, Kommiſſarza Granicznego iednego, Luſtratora iednego, Sędziow Ziemiań: dzieſięciu, Piſarza Aktowego Ziemiań: iednego, wſzyſtkich Oſob 16.

372
570

Ziemia Rożańska w *Rożanie* obierać będzie dnia 14. Lutego Deputata Swieckiego iednego, Kommissarza Granicznego iednego, Lustratora iednego, Sędziow Ziemiańskich dziesięciu, Pisarza Aktowego Ziemiańskiego iednego, w liczbie Osob 14.

Ziemia Liwska w *Liwie* obierać będzie dnia 14. Lutego Kommissarza Granicznego iednego, Lustratora iednego, Sędziow Ziemiań: dziesięciu, Pisarza Aktowego Ziemiańskiego iednego, w liczbie Osob 13.

Ziemia Nurska w *Ostrowiu* obierze dnia 14. Lutego Kommissarza Granicznego iednego, Lustratora iednego, Sędziow Ziemiańskich dziesięciu, Pisarza Aktowego Ziemiań: iednego, w liczbie Osob 13.

Woiewodztwo Rawskie.

Woiewodztwo Rawskie z trzech Ziem składaiące się teraz w Alternacie na Zie-

571.

mię Sochaczewſką przypaduiącey *w Sochaczewie* dnia 14. Lutego Roku 1792. obierze 2. Deputatow na Trybunał Kor. Prowincyi Wielkopolſkiey, iednego Kandydata na Piſarza Aktowego Trybunalſkiego; że zaś byłoby niemożnością i wielkim obywatelow zatrudnieniem, zaraz po Seymiku Deputackim nazaiutrz zieżdżać ſię do ſwoich Ziem *reſpective* na Seymiki goſpodarſkie Elekcyine, przeto Stanowiemy, aby w tey Ziemi na ktorą Alternata obierania Deputatow przypada, Seymik Goſpodarſki i Elekcyiny zaraz po ſkończonym Seymiku Deputackim odprawiał ſię. Drugie zaś Ziemie na ktore Alternata pomieniona nie przypada, nie iuż nazaiutrz po ſkończonym Seymiku Deputackim, ale dnia 24. Lutego w mieyſcu Seymikowi oznaczonym rzeczone Seymiki Goſpodarſkie i Elekcyine odbywać będą. — Ziemia zatym Rawſka w *Rawie* na Seymiku ſwoim Goſpodarſkim

373
572

dnia 24. Lutego Roku 1792. obierze czterech Kommiſſarzów Granicznych, oraz Sędziow Granicznych w liczbie podług potrzeby, niemniey Sędziow Ziemiańſkich dzieſiąciu, i iednego Luſtratora, iako też Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego. Ziemia Sochaczewſka w *Sochaczewie* po ſkożczonym Seymiku Deputackim obierze trzech Kommiſſarzy Granicznych i podług potrzeby Sędziow granicznych także sędziow dzieſięciu Ziemiańſkich, i iednego Luſtratora, tudzież Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego. Ziemia Goſtyńſka *w Gombinie* na Seymiku Goſpodarſkim i Elekcyinym dnia 24. Lutego obierze trzech Kommiſſarzy Granicznych, a podług potrzeby Sędziow Granicznych, także Sędziow Ziemiańſkich dzieſięciu. i iednego Luſtratora; iako też iednego Piſarza Aktowego Ziemiańſkiego. A wſzyſtkie Ziemie na tych Seymikach, Deputackim, Goſpodarſkich i Elekcyinych, dopełniać będą to wſzyſtko, co do uſkutecznienia względnie ka-

żdego Seymiku z Prawa wynika. — A że wybor czterech Kommiſſarzy Granicznych teraz od Ziemi Rawſkiey zaczyna ſię, więc takowa koley z ſwego porządku dla każdey ziemi, dokąd Sąd Normalny Graniczny trwać będzie, zaſtrzega ſię.

Dzień zaś 24. Lutego każdey Ziemi Generału u ſiebie nie maiącey, Seymikom Goſpodarſkim Elekcyinym na zawſze oznacza ſię. — A Senatorowie tego Woiewodztwa na każdym Seymiku tych Ziem *activè* zaſiadać, na Kommiſſarzow Granicznych, Deputatow, i wſzyſtkie Elekcyine funkcye obieranemi bydź mogą.

Gdy Prawo, pod Tytułem: *Rozgraniczenie dobr wſzelkiey natury w Prowincyach Kor:* na tychże zaraz Seymikach, i tymże ſpoſobem Sędziow granicznych obrać przepiſało, liczbę zaś tych Sę

374

dziow do potrzeby i rozległości Woie-
wodztw, Ziem, i Powiatow ſtoſować
dozwoliło, przeto Obywatele po dopeł-
nionym wybiorze Urzędnikow ninieyſzą
deklaracyą wſkazanych, do Elekcyi Sę-
dziow Granicznych, w liczbie, iaką za
potrzebną uznaią, przyſtąpią. Miey-
ſca zaś dla Kommiſſyow Granicznych na-
ſtępuiące wyznaczamy.

W Prowincyi Małopolſkiey.

w Woiewodztwie Krakowſkim *Krakow.*

w Wodztwie Sandomirſkim *Oznacze-nie mieyſca, wyborowi Seymikow Woie-wodzkich zoſtawuie ſię.*

w Wodztwie Kijowſkim. *Zytomierz.*

w Ziemi Chełmſkiey. *Chelm.*

w Wodztwie Wołyńſkim. *Łuck.*

w Wodztwie Czerniechow: *Włodzi-mierz.*

w Wodztwie Podolſkim. *Kamieniec Podolſki.*

575

w Wodztwie Lubelſkim. *Lublin.*
w Wodztwie Bełzkim. *Dubienka.*
w Wodztwie Podlaſkim. *Siemiatycze.*
w Wodztwie Bracławſkim. *Winnica.*

w Prowincyi Wielkopolſkiey.

w Wodztwie Poznańſkim. *Poznań.*
w Wodztwie Kaliſkim. *Kaliſz.*
w Wodztwie Gnieżnieńſkim. *Gnieżno.*
w Wodztwie Sieradzkim. *Szadek.*
w Ziemi Wieluńſkiey. *Wieluń.*
w Wodztwie Łęczyckim. *Łęczyca.*
w Wodztwie Brzeſk: Kuiaw: i } *Brzeście*
w ~~Wodztw:~~ Inowrocławſkim } *Kuiaw.*
w Ziemi Dobrzyńſkiey. *Lipno.*
w Wodztwie Płockim. *Raciąż.*
w Xięſtwie Mazowieckim. *Pultuſk.*
w Wodztwie Rawſkim. *Łowicz.*

Następują nazwiska Marszałków y Deputowanych jak w pierwszej (I) książeczce „Sąd Trybunalski Koronny".

376

Oblata (jako wyżej) 161

378
576.

Protogacya dla Deputacyi do Interessow Kurlandzkich wyznaczoney.

My Krol za zgodą Seymuiących Rzpltey Stanow czas nakazanego już Deputacyi do Interessow Kurlandzkich wyznaczoney przyniesienia pod decyzyę Stanow Swey Opinij do dnia 2 Mca Kwietnia Rku bieżącego 1792. bez żadney dalszey zwłoki prorogujemy.

Następuję Nazwiska Marszałkow i deputowanych oraz zakończenie jako w pierwszej książecce z dnia tegoż pod tytułem „Sąd Trybunalski Koronny"

A. Ziarczyński.

577.

7M. oblata (jako wyżej) 162 379 578

Approbacya Funduszow niżey wyrażonych

Zapatruiąc się na chwalebne y pożyteczne Kościołowi, Oyczyznie, y ludzkości fundusze; tak zeszłego JW. Jana Klemensa Branickiego Kllña Krak. Hetmana WK dla Siostr Miłosierdzia Białostockich R.u 1768. Dnia 29. Wrzesnia y R.u 1770 d. 15. Pazdzier., jako y WW. Elżbiety Ebscheluwiczowy, y Jana Cubockiego Półkownika Roku 1785. d. 15 Lutego, Oraz Wielebnych XX. Jana Damiszewszewskiego K. Kanonika Inflt.o R.u 1785. d. 31. Lipca, y Jana Kantego Antoniewicza K.a Łowickiego podług przyznania X. Ignacego Oskirki K. Kanonika Wilę. Roku 1787 dnia 31. Marca dla tychże Siostr Miłosierdzia, tudzież dla Konwentu Choroszkiego Wielebnych XX. Dominikanow fundusze Sp.o W.o Mikołaja Stefana Paca Woiewody Trockiego Roku 1654. d. 2. Pazdzier.a y JW Jana Klemensa Branickiego Kllña Krak. Hetmana WK Roku 1730. dnia 10 Wrzesnia y R.u 1764. d. 15. Marca, a dla Szpitala przy tym Konwencie w Choroszczy będącego fundusz tegoż JW. Branickiego na 13.tu ubogich R.u 1768. d. 27 Lipca tudzież dla Szpitala Kościelnego Tykocińskiego także na 13.tu ubogich pod tęż samą datę, y dla Wielebnych XX. Missionarzow Tykocińskich R.u 1768. Dnia 3. Pazdzier.a y R.u 1769. dnia 15. Listopada uczynione My Krol za zgodą Stanow też fundusze na wieczne czasy potwierdzamy.

Podpisy nazwisk oraz zakończenie jako wyżej z dnia tegoż —

A. Ziarczyński

579.

Oblata (jako wyżej)

Actum ut a die vigesima quinta mensis Januarii anno Domini 1792

380

Zmnieyszenie Ceny Stępla od Kart Krajowych do gry.

163

Gdy Kommissya Skarbowa Koronna przełożyła Nam Krolowi y Stanom Skonfederowanym, że między innemi Fabrykami w Kraju powstaiącemi założona iest w Warszawie Nowa Fabryka kart do gry, a ta bez zniżenia ceny stępla, y ułatwienia rożnych przeszkod y trudności utrzymać się żadną miarą nie może; przeto cenę stępla na kartach bądź w tey fabryce, bądź gdzie indziey w Kraju wyrabianych, y wyrabiać się mogących od talii iedney Francuzkich, lub pod innym nazwiskiem Cudzoziemskich do złotego iednego a od Polskich do groszy 15^{tu} Zniżamy; Zagraniczne karty przy opłacie Prawem Seymu teraźnieyszego ustanowioney zostawuiąc; Zlecamy nadto Kommissyi Skarbowey, ażeby zupełną Manipulacyą podatku tego urządziła, a to w względzie, tak pomnożenia dochodow Skarbu publicznego, iako y ułatwienia wszelkich przeszkod, y trudności pomienionym Fabrykom nie dogodnych. Rownie aby y inne fabryki w Kraju będące, y wprowadzić się mogące z pozy-

tkiem

381.

tkiem dla Kraiu rozkrzewionemi y kwitnącemi bydź mogły, Zlecamy tęyże Kommissyi Skarbowey wynaydowanie środkow do tego zamiaru dążących, y ułatwienie przeszkod wzrost Fabrykom tamuiącey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey. Kazimierz Konst. Plater Kasztelan Gła Trockiego wyznaczony z Senatu W. X. L. do deputacyi Seymowey. Michał Odrowąż Strasz Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego deputowany do konstytucyi z prow. Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz poseł Nowogrodzki deputowany do konstytucyi z W. X. Lit. Walenty Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski deputowany z prowin. Wielkopolskiey. Jozef Radzicki Podkomorzy y Poseł Ziemi Zakrocz. deput. do Konst. z prowin. Wielkopolskiey mp. Jan Łuszczewski poseł Sochaczewski deputowany z prowin. Wielkopolskiey. Post cujus constitutionis ...

A. Siarczynski

Warunek tymczasowy dla Woiewodztwa Kijowskiego, Wołyńskiego y Czerniechowskiego

164

Lubo w Prawie blizko zapadłym pod tytułem Deklaracya dla Prowincyow Koronnych względem porządnego odbycia Seymikow w dniu 14 mo Lutego Roku 1792. przypadaiących dla Wdztwa Kijowskiego 2. Seymiki oddzielne wyznaczyliśmy, to iest w Żytomierzu, y Owruczu, że iednak Obywatele tego Wdztwa żądaią aby na ten ieden raz razem Seymikowaé mogli w Żytomierzu, przeto dogadzaiąc ich żądaniu na złączenie Seymikow zezwalamy, y Miasto Żytomierz na też Seymiki wyznaczamy. A że w tymże Prawie takoż mylnie nastąpiło to, iż dla Wdztw Wołyńskiego y Czerniechowskiego na Kommissye Graniczne dla Sądzenia dwa Miasta są wyznaczone, to iest Łuck y Włodzimierz, zaś obydwa te Woiewodztwa 10ciu tylko podług Prawa obieraé maią Kommissarzow Granicznych, a podług przepisu tegoż Prawa komplet naymniey 25. osob składaé się powinien, y Wdztwo Czerniechowskie 3ch tylko wybiera Kommissarzy Granicznych; przeto poprawuiąc tę Omyłkę na

503.

na Sądzenie się Kommissyi Graniczney dla obydwoch Wtw Miasto Łuck oznaczamy.

Podpisy nazwisk oraz zakonczenie jako wyżej i z dnia tegoż.

A. Siarczynski

7W. Oblata (jak powyżej) 165

382

584

Rewizya Sancitow Sekretnych.

My Krol za zgodą Skonfederowanych Rzpltey Stanow Deputacyą do zrewidowania Sancitow Sekretnych od Roku 1768. do Roku 1776. inclusive wszystkich w Metrykach O. N. znayduiących się wyznaczamy z Senatu z Prowincyi Małopolskiey W. Alexandrowicza Wwdy Podlaskiego, z Prowincyi W. X. Litt. Wo. Kossakowskiego Wwdy Witeb., z Prowincyi Wielkopolskiey Prawielebo. Szembeka Xcia Bpa Płockiego, z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Małopolskiey Urr. Skorkowskiego Sandomir., Rybińskiego Kijowsk. Posłow, z Prowincyi Wo. X. Litt. Urr. Siwickiego Trockiego, Sylwestrowicza Żmudzkiego Posłow z Prowincyi Wielkopolskiey Urr. Brezy Gnieznieńskiego, Zielinskiego Gnła Woysk. Kor. Płockiego Posłow, ktora to Deputacya, Nam Krolowi y Stanom Seymuiącym po odbytey reczoney rewizyi relacyą uczynić ma.

Podpisy nazwisk oraz zakończenie jako wyżej z dnia tegoż.

A. Szarczyński.

11.

585.

Actum etc. die vigesima octava mensis Januarii anno Domini 1792o

7W. 383 58.b 166

Deputacyja do Redakcyi Praw Seymu teraźnieyszego

Oblata (jako wyżey)

Gdy przez długi Seymowania naszego przeciąg Ustawy tera=
znieysze iedne dokończone nie są, drugie poźnieyszemi Prawami
uchylone lub podniesione zostały, przeto chcąc aby iak naylepszy
porządek w Uchwałach Seymu teraźnieyszego mógł bydź ułożony
na części przyzwoite Materyami podzielony i aby się w nich żadna
między Prawami nieznaydowała kontradykcya do porządney Re=
dakcyi Praw Seymu teraźnieyszego z Senatu Przewielebnego
Szembeka Xcia Biskupa Płockiego. WW Kołłątaja Podkancl. Kor.
WW Chreptowicza Podkanclerzego W. X. Litt. z Stanu Rycerskiego
z Prowincyi Małopolskiey UU. Trojanowskiego Podlaskiego z Prowin=
cyi Litewskiey Weyssenhoffa Infl. z Prowincyi Wielkopolskiey Za=
krzewskiego Poznańskiego Posłów wyznaczamy, którzy porządkiem
Materyi wszystkie Prawa i Uchwały ułożą, przeciwne między sobą zgo=
dzą, uchylone wyimą, a tak ułożone całe dzieło Nam Krolowi i
Stanom Skonfederowanym przyniosą wraz z dokładną Konfron=
tacyą Oryginalnych Ustaw.

Stanisław Nałęcz Małachowski Kazimierz Xiąże Sapieha
Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Generał Art. Lit. Marszałek
prowincyi Koronnych Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.
Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski
wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey Michał
z Białaczowa Odrowąż Strasz Poseł Woiewództwa San=
domirskiego deputowany do Konst. z prowincyi Małopol.
Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki
deputow. do Konst. z W. X. L. Józef Weyssenhoff Poseł Infl.
deput. do Konst. z W. X. L. Walenty Sobolewski
Starosta y Poseł Warszawski deput. z prow. Wiel-
kopolskiey Józef Radzicki Podk. y Poseł ziemi Zakrocz. deput. do Konst.
z prow. Wielkopolskiey mp Jan Łoszczewski
poseł Sochaczewski deput. z prow. Wielkopolskiey

Post cujus constitutionis i.t.d.

A. Ziawczynski.

711 Oblata (jako wyżej) 168 384

500

Wyznaczenie Funduszu na Kancellaryą Straży

Stosownie do Prawa i z mocy iego do przepisaney przez Nas Zróla Ordynacyi Kancellaryi Straży na Pensyą składaią: cych teyże Straży Kancellaryą tudzież na Jey nieuchronnie potrzebne wydatki Summę 178 tysięcy Złotych ze Skarbu Narodowego corocznie płacić się maiącą wyznaczamy.

Podpisy u rewersu oraz zakończenie jako wyżej z daty dnia tegoż. —

A. Liarczynski

509.

771. oblata (jako wyżej) 590

Wyznaczenie Funduszu dla Officyalistów i na Expensa Extraordynaryjne Policyi O.N. 385

168

My Król Za Zgodą Stanów Seymuiących po wysłuchaniu Żądania podanego przez Kommissyą Policyi O.N. względem potrzebnego Funduszu na Zapłatę Officyalistów i Expensa Extraordynaryjne wyznaczamy na to Summę ogulną Pięćkroć czterdzieści tysięcy Z.P. to iest 440 tysięcy dla Officyalistów a 100 tysięcy na Expensa Extraordynaryjne i Kommissyi Skarbowey O.N. Zalecamy aby też Summę 540 tysięcy Z.P. Za Kwitami Kommissyi Policyi corocznie Kwartałami decursive Zaczynaiąc od Ustanowienia teyże Kommissyi wypłacała, z której to Summy taż Kommissya Policyi w każdym Seymie ex Asse rachować się ma.

Podpisy nazwisk oraz zakończenie jako wyżej z dnia tegoż.

A. Siarczyński

VIII. Oblata (jako wyżej) 169 592 386

Wyznaczenie funduszu dla Kancellaryi Marszałka Prezyduiącego w Kommissyi Policyi O. N.

My Krol za zgodą Stanow Seymuiących potwierdzaiąc układ płacy oddzielney Kancellaryi prezydującego w komisyi policyi przez Wielmożnego Marszałka W. K. sporządzony, y Nam do potwierdzenia podany, zalecamy Kommissyi Skarbowey O. N. aby summę Złł. 25 tysięcy wynoszącą, za kwitami Prezyduiącego w Kommissyi Policyi co rocznie kwartałami decursive zaczynaiąc od Dnia rozpoczęcia oddzielnych obowiązkow tegoż Prezyduiącego wypłaciła. —

Podpisy nowwiłk oraz zakonczenie jakoz wyżej z dnia tegoż. —

A. Liaroczyński

387

Porownanie pensyi Metrykanta Litewskiego z pensyą Metrykantow Koronnych.

My Krol za zgodą Stanow Seymuiących pensyą Metrykanta Litewskiego do pensyi Metrykantow Koronnych porownywamy, to iest dla każdego roczney pensyi po Złł 6 tysięcy wyznaczamy, a zaś Jura Cancellariae Metryk O.N. assessorye O.N. na fundusz powszechny sądowy podług Prawa na teraźnieyszym Seymie zapadłego Urzędę.

Podpisy nazwisk oraz zakończenie jako wyżej z dnia tegoż

A. Siarczyński

388

Zalecenie Sądom Ziemiańskim względem długow Żydowskich.

171

Nim nastąpi Urządzenie Ludu Żydowskiego w Kraiach Rzpltey mieszkaiącego, My Krol razem z Stanami Seymuiącemi, uznaliśmy za potrzebę uwiadomić się pierwey o ilości długow, przez Kahały Żydowskie zaciągnionych, jmeto za zgodą powszechną stanowiemy. 1º Ułtr Seymowy y Konfederacyi O. N. Marszałkowie przeniosą wolą Stanow Seymuiących do Nas Krola w Straży, ażeby wydany był Uniwersał obwieszczaiący wszystkich kredytorow Kahalnych, iż na likwidowanie długow Kahalnych naznaczony ~~naznaczony~~ iest Sąd w każdym Wtwie y Powiecie od dnia 10 Kwietnia Roku 1792. rozpocząć się maiący, na ktorym terminie, aby każdy z wierzycielow sam osobiście lub przez umocowanego od Siebie, z Dokumentami realności długu probuiącemi Sub amissione causae stawał przed Sądem tegoż Wtwa czy Powiatu w ktorym leży Kahał, długowi respective opisow uległy. 2º Takowy Uniwersał ma bydź niezwłocznie do wszystkich Woiewodztw y Powiatow rozesłany, z zaleceniem aby po Parafiach był publikowany; ażeby zaś y Wierzycielow Zagranicznych doszła wiadomość

prez

przez gazety publiczne ma bydź ogłoszony. 3. W każdym Woiewodztwie, Ziemi lub Powiecie obrani Sędziowie Ziemiańscy ci, ktorzy kompletu na pierwszą Kadencyą do Sądzenia Spraw Ziemiańskich wyznaczonego składać nie będą, rozpoczną Sądy likwidacyjne długow Kahalnych od dnia 10 Kwietnia Rku 1792. w Mieście na Sądy Ziemiańskie przeznaczonym, y takową likwidacyą nieprzerwanie ciągnąć będą, aż do zupełnego wszystkich długow obrachowania Kahałow respective swego Wtwa czy Powiatu położonych 4º. Ażeby te likwidacye długow Kahalnych naydaley do dnia 15. Czerwca Roku teraznieyszego ukonczone były, Sędziowie likwidatorowie obrachowywać będą mogli choć poiedynczo rozdzieleni, długi te w ktorych sprzeczka o wielość Summy lub procentu między Stronami nie zaydzie; te zaś tylko w ktorych się Strony zgadzać nie będą, w Komplecie zupełnym Sądowi Ziemiańskiemu przypisanym zadecydują ostatecznie. 5º. Sędziowie likwidować nayprzod maią długi Kahalne dawnieysze Dekretami ~~Likwidatorskiemi~~ poprzednio zapadłemi obięte, y ich w mocy nienaruszoney zostawią, y tych długow dawnych osobną Tabellę ułożą. 6º. Po obrachowaniu zaś długow dawnych likwidować będą długi poźniey po Dekretach liquidationis zaciągnione, onych rzetelność rozpoznaią,

nie legalne sądownie uchylą, procenta od tych Summ gdziby się pokazały wyżey nad przepis Prawa brane z Kapitałow wytrącą, y na przyszłość procent podług Prawa zawarują, nie wdaiąc się w nakazywanie opłaty. Takowe ukonczone oblikwidacye do Akt Ziemiańskich oddadzą, a Extrakty ich do Kommissyi Skarbowey O.N. naydaley na dzień 15 Czerwca R.u 1792. odeszlą, kosztem Kahału każdego, ktory się likwidować będzie. 7.mo Gdy zaś zostanie zakonczona likwidacya długow, Sędziowie przystąpią do oblikwidacyi funduszow wszystkich, ktore się znaydują u Kahałach na opłatę długow, y takową oblikwidacyą funduszow, wraz z likwidacyą długow do Kommissyi Skarbowey O.N. odeszlą, a to na powyższy termin, w tym zaś przeciągu czasu wszelkie Exekucye Dekretow wstrzymane bydź maią co do opłacenia Kapitałow. Odtąd zaś nie wolno będzie Kahałom żadnych długow zaciągać pod przepadkiem Kapitałow, tym ktoryby Kahałom summy iakie pożyczyli.

Podpisy na wierzch oraz zakonczenie jako wyżej z dnia tego. —

A. Siarczyński

Actum etc. die trigesima mensis Januarii anno Domini 1792°.

599 - Oblata (jako wyżej)

Deklaracya względem osob Woyskowych nieprzysięgłych, y zniesienie Buław Volnych

172

Gdy W.ny Seweryn Rzewuski Hetman Pol. Kor., y Ur. Szczęsny Potocki G. Ar. K. na roskazy Nasze stali się nieposłusznemi, Nadto tenże W. Hetman Rzewuski przez lat 18. obowiązkom Urzędu Swego zadosyć nie czynił; Przeto My Krol za zgodą Stanow Seymuiących Buławę Volną Kor. zawakuiącą, deklaruiemy, y obydwie Buławy Volne znosiemy; Nakazuiemy oraz Kommissyi Woyskowey Obojga Narodow, aby tak na Mieysca Ur.° Potockiego Generała, iako też y na mieysca innych Officyerow, ktorzy za Ordynansami przysięgi na Konstytucyą nie wykonali innych podług Starszeństwa, y zdatności Nam Krolowi fortragowała.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek

Kazimierz Xiążę Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Chełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prowincyi Małopolskiey Michał z Białaczowa Odrowąż Stras Poseł Woiewodztwa Sandomirskiego deputowany do Konstytucyi z prow. Małopolskiey Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki deputowany do Konstytucyi z W. X. Lit. Jozef Weyssenhoff Poseł Inflandzki deputowany do Konstytucyi z W. X. Lit. Walenty Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski deputowany z prowincyi Wielk... Jan Łuszczewski Poseł Sochaczewski deputowany z prow. Wielkopolskiey Post cujus constitutionis

i. t. d.

A. Siarczyński

~~341~~ 390

Oblata (jako wyżej) 600

Obiaśnienie Prawa pod tytułem Sąd Trybunalski w Wielkim Xięstwie Litewskim

173

Poniewaz we Artykule V Prawa o Sądzie Trybunalskim w W. X. Litewskim wybor Pisarzow na Kadencyą przysztą w Roku 1792. przypadaiący napisany na Powiaty Brasławski y Nowogrodzki następować powinien na Lidzki y Brasławski, zatym dogadzaiąc Sprawiedliwości, przypadaiącą kolcy Piarstwa na Powiaty Lidzki y Brasławski zachowaną ninieyszą Deklaraiyą My Krol za zgodą Stanow Skonfederowanych Rzeczypospolitey miec chcemy.

~~Rópisy zarwisk oraz Zalecenie~~ ~~jak wyżej~~ — z dnia 28 tegoż miesiąca po tytułem „Zalecenie Sądom Ziemiańskim względem długow Żydowskich

~~A. Siarczyński~~

Actum etc. die trigesima prima mensis Januarii anno Domini 1792°

oblata (patz wyżej)

602.

391

Zalecenie Urzędowi Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszałkom. 174

Chcąc aby wierne Swiadectwo Czynow Seymu nineyszego nie tylko współżyiącey powszechno-sci wiadome zostało, ale y poźnieyszym czasom w drukach dochowane bydź mogło, a przełożono iest Nam Krolowi y zgromadzonym Stanom iż wydanie Dyariuszu Seymu tak długiego, pry-watnym kosztem podięte bydź nie może; przeto Urzędowi Seymowemu y Konfederacyi O. N. Marszał-kom zlecamy przenieść wolę Naszą do Nas Kro-la w Straży, iżby zalecono było Kommissyi Skar-bowey O. N. aby ta zwykłym sposobem w wyda-waniu Konstytucyi Seymowych, koszt na druk rzeczonego Dyariuszu, za kwitami Urzędu Seymo-wego y Konfederacyi Kor. Sekretarza łożyła, a wydany do wszystkich Kancellaryow Ziemian-skich rozesłała, y każdemu z osob Seym składa-iących po iednym Exemplarzu wydała.

~~Parafowano y Sierbowano Zawiła Xomunie 602~~
~~dnia 10 Sierpnia 1825~~
~~Jozafat Wishicki~~
~~Notariusz Delegowany~~

Przepisz nazwisk oraz zakończenie jako wyżej.

A. Szczepański.

Oblata (jako wyżej) 603. 175. 111.

Osoby do Examinu Komissyi Edukacyjney w Roku 1788 y 1792 wyznaczone.

w Roku 1788

Z Senatu

Z Prowincyi Małopolskiey W. Ankwicz Kasztelan Sandec.
Z Prowincyi W. Lit. X. W. Szczyt Kasztelan Brzeski Litewski
Z Prowincyi Wielkopolskiey W. Łoś Wojewoda Pomorski

Z Stanu Rycerskiego

Z Prowincyi Małopolskiey
WW. Krasinski Starosta Opinogurski Poseł Podolski
Czacki Podczaszy Koronny Poseł Czerniechowski

Z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego
WW. Zabiełło Marszałek y Poseł Kowienski
Niemcewicz Poseł Inflantski

Z Prowincyi Wielkopolskiey
WW. Radzyminski Sędzia Ziemski y Poseł Gnieznienski
Mokronoski Szambelan JKMci Poseł Wyszogrodzki

w Roku 1792o

Z Senatu

Z Prowincyi Małopolskiey W. Szydłowski Kaszt. Żarnow.
Z Prowincyi Wielkopolskiey W. Brzostowski Kaszt. Mazowiecki

Z Stanu Rycerskiego

Z Prowincyi Małopolskiey U. Sołtyk Ex Podstoli Koronny Poseł Krakowski
Z prowincyi W. X. Lit. U. Tyszenhauz Chorąży Poseł ~~Lit.~~ Wilenski.
Z prowincyi Wielkopolskiey U. Bolesz Rotmistrz Kawaleryi Narodowey Poseł Poznanski. —

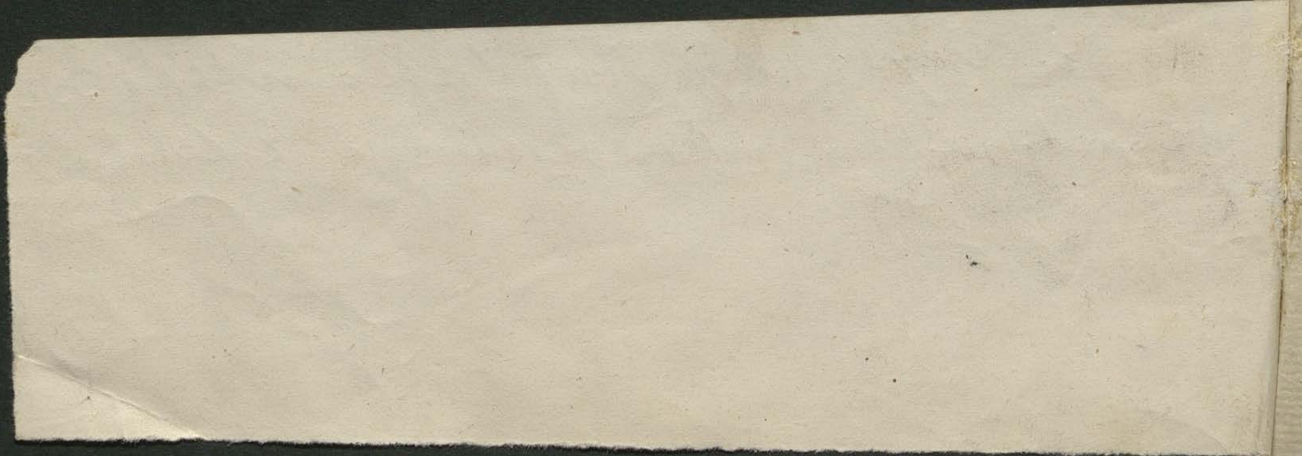
Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek   Kazimierz Xiążę Sapieha G. A. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Łaskaye Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey do deputacyi. Antoni Ledochowski Woyski y Poseł Czerski z prowin. Małopolskiey deputowany. Adam Wawrzyniec Chreptowicz Poseł Woydwa Nowogrodzkiego deputowany do Konstytucyi z W. X. Lit. Walenty Sobolewski Starosta y Poseł Warszawski deputowany z prow. Wielkopol. Józef Radzicki Podk. y Poseł Z. Zakroczy Deput. do Konst. z prow. Wielkopolskiey Post cujus i. 1. 1.

Γ Józef Weyssenhoff Poseł Inflantski deputowany do konstytucyi z W. X. Lit

392

21

176

Oblata (jako wyżey)

Osoby do Deputacyi w Roku 1790 wyznaczoney do roztrząśnienia Projektu Reformy Żydow przydane w Roku 1792

Z Senatu

Wzny Kołłątay Podkanclerzy Koronny
Jaśnie Wielmożny Xże Radziwiłł Wojewoda Wileński

Z Stanu Rycerskiego

Uwr. Linowski Szambelan J.K.Mci Poseł Krakowski
Xże Czartoryski Stolnik Litewski Poseł Wołyński
Rzątkowski Podczaszy y Poseł Gostyński

z Plenipotentow Miejskich

Z wydziału Sandomirskiego J.P. Sapalski Syndyk tegoż ~~Starostwa~~ Miasta
Z wydziału Płockiego J.P. Łyszkiewicz Radzca Miasta tegoż. –
Z wydziału Kowieńskiego J.P. Fergis Krajczy Powiatu tegoż –

Podpisy naywiższ oraz Zakończenie jako w poprzedniey —

A. Siarczyński

6036

Oblata (jako wyżej)

394

604.

Limita Seymu

177

Przychylaiąc się do proźby WW. Posłow Ziemskich My Krol za zgodą Stanow Seymuiących Sessye Seymowe do dnia 15. Mca Marca Roku bieżącego prorogujemy; a zatym y Elekcyą Kommissarzow Skar. od dnia 1. Marca Prawem determinowaną na tenże dzień 15/4 Marca Roku nineyszego przeciągamy

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref. W. K. Seymowy y Konfederacyi prowincyi Koronnych Marszałek

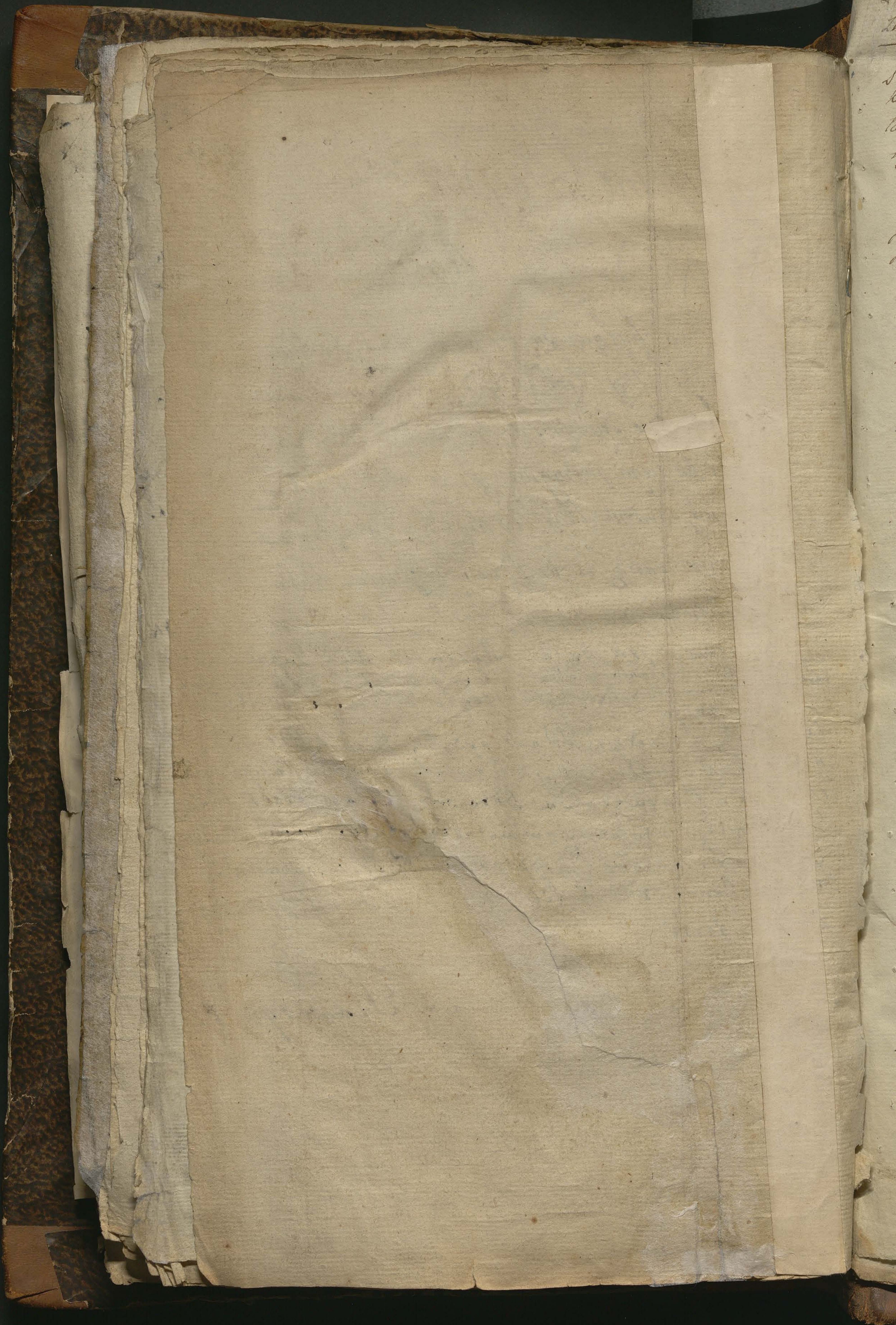
Kazimierz Nestor Sapieha Generał Art. Lit. Marszałek Konfederacyi W. X. Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski y Lubelski wyznaczony z Senatu z prow. Małopolskiey

Michał z Białaczowa Odrowąż Strask poseł Woiew. Sandomirskiego deputowany do Konstytucyi z prow. Małopol.

Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki depet. do Konst. z W. X. Lit. i t. d. jako w poprzedniey z dnia tegoż

A. Siarczynski

Prospekt do Redakcyi Praw, i Uchwał Seymu teraznieyszego.

Przypuściwszy, że Seym ten uważać się musi pod wielorakiemi Postaciami, żeby mu naznaczyć troisty gatunek działania. 1mo Rewolucyjny 2do Konstytucyjny. 3tio Ordynacyiny czyli zwyczayny.

Ztąd wypada, że Prawa i Uchwały Seymu teraznieyszego na Trzy Xięgi podzielone bydź powinny. Pierwsza Xięga zawierać w sobie będzie Uchwały gotujące Naród do nowey Formy Rządu. = Xięga Druga = Obeymie konstytucyą polityczną czyli Formę Rządu Królestwa Polskiego i W. X. Litte.w w Trzeciey Xiędze umieszczą się Uchwały ściągające się do Prawodawstwa, do Sądownictwa, do Exekucyi. etc.

Pierwszey Xięgi może bydź podział następujący. Rozdział 1wszy o Generalnym Związku całego Seymu. Rozdział IIgi Drugi o zamierzoney trwałości Seymu y o Akcessie do konfederacyi nowo wybranych Posłów. W Rozdziale Trzecim umieszczą się wszystkie Deputacye, które Seym wyznaczał, tak do Examinu Magistratur Exekucyinych, iako też do przygotowania Projektów do Prawa. Pod każdą Deputacyą położą się zalecenia Jey od Seymu dawane. Rozdział 4ty Zamknie odebranie Posłuszeństwa od Woyska tudzież Uchylenie Wielorakich Praw dawney Formy Rządu. Rozdział 5ty Traktować będzie Materye ściągaiące się do Kommunikacyi z Zagranicznemi Mocarstwami aż do Ustanowienia Straży, i oddania tey części Rządu Królowi i Ministrowi Interessów Zagranicznych. W Rozdziale 6tym umieszczą się zabespieczenie Państw Królestwa Polskiego i W. X. Litewskiego od Buntów, Rozdział 7my Obeymie Ofiary Króla i Obywatelów na Pierwsze potrzeby Rzpltey. Rozdział 8my Zamknie przygotowania do nowey formy Rządu: iako to, zasady do poprawy formy Rządu, Zapytanie Woli Narodu o Wybraniu Następcy Tronu za Życia Nayiaś. Pana. L

Xięga Druga zawieraiąca konstytucyą polityczną czyli Formę Rządu Królestwa Polskiego i W. X. Litewskiego następujące mieć będzie Rozdziały. Rozdział 1wszy o Prawach konstytucyinych czyli Ustawa Rządowa. W tym Rozdziale umieszczą się Prawo o miastach iako Prawo Konstytucyjne, objaśnienie Juris aggratiandi i zaręczenie wzaiemne oboyga Narodów. Rozdział 2gi o Seymi

hach

o Seymikach Ziemskich. Rozdział 3ci o Urządzeniu wewnętrznym Miast Wolnych KK. w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim. Rozdział 4ty o Seymach, Ordynaryinym i Konstytucyinym. Rozdział 5ty o Straży czyli Władzy naywyższey Exekucyi Rozdział 6ty o Kommissyi Edukacyiney, Rozdział 7my o Kommissyi Policyi Rozdział 8my o Kommissyi Woyskowey Rozdział 9ty o Kommissyi Skarbowey. Rozdział 10ty o Kommissyach Porządkowych Powiatowych Rozdział 11ty ~~[illegible]~~ o Urzędach i Stopniach potrzebnych do ich osiągnienia Rozdział 12ty o Sądach Seymowych Rozdział 13ty o Sądach Ziemiańskich Rozdział 14ty o Trybunałach. Rozdział 15ty o Sądach Mieyskich i Assessoryi. Rozdział 16ty o Sądach Włościańskich i Referendaryi.

Xięga Trzecia zawieraiąca w sobie Uchwały, na następuiące Rozdziały może bydź podzielona. Rozdział 1wszy Będzie zamykał Uchwały Prawodawcze Trwałe i doczesne w materyach Politycznych, Ekonomicznych czyli Podatkowych, Cywilnych, Porządkowych. Rozdział ten podzieli się na Artykuły i Paragrafy stosownie do materyi. Rozdział 2gi Zamykać będzie Uchwały Trwałe i doczesne ściągaiące się do Straży i Magistratur Exekucyinych, iakoto: Kommissyi Edukacyiney, Policyi, Woyskowey, Skarbowey i Kommissyi Porządkowych Woiewódzkich. Rozdział 3ci Obeymie Uchwały Trwałe i doczesne ściągaiące się do Sądownictwa, to iest: co się tycze Sądów Seymowych, Sądów Ziemiańskich i Trybunałów, Sądów Mieyskich i Assessoryi, Sądów Włościańskich i Referendaryi. Rozdział 4ty Zamknie Uchwały co do szczególnych Woiewództw Dezyderyów Rozdział 5ty Uchwały ściągaiące się do Miast Rozdział 6ty Uchwały ściągaiące się do Osób szczególnych. w Rozdziale 7mym Umieszczą się nadgrody iakoto Indygenaty, Nobilitacye, Promocye, Nadgrody Pieniężne. W Rozdziale 8mym Elekcye i Rozkład Osób do Magistratur.

607
396

Nota. Prawa przy ktorych są napisane Folia znaydują się w zbiorze Praw Drukowanym za pierwszego składu; Te zaś Prawa, ktore tylko liczby maią przy sobie, a foliow oznaczonych nie maią, za drugiego Składu stanowione były. A te ktore ani Numerow, ani foliow nie maią, z Dyariuszow są wyięte.

Tytuł Pierwszy
Akt Konfederacyi y Prawa ściągaiące się do Jey czasu y porządku czynienia

Stanu

610

Stanu percepty y Expensy w Skarbach OO. y ułożenia proiektow do napełnienia dostatecznego Skarbu publicznego.

126

611

398

146

612

Tytuł 3ci.

24

Uchwały Seymu pod Związkiem Konfederacyi Jeneralney zaczętego R[u] 1788. Dnia — Miesiąca Pazdziernika, Kończonego R[u] 179 Dnia — Miesiąca

XIĘGA PIERWSZA

Zawieraiąca w sobie Uchwały gotuiące Narod do nowey Konstytucyi Rządu.

ROZDZIAŁ I.

O Jeneralnym związku całego Seymu

§. 1.

Akt Konfederacyi Jeneralney w Seymuiących Stanach Oboyga Narodów.

§. 2.

Akcess do Konfederacyi Senatorów i Ministrów w R[u] 1788.

§. 3.

Akcess do Konfederacyi Senatorów i Ministrów w R[u] 1789.

§. 4.

Akcess do Konfederacyi Senatorów i Ministrów w R[u] 1790. do dnia 15 Xbris

ROZDZIAŁ II.

O zamierzoney trwałości Seymu, o podwoieniu liczby Posłów na Seym, o Akcessie do Konfederacyi tychże Posłów, a przez nich o związku całego Narodu z Konfederacyą Seymową.

§. 1.

~~Dnia 11. Listopada R[u] 1788.~~ Prorogacya Seymu pierwsza.

§. 2.

~~Dnia 6. Grudnia R[u] 1788.~~ Prorogacya Seymu druga

§. 3.

Dnia 19. Czerwca R[u] 1790. Prorogacya Seymu trzecia, pod tytułem: Oznaczenie czasu Seymików Poselskim i przyszłemu Seymowi.

§. 4.

Dnia 18. Pazdziernika R[u] 1790. Prorogacya Seymu Czwarta, pod tytułem: Warunek: ~~względem Prorogacyi Konfederacyi~~.

§. 5.

Naznaczenie Seymików Relacyinych po Seymie teraźnieyszym.

§. 6.

Dnia 27. Pazdziernika R[u] 1790. Eligibilitas na Poselstwo przyznana UU. Kommissarzom, którzy odbyli funkcyą do wynalezienia offiary 10[go] grosza.

§. 7.

Dnia tegoż Roku tegoż. Odłożenie na raz ieden Sądów Ziemskich i Grodzkich.

§. 8.

Dnia 9. Grudnia R[u] 1790. Deklaracya względem Rugów dla nowo wybranych Posłów.

614

§. 9.

Dnia 16. Grudnia 1790. Akcess do Konfederacyi nowo wybranych Posłów.

§. 10.

Dnia 16. Grudnia do końca R^{u} 1790. ~~Akcess do Konfederacyi Senatorów i Ministrów.~~

§. 11.

Dnia — R^{u} 1791. Akcess do Konfederacyi Senatorów i Ministrów

Rozdział ~~III^{ci}~~ IV

Pierwszy stopień odzyskany ~~niepodległości~~ Narodu Polskiego; ~~czyli~~ odebranie posłuszeństwa od Woyska dla Konfederacyi Generalnéy ~~[illegible]~~, i powiększenie tegoż Woyska.

§. 1.

Nakaz ~~[illegible]~~ Departamentowi Woyskowemu, azeby wykonał Przysięgę posłuszeństwa.

§. 2.

Powiększenie Woyska do liczby 100,000 Głów.

Rozdział XV.

Drugi stopień odzyskany ~~niepodległości~~ Narodu Polskiego; ~~czyli~~ uchylenie wielorakich Praw przepisuiących Formę Rządu pod Gwarancyą obcą.

§. 1.

Uchylenie Departamentu Woyskowego.

§. 2.

Uchylenie Rady Nieustaiącey.

§. 3.

Zniesienie Artykułu II^{go} z Prawa pod Tytułem: Ordynacya Seymowych znayduiącego się w Konstytucyi 1776.

§. 4.

Ubespieczenie czasu Seymowego.

§. 5.

Deklaracya względem szafunku Krzeseł Senatorskich i Ministr

§. 6.

Warunek względem Ministeryów.

§. 7.

Warunek o Suspensach.

§. 8.

Uchylenie Gwarancyi Zagranicznych, warujących nie naruszenie Formy Rządu.

619

Uchylenie punktu z Konstytucyi 1768. o Porządku Seymowaniu

615

400

Prospekt do napisania porządnego uchwał Seymu 1788. R[u] pod związkiem konfederacyi Jeneralney Dnia Października rozpoczętego a w R[u] 1791. Dnia skończonego.

Związek Generalny Seymu.

I.

1. Akt konfederacyi Jeneralney w Seymuiących Stanach obojga Narodów ~~z podpisem króla Jmć i wszystkich Senatorów, Ministrów i Posłów na Seym zgromadzonych~~

2. Akcess do konfederacyi Senatorów i Ministrów R[u] 1788.

3. Akcess do konfederacyi Senatorów, Ministrów — R[u] 1789.

4. Akcess do konfederacyi Senatorów, Ministrów R[u] 1790. do dnia 15. Grudnia.

II.

1. Prorogacya Seymu Dnia 11. Listopada R[u] 1788.

2. Prorogacya 2[ga] Seymu Dnia 6. Grudnia R[u] 1788.

Prorogacya trzecia Dnia 19. Czerwca 1790. pod tytułem: Oznaczenie Czasu Seymików Poselskich i przyszłemu Seymowi —

Prorogacya Czwarta dnia 18. Październ. R[u] 1790. pod tytułem Warunek, z wyznaczeniem nowey liczby Posłów do tegoż samego Seymu. D[i]: 1790. D. Deklaracya względem Ekspedycyi

5 Dnia 27 Październ. Uchwała Względ na zasługi UU. Kommissarzów do wynalezienia offiary i podatków wyznaczonych. 17 Dnia 27. Paździer. Oddzielenie na raziedan Sądów Ziem. i Grodz.

III.

Akcess do konfederacyi nowo wybranych Posłów i Senatorów nowo przybyłych, od Dnia 18. Grudnia do końca R[u] 1790.

Akcess do Konfederacyi Senatorów i Ministrów R[u] 1791.

IV.

1. Odebranie Woyska w Posłuszeństwo ~~Rządu~~ konfederacyi —

2. Nalezz przysięgi dla Departamentu Dnia 18. Październ. R[u] 1788.

V.

Uchylenie niektórych Praw z dawney formy Rządu pod gwarancyą obcą narzuconego. —

R[u] 1788. Dnia 6. Października uchylenie Departamentu Woyskowego.

2. R[u] 1789. Dnia 12. Stycznia uchylenie Rady Nieustającey. —

Dnia 22. Czerwca zniesienie artykułu II[go] pod tytułem Ordynacya Sądów Seymowych z konstytucyi 1776.

— — Dnia 27. Lipca ubezpieczenie czasu Seymowego.

1790. 19. września Deklaracya względem szafunku Kassy Senatorskich i Ministeryów.

614

§. 9.

Dnia 16. Grudnia 1790. Akcess do Konfederacyi nowo wybranych

616

1790. Dnia 20. Września, Warunek względem Ministeriów.
— — Dnia 25. Pazdziern. Warunek o Suspensach.
— Dnia — — Uchylenie Gwarancyi Zagraniczney.
1791. — — — Uchylenie Punktu z Konstytucyi 1768. —
— o Porządku Seymowania

VI.

W tym mieyscu maią bydź wpisane zalecenia dane Marszałkom ażeby Kommunikowali niektóre noty od Dworów Zagranicznych wszystkim Ministrom Zagranicznym przy Królu Jmci i Rzeczy Pospolitey rezyduiącym.

VII.

Wyznaczenie Ministrów Polskich do Dworów Zagranicznych

1. 1788. Dnia 11. Grudnia wyznaczenie Posłów do Dworów Cudzoziemskich
2. — — Dnia 19. Grudnia Deputacya do ułożenia Instrukcyi UU. Posłom za granicę i do negocyacyi z Dworami Zagranicznemi.
Przysięga dla składaiących też Deputacyą
3. 1790. Dnia 31. Marca wyznaczenie Posła do Stanów Hollenderskich
4. — Dnia 19. Czerwca zalecenie Deputacyi Interessów Cudzoziemskich
5. — Dnia 22. Września wyznaczenie Posłów do Dworów Francuskiego i Hiszpańskiego. —
6. — D. — Wyznaczenie Posła do Danii
7. D. 23. Grudnia — Osoby za Deputatów do ułożenia Instrukcyi UU. Posłom za Granicę i do ich negocyacyi z Dworami Zagranicznemi pluralitate votorum wybrane.

1789 — Dnia 10. Lutego. Zlecenie Deputacyi Interessów zagranicznych uregulowania Kancellaryi i wyznaczenia dla niey Płacy —
1790. Dnia 19. Czerwca. Zalecenie Deputacyi Interessów Cudzoziemskich
1790. Dnia 20. Maja. Wyznaczenie Ur. Ks. Jabłonowskiego na Poselstwo do Dworu Berlińskiego.

§. 9.

Uchylenie punktu z Konstytucyi 1768. o Porządku Seymowaniu

Rozdział VI

Uchwały Seymu ~~Warszawskiego~~ pod związkiem Konfederacyi Generalney Zaczętego Roku 1788 Dnia Miesiąca Października Skończonego Roku 179 Dnia Miesiąca

Księga Pierwsza

Zawieraiąca w sobie uchwały gotujące Naród do Nowey Konstytucyi Rządu.

Rozdział I

O Generalnym związku Całego Seymu.

§ 1.

Akt Konfederacyi Generalney w Seymuiących Stanach ~~Rzp~~ Obojga Narodów.

§ 2.

Akcess do konfederacyi Senatorów i Ministrów w Roku 1788.

§ 3

Akcess do konfederacyi Senatorów i Ministrów w Roku 1789.

Akcess do konfederacyi Senatorów i Ministrów w Roku 1790. d. Dnia 19. Maia.

Rozdział II

O zamierzoney trwałości Seymu, o podwoieniu liczby posłów na Seym
O akcessie do konfederacyi tych § Posłów a potem nich i związku całego Narodu
i konfederacya Seymowey. Pierwsza § I
Prorogacya Seymu Dnia 11. Listopada Roku 1788.

§ II.

Prorogacya Seymu druga Dnia 6. Grudnia Roku 1788.

§ III.

Prorogacya ~~trzecia~~ Seymu trzecia Dnia 19 Czerwca Roku 1790. pod tytułem Oznaczenie czasu Seymikom poselskim i przyszłemu Seymowi

§ IV

Prorogacya Seymu Czwarta Dnia 18. Października Roku 1790. pod tytułem Warunki

§ V

§ VI

Eligibilitas na poselstwo Przyznana JJW. Kommissarzom którzy odbyli funkcyą, ~~tam~~ do wyznaczenia offiary 10 groszy Dnia 27 Października 1790.

§ VII

Odłożenie na raz ieden Sądów ziemskich i grodzkich Dnia tegoż Roku tegoż

§ VIII

Deklaracya względem Przysięgi Dla Nowo wybranych Posłów D. 9 Grudnia Roku tegoż 1790.

§ IX

akcess do Konfederacyi Nowo wybranych posłów Dnia 16. Grudnia 1790.

Prospekt do ułożenia Konstytucyi teraźniejszey

1. Akta Konfederacyi
Akces do Konfederacyi w Roku 1788. przez Senatorów i Ministrów
——— przez Posłów.
w Roku 1789 Przez Senatorów i Ministrów
——— przez Posłów.
w Roku 1790 przez Senatorów i Ministrów
——— przez Posłów.
w Roku 1791. Przez Senatorów.
——— przez Posłów.

3. Prorogacya Seymu dnia 11. Listopada 1788.
——— 15 Grudnia 1788.
——— 19 Czerwca 1790. Titulo ornaczenia czasu Seymików i Depu...
——— 18. Października 1790. — Warunek.

~~Odebranie wszystkim wspólnictwa Konfederacyi~~
Przysięga dla Deputantów 18 Grudnia 1788. ... przysięgi

~~Uchylenia dawnych formy rządu w punktach następujących~~
Dnia 6. Października 1788. Uchylenie ~~Departamentu~~ Wszystkich in Zasme.
— 12. Stycznia 1789. Uchylenie Rady nie ustaiącey
— 22 Czerwca — 1789. Zniesienie Artykułu drugiego Ordynacyi ... Seymowych 1776.
— 27. Lipca 1789. Ułożenie ormie brwia Seymowego.
— 15 Września 1790. Deklaracya względem ... Konst.
— 20 Września 1790. Warunek względem Ministrów.
— 25 Października 1790. Warunek o Suspensach.
1791. Uchylenie Gwarancyi.

~~4. Powiększenie Liczby Posłów~~ na Seym

6. Kommunikowanie ~~Seymowi~~ ~~Seymowych~~ [nad wiele rzeczy] Ministrów Zagranicznym

7. Wysłanie Ministrów ~~Zagranicznych~~ Polskich do Dworów obcych.

8. Wyznaczenie Deputacyi zwyczaynych na każdym Seymie

9. Wyznaczenie Deputacyi Nadzwyczaynych

618
616
614

5. 9.
Dnia 16. Grudnia 1790. Akcess do konfederacyi nowo wybranych

§. 9.

Uchylenie punktu z Konstytucyi 1768. o Porządku Seymowania

Rozdział VI

Trzeci stopień ~~niepodległości~~ odzyskaney Narodu Polskiego; ~~to iest~~ rozpoczęta kommunikacya z Zagranicznemi Mocarstwami, wyznaczenie Deputacyi do Interessow Zagranicznych, i wysłanie ~~od~~ Posłow Krola i Rzeplitey do Dworow Cudzoziemskich.

Xięga Druga

Zawieraiąca Konstytucyą Polityczną czyli formę rządu ~~Narodu Polskiego~~ Krolestwa Polskiego i W. X. L.

Rozdział I.

O Prawach Konstytucyinych.

Rozdział II.

O Seymikach Ziemskich

R. III.

O Seymikach Mieyskich.

R. IV.

O Seymie

R. V.

O Sądach Seymowych

R. VI

o Kommissyi Policyi

R. VII

o Kommissyi Woyskowey

R. VIII

o Kommissyi Skarbowey

R. IX

o Kommissyi Edukacyiney. ~~[illegible]~~

R. X.

o Kommissyach Porządkowych Powiatowych

R. XI.

o ~~Kommissyach~~ Urzędach i stopniach potrzebnych do ich osiągnienia

XII.

Straży czyli o władzy naywyższey exekucyi —

Xięga Trzecia

Zawieraiąca w sobie Konstytucye Ekonomiczne dla Krolestwa Polskiego i W. X. Litewskiego.

R o Kommissyi ~~Edukacyiney dobraney~~ [illegible]

